
UNIVERSITY
OF
TORONTO
LIBRARY

HEIMSKRINGLA

NÓREGS KONUNGA SǪGUR

AF

SNORRI STURLUSON

III

UDGIVNE FOR

SAMFUND TIL UDGIVELSE AF GAMMEL NORDISK LITTERATUR

VED

FINNUR JÓNSSON

KØBENHAVN
S. L. MØLLERS BOGTRYKKERI

U 515

Uphaf Magnús konungs góða.

K. 1.

[ÓH (Fms.) k. 236, (53) k. 252; Magn. (Fms.) k. 10, (Flat.) k. 2 fin.; Ágr. k. 29; Fsk. k. 122.]

H 1 Magnús Óláfsson byrjaði ferð sína eptir jólin austan af Hólmgarði ofan til Aldeigjuborgar; taka 1035 þeir at búa skip sín, er ísa leysti um várit; þess getr Arnórr jarlaskáld í Magnúsdrápu:

F 168 1. Nú hykk rjóðanda reiðu
rógǫrs, þvít veitk gǫrva,
(þegi seimbrotar) segja
seggjum hneitis eggja;
vasa ellifu allra
ormsetrs hati vetra,
hraustr þás herskip glæsti
Hǫrða vinr ór Gǫrðum.

---

1. *Overskr. fra K, 18, (der dog indskyder* sago *efter* Uphaf*); Vp**p**haf magn**vs** Ol**afs** so**nar** 39; ingen særlig inddel. i J2, og overskr.* fra Aztr. drotn.; Vpphaf sogv Magn**vs** ko**n**v**n**gs híns goða. e**r** h**ann** ko**m** astan or gordu**m** f**ra** iar**izl**. ko**n**v**n**gs *F.* 2—3. eptir jólin | austan: *omv. J2 og skr.* iol. 3—4. taka—búa: bioɢv þeír *F.* 4. þeir: þa *J2.* sín: þegar *tf. F.*

6—13. **I. vísa.** 1. hykk: *sål. K, J2;* hyg *39;* hyɢ *F.* reiðu: *sål. K;* reðu *F, 39;* raða *J2, E.* 2. þvít: þ**v**iat *K, 39, F.* veitk: veit *39, F, J2.* 3. -brotar: briotar *J2, 39.* 4. eggja: eɢiar *J2.* 5. vasa: varat *F, 39.* 6. -setrs: -setr *J2, E.* 7. þás: þa er *alle.*

13. Gǫrðum: *herefter nyt kap. i 39 med overskr.* austanferð M', *i F med overskr.:* Magn**vs** goði ko**m** til suiðioðar.

Magnús konungr helt austan um várit til Svíþjóðar; svá segir Arnórr:

2. Þing bauð út enn ungi H 2
eggrjóðandi þjóðum,
fim bar hirð til hǫmlu
hervæðr ara bræðis;
salt skar húfi héltum
hraustr þjóðkonungr austan,
bǫru brimlogs rýri
brún veðr at Sigtúnum.

Hér segir, at Magnús konungr, þá er hann fór austan ór Garðaríki, at hann sigldi fyrst til Svíþjóðar ok upp til Sigtúna. Þá var konungr í Svíþjóð Ǫnundr Óláfsson; þar var þá ok Ástríðr drótning, er átt hafði inn helgi Óláfr konungr; hon fagnaði forkunnar vel Magnúsi, stjúpsyni sínum, ok lét þegar stefna fjǫlment þing, þar sem kallat er á Hǫngrum. En á því þingi talaði Ástríðr ok segir svá: »hér er nú kominn með oss sonr ins helga Óláfs konungs.

1. M.—várit: En vm var*it* hellt magn*vs* a/stan *F*. kgr: *ul. J2*. austan | um várit: *omv. J2*.

3—10. **2. vísa**. 1. enn: *sål. J2;* hinn *de øvrr*. 2. þjóðum: *sål. alle, undt. K:* þioðo *(= 18)*. 3. fim: fim*m(!) F*. hirð: her*r 39*. til: at *J2*, *E;* i *39*, *F (der så skr.* homlur!*)*. 4. -væðr; veðr *J2;* veþr *39*. 7. -logs: -log *39*. 8. brún: brim *K ved fejllæsn. (*brvn *18)*.

11—13. Hér—upp: Magnus com fa/runeyti sino til Sviþioðar oc hellt *J2*. 11—12. at—Garðaríki: *ul. F*. 12—13. til—upp: *ul. F*. 13. í: yf*ir F*. Ǫnundr: *sål. J2;* Em- *de øvrr*. 14. ok: *ul. J2*. Ástríðr: *uden* -r *K, 39*. 15. inn helgi | Ól. kgr: *omv. F* inn helgi | Ól.: *omv. 39*. 16. Magnúsi: ko*n*v*ng*i *tf. 39*. 17. þar—Hǫngrum: af Sviom *J2;* hvngr- *skr. F, 39 (E = K)*. kallat er: heít*ir F*. En: *ul. F*. 18. því þingi: þingino *J2*. Ástr.: drotning *tf. J2*. segir: mæl*ti F*. svá: *herefter nyt kap. i F med overskr.:* M*agnus* atti þi*n*g a hvng*rom., i 39 med overskr.:* tala astriðar. nú: *ul. J2*. 19. oss: M' *tf. J2*. sonr: son *K*. ins helga | Ól. kgs: *omv. J2*.

er Magnús heitir; ætlar nú ferð sína til Nóregs at sœkja fǫður-arf sinn; er mér skylda mikil at styrkja hann til þessarrar ferðar, þvíat hann er stjúpson minn, svá sem þat er ǫllum kunnigt, bæði Svíum ok Norðmǫnnum; skal ek hér engan hlut til spara, þann er ek hefi fǫng á, at hans styrkr mætti mestr verða,
U 516 bæði fjǫlmenni þat, er ek á forráð á, ok svá fé; svá þeir allir, er til þessar ferðar ráðask með honum, skolu eiga heimla mína vináttu fullkomna. Ek vil því ok lýsa, at ek skal ráðask til ferðarinnar með honum; mun þat þá ǫllum auðsýnt, at ek spari eigi aðra hluti til liðsemðar við hann, þá er ek má honum veita«. Síðan talaði hon langt ok snjallt; en er hon hætti, þá svǫruðu margir, sǫgðu svá, at
H 3 Svíar hǫfðu lítla tírar-fǫr farit til Nóregs, þá er þeir fylgðu Óláfi konungi, feðr hans — »ok er eigi hér betra at ván, er þessi konungr er, segja þeir, eru

---

1. er—heitir: *ul. J2; ok tf. F.* nú: hann *J2;* at hefia *tf. F.* at: *ok F.* 2. -arf sinn: leifð sina *J2.* 3. þessarrar ferðar: *ul. J2.* 3—5. svá—Norðm.: *ul. J2.* 3. svá: *ul. F.* 4. ǫllum: monnvm *tf. 39, F* 5. hér: oc *tf. J2.* 6—7. at—fé: *ul. F.* at—forráð á: *ul. 39.* 6. mætti: sem *tf. J2.* 7. fjǫlmenni—fé: fyri sakir fiar oc þeiʀa manna sem ec hefi til honum at fa *J2;* fe *ok þat* fiolm*enni* allt er ek hefi forrað *E.* svá*(2)*: *ok tf. F.* 8. þeir: menn *tf. J2.* þessar ferðar: *ul. J2.* ráðask: raða *F, 39.* með honum: *ul. F.* 9. heimla: *sål. K;* heimila *de øvrr.* fullkomna: *ul. F;* En *tf. 39.* 9—10. Ek—ok: vil ek *ok* þ*vi F.* 10. því ok: *omv. J2.* skal ráðask: vil raða *F, 39.* ferðarinnar: *uden art. J2.* 12. eigi—hluti: ecki *J2.* liðsemðar—hann: liðz h*onv*m *F.* við hann: honvm *J2.* þá: þat *J2.* 13. Síðan—hon: h*on* tal*aði F.* Síðan: *ul. J2.* hon: her um *tf. J2.* 14. en—hætti: *ul. J2, F.* 14—15. svǫruðu—farit: segia Sviar farit hafum ver fyʀ *J2.* 14. margir: *ok tf. F.* 15—16. þá—fylgðu: er ver fylgðum *J2.* 16. feðr: *sål. J2;* foður *el.* f. *de øvrr.* 17. kgr—þeir: þessi maðr er barn at alldri *J2.* segja þeir: *ul. F.*

menn fyrir þá sǫk ófúsir þessarrar ferðar«. Ástríðr svarar: »allir þeir, er nǫkkurir hreystimenn vilja vera, munu ekki æðrask um slíkt. En ef menn hafa látit frændr sína með inum helga Óláfi konungi eða sjálfir sár fengit, þá er þat nú drengskapr, at fara nú til Nóregs ok hefna þess«. Kom Ástríðr svá orðum sínum ok liðveizlu, at fjǫlði liðs varð til með Ástríði at fylgja honum til Nóregs; þess getr Sigvatr skáld:

3. Hrein getum hála launa F 169
hnossfjǫlð lofi ossu
Áleifs dœtr, sús átti
jǫfurr sighvatastr digri;
þings beið herr á Hǫngrum
hundmargr Svía grundar,
austr es Ástríðr lýsti
Áleifs sonar mǫ́lum.

4. Máttit hón við hætna
heilráð Svía deila
meir, þótt Magnús væri
margnenninn sonr hennar;
olli hǫ́n því, at allri
áttleifð Haralds knátti,
mest með mǫ́tkum Kristi,
Magnús konungr fagna.

---

1. menn: ver *J2.* ófúsir: obvn*ir til F.* þessarrar: þessar *J2.* 2. er: sem *F.* vilja vera: ero *J2, F.* 5. nú*(1)*: *ul. F, J2.* 6—7. orðum sínum: *omv. F og ul.* ok liðv.; sinom ræðum *J2.* 7. með Á.: þe*ss F.* Ástríði: henni *J2.* 8. honum: Magnusi *J2;* henni *F, 39.* til Nor.: i nor*eg F.* þess getr: s*va* se*gir F.*

9—16. **3. vísa.** 1. Hrein: Hveim *J2.* launa: lanat *F.* 2. lofi: liði *F.* ossu: ossa *J2.* 3. Áleifs: Olafs *alle = l. 8.* sús: su er *K, F, 39;* er *J2.* 4. sig: *sål. F, 39;* sigr- *K, J2.* 5—8 *mgl. J2.* 5. Hǫngrum: hv- *skr. F, 39.* 7. Ástríðr: *uden* -r *K, F, 39.*

17—24. **4. vísa.** 1. Máttit: -ið *J2, F, 39.* 2. deila: deili *F.* 3. þótt: þo at *J2.* 4. sonr: *sål. J2;* son *de øvrr. l.* 5—8 *mgl. J2.*

5. Mildr á mensku at gjalda
Magnús (en því fǫgnum),
þat gerði vin virða
víðlendan, Ástríði;
H 4 hǫn hefr svá komit sínum
(sǫnn) at fǫ́ mon ǫnnur
(orð gerik drós til dýrðar)
djúprǫ́ð kona stjúpi.

Svá segir Þjóðólfr skáld í Magnúsflokki:

6. Út rétt, allvaldr, skjóta
(ekin dúðisk rǫ́) snekkju,
en þrítøgt skip (þrautar),
þann tíð, í haf skríða;
vægðit vendi sveigðum
veðr ótt of þér, dróttinn;
hlóðu hirðmenn prúðir
húnskript í Sigtúnum.

U 517 **K. 2.** Ferð Magnús konungs ór Svíþjóð.

[ÓTr. (Fms.) k. 282; ÓH (Fms.) k. 236, (53) k. 252; Magn. (Fms.) k. 10, 11, (Flat.) k. 2; Ágr. k. 29; Fsk. k. 122; Tjodrek k. 21.]

1035 Magnús Óláfsson hóf ferð sína af Sigtúnum ok hafði þá lið mikit, er Svíar hǫfðu fengit honum. Þeir

1—8. **5. vísa**. *Verset mgl. J2.* 1. á: átt *F.* 7. gerik: geri ek *alle.*

9. skáld: *ul. F, 39.*

10—17. **6. vísa.** 1. rétt: retþu *K;* reð tv *F;* rétto *39;* reð þu *J2.* 2. ekin: eikin *F.* 3. -tøgt: -tug *J2; med* u *de øvrr.* þrautar: *sål. alle, undt. K:* þrata. 5. vendi: vindi *J2.* 6. of: um *K.*

18. *Overskr. fra 18; mgl. K;* Magnvs for i noreg *F;* fra Magnvsi konvngi *39;* Gefit Magnuse konvngs nafn *J2.* 19. Óláfsson: konungr *39. J2.* 20. hafði: hofþu *J2.* er—honum: af Sviþioð *J2.*

fóru fœti um Svíþjóð ok svá til Helsingjalandz: svá segir Arnórr jarlaskáld:

7. Rauðar bǫruð randir síðan,
rimmu Yggr, of sœnskar byggðir;
eigi gazt þú liðs kost lágan,
lands-folk sótti þér til handa;
austan þurðu, ulfa ferðar
ǫldum kunnr, með hvíta skjǫldu,
tungu rjóðr, til tírar þinga
teknir menn, ok dǫrr en reknu.

Síðan fór Magnús Óláfsson austan um Jamtaland ok um Kjǫl ok ofan í Þrándheim, ok tók þegar alt landzfólk vel við honum. En menn Sveins konungs, þegar er þeir spurðu, at Magnús, sonr Óláfs konungs, var þar í land kominn, þá flýðu allir víz vegar ok forðuðu H 5
sér, varð þar engi mótstaða veitt Magnúsi. Var Sveinn konungr suðr í landi. Svá segir Arnórr jarlaskáld:

8. Austan komt með allra hæstum,
Yggjar mǫ́s, í þrœnzkar byggðir,
fiðrirjóðr, en fjandmenn yðra
falma kóðu, œgishjalmi;

---

1. um—svá: *ul. J2.* 2. jarlaskáld: *ul. J2, F.*

3—10. **7. vísa.** 1. bǫruð: *med* t *K, 39, F;* baro *J2.* 2. of: um *K. 39, F;* i *J2.* 3. gazt þú: gaztu *alle.* 4. lands-: land *F.* þér: þ'r *F.* 5. þurðu: þurðut *K, 39, F;* þurðuz *J2.* 6. kunnr: kuðr *J2.* 8. dǫrr en: daʀin *K, 39, i to ord J2;* daʀ hín *F.*

11. fór M. Ó.: f*orv* þ*eir F.* Óláfsson: k*onvngr 39; ul. J2.* um—ok: *ul. J2.* 12. ok*(1):* sva *tf. J2;* kom*v tf. F.* ok*(2): ul. F, J2.* þegar: þar *J2.* landz-: *ul. J2.* 13—14. menn—kgs | þegar er: *omv. F, tf.* alfifo s*onar og ul.* þeir. 13—15. þegar—allir: stucku undann *J2.* 15. þar: *ul. F.* flýðu: þ*eir tf. F.* 16. varð: var *J2.* veitt M.: *ul. J2;* k*onvngi tf. 39.* 16—17. Var—kgr: eɴ sv*einn* k*onvng*r v*ar F.* 17. jarlaskáld: *ul. F, J2.*

18—9$_4$. **8. vísa.** 1. komt: komtu *alle.* hæstum: hæstann *J2.* 2. mǫ́s: márs *F.* þrœnzkar: *sål. alle undt. K:* þrǫnda. 3. yðra: yðrar *J2.* 4. kóðu: qvoðu *J2;* kvaðu *de øvrr.*

breiðask vissu, blágamms fœðir
benja kolgu, yðrir dolgar
(hræddir urðu fjǫrvi at forða
fjandmenn þínir) vesǫld sína.

K. 3. Magnús Óláfsson til konungs tekinn.

[ÓTr. (Fms.) k. 282; ÓH (Fms.) k. 236, (53) k. 252; jfr. ÓH (49) k. 102; Magn. (Fms.) k. 11, (Flat.) k. 2; Ágr. k. 29; Fsk. k. 123; Tjodrek k. 21.]

1035 Magnús Óláfsson fór með liði sínu út til kaupangs, var honum þar vel fagnat. Síðan lét hann stefna F 170 Eyraþing; en er bónda-fólkit kom til þings, þá var þar Magnús til konungs tekinn yfir land alt, svá vítt sem haft hafði Óláfr konungr, faðir hans. Síðan tók Magnús konungr sér hirð ok gerði lenda menn, hann skipaði alt í herǫðum mǫnnum í ármenningar ok í sýslur. Magnús konungr bauð út leiðangri þegar um haustit um allan Þrándheim; varð honum gott til liðs, helt síðan herinum suðr með landi.

H 6 K. 4. Flótti Sveins konungs.

[ÓH (Fms.) k. 236, (53) k. 252; Magn. (Fms.) k. 12, (Flat.) k. 3; Ágr. k. 29; Fsk. k. 124; Tjodrek k. 22.]

1035 Sveinn konungr Álfífuson var þá staddr á Sunn-

3. at: *ul. J2, 39.*

5. *Overskr. fra 18; mgl. K;* Magnvs tek*inn til* k*onvngs 39. F (dog* t. k. tekinn*); ingen kap. inddel. J2.* 6. Magnús: k*onvngr tf. 39.* Óláfsson: *ul. J2.* 7. Síðan: Eft*ir* þ*at F.* stefna: þar *tf. J2.* 8. er: *sål. alle undt. K, der ul. det.* bónda—kom: bændr komu *F, J2;* bænda *skr. 39.* þá: *ul. F.* 9. þar: *ul. J2, F.* land alt: *omv. F.* svá vítt: *ul. J2.* 11—12. hann skipaði: *omv. J2.* 12. alt í herǫðum: þa *J2.* mǫnnum í: *ul. F.* 12—13. ok—sýslur: *ul. J2;* í *ul. F, 39.* 14. um: of *F.* Þrándh.: *ok tf. F.* 15. herinum: *ul. J2;* hern- *skr. 39* 16. *Overskr. fra 18; mgl. K;* fra Sveini k*on*v*ngi 39;* Raða ger*ð* Sv*eins* k*onvngs F;* Sveinn stack or landi *J2.* 17. Álfífus.: *ul. J2.* staddr: *ul. J2.*

Hǫrðalandi, er hann spurði hersǫgu þessa: lét hann þegar skera upp herǫr ok senda iiii. vega frá sér: U 518 stefndi til sín bónda-fólki ok lét þat fylgja, at úti skyldi vera almenningr at liði ok skipum ok verja land með honum. Lið þat alt, er þannug var næst konungi, sótti á fund hans: átti konungr þá þing ok tal við bœndr ok bar þá upp ørendi sín, segir svá, at hann vill halda til móts við Magnús konung, son Óláfs konungs, ok halda við hann orrostu, ef bœndr vilja fylgja honum. Mælti konungr heldr skamt. Bœndr gerðu lítinn róm at máli hans. Síðan tǫluðu danskir hǫfðingjar, þeir er með konungi váru, langar tǫlur ok snjallar, en bœndr svǫruðu ok tǫluðu í mót, sǫgðu margir, at þeir vildi fylgja Sveini konungi ok berjask með honum, en sumir neittu; sumir þǫgðu með ǫllu, sumir sǫgðu svá, at þeir mundu leita á fund Magnús konungs, þegar er þeir næði. Þá svarar Sveinn konungr: »svá lízk mér, sem hér sé komit

1. er—þessa: *ul. F, 39.* lét hann: *omv. F;* hann *ul. J2.* 2. senda: sendi *F;* let fara *J2.* iiii. vega: fiogurra vegna ***F***, *J2;* vegna *skr. 39.* 2—3. frá—at: *ul. J2.* 3. ok: *ul. **F**.* 3—4. úti skyldi: *omv. J2.* 4. vera: *ul. **F**.* at—skipum: bæþi at scipum ok monnvm *J2.* 4—5. ok*(2)*—honum: enn *J2.* 5. þannug: -ig *F;* þangat *J2.* 6. fund hans: konungs fund *J2.* 7. ok tal: *ul. J2.* ok*(1)*—bœndr: *ul F.* við bœndr: *ul. 39.* þá: hann *J2; ul. F. 39.* sín: sitt *J2.* 8. svá: *ul. J2.* vill: villde *J2.* 9. son—kgs: *ul. J2. F;* O*lafs son 39.* 10. Mælti: talaði *F.* 12. danskir hǫfðingjar: *omv. F.* þeir—váru: *ul. J2.* með kgi | váru: *omv. F.* 12—13. langar—snjallar: langt *ok* sniallt *F.* 13. svǫruðu ok: *ul. J2.* ok*(2)*—mót: *ul. F;* moti *skr. J2.* 14. margir: s*va tf. F.* þeir—fylgja: fylgia villdo *J2, F. 39; E = K.* Sveini: *ul. J2.* 14—15. ok—en: *ul. J2.* 15. neittu: neituðu greiðliga *J2.* 16. með ǫllu: *ul. J2.* sǫgðu—þeir: koðuz *J2.* mundu: m*v*ndi *F.* leita: þegar *tf. J2 og ul. det følg.* 17. Þá svarar: segir *(*s. Sv. kgr *efter* lízk *med udelad. af* mér*) J2.*

fátt bónda-fólk, þat er vér hǫfðum orð send, en þessir bœndr, er hér eru, segja sjálfum oss, at þeir vilja fylgja Magnúsi konungi, þá sýnisk mér sem oss myni allir einir til liðsemðar ok hinir, er segja, at kyrrir vili vera; slíkt sama þeir, er þegja um; en hinir, er segja, at oss vili fylgja, þá mun sá annarr hverr eða fleiri, er oss myni ekki tiltak til vera, ef vér leggjum til orrostu við Magnús konung; er þat mitt ráð, at vér leggim oss ekki á trúnað þessa bónda,
H 7 fǫrum heldr þannug, er oss er fólk alt tryggt ok trútt. hǫfum vér þar gnógan styrk at vinna undir oss land þetta. En þegar er konungr hafði þenna órskurð veitt, þá fylgðu allir hans menn þessu ráði. Snúa þeir þá um stǫfnum ok drógu segl sín; sigldi Sveinn konungr þá austr með landi ok létti eigi fyrr en hann kom til Danmarkar; var honum þar vel fagnat. En er hann hitti Hǫrðaknút, bróður sinn, þá bauð hann

1. fólk: *ul. F.* hǫfðum: hafom *J2, E.* send: sent *F. 39, J2; E = K.* 1—2. þessir—eru: bondr sumir *J2.* 2. er: sem *F.* eru: komn*ir tf. F; ok tf. E.* sjálfum: *ul. J2.* 2—3. vilja—kgi: mano þegar fara a fund Magnus konungs er þeir mega *J2.* 3—5. þá—vera: *ul. J2.* 3. þá: *ul. F.* sem: *sva* at *F.* myni: m*v*n*v* *F.* 4. liðsemðar: liðz *F.* 5. vili: vilia *39.* um: v*ið* *F; ul. J2.* 5—6. hinir . . . segja: hv*err* . . . s*egir* *F.* 6. vili: mvni *F, 39, E;* mano *J2.* 7. eða fleiri: *ul. J2, F.* er: at *39.* myni: munu *F, 39, J2.* til: i *F, J2; ul. 39, E.* 7—8. ef—kg: *ul. J2.* 9—10. oss—fǫrum: æigi a þa hættu farim *J2.* 10. þannug: þaɴig *F;* þangat *J2.* oss[3] | er[2] | folk alt[1]: *omv. F.* fólk alt: *omv. J2.* 11. þar: þa *J2.* styrk: til *tf. J2.* 11—12. undir oss | land þetta: *omv. J2; herefter nyt kap. i 39 med overskr.:* Sveiɴ k*onvngr* stocc or l*andi, i F:* Sv*einn* kon*vngr* flyði t*il* danm*er*kr. 12. þegar: *ul. F.* er: *ul. J2.* 13. veitt: gert *J2.* þá: *ul. J2.* 13—14. Snúa—sín: *ul. J2.* 15. þá: *ul. F.* 16. -markar: *sål. J2, E;* merkr *de øvrr.* 16—12_2. var—þat: toc Harða Knvtr allvel við Sveine broður sinom bað honum riki með ser i Danmorc oc þat þectiz Sveinn *J2.*

Sveini konungi at hafa þar ríki með sér í Danmọrk, ok þekðisk Sveinn þat.

K. 5. Ferð Magnús konungs í Nóregi. F 171

[ÓH (Fms.) k. 238, (Flat.) k. 304, (53) k. 255; Magn. (Fms.) k. 13, (Flat.) k. 3; Fsk. k. 121, 125; Tjodrek k. 22; Knýtl. k. 18.]

Magnús konungr fór um haustit alt austr til 1035
landz-enda, ok var hann til konungs tekinn um U 519
alt land, ok varð alt landz-fólk því fegit, er Magnús
var konungr orðinn. Þat sama haust andaðisk Knútr
inn ríki í Englandi idús Nóvembris; hann var jarðaðr (13. (12 novbr.)
í Vincestr; þá hafði hann verit konungr yfir Danmọrk
xxvii. vetr, en bæði ok yfir Englandi xxiiii. vetr, en
þar með yfir Nóregi vii. vetr. Þá var til konungs
tekinn á Englandi Haraldr, sonr Knúts. Þann sama H 8
vetr andaðisk Sveinn Álfífuson í Danmọrk. Þjóðólfr
kvað svá um Magnús konung:

9. Aur spornuðuð, arnar
ilrjóðr, af Svíþjóðu;
herr fylgði þér harri
hraustr í Nóreg austan;

---

1. þar: *efter det følg.* sér *F.* 2. þat: k*onvngr* þ*at* boð *F.* 3. *Overskr. fra 18. (der skr.* Noreg*); mgl. K;* kn*(!)* t*il* k*onvngs* t*ekinn F;* Andlat knvts k*onvngs* rika *39;* Sætt þeira Magnus konungs oc Hærða Knuts *J2.* 4. kgr: *ul. J2.* alt: *ul. J2.* 5. um: yfir *J2 (*of *E).* 6. alt land: *omv. J2.* alt*(2)* . . . því: *ul. J2.* 6—7. er—orðinn: hans til qvamo *J2.* 7. Knútr: konungr *tf. J2, F, E.* 8. í: a *J2, F.* Nóvembris: þa v*ar* h*ann* f*er*tvgr at alld*ri tf. F.* 9. verit kgr: *omv. J2.* 10. xxvii. vetr: vij vetr oc xx. *J2.* ok yfir: Danmorc oc *J2;* yfir *ul. F. 39.* xxiiii. vetr: iiij vetr oc xx *J2.* 11. þar—yfir: i *F.* yfir: *ul. J2, 39, E.* 12. á: i *F, J2.* sonr: son *J2,* s. *de øvrr.* Knúts: konungs *tf. F, J2.* 13. Sveinn: k*onvngr tf. F.* Alfífus.: konungr *J2.* 14. kvað: s*egir F.* svá: *ul. J2.*

15—13₄. **9. vísa.** 1. Aur: Ar *J2.* spornuðuð: spornaðuð *K;* spornvðu *F. 39;* spurno þeir *J2. (*spunno þer *E).* 4. í Nóreg: af sviðioð *F.*

flýði Sveinn en síðan
sannráðinn frá láði:
erlendis frák undan
Álfífu son drífa.

Bjarni Gullbrárskáld orti um Kálf Árnason:

10. Hafa lézt unga jǫfra
erfð, sem til réð hverfa;
satt 's at sitja knátti
Sveinn at Danmǫrk einni;
kenduð, Kálfr, til landa
kappfúsum Magnúsi,
(olluð ér því 's stillir
jǫrð of fekk) ór Gǫrðum.

Magnús konungr var þann vetr yfir Nóregi, en Hǫrðaknútr yfir Danmǫrk.

K. 6. Félag Knúts ok Magnús konungs.

[ÓH (Fms.) k. 245, (53) k. 262; Magn. (Fms.) k. 14, (Flat.) k. 3; Ágr. k. 30; Fsk. k. 127, 128; Tjodrek k. 22; jfr. Knýtl. 21.]

1036 Eptir um várit bauð hvárr-tveggi konunganna leiðangri út, ok fóru þau orð um, at þeir mundu til orrostu leggja við Elfi. En er hvárr-tveggi herrinn

5. en: *ul. J2.* 7. frák: fra ek *K, F, 39;* let *J2.*
5. orti: qvað *J2.*
6—13. **10. vísa.** 1. lézt: leztu *K, 39, J2;* lez þv *F.* 3. 's: *var F;* er *de øvrr.* 5. kenduð: kendit *F, 39.* 7. olluð: ollut *K, F, 39;* ollu *J2.* ér: þer *39, F;* þr *J2.* því 's: at *J2;* þvi er *alle de øvrr.* 8. of: ok *J2, F;* er *39;* um *de øvrr.* fekk: feckz *J2.*
14. kgr: *ul. J2.* 16. *Overskr. fra 18; mgl. K;* sętt konvnga *39;* Sætt Magnvs konvngs ok knvtz konvngs *F; ingen kap. inddel. i J2.* 17. Eptir: enn eptir *J2.* 17—18. hvárr-tv. kganna[3] | leiðangri[2] | út[1]: *omv. J2 og skr.* konunga. 18. um: a *J2.* mundu: mvndi *F.* 18—19. til orrostu | leggja: *omv. J2.* 19. við: i *F. 39.*

sótti til móts við annan, þá gerðu lendir menn njósn ór hváru tveggja liði til frænda sinna ok vina, ok fylgði þat orðsending hvárra-tveggju, at menn skyldu H 9 gera frið milli konunganna. En fyrir því at konungar váru báðir bernskir ok ungir, þá hǫfðu landráð fyrir þeim ríkis-menn, þeir er til þess váru teknir í hváru tveggja landi; kom þá svá, at sáttar-stefna var lǫgð með konungum. Síðan funnusk þeir sjálfir, ok var þá rœtt um sættir ok kom þat í sáttmál, at konungarnir svǫrðusk í brœðra-lag ok settu frið milli sín, meðan beggja þeira líf væri, en ef annarr þeira U 520 andaðisk sonlauss, þá skyldi sá þeira, er eptir lifði, taka eptir hann lǫnd ok þegna. Xii. menn, þeir er ágætastir váru af hváru ríkinu, svǫrðu þar til með konungunum, at þessi sætt skyldi haldask, meðan nǫkkurr þeira lifði. Skilðusk þá konungarnir, ok fór hvárr-tveggi heim í sitt ríki, ok helzk þessi sátt meðan þeir lifðu.

---

1. sótti: miog *tf. F; efter* móts *39.* 2. hváru tveggja: *sål. F. 39;* hvarra tveggio *K;* hvartveɢia *J2.* liði: *med art. 39.* vina: i annann flock *tf. J2.* 3. hvárra-tv.: þeira *F; ul. J2.* skyldu: skylldi *F.* 4. kganna: *ud. art. F. J2.* kgar: *med art. F, 39.* 5. bernskir ok: *ul. J2.* hǫfðu: oll *tf. 39. F.* 6. þeir—teknir: *ul. F.* 6—7. hváru tv.: hvarra tueggio *39.* 7. landi: *sål. alle (F med art.) undt. K:* liði. sáttar-: sættar- *F. J2.* 8. með kgum: milli konunga *(-gaɴa 39) J2. F. 39.* 9. ok—sáttmál: kom þa sva *J2.* 9—10. kgarnir: *ud. art. J2.* 11. meðan—væri: *ul. J2;* endiz *skr. F. 39.* annarr: hvarr *tf. 39. F;* hveʀ *tf. J2.* 12. þeira: *ul. F. J2. 39.* eptir: lengr *J2.* 14. svǫrðu: sorv *F.* 14—15. með kgunum: *ul. F: uden art. J2.* 15. haldask: með konvngvm *tf. F.* 16. Skilðusk þá: Eft*ir* þ*at* skilþoz *F.* 16—17. þá—sátt: þeir sattir oc helldo vel *J2;* sætt *skr. F. 39.* 18. þeir: *ul. K (ikke 18).* lifðu: baðir *tf. J2.*

K. 7. Frá Ástríði drótningu.

[ÓH (Fms.) k. 238; Fms. V, 208—9; ÓH (Flat.) k. 301, 328, (53) k. 254.]

F 172 Ástríðr drótning, er átt hafði Óláfr konungr inn helgi, kom í Nóreg með Magnúsi konungi, stjúpsyni sínum, ok var með honum í góðu yfirlæti, sem vert var. Þá kom ok til hirðarinnar Álfhildr, móðir Magnús konungs; tók konungr hana þegar með inum mestum kærleikum ok setti hana vegsamliga. En Álfhildi varð, sem mǫrgum kann verða, þeim er fá ríkdóminn, at henni aflaðisk eigi seinna metnaðrinn, svá at henni líkaði illa þat, er Ástríðr drótning var nǫkkuru meira metin en hon í sessi eða annarri þjónostu; vildi Álfhildr sitja nærr konungi, en Ástríðr kallaði hana ambátt sína, svá sem fyrr hafði verit, þá er Ástríðr H 10 var drótning yfir Nóregi, þá er Óláfr konungr réð landi; vildi Ástríðr fyrir engan mun eiga sess við Álfhildi, máttu þær ekki í einu herbergi vera. Sigvatr skáld hafði farit til Rúms, þá er orrosta var á Stiklar-

---

1. *Overskr. fra 18, 39;* Alfhilldr c*om* t*il* ko*nvngs* *F;* fra Alfhildi moður Magnus konungs oc Aztriðe *J2.* 2. Ástríðr. *som oftest uden* -r *K (ikke 18) og 39.* 2—3. er—helgi: *ul. J2, F.* kgr | inn helgi: *omv. 39.* 3. kom í N.: v*ar* i nor*egi* *F.* 3—4. stjúpsyni sínum: sem fyʀ var ritað *J2.* 4. ok—honum: *ul. F.* var: *ul. 39.* honum: konunge *J2.* 4—5. sem—var: *ul. J2.* 6. kgr: *med art. J2.* þegar: *ul. J2.* 7. ok—vegsaml.: *ul. J2;* sæmil*iga* *skr. F.* 8. verða: at *tf. J2.* 9. henni . . . eigi: *omv. J2.* metnaðrinn: -aðarins *F.* svá: þvi *J2.* at*(2)*: *ul. K.* 10. illa þat: *omv. J2.* var: ı *tf. F.* 10—11. nǫkkuru—metin: sett hæʀa *J2.* 11. í—þjónostu: *ul. J2.* eða: i *tf. 39.* 12. kgi: *med art. J2.* hana: Alfhilde *J2.* 13. svá: *ul. F, J2.* 13—15. hafði—landi: *ul. J2.* þá—landi: *ul. F.* 14. þá: *ul. 39.* 15. vildi: voldi*(!) 39 her og l. 16₁₅.* 16. Álfh.: h*ana* *F og tf.*: *ok.* 17. Rúms: *med* o *F, 39.* orrosta: *med art. F.* Stiklar-: *sål. J2;* Stikla- *de øvrr.*

stǫðum: en er hann var sunnan á leið, spurði hann fall Óláfs konungs, var honum þat inn mesti harmr: hann kvað þá:

11. Stóðk á Munt, ok mintumk
mǫrg hvar sundr fló targa
breið ok brynjur síðar,
4 borgum nær of morgin;
munða ek þanns unði
(ǫndverðan brum) lǫndum
(faðir minn vas þar þenna
8 Þorrøðr) konung forðum.

Sigvatr gekk einn dag um þorp nokkut ok heyrði, at H 11
einn hverr húsbóndi veinaði mjǫk, er hann hafði mist
konu sinnar, barði á brjóst sér ok reif klæði af sér, U 521
grét mjǫk, segir, at hann vildi gjarna deyja: Sigvatr kvað:

12. Fúss læzk maðr, ef missir
meyjar faðms, at deyja;
keypt es ǫ́st, ef eptir,
4 of, látinn skal gráta;
en fullhugi fellir
flóttstyggr, sás varð dróttin,

---

1. er: *ul. F. 39.* hann*(1)*: *ul. K, 18.* var—leið: *ul. J2;* þa er *tf. F. 39 og omv.* h. sp. hann*(2)*: *ul. J2.* 3. þá: *visv F.*

4—11. **11. vísa.** 1. Stóðk: Stoð ek *alle.* Munt: mont *J2, F;* mônt *39.* mintumk: -umz *alle.* 2. fló: flaug *alle.* 4. of: *F, J2;* vm *K. 39.* morgin: morgv̄ *F.* 5. þanns: þann er *alle.* unði: *v*arði *F;* varþæ *39.* 6. -verðan: -urnom *J2. E.* lǫndum: landa *J2. E.* 7. þar: þa *J2.* 8. Þorrøðr: þorodr *J2;* þorroðr *F;* þorðr *39;* þoorðr *18;* þ.ºrðr *K.* konung: *sål. Fms., ÓH (53);* konungr *alle.*

12—13. einn—-bóndi: bonde einn *J2.* 13. er: þ*at* er *F.* 14. sinnar: h*ann* *tf. F.* brjóst sér: briostit *J2.* af sér: sín *F.* 15. mjǫk: oc *tf. F. J2.* 16. kvað: vi*sv* *tf. F.*

17—17₂. **12. vísa.** 1. læzk: lez *39;* letz *F, J2.* ef: er *F.* 3. ef: *ul. K (ikke 18).* 4. of, látinn: *i et ord alle.* 5. -hugi: *med art. F, J2.* 6. flótt-: fliótt *39.* sás: sa er *alle.*

várt torrek lízk verra,
vígtár, konungs ǫrum.

K. 8. Frá Sigvati skáld.

[ÓH (Fms.) k. 238, (Flat.) k. 301, 328, (53) k. 254.]

Sigvatr kom heim í Nóreg, hann átti bú ok bǫrn í Þrándheimi. Fór hann sunnan fyrir land á byrðingi: en er þeir lágu í Hillarsundi, þá sá þeir, hvar hrafnar margir flugu; Sigvatr kvað:

13. Hrafna sék til hafnar
(hræs minnask þeir) sinna,
þars flaut und nið nýtum
Norðmanna skip forðum;
gjalla hǫtt fyr Hillar
hvern dag frekir ernir,
endr þeirs Áleifr grendi
innan, mǫrgu sinni.

En er Sigvatr kom norðr til kaupangs, þá var þar Sveinn konungr ok bauð Sigvati at fara til sín, þvíat hann hafði verit fyrr með Knúti inum ríka, fǫður Sveins konungs. Sigvatr segir, at hann vill fara heim

7. torrek: toʀeg *F.* lízk: lict *39.*

3. *Overskr. fra 18, 39, der dog ul.* skáld; Sighvatr q*vað* *F; ingen kap. inddel. J2.* 4. Nóreg: til bus sins *tf. J2, E.* 5. Fór hann: *omv. F.* sunnan: siþan *J2.* land: fram *tf. J2.* á byrðingi: *ul. F, J2;* -gom *skr. 39.* 6. Hillar-: hilldar *J2, E.* þá: *ul. F.*

8—15. **13. vísa.** 1. sék: sa ec *39;* se ec *de øvrr.* 3. þars: þar er *alle.* 5. fyr: fy*rir* *39.* Hillar: hilldar *J2.* 7. þeirs: þeir *J2;* þeir er *de øvrr.* Áleifr: Olafr *alle.*

16. norðr: *ul. J2.* -angs: -angrs *F.* þar: f*yri* *tf. F.* 17. ok bauð: bauð hann *J2.* at fara: *ul. J2.* 18. verit fyrr: *omv. J2.* 18—19. inum—kgs: konunge *J2.* 19. Sv. kgs: h*ans* eɴ *F.* segir—vill: qvaz fyrst mundu *J2;* sagði *skr. F.* vill: villdi *F.*

til búss síns. Þat var einn dag, er Sigvatr gekk út F 173
á stræti; hann sá, hvar konungs menn léku; Sigvatr kvað:

14. Geng 'k of þvert frá þengils H 12
(þróask ekki mér) rekka,
emk sem bast (í brjósti)
4 bleikr, verðungar leiki;
minnumk ek, hvar manna
minn dróttinn lék sinna
opt á óðals toptum
8 orðsæll ok vér forðum.

Síðan fór hann til búss síns. Hann heyrði marga menn ámæla sér ok segja, at hann hefði hlaupizk frá Óláfi konungi; Sigvatr kvað:

15. Hafa láti mik heitan
Hvítakristr at víti
eld, ef Áleif vildak
4 (emk skírr of þat) firrask;
vatnœrin hefk vitni,
vask til Rúms í haska,

---

1. síns: *herefter nyt kap. i 39 med overskr.*: fra Sighvati. *i F med overskr.*: Síghvatr for til suiðioþar. er: at *F*. út: uti *J2*. 2. hann: *ok F*. Sigvatr: h*ann F*. 3. kvað: v*isv tf. F*.

4—11. **14. visa**: 1. Geng—of: Geng ek um *alle*. 3. *linjen indledes med* þvi *i K*. emk: em ec *K, F, J2;* er ek *39*. 5. minnumk: -umz *alle*. 6. sinna: sinom *J2*. 7. óðals: oðal *F. 39*. 8. vér: var *J2*.

12. Síðan—síns: *ul. J2*. hann: hei*m tf. F*. Hann: Sighvatr *J2*. 13. ok—frá: er hann hafþi ei verit a Stiklarstoðum með *J2*. 14. Sigvatr: hann *J2*. S. kvað: þa q*vað* h*ann visv F*.

15—19_2. **15. visa.** 3. ef: ec *tf. K, F, J2; ikke 39*. Áleif: Olaf *alle*. vildak: *sal. J2, F. 39 (disse to* -ag*)*; villda *K*. 4. emk: em ec *alle undt. 39*: ec er, *F*: ek em. of þat: at þi *J2; um skr. alle øvrr*. 5. vatn-: vant *K. (18)*. œrin: yrin *39*. hefk: hefi ec *alle (*hofr ec *39)*. 6. Rúms: *med* o *F. 39*.

(ǫld leynik því aldri)
annarra þau manna.

Sigvatr unði illa heima; hann gekk úti um dag ok kvað:

16. Hǫ́ þótti mér hlæja
hǫll of Nóreg allan
(fyrr vask kendr á knǫrrum)
klif, meðan Áleifr lifði;
nú þykki mér miklu
(mitt stríð es svá) hlíðir,
jǫfurs hylli varðk alla,
óblíðari síðan.

U 522 Sigvatr fór ǫndverðan vetr austr um Kjǫl til Jamtalandz ok þá til Helsingjalandz ok kom fram í Svíþjóð ok fór þegar til Ástríðar drótningar ok var með henni í góðu yfirlæti langa hríð. Ok var hann ok með Ǫnundi konungi, bróður hennar, ok þá af honum (1031)
H 13 x. merkr brendar; svá segir í Knútsdrápu. Sigvatr spurði optliga, er hann fann kaupmenn Hólmgarðz-

---

7. leynik: leyni ek *alle.*
3. hann—dag: *ul. J2.* um: eín *F.*
5—12. **16. vísa.** 1. þótti: þottu *J2.* 2. hǫll: ǫll *J2.* of: *F;* um *de øvrr.* 3. vask: var ek *alle.* knǫrrum: knerri *F.* 4. Áleifr: olafr *alle.* 5. þykki: þykia *J2.* 6. es—hlíðir: vera siðan *F.* svá: þat *J2.* 7. hylli—alla: falli kaɴ ek illa *F.* varðk: varð ec *alle (undt. F, jfr. foranst. anm.).* 8. síðan: hliðir *F.*
13. -verðan: -urðan *J2.* um: of *F.* 14—15. þá—til: letti æigi fyʀ enn hann kom ǫstr i Sviþioð a fund *J2.* 14. þá til: *ul. F.* 15. til: a fvnd *F, 39.* 16. góðu—hríð: goðum fagnaðe *J2.* 16—18. Ok—Kn.drápu: *ul. J2, jfr 20₁₁ anm.* 17. Ǫnundi: *sål. K, 39. (E);* emvndi *F.* 18. svá: sem *F;* sem *tf. 39.* Kn.drápu: *herefter nyt kap. i 39 med overskr.:* fra Sighvati, *i F med overskr.:* Sighvatr var með astriði drotningv. 19. optliga: iamnan *F.*

fara, hvat þeir kynni segja honum til Magnús Óláfssonar; hann kvað:

17. Enn lystir mik austan
(erut of spǫrð) ór Gǫrðum
(frá ǫðlingi ungum
opt byrjuð lof) spyrja;
fréttik smás, þótt smæstir
smoglir ástar foglar,
þinig ljúgumk fǫr, fljúgi
fylkis niðs, á miðli.

K. 9. Frá Magnúsi konungi.

En er Magnús Óláfsson kom til Svíþjóðar ór 1035
Garðaríki, þá var Sigvatr þar fyrir með Ástríði dróttningu, ok urðu þau ǫll fegin mjǫk. Þá kvað Sigvatr:

18. Heim sóttir þú hættinn
hǫnd, en vel mátt lǫndum
(þinn stoðak mǫtt) sem mǫnnum,
Magnús konungr, fagna;

---

1. hvat: hvar *39.* kynni: at *tf. 39, F.* Magnús: konungs *tf. 39, F.* 2. hann: Sighvatr *J2; ok F.* kvað: *visv tf. F.*

3—10. **17. vísa.** 1. Enn: Ey *J2 (E).* 2. erut: eruð *J2, 39;* erot *K.* of: af *J2 (E);* um *K.* spǫrð: svarð *F.* 5. fréttik: fretti ek *alle.* smás: spás *J2 (*smás *E).* þótt: þoat *K, F, J2, 39.* smæstir: smættir *J2.* 6. smoglir: smugul er *K, 39 (*smo-*), F;* smagulir *J2 (*smabuler *E).* foglar: *sål. J2; med* u *de øvrr.* 7. þinig: *sål. J2;* þing *de øvrr.* ljúgumk: *alle, undt. F*: hægiomz. 8. niðs: liðz *F.*

11. *Overskr. fra 18, 39;* Astriðr drottning fan M*agnvs* stiupso*n* si*n*. *F; ingen kap. inddel. J2, men her fortsættes med:* Sighvatr var oc með Aununde konunge oc þa at honum x. merkr brendar. 12. kom: æstan *tf. F.* 12—13. ór—þá: *ul. J2, F.* 13. var: kom *J2.* fyrir: til motz við Magnus konung *J2.* 14. mjǫk: *ul. J2.* Þá—S.: Sigh*vatr* q*vað F.*

15—21₄. **18. vísa.** 3. stoðak: stoða ek *alle.* sem: með *J2.*

F 174 fœrak víst, þvít vǫrum,
»varðr« at þér í Garða
»skrifnask skírinafna
skript«, þjóðkonungr, »niptar«.

Síðan réðsk Sigvatr í ferð með Ástríði drótningu at fylgja Magnúsi til Nóregs. Sigvatr kvað:

19. Minn hug segik mǫnnum,
Magnús, at ek fagna
H 14 (goðs lán es þat) þínu
þingdrífu vel lífi;
ætti 's, drengja dróttinn,
dyrðar sonr ef yrði,
þjóð mætti fǫ fœðask,
feðr glíkr, konung slíkan.

En er Magnús var konungr orðinn yfir Nóregi, þá fylgði Sigvatr skáld honum ok var inn kærsti konungi. Hann kvað þá þetta, þá er Ástríðr drótning ok Álfhildr konungs-móðir hǫfðu skotizk á orðum nǫkkurum:

20. Ástríði lát œðri,
Alfhildr, an þik sjalfa,
þér þótt þinn hagr stórum
(þat vildi goð) batni.

---

5. fœrak: færa ek *alle.* þvít: þviat *K. F, 39; fork. J2.* 6. varðr at: *sål. 39. F;* varðat *K;* vorðr at *J2.* 7. skrifnask: scrifnaþz *39;* scipnazc *J2.*

5—6. Síðan—kvað: *ul. J2.* 5. Síðan—S.: Sigh*vatr* retz *F.* 6. til N.: i nor*eg* *F.* S. kvað: h*ann* q*vað* v*isv* *F.*

7—14. **19. vísa.** 1. segik: segi ek *alle.* 3. goðs: *med* u *alle.* 5. ætti: *sål. alle, undt. K (18):* atti. 's: *sål. FJ; mgl. alle.* 6. sonr: son *alle.* 7. mætti: ma til *J2 (E).* fœðask: fæða *F.* 8. glíkr: likr *alle.* konung: konungr *J2.*

15—16. En—fylgði: *ul. J2.* 15. yfir: at *39, F.* 16. skáld: *ul. 39, F. J2.* honum ok: *ul. J2.* kærsti: Magnusi *tf. J2.* kgi: oc var með honum *tf. J2.* 17. þá*(1): ul. F, J2.* þetta: *ul. F.* er: þær *tf. F.*

20—23. **20. vísa.** 1. lát: lattu *alle.* 2. an: en*(*n*) alle.* 3. þér—hagr: þíɴ hagr hef*ir* *F.* þótt: *mgl. 39 ved spalteskifte.* 4. goð: *med* u *alle.* batni: batnat *F.*

K. 10. Gort skrín Óláfs konungs. U 523

[ÓH (Fms.) k. 237, (Flat.) k. 308, (53) k. 253.]

Magnús konungr lét gera skrín ok búa gulli ok silfri ok setja steinum. En skrín þat var svá gǫrt bæði at mikilleik ok at ǫðrum vexti sem líkkista, en svalir undir niðri, en yfir uppi vétt vaxit sem ræfr ok þar af upp hǫfuð ok burst; eru á véttinu lamar á bak en hespur fyrir ok þar læst með lukli. Síðan lét Magnús konungr leggja í skrín þat helgan dóm Óláfs konungs. Urðu þar margar jartegnir at helgum dómi Óláfs konungs; þess getr Sigvatr skáld:

21. Gǫrt 's, þeims gótt bar hjarta,
gollit skrín at mínum
(hrósak helgi ræsis)
(hann sótti goð) drótni;
ár gengr margr frá mæru
meiðr þess konungs leiði
hreins með heilar sjónir H 15
hrings, es blindr kom þingat.

Þá var þat í lǫg tekit um allan Nóreg at halda heilagt

---

1. *Overskr. fra 18, 39; mgl. K;* Skringerð Olafi konungi *J2;* Scrinlagdr Ol*afr* konvngr *F.* 3. setja: *ul. J2.* En: er *J2 og ul. det følg.* var. skrín þat: skriniþ *39.* svá: *ul. F.* 4. at ǫðrum: *ul. F.* at*(2): ul. J2.* 5. niðri: *ul. F.* uppi: *ul. F.* 6. ok*(1):* enn *J2.* þar: *ul. F.* af upp: *omv. F.* 7. þar: þat *J2; ul. F. 39.* 8. skrín þat: skrinít *F;* þann *skr. J2.* 9. kgs: oc *tf. J2.* 9—10. at—kgs: *ul. J2.* 10. þess getr: *sva segir F.* skáld: *ul. F, J2.*

11—18. **21. vísa.** 1. 's: er *alle.* þeims: þeim er *alle.* 2. gollit: gulligt *F, 39. J2; med* u *K.* at: af *J2.* 3. hrósak: hrosa ek *alle.* 4. goð: *med* u *alle.* drótni: drottin *F, 39, J2.* 5. ár: *sål. 18, 39, J2;* ár *K. F.*

19. þat: *ul. J2.* um—N. | at—heilagt: *omv. J2.*

hátíð Óláfs konungs, var þá sá dagr þegar þar svá haldinn sem inar œztu hátíðir; þess getr Sigvatr skáld:

22. Oss dugir Áleifs messu
(jǫfur magnar goð) fagna
meinalaust í minu,
Magnús fǫður, húsi;
skyldr emk skilfings halda
skolllaust, þess 's bjó golli,
helgi, handar tjǫlgur,
harmdauða, mér, rauðu.

K. 11. Frá Þóri hund.

[ÓH (Fms.) k. 239, (Flat.) k. 302, (53) k. 256.]

Þórir hundr fór af landi í brot lítlu eptir fall
F 175 Óláfs konungs. Þórir fór út til Jórsala, ok er þat margra manna sǫgn, at hann hafi eigi aptr komit. Sigurðr hét sonr Þóris hundz, faðir Rannveigar, er átti Jóan, sonr Árna Árnasonar; þeira bǫrn váru þau Víðkunnr í Bjarkey ok Sigurðr hundr, Erlingr ok Jarðþrúðr.

1. hátíð: messo dag *F.* þá—dagr: hann*(!) J2.* þar svá: *ul. F. J2;* mioc *tf. 39.* 2. œztu: stærstu *F, J2.* þess getr: sva segir *J2.* skáld: *ul. F, J2.*

3—10. **22. vísa.** 1. Áleifs: Olafs *alle.* 2. goð: *med* u *alle.* 5. emk: em ek *alle.* 6. skolllaust: *sål. K. F;* skollǫst *39;* skullæst *J2 (*skulld- *E).* þess: þ*eim F.* 's: er *alle.* bjó: hio *K.* golli: *med* u *alle undt. F.* 7. handar: handa *39, J2.*

11. *Overskr. fra 18, 39; mgl. K;* Þórir hundr for or l*a*ndi b*r*ott *F; ingen kap. inddel. J2.* 12. af—lítlu: þegar or landi *J2;* í *ul. F, 39.* 13. Þórir fór: oc allt *J2;* h*ann skr. F.* 15. hundz: *ul. F.* 16. Jóan: ion *F, 39, J2.* sonr Árna: arna .s. *F;* s. *skr. de øvrr.* 17. þau: *sål. alle. undt. K, der ul. det.* -kunnr: -kuðr *J2.* 18. Jarð-: Jar- *J2;* iarðr- *K.*

K. 12. Víg Háreks ór Þjóttu.

[ÓH (Fms.) k. 240. (Flat.) k. 302, (53) k. 257: Magn. (Fms.) k. 16.]

Hárekr ór Þjóttu sat heima at búum sínum alt þar til, er Magnús Óláfsson kom í land ok hann var konungr. Þá fór Hárekr suðr til Þrándheims á fund 1035 (1039 Munch) Magnús konungs. Þá var þar með Magnúsi konungi Ásmundr Grankelsson. En er Hárekr gekk upp af U 524 skipi, er hann kom til Niðaróss, en Ásmundr stóð í H 16 loptsvǫlum hjá konungi, þeir sá Hárek ok kendu; Ásmundr mælti til konungs: »nú vil ek gjalda Háreki dráp fǫður míns«. Hann hafði í hendi breiðøxi lítla ok þunnslegna. Konungr leit til hans ok mælti: »haf heldr øxi mína — sú var veggslegin ok þykk — enn mælti konungr: »ætla svá, Ásmundr, at hǫrð munu bein í þeim karli«. Ásmundr tók øxina ok gekk ofan ór garðinum, ok er hann kom ofan á þverstrætit, þá gengu þeir Hárekr neðan í móti. Ásmundr hjó í hǫfuð Háreki, svá at þegar stóð øxin í heila niðri, var þat bani Háreks. En Ásmundr gekk upp aptr í garðinn til konungs, ok var egg ǫll fallin ór øxinni. Þá mælti konungr: »hvernig myndi nú hafa dugat in þunna øx?; mér sýnisk sem þessi sé nú ónýt«.

---

1. *Overskr. fra 18, 39, der dog ul.* ór Þj., *F, der dog har:* drap; Drap Hareks *J2.* 3. er: *ul. J2.* 4. kgr: orðinn *tf. F.* 5. þar: *ul. F.* Magnúsi: *ul. J2.* 7. en: *ul. J2.* 8. lopt-: loptz *F, 39.* 9. Á. mælti: þa mællti Asmundr *J2.* ek: konvngr *tf. F.* 10. í hendi: *ul. J2.* 12. mína: þviat at(!) horð mvno bein i karli þeim *tf. F og ul. det følg.* enn – karli. þykk: þiack *J2.* 13. svá: til *tf. J2.* 15. ok—þverstrætit: *ul. J2.* þá: *ul. F.* 16. gengu—Hárekr: geck Harekr oc hans menn *J2.* móti: mot *F, 39, J2.* 17. þegar: *ul. J2.* stóð øxin: *omv. J2.* heila: *med art. F.* niðri: *ul. F, J2.* 18. En: *ul. J2.* 19. egg ǫll: eGinn *J2.* egg—øxinni: oll oxin brotín i mvNiN *F.* 20. dugat: *ul. F.* 21. øx: *med art. F, J2.* sýnisk: nu *tf. J2.* nú: *ul. F, J2.*

Síðan gaf Magnús konungr Ásmundi lén ok sýslu á Hálogalandi, ok eru þar margar frásagnir miklar um skipti þeira Ásmundar ok sona Háreks.

K. 13. Frá Þorgeiri flekk.

[ÓH (Fms.) k. 241, (53) k. 258; jfr. Magn. (Fms.) k. 17, (Flat.) k. 4.]

Kálfr Árnason hafði landráð mest með Magnúsi c. 1039
konungi fyrst nokkura stund. En þá gerðusk menn til áminningar við konung, hvar Kálfr hafði verit á Stiklastoðum: gerðisk Kálfi þá nokkuru vanngættra til skaps konungs. Þat bar at eitt sinn, þá er fjolment var með konungi ok kærðu menn mál sín, þá kom
II, 451 þar fyrir hann með sín skyld ørendi sá maðr, er fyrr er nefndr, Þorgeirr ór Veradal af Súlu; konungr gaf
H 17 ekki gaum at orðum hans ok hlýddi þeim, er honum váru nærri. Þá mælti Þorgeirr til konungs hátt, svá at allir heyrðu, þeir er nær váru:

23. Mæl þú við mik,
Magnús konungr;
ek vas í fylgju
með foður þínum;

1. Magnús: *ul. J2.* Ásmundi[3] | lén[2] . . | sýslu[1]: *omv. F.* 2. þar: þat *J2.* margar: *ul. J2 og omv.* mikl. frás.; *ok* miklar *tf. F og ul. det følg* m. 4. *Overskr. fra 18, J2. 39, der dog har* af svlo *for* flekk; þorg*eirr* fl*eckr* co*m* f*iri* ko*nvn*G *F.* 5. hafði: þa fyrzt *tf. J2 og ul. det følg.* mest *og* fyrst. landráð mest: *omv. F.* 7. hvar: hvað *J2.* 7—8. verit á St.: gert *J2.* 8. nokkuru: *ul. J2.* vanngættra: *sål. F, 39;* vangættara *K;* vandgæfra *(vistnok så) J2.* 9. kgs: *med art. 39;* konunge *J2.* 11. þar: *ul. J2, F, 39.* hann: ko*nvn*g *F.* 11—12. sá—nefndr: *ul. F, J2.* 12. Þorgeirr: fleckr *tf. J2, F.* ór V. | af S.: *omv. F, J2; J2 tf. her*: er nefndr er fyR. 14. til kgs: *ul. J2.* hátt, svá: *omv F.* 15. heyrðu: heyrði *39.* er—váru: sem h*onvm* v*arv* næRi *F.* nær: i nand *J2.*

16—26_4. **23. vísa.** 3. ek—fylgju: þviat i fylgiu vark *F. 39.* 4. fǫður: feðr *J2; fork. i 39.*

þá bark hǫggvinn F 176
haus minn þaðan,
es þeir of dauðan
dǫgling stigu;
þú elskar
þá arma þjóð
dróttinsvika,
es djǫful hlœgðu.

Þá gerðu menn at óhljóð, en sumir báðu Þorgeir út U 525
ganga; konungr kallaði hann til sín ok lauk síðan
ørendum hans, svá at Þorgeiri líkaði vel, ok hét
honum vináttu sinni.

K. 14. Ferð Kálfs Árnasonar ór landi.

[ÓH (Fms.) k. 242, (53) k. 259; Magn. (Fms.) k. 21, (Flat.) k. 4; Fsk. k. 130.]

Þat var litlu síðarr, er Magnús konungr var á c. 1039
veizlu at Haugi í Veradal; en er konungr sat at
matborði, þá sat á aðra hǫnd honum Kálfr Árnason,
en á aðra hǫnd Einarr þambarskelfir. Þá var svá komit,
at konungr gerði fæð á við Kálf, en virði þá Einar
mest. Konungr mælti til Einars: »vit skolum ríða í
dag á Stiklarstaði, vil ek sjá þau merki, er þar hafa
orðit«. Einarr svarar: »ekki kann ek þér þar af at segja;

---

5. bark: bar ek *alle*. 7. of: *sál. J2, F;* yf*ir* *39;* um *K*. 11. dróttin-: drottins- *39. F.*

5. at: *ul. J2.* en sumir: *ok F.* 6–7. síðan ørendum: sva mali *J2;* eyrindi *skr. F, 39.* 7. svá: *ul. J2.* hét: konungr *tf. J2.* 9. *Overskr. fra 18; mgl. K;* kalfr a. s. l*an*dflotti *39;* fra Magnuse konunge oc Kalfi *J2;* M*agnvs* k*on*-*vngr* reið astikla st*aði* *F.* 10. Þat–á: Magn*vs* k*onvngr* var litlo siðar at *F.* er: at *J2, 39.* Magnús: *ul. J2.* á: at *39.* 11. at Haugi: *ul. J2.* 11–12. at matborði: yfir borðum *J2.* 12. á: *ul. 39.* honum: k*onvn*gi *F.* 13. hǫnd: *ul. J2.* 13–14. var—Kálf: gerþiz konungr fár til Kálfs *J2.* 14. þá: *ul. F.* 15. til Einars: *sål. alle, undt. K:* við Einar. vit: ver *F, J2.* 15–16. í dag: *ul. F.* 16. Stiklar-: *sål. J2;* Stikla- *de øvrr.* sjá: þar *tf. J2.* þau merki: *omv. F.* 17. kann—segja: var ec þar *J2.*

H 18 látt Kálf fara, fóstra þinn, hann mun þar kunna at segja frá tíðendum«. En er borð váru uppi, þá bjósk konungr til farar; hann mælti til Kálfs: »þú skalt fara með mér á Stiklastaði«. Kálfr segir, at þat var ekki skylt. Þá stóð konungr upp ok mælti heldr reiðuliga: »fara skaltu, Kálfr«. Síðan gekk konungr út. Kálfr klæddisk skjótt ok mælti til sveins síns: »þú skalt ríða inn á Eggju ok biðja húskarla mína hafa hvert fat á skipi fyrir sólar-fall«. Konungr reið á Stiklarstaði ok Kálfr með honum, stigu af hestum ok gengu þar til er bardaginn hafði verit. Þá mælti konungr til Kálfs: »hvar er sá staðr, er konungrinn fell?«. Kálfr svarar ok rétti frá sér spjótskaptit: »hér lá hann fallinn« segir hann. Konungr mælti þá: »hvar vartu þá, Kálfr?«. Hann svarar: »hér sem nú stend ek«. Konungr mælti ok var þá rauðr sem dreyri: »taka myndi þá øx þín til hans«. Kálfr svarar: »ekki tók øx mín til hans«; gekk hann þá í brot til hests síns, hljóp á bak ok reið leið sína ok allir hans menn, en konungr reið aptr til Haugs. Kálfr kom um kveldit inn á Eggju, var skip hans búit fyrir bryggjum ok á komit lausafé alt ok skipat af húskǫrlum hans;

1. látt: lat *F;* lattu *J2.* Kálf fara: *omv. F;* fara *mgl. 39* þar: *efter* segia *F.* at: *ul. 39.* 2. þá: *ul. F.* 3. farar: ferðar *J2, F.* 4. með mér: *ul. J2.* 4—5. Kálfr—ekki: þa segir Kalfr ecki ætla ec þat *J2.* 7. sveins: scosveins *J2.* 8. biðja: bið *F, J2.* 9. hafa: *mgl. F.* -fall: M*agnvs tf. F.* 10. Stiklar-: *sål. J2;* Stikla- *de øvrr.* ok—honum: *ul. F.* með honum: *ul. J2.* hestum: sinom *tf. F, J2.* 11. er: sem *J2, 39.* 12. kgrinn: *uden art. J2.* 13. frá sér | spjótskaptit: *omv. 39.* frá sér: fram *J2; ul. F.* 14. segir hann: *ul. F.* þá: *ul. J2, F.* 15. vartu: v*ar* þv *F.* nú: *ul. F.* 17. þá | øx þín: *omv. J2.* 18. í brot: *ul. F;* ok *tf. 39, J2.* 19. hljóp á bak: *ul. F.* leið sína: a brott *J2;* i bræt *F.* 21. var: *sål. alle, også 18, undt. K:* la. bryggjum: landi *F, 39, J2.* 22. -fé: h*ans tf. F.* af: *ul. F.*

heldu þeir þegar um nóttina út eptir firði, fór Kálfr síðan dag ok nótt, svá sem byr gaf; sigldi hann þá vestr U 526
um haf ok dvalðisk þar lengi, herjaði um Skotland ok um Írland ok Suðreyjar; þess getr Bjarni Gullbrárskáld í Kálfsflokki:

24. Þér frák, Þórbergs hlýri,
(þess gerðusk ér verðir)
helt því unz herr of spilti, H 19
4 Haralds bróðurson góðan;
vǫkðu ǫfundmenn ykkar
iðula róg á miðlum
(óþǫrf lízk mér) arfa
8 Áleifs (í þeim mǫlum).

K. 15. Heitan bónda.

[ÓH (Fms.) k. 243, (53) k. 260; Magn. (Fms.) k. 22, (Flat.) k. 4; Ágr. k. 29; Fsk. k. 129—31.]

Magnús konungr kastaði eigu sinni á Viggju, er F 177 c. 1040
Hrútr hafði átt, ok Kviststaði, er Þorgeirr hafði átt, svá ok á Eggju ok á alt þat fé, er Kálfr átti eptir,

---

1. heldu þeir: *omv. F.* um nóttina | út: *omv. F;* nattskr. *J2.* 1—2. fór—þá: letti Kalfr æigi fyʀ enn hann kom *J2.* 1. fór K.: f*orv* þeir *F.* 2. svá: *ul. F.* hann: kalfr *F.* 3. dvalðisk: hann *tf. J2.* lengi: h*ann tf. F, efter* herjaði *J2.* 4. um: *ul. F, J2.* þess: þessa *J2.*

6—13. **24. vísa.** 1. frák: fra ek *alle.* 2. ér: þer *alle.* 3. því: þ*viat F.* unz herr: h*ann F.* herr: hann *J2, 39.* of: *sål. alle. undt. K:* um. 5. ykkar: ykkra *K. 18.* 6. á: i *F.* miðlum: miðli *F. 39. J2.* 7. óþǫrf: eigi þærf *K (18).* 8. Áleifs: olafs *alle.*

14. *Overskr. fra 18; mgl. K;* refsan M*agnvs* kon*vngs 39;* q*veðnar* b*ersa*gl*is visvr F;* Aminning Sighvatz *J2.* 15. eigu sinni: sinne eign *(sål. ogsa F) J2.* 16. ok: a *tf. J2;* s*va* a *tf. F.* Kvist-: kvi- *F, 39, J2.* 17. svá: *ul. J2.* ok*(1)*: *ul. F.* ok á*(2)*: *ul. J2.* á*(2)*: *ul. F, 39.* fé: *ul. J2.* átti eptir: hafði átt *F;* hafþi eptir att *J2.*

ok margar aðrar stórar eignir lét hann þá falla í konungs-garð, þær er þeir hǫfðu átt, er fallit hǫfðu á Stiklastǫðum í bónda liði; hann gerði ok við marga þá menn stórar refsingar, er í þeiri orrostu hǫfðu verit í mót Óláfi konungi, suma rak hann af landi ok af sumum tók hann stórfé; fyrir sumum lét hann bú hǫggva. Þá tóku bœndr at gera kurr ok mæltu sín í milli: »hvat mun konungr þessi fyrir ætla, er hann brýtr lǫg á oss, þau er setti Hákon konungr inn góði? Man hann eigi þat, at vér hǫfum jafnan eigi þolat vanréttit? Mun hann hafa farar fǫður síns eða annarra hǫfðingja þeira, er vér hǫfum af lífi tekit, þá er oss leiddisk ofsi þeira ok lǫglausa«. Þessi kurr var víða í landi. Sygnir hǫfðu liðsamnað ok þat orð á, at þeir mundu halda til orrostu við Magnús konung, ef hann fœri þar. Magnús konungr var þá á Hǫrðalandi ok hafði þar lið mikit ok lét sem þá myndi H hann fara norðr í Sogn. Þessa urðu varir vinir kon-

1. ok: *ul. J2.* stórar: stor- *J2.* þá: *ul. F, J2.* 2. þær: *ul. J2.* er*(1)*: sem *F.* 3—5. í—í: oc bariz a *J2.* 3—4. við marga | þá: *omv. F.* 5. mót: moti *F.* kgi: foður hans *tf. J2.* 5—6. suma—stórfé: hann gerþi—refsingar *(= l. 3–4)* er mestann motgang hafþo veitt Olafi konunge *J2.* 6. ok: en *F.* 7. hǫggva: sumir stucko or landi *tf. J2.* kurr: micinn *tf. J2.* 8. sín í milli: *ul. J2; a skr. F.* þessi: sia *J2.* 10. inn: *ul. J2.* 10—11. Man—vanréttit: v*er* hofv*m* e*igi* þolat vanretti *(sål. også 39)* iafnan *ok* hvgsar h*ann* e*igi* þ*at* *F.* 10. at: er *J2, 39.* 10—11. jafnan eigi: *omv. 39.* 11. hafa farar: fara ferð *J2.* 13. þá er: þiat *J2;* er *ul. 39.* leiddisk: leiðiz *J2.* -lausa: *sål. K. 39;* leysa *F, J2.* 14. liðsamnað: lið saman dregit *J2.* ok: var *tf. J2.* 15—16. halda—þar: fara at konunge *J2.* 16. ef—þar: *ul. F, 39.* Magnús: en *F.* kgr: *ul. J2.* 17. ok*(1)*—mikit: *ul. J2.* þar: *(*þa *tf. 39)* dvaliz miok lengi ok *(*hann *F)* hafði *tf. F, 39.* lið mikit: *omv. F.* þá: *ul. F, 39;* oc þa *tf. J2.* 17—18. myndi hann: *omv. F, 39.*

ungs, ok gengu xii. menn á málstefnu, ok samðisk þat með þeim, at hluta til einn mann at segja konungi þenna kurr; en svá var til stilt, at Sigvatr skáld hlaut.

K. 16. Bersǫglisvísur.

[ÓH (Fms.) k. 244, (53) k. 261; Magn. (Fms.) k. 22. (Flat.) k. 4; Ágr. k. 29; Fsk. k. 131.]

Sigvatr orti flokk, er kallaðr er Bersǫglisvísur, ok c. 1040 hefr hann fyrst um þat, at þeim þótti konungr ofmjǫk U 527 velkja ráðin at setja bœndr aptr, þá er heituðusk at reisa ófrið í móti honum; hann kvað:

25. Fregnk, at suðr með Sygnum
Sigvatr hefr gram lattan
folkorrostu at freista:
ferk, ef þó skolum berjask;
fǫrum í vǫpn ok verjum
vel (tyst) konung, lystir,
(hvé lengi skal) hringum,
(hans grund) til þess fundar.

---

5. *Overskr. fra 18, 39. J2; mgl. K; ingen kap. inddel. F.* 6. orti: þa *tf. J2.* flokk: þaɴ *tf. F.* kallaðr er: hann kallaþi *J2.* 6—33_{16}. ok—greifum: *ok* segi*r* i olafs sago. e*r* þ*e*ssi siðazt. Seyni olafs bið ek snýð*ar* sið q*ve*ða aftans biða of*ra*ms sak meðal ockar allt e*r* haligt s*va* mala. e*r*ro*m* magnu*s* v*er* vegni*r* villda ek m*eð* þe*r* milldo*m* haralldz v*ar*þ*ar* þv hiorvi hác ey lifa *ok* deyia. þ*e*ilik keɴing*ar* orð v*arv* i kvæði v*ið* k*onvngi*ɴ at haɴ skylldi hafa lag þa sem fað*ir* h*ans* hafði sétt *F.* 7. þeim: honum *J2.* 8—9. at*(1)*—ófrið: *ul. 39.* 9. móti: mot *J2. 39.*

10—17. **25. vísa.** 1. Fregnk: fregn ec *alle.* at: a *K.* Sygnum: suignum *39.* 2. hefr: hefir *alle.* 3. freista: *sal. 39;* fresta *J2. K.* 4. ferk: fer ec *K. 39;* feʀ *J2.* þó: svo *K.* skolum: scal *39.* 6. tyst: tvist *alle.* konung: konungr *K.* 8. fundar: fundra *39 (= E).*

Í því sama kvæði eru þessar vísur:

26. Hét, sás fell á Fitjum,
fjǫlgegn ok réð hegna
heiptar rán, en hǫnum,
Hǫkun, firar unnu;
þjóð helt fast á fóstra
fjǫlblíðs lǫgum síðan
(enn eru af því minni)
Aðalsteins (bóendr seinir)

27. Rétt hygg kjósa knǫttu
karlfolk ok svá jarla,
H 21 af því at eignum lofða
Áláfar frið gǫfu;
Haralds arfi lét haldask
hvardyggr ok sonr Tryggva
lǫg, þaus lýðar þǫgu
laukjǫfn af þeim nǫfnum.

28. Skalat ráðgjǫfum reiðask
(ryðr þat, konungr) yðrum
(dróttins orð til dýrðar)
dǫglingr, við bersǫgli;
hafa kveðask lǫg, nema ljúgi
landherr, bóendr verri,
endr í Ulfasundum,
ǫnnur, an hézt mǫnnum.

2—9. **26. vísa.** 1. sás: sa er *alle.* 3. en: ok *J2, 39.* 4. unnu: undo *J2.* 7. minni: *sål. G i Fms.;* er minnir *alle.* 8. bóendr: *K;* bu- *J2;* bændr *39.*

10—17. **27. vísa.** 1. hygg: ec *tf. alle.* 2. jarla: iarlar *J2.* 4. Áláfar: *med* O *alle og* Olafr *J2.* 6. sonr: *sål. K;* son *J2, 39.* 7. þaus: þau er *K, J2;* þau *39.* þǫgu: hofðo *39.*

18—25. **28. vísa.** 1. Skalat: Skolot *alle.* -gjǫfum: -giafar *J2.* 2. yðrum: yðrer *J2.* 6. bóendr: bu- *J2;* kon-vngr *39.* 8. an: en *alle;* þu *tf. alle.*

29. Hverr eggjar þik, harri
heiptar strangr, at ganga
(opt reynir þú) þínum
(þunn stǫl) á bak mǫlum?:
fastorðr skyli fyrða,
fengsæll, vesa þengill,
hœfir heit at rjúfa,
hjaldrmǫgnuðr, þér aldri.

30. Hverr eggjar þik hǫggva,
hjaldrgegnir, bú þegna?
ofrausn es þat jǫfri
innan lands at vinna:
engr hafði svá ungum
áðr bragningi ráðit;
rán hykk rekkum þínum
(reiðr 's herr) konungr leiðask.

31. Gjalt varhuga, veltir, H 22
viðr þeims nú ferr hiðra,
þjófs (skal hǫnd í hófi)
hǫlða kytt (of stytta);
vinr 's sás, varmra benja
vǫrnuð býðr, en hlýðið,
tármútaris teitir,
til hvat búmenn vilja.

1—8. **29. vísa.** 8. -mǫgnuðr: *sål. 39. J2;* magnaðr *K.*

9—16. **30. vísa.** 3. -rausn: -ran *39.* 7. hykk: *sål. J2;* hygg *K. 39;* ek *tf. alle.* 8. 's: *ul. 39;* er *skr. K, J2.*

17—24. **31. vísa.** 1. Gjalt: -u *tf. alle.* 2. þeims: þeim er *alle.* nú: þu *J2.* hiðra: *med* e *alle.* 3. hǫnd: *sål. J2;* hund *K, 39.* 4. hǫlða: hulda *J2.* kytt: kvitt *alle.* of: *sål. J2, 39;* um *K.* 5. vinr: *sål. J2. 39;* vin *K.* 's: er *alle.* sás: sa er *K, J2;* sa *39.* benja: beima *J2.* 6. vǫrnuð: *sal. 39;* varnað *J2;* varnaðr *K.* hlýðið: lyþi *39;* ec hlyði *J2.* 7. -mútaris: mustaris *J2;* -musteris *39.*

32. Hætt 's þats allir ætlask
(áðr skal við því ráða)
hárir menn, es heyrik
hót, skjǫldungi at móti;
greypt 's þat, 's hǫfðum hnepta
heldr ok niðr í feldi
(slegit hefr þǫgn á þegna)
þingmenn nǫsum stinga.

33. Eitt es mál, þats mæla:
mínn dróttinn leggr sína
eign á óðol þegna;
ǫfgask bóendr gǫfgir;
rán mun seggr, hinn 's sína
selr út, í því telja,
flaums at fellidómi
fǫðurleifð konungs greifum.

U 528 H 23 Eptir þessa áminning skipaðisk konungr vel, fluttu margir ok þessi orð fyrir konungi. Kom þá svá, at konungr átti tal við ina vitrustu menn, ok sǫmðu þeir þá lǫg sín. Síðan lét Magnús konungr rita lǫgbók þá, er enn er í Þrándheimi ok kǫlluð er Grágás. Magnús konungr gerðisk vinsæll ok ástsæll af ǫllu

1—8. **32. vísa.** 1. 's: er *alle.* þats: þat er *alle.* ætlask: *sål. J2;* heitaz *K. 39.* 2. ráða: mæla *J2.* 3. heyrik: ek heyri *alle.* 5. 's: er *alle.* þat 's: *ul. J2;* þat *K.* hnepta: hneypta *J2.* 6. feldi: felda *J2, 39.* 7. hefr: hefir *(*hofr *39) alle.*

9—16. **33. vísa.** 1. þats: þat er *alle.* 2. sína: *ul. 39.* 3. óðol: oðal *J2, 39.* 4. ǫfgask: *sål. J2 (*ǽfgazc*);* ǽfgaz *K. 39.* 4. bóendr: *med* u *J2;* bændr *39.* 5. 's: er *alle.* -leifð: leifs *J2.*

17. Eptir: *her nyt kap. i F med overskr.:* Magnvs konvngr setti lǽg. *i 39 med overskr.:* ritot laga s. *(ɔ:* setning*).* vel: við *tf. F, J2.* 18. margir ok: *sål. alle (også 18) undt. K: omv.* þessi orð: þetta *F, J2.* 19—20. ok—þeir: samði hann *F.* 20. þá: *ul. J2.* Magnús: *ul. J2.* 22. gerðisk: siþan *tf. J2.* vinsæll . . ástsæll: *omv. J2.* af: *ul. F, 39, J2.*

landz-fólki: var hann fyrir þá sǫk kallaðr Magnús inn góði.

K. 17. Frá Engla-konungum.

[ÓH (Fms.) k. 238, (53) k. 255; Magn. (Fms.) k. 25, (Flat.) k. 5; Fsk. k. 132, 117; Tjodrek k. 24; Knýtl. k. 21.]

Haraldr Engla-konungr andaðisk v. vetrum eptir 1040
andlát Knúts ins ríka, fǫður síns; hann var jarðaðr
hjá fǫður sínum í Vincestr. Eptir andlát hans tók F 178
konungdóm í Englandi Hǫrðaknútr, bróðir Haraldz, annarr sonr gamla-Knúts; var hann þá konungr bæði yfir Englandi ok Dana-veldi, réð hann því ríki ii.
vetr; hann varð sóttdauðr á Englandi ok er jarðaðr 1042 (8 juni)
í Vincestr hjá feðr sínum. Eptir andlát hans var til konungs tekinn í Englandi Eatvarðr inn góði, sonr Aðalráðs Engla-konungs ok Emmu drótningar, dóttur Ríkarðar Rúðujarls. Eaðvarðr konungr var bróðir sammœðri Haraldz ok Hǫrðaknúts. Gunnhildr hét dóttir gamla-Knúts ok Emmu, hon var gipt Heinreki
keisara í Saxlandi; hann var kallaðr Heinrekr mildi. H 24

---

1. fyrir—sǫk: þvi *F.* 3. *Overskr. fra 18;* andl*at* engla *k 39;* andl*at* har*alldz* engla k*onvnGs* *F;* fra HaRalldi Engla-konungi *J2.* 5. Knúts—ríka: Gamla knuz *J2;* rikia *skr. F.* fǫður: feðr *F.* 6. hjá—sínum | í V.: *omv. F og skr.* feðr *(fork i de øvrr.);* vinceſt *skr. J2.* 7. Hǫrða-: *sål. alle (også 18) undt. K, der ul. det.* Haraldz: hans *J2.* 8. annarr—Knúts: *ul. F. J2;* s. *skr. hdskrr.* var hann: *omv. J2.* kgr bæði: *omv. F. J2.* 9. Dana-veldi: Danmorc *J2. F.* því ríki: *sål alle (også 18) undt K:* þar fyrir. 10. er: hann *tf. J2.* 11. feðr: *sål. 39. J2. F; fork. i K.* andlát hans: hann *J2.* 11—12. til kgs | tekinn: *omv. F.* 12. i: a *J2.* Eat-: Iat- *J2. 39;* iadd- *F.* sonr: son *K; fork. i de øvrr.* 13. Engla-: *ul. F. 39.* 13—14. dóttur—-jarls: *ul. J2.* 14. Eað-: iat- *J2. 39;* iadd- *F.* kgr: enn goði *J2.* 16. Emmu: d*rottningar* *tf. F.* Heinreki: hæinriki *39 (ellers fork.).* 17. Heinrekr: enn milldi *tf. J2 (*HrēR *skr. J2 og i l. 16:* Hrǫreki. *men dette er rettet i marginen;* hrærek- *har E bægge steder).*

Gunnhildr var iii. vetr í Saxlandi, áðr hon tók sótt, hon andaðisk ii. vetrum eptir andlát Knúts konungs, 1037 fǫður síns.

K. 18. Frá Magnúsi konungi Óláfssyni.

[Magn. (Fms.) k. 24, (Flat.) k. 5; Fsk. k. 133.]

Magnús konungr Óláfsson spurði andlát Hǫrða- 1042 knúts: þá sendi hann þegar menn suðr til Danmerkr ok gerði með þeim orðsendingar til þeira manna, er svardǫgum hǫfðu við hann bundizk, þá er sætt þeira ok einkamál váru gǫr, Magnús ok Hǫrðaknúts, ok minti þá á orð sín, lét þat ok fylgja, at hann sjálfr myndi koma þegar um sumarit til Danmerkr með liði sínu, ok lét þar fylgja álykðar-orð, at hann skyldi eignask alt Dana-veldi, svá sem stóðu til einkamál ok svardagar, eða falla sjálfr í orrostu með her sínum; svá segir Arnórr jarlaskáld:

U 529 34. Afkárlig varð, jarla,
orðgnótt, sús hlaut dróttinn;
fylgði efnd, því 's ylgjar
angrtælir réð mæla,

2. hon: *ok F.* ii.: v. *J2, E.* Kn. kgs: Gamla Knutz *J2.* 3. fǫður: feðr *F.* 4. *Overskr. fra 18, 39, der dog ul.* Óláfss.; *mgl. K;* Magnus konungr feck Danmorc *J2;* Andl*at* haurða kn*vtz F.* 5. kgr: *ul. 39.* Óláfss.: *ul. F.* 6. þegar menn: menn sina þegar *J2;* s*ina tf. F.* 8. bundizk: bundit *J2.* þeira: kn*vtz* k*onvngs tf. F.* 9. ok einkamál: *ul. J2 og skr.* var. Magnús—Hǫrðak.: *ul. F;* Magn. konungs *skr. J2.* 10—11. lét—þegar: lez oc þegar mundu koma *J2.* 10—12. at—fylgja: *ul. F.* 12. ok—orð: sagði oc sva *J2.* þar: þ*at ok 39.* 13. svá: *ul. F, 39.* stóðu til: *omv. F, 39.* 13—14. stóðu—svardagar: þeir hafðu honum svarit danir eptir andlat Hærða Knutz *J2.* 13. -mál: þ*e*ira *tf. F.* 14. sjálfr: þar *J2.*

16—36$_4$. **34. visa.** 2. sús: su *39;* su er *de øvrr.* 3. 's: er *alle.* 4. réð: læt *39.*

at framm í gný grimmum
grafnings und kló hrafni
fúss lézk falla ræsir
feigr eða Danmǫrk eiga.

K. 19. Frá liði Magnús konungs.

[Magn. (Fms.) k. 24. 25. (Flat.) k. 5; Fsk. k. 133; Tjodrek k. 24.]

Þá samnar Magnús konungr liði saman, stefndi til sín lendum mǫnnum ok ríkum bóndum, aflaði sér langskipa; en er lið þat kom saman, þá var þat it fríðasta ok allvel búit: hann hafði lxx. skipa, er hann sigldi af Nóregi: svá segir Þjóðólfr: 1042 H 25

35. Djarft neyttir þú, dróttinn
dolgstrangr, skipa langra,
af því at ýtar hǫfðu
austr sjau tøgu flausta;
suðr gnauðuðu súðir,
segl hýnd við stag rýndu,
vík skar vandlangt eiki,
Visundr hneigði þrǫm sveigðan.

Hér getr þess, at Magnús konungr hafði þá Visund inn mikla, er inn helgi Óláfr konungr hafði gera látit:

---

5. at: ok *K*. 6. grafnings: grafning *39; med* p *F*. 8. feigr: feigð *39*.

5. *Overskr. fra 18; ulæsel. i 39; mgl. K;* Leiþángr Magnvs konvngs *F; ingen kap. J2*. 6. Þá: Siþan *J2*. samnar: samnaði *F, 39, J2*. saman: miclo *J2*. 7. sín: allum *tf. J2*. lendum: rikíom *F og ul. det følg.* ríkum. 7—8. aflaði— -skipa: *ul. J2;* lang- *ul. F*. 8. lið þat: liðit *F. 39*. 9. lxx.: vij tigi *J2*. skipa: storscipa *J2*.

11—18. **35. vísa.** 2. dolg-: dól- *K (18)*. 4. sjau tøgu: lxx. *alle*. 5. gnauðuðu: geiguðu *J2*. 6. hýnd: hund *J2*. stag: stǫg *J2*. 7. skar: fal *J2*. vand-: van- *39*. -langt: lang *F*.

19. getr: oc *tf. J2*. 20. inn helgi: *ul. J2, F; efter* Óláfr *39*. kgr: *faðir hans tf. F*.

hann var meir en xxx. at rúma-tali, var á framstafni visundar-hǫfuð, en aptr sporðr; var hǫfuðit ok sporðrinn ok báðir svírarnir alt gulli lagt; þess getr Arnórr jarlaskáld:

F 179 36. Ljótu dreif á lypting útan
lauðri, bifðisk (golli rauðu
fastliga hneigði fúru glæstri
fýris garmr) ok skeiðar stýri;
stirðum helt of Stafangr norðan
-stǫlum (bifðusk) fýri- (álar),
uppi glóðu élmars typpi
eldi glík, í Dana veldi.

Magnús konungr helt út af Ǫgðum ok yfir til Jótlandz; svá segir Arnórr:

37. Segja munk, hvé Sygna
snarfengjan bar þengil
H 26 hallr ok hrími sollinn
hléborðs visundr norðan;
setti bjóðr at breiðu
brynþings (fetilstinga
fús tók ǫld við œsi)
Jótlandi gramr branda.

---

1. en: *ul. K (18).* xxx.: þritogr *J2.* -tali: oc *tf. J2* 2. -hǫfuð: mikit *tf. J2.* en: oc *J2.* hǫfuðit: *ud. art. F, J2.* 2—3. ok sporðrinn: *ul. J2; ok* spæn*ir (-nir tf. 39) F, 39.* 3. báðir: all*ir F.* gulli: gvll- *F, 39, J2.* 4. jarlaskáld: *ul. F.*

5—12. **36. vísa.** 1. Ljótu: Liotum *J2.* 2. golli rauðu: *sål. FJ;* gullit rauða *alle.* 3. -liga: *sål. Flat. ofl.;* -ligr *alle.* glæstri: *sål. J2;* geystri *de øvrr.* 4. garmr: gramr *39.* ok: *sål. J2;* um *de øvrr.* 5. helt of: hellztu um *(ul. F) alle.* 6. bifðusk: bifðiz *F.* fýri: *sål. K, F, 39;* f^v *J2.* 8. glík: lik *J2, 39.*

12. veldi: *herefter nyt kap. i 39 med overskr.:* fra M*agn*vsi ko*nvng*i. *i F med overskr.:* M*agnvs* k*onvngr* kom i danmork. 14. helt: sigldi *F, 39, J2.*

15—22. **37. vísa.** 1. munk: mun *(*man*)* ek *alle.* Sygna: svigna *39.* 2. snarfengjan: *ul. K (18).* 5. breiðu: braðu *J2.*

K. 20. Um kvámu Magnús konungs til Danmerkr.

[Ágr. k. 30; Fsk. k. 133.]

En er Magnús konungr kom til Danmerkr, þá 1042
var honum þar vel fagnat; átti hann brátt þing ok
stefnur við landz-menn, beiddi sér viðtǫku, svá sem
einkamál váru til. En fyrir því at landz-hǫfðingjar
þeir, er ágætastir váru í Danmǫrk, váru eiðum bundnir U 530
við Magnús konung ok vildu halda orð sín ok eiða,
þá fluttu þeir þetta mjǫk fyrir fólkinu; þat bar ok
annat til, at þá var andaðr Knútr inn ríki ok dautt
alt hans afkvæmi; hinn inn þriði hlutr, at þá var
alkunnig orðin helgi Óláfs konungs um ǫll lǫnd ok
jartegna-gǫrð hans.

K. 21. Frá Magnúsi konungi.

[ÓH (Fms.) k. 246, (53) k. 263; Magn. (Fms.) k. 25, (Flat.) k. 5; Ágr. k. 30; Fsk. k. 133; Tjodrek k. 24; Knýtl. k. 21.]

Síðan lét Magnús konungr stefna Vébjarga-þing; 1042
þar taka Danir sér konung bæði at fornu ok at nýju.

1—2. *Overskr. fra 18; mgl. K;* fra Magnvsi konvngi *39; ingen kap. inddel. J2. F.* 3. þá: *ul. F.* 4. hann: þar *tf. J2.* brátt: *sål. alle, undt. K. der stiller det foran* vel. 5. -menn: ok *tf. F. 39.* beiddi - viðtǫku: *ul. J2.* 6. -mál: þeira *tf. F.* váru: stoðu *J2.* -hǫfðingjar: -menn *J2.* 7. þeir—Danmǫrk: *ul. F.* 7—8. váru*(2)*—ok*(1)*: *ul. J2.* 9. fluttu: *sål. 39, F, J2;* flytto *K (18).* mjǫk: mal *J2.* þat bar: *omv. F.* 10. annat: *ul. J2.* andaðr: daðr *J2.* inn ríki: konungr *J2.* dautt: *ul. J2.* 12. -kunnig: -kvn *F;* -kunna *J2.* 12—13. um—gǫrð: faður *J2.* 13. hans: *ul. F. 39.*

14. *Overskr. fra 18. 39; mgl. K;* Magnvs til konvngs tekinn idanmork *F; ingen kap. inddel. J2.* 15. stefna: setia *J2.* 16. taka: scylldu *J2 og tf.* kiosa *efter* konung. fornu . . nýju: *omv. J2.* at*(2)*: *ul. F, J2.*

En á því þingi tóku Danir Magnús Óláfsson til konungs yfir alt Dana-veldi. Dvalðisk Magnús konungr í Danmǫrk lengi um sumarit, ok fagnaði alt fólk
H 27 honum vel, hvar sem hann kom, ok veittu honum hlýðni; skipaði hann þá alt land, sýslur ok herǫð, ok veitti veizlur ríkis-mǫnnum. En er á leið haustit, helt hann liði sínu til Nóregs ok dvalðisk í Elfinni nǫkkura hríð.

K. 22. Uphaf Sveins Úlfssonar.

[Magn. (Fms.) k. 26, (Flat.) k. 5; Fsk. k. 137; Knýtl. k. 21.]

Sveinn er maðr nefndr, sonr Úlfs jarls Þorgilssonar sprakaleggs; móðir Sveins var Ástríðr, dóttir Sveins konungs tjúguskeggs; hon var systir Knúts ins ríka samfeðra, en hon var sammœðra við Óláf Svía-konung Eiríksson; þeira móðir var Sigríðr dróttning in stórláta, dóttir Skǫglar-Tósta. Sveinn Úlfsson hafði þá dvalzk langa hríð með Svía-konungum, frændum sínum, jafnan síðan er fallit hafði Úlfr jarl, faðir hans, svá sem ritat er í sǫgu Knúts ins gamla, at hann lét drepa Úlf jarl, mág sinn, í Hróiskeldu;

---

1. Óláfsson: *ul. J2.* 3. í D. | . . um sumarit: *omv. F og skr.* miog lengi. 3—4. alt fólk | honum: *omv. J2.* 4. veittu: veitti *F.* 5. alt land: allar lanz *J2.* ok herǫð: *ul. J2.* 6. haustit: *ul. F, 39.* 7. ok: h*ann 39, J2.* 9. *Overskr. fra K, 18, J2 (der dog ul.* Úlfss.*), F;* fra svæíní v. s. *39.* 10. sonr: son *J2. F;* s. *de øvrr.* 11. Ástríðr: *sål. F, 39. 18; uden* -r *K; fork. J2.* 12. Knúts: konungs *tf. J2. 39.* 14. þeira . . var: *omv. J2.* Sigríðr: *sål. J2; uden* -r *K. 39. F.* 14—15. dróttning: *ul. F, 39.* 15. -láta: -raða *J2.* dóttir Skǫglar-T.: *ul. J2.* 16. langa hríð: langar stundir *J2.* 17. jafnan: *ul. J2, F.* 17—19. fallit—Hróiskeldu: Knutr konungr let drepa foður hans sem fyʀ er ritað *J2.* 17. jarl: *ul. F.* 18. svá—gamla: f*yri* kn*v*t*i* hínom rika. sem seg*ir* i kn*vtz* sa*g*o *F.* ins: k*onvngs 39.* 19. Hróisk.: i danmork *tf. F;* ró- *alle.*

var Sveinn fyrir þá sǫk ekki í Danmǫrk síðan. Sveinn
Úlfsson var allra manna fríðastr sýnum: manna var
hann ok mestr ok sterkastr ok inn mesti íþrótta-maðr F 180
ok snildar-maðr; þat var allra manna mál, þeira
er hann var kunnigr, at hann hefði alla hluti til, þá
er fríðir góðan hǫfðingja. Sveinn Úlfsson kom á fund 1042
Magnús konungs, þá er hann lá í Elfinni, svá sem áðr
er ritat; tók konungr vel við honum, váru þar ok U 531 p. 39
margir flutnings-menn til, þvíat Sveinn var inn vinsælsti
maðr; talaði hann ok sjálfr sitt mál fyrir konungi fagrt
ok snjalt, ok kom svá, at Sveinn gekk til handa
Magnúsi konungi ok gerðisk hans maðr. Síðan tǫluðu
þeir konungrinn ok Sveinn marga hluti í einmælum.

K. 23. Sveinn Úlfsson tók jarldóm. H 28

[Magn. (Fms.) k. 27, (Flat.) k. 5; Fsk. k. 138, 139; Knýtl. k. 22.]

Einn dag, þá er Magnús konungr sat í hásæti 1042
ok var fjǫlment um hann, sat Sveinn Úlfsson á fót-
skǫrinni fyrir konunginum; þá tók konungr til máls:
»kunnigt vil ek gera hǫfðingjum ok allri alþýðu þá
ráða-gǫrð, sem ek vil vera láta; hér er kominn til

---

1. Sveinn*(1)*: hann *J2.* í D. | síðan: *omv. F;* siðan *ul. J2.* 2. Úlfsson: *ul. J2.* 2—3. var*(2)*—ok*(1)*: *ul. F;* ok *ul. J2.* 3. ok*(3)*: *ul. J2.* 4. ok snildar-maðr: *ul. 39;* vm alla luti *F.* 5. er: sem *F.* 6. fríðir: *sål. alle undt. K:* friða. 7. lá: *sål. alle undt. K:* sat. 7—8. svá—ritat: *ul. J2. F.* 8. tók kgr: *omv. F;* kgr *med art. J2.* ok: *ul. J2.* 9. þvíat: þess *J2.* 10. talaði: tiaði *J2.* ok: *ul. J2.* fagrt: langt *F.* 13. kgrinn: M*agnvs* k*onvngr F.* kgrinn—Sveinn: Sveinn oc Magnus konungr *J2.* í einmælum: leynil*iga F.* 14. *Overskr. fra 18; mgl. K;* fra M*agnvsi* k*onvngi 39;* Ge*fit* s*veini* i*arls* náfn *F; ingen kap. inddel. J2.* 16—17. fótskǫr.: niðri *tf. J2.* 17. kginum: *ud. art. F.* tók . . . til máls: m*æ*lt*i F.* 18. kunnigt . . ek: *omv. F.* 19. sem: er *J2.*

mín ágætr maðr, bæði at ættum ok af sjálfum sér, Sveinn Úlfsson; hann hefir nú gǫrzk minn maðr ok selt mér trú sína til þess: en svá sem þér vituð, at allir Danir hafa í sumar gǫrzk mínir menn, þá er nú landit hǫfðingjalaust, er ek em í brot farinn, en þar er, sem þér vituð, mjǫk herskátt af Vinðum ok Kúrum ok ǫðrum Austrvegs-mǫnnum eða svá Sǫxum; hét ek þeim ok at fá hǫfðingja til landvarnar ok landstjórnar; sé ek þar engan mann jamvel til fallinn fyrir allra hluta sakir sem Svein Úlfsson; hefir hann ætt til þess at vera hǫfðingi; nú mun ek gera hann jarl minn ok fá honum í hendr Dana-veldi til yfirsóknar, meðan ek em í Nóregi, svá sem Knútr inn ríki setti Úlf jarl, fǫður hans, hǫfðingja yfir Danmǫrk, þá er Knútr var á Englandi«. Einarr þambarskelfir segir: »ofjarl, ofjarl, fóstri«. Konungr mælti reiðuliga: »fátt þykkir yðr ek kunna, en mér lízk svá sem yðr þykki sumt ofjarlar, en sumt ekki at manna«. Þá stóð konungr upp ok tók sverð ok festi á linda Sveini; síðan tók hann

---

1. at: af *J2*. ættum: ætt ***F***. af: *ul.* *J2*. 3. selt—þess: bundit þat eiðum *J2*. selt: selr ***F***. vituð: vitið *J2*. 4. hafa | í sumar: *omv.* *J2*. hafa: nv *tf.* ***F***. þá: *ul.* ***F***. 4—5. nú landit: *omv.* ***F***. 5. em: er *39*. 6. sem—vituð: *ul.* ***F***; vitið *skr.* *J2*. 7. ok: eðr af *J2*. svá: *ul.* ***F***, *J2*; af *tf.* *39*. 8. þeim ok: *omv.* ***F***; ok *ul.* *J2*. land-*(2)*: landz- ***F***, *39*. 10. Svein: *fork. i alle; men der er ingen tvivl om, at her skal stå accus.* 11. gera hann: *omv.* ***F***. 12. í hendr: *ul.* *J2*. Dana-veldi | til yfirsóknar: *omv.* *J2*. 13. em: er *39*. 15. á: i ***F***, *39*. Einarr—segir: þa sv̓ Einaʀ þ: sk̄. *J2*; þamba *skr.* ***F*** *og* svar. 16. Kgr mælti: þa mælti konvngr ***F***; kgrinn *skr.* *J2*; þa *tf.* *39*, *J2*. 17. kunna: fyri mer *tf.* *J2*. en: *ul.* ***F***. svá: *sål alle undt.* ***K****. der ul. det.* 17—18. ofjarlar . . . ekki at m.: *omv.* ***F***. 18. manna: *sål.* *J2*. ***E***; monnum *de øvrr.* Þá stóð: *omv.* ***F***. kgr: *med art.* *J2*. 19. tók—festi: festi sverð *J2*. 19—42_1. tók*(2)*—festi: festi h*ann* skiolld ***F***

skjǫld ok festi á ǫxl honum, setti síðan hjálm á hǫfuð honum ok gaf honum jarls-nafn ok veizlur slíkar í Danmǫrk, sem þar hafði áðr haft Úlfr jarl, faðir hans. H 29 Síðan var fram borit skrín með helgum dómum: lagði Sveinn þar á hendr sínar ok sór trúnaðar-eiða Magnúsi konungi: síðan leiddi konungr jarl til hásætis með sér; svá segir Þjóðólfr:

38. Sjalfr bar austr við Elfi U 532
Ulfs mǫgr ok hét fǫgru
(þar réð Sveinn at sverja)
sínar hendr at skríni:
réð Áleifs sonr eiðum,
átt hafa þeira sáttir
skemra aldr an skyldi,
Skǫnunga gramr, hǫnum.

Fór þá Sveinn jarl til Danmerkr, ok var þar við honum vel tekit af allri alþýðu; tók hann sér þá hirð ok gerðisk brátt hǫfðingi mikill: fór hann um vetrinn F 181 1042—3 víða um landit ok vingaðisk mjǫk við stórmenni, var hann ok vinsæll við alþýðu.

K. 24. Hernaðr Magnús.

[Magn. (Fms.) k. 28. (Flat.) k. 5 fin.; Fsk. k. 142.]

Magnús konungr helt liði sínu norðr í Nóreg ok

1. setti síðan: *ok* setti *F.* 1—2. setti—honum*(1)*: *ul. J2.* 3. þar: *ul. J2.* hafði áðr: *omv. J2;* áðr *ul. F.* 5. Sveinn þar: *omv. J2.* sór: svarði *J2.* 7. Þjóðólfr: sca*lld tf. 39.*

8—15. **38. vísa.** 1. bar: *sål. KG. Nj. 298 anm.;* var *alle.* við: i *39. F.* 5. Áleifs: Olafs. Oɫ *alle.* sonr: *sål. K. F; fork. i de øvrr.* 7. an: en(ɴ) *alle.*

16. jarl: *ul. J2.* 16—17. við honum | vel: *omv. J2. F.* 17. af—alþýðu: *ul. J2.* þá: *ul. F.* 19. víða: *ul. J2.* um: of *F;* yfir *J2.* landit: *uden art. F. J2.* -menni. *sål. alle. undt. K;* -mennit. 19—20. var hann: *omv. F.* 20. við alþýðu: af ꜳllo lanz folci *J2.* við: af *F. 39.* 21. *Overskr. fra 18; mgl. K;* fra *Magnvsi konvngi 39;* leiðangr idanmork *F;* Magnus konungr vann Jomsborg *J2.*

dvalðisk þar um vetrinn. En er vár kom, þá hafði 1042—3
Magnús konungr úti lið mikit ok helt því suðr til
Danmerkr. En er hann kom þar, spurði hann þau 1043
tíðendi af Vindlandi, at Vinðr hǫfðu horfit undan hlýðni við hann í Jómsborg: þar hǫfðu Dana-konungar haft jarls-ríki mikit, hófu þeir Jómsborg at uphafi. ok var þat orðit allstyrkt vígi. En er Magnús konungr heyrði slíkt sagt, þá bauð hann út af Danmǫrk
H 30 skipa-her miklum ok helt um sumarit til Vindlandz með allan herinn ok hafði allmikinn her: svá segir Arnórr jarlaskáld:

39. Heyra skalt, hvé herskjǫld bǫruð,
hilmis kundr, til Venða grundar
(heppinn drótt af hlunni sléttum
hélug bǫrð) í stefjaméli;
aldri frák enn, vísi, valdið
Venða sorg, at dǫglingr spenði
(flaustum varð þá flóð of ristit)
fleiri skip til óðals þeira.

En er Magnús konungr kom til Vindlandz, þá lagði

1. dvalðisk: *var F.* 1—2. þá . . . kgr: *ul. J2.* þá—kgr: hafði h*ann F.* 3. En—hann*(2):* spurðu þeir *J2.* 4. af Vindlandi: *ul. J2.* 6. mikit: *ul. J2.* hófu: hofðu *F, J2.* 7. ok: *ul. F.* orðit: *ul. F, J2.* vígi: *herefter nyt kap. i 39 med overskr.:* Vtboð M*agnvs* k*onvngs* af danmork. *i F med overskr.:* her*n*aðr t*il* vindl*a*ndz. 8. heyrði—sagt: varþ þessa vis *J2.* 8—9. af—miklum: scipaher af danmorc oc liði miclo *J2.* 10. með—herinn: *ul. F.* -mikinn her: -mikit liþ *J2.* svá segir: Þes getr *39.* 11. jarlaskáld: *ul. F.*

12—19. **39. vísa.** 1. skalt: skaltu *alle (*-du *J2).* hvé: hv*ar F.* 2. Venða: vinda *K, J2;* vindlandz *F, 39.* 3. heppinn: heitinn *J2.* drótt: drottu *alle.* 4. bǫrð: *med* o *J2.* 5. frák: *sål. J2;* fra ek *de øvrr.* vísi: vili *J2.* 6. Venða: vinda *alle (med* ð *39. F).* 7. varð: *sål. K;* var *de øvrr.* of: *sål. 39, J2, F;* um *K.*

20. kgr: *ul. J2.* þá: *ul. F.*

hann til Jómsborgar ok vann þegar borgina, drap þar mikit fólk ok brendi borgina ok landit víða út í frá ok gerði þar it mesta hervirki: svá segir Arnórr jarlaskáld:

40. Skjǫldungr, fórt of óþjóð eldi,
auðit vas þá flotnum dauða;
hæstan kynduð, hlenna þrýstir,
hyrjar ljóma suðr at Jómi;
hvergi þorði hallir varða
heiðit folk í virki breiðu:
buðlungr, unnuð borgar mǫnnum
bjǫrtum eldi stalldræp hjǫrtu.

Mikit fólk á Vindlandi gekk til handa Magnúsi kon- U 533
ungi, en miklu var hitt fleira, er undan flýði. Fór þá Magnús konungr til Danmerkr aptr, bjó sér þar til vetrsetu, en sendi frá sér herinn bæði inn danska ok svá mart lið, þat er honum hafði fylgt af Nóregi.

K. 25. Gefit Sveini konungs-nafn. H 31

[Magn. (Fms.) k. 27, 28, (Flat.) k. 5; Ágr. k. 31; Fsk. k. 140, 141; Knýtl. k. 22.]

Inn sama vetr, er Sveinn Úlfsson hafði fengit 1042—3
yfirsókn um Dana-veldi ok hann hafði vingazk við

---

2. mikit: m*ar*t *F*. ok*(1)*: en *F. 39, J2.* landit víða: *omv. J2.* 3. þar: *ul. J2.* 4. jarlaskáld: *ul. F, J2.*

5–12. **40. vísa.** 1. fórt: fortu *(*fortðu *J2) alle.* of: um *alle.* 3. þrýstir: þrysti *39*; þreytir *J2.* 4 at: *sál. alle, også 18, undt. K*: a. 8. -dræp: *mgl. K*; drap *39.* hjǫrtu: hiarta*(?) 39.*

14. miklu—fleira: hít*t* v*ar* þo myclo meira *F*; meira *skr. 39, 18.* flýði: komz oc flyþe viðs vegar *J2.* 15. þá: *efter* kgr *J2.* til D. | aptr: *omv. F, 39, J2*; oc *tf. F, J2.* þar: þa *tf. J2.* 16. bæði: þann *tf. J2.* 17. af: or *F.* 18. *Overskr. fra 18, F; mgl. K*; S. toc k*onvngs* nafn *39*; fra Sveine konunge *J2.* 19. Inn: Þann *F, 39.* 20. um Dana-veldi: of danm*ork F*; um allt D. *J2.*

allmikit stórmenni ok fengit alþýðu lof, þá lét hann gefa sér konungs nafn, ok hurfu at því ráði margir hǫfðingjar. En um várit, er hann spurði, at Magnús konungr fór norðan ór Nóregi ok hafði her mikinn, þá fór Sveinn til Skáneyjar ok þaðan upp á Gautland, ok svá til Svíþjóðar á fund Ǫnundar konungs, frænda síns, ok dvalðisk þar um sumarit, en hafði njósnir 1043
F 182 í Danmǫrk um ferð Magnús konungs eða um fjǫlmenni hans. En er Sveinn spurði, at Magnús konungr hafði látit frá sér fara mikinn hluta liðs síns, ok svá þat, at hann var suðr á Jótlandi, þá reið Sveinn ofan af Svíþjóð ok hafði þá lið mikit, er Svíakonungr fekk honum. En er Sveinn kom út á Skáney, þá tóku Skáneyingar vel við honum ok heldu hann þar fyrir konung, dreif þá lið mikit til hans. Síðan fór hann út til Sjálandz, ok var þar vel við honum tekit, lagði hann þar alt undir sik. Þá fór hann í Fjón ok lagði undir sik allar eyjar, ok gekk fólkit undir hann; hafði Sveinn her mikinn ok mart skipa.

---

1. allmikit: mart *F, 39;* allmart *J2.* ok—lof: i Danmorc *J2.* 2. ráði: oraði *F.* 4. ok hafði: *með F.* 5. -eyjar: eyrar *F.* 6. Ǫnundar: *sål. FJ.;* em- *K, F;* ey- *J2. 39;* suia *tf. 39 (og 18).* 7. en: oc *J2.* 8. í: ut i *J2.* ferð: ferðir *J2. F.* um*(2)*: *ul. J2.* 9. Sveinn: kgr *tf. K.* 10. látit ; frá sér: *omv. F.* frá sér | fara: *omv. J2.* liðs síns: liþsins *J2.* 11. var: þa *tf. J2.* 12. þá: *ul. F. J2.* 13. fekk: hafþi fengit *J2.* En: Ok *F.* út: *ul. F, 39.* á Skáney: i Skani *J2;* skan eyri *skr. F.* 14. þá: *ul. F.* Skáneyingar: Skanungar *F. 39. J2.* 15. þá: þar *J2.* 16. til Sjálandz: i Sialand *J2, F.* 18. allar: *sål. alle, undt. K:* Hallandz*(!).* 19. fólkit: *sål. alle, undt. K*: folc. hann: oc *tf. J2.* Sveinn: þa *tf. J2.*

K. 26. Frá her Magnús konungs. H 32

[ÓH (Fms.) k. 247—8, (53) k. 264—5; Magn. (Fms.) k. 29, 30, 32, (Flat.) k. 6; Ágr. k. 31 fin.; Tjodrek k. 24; Fsk. k. 143; Knýtl. k. 22.]

Magnús konungr spurði þessi tíðendi ok þat með, at Vinðr hǫfðu her úti. Síðan stefndi Magnús konungr liði til sín, ok drósk honum brátt herr um alt Jótland. Þá kom til hans Ótta hertogi af Saxlandi ór Brúnsvík; hann átti þá Úlfhildi, dóttur Óláfs konungs ins helga, systur Magnús konungs; hertoginn hafði mikla sveit manna. Dana-hǫfðingjar eggjuðu U 534
Magnús konung at fara í móti Vinða-herinum ok láta eigi heiðit fólk ganga þar yfir land ok eyða; ok var þat ráð tekit, at konungr snýr her sínum suðr á leið til Heiðabýjar. En er Magnús konungr lá við Skotborgará á Hlýrskógsheiði, þá kom honum njósn af her Vinða ok þat með, at þeir hǫfðu svá mikinn her, at engi fekk talt, ok Magnús konungr hafði engan hlut við fjǫlmennis ok honum væri sá einn til at flýja undan. Magnús konungr vildi þó berjask, ef mǫnnum þœtti nokkur fǫng á, at hann mætti sigrask:

---

1. *Overskr. fra 18; mgl. K;* hersaga *39;* Vitrun ens helga Olafs konungs *J2;* Otta hertogi com til Magnvs konvngs *F.* 4. herr: *ul. F.* um alt: *omv. J2 (ifl. omflytningstegn). E.* 5. Þá: *sål. alle, undt. K, der ul. det.* 6. þá: *sål. alle, undt. K, der ul. det.* 7. ins helga: *ul. J2.* systur: *sål. alle, undt. K:* f. *(ɔ:* foður*).* -toginn: *ud. art. F.* 9. í: *ul. F.* móti: mot *J2.* 10. ganga þar: fara *J2.* ok*(1)*: *eða F.* 12. -býjar: *sål. K, 39 (*bóar *18);* bæiar *F;* -biðr *J2.* 13. á: *mgl. K (18).* Hlýr-: Hly- *skr. K (18).* 14. her Vinða: *omv. F.* her*(2)*: manfiolda *J2.* 15. engi: eigi *F. 39;* ecki *J2.* talt: talu a komit *J2.* engan: litinn *J2.* 16. við: *sål. alle, også 18, (J2 efter* fjǫlm.*), undt. K:* til. 17. undan: *nyt kap. i 39 med overskr.:* fra Magnvsi konvngi; en *tf. F.* Magnús: enn *J2.* þó: *ul. J2.* 18. at: *þvi ok F.* hann: þeir *J2.*

en flestir lǫttu ok sǫgðu allir eitt til, at Vinðr hǫfðu óflýjanda her, en Ótta hertogi fýsti heldr at berjask. Lét konungr þá blása saman ǫllum herinum ok lét alla menn herklæðask, ok lágu þeir úti um nóttina undir skjǫldum sínum, þvíat þeim var sagt, at herr Vinða var kominn nærr þeim, ok var konungr mjǫk hugsjúkr; þótti honum ilt, ef hann skyldi flýja verða, þvíat hann hafði þat aldri reynt, svaf hann lítit um nóttina ok sǫng bœnir sínar

H 33 **K. 27.** Jartegn Óláfs konungs.

[ÓH (Fms.) k. 248, (53) k. 265; Magn. (Fms.) k. 32, (Flat.) k. 6; Ágr. k. 32; Fsk. k. 143; Tjodrek k. 24; Knýtl. k. 22.]

Eptir um daginn var Mikjálsmessu-aptann. En er komit var at degi, þá sofnaði konungr ok dreymði, at hann sá inn helga Óláf konung, fǫður sinn, ok mælti við hann: »ertu nú mjǫk hugsjúkr ok óttafullr, er Vinðr fara móti þér með her mikinn; ekki skaltu hræðask heiðinn her, þótt þeir sé margir saman; ek mun fylgja þér í orrostu þessi; ráðið þér þá til bardaga

1. lǫttu: at beriaz *tf. J2.* til: fra *J2; ul. F, 39*; at þeir vissi til sannz *tf. J2.* 2. hertogi: *ul. J2.* 3. herinum: *uden* i *39.* lét: h*ann tf. F.* 4. þeir: þar *J2.* úti: *ul. J2; efter* nóttina (natt- *J2) F.* 5—6. herr Vinða: *omv. J2 og skr.* herinn. 6. var*(1)*: væri *F, J2.* mjǫk: all- *F, 39, J2.* 7. honum: *ul. J2.* flýja: vndan *tf. F.* 8. þvíat—reynt: *ul. J2.* þat aldri: *omv. 39.* þat—reynt: alld*ri* aðr a flotta komít *F.* svaf hann: *omv. F.* lítit: litt *J2, 39.* 10. *Overskr. fra 18; mgl. K;* Draumr Magnus konungs *F, 39; ingen kap. inddel. J2.* 12. dreymði: hann *tf. J2.* 13. fǫður sinn: *ul. J2.* 13—14. ok—hann: h*ann* mæl*ti F.* 14. nú: *ul. F.* mjǫk hugsjúkr: *omv. F.* -fullr: -fenginn *J2.* 15. fara: i *tf. F.* ekki: æigi *J2.* 16. heiðinn her: heiðingia *F, 39. J2.* 17. ráðið: raði *J2.*

við Vinðr, er þér heyrið lúðr minn«. En er konungr
vaknaði, þá segir hann draum sinn. Tók þá at lýsa F 183
af degi; þá heyrði alt fólk í lopt upp klukku-hljóð,
ok kendu Magnús konungs menn, þeir er verit hǫfðu
í Niðarósi, at svá þótti, sem Glǫð væri hringt: þá
klukku hafði Óláfr konungr gefit til Klemenskirkju í
kaupangi.

K. 28. Orrosta á Hlýrskógsheiði. U 535

[ÓH (Fms.) k. 248, (53) k. 265; Magn. (Fms.) k. 32, 33, 36, (Flat.) k. 6; Ágr. k. 32; Fsk. k. 144; Tjodrek k. 24; Knýtl. k. 22.]

Þá stóð upp Magnús konungr ok kallaði, at blása 1043 28. sept.
skyldi herblástr. Fór þá Vinða-herrinn sunnan yfir
ána at þeim; hljóp þá upp allr konungs-herrinn ok
stefndi í móti heiðingjum. Magnús konungr steypði
af sér hringa-brynju ok hafði ýzta rauða silkiskyrtu
ok tók í hǫnd sér øxina Hel, er átt hafði Óláfr konungr.
Magnús konungr rann fyrir ǫllum mǫnnum
ǫðrum í móti herinum ok hjó þegar tveim hǫndum
hvern mann at ǫðrum: svá segir Arnórr jarlaskáld:

41. Óð með øxi breiða H 34
ódæsinn framm ræsir,

---

2. þá*(1)*: *ul. F.* hann: m*onnvm tf. F.* 3. heyrði—fólk: heyrðo *þeir* all*ir F.* lopt: *med art. J2.* klukku-: klucna- *J2.* 4. M. kgs: allir *J2;* kgs *ul. F. 39.* 7. kaupangi: niðar osi *F.* 8. *Overskr. fra 18 (der dog skr.* Hly-*). F. der dog skr.* Bard*agi; mgl. K;* fra M*agnv*si kon*vngi 39; ingen kap. inddel. J2.* 9. kallaði, at: bað *J2 og ul.* skyldi. 11. -herrinn: at þeim *tf. J2.* 12. í móti: moti *F;* i mot *J2.* kgr: *sål. alle, undt K (18). der ul. det.* 13. hringa-brynju: bryniunni *F. 39; med art. J2.* silki-: silkis *39.* 14. hǫnd: hendi*(!) J2.* 15—16. ǫllum . . . ǫðrum: *omv. F.* 16. ǫðrum: sinom *J2.* í: *ul. J2.* herinum: *uden* i *39.* tveim: *sål. alle.* 17. jarlaskáld: *ul. F.*

(varð of hilmi Hǫrða
4 hjǫrdynr) en varp brynju,
þás of skapt, en skipti
skapvǫrðr himins jǫrðu,
(Hel klauf hausa fǫlva)
8 hendr tvær jǫfurs spenðu.

Orrosta þessi var ekki lǫng; váru konungs menn inir ákǫfustu; en hvar sem þeir kómu saman, fellu Vinðr svá þykt sem unnvǫrp lægi; en þeir, er síðarr stóðu, snøru á flótta, ok váru þeir þá hǫggnir niðr sem búfé. Rak konungr sjálfr flóttann austr yfir heiðina, ok fell flokkum um alla heiðina; svá segir Þjóðólfr:

42. Hykk í hundraðs flokki
Haralds bróðurson stóðu
(hrafn vissi sér hvassast
4 hungrbann) framast manna;
vítt lá Venða flótti;
varð, þars Magnús barðisk,
hǫggvinn valr at hylja
8 heiði rastar breiða.

Þat er alþýðu mál, at ekki mannfall hafi orðit jafnmikit á Norðrlǫndum í kristnum sið sem þat, er varð á Hlýrskógsheiði af Vinðum. En af liði Magnús kon-

1—6. **41. vísa.** 3. of: um *alle.* 4. en: er *J2; ok F.* 5. þás: þar er *J2;* þa er *de øvrr.* of: *sål. F;* um *de øvrr.* 8. jǫfurs spenðu: *sål. K (*iofuR *18);* iofurr spendi *de øvrr.*

7. Orrosta—lǫng: *ul. J2.* var: varþ *F, 39.* lǫng: all laung *F.* 9. -vǫrp: *sål. K, J2, E;* varp *F, 39.* síðarr: siþarzt *J2.* 10. snøru: sneruz *J2.* 11. kgr. sjálfr: konungrinn *J2.* 12. flokkum: *K;* folkit *J2, F, 39.* alla: *ul. J2.*

13—20. **42. vísa.** 4. framast: framarst *K, 39, J2.* 5. Venða: vinða *39; med* i, d *de øvrr.* 6. þars: þar er *alle.*

21. alþýðu: manna *tf. J2.* jafn-: iamn- *J2.* 22. kristnum sið: kristni *F.*

ungs fell ekki mart, en fjǫlði varð sárt. Eptir orrostu lét Magnús konungr binda sár sinna manna, en læknar váru ekki svá margir í herinum, sem þá þurfti: þá gekk konungr til þeira manna, er honum sýndisk, ok þreifaði um hendr þeim, en er hann tók í lófana ok strauk um, þá nefndi hann til xii. menn, þá er honum sýndisk sem mjúkhenztir mundu vera, ok segir, at þeir skyldu binda sár manna, en engi þeira hafði fyrr sár bundit: en allir þessir urðu inir mestu læknar. Þar váru ii. íslenzkir menn, var annarr Þorkell Geirason af Lyngum, annarr Atli, faðir Bárðar svarta í Selárdal, ok kómu frá þeim margir læknar síðan. Eptir þessa orrostu varð frægt mjǫk víða um lǫnd jartegn sú, er gǫrt hafði inn helgi Óláfr konungr: ok var þat alþýðu mál, at engi maðr myndi þurfa at berjask við Magnús konung Óláfsson, ok Óláfr konungr, faðir hans, væri honum svá nákvæmr, at óvinir hans mætti enga mótstǫðu veita honum fyrir þá sǫk.

H 95 · F 184 · U 536

1. ekki mart: fatt *J2*. fjǫlði: manz *tf. J2*. sárt: saʀ *J2*. *Herefter findes der i F, 39 et lille stykke (nyt kap. med overskr. i 39:* fra davða .r. konvngs). *hvis indhold siges at være hentet fra „Brimabók“. Derpå et nyt kap. i F med overskr.:* Gefin monnvm lækning., *i 39 med overskr.:* fra Magnvsi konvngi; *ingen kap. inddel. i J2.* orrostu: þessa *tf. J2, F.* 2. Magnús: *ul. J2.* 3. í herinum: *ul. J2;* hern- *skr. 39.* þá*(1): ul. J2.* 4. þeira—sýndisk: *ul. J2.* 5. um: of *F.* þeim: þeiʀa manna er honum syndiz *J2.* 7. sem—vera: *ul. J2;* -hendir *skr. F, 39.* 8. en: *ul. J2.* 9. mestu: hæfuð- *tf. J2.* 11. Geira son: *omv. J2, 39.* 12. í: or *F.* síðan: *ok* goðir *tf. F; hvorpå nyt kap. med overskr.:* Otti at Magnvsi konvngi, *i 39 med overskr.:* fra Magnvsi konvngi. 13. þessa orrostu: þetta *J2; omv. F.* varð: var *F.* mjǫk: *ul. J2.* 14. gǫrt . . . | inn—kgr: *omv. J2.* ok: *ul. J2.* 15. alþýðu: manna *tf. J2, F.* 15—16. þurfa . . berjask: *omv. J2 og ul.* at. 16. Óláfsson: *ul. J2.* 18. hans: *ul. 39.*

K. 29. Orrosta á Ré.

[Magn. (Fms.) k. 37; jfr. (Flat.) k. 5; Knýtl. k. 22.]

Magnús konungr snøri þegar herinum móti Sveini, 1043
er hann kallaði jarl sinn, þótt Danir kallaði hann
konung. Réð Magnús konungr sér til skipa ok bjó
herinn, fjǫlmentu þá hvárir-tveggju mjǫk. Váru þá
margir hǫfðingjar í liði Sveins, Skánungar, Hallandz-
H 36 farar, Fjónbúar; en Magnús konungr hafði mest Norð-
menn ok Jóta, helt hann þá liði sínu til móts við
Svein. Varð fundr þeira fyrir Vestlandi á Ré, varð
þar orrosta mikil, ok lauk svá, at Magnús konungr
hafði sigr, en Sveinn kom á flótta ok lét lið mikit.
flýði hann þá aptr á Skáney, þvíat hann átti hœli
uppi á Gautlandi, ef hann þurfti til at taka. En
Magnús konungr fór þá aptr til Jótlandz ok sat þar 1043—4
um vetrinn fjǫlmennr ok hafði gæzlu á skipum sínum:
þessa getr Arnórr jarlaskáld:

43. Fúss lét á Ré ræsir
rammþing háit Glamma;
valska rauð fyr víðu
4 Vestlandi gramr branda.

1. *Overskr. fra 18, 39, F; mgl. K;* Bardagi *J2.* 2. þegar: þa *F, 39, J2.* herinum: hern- *skr. 39;* i *tf. F.* 4. kg: sín*n* *tf. F.* sér: þa *tf. J2.* 5. herinn: scipa her *J2.* -tveggju mjǫk: sem mezt *J2.* þá: *ul. F.* 6. margir hǫfðingar: *ul. J2.* Sveins: með Sveini *J2.* 6—7. H.-farar: Hallendingar *og tf.* Sialendingar *J2.* 7. -búar: -byggiar *F, 39.* 8. helt hann: *omv. F.* liði sínu: *omv. J2.* 9—10. varð þar: *omv. F.* 11. kom—mikit: flyðe oc mikit lið *J2.* mikit: oc *tf. 39, F.* 12. flýði—þá: *ul. J2;* þá *ul. F.* Skáney: ska*n*eyri *F;* Skani *J2.* hœli: træst *F.* 13. uppi: up*p* *39; ul. F.* ef—taka: *ul. J2;* er . . þyrfti *skr. F.* 15. -mennr: -ment *F, J2.* 16. þessa getr: sva segir *F, J2.* jarlaskáld: *ul. F.*

17—20. **43. vísa.** 2. -þing: -þings *F.* háit: hatt *K. J2.* Glamma: gamma *F, 39.* 3. víðu: *mgl. F.*

K. 30. Orrosta í Árósi.

[Magn. (Fms.) k. 38, (Flat.) k. 8; Fsk. k. 144 fin., Tjodrek k. 24 fin.; Knýtl. k. 22.]

Sveinn Úlfsson fór þegar á skip sín, er hann spurði, at Magnús konungr var genginn af skipum. Dró Sveinn lið at sér, alt þat er hann fekk, ok fór þá um vetrinn um Sjáland ok um Fjón ok um eyjar; ok er dró at jólum, helt hann suðr til Jótlandz, lagði fyrst til Limafjarðar, ok gekk þar mart fólk undir hann, en hann tók gjǫld af sumum; sumir fóru á U 537
fund Magnús konungs. En er þetta spurði Magnús konungr, hvat Sveinn hafðisk at, þá fór hann til skipa sinna ok hafði með sér Norðmanna lið þat, er þá var F 185
í Danmǫrk, en sumt Dana lið; helt þá sunnan fyrir H 37
land. Sveinn var þá í Árósi ok hafði mikit lið; en er hann spurði til hers Magnús konungs, þá lagði hann sínu liði ór bœnum ok bjósk til orrostu. En er Magnús konungr hafði spurt, hvar Sveinn var, ok hann vissi, at þá myndi vera skamt millim þeira, þá átti hann húsþing ok talaði við lið sitt, segir svá:

---

1. *Overskr. fra 18; mgl. K;* fra .S. v. s. *39;* Liðs samnaðr idanmork *F;* Bardagi Magnus konungs oc Sveins konungs *J2.* 4. Dró: þa *tf. J2.* Sveinn: þegar *tf. J2.* lið: mikit *tf. J2.* alt—fekk: *ul. J2.* 5. þá: *ul. F.* um*(3)*: *ul. J2.* ok*(2)*—eyjar: *ul. J2;* um *ul. F.* 6. lagði: *sål. 18. 39;* lǫgðo *K;* *hann* lagði *F;* oc lagði *J2.* 7. fyrst: *ul. J2.* 9—10. En—hann: for M*agnus konungr* þá þeg*ar* *F.* 9. þetta: hann *J2 og ul. det følg.* M. kgr. 11. Norðmanna lið: *omv. J2.* 14. hers: *ul. J2.* þá: *ul. F.* 15. sínu liði: *omv. F.* bœnum: *med* y *39.* orrostu: *herefter nyt kap. i 39. F, med overskr.*: raða gerð *(*tal *F)* M*agnus* kon*ungs.* 16. hafði spurt: spurþe *J2.* 16—17. ok—þeira: *ul. J2.* 17. vera: *ul. F.* millim: *(*i *F)* millum *F, 39.* 18. talaði: *sål. K, J2;* tal *39, F, 18.* við—sitt: fyri liþe sinu *J2;* við liþz m*enn* sína *ok F.* segir svá: *ul. J2;* sagði *skr. 39.*

›nú hǫfum vér spurt, at jarl með lið sitt mun hér nú liggja fyrir oss: er mér svá sagt, at þeir hafi lið mikit; ok vil ek gera yðr kunnigt um ætlan mína: vil ek leggja til fundar við jarl ok berjask við hann, þótt vér hafim lið nokkuru færa; munu vér traust várt eiga enn sem fyrr, þar er guð sjálfr er ok inn helgi Óláfr konungr, faðir minn, hefir hann oss nǫkkurum sinnum fyrr sigr gefit, þá er vér hǫfum barzk, ok hǫfum vér opt haft lið minna en óvinir várir. Nú vil ek, at menn búisk svá við, at vér skolum leita þeira, ok þegar er fund várn berr saman, þá skolum vér at róa ok taka þegar til bardaga; veri þá allir búnir mínir menn at berjask«. Síðan herklæddusk þeir, ok bjó hverr sik ok sitt rúm; røru þeir Magnús konungr fram, þar til er þeir sá lið jarls: greiddu þegar atróðrinn. En Sveins menn vápnuðusk ok 1043 18. decbr. tengðu saman skip sín; tóksk þá þegar hǫrð orrosta; svá segir Þjóðólfr:

1. jarl: *med-art. J2.* með—sitt: *efter* oss *(l. 2) J2, F.* 1—2. hér—liggja: liGía her *J2;* nú *ul. F.* 2. svá: *ul. J2.* 2—3. lið mikit: *omv. J2.* 3. ok: nu *J2.* 4. vil ek: at ek vil *F.* við hann: *ul. J2.* 5. nǫkkuru: *ul. F.* munu: manom *J2;* mano *F.* 6. várt: *ul. J2.* er—er: se*m* er siafr gvð *F.* er*(1):* sem *J2.* 7. oss: aðr *J2; ok tf. F.* 8. fyrr | sigr gefit: *omv. F;* oss fyʀ s. g. *J2.* þá: *ul. F.* 9. en—várir: *ul. J2.* Nú: *ul. F.* 10—11. at*(2)*—ok: *ul. J2.* 11. er: *ul. J2.* 11—13. þá—berjask: at menn tengi saman scip sin oc beriz þa hveʀ sem snarpligaz *J2.* 12. ok: *ul. F, 39.* 12—13. veri—menn: vil ek at þa se all*ir* mín*ir* me*n*n bun*ir* *F.* allir búnir: *omv. 39.* 13. berjask: *her-efter nyt kap. i F med overskr.:* Bard*agi* Magnvs ko*nvng*s *ok* Svei*ns* v. s., *i 39 med overskr.:* oʀo*sta.* 14. þeir*(1)*: menn *J2.* sik ok: *ul. J2.* 14—16. þeir*(2)*—atróðrinn: siþan at leita iarls *J2.* 15. kgr: þa *tf. F.* greiddu: þ*eir* *tf. F.* 16. En: er *tf. J2.* menn: sa herinn *tf. J2.* vápnuðusk: þeir *tf. J2.* 17. þá: þar *J2; ul. F.* 18. Þjóðólfr: sc*ald* *tf. 39.*

44. Lǫgðu (grœðis glóða)
grams ok jarl fyr skǫmmu
(þar kom bitr á bǫrva
brandleikr) saman randir,
svát manþinga munðut H 38
merkjendr Heðins serkjar
(herr náði gný gerva
geirs) orrostu meiri.

Þeir bǫrðusk um stafna, ok máttu þeir einir hǫggum við koma, er í stafni váru, en þeir lǫgðu kesjum, er í fyrirrúmi váru, en allir þeir, er aptarr váru, skutu snœrispjótum eða gaflokum eða vígǫrum, en sumir bǫrðu grjóti eða skeptiflettum, en þeir, er fyrir aptan siglu váru, skutu boga-skotum; þess getr Þjóðólfr:

45. Skotit frák skeptiflettum U 538
(skjótt) ok mǫrgu spjóti,
(brǭð fekk hrafn) þars hǭðum
hjaldr; á breiða skjǫldu;
neyttu, mest sem mǫttu,
menn at vápna sennu,
baugs en barðir lǫgu
bǫrvar, grjóts ok ǫrva.

1—8. **44. vísa.** 1. grœðis: glæðis *J2*, *F*. 3. bitr á: bit*ra* *F*. *39;* bittra *J2*. bǫrva: biorfa *J2*. 5. svát: sva at *alle*. -þinga: -þingat *F*, *39*, *J2*. munðut: munþot *39*. 8. orrostu: oRosta *J2*.

10—11. en—váru*(1)*: *ul.* *J2*. 11. váru*(2)*: stoðu *J2*. *F;* lagþu kesium *tf.* *J2*. 11—13. skutu—-flettum: eðr kastuðu allu þi er til vapna var *J2*. 13—14. er—váru | skutu boga-skotum: *omv.* *J2;* -skoti *skr.* *F*. 14. þess getr: sva segir *F*. *J2*.

15—22. **45. vísa.** 1. frák: sa ec *J2;* fra ec *de øvrr.* skeptiflettum: flettisceftum *J2*. 3. þars: þar er *alle.* 5. mest: míog *F*. 6. vápna: hiorva *F*.

F 186 46. Bǫruð bǫslar fleiri
bogmenn at hǫr tognum;
mundit þann dag Þrœndi
þreyta fyrr at skeytum;
svá þykt flugu síðan
snœridǫrr of skœru,
ótt vas ǫrdrif látit,
illa sátt í milli.

Hér segir þat, hvernig var ákǫf skothríðin. Magnús konungr var fyrst ǫndverða orrostu í skjaldborg, en er honum þótti seint á orkask, þá hljóp hann fram
H 39 ór skjaldborginni ok svá eptir skipinu ok kallaði hátt ok eggjaði sína menn ok gekk alt fram í stafninn í hǫggorrostu. En er þat sá hans menn, þá eggjaði hverr annan; var þá kall mikit um allan herinn: svá segir Þjóðólfr:

47. Mjǫk bað (Magnús rekka)
mannr rǫskliga annan
(hǫrð þrifusk boð), þars bǫrðusk,
bǫðský framar knýja,

1—8. **46. vísa.** 1. Bǫruð bǫslar: Barot bæslar *K;* Baro baugl a *39;* Báro bæsl a *F;* Baru bæsla *J2.* 2. bog-: *sål. 18, J2. F;* baug- *39 og* taug- *f.* tog-; bar- *K (fejlskr.).* hǫr: híor *F.* 3. Þrœndi: þrendir *J2.* 6. of: *sål. J2;* um *de øvrr.* skœru: skorur *J2.* 8. sátt: sattu *alle.* í: a *F, 39, J2.*

9. þat: þar *K, 18.* hvernig: hverso *F;* -og *J2.* var ákǫf: *omv. F, 39, J2.* -hríðin: *herefter nyt kap. i F med overskr.:* fra hreysti M*agnvs* k*onvn*gs. i *39 med overskr.: fra* M*agnvsi* k*onvngi.* 10. fyrst: *efter* skjaldborg *J2 og ul.* ǫndv. orr. 10—11. en—þá: siþan *J2.* 11. fram: *ul. J2.* 12. svá: fram *J2.* skipinu: f*ram tf. F.* 12—13. kallaði—stafninn: allt *J2.* 13. eggjaði: h*ann tf. F.* 14. hǫggorrostu: oc egiaðe mioc sina menn *tf. J2.* þat: þetta *J2.* þá: *ul. F;* knuðuz þeir vel fram oc *tf. J2.* 15. var—herinn: *ul. J2.*

17—20. **47. vísa.** 2. mannr: maðr *J2;* man *K;* menn *F, 39.* 3. boð: *sål. alle, undt. F:* br*att.* þars: þa er *J2;* þar er *de øvrr.* bǫrðusk: barðiz *F.*

Gerðisk þá in akafasta orrosta. Í þeiri hrið hrauðsk skip Sveins framan um stafninn ok søxin; þá gekk sjálfr Magnus konungr með sína sveit upp á skipit Sveins, ok síðan hans maðr hverr at ǫðrum; gerði þá svá harða atgongu, at Sveins menn hrukku fyrir, ok hrauð Magnus konungr þat skip ok síðan hvert at ǫðru. Flýði þá Sveinn ok mikill hluti liðs hans, en fjǫlði fell hans manna, ok mart fekk grið; svá segir Þjóðólfr:

48. Vorðr, gekk meirr at morði
Magnús, kjalar vagna,
(þat vas frægt) í fagran
framstafn varar hrafni;
gerði þar svát þverði
þengill, en óx fengi,
(skeiðr nam herr at hrjóða)
húskarla lið jarli.

49. Áðr svanfoldar seldi
sólrýrandi enn dýri,

1. Gerðisk—orrosta: Gerðuz þa menn Magnus konungs akafir mioc *J2*. hrið: svipan *J2*. 2. skip: *med art. F*. ok: of *tf. J2*; *sva* hit sama *vm tf. F*. søxin: *herefter kap. i F med overskr.*: capit*ulum*. *i 39 med overskr.*: v*p*pg*an*ga a skip .s 3. sjálfr: *ul. J2*. kgr: upp *tf. J2*. sína sveit: *omv. F*. 3—4. upp—Sveins: *ul. J2*; skip *skr. F. 39*. 4. hans maðr | hverr—ǫðrum: *omv. J2 og skr.* manna. 4—7. gerði—ǫðru: *ul. J2*; *þeir gerðo skr. F*, gerþo *39*. 7. Flýði þá | Sv.: *omv. F*. mikill—hans: hans menn *J2*. 8. en—ok: enn þeir hruðo hvert scip at aðro var þa allmikit mannfall af Sveins monnum enn *J2*.

10—17. **48. vísa.** 2. **kjalar: kialars** *J2, 39*. **vagna**: regna *F. 39. J2*. 3. fagran: ferðum *J2*. 4. varar: vara *F, 39*; var *J2, E*. 5. gerði: *sål. Fms.*; gerðum *alle*. svát: sva at *alle*. þverði: *sål. E*; sverði *J2*; þurði *de øvrr*. 6. þengill: *sål. F, 39. J2*; þengils *K*. 7. skeiðr: skeiði *J2*.

18—57₂. **49. vísa.** *Mgl. F*. 2. -rýrandi enn: styrandinn *J2*; hin *skr. K, 39*.

H 40
jarls lá ferð á ferli,
fjǫrgrið stǫfum hjǫrva.

Þessi orrosta var dróttins-dag inn næsta fyrir jól; svá segir Þjóðólfr:

50. Rǫmm vas hildr, sús hramma
harðelds viðir bǫrðusk,
(herr gekk snart at snerru)
sunnudags of unnin;
flaut, þás feigir létu
fjǫr gnýstafir hjǫrva
(þjóð sǫkk niðr) at nauðum,
nár á hverri bǫ́ru.

U 539 Magnús konungr tók þar vii. skip af Sveins mǫnnum; svá segir Þjóðólfr:

51. Hrauð Áleifs mǫgr áðan
(jǫfurr vá sigr) ens digra
(fregnat slíkt ór Sogni)
sjau skip (konur hnipnar).

Ok enn kvað hann:

F 187
52. Mist hafa Sveins at sýnu,
sverðgautr, fǫrunautar

---

3. jarls lá: iarl sa *J2*.

3. var: varþ *F*. dróttinsdag | inn næsta: *omv. J2 og ul.* inn, *F. 39;* næsta *mgl. K, 18.* fyrir: eftir *F.* 4. Þjóðólfr: *ul. F.*

5—12. **50. vísa.** 1. sús: su er *alle.* 2. -elds: *sål. K;* els *de øvrr.* 3. at: a *K;* af *F.* snerru: snertu *J2.* 4. -dags: *sål. F;* dagr *J2;* dag *K, 39.* of: af *J2;* um *de øvrr.* unnin: unne *J2.* 5. þás: þa er *alle.* 6. gný-: gvn- *F. 39.* 7. sǫkk niðr: scæt at *J2.*

13. Sveins mǫnnum: Sveine *J2.*

15—18. **51. vísa.** 1. Áleifs: olafs *alle.* 2. ens: *J2;* hins *de øvrr.*

19. Ok—hann: *ul. F.*

20—58 6. **52. vísa.** 1. sýnu: sano *F.* 2. -gautr: -gaᵭtar *J2.*

(hǫrð es heldr of orðin)
heimkvǫ́mu (fǫr beima);
hrœrir hausa þeira,
hreggi œst, ok leggi
(sjár þýtr auðs of ǫ́rum)
unnr á sanda grunni.

Sveinn flýði þegar um nóttina til Sjálandz með því H 41 liði, sem undan hafði komizk ok honum vildi fylgja, en Magnús konungr lagði at landi skip sín ok lét þegar um nóttina lið sitt fara á land; en snimma um morgininn kómu þeir ofan með strandhǫgg mikil; þess getr Þjóðólfr skáld:

53. Gær sák grjóti stóru,
gein hauss fyrir steini,
(fóra fylking þeira
fast) harðliga kastat;
ofan keyrðum vér (orðum
jǫrð muna Sveinn of varða),
staðar hefr stafn í miðju,
strandhǫgg, numit landi.

3. of: *J2, F, 39;* um *de øvr.* 4. -kvǫ́mu: -kvama *F, 39.* 6. œst: ast *J2.* ok: ac *39.* 7. of: *J2;* um *de øvr.*

6. grunni: *herefter nyt kap. i F med overskr.:* Sveinn Vs. fly, *i 39, J2 med overskr.:* fra Magnvsi konvngi. 7. um: of *F.* 7—8. því—sem: þat lið er *J2.* 9. skip sín: scipinn *J2.* 10. um nóttina: *ul. J2; efter* land *F.* lið—fara: fara liþit *J2.* en: Ok *F.* snimma: eft*ir tf. 39.* um: of *F.* 11. morgininn: eft*ir tf. F.* þeir ofan: konungs menn *J2.* mikil: mik *39, F;* stor *J2.* 12. þess getr: s*va* s. *F.* skáld: *ul. F. J2. 39.*

13—20. **53. vísa.** 1. Gær: Gaur *J2.* sák: sa ek *alle.* 2. gein: grein *39 (dittogr.).* 3. fóra: s*al. alle. undt. J2:* fœra *(F for a i 2 ord). jfr. K. Gísl. Nj. II. 855.* 5. keyrðum: keyrðu *(-o) J2, F, 39.* 6. Sveinn: Sveine *J2.* of: *alle undt. K:* um. 7. hefr: hefir *alle.*

K. 31. Flótti Sveins konungs.

[Magn. (Fms.) k. 38. (Flat.) k. 8; Knýtl. k. 22.]

Magnús konungr helt þegar sunnan sínu liði til Sjálandz eptir Sveini. En þegar er Magnús lið kom at, þá flýði Sveinn þegar á land upp ok alt lið hans: en Magnús konungr sótti eptir þeim ok rak flóttann. drap slíkt, er þeir náðu; svá segir Þjóðólfr:

54. Spurði einu orði
(ǫld blóðroðna skjǫldu)
satt 's at svá mǫrg (átti)
Selunds mær, hverr vé bæri:
auðtróðu varð auðit
yfir of skóg at spróga;
títt bar týmargr flótti
til Hringstaða iljar.

H 42 55. Saurstokkinn bar svíra
snarr Skǫnunga harri,
undr 's nema allvaldr Lundar
aldrprúðr fyrir haldi;
gær flugu mold ok mýrar,
merki jarls ens sterkja

1. *Overskr. fra 18; mgl. K;* fra ferþ Magnvs konvngs *F;* svnnan ferð Magnvs konvngs *39; ingen kap. inddel. J2.* 2. sunnan: norðr *J2.* 2—3. sínu—Sjálandz: *ul. J2;* liði sínu *skr. F.* 3. En: Ok *F.* 3—4. þegar—þá: *ul. J2 og skr.* Sv. flyþe. 3. Magnús: konvngs *tf. 39.* 3—4. lið—þá: konvngr kom þar með liþ sítt *F.* 4. alt—hans: hans menn *J2.* 5. rak flóttann: *ul. J2.* 6. drap: þeir drapo *F.* þeir náðu: hann naði *J2.*

7—14. 54. vísa. 2 -roðna: raða *F, J2;* -roða *39.* 3. 's: er *alle.* 5 *lyder i J2:* ær traþu ver aþan. 6. of: *alle undt. K:* um. at spróga: enn gnogar *J2.* 7. tý-: *ul. J2.*

15—60₂. 55. vísa. 1. bar: beR *J2.* 3. undr: verþr *F, 39.* 's: *ul. F, 39;* er *de øvrr.* Lundar: vndar *39;* yrði *F.* 4. haldi: hallda *F.* 6. ens: hins *K, F, 39.* sterkja: *sål. F, 39;* sterka *K, J2.*

slóð drap framm at flóði.
flaugar dorr, of hauga.

Sveinn flýði þá yfir á Fjón: en Magnús konungr fór þá herskildi yfir Siáland ok brendi víða fyrir þeim monnum, er um haustit hofðu slegizk í flokk með Sveini: U 540
svá segir Þjóðólfr:

56. Náði jarl at eyða
jǫfra setr á vetri;
lézt eigi þú lítla
landvǫrn af þér standa;
máttir, Magnús, hætta,
mildr, í fólk und skildi;
nefa Knúts vas þá nýtum
nær, sem ráðinn væri.

57. Rǫnd (lézt) ræsir Þrœnda F 188
(reiðr) þorðir (bú) meiða,
hús namt hvert ok eisu
(hyrfeld) gefa eldi;
grǫ́u vildir þú gjalda,
gœðinga vinr, skœðar
(ǫrt rendu þeir undan)
jarls fylgjorum dylgjur.

8. of: *alle undt. K:* um.

2. hauga: *herefter nyt kap. i F uden overskr., i 39 med overskr.:* flotti Sveins .i. v. s. 4. þá: *ul. F.* 5. slegizk—flokk: verit *J2.*

7—14. **56. vísa.** 5. máttir: mattið *J2.* 6. mildr í: mildi *J2.* fólk: flock *F.* 8. sem: hann *tf. K, J2.*

15—22. **57. vísa.** 1. Rǫnd: Rann *J2.* lézt: leztu *K; F (æ);* læz þu *39;* lezt þu *J2.* 2. bú: *sål. K, F;* bæ *J2;* by *39.* 3. namt: namtu *alle.* 5. grǫ́u: gra *alle.* 6. vinr: *sål. J2;* vin *de ovrr.* skœðar: skioðar *J2* 8. jarls: jarl *F.* fylgjorum: *sål. alle undt. J2:* fylgerum.

H 43 **K. 32.** Brent Fjón.

[Magn. (Fms.) k. 39, (Flat.) k. 8; Knýtl. k. 22.]

Þegar er Magnús konungr spurði til Sveins, þá helt hann sínu liði yfir til Fjóns. En þegar er Sveinn spurði þat, þá gekk hann á skip ok sigldi ok kom fram á Skáni, fór þaðan í Gautland ok síðan á fund Svía-konungs. En Magnús konungr gekk upp á Fjóni, lét þar ræna ok brenna fyrir mǫrgum. Allir Sveins menn, þeir sem þar váru, flýðu brot víðz vegar; svá segir Þjóðólfr:

58. Hrindr af hróka landi
hregg af eikiveggjum
sunnr (leikr eldr of unninn
óðr) í lopt upp glóðum;
bœr logar hǫlfu hæra
(hjónum nær) á Fjóni,
(ræfr þola nauð ok næfrar)
Norðmenn sali brenna.

59. Menn eigu þess minnask,
manna Sveins, at kanna,
víga Freys, sízt vǫru,
vefgefn. þríar stefnur;

1. *Overskr. fra 18; mgl. K;* fra Magnusi konungi *J2. 39; fra ferþ Magnvs konvngs F.* 2. til Sveins: at Sveinn hellt liðe sino til fions *J2.* þá: *ul. F.* 3. sínu—Fjóns: eptir honum *J2.* þegar: *ul. J2.* 4. þat: *ul. 39.* þá: *ul. F.* 4—5. þá—í: for hann upp a *J2.* sigldi—fór: for t*il* Skaneyr*ar* *ok F.* 5. á*(1)*: i *39.* í: a *39;* vpp a *F.* 5—6. síðan—kgs: allt til þess er hann fann Svia konung *J2.* 5. síðan: *sva F.* 7. ræna . . .brenna: *sål. alle, også 18, undt. K: omv.* ok: enn *J2.* mǫrgum: sumom *J2.* 8. sem: *er F.* brot—vegar: undan *J2;* a br. *skr. 39.*

10—17. **58. vísa.** 1. af: *sål. K;* a *de øvrr.* 3. sunnr: suðr *alle.* of: *alle undt. K:* um. 7. nauð: ravð *39.*

18—62 4. **59. vísa.** *Mgl. J2.* 2. Sveins: seint *F.* 3. Freys: *sål. Fms.;* freyr *alle.* vǫru: *sål. F. 39;* vagu *K.*

vǫ́n es fagrs á Fjóni
fljóðs (dugir vǫ́pn at rjóða),
verum með fylkðu folki
framm í vápna glammi.

Eptir þetta gekk alt fólk undir Magnús konung i Danmork. Þá var þar friðr góðr inn øfra hlut vetrar; H 44 setti þá Magnús konungr sína menn til landstjórnar um alt land þar í Danmork. En er á leið várit, þá 1044 fór hann herliði sínu norðr í Nóreg ok dvalðisk þar mjǫk lengi um sumarit.

K. 33. Orrosta við Helganes.

[Magn. (Fms.) k. 39 fin., 40, (Flat.) k. 7; Agr. k. 31; Fsk. k. 144, 145, 146; Tjodrek k. 24 fin.; Knýtl. k. 22.]

En er Sveinn spurði þat, þá reið hann þegar út á Skáni ok hafði lið mikit ór Svía-veldi. Tóku Skáneyingar vel við honum; efldisk hann þá at liði; fór U 541 síðan út í Sjáland ok lagði þar undir sik, svá Fjón ok allar eyjar. En er þat spurði Magnús konungr, þá efldisk hann at liði ok at skipum ok helt síðan suðr til Danmarkar. Hann spurði, hvar Sveinn lá

---

3. es: a *F;* aec *39.* 4. fljóðs: *sál. Fms.;* flioð *alle.* vǫ́pn: *ul. F.*

5. Eptir: *her beg. nyt kap. i J2 med overskr.:* Magnus konungr feck danmork. alt: landz *tf. F;* land *tf. 39.* fólk: enn *tf. J2.* 6. Þá | var þar: *omv. J2.* 7. kgr: *ul. J2.* land-: *ul. F, 39, J2.* 8. um: of *F, 39;* yfir *J2.* alt land: *omv. F, 39, J2.* þar: *ul. J2.* þá: *ul. F.* 9. hann her-: Magnus með *J2.* 10. mjǫk: *ul. F.* um: of *F.* 11. *Overskr. fra 18. F. der dog har* Bardagi; *mgl. K;* Helganess bardagi *39; ingen kap. inddel. J2.* 12. En: þa *J2.* þat: at Magnus var farinn til Noregs *J2.* þá: *ul. F.* þegar: *ul. J2.* 13. Skáni: skaney *39;* skaneyri *F.* ór Svía-veldi: af Sviþioð *J2.* 13—14. Skáneyingar: *sál. K;* -ungar *de øvr.* 14. þá: enn *tf. J2.* 17. þá: *ul. F.* at*(2): ul. F, J2, 39.* ok*(2): ul. J2.* 18. suðr: *ul. J2.* spurði: spyʀ *F.*

með her sinn; helt Magnús konungr þá til móts við hann; varðr fundr þeira þar sem Helganes heitir, ok 1044 var þat at kveldi dags. En er orrosta tóksk, hafði Magnús konungr lið minna ok skip stœrri ok skipuð betr; svá segir Arnórr jarlaskáld:

60. Vítt hefk heyrt at heiti
Helganes, þars elgi
vágs enn víða frægi
F 189 vargteitir hrauð marga;
røkr ǫndurt bað randir
reggbúss saman leggja,
rógskýja helt, Rygja,
regni haustnǫtt gegnum.

Orrosta var in snarpasta, en er á leið nóttina, gerðisk
H 45 mikit mannfall. Magnús konungr skaut alla nóttina handskoti; þess getr Þjóðólfr:

61. Hizig laut, es heitir
Helganes, fyr kesjum
(sukku sárir rekkar)
Sveins ferð (bana verðir);
mætr helt mǫrgu spjóti
Mœra gramr í snœri;
odd rauð aski studdan
ǫrr landreki dǫrrum.

---

1. kgr: *ul. 39.* þá: *ul. F.* 2. H. heitir: *omv. J2.* 2—3. ok—þat: þ*at* v*ar* *F.* 3. En: *ul. J2.* 4. kgr: *ul. 39.* 4—5. ok*(2)*—betr: *ul. J2.* 5. jarlaskáld: *ul. F, 39, J2.*

6—13. **60. visa.** *Linje 5—8 også i Sn. E I, 414.* 1. hefk: hefi ek *alle.* heiti: héti *F.* 2. þars: þar er *alle.* 3. enn: *sål. J2;* hinn *de øvrr.* 5. -urt: v*er*t*t* *39.* 7. róg-: rogs *K, J2.* Rygja: *sål. Sn. E;* rygiar *alle.*

14. Orrosta: *med art. F.* var: v*ar*þ *F.* snarpasta: akafasta *F. J2.* 15—16. alla nóttina | handskoti: *omv. J2.* 16. þess getr: sva segir *J2, F.*

17—24. **61. visa.** 4. verðir: verþar *J2.*

Þat er skjótast at segja af orrostu þessi, at Magnús konungr hafði sigr, en Sveinn flýði; var skip hans hroðit með stǫfnum, ok ǫll skip Sveins ǫnnur váru hroðin. Svá segir Þjóðólfr:

62. Flýði jarl af auðu,
ótvínn, skipi sínu
morð, þars Magnús gerði
meinfœrt, þaðan, Sveini;
réð herkonungr hrjóða
hneitis egg í sveita;
sprændi blóð á brýndan
brand; vá gramr til landa.

Ok enn segir Arnórr:

63. Skeiðr tók Bjarnar bróður
ballr Skǫnunga allar
(þjóð røri þeirar tíðar
þingat) gramr með hringum.

Þar fell mikit lið af Sveins mǫnnum; fekk Magnús konungr ok hans menn mikit hlutskipti; svá segir Þjóðólfr:

64. Skjǫld bark heim frá hjaldri U 542
(hlauzk mér til þess) gauzkan, H 46

1. Þat: *hermed* ɔ: *med* En þat *beg. nyt kap. i F med overskr.*: Magnvs konvngr fek sigr, *i 39 með overskr.*: fra sigri Magnvs konvngs. af: fra *J2*. 3. með stǫfnum: meðal stafna *F*. ǫll: morg *F*. skip Sv. | ǫnnur: *omv. J2*; Sveins *ul. F*.

5–12. **62. visa.** 1. af: a *39*. ótvínn: otvin *K*; ót vín *F*; ỽt vín *39*; otinn *J2*; ottinn *E*. 3. morð: morðz *F*. þars: þar er *alle*. 4. -fœrt: -fǫr *K*; (fórst *18*). 5. réð: rað *J2*. *Jfr. K. Gísl. Nj. II, 373–4.*

13–17. Ok–hringum: *ul. F*; Ok *ul. J2*.

14–17. **63. visa.** 2. ballr: balldr *39*. Skǫnunga: *sål. FJ*; skanungum *alle*.

18. Þar: þa *J2*. Sv. mǫnnum: Sveini *F*, *J2*. fekk: hlaut *J2*.

21–65$_6$. **64. visa.** 1. bark: bar ek *alle*.

ramr vas suðr á sumri
sverðdynr, ok þó brynju;
vǫpn gatk fríð, en fljóði
fyrr sagðak þat kyrru,
þar fekk ek hjalm, es hilmir
harðfengr Dani barði.

Sveinn flýði þá upp á Skáni ok alt lið hans, þat er undan komsk, en Magnús konungr ok hans lið ráku flóttann langt á land upp, ok varð þá lítil viðrtaka af Sveins mǫnnum eða bóndum; svá segir Þjóðólfr:

65. Bauð Áleifs sonr áðan
upp á land at standa,
gekk með manndýrð mikla
Magnús reiðr af skeiðum;
snarr bað hilmir herja,
(hér 's skark í Danmǫrku)
fleygir hvast of hauga
hestr, of Skáney, vestan.

Síðan lét Magnús konungr fara herskildi alt um byggðina; svá segir Þjóðólfr:

---

3. ramr: gramr *F, 39.* vas: varþ *J2.* 4. brynju: þrumo *J2.* 5. gatk: gat ek *alle.* fríð: firð *J2.* fljóði: flǫði *J2.* 6. sagðak: sagða ek *alle.* þat: *ul. K.* 7. es: *þar* er *F.*

7. þá: *ul. J2.* Skáni: skaneyri *F.* 8. lið: menn *J2, F.* 9. langt—upp: *ul. J2.* lítil: engi *J2.* 10. af—bóndum: *ul. J2.* eða: af *tf. F, 39.*

11—18. **65. vísa.** 1. Áleifs: Olafs *alle.* sonr: *sål. K, J2;* son *39;* svn *F.* 3. með: *við F.* 5. bað: bað *J2.* 6. 's: er *alle.* skark: scarð *J2.* 7. of: *sål. J2;* um *de øvrr.* 8. of: af *J2;* með *F;* um *de øvrr.* Skáney: Skani *J2.*

19. Síðan: *her nyt kap. i F, 39 med overskr.:* hernaðr Magnvs konvngs. kgr: *ul. J2.* fara: þar *tf. J2 og ul.* alt—byggðina.

66. Nú taka Norðmenn knýja,
nær gǫngum vér stǫngum,
(berkak) Magnús merki
(minn skjǫld á hlið) sjaldan:
skýtra skeifum fœti
Skáney yfir sláni
(fár vegr es mér fegri
fundinn) suðr til Lundar.

Síðan tóku þeir at brenna byggðina: flýði þá fólk alt F 190
víz vegar undan; svá segir Þjóðólfr:

67. Bǫrum járn at œrnu H 47
ískǫld á lið vísa,
skjótt ríða nú skreyttar
Skǫnunga lokvánir:
rauðr leikr of bœ breiðan
bráðr at óru ráði
eldr, en œrnir valda
atblásendr því vási.

68. Svíðr of seggja búðir
(siklingr) í (her miklum)
(eyðir byggð) sem bráðast
bjartr eldr Danaveldi;

1—8. **66. vísa.** 3. berkak: berka ek *alle*. 4. á: *ul. K.* 6. Skáney: scani *J2.* 7. fár: fagr *J2.* *Om linje 5—8 se K. Gísl. Nj. II, 95—7.*

9. þá—alt: folkit þa *J2;* folkit *skr. F, 39.*

11—18. **67. vísa.** 1. œrnu: ǫrnom *K (18).* 2. á: i *F.* lið vísa: hlið hvara *J2.* 3. ríða: reiða *K.* skreyttar: skreyttan *J2;* skreytt*rar F.* 5. of: *sål. 39. F. J2;* um *K.* bœ: by *J2.* breiðan: breiðum *F, 39, J2.* 6. óru: varu (voru *J2) alle.* 7. œrnir: ernir *alle.* 8. -blásendr: -blasir *F, 39.* vási: Oc enn qvað hann *tf. J2.*

19—67$_4$. **68. vísa.** 1. of: *sål. J2;* um *de øvrr. = l. 5.* 3. sem: enn *J2.*

móðr berr halr of heiði
hjaldrs Danmarkar skjǫldu,
vér hlutum sigr en sárir
Sveins menn fyrir renna.

69. Fjǫrð lét fylkir verða
forntraddan mó spornat
(leynumk lítt) á Fjóni
(liðs skjǫldunga á miðli);
muna fyr Magnús synja
menn Sveins, þeirs nú renna,
(upp fara mǫrg í morgin
merki) stórra verka.

Sveinn flýði þá austr á Skáni. Magnús konungr fór þá til skipa sinna ok helt síðan austr fyrir Skáneyrarsíðu ok varð mjǫk búizk af skyndingu. Þá kvað Þjóðólfr þetta:

U 543 70. Ek hef ekki at drekka
annars, nema sæ þenna,
(sýgk ór sǫltum ægi
sylg) es jǫfri fylgik;
H 48 liggr fyr oss, en ugga
allítt Svía kǫllumk,

---

6. hjaldrs: halldz *F*, *39;* hallz *J2;* haldr *K*. 8. renna: Oc enn segir hann sva *tf. J2.*

5—12. **69. vísa.** 5. fyr: fyr*ir 39.* 6. þeirs: þeir er *alle.*

13. þá: *ul. J2.* á: fyri *J2.* Skáni: Skaney *F*, *39; herefter nyt kap. i F med overskr.:* fra ferþ M*agnvs* k*onvngs. i 39: fra* M*agnvsi* k*onvngi*; enn *tf. J2.* 13—14. fór þá: hvarf' aftr *J2.* 14. síðan: þa *J2.* -eyrar: -eyiar *J2.* 15. ok—skyndingu: *ul. J2.* 15—16. Þá—þetta: s*va* .s. þioþ*olfr F.*

17—68₂ **70. vísa.** 1. hef: hofr *F.* 2. sæ: sio *J2;* sia *de øvrr.* 3. sýgk: syg ek *alle.* 4. es . . . fylgik: er ek . . . fylgi *alle.* 5. ugga: *sål. FJ;* uggum *K*, *F*, *39;* yGum *J2.* 6. kǫllumk: kollum *alle.*

(drýgt hofum vás fyr vísa)
við Skáneyrar síða.

Sveinn flýði upp á Gautland ok sótti síðan á fund Svía-konungs ok dvalðisk þar um vetrinn í góðu yfirlæti. 1044—5

K. 34. Hernaðr Magnús konungs.

[Magn. (Fms.) k. 41, (Flat.) k. 8; Fsk. k. 146.]

Magnús konungr snøri aptr ferð sinni. þá er 1044
hann hafði undir sik lagt Skáni: helt þá fyrst í Falstr, veitti þar upgongu ok herjaði þar, drap hann mikit lið, þat er áðr var gengit undir Svein: þess getr Arnórr:

71. Svik réð eigi eklu
allvaldr Donum gjalda;
lét fullhugaðr falla
Falstrbyggva lið tyggi;
hlóð, en hála téðu
hirðmenn ara grenni,
auðar þorn fyr ornu
ungr valkostu þunga.

---

7. drýgt: drivgt *F. 39;* drygz *J2.* vás: *ul. J2.* 8. við viðr *J2.* Skáneyrar: Skaneyiar *J2;* skanunga *F.* *Om linje 5—8 se K. Gísl. Nj. II, 436—7.*

3. flýði: þa *tf. J2.* á*(1)*: i *J2.* síðan: þaðan *F.* 4. dvalðisk: *hann tf. 39.* um: *ul. 39.* um vetrinn: *ul. F.* í—yfirlæti: eptir *J2.* 5. *Overskr. fra 18; mgl. K;* fra Magnvsi konvngi *39. J2;* hernadr Magnvs konvngs *F.* 6. snøri: þa *tf. F. J2.* ferð sinni: *omv. J2.* þá: *efter* hafði *J2.* 7. lagt: alla *tf. J2 (*allt *E)* lagit *F.* Skáni: skaney *F;* hann *tf. J2.* helt: *hann tf. F.* Falstr: oc *tf. J2.* 8. ok: *ul. J2.* þar*(2)*: ok *F. J2.* hann: *ul. F. 39. J2.* 9. lið: folc *J2.* var: hafði *J2, F. 39.* Svein: *konvng tf. F.* þess getr: *sva segir F.*

11—18. **71. vísa.** 1. eigi: af *tf. F.* eklu: ecko*(!) K.* 4. -byggva: *sål. alle.* 5. en: er *J2.* téðu: *sål. J2; med* ǫ, *K,* a *39,* ia *F.*

Síðan helt Magnús konungr liði sínu til Fjóns ok herjaði ok vann þar þá mikit hervirki; svá segir Arnórr jarlaskáld:

72. Enn rauð frǫn á Fjóni,
fold sótti gramr dróttar,
(ráns galt herr frá hǫnum)
hringserks lituðr merki;
F 191 H 49 minnisk ǫld, hverr annan
jafnþarfr blǫum hrafni
(ǫrt gat hilmir hjarta)
herskyldir tøg fyldi.

K. 35. Frá orrostum Magnús konungs.

[Magn. (Fms.) k. 41, jfr. (Flat.) k. 8.]

Magnús konungr sat þann vetr í Danmǫrk, ok var þá góðr friðr. Hann hafði átt í Danmǫrk orrostur margar ok haft í ǫllum sigr. Oddr kíkinaskáld segir svá: 1044—5

73. Vas fyr Mikjálsmessu
malmgrimm háið rimma;
fellu Vinðr, en vǫnðusk
vápnhljóði mjǫk þjóðir;

1. Fjóns: geck þar upp *tf. J2.* 2. þá: *ul. F, J2.* 3. jarlaskáld: *ul. F, 39, J2.*

4—11. **72. vísa.** 1. Enn—frǫn: Ec bar fram *J2.* 2. fold: *fram F.* gramr: gram *K.* 3. ráns: þar *J2.* 4. lituðr: lituðo *F, men o synes rettet til* r *(z).* 5. hverr: *sål. alle.* annan: *sål. J2;* annarr *de ovrr.* 6. blǫum: blam *alle.* 7. ǫrt: ert *K, 39.* 8. tøg: toc *J2.*

12. *Overskr. fra 18; mgl. K; fra Magnvsi konvngi 39; Magnvs konvngr* sat i *danmork F; ingen kap. inddel. i J2.* 13. M. kgr . . . þann vetr: *omv. F.* þann vetr: *omv. 39.* 14. var þá: *omv. 39.* 14—15. orrostur margar: *omv. F, J2.* 15. Oddr k. sk.[3] | segir[2] | svá[1]: *omv. F, J2.*

16—70$_4$. **73. vísa.** 1. Vas: Vass *39;* Vás *F;* Vann *J2.* 2. háið: hatt *K, J2;* hait *F, 39.* 4. -hljóði: -hlioðr *J2.*

en fyr jól vas ǫnnur
óhlítulig lítlu
(upp hófsk grimm með gumnum
gunnr) fyr Árós sunnan.

Enn segir Arnórr:

74. Hefnir, fenguð yrkis efni, U 544
Áleifs, gervik slíkt at mǫlum;
hlakkar lætr þú hrælǫg drekka
hauka; nú mun kvæði aukask;
fjórar hefr þú, randa rýrir
reyrar setrs, á einum vetri
(allvaldr, est þú ofvægr kallaðr)
ǫrva hríðir frœkn of gǫrvar.

Þrjár orrostur átti Magnús konungr við Svein Úlfsson; svá segir Þjóðólfr:

75. Háðisk heilli góðu H 50
hildr, sem Magnús vildi;
selr of sigr at þylja
sóknstœrir mér fœri;
brand rauð buðlungr Þrœnda,
berr, íðula, síðan
hann ept hervíg þrennin
hæra skjǫld at gjǫldum.

---

8. gunnr: gunn *J2.*
5. Enn: Sva *F*, *J2.*
6—13. **74. vísa.** 2. Áleifs: olafs *alle.* gervik: gervi ek *alle (go- 39).* 4. kvæði: kvæðit *alle.* 5. hefr: hefir *alle.* þú: *ul. J2.* 7. est þú: ertu *alle.* 8. of: *alle undt. K:* um.
14. Þrjár orrostur . . . M. kgr: *omv. F.* Úlfsson: *ul. J2.*
16—23. **75. vísa.** 3. of: *F, 39;* um *de øvrr.* 4. mér: *mgl. K (15).* 6. berr: bǫʀ *J2.* 8. hæra: hǫgvinn *J2.*

K. 36. Frá bréfum Magnús konungs.

[Magn. (Fms.) k. 42, (Flat.) k. 9; Fsk. k. 134.]

H 51 Magnús konungr réð þá bæði fyrir Danmǫrk ok Nóregi. En eptir þat er hann hafði eignazk Dana- 1042 veldi, þá gerði hann sendimenn vestr til Englandz; fóru þeir á fund Játvarðar konungs ok fluttu honum bréf ok innsigli Magnús konungs. En þat stóð á bréfum með kveðju-sending Magnús konungs: »þér munuð spurt hafa einkamál þau, er vér Hǫrðaknútr gerðum með oss, at hvárr okkar, sem lifði eptir annan sonlauss, þá skyldi sá taka lǫnd ok þegna, þau er hinn hafði átt. Nú er þat svá orðit, sem ek veit, at þér hafið spurt, at ek hefi tekit alt Dana-veldi í arf eptir Hǫrðaknút; hann átti, þá er hann andaðisk, engum mun síðr England en Danmǫrk; kǫllumk ek nú eiga England eptir réttum máldǫgum. Vil ek, at þú gefir upp ríki fyrir mér, en at ǫðrum kosti mun ek sœkja til með styrk hers bæði af Dana-veldi ok Nóregi; mun þá sá ráða lǫndum, er sigrs verðr auðit«.

---

1. *Overskr. fra 18; mgl. K;* *Magnvs konvngr* sendi *bref til englandz F;* orðsending *Magnvs konvngs til* englan*dz 39;* Einvalld Magnus konungs *J2.* 3—4. En—Dana-veldi: *ul. F;* Danmork *skr. J2.* 4. gerði: sendi *F, 39, J2 (E = K).* sendi-: *ul. F, 39, J2; E = K.* 5. fóru þeir: *ul. F.*Ját-: iad- *F.* 7. bréfum: brefino *J2.* með: *ul. J2.* 8. er: sem *F.* Hǫrðaknútr: kn*vtr* k*onvngr F.* 9—11. at—átt: *ul. J2.* 10—11. þau—hafði: *sva* sem hefði *F.* 11—12. ek—spurt: þer munuð spurt hafa *J2;* þ*er* vitvð *F.* 12. alt: *ul F, J2.* Dana-veldi: Danmorc *J2.* 13. Hǫrðaknút: enn *tf. J2.* hann átti: *omv. F.* þá er: aþr *J2.* 15. ek: nu *tf. J2.* 16. þú gefir: þ*er* gefit *F.* ríki: rikit *J2, F.* 17—18. styrk—Nóregi: her dana *ok* norð m*anna F.* 18. þá sá: *omv. F. J2.*

K. 37. Svǫr Játvarðar konungs.

[Magn. (Fms.) k. 42. (Flat.) k. 9; Fsk. k. 135. 136.]

En er Játvarðr konungr hafði lesit bréf þessi, þá svarar hann svá: »þat er ǫllum mǫnnum kunnigt hér [F 192] í landi, at Aðalráðr konungr, faðir minn, var óðalborinn til ríkis þessa bæði at fornu ok nýju. Váru [H 52] vér iiii. synir hans; en er hann var fallinn frá lǫndum, þá tók ríki ok konungdóm Eatmundr bróðir minn, þvíat hann var elztr vár brœðra; unða ek þá vel við, [U 545] meðan hann lifði. En eptir hann tók ríkit Knútr konungr, stjúpfaðir minn: var þá eigi dælt til at kalla, meðan hann lifði. En eptir hann var konungr Haraldr bróðir minn, meðan honum varð lífs auðit. En er hann andaðisk, þá réð Hǫrðaknútr, bróðir minn, fyrir Dana-veldi, ok þótti þat þá einu rétt brœðra-skipti með okkr, at hann væri konungr bæði yfir Englandi ok Danmǫrk; en ek hafða ekki ríki til forráða. Nú andaðisk hann; var þat þá ráð hér allra landz-manna at taka mik til konungs hér í Englandi. En meðan ek bar ekki tignar-nafn, þjónaða ek mínum hǫfðingjum

---

1. *Overskr. fra 18; mgl. K; ingen kap. inddel. F, 39. J2.* 2. Ját-: iað- *F.* þá: *ul. F.* 3. svá: *herefter nyt kap. i F med overskr.:* engla konvngr sendi bref til Magnvs konvngs. *i 39 med overskr.:* fra svorom iaðvarðar konvngs. 5. ok: at *tf. 39, J2.* 7. ríki: þetta *tf. J2.* Eat-: *sál. K;* iat *de øvrr.* (iad *F*). 8. elztr vár: *omv. F (og skr.* vár). við: *ul. F. 39, J2 (*þa við *E).* 9—11. En—lifði: *ul. F (overspr.).* 9. ríkit: riki *J2, 39.* 10—11. var—lifði: *ul. J2.* 11. var: *ul. J2 og omv.* H. kgr. 12. varð: var *J2.* 13. andaðisk: var allr *J2.* 13—14. fyrir Dana-veldi: Danmorc oc Englandi *J2.* 15. kgr bæði: *omv. J2.* yfir: i *J2.* 15—16. Engl. . . . Danm.: *omv. F, J2.* 16. en—forráða: *ul. J2.* 17. hann: horða knvtr *F.* hér: *ul. F.* allra landz-manna: *omv. J2.* landz-manna: manna her ilandi *F.* 18. til kgs | hér: *omv. J2 og ul.* í Engl. 19. ekki: æigi *J2.*

eigi stórligarr en þeir menn. er enga ætt áttu hér til ríkis. Nú hefi ek tekit hér konungs vígslu ok svá fulliga konungdóm, sem faðir minn hafði fyrir mér; nú mun ek þetta nafn eigi upp gefa at mér lifanda. En ef Magnús konungr kømr higat til landz með her sinn, þá mun ek eigi liði samna í mót honum, mun hann kost eiga at eignask England ok taka mik áðr af lífdǫgum. Segið honum svá mín orð«. Fóru þá sendimenn aptr ok kómu á fund Magnús konungs ok segja honum alt sitt ørendi. Konungr svarar tómliga ok mælti þó svá: »ek ætla hitt munu vera sannast ok bezt fallit, at láta Eatvarð konung hafa ríki sitt í ró fyrir mér, en halda þessu ríki, er guð hefir mik eignask látit«.

---

1. menn: *ul. J2.* hér: *ul. F.* 2. ríkis: he*r* il*andi* *tf. F.* hér: *ul. J2.* 2—3. svá fulliga: tiguligan *J2.* 3—4. sem—nú: *ul. J2.* 5. kgr: *ul. 39.* higat: hegat *39;* hingat *J2.* 6. samna: ***sål. alle undt. K:*** safna. í mót: moti *J2.* honum: *ok tf. F.* 8. lífdǫgum: lifi *F, J2.* honum: Magnusi konunge *J2.* 8—9. Fóru . . . sendimenn: *omv. F og ul.* þá; *også ul. J2.* 9. ok kómu: *ul. J2.* 10. segja: sogðu *F, 39.* alt: *ul. F.* ørendi: M*agnvs* *tf. F.* 11. ok—svá: *ul. F, J2;* ok *ul. 39.* þó: *sål. 18, 39, E; ul. K.* 12. láta—hafa: Iadv*ar*þr k*onvngr* hafi *F;* iat- *skr. 39. J2.* 13. ró: fr*i*þi *F.* en halda: *ok* hallda ek *F.* 14. mik—látit: me*r* gef*it* til forraða *F.*

Uphaf Haraldz konungs harðráða. U 546 H 53

K. 1.

[Harð. (Fms.) k. 1, 2, (Flat.) k. 11; Fsk. k. 148.]

Haraldr, sonr Sigurðar sýr, bróðir Óláfs konungsins helga sammœðri, hann var á Stiklastǫðum í 1030 orrostu, þá er inn helgi Óláfr konungr fell; varð Haraldr þá sárr ok komsk í brot með ǫðrum flóttamǫnnum; svá segir Þjóðólfr:

76. Hvast frák Haugi et næsta
hlífél á gram drífa,
en Bolgara brennir
brœðr sínum vel tœði;
skilðisk hann, ok hulði
hjalmsetr gamall vetra
tyggi tolf ok þriggja,
trauðr við Áleif dauðan.

Rǫgnvaldr Brúsason flutti Harald ór orrostu ok kom

---

1. *Overskr. fra K. 18; i K en halv side blank;* Vpphaf har*alldz* sigvrðar .s. *39 og en Initial* H *gennem 7 linjer:* Vpph*af* savgv h. k*onvngs* .S. s. *F og initialen igennem 8 linjer;* Græddr HaRalldr Sigurðarson *J2 uden nogen yderligere inddeling.* 3. sonr: son *alle undt. J2, der fork. ordet.* sýr: syrs *J2;* k*onvngs* sýr *F.* kgs: *ul. J2.* 4. hann: *sål. F. 39, J2; ul. K.* 5. orrostu: sem fyR er ritað *tf. J2.* þá—fell: *ul. J2;* inn helgi *ul. F.* 5—6. varð—sárr: *ul. F. 39.* 6. þá: *ul. J2.* komsk: har*alldr* þa *tf. F.* í: a *J2.*

8—15. **76. vísa.** 1. frák: fra ek *alle.* Haugi: haꝁi *J2.* et: it *J2, 39.* 6. -setr: -setrs *F. J2.* 7. tolf: xiij *39.* 8. Áleif: olaf *alle.*

16. Harald: hann *J2.*

honum til bónda nokkurs, er bjó í skógi langt frá ǫðrum mǫnnum: var Haraldr þar læknaðr, til þess er hann var heill. Síðan fylgði sonr bónda honum
H 54 austr um Kjǫl, ok fóru þeir alt markleiði, þat er svá
F 193 mátti, en ekki alþýðu-veg. Vissi bónda-son ekki til, hverjum hann fylgði: ok er þeir riðu milli eyðiskóga nǫkkurra, þá kvað Haraldr þetta:

77. Nú lætk skóg af skógi
skreiðask lítils heiðar;
hverr veit nema ek verða
4 víða frægr of síðir.

Hann fór austr um Jamtaland ok Helsingjaland ok svá til Svíþjóðar; fann hann þar Rognvald Brúsason ok mjǫk marga aðra þá menn, er komizk hǫfðu ór orrostu menn Óláfs konungs.

K. 2. Ferð Haraldz til Miklagarðz.

[Harð. (Fms.) k. 2, 3, (Flat.) k. 11; Fsk. k. 148—50.]

Eptir um várit fengu þeir sér skipan ok fóru um 163]
sumarit austr í Garðaríki á fund Jarizleifs konungs, váru þar um vetrinn; svá segir Bǫlverkr:

---

1. bónda nǫkkurs: eins bonda *J2*. 1—langt: *ul. J2*. 2. læknaðr: *ul. J2*. 3. er: *ul. J2*. heill: gręddr *J2*. sonr: son *alle*. 4. alt: *ul. F, 39*. þat: þar *J2*.

8—11. **77. vísa.** 1. lætk: læt ek *K, 39, J2;* verþ ek *F*. af: ór *39*. 2. heiðar: eiðar *39*. 4. of: *sål. F;* um *39. K, J2*.

12. um: Kiol oc um *tf. J2*. 12—13. Helsingja—Svíþjóðar: com fram i Sviþioð *J2*. 13. fann hann | þar: *omv. F*. Rǫgnvald: iarl *tf. F, 39, J2*. 14. mjǫk: *ul. F*. aðra: *ul. J2*. komizk: flyit *J2*. 14—15. ór orrostu: a sticla stoðo*m tf. F;* af sticlastoðum *J2*. 15. menn—kgs: *ul. F. J2*. 16. *Overskr. fra 18; mgl. K;* fra haralldi *39;* har*alldr* com i garða r*iki ok* Ra'gnv*alldr* i. *F; ingen kap. inddel. J2*. 17. Eptir: En *F, 39, J2*. þeir: Ra'gnvalldr oc Haralldr *tf. J2*. skipan: scip *J2*. um*(2):* of *F*. 18—19. á—vetrinn: *ul. J2*. 18. kgs: *ok tf. F, 39*.

78. Mildingr straukt of mæki- U 547
munn, es lézt af gunni:
holds vant hrafn of fyldan
hrás; þaut vargr í ási;
en gramr (né frák fremra
friðskerði þér verða)
austr vast ár et næsta H 55
ǫrðiglyndr í Gǫrðum.

Jarizleifr konungr tók vel við þeim Haraldi: gerðisk Haraldr þá hofðingi yfir landvarnar-mǫnnum konungs ok annarr Eilífr, sonr Rǫgnvaldz jarls: svá segir Þjóðólfr:

79. Eitt hofðusk at
Eilífr þars sat,
hǫfðingjar tveir;
hamalt fylkðu þeir;
Austrvinðum ók
í ǫngvan krók;
vasa Læsum léttr
liðsmanna réttr.

Haraldr dvalðisk í Garðaríki nokkura vetr ok fór viða um Austrveg. Síðan byrjaði hann ferð sína út í Grikland ok hafði mikla sveit manna: þá helt hann til Miklagarðz; svá segir Bǫlverkr:

80. Hart kníði svǫl svartan
snekkju brand, fyr landi,
skúr, en skrautla bǫru H 56
skeiðr brynjaðar reiði;

1—8. **78. vísa.** 1. straukt: þu *tf. J2;* -u *tf. de øvrr.* of: um *alle.* 3. vant: vantv *39, F;* vann *J2.* of: *F. 39. J2;* um *de øvrr.* fyldan: fylltan *K.* 5. frák: ek fra *alle.* 6. friðskerði: folcherþer *J2;* -þer *skr. 39.* 7. vast: komtu *J2;* vartu *de øvrr.* ár et: arit *39. J2.* 8. ǫrðig-: ærðvg- *K. 39.*

9. Haraldi: *ul. 39 og omv.*: H. gerðisk; *hann* gerþiz *skr. F;* oc Rægnvalldi *tf. J2.* 9—16. gerðisk—réttr: gerþuz þeir þar landvarnarmenn konungs *J2.* 11. sonr: son *K. F.*

13—16. **79. vísa.** *Mgl. J2.* 2. þars: þar er *alle.* 6. ǫngvan: ǫngan *F. 39.* 7. vasa: varat *F.* Læsum: *sål. alle (med æ), også E.*

19. Grikland—hafði: Miclagarð með *J2;* Grikk- *skr. K.* 19—20. þá—Miklag.: *ul. J2.*

mætr hilmir sá malma
Miklagarðs fyr barði;
mǫrg skriðu beit at borgar
barmfǫgr hǫum armi.

K. 3. Frá Haraldi Sigurðarsyni.

[Harð. (Fms.) k. 3, (Flat.) k. 12; Fsk. k. 150, 151.]

Þá réð fyrir Griklandi Zóe drótning in ríka, ok með henni Míchael Kátalaktús. En er Haraldr kom til Miklagarðz á fund drótningarinnar, þá gekk hann þar á mála ok fór þegar um haustit á galeiðr með hermǫnnum þeim, er fóru út í Griklandzhaf. Helt Haraldr sveit af sínum mǫnnum. Þá var hǫfðingi yfir herinum sá maðr, er nefndr er Gyrgir; hann var
F 194 frændi drótningar. En er Haraldr hafði verit lítla hríð í herinum, áðr en Væringjar þýddusk mjǫk til hans, ok fóru þeir allir saman, þegar er bardagar váru: kom þá svá, at Haraldr gerðisk hǫfðingi yfir ǫllum Væringjum. Fóru þeir Gyrgir víða um Griklandz-eyjar, unnu þar herskap mikinn á kussorum.

1—4. **80. vísa**. 6. -garðs: *sål. F, 39;* garð*K, J2.* 7. beit: breitt *J2.* 8. hǫum: ham *alle.*

5. *Overskr. fra 18; mgl. K;* fra zóe *39;* h*aralldr* gek a mala i m*ikla* gar*ð*i *F; ingen kap. inddel. J2.* 6. Grik-: Grikk- *K, J2.* ríka: rikia *J2.* 8. Miklagarðz: garðz oc *J2.* drótningarinnar: *ud. art. F, 39, J2.* þá: *ul. F.* 10—11. Helt H : *omv. J2.* 12. yfir: fyrir ǫllom *J2.* nefndr[3] | er[3] | G[1]: *omv. J2;* gyrgi*r* h. *F.* hann var: *ul. F.* 13. En: *ul. F.* er: *sål. K (18), 39; ul. F, J2.* hafði: aðr *tf. J2.* 13—14. verit | lítla hríð: *omv. 39, J2, F, der tf.* aðr *efter* hríð. 14. herinum: liðino *J2.* áðr: *ul. J2.* mjǫk: *ul. J2.* 15. saman: samt *J2.* er: *ul. J2.* 16. gerðisk: þa *tf. F.* yfir: at *39;* fyrir *J2.* 17. ǫllum V.: *omv. F;* ǫllum *ul. J2.* 17—18. um—eyjar: oc *J2; ok tf. F.* 18. þar: *ul. J2.* herskap mikinn: *omv. J2.* kussorum: *sål. K, 39;* kvssaro*m* *F;* cusðrum *J2.*

K. 4. Hlutan Haraldz ok Gyrgis. H 57

[Harð. (Fms.) k. 4. (Flat.) k. 12; Fsk. k. 152.]

Þat var eitt hvert sinn, er þeir hǫfðu farit um U 548
land ok skyldu taka sér náttból við skóga nǫkkura, ok kómu Væringjar fyrstir til náttstaðar ok vǫldu þeir sér tjaldstaði þá, er þeir sá bazta ok hæst lágu, þvíat þar er svá hattat, at land er blautt, ok þegar er regn koma þar, þá er ilt at búa þar, er lágt liggr. Þá kom Gyrgir, hǫfðingi hersins, ok er hann sá, hvar Væringjar hǫfðu tjaldat, bað hann þá í brot fara ok tjalda í ǫðrum stað, segir, at hann vill þar tjalda. Haraldr segir svá: »ef þér komið fyrri til náttbóls, þá takið þér yðr náttstað, þá munu vér þar tjalda í ǫðrum stað, sem oss líkar; gerið þér nú ok svá, tjaldið þar, sem þér vilið, í ǫðrum stað; hugða ek, at þat væri réttr Væringja hér í veldi Grikkja-konungs, at þeir skolu vera sjálfráða ok frjálsir um alla hluti fyrir ǫllum mǫnnum, en vera konungi einum ok drótningu þjónostu skyldir«. Þreyttu þetta með kapp-

1. *Overskr. fra 18; mgl. K;* fra har*alldi ok* gyrgi *39;* hern*aðr* h*aralldz ok* Gýrgis *F;* Haralldr let bera luti i sæt *J2.* 2. um: yfir *J2.* 3. náttból: *efter* nǫkkura *F.* við—nǫkkura: *ul. J2.* 4. fyrstir: fyʀi *J2.* til náttstaðar: *ul. F.* þeir: *ul. J2.* 5. tjald-: nátt- *F.* bazta: *sál. F; med* e *de øvr.* 6. land: *med art. J2.* 7. þar*(1): ul. J2.* þá er: er þar *J2.* þar*(2): ul. J2.* liggr: e*r F.* 8. kom: til *tf. J2.* hersins: *ul. J2.* 8—9. er—tjaldat: *ul. J2.* 9. brot: bræt *J2.* 10. vill: villdi *F.* 11. segir: svarar *J2.* -bóls: -staðar *J2.* 12. takið: taki *J2.* -stað: -staði *J2.* þá—þar: eɴ ver mano*m* þa *F;* manom ver þa *J2.* 13. stað: þar *tf. F, 39, J2.* 14. þar—vilið: *ul. J2.* 15. veldi Gr.kgs: *omv. F;* Grickia velldi *J2.* 16. skolu: skylldi *F, J2.* sjálfráða . . frjálsir: *omv. J2.* 16—17. um—hluti . fyrir—mǫnnum: *omv. J2 og skr.* hveriom manni. 17. vera: *ul. F.* 18. skyldir: bvndn*ir F.* Þreyttu: þeir *tf. F, J2.* með: *ul. 39.*

mæli, þar til er hvárir-tveggju vápnuðusk; var þá við sjálft, at þeir mundu berjask. Kómu þá til inir vitrustu menn ok skilðu þá; sǫgðu þeir svá, at betr var fallit, at þeir sættisk um þetta mál ok gerði skipan á með sér gløggliga, svá at eigi þyrfti optarr slíka deilu um. Var þá stefnu-lagi á komit með þeim, ok skipuðu inir beztu menn ok inir vitrustu. En á þeiri H 58 stefnu réðu þeir þat svá, at samt kom með ǫllum, at hluti skyldi í skaut bera ok hluta með Grikkjum ok Væringjum, hvárir fyrri skyldi ríða eða róa eða til hafnar leggja ok kjósa um tjaldstaði: skyldi því hvárr-tveggi una þá, sem hlutr segði. Síðan váru hlutir gǫrvir ok markaðir. Þá mælti Haraldr við Gyrgi: »ek vil sjá, hversu þú markar þinn hlut, at eigi markim vit á eina lund báðir«. Hann gerði svá. Síðan markaði Haraldr sinn hlut ok kastaði í skautit, ok svá báðir þeir. En sá maðr, er hlutinn skyldi upp taka, þá tók hann upp annan ok helt milli fingra sér ok brá upp hendinni ok mælti: »þessir skolu fyrri ríða ok róa ok til hafnar leggja ok kjósa sér um

1. -mæli: -mælum *F, J2. der tf.*: sin i milli. þar—er: oc *J2 og omv.* vápn. hvárir-tv. 2. mundu: mundi *F, J2.* 3. vitrustu: vitrari *J2.* skilðu þá: *ul. J2.* þeir svá: *ul. J2.* 4. var: væri *J2.* um: a um *J2;* of *F.* 5. gløggliga: *ul. F, J2.* 5—6. slíka—um: v*m* slíka luti at deila *F.* 6. deilu um: hluti dæila v*m* *39;* um *ul. J2.* stefnu-lagi . . komit: *omv. J2.* 6—7. ok—vitrustu: scylldu þar dæma um inir vitruztu menn *J2.* 7. ok—vitrustu: *ul. F.* 7—8. En—kom: ko*m* þ*at* asamt *F.* 8. þeir: *ul. J2.* svá—ǫllum: *ul. J2.* samt: *sål. K. E;* asamt *39, F. 18.* 11. skyldi: skylldv *F;* þa *tf. 39.* því: þa *tf. J2.* 12. hvárr-tv.: hvarir tveɢio *F. J2.* þá: *ul. F. 39. J2.* hlutr: lutir *J2.* 14. ek vil: lat *F.* hversu: hvernig *F, J2;* hue*r*nvg *39.* 15. eigi . . . vit: *omv. F.* á—lund: eiɴ veg *F;* einom *J2.* 16. hlut: oc baþer þeir *tf. J2.* skautit: *ud. art. J2.* 17. ok—þeir: *ul J2.* 18. þá—hann: geck t*il* o*k* tok *F.* 19. ok*(1)*: *ul. J2.* ok*(1)*—hendinni: *sål. F. 39; ul. K.* 19—20. fyrri—róa: roa fyʀi *ok* riða *F.* 20. um: *ul. F. 39, J2.*

tjaldstaði«. Haraldr greip til handarinnar ok tók U 549 hlutinn ok kastaði út á sjá; síðan mælti hann: »þessi var várr hlutr«. Gyrgir segir: »hví léztu eigi sjá fleiri menn«? »Sé nú, segir Haraldr, þann er eptir er: muntu þar kenna þitt mark«. Síðan var athugat um þann hlutinn, ok kendu allir þar mark Gyrgis. Var þat dœmt, at Væringjar skyldi kørna kosti hafa um alt þat, er þeir þreyttu um. Fleiri hlutir urðu F 195 til þess, er þeir urðu eigi ásáttir, ok hlautzk jafnan svá, at Haraldr hafði sitt mál.

K. 5. Frá Haraldi Sigurðarsyni.

[Harð. (Fms.) k. 4, 5, (Flat.) k. 12: Fsk. k. 151, 153—6.]

Þeir fóru allir samt um sumarit ok herjuðu. Þá er allr var herrinn saman, lét Haraldr sína menn vera fyrir útan bardaga, eða ella þar, er minst var mannhætta, ok lézk varask vilja, at hann týndi herliði H 59 sínu. En er hann var einn saman með sínu liði, þá

---

1. ok: *ul. J2, F.* 2. út—sjá: a sæinn *J2.* mælti: segir *J2, 39.* 3. segir: sv*ar. F.* 4. fleiri: aðra *J2.* segir H.: har*alldr* sv*ar. F foran* Sé; hann *skr. J2.* 5. muntu: mattu *J2;* mundo *skr. 39.* Síðan: Eft*ir* þ*at F.* 6. um—hlutinn: *ul. J2;* er eft*ir* vár *tf. F.* 7. dœmt: siðan *tf. F.* skyldi—hafa: skylldo kiosa *F;* kiorna *skr. K. 39. J2.* kørna kosti | hafa: *omv. J2.* 8. um—um: *ul. J2.* alt: *ul. F.* er: sem *F.* þreyttu um: hofðo v*m* þrætt *F;* þrætto *skr. 39.* 8—9. urðu—þess: varu þat *J2.* 9. er: at *F.* hlautzk: *sål. K. 39;* lauc *F, J2.* 11. *Overskr. fra 18; mgl. K;* fra har*alldi* k*onvng*i *39;* Gyrgi*r* for aptr j mi. *F; ingen kap. inddel. i J2.* 12. Þeir fóru: *omv. J2.* allir samt | um sumarit: *omv. J2.* samt um: saman of *F.* 13. allr . . . herrinn: *omv. J2.* herrinn saman: *omv. F, 39.* 14. ella: *ul. F.* er: sem *F.* 14—15. minst—hætta: honum þotti minzt mannhætta vera *J2.* -rænin *skr. F.* 15—16. ok—sínu: *ul. J2.* 16. saman: *ul. F.* sínu liði: *omv. F, 39.* þá: *ul. J2.*

lagðisk hann svá fast til at berjask, at annat tveggja skyldi hann fá sigr eða bana. Svá bar optliga til, þá er Haraldr var hǫfðingi yfir liðinu, at hann vann sigr, þá er Gyrgir vann ekki. Þetta funnu hermenn ok kǫlluðu betr fara mundu sitt mál, ef Haraldr væri einn hǫfðingi yfir ǫllum herinum, ok ámæltu hertoganum, at ekki yrði af honum eða hans liði. Gyrgir segir, at Væringjar vildu ekki lið veita honum, bað þá fara í annan stað, en hann fœri með ǫðrum herinum, ok vinna þvílíkt sem þeir mætti. Fór þá Haraldr frá herinum ok Væringjar með honum ok Látínumenn. Gyrgir fór með Grikkja her. Sýndisk þá, hvat hvárr mátti; fekk Haraldr jafnan sigr ok fé, en Grikir fóru heim til Miklagarðz, nema ungir drengir, þeir er fá vildu sér fjár, sǫmnuðusk til Haraldz ok hǫfðu hann þá fyrir hertoga. Lagðisk hann þá með her sinn vestr í Affríká, er Væringjar kalla Serkland; eflðisk hann þá mjǫk at liði. Í Serklandi eignaðisk hann lxxx. borga, váru sumar gefnar upp, en sumar tók hann með valdi. Síðan fór hann til Sikileyjar; svá segir Þjóðólfr:

---

1. lagðisk: lagþi *J2.* tveggja: hv*ar*t *F.* 2. optliga til: *omv. J2;* iafnan *skr. F.* 3. liðinu: *sål. alle. også 18, undt. K:* herinom. 5. kǫlluðu—mundu: sagðu at þa mundi betr fara *J2.* 6. ǫllum: *ul. F, J2.* 7. eða . . . liði: oc . . . monnum *J2.* 8. vildu: villdi *F, J2.* ekki—veita | honum: *omv. F.* 9—10. en—mætti: HaRalld með sinom monnum *J2.* 10—11. Fór—ok*(1): foru* með Haralldi *J2 og ul. det følg.* með honum. 12. Lát.menn: enn *tf. J2.* með: *ul. K.* 13. hvárr mátti: hvarir matto *J2.* 15. er: sem *F.* fá . . . sér: *omv. F.* fjár: ok *tf. F.* sǫmnuðusk: þeir *tf. J2.* 16. hǫfðu: helldu *J2.* þá: *ul. F, 39.* 16—17. Lagðisk hann: *omv. J2.* 17. Affríká: *sål. (med* ff*) alle.* 18. mjǫk: *ul. F.* 19. gefnar: honvm *tf. F.* 20. upp: *ul. 39, J2.* hann*(1): ul. F.*

81. Tøgu má tekna segja U 550
(tandrauðs) á Serklandi
(ungr hætti sér) átta
(ormtorgs hǫtuðr) borga,
áðr herskǫrðuðr harðan
hildar leik und skildi,
Serkjum hættr, í sléttri
Sikileyju gekk heyja.

Svá segir Illugi Bryndœlaskáld · H 60

82. Brauzt und Mikjál mæztan
(mǫgum heim, sem frǫgum,
sonr Buðla bauð sínum)
Sunnlǫnd, Haraldr, rǫndu.

Hér segir þat, at þá var Mikjáll Grikkja-konungr í þenna tíma. Haraldr dvalðisk marga vetr í Affríká, fekk óf lausafjár, gull ok allz konar dýrgripi. En alt þat fé, er hann fekk ok eigi þurpti hann at hafa til kostnaðar sér, sendi hann með trúnaðar-mǫnnum sínum norðr í Hólmgarð í vald ok gæzlu Jarizleifs konungs, ok drósk þar saman ógrynni fjár, sem líkligt er at vera myndi, er hann herjaði þann hluta heimsins, F 196

1–8. **81. vísa.** 1. má: *sål. 39, F;* mátt *de øvrr.;jfr. K. Gísl. Nj. II, 351.* 4. orm-: æin- *J2.* 5. -skǫrðuðr: -skaurþuþr *39;* skorðoþr *F;* -scorðuþr *J2;* scorðaþr *K.*

10–13. **82. vísa.** 1. Brauzt: -u *tf. alle.* und: um *K.* 3. sonr: son *F, 39.* bauð sínum: rað síɴí *F.* 4. Sunn-: sann *J2.*

14. Hér—þat: h*ann* segi*r* *F.* 15. þenna: þaɴ *F.* tíma: *herefter nyt kap. i F med overskr.:* har*a*lldr heriaði i affrica, *i 39 med overskr.:* fra h. ki, *i J2 med overskr.:* Haralldr vann borg. 16. fekk: *ok* feck *F;* feck hann þar *J2.* gull: gullz *F.* ok: gersimar oc *tf. J2.* dýr-: *ul. 39.* 17. þat fé: *omv. F, J2. 39.* eigi . . . hann*(2): omv. J2. F.* at hafa: *ul. F.* 18–19. með—sínum: *ul. F. 39.* 20. ok: *ul. J2.* lík-: glic- *F.* 21. er*(1):* v*ar* *F.* heimsins: *ud. art. J2.*

er auðgastr var at gulli ok dýrgripum, ok svá mikit sem hann gerði at, er með sǫnnu var áðr sagt, at hann mundi eignazk hafa lxxx. borga.

K. 6. Orrosta í Sikiley.

[Harð. (Fms.) k. 9, (Flat.) k. 14; Fsk. k. 157; Mork. 7₂₂—8₂₁.]

En er Haraldr kom til Sikileyjar, þá herjaði hann þar ok lagði þar með liði sínu til einnar borgar mikillar ok fjǫlmennrar. Settisk hann um borgina, þvíat þar váru sterkir veggir, svá at honum þótti ósýnt, at brjóta myndi mega. Borgar-menn hǫfðu vist gnóga ok ǫnnur fǫng, þau er þeir þurftu til varnar. Þá leitaði hann þess ráðs, at fuglarar hans tóku smáfugla, er hreiðruðusk í borginni ok flugu á
H 61 skóg um daga at taka sér mat. Haraldr lét binda á bak fuglunum lokarspánu af tyrvitré ok steypði vaxi ok brennusteini ok lét slá eldi í; flugu fuglarnir, þegar er lausir urðu, allir senn í borgina at vitja unga sinna ok híbýla, er þeir áttu í húsþekjum, þar

1. auðgastr: *sål. alle, undt. K:* auðgætaztr *(18:* auðgæztr*)*. var: er *J2.* dýrgripum: silf*ri F.* 2. at—sagt: *ul. J2.* 3. mundi—hafa: eignaðiz *J2.* lxxx.: viij t. *J2.* 4. *Overskr. fra 18; mgl. K; ulæsel. i 39; ingen kap. inddel. i F, J2.* 5. Haraldr: h*ann F.* 6. ok—þar*(2): ul. 39.* þar*(2):* at *J2.* 6—7. til—fjǫlm.: at einne micille borg *J2.* 7. Settisk hann: *omv. F.* 8. sterkir veggir: *omv. J2.* 9. at—mega: hv*art* brotín m*y*ndi verða *F.* myndi mega: mætti *J2.* 10. er: sem *F.* þurftu: þyrfti *J2.* 11. varnar: *herefter nyt kap. i F med overskr.:* har*alldr* vaɴ borg i Sikiľ. Þá—ráðs: Har*alldr* leítaþi se*r* raðz þ*ess F.* hann: har*alldr 39, J2.* fuglarar: *med* y *K, 39.* 12. er: þa er *F, 39, J2.* 13. daga: dǫgum *J2.* 14. tyrvitré: tyrviþi *F.* steypði: steypa *J2;* i *tf. F.* 15. lét: *ul. J2.* eldi í: *omv. F, J2.* 17. hí-: hy- *F, 39.*

er þakt var reyr eða hálmi: þá laust eldinum af fuglunum í húsþekjurnar. En þótt einn hverr bæri litla byrði eldz, þá varð þat skjótt mikill eldr, er margir fuglar báru til víða um borgina í þekjur, ok því næst brann hvert hús at ǫðru, þar til er borgin logaði. Þá gekk fólkit alt ór borginni ok bað sér miskunnar, U 551 þeir inir sǫmu, er áðr hǫfðu margan dag drembiliga mælt ok háðuliga til Grikkja-hers ok hǫfðingja þeira; gaf Haraldr ǫllum mǫnnum grið, þeim er þess beiddu; fekk síðan vald yfir þeiri borg.

K. 7. Orrosta um aðra borg.

[Harð. (Fms.) k. 8, (Flat.) k. 13.]

Ǫnnur borg var sú, er Haraldr lagði til liði sínu; sú var bæði fjǫlmenn ok sterk, svá at engi var ván, at þeir fengi brotit, vellir harðir ok sléttir umhverfis borgina. Þá lét Haraldr taka til at grafa grǫft, frá þar sem fell bekkr einn, ok var þar djúpt gil, svá at ekki mátti þannig sjá ór borginni. Þeir fluttu moldina út á vatnit ok létu straum í brot bera. Váru þeir

---

1. er þakt: sem þak*it* *F*. eða: ok *J2*. þá laust: *omv*. *F*. 2. En: Ok *F*. 3. varð: var *F*, *39*. þat: *ul*. *F*. skjótt: bratt *J2*. 4. fuglar: *ul*. *J2*. til—þekjur: *ul*. *J2*. 5. at: af *F*, *39*. 6. Þá gekk: *omv*. *J2*. ór: ut or *F*, *39*; út af *J2*. 7. margan dag: marga daga *J2*. *39*; *ul*. *F*. 8. mælt - háðuliga: latið til *J2*; latiþ *ok* mælt hæþil*iga* *F*. 9. gaf H.: *omv*. *J2*; þa *tf*. *F*. beiddu: beiddoz *F*. 10. síðan: hann siþan *J2*; har*alldr* með raði *F*. þeiri: þessi *F*. 11. *Overskr. fra 18*; *mgl*. *K*; har*alldr* van aðra borg *F*. *J2*; fra harallði konungi *39*. 12. til: með *tf*. *F*. 13. fjǫlmenn . . . sterk: *omv*. *J2*. var ván: *omv*. *J2*. 14. brotit: borg*ina* *tf*. *F*. harðir ok: *ul*. *F*, *J2*. sléttir: varu *tf*. *J2*. *F*. -hverfis: -hverfum *J2*. 15. taka—at: *ul*. *F*. 15—16. frá þar: *omv*. *J2*. 16. bekkr einn: *omv*. *J2*. 17. þannig sjá: sia þangat *J2*; þannvg *skr*. *39*. moldina: molld alla *J2*. 18. í—bera: bræt bera *J2*; bera ibræt *F*; a *skr*. *39*.

at þessu verki bæði dag ok nótt. var skipt til sveitum: en herrinn gekk alla daga útan at borginni, en borgarmenn gengu í vígskorð. ok skutu hvárir á aðra. en um nætr sváfu þeir hvárir-tveggju. En er Haraldr H 62 skilði þat, at jarðhús þat var svá langt, at þá myndi vera komit inn um borgar-vegginn. þá lét hann vápnask lið sitt. Þat var móti degi. er þeir gengu inn í jarðhúsit: en er þeir kómu til enda. grófu þeir upp yfir hofuð sér. þar til er steinar urðu fyrir límí settir. þat var gólf í steinhollinni. Síðan brutu þeir upp gólfit ok gengu upp í hollina. Þar sátu fyrir menn margir af borgar-monnum. snæddu þar ok drukku. F 197 ok var þeim þat inn mesti óvísavargr. þvíat Væringjar gengu þar við brugðnum sverðum ok drápu þar þegar suma. en sumir flýðu. þeir er því kómu við. Væringjar sóttu eptir þeim. en sumir tóku borgarhliðin ok luku upp. gekk þar inn allr fjolði hersins. En er þeir kómu í borgina, þá flýði borgar-lýðrinn. en margir báðu griða. ok fengu þat allir. er upp gáfusk. Eignaðisk Haraldr borgina með þessum hætti ok þar með ógrynni fjár.

1. dag . . . nótt: *omv. J2.* 3. í: ut i *J2.* 4. nætr: nott *J2.* þeir: *ul. F. J2.* 5. -hús—þá: -husit *J2.* 6. vera: *ul. J2.* -vegginn: vegi *F.* 7. vápnask: vapna *39.* lið sitt: liþit *J2.* 7—8. Þat—inn: Gengu þeir þa *J2;* inn *ul. F.* 8. -húsit: moti dǫgi *tf. J2.* 9. hǫfuð sér: sic *J2.* límí setti: limsettir *J2 foran* urðu. 10. þat: þar *J2.* í steinhǫllinni: oc steinhǫll ein *J2.* 11—12. menn margir: *omv. F;* margir *ul. J2.* 12. -mǫnnum: þeir *tf. F.* þar: *ul. J2.* 13. var: v*ar*þ *F.* þat: þetta *F.* 14. gengu: *ul. F.* þar við: þegar með *J2.* ok: þeir *F.* þar(2): *ul. J2.* 15. suma: borg*ar* m*enn* *tf. F.* þeir—við: *ul. J2;* en *tf. F.* 17. inn—fjǫlði: fioldinn inn *J2.* 18. flýði . . . -lýðrinn: flyðo . . . m*enn* *F.* 18—19. flýði—báðu: bað liþit *J2.* 19. fengu þat: *omv. F og tf.* þeir. 19—20. þat—gáfusk: þeir grið enn gafu upp borgina *J2.* 20. Eignaðisk—borgina: Haralldr vann hana *J2;* hann *skr. K;* sva *tf. F efter* Har. með—hætti: *ul. F.* 21. með: tocu þeir *tf. J2.*

K. 8. Orrosta við ina þriðju borg. U 552

[Harð. (Fms.) k. 10, (Flat.) k. 14—15.]

Ina þriðju borg hittu þeir, þá er mest var af þessum ǫllum ok sterkust ok ríkust at fé ok fjǫlmenni. Váru um þá borg díki stór, svá at þeir sá, at ekki mátti þar vinna með þvílíkum brǫgðum sem inar fyrri borgir: lágu þeir þar mjǫk lengi, svá at þeir fengu ekki at gǫrt. En er borgar-menn sá þat, þá dirfðusk þeir við. Þeir settu fylkingar sínar uppi á borgar-veggjum, síðan luku þeir upp borgar-hliðum ok œpðu á Væringja, eggjuðu þá ok báðu þá ganga í borgina ok frýðu þeim hugar, sǫgðu, at þeir væri ekki betri til orrostu en hœsn. Haraldr bað sína menn láta, sem eigi vissi, hvat þeir sǫgðu — »vér gerum ekki at, segir hann, þótt vér rennim til H 63 borgarinnar; þeir bera vápn sín á oss undir fœtr sér niðr; en þótt vér komim í borgina með nǫkkura sveit, þá hafa þeir vald at byrgja inni þá er þeir

---

1. *Overskr. fra 18; mgl. K;* hernaðr har*alldz* kon*vng*s *39:* haralldr vann iii. borg *F. J2.* 2—3. af—ǫllum | ok sterkust: *omv. J2.* 3. ok*(2)*—fjǫlmenni: *ul. J2.* 5. þar: þessa borg *J2; ul. F.* með—brǫgðum: a þaɴ hátt *F.* 6. fyrri borgir: *ul. F;* borgir *ul. J2.* mjǫk: *ul. F.* svá—þeir: oc *J2.* 8. við: *ul. F. 39.* Þeir: *ok F.* 9. -veggjum: vegnom *J2.* hliðum: -hliþinn *J2.* 10. Væringja: oc *tf. J2.* 11. í: inn i *J2.* 12. ekki: eigi *F, 39.* orrostu: hvg*ar F;* vapns eða oʀostu *J2.* hœsn: *herefter nyt kap. i 39 med overskr.:* raða gerð har*alldz* kon*vngs*, *i F med overskr.:* rada gerþ. 13. sem: þeir *tf. J2.* sem eigi: *omv. F og tf.* þeir. eigi vissi: *omv. J2.* 13—15. hvat—borgarinnar: þi at ver faın ecki at gert þott nockorir menn la·pi til borgarinnar þi at *J2.* 13. sǫgðu: segði *F.* 15. borgarinnar: *ud. art. F.* þeir bera: *omv. F.* 15—16. undir—sér | niðr: *omv. J2.* 16. komim: kvæm*im F.* 16—17. nǫkkura sveit: nockorar sveitir *J2;* nokkurri *skr. F. 39.* 17. vald: a *tf. F;* a þi *tf. J2.* inni þá: *omv. J2.* 17—87₁. inni—úti: ós íɴí *F.* 17. þá er: þegar *K.*

vilja, en suma úti, þvíat þeir hafa yfir ǫll borgar-hlið gæzlu sett; vér skolum gera þeim eigi minna skaup ok skolum láta þá sjá, at vér óttumk þá ekki; skolu várir menn ganga fram á vǫlluna sem næst borginni ok gæta þó þess, at ganga eigi í skotmál þeira; skolu várir menn allir fara vápnlausir ok gera sér leik ok láta þat sjá borgar-menn, at vér hirðum ekki um fylkingar þeira«. Síðan var svá nǫkkura daga.

K. 9. Frá Úlfi ok Halldóri.

[Harð. (Fms.) k. 10, (Flat.) k. 15; jfr. Fsk. k. 158; jfr. Mork. 9—10.]

Menn íslenzkir eru nefndir, þeir er fóru þar með Haraldi konungi, Halldórr, sonr Snorra goða — hann hafði þessa frásǫgn hingat til landz — annarr var Úlfr Úspaksson, Ósvífrssonar ins spaka; þeir váru báðir inir sterkustu menn ok allvápndjarfir ok váru inir kærstu Haraldi; þeir váru báðir í leikinum. En er þessa leið hafði farit nǫkkura daga, þá vildu borgar-menn sýna enn meira kapp; gengu þeir þá ekki með vápnum

---

1—2. þvíat—sett: enn *J2*. 1. yfir: *ul. F, 39*. 2. gæzlu sett: at gæta *F, 39*. vér skolum: *omv. F*. skaup: skǫp *K*, scop *39*; spott *F, J2*. 3. skolum: *ul. J2; ver tf. F*. láta þá: *omv. 39*. óttumk: ottímz *F*. ekki: æigi *J2*. 5. ok: *ul. J2*. þess: *ul. J2*. gæta - ganga: þo *F*. ganga—þeira: ver sem eigi i skotmale *J2*; -mali *skr. F*,- mæli *39*. 7. hirðum: hirto*m* *39*; hírti*m* *F*. 8. Síðan—daga: stoð m*eð* þ*esso* efní nock*ur*a daga at ecki vaɴz at *F*. var: for *J2*. 9. *Overskr. fra 18, 39 (dog omv.* Halld. . . Úlfi*); ingen i F; ingen kap. inddel. i J2*. 10. Menn: tveír *tf. F*. fóru þar: þar varu *J2*; þar *ul. F*. 11. goða: *ok tf. F*. 12. hingat: hægat *39*. 12—13. Úspaks | son: *omv. F, 39, J2*. 13. Ósvífrs | sonar: *omv. F, 39. J2*. 13—14. inir sterkustu: sterk*ir* *F*. 14. ok*(2)* —kærstu: þ*eir* v*aru* kær*ir* *F*. ok váru: þ*eir* v*arv* bað*ir* *39*. 15. þeir váru: *omv. 39, F*. báðir: *ok F*. leikinum: leik þessum *J2*. 16. hafði: fram *tf. J2*. 17. þeir: *ul. J2*.

upp á borgar-veggina, en létu þó opin standa borgar-hliðin. En er þat sá Væringjar, þá gengu þeir einn dag svá til leiksins, at þeir hǫfðu sverð undir mǫtlum H 553 ok hjálma undir hǫttum. En er þeir hǫfðu leikit um hríð, þá sá þeir, at borgar-menn undruðusk ekki: F 198 þá tóku þeir skjótt vápnin, runnu síðan at borgar-hliðinu. En er borgar-menn sá þat, gengu þeir í H 64 móti vel ok hǫfðu sín alvæpni, tóksk þar bardagi í borgar-hliðinu. Væringjar hǫfðu engar hlífar, nema þat er þeir sveipuðu mǫtlum um vinstri hǫnd sér, urðu þeir sárir, en sumir fellu, en allir váru nauðuliga staddir: Haraldr, ok þat lið með honum, er var í herbúðum, sótti til at veita mǫnnum sínum. En borgar-menn váru þá komnir upp á borgar-veggi, skutu ok grýttu á þá: varð þá hǫrð orrosta: þótti þeim, er í borgar-hliðinu váru, vera seinna gengit at hjálpa sér en þeir vildu. En er Haraldr kom at borgar-hliðinu, þá fell merkis-maðr hans: þá mælti hann: »Halldórr, tak upp merkit«. Halldórr svaraði ok tók upp stongina ok mælti óvitrliga: »hverr mun merki bera fyrir þér, ef þú fylgir svá blauðliga, sem

---

1. upp: *ul. J2.* -veggina: *ud. art. F.* þó: *ul. J2.* 1—2. opin . . . borgar-hliðin: *omv. J2.* 2. þat—V.: væringiar sia þat *J2.* 3. leiksins: *uden art. F.* 4. ok: en *F, 39, J2.* 5—6. þá—vápnin: oc borgarmenn varþi sizt *J2.* 6. þá . . . þeir: *omv. F.* vápnin: vapn s*in* *F.* síðan: þeir *J2.* 7. ¹í: *ul. F.* 8. sín: *ul. F;* sit*t* *39.* bardagi: harþr *tf. J2.* 10. sveipuðu: sveiptu *J2.* mǫtlum: *med art. J2.* 12. með honum | er: *omv. F, 39;* með honum *ul. J2.* 12—13. var—búðum: i herbuðunum var *J2.* 13. sótti: sottu *J2.* mǫnnum sínum: *omv. F, 39, J2.* 14. -veggi: *med art. J2; ok tf. F.* 16. vera—gengit: seint komit *J2.* 17. sér: þeim *F, 39, J2.* en—vildu: *ul. J2;* villdi *skr. F.* 18. þá*(1)*: *ul. F.* 19. hann: Haralldr *F. J2.* Halldórr, tak: við halldoʀ at h*ann* skylldi t*aka* *F.* 20. stǫngina: merkistangina *J2.* ok*(2)*—óvitrliga: *ul. F.*

nú er um hríð?«. Var þat meir reiðimál en sannyrði, þvíat Haraldr var inn vápndjarfasti maðr. Sóttu þeir þá í borgina, var þá bardagi harðr ok lauk svá, at Haraldr hafði sigr ok vann borgina. Halldórr varð sárr mjǫk, hafði sár mikit í andliti, ok var þat lýti alla æfi, meðan er hann lifði.

K. 10. Orrosta við iiii. borg.

[Harð. (Fms.) k. 10, (Flat.) k. 15; Fsk. k. 158; Mork. 8_{21}—11_{3}.]

Sú var in iiii. borg, er Haraldr kom til með her sinn, er mest var af ǫllum þeim, er áðr var frá sagt, ok svá var hon styrk, at þeir sá enga ván vera,
H 65 at þeir fengi hana brotit. Síðan sátu þeir um borgina ok gerðu umsátir, svá at engi fǫng mátti til flytja borgarinnar. En er þeir hǫfðu litla hríð dvalzk, þá fekk Haraldr sjúkleik, svá at hann lagðisk í rekkju; lét hann setja sitt landtjald brot frá ǫðrum landtjǫldum, þvíat honum þótti sér þat ró, at heyra eigi gný ok glaum herliðsins. Menn hans kómu tíðum með flokka

1. er: *var F.* -mál: -mæli *F.* -yrði: -ynde*(?) J2.* 3. þá*(1): inn tf. J2.* bardagi harðr: *omv. F.* 5. hafði —mikit: *ul. F, J2.* 5. var: varþ *J2.* lýti: liott *J2.* 6. meðan—lifði: hans *J2.* er: *ul. F, 39.* 7. *Overskr. fra 18; mgl. K;* Haralldr vann ena iiij. borg *J2; fra* har*alldi* k*onvngi 39; åben plads i F.* 8. Sú: *sål. alle. undt. K:* Nu. 9. er*(1): ok F.* er*(2)*: sem *F.* 10. ok—styrk: hon var ok sva sterk *F. 39, J2.* 10—11. enga—brotit: at hana matti engann veg briota *J2.* 11. Síðan sátu: settuz *J2.* 12. ok —umsátir: *ul. J2.* ok—svá: *með þeim* hætti *F.* engi—mátti: æigi matti fæng *J2.* til flytja: *omv. F. 39, J2.* 13. borgarinnar: *uden art. J2.* þeir hǫfðu: Haralldr hafþi þar *J2.* þá: *ul. F.* 14. Haraldr: hann *J2.* 15. brot: bræt *J2.* ǫðrum landtjǫldum: herbuþunum *J2; for* landtj. *skr. F, 39:* herbuðum. 16. heyra eigi: vera æigi i *J2.* 17. glaum: hareysti *J2; til tf. F.* herliðsins: hersins *J2.* kómu: gengu *J2.* tíðum: iafna*n F; ul. J2.* flokka: flocko*m F.*

til hans ok frá ok spyrja hann ráða-gorðar: þat sá borgar-menn, at nǫkkurar nýlundur váru með Væringjum; U 554 gerðu þeir til njósnar-menn at forvitnask, hverju slíkt myndi gegna. En er njósnar-menn kómu aptr til borgarinnar, þá kunnu þeir segja þau tíðendi, at hǫfðingi Væringja væri sjúkr, ok fyrir þá sǫk var engi atsókn til borgar. En er svá hafði liðit fram um hríð, þá minkaði mátt Haraldz; gerðusk þá hans menn mjǫk hugsjúkir ok daprir; slíkt alt spurðu borgar-menn. Þar kom, at svá þrøngði sótt Haraldi, at andlát hans var sagt um allan herinn. Síðan fóru Væringjar til tals við borgar-menn ok segja þeim líflát hǫfðingja síns, báðu kennimenn veita honum grǫpt í borginni. En er borgar-menn spurðu þessi tíðendi, þá váru þeir margir, er þar réðu fyrir klaustrum eða ǫðrum stórstǫðum í borginni, þá vildi hverr gjarna þat lík hafa til sinnar kirkju, þvíat þeir F 199 vissu, at þar myndi fylgja ofr mikit. Skrýddisk þá allr fjǫlði kennimanna ok gekk út ór borginni með

1. ok*(1)*: eða *J2*. ok frá: *ul. F*. spyrja: sp*vr*ðo *F*. 2. *nǫkkurar—váru: nockoʀ nylunda var *J2*. 3. forvitnask: vita *J2*. 3–4. slíkt—gegna: gegndi *J2*. 4. njósnar-: borgar- *J2*. 4–5. til borgarinnar: *ul. J2*. 5. þá—tíðendi: sogðo þ*ei*r *F*. 5—7. segja—borgar: at segia siucleic hæfþingia hersins *J2*. 6. væri: var *F*. *39*. fyrir—sǫk: þ*v*i *F*. 7. liðit fram: fram farit *F*, *J2*. 8. þá*(1)*: *ul. F*. 8—9. hans menn: *omv. J2*. 9. mjǫk: *ul. F*. ok daprir: *ul. F*. slíkt alt: *omv. J2*. 10. at—Haraldi: *ul. J2*. sótt: at *tf. F*. 11. hans: Haraldz *J2*. 13. lif-: and- *F*. síns: *ok tf. F*. 14. í borginni: *ul. J2*. En: Oc *J2*. 14—15. spurðu—tíðendi: spyria þetta *J2*. 15. þeir margir: þ*ar* marg*ir* þ*ei*r *F*. þar: *ul. F*. réðu: *efter* klaustrum *F*. 16. stór-: storum *F*. *39*. þá: ok *F*. *J2*. 16—17. vildi hverr: villdo all*ir* *F*. 17. hverr gjarna: *omv. J2*. þat: þetta *F*. *J2*. hafa: *efter* kirkju *F*, *foran* þetta l. *J2*. 19. allr: *ul. J2*. með: krossa oc *tf. J2*.

skrín ok helga dóma ok gerðu fagra prócessiónem. En Væringjar gerðu ok mikla líkferð; var þá líkkistan borin hátt ok tjaldat yfir pellum, borin þar yfir merki mǫrg. En er slíkt var borit inn um borgar-hliðit, þá skutu þeir niðr kistunni um þvert hliðit borgar- H 66 innar, fyrir hurðirnar; blésu þá Væringjar í alla lúðra sína herblástr ok brugðu sverðunum; þusti þá allr Væringja herr ór herbúðunum með alvæpni ok hljópu þá til borgarinnar með ópi ok kalli. En munkar ok aðrir kennimenn, þeir er út hǫfðu gengit í líkferð þessa, kepðusk hvárir við aðra, at fyrstir ok fremstir vildi út ganga at taka við ofrinu, þá var þeim nú hálfu meira kapp á því at vera sem first Væringjum, þvíat þeir drápu hvern þann, er þeim var næst, hvárt er hann var klerkr eða óvígðr. Væringjar gengu svá um alla borgina þessa, at þeir drápu mannfólkit, en ræntu alla staði í borginni ok tóku þar ógrynni fjár.

---

1. ok*(1):* aðra *tf. J2.* prócessiónem: processio *J2.* 2. En: *ul. J2.* þá: þar *J2; ul. F.* 3. hátt: *ul. J2.* tjaldat yfir: tiollduþ *J2; með tf. F.* pellum: oc *tf. J2.* þar: *sål. 18, 39, F; ul. K, J2.* yfir: fyri *J2.* 3—4. merki mǫrg: *omv. J2.* 4. slíkt: likit *J2;* þessi bvnaðr *F.* borit: boriɴ *F.* -hliðit: *ud. art. F.* 5. um: of *F.* 5—6. borgarinnar—hurðirnar: *ul. F.* 6—7. alla lúðra | sína: *omv. J2.* 7. sverðunum: sverþom sínom *F.* 8. V. herr: *omv. J2 og skr.* herrinn. -búðunum: *ud. art. F, 39 (18).* 9. ok*(1): ul. J2.* þá: *ul. F.* borgarinnar: *ud. art. F.* ópi . . . kalli: *omv. F, 39.* 10. út: i mot *J2.* 11. í—þessa: likino *J2.* kepðusk hvárir . . aðra: keptiz hveʀ . . . annann *J2.* 11—12. fyrstir . . . fremstir: fyrztr . . . fremztr *J2.* 12. vildi: *efter* ganga *J2;* villdo *F, 39.* at: oc *F, J2.* við: *herefter en stor lakune i J2, der er udfyldt* »or annaʀi Membr:« *ɔ: K-mbr.* ofrinu: ófrina *39.* 14. hvern: *ul. F.* 15. er: sem *F.* 16. um: of *F.* þessa: *ul. F.* 17. mannfólkit: *menn F.* ræntu: féno of *tf. F.*

K. 11. Frá Haraldi konungi.

[Harð. (Fms.) k. 11. (Flat.) k. 16; Fsk. k. 159.]

Haraldr var marga vetr í hernaði þessum, er nú var frá sagt, bæði í Serklandi ok Sikileyju. Síðan fór hann aptr til Miklagarðz með her þenna ok U 555
dvalðisk þar lítla hríð, áðr hann byrjaði ferð sína út í Jórsalaheim. Þá lét hann eptir mála-gull Grikkjakonungs ok allir Væringjar, þeir er til ferðar réðusk með honum. Svá er sagt, at í ǫllum ferðum þessum hafði Haraldr áttar xviii. fólkorrostur; svá segir Þjóðólfr:

83. Þjóð veit, at hefr háðar
hvargrimmligar rimmur
(rofizk hafa opt fyr jǫfri)
átján Haraldr (sáttir);
hǫss arnar rautt hvassar,
hróðigr konungr, blóði
(ímr gat krǫs hvars kómuð)
klœr, áðr hingat fœrir.

K. 12. Jórsala-ferð Haraldz konungs. H 67

[Harð. (Fms.) k. 11. (Flat.) k. 16; Fsk. k. 159; Mork. 11_{20}—12_{3}.]

Haraldr fór liði sínu út til Jórsalalandz, fór þá síðan yfir til Jórsalaborgar, en hvar sem hann fór um Jórsalaland, váru allar borgir ok kastalar gefnir

1. *Overskr. fra 18, 39; mgl. K; åben plads i F.* 2. nú: *ud. 39.* 3. í: a *F.* ok: i *tf. 39 (J2).* 9. hafði: hafi *F. 39. J2.*

11—18. **83. vísa.** 4. átján: attían *F; med tal i de øvr.* 5. **rautt:** ræðtv *K, F, J2;* -u *tf. 39.* 7. **krǫs:** *sål. H (i Fms.);* **kars** *alle.* 8. fœrir: færít *F.*

19. *Overskr. fra 18, J2, 39; mgl. K; åben plads i F.* 20. fór(*1*): með *tf. F. 39.* 20—21. fór(*2*)—yfir: *ok sva F.*

í vald hans: svá segir Stúfr skáld, er heyrt hafði konunginn sjálfan frá þessum tíðendum segja:

84. Fór ofrhugi enn øfri
eggdjarfr und sik leggja
(fold vas víga valdi
virk) Jórsali (ok Girkjum);
ok með œrnu ríki
óbrunnin kom gunnar
heimil jǫrð und herði.
Hafi ríks þars vel líkar.

Hér segir frá því, at þetta land kom óbrunnit ok
F 200 óherjat í vald Haraldz. Fór hann þá út til Jórdánar ok laugaði sik þar, sem háttr er til annarra pálmara. Haraldr varði stórfé til grafar dróttins ok kross ins helga ok til annarra heilagra dóma á Jórsalalandi. Þá friðaði hann veginn alt út til Jórdánar ok drap raufara ok annat hernaðar-fólk; svá segir Stúfr:

85. Stóðusk rǫ́ð ok reiði-
(rann þat svikum manna)
Egða grams á ýmsum
-orð Jórdánar borðum;
enn fyr afgǫrð sanna
(illa gat frá stilli)
H 68 þjóð fekk vísan váða.
Vist of aldr með Kristi.

Þá fór hann aptr til Miklagarðz.

---

2. segja: *foran* frá *F*.

3—10. **84. vísa.** 1. enn: hinn *alle.* 3. vas: ræðz *F*. 4. virk: virki *F*. ok: or *K*. Girkjum: Gírkí *F*.

11. Hér—því: h*ann segir sva F*. 12. Fór hann | þá: *omv. F og skr.* hara*lldr*. 13. til: *ul. F*. 14. Haraldr: h*ann F*. varði: *ok tf. F*. 14—15. kross | ins helga: *omv. F*. 16. Þá—alt: h*ann* fri*þ*aði *ok* allan veg *F;* veg *skr. 39*. 17. Stúfr: sk*alld tf. F*.

18—25. **85. vísa.** 6. gat: gát *18*, gát*t 59;* gát *F;* hátt *K, J2*. 8. of: *sål. E;* um *alle*.

26. Þá—garðz: *ul. F*.

K. 13. Haraldr konungr settr í dýflizu.

[Harð. (Fms.) k. 11, 13, (Flat.) k. 16; Fsk. k. 160, 161; Mork. 12_{20-30}.]

Þá er Haraldr var kominn til Miklagarðz af U 556 Jórsalalandi, fýsti hann at fara í Norðrlǫnd til óðala sinna; hafði hann þá spurt, at Magnús Óláfsson, bróðurson hans, var orðinn konungr í Nóregi ok svá í Danmǫrk, segir hann þá upp þjónostu við Grikjakonung. En er Zóe drótning varð þessa vǫr, varð hon reið mjǫk ok hóf upp saka-giptir við Harald, talði þat, at hann myndi hafa misfarit með Grikjakonungs fé, því er fengizk hefði í hernaði, þá er Haraldr hafði verit hǫfðingi yfir herinum. Máría hét ein mær ung ok fríð, hon var bróður-dóttir Zóe drótningar; þeirar meyjar hafði Haraldr beðit, en drótning synjaði. Svá hafa sagt Væringjar norðr hingat, þeir er verit hafa í Miklagarði á mála, at sú sǫgn væri þar hǫfð af fróðum mǫnnum, at Zóe drótning vildi sjálf hafa Harald sér til mannz, ok sú sǫk væri reyndar mest við Harald, er hann vildi brot fara ór Miklagarði, þó at annat væri upp borit fyrir alþýðu. Þá var sá Grikja-konungr er hét Konstantínús (1042—54 Mónomákús; hann réð ríkinu með Zóe drótningu. Af þessum sǫkum lét Grikkja-konungr taka hǫndum Harald ok fœra hann til dýflizu.

---

1. *Overskr. fra 18. J2 (der dog ul.* kgr*):* saca gipt við h. *39; åben plads i F.* 2. Miklagarðz: vtan *tf. F. 39.* 3. í Norðrlǫnd: *ul. F, 39.* 5. í: yfir *F, 39.* 6. segir: sagði *F, 39.* Grikja-: *med* kk *altid F, 39.* 9. talði þat: sagði *F.* 10. hefði: hafði *F.* 11. hafði verit: v*ar F.* herinum: *uden* i *39.* 14. hafa sagt: .s. *F.* 15. hafa: *ul. F.* 16. hǫfð: *ul. F.* 17. Harald: h*ann F.* 18. reyndar: *efter* Harald *F.* vildi: i *tf. F;* a *tf. 39.* 19. annat: efní *tf. F.* 21. Móno-: monu- *F, 39.* 22. hǫndum: *ul. F.* 23. fœra: færþo *39.*

H 69 **K. 14.** Jartegnir Óláfs konungs. Blindaðr Grikkja-konungr.

[Harð. (Fms.) k. 13, 14, (Flat.) k. 16; Fsk. k. 161, 162; Mork. 12_{31}*—*14_{28}*.]*

En er Haraldr kom mjǫk svá til dýflizunnar, þá sýndisk honum inn helgi Óláfr konungr ok segir, at hann myndi hjálpa honum. Þar á strætinu var síðan kápella ok helguð Óláfi konungi, ok hefir sú kápella þar staðit síðan. Dýfliza sú var þannig gǫr, at þar er turn hár ok opinn ofan, en dyrr af strætinu í at ganga; var Haraldr þar inn látinn ok með honum Halldórr ok Úlfr. Næstu nótt eptir kom ein rík kona ofan á dýflizuna ok hafði gengit upp með stigum nǫkkurum, ok þjónostu-menn hennar ii; þau létu síga ofan streng nǫkkurn í dýflizuna ok drógu þá upp.
U 557 Þessarri konu hafði inn helgi Óláfr konungr unnit bót fyrr ok hafði þá vitrazk henni, at hon skyldi leysa bróður hans ór prísund. Þá fór Haraldr þegar
F 201 til Væringja, ok stóðu þeir upp allir í mót honum ok fǫgnuðu honum vel. Síðan vápnaðisk allr herrinn, ok gengu þar til, er konungrinn svaf; þeir taka konunginn hǫndum ok stinga ór bæði augun; svá segir 1042 (21. april)
Þórarinn Skeggjason í sinni drápu:

1—2. *Overskr. fra 18, J2 (der dog sk.* Garða*); mgl. K;* vitraɴ hins helga ol*afs* k*onvngs 39;* har*alldr* k*onvngr* ko*mz* or dyfl*izo F.* 3. þá: *ul. F.* 5. síðan: *ger tf. F, 39.* 7. var: er *39.* þannig: -ug *39.* 8. af: a *39.* 10. kona: h*v*sfreyía *F.* 11. ofan: *ul. F.* með: eft*ir F.* 12. nǫkkurum: *ul. F.* 13. nǫkkurn: *ul. F.* 14. Þessarri: þ*essi F.* 15. hafði: h*ann tf. F.* henni: *ok* bað *tf. F.* 17. ok*(1)*—þeir: eɴ þ*eir* stoðo *F.* í: þeg*ar* a *F.* 18. allr herrinn: allt liðit *F. 39.* 19. kgrinn: *uden art. F.* 20. hǫndum: *ul. F.* ór: h*onvm tf. F.* augun: *uden art. 39.*

86. Náði gǫrr en glóðum,
Gríklands, jǫfurr handa,
stólþengill gekk strǫngu
steinblindr aðalmeini.

Svá segir ok Þjóðólfr skáld:

87. Stólþengils lét stinga
(styrjǫld vas þá byrjuð)
eyðir augu bæði H 70
út heiðingja sútar;
lagði allvaldr Egða
austr á bragning hraustan
gráligt mark, en Girkja
gǫtu illa fór stillir.

Í þessum tveim drápum Haraldz ok mǫrgum ǫðrum kvæðum hans er getit þess, at Haraldr blindaði sjálfan Grikkja-konung; nefna mætti til þess hertoga eða greifa eða annars konar tígnar-menn, ef þeir vissi, at þat væri sannara, þvíat sjálfr Haraldr flutti þessa sǫgn ok þeir menn aðrir, er þar váru með honum.

K. 15. Ferð Haraldz konungs ór Miklagarði.

[Harð. (Fms.) k. 15. (Flat.) k. 16: Fsk. k. 163, 164; Mork. 14_{29}—15_{22}.]

Um þá sǫmu nótt gengu þeir Haraldr at þeim (1042)

1–4. **86. vísa.** 1. gǫrr: gør *K;* gor *39;* geyr *F.* 2. Grík-: *sål. 39; med* kk *de øvrr.*

5. skáld: *ul. F.*

6–13. **87. vísa.** 3. augu: *sål. F, 39, E;* augun *K.* 8. gǫtu: gat *F (der sa forstår* for *som* fǫr: *en interessant metrisk forfalskning).*

13. stillir: *herefter nyt kap. i 39 med overskr.:* fra sogn tiðinda, *i F med overskr.:* haralldr konvngr tok Mariv ok for or mikla garði, *og ul. hele stykket 14—19:* Í—honum. 16. mætti: þeir *tf. 39.* 17. tígnar-: *ul. 39;* tigna *E.* 20. *Overskr. fra 18. J2. 39, der dog har* brott *(*ferð*) og* af *(f.* ór*): angående F se anmærkning til l. 13.* 21. Um þá: A þeiri *F.*

herbergjum, er Mária svaf í, ok taka hana í brot
með valdi. Síðan gengu þeir til galeiða Væringja ok
tóku tvær galeiðrnar, røru síðan inn í Sjáviðarsund.
En er þeir kómu þar, er járnrekendr lágu um þvert
sundit, þá mælti Haraldr, at menn skyldi skipask til
ára á hvárri-tveggju galeiðinni, en þeir menn, er eigi
røru, skyldu allir hlaupa aptr í galeiðina ok hafa
hverr húðfat sitt í faðmi sér; rendu svá galeiðrnar
upp á járnrekendr; þegar er festi ok skriðinn tók
H 71 af, þá bað hann alla menn hlaupa fram í. Þá steypði
galeið þeiri, er Haraldr var á, ok stǫkk sú af járnum
við riðinn, en ǫnnur sprakk, er reið á járnum, ok
týndisk þar mart, en sumt var tekit af sundi; með
U 558 þessu komsk Haraldr út af Miklagarði, fór svá inn
í Svartahaf. En áðr en hann siglði frá landi, setti
hann upp á land jungfrúna ok fekk henni gott fǫruneyti
aptr til Miklagarðz, bað hana þá segja Zóe, frændkonu
sinni, hversu mikit hon hafði vald á Haraldi, eða
hvárt nǫkkut hafði drótningar ríki fyrir staðit, at hann
mætti fá jungfrúna. Þá siglði Haraldr norðr í Elli-
palta, fór þaðan alt um Austrríki. Í þessum ferðum
orti Haraldr gamanvísur, ok eru saman xvi., ok er
eitt niðrlag at ǫllum; þessi er ein:

---

1. ok: þ*eir* *F.* taka: toku *F, 39.* í: *ul. 39.* 3. galeiðrnar: *ud. art. F.* 4. er*(2)*: sem *F.* 5. skyldi: skylldo *F.* skipask: t*aka* *F.* 6. hvárri-tveggju: *sål. F. 39. J2;* hvartvegi *K.* menn. er: sem *F.* 7. galeiðina: galeiðornar *F.* hafa: hafði *F.* 8. faðmi: fangi *F.* 9. járnrek.: eɴ *tf. F.* 10. hann: Haraldr *F, 39.* alla: sína *F.* í: skipín *tf. F.* 11. galeið: galeiði *F.* 11. 12. járnum: *med art. F. 39.* 13. en—tekit: *ul. F, 39.* 15. En: ok *F, 39.* hann: har*alldr* *F.* 16. á land: aðr*(!)* *F.* 17. þá: s*va* *F.* Zóe: d*r*ott*ningu* *tf. F.* 18—19. hversu—hafði: at ekki hefði *F.* 18. hon hafði | vald: *omv. 39.* 19. hafði: hæfði *39.* fyrir: h*enni* *tf. F.* 20. jungfrúna: h*enn*ar ef h*ann* villdi *F.* 22. -vísur: þ*e*ssar *tf.(!)* *F.* eru: þær *tf. F.* saman xvi.: *omv. F, 39.* er: *ul. F, 39.* 23. þessi—ein: *ul. F.*

88. Sneið fyr Sikiley víða
súð; vǫrum þá prúðir,
brýnt skreið, vel til vánar,
vengis hjǫrtr und drengjum;
vættik minnr, at motti
myni enn þinig nenna;
þó lætr Gerðr í Gǫrðum
gollhrings við mér skolla.

Því veik hann til Ellisifjar, dóttur Jarizleifs konungs í Hólmgarði.

K. 16. Frá Haraldi konungi.

[Harð. (Fms.) k. 16, (Flat.) k. 16; Fsk. k. 165; Mork. 16₈₋₁₀.]

En er Haraldr kom til Hólmgarðz, fagnaði Jariz- F 202
leifr konungr honum forkunnar vel, dvalðisk hann H 72
þar um vetrinn; tók þá í sína varðveizlu gull þat alt,
er hann hafði þannug áðr sent útan af Miklagarði,
ok margs konar dýrgripi; var þat svá mikit fé, at
engi maðr norðr í lǫnd hafði sét slíkt í eins mannz
eigu. Haraldr hafði þrisvar komit í pólúta-svarf,
meðan hann var í Miklagarði. Þat eru þar lǫg, at
hvert sinn er Grikkja-konungr deyr, þá skolu Vær-

1—8. **88. vísa**. *L.* *1—4 ogsaa i Sn. E I. 444.* 3. vel: væɴ *F.* 5. vættik: vætti ek *alle.* minnr: miðr *F.* motti: mótti *39.* 8. goll-: *saal. F; med* u *de øvrr.*

9. til: at *F.* Ellisifjar: *saal. E;* -sifar *J2;* -sif *K, 39 (F).* 11. *Overskr. fra 18, J2, 39, der dog ud.* kgi; har*alldr* kom ȷ holmg*ar*þ *F.* 13. kgr: *ud. 39.* dvalðisk hann: v*ar* har*alldr* *F.* 14. þar: ept*ir* *tf. 39.* vetrinn: *ok tf. F.* 15. þannug áðr: *omv. F (og skr.* þaɴig*).* þannug | áðr sent: *omv. 39.* útan af: or *F.* 17. norðr—lǫnd: i norðr londo*m* *F.* slíkt: iafn mik*it* *F.* 18. þrisvar: iii. sinnom *F, 39.* pólúta-: *her og ellers med* o *f.* u *39.* 19. var: hafði ver*it* *F.* 20. þá: *ud. F.*

ingjar hafa pólúta-svarf; þeir skolu þá ganga um allar pólútir konungs, þar sem féhirzlur hans eru, ok skal hverr þá eignask at frjálsu, er hǫndum kømr á.

K. 17. Kvánfang Haraldz konungs.

[Harð. (Fms.) k. 16, 17, (Flat.) k. 16; Ágr. k. 33; Fsk. k. 165, 166; Mork. 16_{10-31}*; Knýtl. k. 22.]*

Þann vetr gipti Jarizleifr konungr dóttur sína (1042—3)
Haraldi, sú hét Elísabeth, þá kalla Norðmenn Ellisif:
þetta tjár Stúfr blindi:

U 559 89. Mægð gat allvaldr Egða
ógnar mildr þás vildi;
golls tók gumna spjalli
4 gnótt ok bragnings dóttur.

En at vári byrjaði hann ferð sína ór Hólmgarði ok 1044(5)
fór um várit til Aldeigjuborgar, fekk sér þar skip ok
sigldi austan um sumarit; snøri fyrst til Svíþjóðar
ok lagði til Sigtúna; svá segir Valgarðr af Velli:

90. Skauzt und farm enn frízta
(frami veitisk þér) beiti,
farðir goll ór Gǫrðum
4 (grunlaust) Haraldr austan;

---

2. pólútir: polutur *F.* 3. þá: þat *F. 39.* 4. *Overskr. fra 18, J2, 39, der dog har* kuangan; har*alldr* fek d. iarizl' k*onvngs F.* 5—6. dóttur sína | Haraldi: *omv. F.* 6. sú—Norðmenn: *ul. F.* 7. þetta tjár: s*va* s. *F.* blindi: *ul. K; i alle de øvrr.*

8—11. **89. vísa.** 2. þás: þa er *alle.* 3. golls: *med* u *alle.*

12. hann: har*alldr F.* 15. Sig-: aga*(!) 39, F.* af: a *39, F.*

16—100_4. **90. vísa.** 1. Skauzt: -u *tf. alle.* farm—frízta: f*a*rmi fr*i*ðztom *F;* hiɴ *skr. K,* -inn *39.* 2. veitisk: veitir *F, 39.* 3. farðir: furðir *K.* goll: *med* u *alle.*

styrðir hvatt í horðu H 73
hvardyggr jofurr glyggvi,
sátt þás sædrif létti
Sigtún, en skip hnigðu.

K. 18. Félag Haraldz konungs ok Sveins Úlfssonar.

[Harð. (Fms.) k. 17, (Flat.) k. 16; Fsk. k. 166; Mork. 16_{32}—17_{10}; Tjodrek k. 25; Knýtl. k. 22.]

Haraldr fann þar Svein Úlfsson; þat haust hafði hann flýit fyrir Magnúsi konungi við Helganes. En 1044(5) er þeir funnusk, fagnaði hvárr oðrum vel. Óláfr sœnski Svía-konungr var móður-faðir Ellisifjar, konu Haraldz, en Ástríðr, móðir Sveins, var systir Óláfs konungs. Gerðu þeir Haraldr ok Sveinn félagskap sinn ok bundu einkamálum. Allir Svíar váru vinir Sveins, þvíat hann átti þar ina stœrstu ætt í landi. Gerðusk þá ok allir Svíar vinir Haraldz ok liðsinnismenn; var þar mart stórmenni bundit í mægðum við hann; svá segir Þjóðólfr:

91. Reist eikikjolr austan F 203
orðigt vatn ór Gorðum;
Svíar tœðu þér síðan,
snjallr landreki, allir;
gekk með golli miklu
(glygg fell ótt of tyggja)

---

7. sátt: -u *tf. alle.* þás: þa er *alle; F ul.* þa. sæ-: *sål. E;* sia- *alle de øvrr.*

5—6. *Overskr. fra 18, J2; mgl. K;* Samband *Sveins konvngs* v. s. *ok* har*alldz* s. s. *F;* fra har*alldi* k*onvngi 39.* 10. -sifjar: *sål. E;* -sifar *de øvrr.* 12. félag-: felags- *39.* 14. stœrstu: mesto *F.* 15. allir: *ul. F.* 16. þar: þa *F.* í: *ul. F.*

18—101_3. **91. vísa.** 1. Reist: Reiðr*(?) F.* 3. tœðu: *sål. alle (med* æ *F;* a *[?. forskreret] 39).* 5. golli: *med* u *alle.* 6. fell: fe*(!) F.* of: um *alle.* tyggja: *med* i *alle.*

hǫll á hléborð (sollit)
Haralds skeið und vef breiðum.

K. 19. Hernaðr Haraldz konungs.

[Harð. (Fms.) k. 17, (Flat.) k. 16; Fsk. k. 166, 167; Mork. 17₁₀—18₁₀.]

Síðan réðu þeir sér til skipa Haraldr ok Sveinn, 1045(6) ok drósk þeim brátt her mikill; ok er lið þat var
H 74 búit, þá sigla þeir austan til Danmerkr; svá segir Valgarðr:

92. Eik slǫng und þér, yngvi
ógnblíðr, í haf síðan
(rétt vas yðr of ætlat
óðal) frá Svíþjóðu;
hýnd bar rif, þars renduð
rétt á stag fyr slétta,
skeið, en skelkðuð brúðir,
Skáney, Dǫnum nánar.

U 560 Þeir lǫgðu fyrst til Sjálandz ok herjuðu þar ok brendu víða þar. Síðan heldu þeir til Fjóns, gengu þar upp ok herjuðu; svá segir Valgarðr:

93. Haraldr gǫrva lézt herjat,
(hnyggr andskotum tyggi)

---

7. sollit: *sål. FJ;* sollin *alle.*

3. *Overskr. fra 18, J2; mgl. K;* hernaðr *39, F. der tf.* idanmork. 4. sér: *ul. F.* 6. þá: *ul. F.* austan: *ul. F.*

8—15. **92. vísa.** 2. í haf: *sål. F, 39;* undr þer *K, J2.* 3. of: *sål. F, 39;* um *K.* ætlat: ætloð *K (-að ved rettelse af* oð *J2).* 5. þars: þar er *alle.* renduð: ræyndot *39.* 6. stag: slag *39.* 7. skeið: *sål. alle.* skelkðuð: *sål. Fms., Mork.;* skelktu *alle.* 8. nánar: vánir *F.*

16. fyrst: herinom *tf. F, 39.* 17. víða þar: *omv. 39;* þar *ul. F, J2, 18.*

19—102₆. **93. vísa.** 1. lézt: -u *tf. alle.* 2. hnyggr: hneygr *F;* þu *tf. alle.* tyggi: *med* i *alle.*

hvatt rann vargr at vitja
valfalls. Selund alla:
gekk á Fjón, en fekkat,
fjǫlmennr konungr, hjǫlmum
(brast) ríkula (ristin
rít) erfiði lítit.

94. Brann í bý fyr sunnan
bjart eldr Hróiskeldu;
rǫnn lét ræsir nenninn
reykvell ofan fella;
lǫgu lands-menn gnógir;
ló hel sumum frelsi;
drósk harmvesalt hýski
hljótt í skóg á flótta.

95. Dvalði daprt of skilða,
drifu þeirs eptir lifðu,
ferð, en fengin urðu
fǫgr sprund, Danir undan;
láss helt líki drósar, H 75
leið fyr yðr til skeiða
(bitu fíkula fjǫtrar)
fljóð mart (hǫrundbjarta).

K. 20. Leiðangr Magnús konungs.

[Harð. (Fms.) k. 18; Ágr. k. 33; Knýtl. k. 22.]

Magnús konungr Óláfsson helt um haustit norðr

---

3. hvatt: b*ratt* *F.* 6. hjǫlmum: *sål. Fms., Fsk., Mork.;* sıolmǫm *E; mgl. K;* nenna *18; (senere tf i J2);* sialfum *F, 39.*

7—14. **94. vísa.** 2. Hróis-: *uden* H *alle (undt. E);* -gelldo *skr. F.* 6. hel: hels *18.* 7. -vesalt: væsællt *F.* 8. í skóg: til skogs *F. 39.*

15—22. **95. vísa.** 1. Dvalði: Duldi *K.* daprt: diarft *F, 39.* of: *sål. F, 39;* um *K.* 2. drifu: d*rifa* *F.* þeirs: þeir er *alle.* 6. leið: leiðr *F. 39.* til skeiða: of skeið*ar* *F.* 8. -bjarta: *sål. Mork.;* biartir *alle.*

23. *Overskr. fra 18. J2; mgl. K;* fra M*agnvsi* k*onvngi* *39;* M*agnvs* k*onvngr* bað vt leið. *F.*

í Nóreg eptir Helganess bardaga. Þá spurði hann þau tíðendi, at Haraldr Sigurðarson, frændi hans, var kominn til Svíþjóðar ok þat með, at þeir Sveinn Úlfsson hǫfðu gǫrt félag sitt ok hǫfðu her úti mikinn ok ætluðu enn at leggja undir sik Dana-veldi, en síðan Nóreg. Magnús konungr býðr leiðangri út ór Nóregi, ok dregsk honum brátt herr mikill. Hann spurði þá, at þeir Haraldr ok Sveinn váru komnir til Danmerkr, brendu þar alt ok bældu, en landz-menn gengu víða undir þá. Þat var ok sagt með, at Haraldr væri meiri en aðrir menn ok sterkari ok svá vitr, at honum var ekki ófœrt ok hann hafði ávalt sigr, er hann barðisk; hann var ok svá auðigr at gulli, at engi vissi dœmi til; svá segir Þjóðólfr: 1044

F 204

96. Nú 's valmeiðum víðis,
veit drótt mikinn ótta,
(skeiðr hefr herr fyr hauðri)
hætt góðs friðar vætta;
mildr vill Magnús halda
morðs hlunngotum norðan,
ítr en ǫnnur skreytir
unnvigg Haraldr sunnan.

1. bardaga: or*rosto* *F*. 3. þeir: *ul.* *F*. 4. Úlfsson *ok* har*alldr* *tf.* *F*. ok hǫfðu: hofðo þeir *F*. úti mikinn: *omv.* *F*, *39*. 5. ok: *ul.* *39*. enn: *ul.* *F*. 6—7. ór Nóregi: *ul.* *F*. 8. Haraldr . . . Sveinn: *omv.* *F*. 9. Danmerkr: *ok tf.* *F*. ok bældu: *ul.* *F*. 9—10. -menn gengu: -folk geck *F*, *39*. 12. var: væri *F*, *39*. ávalt: of vallt *39*. 14. engi: m*aðr* *tf.* *F*.

15—22. **96. vísa.** 1. 's: er *alle*. val-: valc *K*. 3. herr: *sál.* *F*, *39*; hann *K*, *J2*.

K. 21. Sættaleitan Magnús konungs við Harald. Ü 561 H 76

[Harð. (Fms.) k. 18, (Flat.) k. 17; Ágr. k. 33; Mork. 18_{13-19}; Tjodrek k. 27; Knýtl. k. 22.]

Menn Magnús konungs, þeir er váru í ráða-gorð með honum, tala þat, at þeim þykkir í vant efni komit, ef þeir Haraldr frændr skolu berask bana-spjót eptir; bjóðask margir menn til þess, at fara ok leita um sættir með þeim, ok af þeim fyrirtolum samþykkisk konungr því. Váru þá menn gorvir á hleypiskútu, ok fóru þeir sem skyndiligast suðr til Danmerkr; fengu þar til danska menn, þá er fullkomnir váru vinir Magnús konungs, at bera þetta ørendi Haraldi. Þetta mál fór mjok af hljóði. En er Haraldr heyrði þetta sagt, at Magnús konungr, frændi hans, myndi bjóða honum sætt ok félagskap ok Haraldr myndi hafa skolu hálfan Nóreg við Magnús, en hvárr þeira við annan hálft lausafé beggja þeira. *Þá játtaði Haraldr þeiri sætt af sinni hendi.* Fóru þessi einkamál þá aptr til Magnús konungs. 1045(6)

K. 22. Brugðit sætt Haraldz ok Sveins.

[Harð. (Fms.) k. 19, (Flat.) k. 17; Ágr. k. 33; Mork. 18_{20}—20_{3}; Tjodrek k. 27; Knýtl. k. 22.]

Litlu síðarr var þat, at Haraldr ok Sveinn tǫluðu 1045(6)

1. *Overskr. fra 18, J2 (der ul.* við H.*); mgl. K;* settar boð *39;* Sætta vmleit*an* mill*vm* M*agnvs* ko*nvngs ok* har. *F.* 3. þykkir: þicki *F, 39.* vant: ovænt *F, 39.* 4. ef: er *F, 39.* 5. margir: *ul. F.* fara ok: *ul. F;* at *skr. 39.* 6. fyrir-: for- *F.* -þykkisk: -þyctiz *F.* 7. þá menn: *omv. F.* 8. skyndiligast: skiotaz *F;* hvat- *skr. 39.* 9. fullkomnir váru: *omv. F.* 10. Haraldi: til Haralldz *F, 39.* 12. þetta: *sål. alle, undt. K:* þat. 13. Haraldr: *sål. alle, undt. K:* hann. 14. Magnús: konung *tf. F, 39.* 15–16. *þá—hendi*: *sål. Fms.; mgl. alle (også E).* 16. þá: *ul. F.* 18. *Overskr. fra 18. (der tf.* konungs*), J2; mgl. K;* viðreða har*alldz ok* S. v. s. *39;* Skil*it* samb*and* þ*e*ira Sve*ins* k*onvngs ok* har. *F.* 19. var—tǫluðu: toloþo þ*eir* har*alldr ok* sve*inn F.*

kveld eitt við drykkju; spurði Sveinn, hverja gripi Haraldr hefði, þá er honum væri virkð mest á. Hann svarar svá, at þat var merki hans Landeyðan. Þá spurði Sveinn, hvat merkinu fylgði þess, er þat var svá mikil gørsimi. Haraldr segir, at þat var mælt, at sá myndi hafa sigr, er merkit er fyrir borit, segir,
H 77 at svá hafði orðit, síðan er hann fekk þat. Sveinn svarar: »þá mun ek trúa, at sú náttúra fylgi merkinu, ef þú átt iii. orrostur við Magnús konung, frænda þinn, ok hefir þú sigr í ǫllum«. Þá segir Haraldr styggliga: »veit ek frændsemi okkra Magnús, þótt þú minnir mik ekki á þat, ok er eigi fyrir því svá, at vit farimk í mót með herskildi, at eigi myndi okkrir fundir aðrir vera skapligri«. Sveinn brá þá lit við ok mælti: »geta þessa sumir, Haraldr, at þú hafir gǫrt svá fyrr, at halda þat einu af einkamálum, er þér þykkir sem þitt mál dragi helzt fram«. Haraldr svarar: »minni staði muntu á vita, at ek hafa eigi
U 562 haldit einkamálin, en ek veit, at Magnús konungr myni kalla, at þú hafir haldit við hann«. Gekk þá sína leið hvárr þeira. Um kveldit, er Haraldr gekk til svefns í lypting á skipi sínu, þá mælti hann við
F 205 skósvein sinn: »nú mun ek eigi liggja í hvílunni í nótt, því at mér er grunr á, at eigi myni alt vera svikalaust; ek fann í kveld, at Sveinn, mágr minn,

1. kveld eitt: *omv. F.* drykkju: dryck *F.* 2. virkð mest: hellzt vírkt *F.* 2—3. Hann svarar: har*alid*r s. *F.* 3. svá: s. *39; ul. F.* -eyðan: *uden art. F.* 3—4. Þá—Sv.: sv*einn* sp*v*rþi *F.* 6. er*(2):* v*æ*ri *F.* segir: sagði *F.* 7. svá: *ul. 39.* er: *ul. F, 39.* 10. hefir: haf*ir F.* segir: svarar *F. 39.* 11. Magnús: k*onvngs tf. F.* 13. mót: moti *F, 39.* 14. aðrir vera: *omv. 39;* vera *ul. F.* lit við: *omv. F.* 16. einu: *sål. 39;* eina *K (J2);* eítt *F.* 20. þú: *mgl. K.* 21. er: *ul. F og omv.*: gekk H. 23. liggja: *ul. F.* 24. alt vera: *omv. 39.*

varð reiðr mjǫk við bermæli mína: skaltu halda vǫrð á, ef hér verðr nǫkkut í nótt til tíðenda«. Gekk þá Haraldr í annan stað at sofa, en lagði þar í rúm sitt tréstobba einn. En um nóttina var róit á báti at lyptingunni, ok gekk þar maðr upp ok spretti lyptingartjaldinu, gekk síðan upp hjá ok hjó í rúm Haraldz með mikilli øxi, svá at fǫst stóð í trénu: hljóp maðr sjá þegar út í bátinn, en niða-myrkr var á, røri hann þegar í brot, en øxin var eptir til jartegna, stóð hon fǫst í trénu. Síðan vakði Haraldr upp menn sína ok lét þá vita, við hver svik þeir váru komnir — »megum vér þat sjá, segir hann, at vér hǫfum hér ekki liðs við Svein, þegar er hann slæsk á svikræði við oss: mun sá vera inn bezti kostr, at leita á brot heðan, H 78 meðan kostr er; leysu vér nú skip vár ok róum leyniliga í brot«. Þeir gera svá, róa um nóttina norðr með landi, fara dag ok nótt, þar til er þeir finna Magnús konung, þar er hann lá með her sínum. Gekk þá Haraldr á fund Magnús konungs, frænda síns, ok varð þar fagnafundr, svá sem Þjóðólfr segir:

97. Vatn lézt, vísi, slitna,
víðkunnr, und skǫr þunnri
(dýr klufu flóð), þars fóruð
(flaust) í Danmǫrk austan;

1. mjǫk: *ul. F.* -mæli: -mælgi *F, 39 (E = K, men skr.* min*).* 3. þar: *ul. F.* 5. lyptingunni: -ını́ *skr. F.* 6. gekk—hjá: *ul. F.* hjó: siðan *tf. F.* 7. mikilli øxi: *omv. F.* 9. eptir: fost i treno *tf. F og ul. det følg.:* stóð—trénu. 11. þá: *ul. F, 39.* váru: *væri F.* megum: mego *F. 39.* 12. hér ekki: *omv. F.* 13. er: *ul. 39.* 14. á: i *F.* heðan: *ul. F.* 15. kostr er: ma *F.* leysu: leyso*m* *F.* róum: rom *F, 39.* 16. gera: gerðu *F, 39.* um: nv of *F.* 19—20. frænda síns: *ul. F.* 20. sem: *ul. F og omv.:* segir Þ.

21—107₄. **97. vísa.** ₁. lézt: -u *tf. alle.* ₂. und: *sål. Fms.;* of *F, 39;* um *de øvrr.* þunnri: þin*n*i *39.* ₃. flóð: flioð *39.* þars: þar er *alle.*

bauð hǫlf við sik síðan
sonr Áleifs þér (hála
frændr hykk at þar fyndisk
fegnir) lǫnd ok þegna.

Síðan tǫluðu þeir frændr milli sín, fór þat alt sáttgjarnliga.

K. 23. Magnús konungr gaf Haraldi hálfan Nóreg.

[Harð. (Fms.) k. 20, (Flat.) k. 17; Ágr. k. 33; Fsk. k. 169; Mork. 20₃₋₂₅; Tjodrek k. 27; Knýtl. k. 22.]

Magnús konungr lá við land ok hafði landtjald 1045(6)
á landi uppi; hann bauð þá Haraldi frænda sínum til borðz síns, ok gekk Haraldr til veizlunnar með lx. manna; var þar allfǫgr veizla. En er á leið daginn,
U 563 gekk Magnús konungr inn í tjaldit, þar sem Haraldr sat; menn gengu með honum ok báru byrðar, þat váru vápn ok klæði. Þá gekk konungr at inum ýzta manni ok gaf þeim sverð gott, ǫðrum skjǫld, þá klæði eða vápn eða gull, þeim stœrra er tígnari váru. Síðarst kom hann fyrir Harald, frænda sinn, ok hafði
H 79 í hendi sér reyrteina ii. ok mælti svá: »hvárn viltu hér þiggja teininn?«. Þá svarar Haraldr: »þann, er nærri er mér«. Þá mælti Magnús konungr: »með þessum reyrsprota gef ek yðr hálft Nóregs-veldi með

---

6. Áleifs: olafs *alle.* 7. hykk: hyg *F*; ek *tf. F, 39.* fyndisk: fvndoz *F.* *L. 8 mgl. F.*

5. sín: *ok tf. F.* 7—8. *Overskr. fra 18, J2, der dog tf.* konungi *efter* Haraldi. *F, der dog omstiller de to sidste ord; mgl. K;* Sett M*agnvs* k*onvngs ok* har*alldz* k*onvngs 39.* 11. borðz: bóðz *39.* síns: *sål. alle, undt. K. ul.* 12. allfǫgr veizla: allvel veitt *F.* 13. inn: *ul. F.* 15. gekk: M*agnvs tf. F.* 16. þá: gaf h*ann tf. F.* 18. Síðarst: *sål. alle undt. K:* siþ *(fejllæsn.).* 20. teininn: frændi *F.* Þá—Haraldr: har*all*dr svar. *F.* 21. er mér: *sål. alle undt. K:* mer er.

ǫllum skyldum ok skǫttum ok allri eign, er þar liggr til, með þeim formála, at þú skalt jafnréttr konungr í ǫllum stǫðum í Nóregi sem ek; en þá er vér erum allir saman, skal ek vera fyrirmaðr í heilsan ok þjónan ok at sæti; ef iii. eru tígnir menn, skal ek milli sitja; ek skal hafa konungs-lægi ok konungs-bryggju; F 206 þér skoluð ok styðja ok styrkja várt ríki í þann stað, at vér gerðum yðr at þeim manni í Nóregi, er vér hugðum, at engi skyldi verða, meðan várr hauss væri uppi fyrir ofan mold«. Þá stóð upp Haraldr ok þakkaði honum vel tígn ok vegsemð. Setjask þá niðr báðir ok váru allkátir þann dag; um kveldit gekk Haraldr ok hans menn til skips síns.

K. 24. Haraldr konungr veitti Magnúsi konungi.

[Harð. (Fms.) k. 20, (Flat.) k. 17; Fsk. k. 174, jfr. 168; Mork. 20₂₆—21₃₅, jfr. 19₂₁₋₂₈.]

Eptir um morgininn lét Magnús konungr blása 1045 til þings ǫllu liðinu. En er þing var sett, þá lýsti Magnús konungr fyrir ǫllum mǫnnum gjǫf þeiri, er

1. skyldum . . . skǫttum: *omv. F.* 3. í—stǫðum: *ul. F.* er: *ul. K.* 4. í: allri *tf. F.* 5. tígnir: tignar *39.* ek: i *tf. F. 39.* 7. styðja . . . styrkja: *omv. F, 39.* 8. at*(1)*: er *F. 39.* gerðum: gerum *F. 39.* 9. engi: *sål. alle undt. K:* eg̅. verða: *sål. alle undt. K;* vera: 10. uppi; *ul. F.* mold: *herefter nyt kap. i F med overskr.:* Magnvs konvngr lysti giǫf sinni, *i 39 med overskr.:* fra orðom haralldz. Haraldr: konvngr *tf. F.* 11. honum: hann *39; ul. F.* vel: með fogrom orðom Magnvsi konvngi *F.* 12. all-: al- *39.* dag: *herefter interpungeres i K. J2, F; derimod foran* þann *i 39, E.* 14—15. *Overskr. fra J2, 18, der dog tf.:* halft gull við sic; *ingen kap. inddel. i F. 39.* 16. Eptir: En eftir *F.* 17. þá: *ul. F, 39.*

hann hafði gefit Haraldi, frænda sínum. Þórir af Steig gaf Haraldi konungs-nafn þar á þinginu. Þann dag bauð Haraldr konungr Magnúsi konungi til borðz síns, ok gekk hann um daginn með lx. manna til landtjalda Haraldz konungs, þar sem hann hafði veizlu H 80 búit. Váru þar þá báðir konungarnir i samsæti, ok var þar veizla fǫgr ok veitt kappsamliga, váru konungarnir kátir ok glaðir. En er á leið daginn, þá lét Haraldr konungr bera í tjaldit tǫskur mjǫk margar; U 564 þar báru menn ok klæði ok vápn ok annars konar gripi; þat fé miðlaði hann, gaf hann ok skipti með mǫnnum Magnús konungs, þeim er váru í veizlunni. Síðan lét hann leysa tǫskurnar, mælti þá til Magnús konungs: »þér veittuð oss fyrra dag ríki mikit, er þér hǫfðuð unnit áðr af óvinum yðrum ok várum, en tókuð oss til samlags við yðr; var þat vel gǫrt, þvíat þér hafið mikit til unnit. Nú er hér í annan stað, at vér hǫfum verit útlendis ok hǫfum þó verit í nǫkkurum mannhættum, áðr en ek hefi saman komit þessu gulli, er þér munuð nú sjá mega; vil ek þetta leggja til félags við yðr; skolum vit eiga lausafé alt jǫfnum hǫndum, svá sem vit eigum ríki hálft hvárr okkarr í Nóregi. Ek veit, at skaplyndi okkat er ólíkt: ertu maðr miklu ǫrvari en ek, munu vit skipta fé þessu með okkr at jafnaði, ferr þá hvárr með sinn

1. sínum: *herefter nyt kap. i F med overskr.*: haralldr konvngr gaf Magnvsi konvngi gersimar. *i 39 med overskr*: gefit haralldi konvngs nafn. 5. -tjalda: *sål. alle undt. K*: -tialdz. 8. ok glaðir: *ul. F.* 10. klæði . . . vápn: *omv. F.* 11. miðlaði hann: *ul. F.* ok—með: *ul. F.* 12. er: *ul. K;* þar *tf. F* *39.* 13. tǫskurnar: *ok tf. F.* 16. til samlags: i samlag *F.* 19. hefi: hofi *F;* hofr *39 (og flere steder således).* 20. þessu gulli: *omv. F.* 21. skolum: skolu *F.* -fé: *ul. F.* 23. er: *ul. F.* 25. sinn: sinom *F (sinn 39).*

hlut sem vill«. Síðan lét Haraldr breiða niðr nautshúð mikla ok steypa þar á gullinu ór tǫskunum; síðan váru skálir teknar ok met, reitt í sundr féit, skipt ǫllu með vágum, ok þótti ǫllum mǫnnum, er sá, mikil furða, er í Norðrlǫndum skyldi vera svá F 207 mikit gull saman komit í einn stað. Þetta var þó reyndar Grikkja-konungs eiga ok auðr, sem allir menn segja, at þar sé rautt gull húsum fullum. Konungarnir váru þá allkátir. Þá kom upp staup eitt, þat var svá mikit sem mannz-hǫfuð: tók Haraldr konungr upp staupit ok mælti: »hvar er nú þat gull, Magnús frændi, er þú leiðir í móti þessum knapphǫfða?«. Þá svarar Magnús konungr: »svá hefir gefizk ófriðr H 81 ok stórir leiðangrar, at náliga alt gull ok silfr er upp gengit, þat er í minni varðveizlu er. Nú er eigi meira gull en hringr þessi í minni eign« — tók hringinn ok seldi Haraldi. Hann leit á ok mælti: »þat er lítit gull, frændi, þeim konungi, er ii. konunga ríki á, en þó munu sumir ífa um, hvárt þú átt þenna hring«. Þá segir Magnús konungr áhyggjusamliga: »ef ek á eigi þenna hring at réttu, þá veit ek eigi,

1. vill: at frialso *tf. F; herefter nyt kap. i F med overskr.:* har*alldr* ko*nvng*r veitti M*agnvsi* ko*nvn*ɢi veizlo *ok* hirð h*ans*. *ok* giafir storar *(denne lange overskr. for at fylde spalten). i 39 med overskr.:* f*ra* h. ko*nvngi*. 2. steypa: *sål. K. F. 39;* steypti *18, J2*. 3. síðan: þ*vi* næst *F*. met: ok *tf. F, 39*. féit: *ul. 39;* gvllit *F*. 4. mǫnnum: *sål. alle undt. K, der ul. det*. 6. Þetta var: *omv. F og ul.* þó. 7. eiga: fé *F*. ok auðr: *ul. F, 39 (E = K)*. 12. leiðir: *sål. alle; (*reiðir *E)*. -hǫfða: *med art. F*. 14. alt: oll *39*. 14—15. er—gengit: *sål. F;* gef ec þer *(?!) K, (18, J2), 39. E (dog* þat*)*. 15. Nú: *ok F*. 16. þessi: er *tf. F*. 17. Haraldi: ko*nvngi tf. F*. 18. ii.: tveɢía *F*. 19. ífa: efa *F*. 20. hring: at retto *tf. F*. segir: svarar *F, 39*. 21. at: *sål. alle. undt. K:* með.

hvat ek hefi rétt fengit, þvíat Óláfr konungr inn helgi, faðir minn, gaf mér þenna hring á inum øfsta skilnaði«.
U 565 Þá svarar Haraldr konungr hlæjandi: »satt segir þú, Magnús konungr, faðir þinn gaf þér hringinn; þann hring tók hann af fǫður mínum fyrir ekki mikla sǫk; er þat ok satt, at þá var ekki gott smákonungum í Nóregi, er faðir þinn var sem ríkastr«. Haraldr konungr gaf Steigarþóri at veizlunni mǫsurbolla; hann var girðr með silfri, ok silfrhadda yfir ok gylt hvártveggja ok fullr upp af skírum silfrpenningum; þar fylgðu ok ii. gullhringar ok stóðu mǫrk báðir saman; hann gaf honum ok skikkju sína, þat var brúnn purpuri, hvít skinn með, ok hét honum miklum metnaði ok vináttu sinni. Þorgils Snorrason sagði svá, at hann sá altáris-klæðit, þat er gǫrt var ór mǫtlinum, en Guðríðr, dóttir Guthorms Steigarþórissonar, sagði, at hon kvað Guthorm fǫður sinn eiga bollann, svá at hon sá. Svá segir Bǫlverkr:

98. Heimil varð, es ek heyrða,
hoddstríðir, þér síðan,
grœn, en goll bautt hǫnum,
grund es Magnús funduð;
H 82 endisk ykkar frænda
allfriðliga á miðli
sætt, en síðan vætti
Sveinn rómǫldu einnar.

---

2. þenna hring: *omv. F.* á: *sål. alle (undt. 18).* 4. hringinn: en *tf. F.* 8. -þóri: þar *tf. F, 39.* 9. girðr: *sål. F, 39 (med* i*).* 10. fullr: fullt *39. F.* upp: *ul. F.* 13. purpuri: *ok tf. F.* ok: *ul. 39;* h*ann F.* 14—15. sagði—sá: þa at h*onvm F (fva. mulig rettet til* þa, at h*ann 39).* 15. altáris: alt*e*ris *39;* alt*ar*a *F.* -klæðit: *uden art. F.* 17. hon—eiga: faði*r* hen*n*ar ætti *F.*

19—26. **98. vísa.** 2. þér: *ul. K (18. J2).* 3. goll: *med* u *alle.* 6. miðli: milli *39.* 8. einnar: einni *F, 39.*

K. 25. Frá Magnúsi konungi.

[Harð. (Fms.) k. 20, (Flat.) k. 17.]

Magnús konungr ok Haraldr konungr réðu báðir Nóregi inn næsta vetr eptir sætt þeira, ok hafði sína hirð hvárr þeira. 1045-6 (1046-7) Þeir fóru um vetrinn um Upplond at veizlum, ok váru stundum báðir samt, en stundum sér hvárr þeira. Þeir fóru alt norðr til Þrándheims ok til Niðaróss. Magnús konungr hafði varðveitt helgan dóm Óláfs konungs, síðan er hann kom í land, klipði hár hans ok negl á hverjum xii. mánuðum ok hafði sjálfr lykil þann, er skrínit mátti upp lúka með. Urðu þá margs konar jartegnir at helgum dómi Óláfs F 208 konungs. Brátt gerðusk greinir í um samþykki konunganna, ok váru margir svá illgjarnir, at þeira gengu svá illa í milli.

K. 26. Frá Sveini Úlfssyni.

[Harð. (Fms.) k. 30.]

Sveinn Úlfsson lá eptir í svefni, þá er Haraldr 1045(6) hafði brot farit. Síðan leiddi Sveinn atspurningum um farar Haraldz. En er hann spurði, at Haraldr U 566 ok Magnús hǫfðu sæzk ok þeir hǫfðu þá einn her báðir, þá helt hann liði sínu austr fyrir Skáneyrarsíðu ok dvalðisk þar til þess, er hann spurði um vetrinn, at Magnús ok Haraldr hǫfðu norðr haldit

1. *Overskr. fra 18, J2; mgl. K;* Giørðoz i*greinir* með k*onvn*gvm *F; ulæsel. i 39.* 4. um*(2):* of *F, 39.* 5. at veizlum: *ul. F. 39.* 12. gerðusk greinir: ger*þ*iz grein *F.* um: of *F.* 13. þeira: *sål. K (18, J2). E;* þeir *39;* ꝥs (= þ*ess*) *F.* 14. svá: *ul. F.* 15. *Overskr. fra 39. 18. der dog tf.* konungi *(= J2) efter* Sveini: Sv*einn* k*onvngr* for til danm̀ *F.* 17. hafði: i *tf. F.* atspurningum: fretto*m F.* 18—19. Haraldr . . . Magnús: *omv. F og tf.* kon*vngr efter* Magnús. 19. þá: *ul. F.* 20. helt—sínu: sigldi h*ann* með liþ sítt *F.* 21—22. um vetrinn: *ul. F.* 22. Magnús: k*onungr tf. F.* norðr: *efter* sínu *F.*

liði sínu til Nóregs. Síðan helt Sveinn sínu liði suðr til Danmerkr, ok tók hann þar allar konungs-tekjur þann vetr.

K. 27. Um konungs-lægi.

[Harð. (Fms.) k. 31, (Flat.) k. 17; Fsk. k. 176, 177; Mork. 21_{36}—23_{3}.]

En er vára tók, buðu þeir út leiðangri ór Nóregi, 1046(7)
Magnús konungr ok Haraldr konungr. Þat bar at eitt sinn, at Magnús konungr ok Haraldr konungr lágu í einni hǫfn, en um daginn eptir var Haraldr fyrri búinn ok sigldi hann þegar, en at kveldi lagði hann til hafnar, þar sem þeir Magnús konungr hǫfðu ætlat at vera þá nótt. Haraldr lagði sínu skipi í konungs-lægi ok tjaldaði þar. Magnús konungr sigldi síðarr um daginn, ok kómu þeir svá til hafnar, at þeir Haraldr hǫfðu tjaldat áðr: sjá þeir, at Haraldr hafði lagit í konungs-lægi ok hann ætlaði þar at liggja. En er þeir Magnús konungr hǫfðu hlaðit seglum sínum, þá mælti Magnús konungr: »greiði menn nú róðrinn ok setisk með endilǫngum borðum, sumir brjóti upp vápn sín ok vápnisk: en með því at þeir vilja eigi brot leggja, þá skolu vér berjask«. En er Haraldr konungr sér, at Magnús konungr ætlaði at

---

1. sínu liði: *omv. F.* suðr: *ul. F.* 4. *Overskr. fra 18. J2; mgl. K;* fra M*agnvsi* k*onvngi 39;* Har*alldr* k*onvngr* þréytti v*m* k*onvngs* lǽgi *F, både i F og 39 efter* Nóregi *l 5.* 5. vára tók: varaþi *F.* út: *ul. F.* ór: vt af *F.* 6. Magnús —konungr*(2): efter* þeir *l. 5 F.* bar: barst *F.* 8. lágu: of *(*v*m 39)* nott *tf. F. 39.* um: of *F.* Haraldr: k*onvngr tf. F.* 11. H. lagði: *omv. F og tf.:* kgr. sínu skipi: *omv. F og tf.* þa. 12. -lægi: læg*it F.* 14. Haraldr*(1):* k*onvngr tf. F.* 14—15. sjá—liggja: *ul. F. 39.* 17. nú: at *(ɔ:* atróðrinn*) F. 39.* 18. borðum: eɴ *tf. F.* 20. vilja: vili *F.* eigi: a *tf. 39.* skolu: skolum *F, 39.* 21. ætlaði: ætlar *F.*

leggja til orrostu við þá. þá mælti hann við sína menn: »hǫggvið þér festarnar ok látið slá skipunum ór lægi; reiðr er Magnús frændi«. Svá gerðu þeir. þeir lǫgðu skipum ór læginu; Magnús konungr leggr sínum skipum í lægit. Þá er hvárr-tveggi hafði um búizk, gekk Haraldr konungr með nǫkkura menn á skip Magnús konungs; konungr fagnaði honum vel. bað hann vel kominn. Þá svarar Haraldr konungr: »þat hugða ek, at vér værim með vinum komnir, en nǫkkut grunaði mik um hríð, hvárt þér munduð svá vilja vera láta; en þat er satt, er mælt er, at bráðgeð er bernska; vil ek virða eigi á aðra lund, en þetta U 567 væri æsku-bragð«. Þá segir Magnús konungr: »þat H 84 var ættar-bragð en eigi æsku, þótt ek mætta muna, hvat ek gaf eða hvat ek varnaða; ef þessi lítli hlutr væri nú tekinn fyrir várt ráð, þá myndi brátt vera F 269 annarr; en alla sætt viljum vér halda, þá er gǫr er, en þat sama viljum vér af yðr hafa, sem vér eigum skilt«. Þá segir Haraldr konungr: »þat er ok forn siðr, at inn vitrari vægi« — gekk þá aptr á skip sitt. Í þvílíkum viðskiptum konunganna fannzk þat, at vant var at gæta til; tǫlðu menn Magnús konungs, at hann hefði rétt at mæla, en þeir, er óvitrir váru,

---

1. þá*(2): ul. F.* 2. hǫggvið: *uden* -ð *39.* 3. frændi: nv *tf. F.* þeir: at *tf. F.* 4. skipum: *med art. F.* læginu: eɴ *tf. F.* 5. hvárr-—hafði: hvarirtveggio hofðo *F. 39.* 6. kgr: *ul. F.* 6—7. með—menn | á—kgs: *omv. F og tf.* M*agnvs.* 7. vel: *ok tf. F.* 10. mik: nv *tf. F.* þér: e*r* *39.* 11. vilja vera: *omv. 39.* en—er*(1):* er þ*at F.* 11—12. bráðgeð . . . bernska: *omv. F. 39.* 12. virða eigi: *omv. F.* 13. segir: sv*ar. F.* 13—14. þat var: þ*et*ta e*r F.* 15. ef: En *39;* Eɴ ef *F.* 17. er*(1):* se*m F.* 19. segir: sv*ar. F. 39.* 19—20. ok—siðr: fornt mal *F.* 21. kganna: *uden art. F.* 22. at gæta | til*: omv. F.* tǫlðu: sogðo *F.* menn | M. kgs: *omv. F, 39.* 23. óvitrir: óvit*r*ar*i F.*

tǫlðu þat, at Haraldr væri nǫkkut svívirðr. En Haraldz konungs menn sǫgðu þat, at eigi væri á aðra lund skilt, en Magnús konungr skyldi lægi hafa, ef þeir kvæmi jamsnimma, en Haraldr væri eigi skyldr at leggja ór læginu, ef hann lægi fyrir, tǫlðu hafa Harald vitrliga ok vel; en þeir er verr vildu um rœða, tǫlðu, at Magnús konungr vildi rjúfa sætt, ok tǫlðu, at hann hefði gǫrt rangt ok ósœmð Haraldi konungi. Við slíkar greinir gerðisk brátt umrœða óvitra manna til þess, at konungum varð sundrþykki at; mart fannzk þá til þess, er konungunum þótti sinn veg hvárum, þótt hér sé fátt ritat.

K. 28. Andlát Magnús konungs góða.

[Harð. (Fms.) k. 32, 35, 38, 40, 41, (Flat.) k. 28, 30; Ágr. k. 34; Fsk. k. 178, 181; Mork. 44_{14-16}, 46_{10-32}; ÓH (53) k. 270; Tjodrek k. 27; Knýtl. k. 22.]

Magnús konungr ok Haraldr konungr heldu her 1046(7)
þeim suðr til Danmerkr. En er Sveinn spurði þat, þá flýði hann undan austr á Skáni. Þeir Magnús
H 85 konungr ok Haraldr konungr dvǫlðusk lengi um sumarit í Danmǫrk, lǫgðu þá land alt undir sik. Þeir váru á Jótlandi um haustit. Þat var eina nótt, þá er Magnús konungr lá í hvílu sinni, at hann dreymði ok þóttisk staddr þar sem var faðir hans, inn helgi Óláfr konungr, ok þótti hann mæla við sik: »hvárn

1. tǫlðu þat: .s. *F.* Haraldr: k*onvngr tf. F.* 2. lund: leið *F.* 3. skilt: skilít *F og tf.* með þ*eim.* 5. Harald: ger*t tf. F (unødvendigt).* 6. rœða: tala *F.* tǫlðu: .s. *F.* 7. tǫlðu, at: *ul. F.* 8. ok: með *F.* 10. kgm: *med art. 39.* 10—11. þá—hvárum: þ*at* aɴat at k*onvng*vm va*r*þ svndr þycki at *F.* 12. *Overskr. fra 18, J2, 39, F; mgl. K.* 13—14. her þeim: h*erinom F.* 15. þá: *ul. F.* Skáni: skán eyrí *F.* 16. kgr*(2)*; *ul. 39.* um: of *F.* 17. lǫgðu þá: *omv. F og tf.* þeir. 20. ok: at h*ann F.* staddr þar: *omv. F.* 20—21. var[3] | faðir hans[2] . . | Ól. kgr[1]: *omv. F og ul.* inn helgi.

kost viltu sonr minn, at fara nú með mér eða verða allra konunga ríkastr ok lifa lengi ok gera þann glœp, at þú fáir annat hvárt bœtt trautt eða eigi?«. En hann þóttisk svara: »ek vil, at þú kjósir fyrir mína hǫnd«. Þá þótti honum konungrinn svara: U 568
»þá skaltu með mér fara«. Magnús konungr segir draum þenna mǫnnum sínum. En litlu síðarr fekk hann sótt ok lá þar sem heitir Súðaþorp. En er hann var nær kominn bana, þá sendi hann Þóri, bróður sinn, til Sveins Úlfssonar, at hann skyldi veita hjálp Þóri, þá sem hann þyrpti; þat fylgði orðsendingunni, at Magnús konungr gaf Sveini Dana-veldi eptir sinn dag, segir, at þat var makligt, at Haraldr réði fyrir Nóregi, en Sveinn fyrir Danmǫrku. Síðan andaðisk Magnús konungr góði, ok var hann allmjǫk 1047 25 okt
harmdauði allri alþýðu; svá segir Oddr Kíkinaskáld:

99. Feldu menn, þás mildan
mǫrg tǫ́r, í grǫf bǫ́ru,
þung byrðr vas sú, þengil,
4 þeim es hann gaf seima;
deildisk hugr, svát heldu F 210
húskarlar grams varla,
siklings þjóð en síðan
8 sat opt hnipin, vatni.

1. viltu: nu *tf. K her og ul. det følg.* sonr: son *F.* 3. at: er *F. 39.* 5. hǫnd: faðir *tf. F.* 6. mér: *sál. F. 39; mgl. K (18, J2).* segir: sagði *F.* 7. draum þenna: draumin *F.* mǫnnum sínum: *omv. F.* 8. Súða-: *sål. (med akcent) F,* (Sudda- *E).* 10. -sonar: þess eyrindis *tf. F.* 11. fylgði: ok *tf. F. 39.* 15. kgr: hinn *tf. F, 39.*

17—24. **99. vísa.** 1. þás: þa er *alle.* 5. svát: sva at *alle.*

H 86 **K. 29.** Líkferð Magnús konungs.

[Harð. (Fms.) k. 40, 42, (Flat.) k. 29; Fsk. k. 179, 180, 181, Knýtl. k. 22.]

Eptir þessi tíðendi hafði Haraldr konungr þing við liðit, segir mǫnnum ætlan sína, at hann vill fara með herinum til Vébjarga-þings ok láta sik taka til konungs yfir Dana-veldi, vinna síðan landit: telr þat jamvel sína erfð sem Nóregs-veldi eptir Magnús frænda sinn; biðr þá liðit efla sik, lætr þá munu Norðmenn vera allan aldr yfirmenn Dana. Þá svarar Einarr þambarskelfir, lét sér vera skyldra, at flytja Magnús konung, fóstra sinn, til graptar ok fœra hann feðr sínum, Óláfi konungi, en berjask útlendis eða girnask annars konungs veldi ok eign; lýkr svá málinu, at betra þótti honum at fylgja Magnúsi konungi dauðum en hverjum annarra konunga lifanda; lét síðan taka líkit ok búa um vegliga, svá at sjá mátti umbúnaðinn á konungs-skipit. Þá bjoggusk allir Þrœndir ok Norðmenn til heimfarar með líki Magnús konungs ok raufsk leiðangrinn. Sér þá Haraldr konungr þann kost inn bezta, at fara aptr til Nóregs ok eignask fyrst þat veldi ok eflask þaðan at liði. Fór nú Haraldr
U 569 konungr aptr með ǫllu liðinu í Nóreg. En þegar er hann kom til Nóregs, þá átti hann þing við landz-

1. *Overskr. fra 18, J2, 39, der tf.* olafs .s.; *mgl. K;* haʀalldr v *(sål. ufuldstændig) F.* 3. liðit: lið *sitt F.* segir: sagði *F.* 5. yfir: allt *tf. F.* 6—7. sem—sinn: eft*ir* Ma*gnvs* k*onvng (dette tf. også 39)* se*m* nor*eg F.* 7. munu: *ul. F.* Norð-: noregs *F, 39.* 8. vera: *ul. F. 39.* aldr: m*vnv tf. F;* mono ve*ra tf. 39.* 11. konungi: norþr i nið*ar* ós *tf. F.* út-: vtan *F.* 14. annarra kga: oðrv*m* k*onvngi F.* 16. Þá bjoggusk: *omv. F.* 17—18. ok raufsk: *sål. alle undt. K:* ræfz þa. 19. kost—bezta: síɴ kost beztan *F.* 20. at: með *F. 39.* 21—22. En—Nóregs: *ul. F. 39.* 22. þá | átti hann: *omv. F.*

menn ok lét taka sik til konungs um alt land; fór hann svá alt austan um Víkina, at hann var til konungs tekinn í hverju fylki í Nóregi.

K. 30. Frá Magnúsi konungi.

[Harð. (Fms.) k. 41, 40. (Flat.) k. 30; Ágr. k. 34; Fsk. k. 180.]

Einarr þambarskelfir fór með líki Magnús konungs ok með honum allr Þrœnda-herr, ok fluttu til Niðaróss, ok var hann þar jarðaðr at Klemenskirkju; þar var þá skrín ins helga Óláfs konungs. Magnús konungr H 87 hafði verit meðalmaðr á vǫxt, réttleitr ok ljósleitr ok ljóss á hár, snjallmæltr ok skjótráðr, skorunglyndr, inn mildasti af fé, hermaðr mikill ok inn vápndjarfasti; allra konunga var hann vinsælstr, bæði lofuðu hann vinir ok óvinir.

K. 31. Frá Sveini konungi Úlfssyni.

[Harð. (Fms.) k. 38, (Flat.) k. 31. Ágr. k. 34; Fsk. k. 182, 183; Knýtl. k. 22.]

Sveinn Úlfsson var þat haust staddr á Skáni ok 1047 byrjaði ferð sína austr í Svía-veldi ok ætlaði at gefa upp tígnar-nafn þat, er hann hafði tekit í Danmork. En er hann var kominn til hests síns, þá riðu þar til hans menn nokkurir ok segja honum tíðendin, þau in fyrstu, at andaðr er Magnús konungr Óláfsson ok

4. *Overskr. fra 18, J2; mgl. K;* haralldr til konvngs tekinn(!) *39; åben plads i F.* 6. fluttu: likit *tf. F.* 7. þar(1): *ul. F.* 8. þá: *ul. F.* 9. ok(1): *ul. F, 39.* 10. -lyndr: ok *tf. F.* 13. vinir: hans *tf. F.* 14. *Overskr. fra 18, J2, 39; mgl. K; åben plads i F.* 16. byrjaði—sína: bioz *F.* ætlaði at: *ul. F, 39.* 18. þar: *ul. F.* 19. segja: sogðu *F, 39.* tíðendin: *uden art. 39; forkortet F.* 20. andaðr[3] er[2] | M. kgr[1]: *omv. F, skr. var f.* er *og ul.* Óláfsson.

þat með, at allr Norðmanna-herr var í brot farinn
ór Danmǫrk. Sveinn svarar því skjótt ok mælti:
F 211 »því skýt ek til guðs, at aldri síðan skal ek flýja Dana-
veldi, meðan ek lifi«; stígr hann þá á hest sinn ok
ríðr þá suðr á Skáni; dreif þá þegar mikit lið til
hans. Þann vetr lagði hann undir sik alt Dana-veldi. 1047—8
tóku þá allir Danir hann til konungs. Þórir, bróðir
Magnús konungs, kom til Sveins um haustit með
p. 116 orðsendingum Magnús konungs, svá sem fyrr var
ritat; tók Sveinn vel við honum, ok var Þórir lengi
með honum síðan í góðu yfirlæti.

K. 32. Af Haraldi konungi Sigurðarsyni.

[Harð. (Fms.) k. 47, 48, (Flat.) k. 32; Ágr. k. 35; Fsk. k. 183; Mork. 51_{10}—53_{20}; Tjodrek k. 28.]

Haraldr konungr Sigurðarson tók konungdóm
yfir ǫllum Nóregi eptir andlát Magnús konungs Óláfs-
H 88 sonar. En er hann hafði ráðit Nóregi einn vetr ok
U 570 er at vári kom, þá bauð hann leiðangri út af ǫllu 1048
landi, hálfum almenningi at liði ok skipum, ok helt
suðr til Jótlandz; hann herjaði um sumarit víða ok
brendi ok lagði í Goðnarfjǫrð. Þá orti Haraldr kon-
ungr þetta:

100. Látum vér, meðan lirlar
lín-, eik, veri sínum
-gerðr, í Goðnarfirði,
galdr, akkeri halda.

1. Norð-: nor*egs 39.* brot: brottv *F.* farinn: *ul. F.* 2. mælti: s*va tf. F.* 3. síðan: *ul. F, 39.* 4. hann: *ul. F.* 5. þá*(1): ul. F.* mikit lið: *omv. F, 39.* 8. Sveins: k*onvngs* þeg*ar tf. F.* 10. Sveinn: k*onvng*r *tf. F.* 12. *Overskr. fra 18;* fra Haraldi konungi *J2, 39; mgl. K; åben plads F.* 16. er—vári: vár *F.* þá: *ul. F.* 16—17. af—landi hálfum almenningi: *omv. F.* 17. ok helt: hellt h*ann F.* 18. um sumarit | víða: *omv. F og skr.* of.

21—24. **100. vísa.** 1. lirlar: *sål. alle, men E skr.* lillar. 4. galdr: *sål. FJ;* galdrs *alle.*

Þá mælti hann til Þjóðólfs skáldz, bað hann þar við yrkja; hann kvað:

101. Sumar annat skal sunnar
(segek eina spǫ́) fleini,
vér aukum kaf króki,
kaldnefr furu halda.

Til þess vísar Bǫlverkr í sinni drápu, at Haraldr fór it næsta sumar eptir andlát Magnús konungs til Danmerkr:

102. Leiðangr bjótt af láði
(lǫgr gekk of skip) fǫgru,
gjalfrstóðum reist grœði
glæstum, ár et næsta;
skokkr lá dýrr á døkkri,
Danir vǫru þá, bǫru,
(skeiðr sá herr fyr hauðri
hlaðnar) illa staðnir.

Þá brendu þeir bœ Þorkels geysu; hann var hǫfðingi mikill; váru þá leiddar dœtr hans bundnar til skipa. H 89
Þær hǫfðu gǫrt spott mikit áðr um vetrinn um þat, at Haraldr konungr myndi fara til Danmerkr með herskipum; þær skáru ór osti akkeri ok segja, at slík myndi vel mega halda skipum Nóregs konungs; þá var þetta kveðit:

1—2. mælti—kvað: baþ *hann* þıoðol*f* sk*alld* við yrkía *F*. 2. hann kvað: *ul. 39.*

3—6. **101. vísa.** 2. segek: *sål. K (i to ord);* segi ek *F; fork. i 39.*

7—9. Til—Danmerkr: s*va* .s. Bal*verkr F*.

10—17. **102. vísa.** 1. bjótt: -u *tf. alle.* 2. of: *sål. F, 39;* um *K.* 3. reist: -u *tf. alle.* 4. et: *K;* it *39 sammen med* ár; hít *F.* 6. bǫru: bára *F.*

22. -skipum: síno*m tf. F.* ór osti | akkeri: *omv. F.* segja: sogðu *F, 39.* 23. myndi . . . mega: *sål. J2 (*mega *foran* vel *18), F, 39, der dog bægge stiller* mega *efter* halda *og ul.* vel; *K har kun:* megi.

103. Skǫru jast ór osti
(eybaugs) Dana meyjar
(þau of ǫngruðu þengil
þing) akkeris hringa;
nú sér mǫrg í morgin
mær (hlær at því færi)
œrnan krók ór járni
allvalds skipum halda.

Svá segja menn, at njósnar-maðr mælti, sá er sét
F 212 hafði flota Haraldz konungs, við dœtr Þorkels geysu: »þat sǫgðu þér, Geysu-dœtr, at Haraldr myndi eigi koma til Danmerkr«. Dótta segir: »svá var í gjárna«. Þorkell leysti út dœtr sínar með ógrynni fjár; svá segir Grani:

U 571 104. Lét aldrigi úti
ósvífr Kraka drífu
Hlǫkk í harða þjokkum
Hornskógi brǿ þorna;
Fila dóttinn rak flótta
fjanda grams til strandar;
auð varð út at reiða
allskjótt faðir Dóttu.

Haraldr konungr herjaði alt þetta sumar Dana-veldi

1—8. **103. vísa.** 3. þau of ǫngruðu: *sål. E;* þat angraði *alle.* 5. morgin: *F, 39;* -un *K, J2.* 7. œrnan: ernan *K, F, J2.* ór: yr *F.*

10. flota: flocca *39;* flock *F.* 11. þat . . . þér: þær . . . þ*at F.* Haraldr: ko*n*v*ngr tf. F.* 12. -merkr: *sål. alle, undt. 39:* -marcar. segir: sv*ar. F, 39.* gjárna: gærná *E.* 13. dœtr sínar . . . ógrynni fjár: *omv. F og ul.* með.

15—22. **104. vísa.** 2. Kraka: c*r*apa *39.* 3. þjokkum: þycko*m F.* 7. varð: var *39.*

23. Haraldr: *her beg. nyt kap. i F (åben plads til overskr.), 39 med overskr.:* hernaðr har*aldz* ko*n*v*ngs.* sumar: i *tf. F.*

ok fekk ógrynni fjár, en ekki varð hann ílendr á því
sumri í Danmork. Fór hann aptr um haustit til
Nóregs ok var þar um vetrinn. 1048—9

K. 33. Kvánfang Haraldz konungs ins harðráða.

[Harð. (Fms.) k. 49, (Flat.) k. 32; Ágr. k. 35; Fsk. k. 184; Mork. 54[illegible]*.]*

Haraldr konungr fekk Þóru Þorbergsdóttur Árna-
sonar inn næsta vetr eptir en Magnús konungr inn 1048—9
góði andaðisk. Þau áttu ii. sonu, hét inn ellri Magnús
en annarr Óláfr. Haraldr konungr ok Ellisif drótning
áttu dœtr ii., hét ǫnnur María, en ǫnnur Ingigerðr.
En it næsta vár eptir þessa herfor, er nú var áðr 1049
frá sagt, bauð Haraldr konungr liði út ok fór um
sumarit til Danmerkr ok herjaði, ok síðan hvert sumar
eptir annat; svá segir Stúfr skáld:

105. Autt varð Falstr, at fréttum
fekk drótt mikinn ótta,
gœddr vas hrafn, en hræddir
4 hvert ár Danir vǫru.

K. 34. Frá Sveini konungi.

[Harð. (Fms.) k. 50, 51, (Flat.) k. 33; Fsk. k. 183, 184; Mork 54_{17}—56_{26}.*]*

Sveinn konungr réð fyrir ǫllu Dana-veldi, síðan

---

2. hann: *ul. F. 39.* 2—3. til Nóregs: *ul. F. 39.* 3. þar: *ul. F. 39.* ·vetrinn: i noregi *tf. F, 39.*

4—5. *Overskr. fra 18. J2, der dog ul.* ins; *mgl. K; ingen kap. inddel. i F. 39.* 6. Þorbergs dóttur: *omv. F. 39.* 7. en: *sål. alle, undt. F:* er. 7—8. inn góði: *ul. F.* 9. en: *ul. F.* drótning: *ul. F.* 10. dœtr ii.: *omv. F.* 11. -fǫr: -*ferþ F.* 13. um: of *F.*

15—18. **105. vísa.** 3. vas: *varþ F.*

19. *Overskr. fra J2, 39:* Vmm hertilbunat Sveins Vlfssonar ok Haralds konungs *18; mgl. K; aben plads i F.*

er Magnús konungr andaðisk: hann sat um kyrt á vetrum, en lá úti með almenning á sumrum ok heitaðisk at fara norðr í Nóreg með Dana-her ok gera þar eigi minna ilt, en Haraldr konungr gerði í Danaveldi. Sveinn konungr bauð Haraldi konungi um vetrinn, at þeir skyldi finnask um sumarit eptir í 1049
H 91 Elfinni ok berjask þar til þrautar eða sættask ella. Þá tóku hvárir-tveggju allan vetrinn at búa skip sín, ok hafa úti hálfan almenning báðir eptir um sumarit. — Þat sumar kom útan af Íslandi Þorleikr fagri ok tók at yrkja flokk um Svein konung Úlfsson: hann spurði, þá er hann kom norðr í Nóreg, at Haraldr konungr var farinn suðr til Elfar móti Sveini konungi; þá kvað Þorleikr þetta:

U 572 106. Vǫn 's at vísa kœnan
vígs á Rakna stígum
ǫrt í odda snertu
Innþrœnda lið finni;
þar má enn hvárr annan
ǫndu nemr eða lǫndum
(lítt hyggr Sveinn á sáttir
sjaldfestar) goð valda.

Ok enn kvað hann þetta:

F 213 107. Fœrir reiðr, sás rauða
rǫnd hefr opt fyr landi,

1. um: of *F*. 3. með—-her: *ul. F, 39.* 4—5. Danaveldi: danm*ork* *F*. 6. skyldi: skylldo *39*. um: of *F*. 8. tóku: biogv *F og ul. det følg.*: at búa. 9. hafa: hofðo *F*. 9—10. hálfan almenning | báðir—sumarit: *omv. F og skr.* of. 11. tók—yrkja: orti *F*. 12. norðr: *ul. F*. 13. Elfar: elfr *(fejl?) 39*.

15—22. **106. vísa.** 1. 's: er *alle*. 2. stígum: stigo *K, F, 39*. 5. þar: þa *F*. 8. goð: guð *alle*.

23. Ok—þetta: *ul. F*.

24—124₆. **107. vísa.** 1. sás: sa er *alle*. 2. hefr: hefir *alle*.

breið á Buðla slóðir
borðraukn Haraldr norðan.
en lauks of sæ sœkja
Sveins fagrdrifin steini
glæsidýr, þess 's geira,
gollmunnuð, rýðr, sunnan.

Haraldr konungr kom til ákveðinnar stefnu með her sinn: þá spurði hann, at Sveinn konungr lá suðr við Sjáland með flota sínum. Þá skipti Haraldr konungr liði sínu, lét aptr fara flestan bónda-herinn: hann H 92 fór með hirð sinni ok lendum mǫnnum ok vildarliðinu, ok þat alt af bónda-liðinu, er næst var Dǫnum. Þeir fóru suðr til Jótlandz fyrir sunnan Vendilskaga, svá suðr um Þjóðu, fóru þar alt herskildi: svá segir Stúfr skáld:

108. Flýðu þeir á Þjóðu
þengils fund af stundu;
stórt réð hugprútt hjarta.
Haralds ǫnd ofar lǫndum.

Alt fóru þeir suðr til Heiðabýjar, tóku kaupstaðinn ok brendu: þá ortu menn Haraldz konungs þetta:

109. Brendr vas upp með endum
allr, en þat má kalla
hraustligt bragð es hugðak,
Heiðabœr af reiði:

4. -raukn: -rægn *F*, *39*. 5. of: um *alle*. sæ: *sál. E;* sia *alle*. 7. glæsidýr: glædyrð *39;* glóar dyrð *F*. 's: er *alle*. 8. goll-: gull- *alle*. -munnuð: -munnuðr *F*, *39*.

7. Haraldr: *her nyt kap. i 39 med overskr.*: fra haralldi konvngi. *i F med aben plads til overskr.* 9. flota sínum: *omv. 39;* her sín *F*. 10. bónda: bænda *F*. *39*. 12. liðinu*(1)*: monnvm *F* bónda-liðinu: bændom *F*. 13. Þeir fóru: *ul. F*. 14. Þjóðu: ok *tf. F*. 20. -býjar: -bǫiar *F*.

22—125$_4$. **109. visa.** 3. hugðak: ek hvgða *alle, undt. K:* ec heyrða. 4. -bœr: -byr *39*.

vǫ́n 's at vinnim Sveini,
(vask í nótt fyr óttu)
gaus hár logi ór húsum,
harm (á borgar armi).

Þessa getr Þorleikr ok í sínum flokki, þá er hann hafði spurt, at eigi hafði tekizk orrosta við Elfi:

110. Hvé hefr til Heiðabœjar
heiptgjarn konungr arnat,
folkrǫgnir, getr fregna
fylkis sveit, hinn 's veitat,
H 93 þás til þengils býjar
þarflaust Haraldr austan
ár, þat 's án of væri,
endr byrskíðum rendi.

K. 35. Undanferð Haraldz konungs á Jótlandzhafi.

[Harð. (Fms.) k. 51, 52, 53, (Flat.) k. 33; Fsk. k. 185, 186, 187; Mork. 56_{27}—59_{16}.]

Þá fór Haraldr norðr ok hafði lx. skipa, ok váru flest stór ok hlaðin mjǫk af herfangi, er þeir hǫfðu U 573 tekit um sumarit. En er þeir kómu norðr fyrir Þjóðu, þá kom Sveinn konungr ofan af landi með her mikinn; hann bauð þá Haraldi konungi at berjask ok ganga á land. Haraldr konungr hafði lið meirr

5. 's: er *alle*. 8. harm: harmr *F. 39*.

6. eigi: engi: *F. 39*. hafði—orrosta: v*ar*þ or*rostan* *F*. Elfi: *med art. F, 39*.

7—14. **110. vísa.** 1. hefr: hefir *alle*. til: *ul. F*. Heiða-: haka *F*. 4. hinn 's: en *39*; er *F*; er *skr. K*. 5. þás: þa er *alle*. býjar: bæíar *F*. 6. -laust: *sål. F. 39, J2; ul. K. 18*. 7. ár: on *F*. 's: er *alle*. of: um *K*.

15—16. *Overskr. fra 18, J2; mgl. K;* fra h. ko*nvngi* *39*; *åben plads i F*. 17. Haraldr: ko*nvngr* *tf. F*. 18. af: *ul. F*. 19. um: of *F*.

en hálfu minna; hann bauð þó Sveini konungi at berjask á skipum við sik; svá segir Þorleikr fagri:

111. Bauð, sá 's beztrar tíðar
borinn varð und Miðgarði,
ríkri þjóð at rjóða
randir Sveinn á landi;
þó lézk heldr, ef heldi F 214
hvatráðr konungr láði,
á byrjar val berjask
bilstyggr Haraldr vilja.

Eptir þetta sigldi Haraldr norðr fyrir Vendilskaga; bægði þeim þá veðr, ok lǫgðu undir Hlésey ok lágu þar um nótt. Þá gerði mjǫrkva sælægjan. En er mornaði ok sól rann upp, þá sá þeir annan veg á hafit, sem eldar nokkurir brynni. Þá var þat sagt H 94 Haraldi konungi; þá sá hann ok mælti þegar: »láti tjǫld af skipunum, ok taki menn róðr; Dana-herr mun kominn at oss; mun hroðit myrkvanum þar sem þeir eru, mun sól skína á dreka-hǫfuð þeira, þau er gulllǫgð eru«. Svá var sem Haraldr sagði; var þar þá kominn Sveinn Dana-konungr með óvígjan her. Røru þá hvárir-tveggju sem mest máttu. Danir hǫfðu skip árfljótari, en Norðmanna skip váru bæði sollin ok sett mjǫk; dró þá saman mjǫk með þeim. Þá sá Haraldr, at eigi myndi hlýða svá búit. Dreki Haraldz konungs fór síðarst allra skipa hans. Þá

2. við sik: *ul. F.*

3—10. **III. vísa.** 1. 's: er *alle.* 7. byrjar: byria *39.*

11. Haraldr: *konvngr tf. F.* 12. undir: við *F.* 13. mjǫrkva: myrkva *F;* myrkia *39.* sæ-: sia- *39.* 15. Þá: *ul. F.* 16. hann: *konvngr F.* 18. myrkvanum: *med* i *f.* v *39.* 20. er: sem *F.* Haraldr: *konvngr F.* 20—21. var þar: *omv. F, 39.* 22. -tveggju: *ul. F.* 24. mjǫk*(2): ul. F, 39.* 25. Haraldr: *konvngr tf. F.* hlýða: dvga *F.* 26. Haraldz *ul. F.*

mælti Haraldr konungr, at kasta skyldi fyrir borð viðum ok láta á koma klæði ok gripi góða. Logn var svá mikit, at þetta hóf fyrir straumi. En er Danir sá fé sitt reka á hafinu, þá viku þeir þar til, er fyrstir fóru, þótti þetta dælla at taka, er laust flaut, en sœkja inn um borð at Norðmonnum; dvalðisk þá eptirróðrinn. En er Sveinn konungr kom eptir þeim með sín skip, eggjaði hann ok kvað skomm mikla vera, svá mikinn her sem þeir hofðu, ef þeir skyldu eigi fá tekit þá, er þeir hofðu lið lítit, ok eiga vald þeira. Þá tóku Danir ok herðu róðrinn í U 574 annat sinn. En er Haraldr konungr sá, at meira gengu skipin Dana, þá bað hann sína menn létta skipin ok bera fyrir borð malt ok hveiti ok flesk ok hoggva niðr drykk sinn; stóð þá við um hríð. Þá lét Haraldr konungr taka víggyrðla ok verpla ok tunnur, er tómar váru, ok kasta fyrir borð, ok þar H 95 með herteknum monnum. En er þat rak alt saman á sjánum, þá bað Sveinn konungr hjálpa monnum, ok var svá gort. Í þeiri dvol dró sundr með þeim; snøru þá Danir aptr, en Nóregs-menn fóru leið sína; svá segir Þorleikr fagri:

112. Alt of frák, hvé elti
austmenn á veg flausta
Sveinn, en siklingr annarr
snarlundaðr helt undan;

1. mælti: bað *F og ul. det følg.* at *og* skyldi. 2. á koma: *omv. F.* 4. þar til: *omv. F.* 5—6. laust flaut: *omv. F.* 8. sín skip: *sål. 39, (s. K;* sitt *J2); omv. F.* ok: *ul. F.* 9. mikla vera: *omv. 39.* ef: er *F, 39.* 10. þeir: *ul. F.* lið lítit: *omv. F, 39.* 11. Þá | tóku D.: *omv. F.* ok herðu: at herþa *F.* 13. skipin: *uden art. F, 39.* 17. er . . . váru: *ul. F.* 19. monnum: *med art. F, 39.* 20. dró: i *tf. F.* 21. Nóregs-: norð- *F.*

23—128$_1$. **112. vísa.** 1. of: *sål. F, 39;* um *K.* frák: fra ek *alle.* 2. aust-: æstr *F, 39.*

fengr varð Þrœnda þengils
(þeir létu skip fleiri)
allr á éli sollnu
Jótlands hafi fljóta.

Sveinn konungr veik aptr flotanum undir Hlésey, 1049
hitti þar vii. skip af Norðmǫnnum. þat var leiðangrs-
lið ok bœndr einir; en er Sveinn konungr kom at F 215
þeim, þá báðu þeir sér griða ok buðu fé fyrir sik;
svá segir Þorleikr fagri:

113. Sætt buðu seggja drótni
siklings vinir mikla,
svǫfðu hjaldr þeirs hǫfðu
hugstinnir lið minna;
ok snarráðir síðan
sókn es orðum tókusk
(ǫnd vas ýta kindum
ófǫl) búendr dvǫlðu.

K. 36. Frá Haraldi konungi.

[Harð. (Fms.) k. 46. 54. (Flat.) k. 34; Fsk. k. 188.]

Haraldr konungr var maðr ríkr ok stjórnsamr
innanlandz, spekingr mikill at viti, svá at þat er alþýðu
mál, at engi hǫfðingi hafi sá verit á Norðrlondum, er
jafndjúpvitr hafi verit sem Haraldr eða ráðsnjallr; H 96
hann var orrostu-maðr mikill ok inn vápndjarfasti;
hann var sterkr ok vápnfœrr betr en hverr maðr

5. Sveinn: *her nyt kap. i 39 med overskr.:* fra s. konvngi. *F. åben plads for overskr.* Hlésey: hann *tf. F.* 8. þá: *ul. F.* 9. -leikr: -leifr *K.*

10—17. **113. vísa.** 3. svǫfðu: *sål. K (18. J2). E;* svæfðu *F, 39.* þeirs: þeir er *alle.* 8. búendr: *sål. F;* bǫndr *K (18, J2);* bændr *39.*

18. *Overskr. fra 18, J2; mgl. K; åben plads i F; kun slutningen:* .S. s (= Sigurðarsyni?) *læselig i 39.* 24. maðr: *ul. F.*

annarra, svá sem fyrr er ritat; en þó er mikla fleira óritat hans frægðar-verka; kømr til þess ófrœði vár ok þat annat, at vér viljum eigi setja á bœkr vitnislausar sǫgur; þótt vér hafim heyrt rœður eða getit fleiri hluta, þá þykkir oss heðan í frá betra, at við sé aukit, en þetta sama þurfi ór at taka. Er saga mikil frá Haraldi konungi sett í kvæði, þau er íslenzkir U 575 menn fœrðu honum sjálfum eða sonum hans; var hann fyrir þá sǫk vinr þeira mikill. Hann var ok inn mesti vinr hegat til allra landz-manna; ok þá er var mikit hallæri á Íslandi, þá leyfði Haraldr konungr fjórum skipum mjǫlleyfi til Íslandz ok kvað á, at ekki skippund skyldi vera dýrra en fyrir c. vaðmála; hann leyfði útanferð ǫllum fátœkjum mǫnnum, þeim er sér fengi vistir um haf, ok þaðan af nærðisk land þetta til árferðar ok batnaðar. Haraldr konungr sendi út hingat klukku til kirkju þeirar, er inn helgi Óláfr konungr sendi við til, er sett var á alþingi. Þvílík minni hafa menn hingat Haraldz konungs ok mǫrg ǫnnur í stórgjǫfum, er hann veitti þeim mǫnnum, er hann sóttu heim. Halldórr Snorrason ok Úlfr p. 87 Óspaksson, þeir er fyrr var getit, kómu í Nóreg með H 97 Haraldi konungi. Þeim var ólíkt farit at mǫrgu; Halldórr var manna mestr ok sterkastr ok inn fríðasti; þat vitni bar Haraldr konungr honum, at hann hafi verit þeira manna með honum, er sízt brygði við

1. er*(1): var F.* en—er*(2):* ok e*r* þo *F;* er *mgl. 39.* 5. þá: *ul. F.* heðan—frá: *ul. F.* at: heþan af *tf. F og omv.* sé við. 7. konungi: *ul. F, 39.* 9—10. Hann—allra: *ok sva til* all*ra* he*r F.* 10. vinr: vin *alle.* 11. var | mikit hallæri: *omv. F.* þá: *ul. F.* 13. skip-: *ul. F, 39.* vera dýrra: *omv. F.* 13—14. fyrir . . vaðmála: *ul. F.* 17. hingat: hegat *39.* er: sem *F.* 18. við: *med art. F.* er: *ok F.* alþingi: þ*in*gvelli *F.* 24. inn fríðasti: fr*i*þr sionv*m F.* 25. hafi: hafði *39;* hefði *F.*

váveifliga hluti, hvárt er þat var mannháski eða fagnaðar-
tíðendi eða hvat sem at hendi kom í háska, þá var hann
eigi glaðari ok eigi ógladari; eigi svaf hann meira né
minna eða drakk eða neytti matar, en svá sem vandi
hans var til. Halldórr var maðr fámæltr ok stirðorðr,
bermæltr ok stríðlundaðr ok ómjúkr, en þat kom illa
þá við konung, er hann hafði gnóga aðra með sér
gofga menn ok þjónostufulla. Dvalðisk Halldórr lítla
hríð með konungi, fór hann til Íslandz, gerði þar c.1046
bú í Hjarðarholti, bjó þar til elli ok varð gamall.

K. 37. Frá Úlfi Óspakssyni.

[Harð. (Fms.) k. 54, (Flat.) k. 34; Fsk. k. 188.]

Úlfr Óspaksson var með Haraldi konungi í miklum F 216
kærleikum; hann var inn vitrasti maðr, snjallr í máli,
skorungr mikill, tryggr ok einfaldr. Haraldr konungr
gerði Úlf stallara sinn ok gipti honum Jórunni Þor-
bergsdóttur, systur Þóru, er Haraldr konungr átti.
Born Úlfs ok Jórunnar váru þau Jóan sterki á Rásvelli U 576
ok Brigiða móðir Sauða-Úlfs, foður Pétrs byrðarsveins,
foður þeira Úlfs flýs. Sonr Jóans sterka var Erlendr
hímaldi, faðir Eysteins erkibyskups ok brœðra hans.
Haraldr konungr gaf Úlfi stallara lendz mannz rétt H 98
ok xii. marka veizlur ok umfram hálft fylki í Þránd-
heimi; svá segir Steinn Herdísarson í Úlfsflokki.

---

2. kom: kvæmi *F*, *39*. 5. Halldórr: h*ann F*. maðr: *ul. F*. 6. ok stríðlundaðr: *ul. F*; stirþlyndr *39*. 6—7. illa þá: *omv. F*. 7. aðra | með sér: *omv. F*. 9. Íslandz: *ok tf. F*. þar: *ul. F*. 10. bjó: h*ann tf. F*. 11. *Overskr. fra 18, J2, 39, der dog har* stallara *f.* Ósp.-s.; *mgl. K; ingen kap. inddel. i F*. 13. inn vitrasti: vitr *F*. 14. mikill: ok *tf. K; ul. i alle øvrr.* 17. Jóan: ion *F*, *39*. 18. byrðarsveins: byrðo steins *F*. 19. flýs: *herefter en åben plads i K, J2*. Sonr: son *alle*. Jóans: ions *F*, *39*. 23. svá—-flokki: *ul. F*.

K. 38. Frá Haraldi konungi.

[Harð. (Fms.) k. 55, (Flat.) k. 34; Fsk. k. 189.]

Magnús konungr Óláfsson lét gera Óláfskirkju í kaupangi; í þeim stað hafði náttsætt verit lík konungs, þat var þá fyrir ofan bœinn. Hann lét þar ok reisa konungs-garðinn. Kirkjan varð eigi algǫr, áðr konungr andaðisk. Lét Haraldr konungr fylla þat er á skorti. Hann lét ok efna þar í garðinum at gera sér steinhǫll, ok varð hon eigi algǫr áðr hann lézk. Haraldr konungr lét reisa af grundvelli Máríukirkju uppi á melinum, nær því er heilagr dómr konungsins lá í jǫrðu inn fyrsta vetr eptir fall hans; þat var mikit musteri ok gǫrt sterkliga at líminu, svá at varla fekk brotit, þá er Eysteinn erkibyskup lét ofan taka. Heilagr dómr Óláfs konungs var varðveittr í Óláfskirkju, meðan Máríukirkja var í gǫrð. Haraldr konungr lét húsa konungs-garð ofan frá Máríukirkju við ána, þar sem nú er; en þar sem hann hafði hǫllina látit gera, lét hann vígja hús þat til Grégóríúskirkju.

H 99 **K. 39.** Uphaf Hákonar Ívarssonar.

[Harð. (Fms.) k. 56, jfr. (Flat.) k. 43; jfr. Mork. 76; Hák. Ív. k. 2, 3 beg.]

Ívarr hvíti er maðr nefndr, er var lendr maðr

---

1. *Overskr. fra 39;* fra Magnsi konungi goða *18, J2; mgl. K; åben plads i F.* 2. Óláfs-*(2): ul. F, 39.* 3. lík: Oľ *tf. F.* 4. bœinn: *med* y *39.* 6. kgr*(2): ul. F. 39.* 9. lézk—kgr: *sål. F, 39 ved rettelse af* let *og tilföjelse af* ħ *(vistnok* = haralldr*)* l. *(*= let*) over linjen; mgl. i K, 18, J2.* 10. melinum: melnum *F, 39.* 11. kgsins: Ol*afs F.* 12. at: af *F.* 13. at: *mgl. K. (18, J2).* fekk: var*þ F.* 18. látit gera: *omv. F.* vígja | hús þat: *omv. 39;* þ*at* hvs vígía *F.* 20. *Overskr. fra 18, J2; mgl. K;* fra haconi ifarss. *39; åben plads i F.* 21. er*(2):* ha*nn F.*

gọfugr; hann átti bú á Uplọndum, hann var dóttur-son Hákonar jarls ins ríka; Ívarr var allra manna fríðastr sýnum. Sonr Ívars hét Hákon; frá honum er svá sagt, at hann var umfram alla menn, þá er í þann tíma váru í Nóregi, at frœknleik ok at afli ok atgọrvi; hann var þegar á ungaaldri í herfọrum ok aflaði sér þar mikillar fremðar, ok gerðisk Hákon inn ágætasti maðr.

K. 40. Frá Einari þambarskelfi. U 577

[Harð. (Fms.) k. 56, (Flat.) k. 35; Fsk. k. 189; Hák. Ív. k. 2.]

Einarr þambarskelfir var ríkastr lendra manna í Þrándheimi. Heldr var fátt um með þeim Haraldi konungi; hafði Einarr þó veizlur sínar, þær sem hann hafði haft, meðan Magnús konungr lifði. Einarr var mjọk stórauðigr; hann átti Bergljótu, dóttur Hákonar jarls, sem fyrr var ritat. Eindriði var þá alroskinn, p. II, 28. sonr þeira; hann átti þá Sigríði, dóttur Ketils kálfs F 217 ok Gunnhildar, systur-dóttur Haraldz konungs. Eindriði hafði fríðleik ok fegrð af móður-frændum sínum, Hákoni jarli eða sonum hans, en vọxt ok afl hafði hann af fọður sínum Einari ok alla þá atgọrvi, er Einarr hafði umfram aðra menn; hann var inn vinsælsti maðr.

1. hann*(1): ul. 39.* 3. sýnum: síono*m* *F.* Sonr: son *F, 39.* er: v*ar* *F.* 4. er: sem *F.* 4—5. í—váru: *sål. J2, 18, 39;* varu þann tima *K;* v*arv* þa *F og tf.* i þaɴ tíma *efter* Nóregi. 5. at*(2): ul. F, 39.* 6. hann[3] | var[2] | þegar—aldri[1]: *omv. F.* 7. þar: *ul. F.* fremðar: frægð*ar* *F.* 9. *Overskr. fra 18, J2, 39; mgl. K; åben plads i F.* 11. um: *ul. F.* 12. sem: e*r* *F.* 15. var*(1):* er *39.* ritat: sagt *F.* Eindriði: *sål. her og ellers alle, undt. K:* Endr-. 16. sonr: son *F; fork. K, 39.* 18. ok fegrð: *ul. F.* 20. Einari: *ul. F.* 22. maðr: *ok* þeir baði*r* frændr s*va* sem vatt*ar* viða i sæg*om* *tf. F.*

H 100

K. 41. Frá Ormi jarli.

[Harð. (Fms.) k. 56; Hák. Ív. k. 1, 2.]

Ormr hét þá jarl á Upplǫndum; móðir hans var Ragnhildr, dóttir Hákonar jarls ins ríka; Ormr var inn mesti ágætis-maðr. Þá var á Jaðri austr á Sóla Áslákr Erlingsson; hann átti Sigríði, dóttur Sveins jarls Hákonarsonar. Gunnhildi, aðra dóttur Sveins jarls, átti Sveinn Úlfsson Dana-konungr. Slíkt var afkvæmi Hákonar jarls þá í Nóregi ok mart annat gǫfugra manna, ok var ætt sú ǫll miklu fríðari en annat mannfólk, ok flest atgǫrvimenn miklir, en alt gǫfugmenni.

K. 42. Frá Haraldi konungi.

[Harð. (Fms.) k. 57; Hák. Ív. k. 4.]

Haraldr konungr var ríklundaðr ok óx þat, sem hann festisk í landinu, ok kom svá, at flestum mǫnnum dugði illa at mæla í móti honum eða draga fram annat mál, en hann vildi vera láta; svá segir Þjóðólfr skáld:

114. Gegn skyli herr, sem hugnar,
hjaldrvitjaðar sitja,
dolgstœranda dýrum,
dróttinvandr ok standa;
lýtr folkstara feiti,
fátt 's til nema játta

1. *Overskr. fra 18, J2, 39; mgl. K; åben plads i F.* 8. annat: anara *F.* 12. *Overskr. fra 18, J2, 39; mgl. K; åben plads i F.* 13. þat: *sva tf. F.* 14. landinu: *sål. alle, undt. K;* landi: ok: *ul. F.* 15. í: *ul. F.* 16. en: *þat er tf. F.* vildi: voldi*(!) 39.*

18—134$_2$. **114. vísa.** $_5$. lýtr: lystr *39.* $_6$. 's: er *alle.* játta: *sål. F, 39;* iata *K.*

þat sem þá vill gotnum,
þjóð ǫll, konungr bjóða.

K. 43. Frá Einari þambarskelfi. U 578

[Harð. (Fms.) k. 57, (Flat.) k. 35; Fsk. k. 189; Mork. 60_{17-19}*; Hák. Ív. k. 4.]*

Einarr þambarskelfir var mest forstjóri fyrir bóndum H 101
alt um Þrándheim; helt hann upp svǫrum fyrir þá
á þingum, er konungs menn sóttu. Einarr kunni vel
til laga; skorti hann eigi dirfð til at flytja þat fram
á þingum, þó at sjálfr konungr væri við; veittu honum
lið allir bœndr. Konungr reiddisk því mjǫk, ok kom
svá at lykðum, at þeir þreyttu kappmæli. Segir
Einarr, at bœndr vildu eigi þola honum ólǫg, ef hann
bryti landz-rétt á þeim; ok fór svá nǫkkurum sinnum
milli þeira. Þá tók Einarr at hafa fjǫlmenni um sik
heima, en þó miklu fleira, þá er hann fór til býjar,
svá at konungr var þar fyrir. Þat var eitt sinn, at
Einarr fór inn til býjar ok hafði lið mikit, langskip
viii. eða ix., ok nær d. manna; en er hann kom til
bœjar, gekk hann upp með lið þat. Haraldr konungr
var í garði sínum ok stóð út í loptsvǫlum ok sá, er F 218
lið Einars gekk af skipum, ok segja menn, at Haraldr
kvað þá:

---

3. *Overskr. fra 18, J2, 39; mgl. K; åben plads i F.* 5. alt um: v*m* allan *F.* alt: v́t *tf. 39.* upp: vm *K (18, ikke J2).* 5—6. fyrir þá | á þingum: *omv. F.* 7. hann: *ok tf. F.* 8. þó at: þót *F.* sjálfr kgr: *omv. F.* 10. -mæli: -mælu*m F;* með ser *tf. F, 39.* Segir: sagði *F, 39.* 13. milli: i millu*m F.* Þá tók: *omv. F.* um sik: mik*it F.* 14. þá: *sål. alle, undt. K, der ul. det.* býjar: *med* æ *F.* 16. býjar: *med* æ *F, 39.* ok: *hann F.* 17. d.: v. h. *39;* .v. hvndr*vt F.* 18. bœjar: *med* y *39.* þat: sítt *F.* 19. út: uti *F, 39.* 20. ok: *sva F.*

115. Hér sék upp enn ǫrva
Einar, þanns kann skeina
þjalfa, þambarskelfi,
þangs, fjǫlmennan ganga;
fullafli bíðr fyllar,
finnk opt at drífr minna,
hilmis stóls, á hæla
húskarla lið jarli.

H 102 116. Rjóðandi mun ráða
randar bliks ór landi
oss, nema Einarr kyssi
øxar munn enn þunna.

Einarr dvalðisk í býnum nǫkkura daga.

K. 44. Fall Einars ok Eindriða.

[Harð. (Fms.) k. 57, 63, (Flat.) k. 35, 38; Fsk. k. 189; Mork. 60_{20-34}; Hák. Ív. k. 4—5; Tjodrek k. 25 fin.]

Einn dag var átt mót, ok var konungr sjálfr á mótinu. Hafði verit tekinn í býnum þjófr einn, ok var hafðr á mótinu; maðrinn hafði verit fyrr með Einari, ok hafði honum vel getizk at manninum. Var Einari sagt: þá þóttisk hann vita, at konungr myndi eigi manninn láta undan ganga fyrir því at heldr, þótt Einari þœtti þat máli skipta. Lét þá 1049—50

1—8. **115. vísa.** 1. sék: se ek *alle.* enn: hin*n* *39.* 2. þanns: þann er *alle.* 3. þjalfa . . . skelfi: *sål. 39;* þialma . . . skelmi *K, F;* þa*m*ba *skr. F.* 6. finnk: finn ek *alle.*

9—12. **116. vísa.** 2. randar: *sål. F;* randa *de øvrr.* 4. enn: hinn *K. 39.*

13. býnum: *med* æ *F.* 14. *Overskr. fra 18, J2, 39, der dog har* drap; *åben plads i F.* 15. mót: i bæno*m* *tf. F.* 16. býnum: *med* æ *F.* 17. maðrinn: þessi m*aðr* *F.* 18. ok: *ul. F.* getizk—manninum: lik*at* t*il* h*ans* *F.* 19. Var: þe*tt*a *tf. F.* þá: *ok F.* 20. eigi: ecki *F, 39;* f*yri* þ*at* *tf. F.* manninn láta: *omv. F.* 20—21. fyrir—heldr: *ul. F.* 21. þat: *ul. F.* Lét þá: þa bað *F.*

Einarr vápnask lið sitt, ok ganga síðan á mótit; tekr Einarr manninn af mótinu með valdi. Eptir þetta U 579 gengu at beggja vinir ok báru sáttmál milli þeira; kom þá svá, at stefnu-lagi var á komit, skyldu þeir hittask sjálfir. Málstofa var í konungs-garði við ána niðri; gekk konungr í stofuna við fá menn, en annat lið hans stóð úti í garðinum. Konungr lét snúa fjǫl yfir ljórann, ok var lítit opit á. Þá kom Einarr í garðinn með sitt lið; hann mælti við Eindriða son sinn: »ver þú með liðinu úti, við engu mun mér þá hætt«. Eindriði stóð úti við stofu-dyrrin. En er Einarr kom inn í stofuna, mælti hann: »myrkt er í málstofu konungsins«. Jamskjótt hljópu menn at honum, ok lǫgðu sumir, en sumir hjoggu. En er Eindriði heyrði þat, brá hann sverðinu ok hljóp inn í stofuna; var hann þegar feldr ok báðir þeir. Þá hljópu konungs- H 103 menn at stofunni ok fyrir dyrrin, en bóndum fellusk hendr, þvíat þeir hǫfðu þá engan forgǫngu-mann; eggjaði hverr annan, segja, at skǫmm var, er þeir skyldu eigi hefna hǫfðingja síns, en þó varð ekki af atgǫngunni. Konungr gekk út til liðs síns ok skaut á fylking ok setti upp merki sitt, en engi varð atganga bóandanna. Þá gekk konungr út á skip sitt ok alt lið hans, røri síðan út eptir ánni ok svá út á fjǫrð leið sína. Bergljót, kona Einars, spurði fall hans;

1. vápnask | lið sitt: *omv. F*; vapna *skr. 39.* 1—2. tekr Einarr: *omv. F.* 2. manninn: þiofín *F.* þetta: þ*at F.* 3. -mál: i *tf. F.* 5. -stofa: *med art. F.* 6. niðri: nið *F.* við: *með 39.* 7. stóð: var *F, 39.* 8. yfir: f*yri F.* 12. inn: *ul. F.* 14. sumir*(1)*: *til hans tf. F.* 15. þat: þa *tf. 39.* 16. feldr: drepín *F.* 18. engan: for stíora *eða tf. F.* 19. segja: sogðo *F.* 21. Kgr gekk: *omv. F.* 22—23. en—bóandanna: *ul. F*; bænd- *skr. 39.* 23. Þá Siþ*an F.* út: *ul.(?) F.* 24. røri: reru *F, 39.* 25. sína: en bændr f*orv* hei*m* við s*v*a buit *tf. F*; *herefter nyt kap. i F (aben plads f. overskr.), 39 med overskr.:* fra bergliot.

var hon þá í herbergi því, er þau Einarr hǫfðu áðr F 219 haft út í bœnum; gekk hon þegar upp í konungs-garð, þar sem bónda-liðit var; hon eggjaði þá mjǫk til orrostu; en í því bili røri konungr út eptir ánni. Þá mælti Bergljót: »missum vér nú Hákonar Ívarssonar, frænda míns; eigi mundu bana-menn Eindriða róa hér út eptir ánni, ef Hákon stœði hér á ár-bakkanum«. Síðan lét Bergljót búa um lík þeira Einars ok Eindriða; váru þeir jarðaðir at Óláfskirkju hjá leiði Magnús konungs Óláfssonar. Eptir fall Einars var Haraldr konungr svá mjǫk óþokkaðr af verki þessu, at þat eina skorti á, er lendir menn ok bœndr veittu eigi atferð ok heldu bardaga við hann, at engi varð forgǫngu-maðr til at reisa merki fyrir bóanda-herinum.

U 580 **K. 45.** Frá Haraldi konungi ok Finni Árnasyni.

[Harð. (Fms.) k. 64; Ágr. k. 35.]

Finnr Árnason bjó þá á Yrjum á Austrátt: hann 1049—50
var þá lendr maðr Haraldz konungs. Finnr átti Bergljótu, dóttur Hálfdanar Sigurðarsonar sýrs; Hálfdan H 104 var bróðir Óláfs konungs ins helga ok Haraldz konungs. Þóra, kona Haraldz konungs, var bróðurdóttir Finnz Árnasonar; var Finnr inn kærsti konungi ok allir þeir brœðr. Finnr Árnason hafði verit

1. þá: *ul. F.* 2. haft: *ul. F.* bœnum: bæ *F, 39.* -garð: *med art. F.* 3. hon eggjaði: *ok* egiaði h*on F.* 4. en: *ul. F.* kgr: *med art. F, 39.* 5. nú: her *F, 39.* 7. hér*(2)*: nv *tf. F.* 8—9. Einars ok E.: þ*e*ira feðga *F.* 12. eina: eíno *F.* 13. hann: k*onvng F.* varð: v*ar F.* 14. bóanda-: bænda- *F, 39 (der skr.*hern-*).* 15—16. *Overskr fra 18, J2, 39. der dog ul.* Haraldi—ok; *åben plads i F.* 18. Finnr: h*ann F.* 19. sýrs: *sål. K, F;* syr *18, J2, 39.* 19—22. Hálfdan—Árnasonar: *ul. F.* 22. kgi: vin har*alldz* ko*nvngs F.*

nokkur sumur í vestrvíking; hofðu þeir þá verit allir saman í hernaði Finnr ok Guthormr Gunnhildarson ok Hákon Ívarsson. Haraldr konungr fór út eptir Þrándheimi ok út á Austrátt; var honum þar vel fagnat. Síðan toluðusk þeir við konungr ok Finnr ok rœddu sín á milli um þessi tíðendi, er þá hofðu gorzk fyrir skemstu, aftoku Einars ok þeira feðga ok svá kurr þann ok þys, er Þrœndir gerðu at konungi. Finnr svarar skjótt: »þér er verst farit at hvívetna; þú gerir hvatvetna ilt, en síðan ertu svá hræddr, at þú veizt eigi, hvar þú hefir þik«. Konungr svarar hlæjandi: »mágr, ek vil nú senda þik inn til býjar; ek vil, at þú sættir bœndr við mik; vil ek, ef þat gengr eigi, at þú farir til Uplanda ok komir því við Hákon Ívarsson, at hann sé eigi mótgongu-maðr minn«. Finnr svarar: »hvat skaltu til leggja við mik, ef ek fer forsendu þessa, þvíat bæði Þrœndir ok Uplendingar eru fjandr þínir svá miklir, at engum sendimonnum þínum er fœrt þannug, nema sín njóti við«. Konungr svarar: »far þú, mágr, sendiforna, þvíat ek veit, at þú kømr áleiðis, ef nokkurr kømr, at gera oss sátta, ok kjós þú bœn at oss«. Finnr segir: »halt þú þá orð þín, en ek mun kjósa bœnina; ek kýs grið ok landz-vist Kálfi, bróður mínum, ok

---

1. vestr-: æstr- *F*. 2. í—Finnr: *ul. F*. 3. út: s*va F*. 6. ok—milli: *ul. F*. um: of *F*. 7. aftoku: d*rap F*. þeira feðga: eínd*ri*þa *F*. 8. kurr—þys: þys þaɴ *F*. Þrœndir: bændr *F*. 8—9. kgi: h*anv*n *F*. 10. hvat-: hvet- *F*. *39*. ilt: e*r* þ*er* kemr í hvg *tf. F*. 11. þik: *ul. F*. 12. nú: *ul. F*. 13. ek vil: *omv. F*. vil ek: eɴ *F*. 14. gengr: ge*n*gz *F*. eigi: vil ek *tf. F*. 16. skaltu: k*onvng*r *tf. F*. 17. -sendu: -sending *F*. *39*. 18. fjandr þínir | svá miklir: *omv. F og skr*. fiandm*enn*. 19. þannug: þaɴig *F*. 20. -forna: fe*r*þína *F*; -ina *skr*. *39*. 21. þvíat: *ul. F*. at: *mgl. K*. 21—22. kømr*(2)* —gera: ge*r*ir os *F*. 23. segir: sv' *F*, *39*.

eignir hans allar ok þat með, at hann hafi nafnbœtr
sínar ok alt ríki sitt, slíkt er hann hafði, áðr hann
fór ór landi«. Konungr sagði ok játti ǫllu þessu, er
Finnr mælti; hǫfðu at þessu vitni ok handfestar.
Síðan mælti Finnr: »hvat skal ek Hákoni fram bjóða
H 105 til þess, at hann játti þér griðum, hann ræðr nú mest
fyrir þeim frændum«. Konungr segir: »hitt skaltu
U 581 fyrst heyra, hvat Hákon mælir til sættar fyrir sína
hǫnd. Síðan kom þú mínu máli, sem framarst máttu,
en at lykðum þá neitaðu konungdóminum einum«.
F 220 Síðan fór Haraldr konungr suðr á Mœri ok dró at
sér lið ok gerðisk fjǫlmennr.

K. 46. Ferð Finnz Árnasonar.

[Harð. (Fms.) k. 65.]

049—50 Finnr Árnason fór inn til bœjar ok hafði með
sér húskarla sína, nær lxxx. manna. En er hann
kom inn til býjarins, þá átti hann þing við býjar-menn.
Finnr talaði á þinginu langt ok snjalt, bað býjar-menn
ok bœndr taka alt annat ráð en hatask við konung
sinn eða reka hann í brot, minti þá á, hversu mart
ilt hafði yfir þá gengit, síðan er þeir hǫfðu þat fyrr
gǫrt við inn helga Óláf konung; segir ok, at konungr
vill bœta víg þessi, svá sem inir beztu menn ok inir
vitrustu vilja dœma. Lauk Finnr svá sinni rœðu, at

1—2. -bœtr sínar: bót sína *F*. 2. er: sem *F*. *39*. áðr: eɴ *tf*. *F*. 3. sagði: sv' *F*, *39*. ǫllu þessu: *omv*. *F*. 4. mælti: *ok tf*. *F*. 7. segir: sv' *F*, *39*. 8. Hákon: *sål. alle, undt. K:* hann. sættar: satta *F*. 10. þá: *ul*. *F*. 11. dró: h*ann tf*. *F*. 13. *Overskr. fra 18, J2, 39, der dog har* tala *(f.* Ferð*); mgl. K; åben plads i F*. 16. inn: *ul*. *F*. býjar-: *her og i det følg. med* æ *F*. þá: *ul*. *F*. 18. alt: *ul*. *F*. 20. er: *ul*. *F*, *39*. 21. segir: sagði *F*. ok: þ*at 39; ul*. *F*. 22. sem: vilia *tf*. *39 og ul. det følg*. vilja dœma. 22—23. ok—vitrustu: *ul*. *F*. 23. dœma: f*yri* sía *F*. sinni rœðu: síno mali *F*.

menn vildu láta standa þetta mál kyrt, þar til er aptr kœmi sendimenn þeir, er Bergljót hafði gort til Uplanda á fund Hákonar Ívarssonar. Síðan fór Finnr út til Orkadals með þá menn, er honum hofðu fylgt til býjar; síðan fór hann upp til Dofrafjallz ok austr um fjall. Fór Finnr fyrst á fund Orms jarls, mágs síns, — jarl átti Sigríði, dóttur Finnz —, ok segir honum til ørenda sinna.

K. 47. Frá Finni ok Hákoni Ívarssyni. H 106

[Harð. (Fms.) k. 65, (Flat.) k. 44; jfr. Hák. Ív. k. 6, 7.]

Síðan leggja þeir stefnu-lag við Hákon Ívarsson. 1049—50 En er þeir finnask, þá bar Finnr upp ørendi sín fyrir Hákon, þau er Haraldr konungr bauð honum; fannzk þat brátt í rœðu Hákonar, at honum þótti sér skylda mikil á vera at hefna Eindriða, frænda síns, segir, at honum váru þau orð komin ór Þrándheimi, at honum myndi þar fásk gnógr styrkr til upreistar í móti konungi. Síðan tjáði Finnr fyrir Hákoni, hversu mikill munr honum var, at betra var at taka af konungi svá mikil metorð, sem hann kynni sjálfr at beiða, heldr en hætta til þess, at reisa orrostu U 582 í móti konungi þeim, er hann var áðr þjónostubundinn við, segir, at hann mun fara ósigr — ok hefir þú þá fyrir gort bæði fé ok friði; en ef þú sigrask á

1. þetta mál: *sål. alle, undt. K, omv.* þar til: *til* þess *F.* 3. Síðan: Eft*ir* þ*at F.* 4. er: sem *F.* 5. býjar: bæiar*ins F.* 7. segir: sagði *F.* 9. *Overskr. fra 18. J2; mgl. K;* Settar boð *til* h. *39: åben plads i F.* 11. þá: *ul. F.* 11—12. ørendi sín | fyrir H.: *omv. F.* 14. mikil | á vera: *omv. F.* 15. segir: sagði *F.* 17. í: *ul. F.* 18. honum: *sål. alle, undt. K:* þat. 21. í: *ul. 39.* 22. segir: *sva tf. F.* mun: m*v*ndi *F.* 23. bæði: *ul. F.* á: Haralldi *tf. F, 39.*

konungi, þá muntu heita dróttinsviki«. Jarl studdi ok þessa rœðu með Finni. En er Hákon hugsaði þetta fyrir sér, þá lauk hann þat upp, er honum bjó í skapi, segir svá: »ek mun sættask við Harald konung, ef hann vill gipta mér Ragnhildi, dóttur Magnús konungs Óláfssonar, frændkonu sína, með þvílíkri heimanfylgju, sem henni sómir ok henni líkar«. Finnr segir, at hann vill þessu játta af konungs hendi; staðfesta þeir þetta mál milli sín. Síðan ferr Finnr norðr aptr til Þrándheims; settisk þá niðr þessi ófriðr ok agi, svá at konungr helt þá enn ríki sínu í friði innan landz, þvíat þá var niðr drepit sambandi því ǫllu, er frændr Eindriða hǫfðu haft til mótstǫðu við Harald konung.

H 107 **K. 48.** Bónorð Hákonar Ívarssonar.

[Harð. (Fms.) k. 67, jfr. (Flat.) k. 38 fin., 44; jfr. Fsk. k. 190; jfr. Mork. 60_{34-38}*; Hák. Ív. k. 8.]*

F 221 En er sú stefna kom, er Hákon skyldi vitja þessa *(c. 1050 ur. c. 1060)* einkamála, þá fór hann á fund Haraldz konungs. En er þeir taka tal sitt, þá segir konungr, at hann vill halda alt þat af sinni hendi, sem í sætt hafði komit með þeim Finni — »skaltu Hákon, segir konungr, tala mál þetta við Ragnhildi, hvárt hon vill samþykkja þetta ráð; en eigi er þér ok engum ǫðrum at ráðanda

1. dróttin-: drottins *F.* 3—4. lauk—svá: *mælti hann F.* 7. ok—líkar: *ul. F.* 8. játta: *sål. F; med* t *de øvrr.* af—hendi: *ul. F. 39.* 9. milli sín: sín a milli *F.* 12. í friði | innan landz: *omv. F* 12—14. þvíat—kg: *ul. F.* 15. *Overskr. fra 18. J2; mgl. K;* fra haconi *39; åben plads i F.* 17. þá: *ul. F.* 18. taka—þá: tala þetta mal *F.* vill: villdi *F.* 19. alt þat: *omv. F.* af—sem: er *F.* 20. Finni: *ul. 39.* 21. mál þetta: *omv. F.* 22. at: þvi *tf. F.*

at fá Ragnhildar, svá at eigi sé hennar samþykki við«. Síðan gekk Hákon á fund Ragnhildar ok bar upp fyrir hana bónorð þetta. Hon svarar svá: »opt finn ek þat, at mér er aldauði Magnús konungr faðir minn, ef ek skal giptask bónda einum, þó at þú sér fríðr maðr eða vel búinn at íþróttum; ef Magnús konungr lifði, þá myndi hann eigi gipta mik minna manni en konungi. Nú er þess eigi ván, at ek vilja giptask ótignum manni«. Síðan gekk Hákon á fund Haraldz konungs ok segir honum rœðu þeira Ragnhildar, innir þá upp einkamál þeira Finnz; var þá ok Finnr hjá ok fleiri menn, þeir er við rœðu þeira U 583 Finnz hǫfðu verit; segir Hákon svá til allra þeira vitnis, at svá var skilt, at konungr skyldi svá Ragnhildi heiman gera, at henni líkaði — »nú vill hon eigi eiga ótíginn mann, þá meguð þér gefa mér tígnar-nafn; hefi ek til þess ætt, at ek má heita jarl, ok nǫkkura hluti aðra, at því er menn kalla«. Konungr svarar: »Óláfr konungr, bróðir minn, ok Magnús konungr, sonr hans, þá er þeir réðu ríki, létu þeir einn jarl vera senn í landi; hefi ek ok svá gǫrt, síðan er ek var konungr; vil ek eigi taka tígn af Ormi H 108 jarli, þá er ek hefi áðr gefit honum«. Sá þá Hákon sitt mál, at þat myndi eigi við gangask; líkaði honum þá stórilla; Finnr var ok allreiðr; segja þeir, at konungr heldi ekki orð sín, ok skilðusk at svá búnu.

1. Ragnhildar: *hennar F.* svá: *með þvi F.* 1–2. eigi —við: *hon samþyckí eigi F.* 8. eigi: *engi F.* 9. manni: *herefter nyt kap. i F. åben plads f. overskr., 39 med overskr.* viðrtal *haralldz konvngs ok haconar.* 10. rœðu: *viðtal F.* 10—11. Ragnh.: *ok tf. F.* 12. þeir: *ul. 39.* 14. skilt: *sål. F. 39;* skilit *K.* 15. at: *sem F, 39.* 17. ætt: *ok* burði *tf. F.* 18. ok: *sva tf. F.* 20. þeir*(2): ul. F.* 22. er: *ul. 39.* kgr: *kallaðr tf. F.* ek*(2)*: *ok tf. F.* 24. eigi: *ecki F, 39.* 26. ekki: *eigi F.*

(1050) Hákon fór þá þegar ór landi ok hafði langskip vel skipat; hann kom fram suðr í Danmǫrk ok fór þegar á fund Sveins konungs, mágs síns. Tók konungr feginsamliga við honum ok fekk honum þar veizlur miklar; gerðisk Hákon þar landvarnar-maðr Sveins konungs fyrir víkingum, er mjǫk herjuðu á Dana-veldi, Vinðr ok aðrir Austrvegs-menn ok svá Kúrir; lá hann úti vetr sem sumar.

K. 49. Dráp Ásmundar.

[Harð. (Fms.) k. 68, (Flat.) k. 44; Mork. 86_{30}—87; Hák. Ív. k. 9.]

Ásmundr er maðr nefndr, er sagt er, at væri systur-son Sveins konungs ok fóstrson hans. Ásmundr var allra manna gǫrviligastr, unni konungr honum mikit. En er Ásmundr drósk á legg, var hann brátt
F 222 ofstopa-mikill, ok hann gerðisk víga-maðr. Konungi líkaði þat illa ok lét hann fara frá sér, fekk honum lén gott, þat er hann mátti vel halda sik ok sveit með sér. En þegar er Ásmundr tók við konungs fé, dró hann lið mikit at sér; en honum endisk ekki þat fé til síns kostnaðar, er konungr hafði veitt honum,
U 584 þá tók hann annat miklu meira, þat er konungr átti. En er konungr spurði þat, þá stefndi hann Ásmundi
H 109 á fund sinn. En er þeir hittusk, þá segir konungr, at Ásmundr skyldi vera í hirð hans ok hafa enga

1. þá: *ul. F.* 5—6. Sveins kgs: *ul. F, 39.* 7. Vinðr: *ok* kvrir *tf. F.* aðrir: *ul. F.* -menn: *ul. 39.* svá Kúrir: vikíngar *F.* 8. úti: a herskipum *tf. F, 39.* sem: *ok F.* 9. *Overskr. fra 18, J2; mgl. K;* fra asmvndi *39; åben plads i F.* 10. er*(2)*—væri: *ul. F.* 11. Sveins: dana *tf. 39.* 14. ofstopa-: maðr *tf. F, 39.* hann: *ul. F.* 16. sik: við *tf. F.* 17. er: *sål. alle, undt. K, der ul. det.* 18. en: *ul. F.* honum endisk: *omv. F.* 18—19. ekki | þat fé: *omv. F.* 19. síns kostnaðar: *omv. F.* 21. þá: *ul. F.* 22. fund sinn: *omv. F.* þá: *ul. F.*

sveit; ok varð svá at vera sem konungr vildi. En er Ásmundr hafði verit litla hríð með konungi, þá unði hann ekki þar ok hljópsk í brot um nótt ok kom aptr til sveitar sinnar ok gerði þá enn fleira ilt en fyrr. En er konungr reið yfir land ok kom þar nær sem Ásmundr var, þá sendi hann lið til at taka Ásmund með valdi; síðan lét konungr setja hann í járn ok halda hann svá um hríð ok hugði, at hann myndi spekjask. En er Ásmundr kom ór járni, þá hljóp hann þegar í brot ok fekk sér lið ok herskip, tók hann þá ok herjaði bæði útan landz ok innan landz ok gerði it mesta hervirki, drap mart manna ok rænti víða. En þeir menn, er fyrir þessum ófriði urðu, kómu til konungs ok kærðu skaða sinn fyrir honum. Hann svarar: »hvat segið þér mér til þess? Hví farið þér eigi til Hákonar Ívarssonar, hann er hér landvarnar-maðr minn ok til þess settr at friða fyrir yðr bóndum, en hegna víkingum; var mér sagt, at Hákon væri djarfr maðr ok frœkn, en nú lízk mér sem hann vili hvergi þar til leggja, er honum þykki mannhætta í vera«. Þessi orð konungs váru flutt til Hákonar, ok morgum við aukit. Síðan fór Hákon með liði sínu at leita Ásmundar; varð fundr þeira á skipum; lagði Hákon þegar til orrostu, varð þar horð orrosta ok mikil. Hákon gekk upp á skip Ásmundar ok hrauð skipit; kom svá, at þeir Ásmundr skiptusk sjálfir vápnum viðr ok hoggum; þar fell

1. ok: *ul. F.* vildi: voldi*(!) 39.* 2. þá: *ul. F.* 6. til: *ul. 39.* 9. myndi: þa *tf. 39.* þá: *ul. F.* 12. landz-: *ul. F (og J2).* ok gerði: g*er*þi h*ann* *F.* -virki: *ok tf. F. 39.* 13. menn, er: sem *F.* 15. Hann: k*onvng*r *F.* 19. nú: *ul. F og omv.* mér lízk. 21. þykki: þick*ir* *F.* 23. varð: v*ar* *F.* 24. orrostu: *ok tf. F.* 25. hǫrð—mikil: harðr bardagi *ok* mik*it* maɴfall *F.* 27. vápnum—hǫggum: hoɢo*m* við *F.* þar: *ok F.*

Ásmundr; Hákon hjó hǫfuð af honum. Síðan fór
Hákon skyndiliga á fund Sveins konungs ok kom svá
til hans, at konungr sat um matborði. Hákon gekk
fyrir borðit ok lagði hǫfuðit á borðit fyrir konunginn
H 110 ok spurði, ef kendi. Konungr svarar engu ok var
dreyrrauðr á at sjá. Síðan gekk Hákon í brot. Lítlu
síðarr sendi konungr menn til hans ok bað hann
U 585 fara í brot ór sinni þjónostu, segir, at »ek vil ekki
mein gera honum, en ekki má ek gæta frænda várra
allra«.

K. 50. Kvánfang Hákonar Ívarssonar.

[Harð. (Fms.) k. 68, (Flat.) k. 44.]

Síðan fór Hákon í brot ór Danmǫrk ok norðr í
Nóreg til eigna sinna. Þá var andaðr Ormr jarl,
frændi hans. Menn urðu Hákoni fegnir mjǫk, frændr
ok vinir; urðu þá til þess margir gǫfgir menn at
F 223 ganga um sættir milli þeira Haraldz konungs; kom
svá, at þeir sættusk með því móti, at Hákon fekk (1062)
Ragnhildar konungs-dóttur, en Haraldr konungr gaf
Hákoni jarldóm ok veldi slíkt, sem haft hafði Ormr
jarl. Hákon sór Haraldi konungi trúnaðar-eiða til
þeirar þjónostu, sem hann var skyldr til.

---

1. Ásmundr: *ok tf. F.* H. hjó: *omv. F.* 3. um: yf*ir* *F.* -borði: -borðom *F, 59.* 4. hǫfuðit: *uden art. 39;* hof*v*t .A. *F.* kginn: h*ann* *F.* 5. ef: hann *tf. F. 39 (og J2, ikke 18).* kendi: hofvþ*it* *tf. F.* 6. á: *ul. F.* 8. í: *ul. F, 39.* segir: segit *F;* seg *E.* 8—9. ekki—gera | honum: *omv. F.* 11. *Overskr. fra 18, J2; mgl. K;* brotferð hac*onar* i nor*eg* *39; åben plads i F.* 12. í*(1): ul. F, 39.* 14. mjǫk: *ul. 39.* frændr: h*ans* *tf. 39.* 16. kgs: ok hakonar *tf. F, 39.* 17. móti: *ul. F.* 19. jarldóm: *sål. alle, undt. K:* iarlsnafn.

K. 51. Sætt Haraldz konungs ok Kálfs.

[Harð. (Fms.) k. 69.]

Kálfr Árnason hafði verit í vestrvíking, síðan er c.1050
hann fór ór Nóregi, en opt á vetrum var hann í
Orkneyjum með Þorfinni jarli, mági sínum. Finnr
Árnason, bróðir hans, gerði orð Kálfi ok lét segja
honum einkamál þau, er þeir Haraldr konungr hǫfðu
við mælzk, at Kálfr skyldi hafa landz-vist í Nóregi
ok eignir sínar ok slíkar veizlur, sem hann haft hafði
af Magnúsi konungi. En er Kálfi kom sjá orðsending,
þá bjósk hann þegar til farar; fór hann austr í Nóreg
fyrst á fund Finnz bróður síns; síðan tók Finnr Kálfi H 111
grið, ok fundusk þeir sjálfir konungr ok Kálfr, gerðu
þá sætt sína, eptir því sem konungr ok Finnr hǫfðu
fyrr bundit einkamálum með sér; gekk Kálfr til festu
við konung ok allz skildaga slíks, sem hann hafði bundit
fyrr við Magnús konung, at Kálfr væri skyldr at gera
þau verk ǫll, sem Haraldr konungr vildi ok honum
þœtti sitt ríki bœta. Tók Kálfr þá upp eignir sínar
allar ok veizlur, sem hann hafði fyrr haft.

K. 52. Fall Kálfs Árnasonar.

[Harð. (Fms.) k. 70.]

En it næsta sumar eptir hafði Haraldr konungr 1051
leiðangr úti, fór suðr til Danmerkr ok herjaði þar

1. *Overskr. fra 18, J2; mgl. K;* landfrelstr k. a. s. *39; åben plads i F.* 4. jarli: *ul. 39.* 6—7. þau—mælzk: þeira har*alldz* k*onvngs* *F.* 7. Kálfr: a. s. *tf. 39.* 8. haft hafði: *omv. F, 39, J2 (*haft *ul. 18).* 10. þá: *ul. F.* farar: fer*þ*ar *F.* hann*(2)*: *ul. F, 39.* 10—11. austr—N. | fyrst: *omv. F.* 11. Kálfi: b*roðvr* s*invm* *tf. F.* 12. ok*(1)*: af k*onvng*i *F;* þa *tf. 39.* sjálfir: þa *F; ul. 39.* 15—16. bundit fyrr: *omv. F;* fyrr *ul. 39.* 17. þau verk | ǫll: *omv. F.* honum: *ul. K, 18, J2.* 18. upp: allar *F.* 19. allar: *ul. F.* haft: hafðar *F.* 20. *Overskr. fra 18, J2, 39; mgl. K; åben plads i F.* 22. úti: *ok tf. F.*

U 586 um sumarit. En er hann kom suðr til Fjóns, þá var þar liðsamnaðr mikill fyrir þeim. Þá lét konungr lið sitt ganga af skipum ok bjósk til upgǫngu; hann skipaði liði sínu, lét vera fyrir sveit Kálf Árnason ok bað þá ganga fyrsta upp ok segir þeim, hvert þeir skyldu stefna, en hann kvezk mundu ganga upp eptir þeim ok koma þeim at liði. Þeir Kálfr gengu upp, ok kom brátt lið í móti þeim; réð Kálfr þegar til orrostu, ok varð sá bardagi eigi langr, þvíat Kálfr var brátt ofrliði borinn ok kom hann á flótta ok lið hans, en Danir fylgðu þeim; fell mart af Norðmǫnnum; þar fell Kálfr Árnason. Haraldr konungr gekk upp á land með fylking sína; var þat brátt á leið hans, at þeir sá fyrir sér valinn ok fundu brátt lík Kálfs; var þat borit ofan til skipa; en konungr gekk upp á land ok herjaði ok drap þar mart manna; svá segir Arnórr:

117. Rauð, en rýrt varð síðan,
(rann eldr of sjǫt manna)
F 224 H 112 frána egg á Fjóni,
Fjónbyggva lið, tyggi.

K. 53. Ferð Finnz Árnasonar ór landi.

[Harð. (Fms.) k. 70, (Flat.) k. 38 fin.; Ágr. k. 35, jfr. Fsk. k. 190; Mork. 61_{3-4}*.]*

Eptir þat lét Finnr Árnason sér fjandskap í

1. um: of *F.* þá: *ul. F.* 5. fyrsta: fyrst *F.* 6. skyldu: skylldi *F.* hann: *konvngr F.* 6—7. eptir þeim: siðar *F.* 7. gengu: nv *tf. F.* 8. ok: *ul. F.* 9. ok: *ul. F.* 11. hans: allt *tf. F.* þeim: *ok tf. F.* 12. þar: þa *F.* 13. fylking sína: *omv. F, 39.* var—brátt: fvndo þeir *F.* 13—14. hans—sá: síní *F.* 14. fyrir sér | valinn: *omv. F.* ok: *þeir F; ul. 39.* brátt: *ok F.* 15. upp: *ul. 39.*

18—21. **117. vísa.** 2. of: *sål. F;* um *de øvrr.* 4. -byggva: *sål. F, E; med* i *de øvrr.* tyggi: *med* i *alle.*

22. *Overskr. fra 18, J2, 39, der dog har* brot ferð *og ul.* ór landi; *mgl. K; åben plads i F.*

þykkja við konung um fall Kálfs bróður síns, kallaði, at konungr væri ráðbani Kálfs, ok þat væri blekking ein við Finn, er hann hafði teygt Kálf, bróður sinn, vestan um haf á vald ok trúnað Haraldz konungs. En er þessi rœða kom á lopt, þá mæltu þat margir menn, at þat þótti grunnsæligt, er Finnr hafði trúat því, at Kálfr myndi fá trúnað Haraldz konungs; þótti sem konungr væri heiptrækr um smæri hluti en þá, er Kálfr hafði gǫrt við Harald konung. Konungr lét hér rœða um hvern slíkt er vildi, sannaði þat ekki, synjaði ok eigi; fannzk þat eitt á, at konungi þótti þat vel orðit. Haraldr konungr kvað vísu þessa:

118. Nú emk ellifu allra
(eggjumk vígs) ok tveggja,
þau ró enn svát mank, manna,
morð, ráðbani orðinn;
ginn en gráleik inna
golls, es ferr með skolli,
lýtendr; kveða lítit
lauki gæft til auka.

Finnr Arnason lét sér svá mikit um finnask þetta U 587
mál, at hann fór af landi brot ok kom fram suðr í 1051
Danmǫrk, fór á fund Sveins konungs ok fekk þar

---

2. Kálfs: h*ans* *F*. 3. hafði: *sål. alle. undt. K:* hefþi. 5. kom á lopt: v*ar* a lopt komín *F*. 7. því: t*il* k*onvng*i *F*. Haraldz kgs: h*ans* *F*. 9. hafði: til *tf. 39*. gǫrt: til saka *tf. F. 39*. Harald kg: h*ann* *F*. 10. rœða: tala *F*. 11. á: *ul. 39*. þótti: þe*tt*i *39*. 12. Haraldr: *ul. F*.

13–20. **118. vísa**. 2. eggjumk: -umz *alle*. 3. ró: eru *alle*. svát: sva at *alle*. mank: ek man *alle undt. 39. der ul.* ek. 4. orðinn: orðit *F*. 6. golls: *sål. F; med* u *de øvrr.* 7. kveða: kveði *39*.

21. um finnask: *omv. F*. 21–22. þetta mál: *omv. F*, *39*.

H 113 góðar viðtǫkur, ok tǫluðu þeir lǫngum einmæli, ok kom þat upp at lykðum, at Finnr gekk til handa Sveini konungi ok gerðisk hans maðr, en Sveinn konungr gaf honum jarldóm ok Halland til yfirsóknar, F 224$_{23}$ ok var hann þar til landvarnar fyrir Norðmǫnnum.

K. 54. Frá Guthormi Gunnhildarsyni.

[ÓH (Fms.) k. 249, (53) k. 266, (49) k. 104, Ældste sag. p. 12; Norsk Hom. 150—51.]

Guthormr hét sonr Ketils kálfs ok Gunnhildar á Hringunesi, systur-son Óláfs konungs ok Haraldz konungs. Guthormr var maðr gǫrviligr ok snimma roskinmannligr. Var Guthormr optliga með Haraldi konungi ok þar í miklum kærleikum ok ráða-gǫrðum með konungi, þvíat Guthormr var vitr maðr; hann var inn vinsælsti maðr. Guthormr var optliga í hernaði ok herjaði mjǫk í Vestrlǫnd; hann hafði lið mikit; hann hafði friðland ok vetrsetu í Dyflinni á Írlandi ok var í kærleikum miklum með Margaði konungi.

K. 55. Jartegn Óláfs konungs.

[ÓH (Fms.) k. 249, (53) k. 266, (49) k. 104; Norsk Hom. 150—1.]

Um sumarit eptir fór Margaðr konungr ok Guth- c.1052 ormr með honum, ok herjuðu á Bretland ok fengu þar ógrynni fjár. Síðan lǫgðu þeir í Ǫngulseyjarsund; þeir skyldu þar skipta herfangi sínu. En er fram var borit þat mikla silfr ok konungr sá þat, þá vildi

1. -tǫkur: tekíor *F.* ok—þeir: þ*eir* toloðo *F.* lǫngum: lengi *39.* 3. Sveini: *ul. F.* 4. honum: finni *F. 39.* 5. til landvarnar: l*andvarnarmaðr 39.* 6. *Overskr. fra 18, J2, 39, der dog ul.* Gunnh. syni; *mgl. K. Kap. 54—57 mgl. i F.* 10. optliga: *sål. 18, J2, 39, E;* opt *K.* 14. herjaði: optliga *tf. K, 18, men ikke J2, 39, E.* hann—mikit: *sål. 39; mgl. K.* 17. *Overskr. fra 18 (der dog skr.* -tegnir*) J2, 39; mgl. K; ingen kap. inddel. i E.* 22. þat*(1): 39 synes at tf.* it.

hann einn samt hafa féit alt ok virði þá litils vingan sína við Guthorm. Guthormi líkaði þat illa, er hann H 114 skyldi vera hlutræningr ok hans menn. Konungr segir, at hann skyldi eiga ii. kosti fyrir hondum — »sá annarr, at una því, sem vér viljum vera láta, en annarr sá, at halda við oss orrostu, ok hafi sa þá fé, er sigr hefir, ok þat með, at þú skalt ganga af skipum þínum, ok skal ek þau hafa«. Guthormi sýndisk mikill vandi til beggja handa, þóttisk eigi mega láta sœmiliga skip sín ok fé fyrir enga tilgorning; U 588 þat var ok allháskasamligt at berjask við konung ok þat mikla lið, er konungi fylgði: en liðs þeira var svá mikill munr, at konungr hafði xvi. langskip, en Guthormr v. Þá bað Guthormr konung ljá sér iii. nátta fresta um þetta mál til umráða við sína menn, hugðisk hann konung mundu mýkja mega á þeiri stundu ok koma sínu máli í betri vingan við konung með fortǫlum sinna manna, en þat feksk ekki af konungi, sem hann mælti til. Þá var Óláfsvǫku-aptann. Nú kaus Gothormr heldr at deyja með drengskap eða vega sigr, heldr en hitt at þola skǫmm ok svívirðu ok klækis-orð af svá mikilli missu. Þá kallaði hann á guð ok inn helga Óláf konung, frænda sinn, bað þá fulltings ok hjálpar ok hét til þess helga mannz húss at gefa tíund af ǫllu því herfangi, er þeir hlyti, ef þeir fengi sigr. Síðan skipaði hann liði sínu ok fylkði móti þeim mikla her ok réð til ok barðisk við þá: en með fulltingi guðs ok ins heilaga Óláfs konungs

2. **þat**: **þa** *39. E.* 9. **til—handa**: **a baðar hendr** *39.* 10. **mega láta | sœmiliga**: *omv. K (ikke 18. J2 = 39. E).* **-gǫrning**: **-gerninga** *39. E.* 12. **þat**: *ul. K; i alle de øvrr.* **kgi**: **honum** *39. E.* 13. **lang-**: *ul. 39; (E = K).* 14. **bað**: *herefter mgl. et blad i 39.* 16. **kg**: *efter* **mýkja** *E.* **mega**: **nockot** *tf. E.* 20. **heldr**: **þann kost** *tf. E.* 22. **-virðu**: **-virðing** *E.* **-orð**: *sål. J2; mgl. K, 18.*

fekk Guthormr sigr; þar fell Margaðr konungr ok hverr maðr, er honum fylgði, ungr ok gamall. Ok eptir þann háleita sigr vendir Guthormr heim glaðr með ǫllum þeim fjár-hlut, er þeir hǫfðu fengit í orrostu. Þá var af tekit silfrinu því, er þeir hǫfðu fengit, inn x. hverr penningr, svá sem heitit hafði H 115 verit inum helga Óláfi konungi, ok var þat ófa-mikit fé, svá at af því silfri lét Guthormr gera róðu eptir vexti sínum eða stafnbúa síns, ok er þat líkneski vii. álna hátt. Guthormr gaf róðu þá svá búna til staðar ins heilaga Óláfs konungs; hefir hon þar verit síðan til minningar sigrs Gothorms ok jartegnar ins heilaga Óláfs konungs.

K. 56. Jartegn Óláfs konungs.

[ÓH (Fms.) k. 251, (53) k. 268, (49) k. 106; Norsk Hom. 153.]

Greifi einn var í Danmǫrku illr ok ǫfundfullr; hann átti ambátt eina norrœna, æzkaða ór Þrœndalǫgum; hon dýrkaði inn helga Óláf konung ok trúði fastliga hans heilagleik. En sá greifi, er áðan gat ek, U 589 tortryggði alt þat, er honum var frá sagt þess helga mannz jartegnum, kvað ekki vera nema kvitt ok pata einn, gerði sér at gabbi ok gamni lof ok dýrð þá, er landz-fólk alt veitti þeim góða konungi. En nú kom at þeim hátíðar-degi, er sá mildi konungr lét líf sitt á ok allir Norðmenn heldu; þá vildi sá inn óvitri greifi ekki heilagt halda ok bauð hann ambótt sinni, at hon skyldi baka ok elda ofn til brauðs á þeim degi. Vita þóttisk hon œði þess greifa, at hann myndi henni sárliga hefna, ef hon léti eigi at því,

7. þat ófa-: sua *E og ul. det følg.* svá. 8. því: *sál. E, J2; mgl. K, 18.* 10. álna: fota *E.* 14. *Overskr. fra 18 (der dog skr.* -tegnir*).* 23. sá: *sål. 18, J2;* en *K.*

sem hann bauð henni; gengr hon til nauðig ok bakaði ofninn ok kveinaði mjǫk, meðan hon starfaði, ok heitaðisk við Óláf konung ok kvaðsk aldri mundu á hann trúa, *nema hann hefndi* með nǫkkurri bendingu þessa ódœma. Nú meguð þér hér heyra makligar H 116 refsingar ok sannligar jartegnir: alt var þat jamskjótt ok á einni stundu, er greifi sá varð blindr báðum augum ok brauð þat varð at grjóti, er hon hafði í ofninn skotit. Komit er af því grjóti til staðar ins helga Óláfs konungs ok víða annarstaðar. Síðan hefir Óláfsmessa haldin verit ávalt í Danmǫrk.

K. 57. Jartegn Óláfs konungs.

[ÓH (Fms.) k. 252, (53) k. 269, (49) k. 118, Ældste sag. p. 13.]

Vestr á Vallandi var einn maðr vanheill, svá at hann var kryplingr, gekk á knjám ok á knúm. Hann var staddr um dag úti á veg ok var þá sofnaðr: þat dreymði hann, at maðr kom til hans gǫfugligr ok spurði, hvert hann gerðisk, en hann nefndi til einhvern bœ. En inn gǫfgi maðr mælti við hann: »farðu til Óláfskirkju, þeirar er í Lundúnum stendr, ok muntu þá heill verða«. En síðan vaknaði hann, en fór þegar á leit Óláfskirkju, en um síðir þá kom hann til Lundúna-bryggju ok spurði þar borgar-menn, ef þeir kynni segja honum, hvar Óláfskirkja væri; en þeir svǫruðu ok kváðu miklu fleiri kirkjur vera þar, heldr en þeir vissi, hverjum manni hver þeira væri helguð. En litlu síðar þá gekk þar maðr at honum ok spurði, hvert hann gerðisk; hann segir honum; en sá mælti

4. *nema–hefndi: sål. ÓH (53), Norsk hom; mgl. i K, 18, J2.* 5. þessa: þessi *18, J2;* ódœmi *skr. K, 18, J2.* 12. *Overskr. fra 18, J2 (der dog skr.* tegnir*); mgl. K.* 18. maðr: *mgl. K.* 20. þegar: *sål. 18, J2;* þa *K.*

U 590 síðan: »vit skolum fara báðir saman til kirkju Óláfs, ok kann ek leið þangat«. Síðan fóru þeir yfir bryggjuna ok fóru þat stræti, er til Óláfskirkju lá. En er þeir kómu til kirkjugarðz-hliðsins, þá sté sá yfir þreskǫld þann, er í hliðinu var, en kryplingrinn veltisk þar inn yfir ok reis þegar heill upp; en þá er hann sásk um, þá var horfinn fǫrunautr hans.

H 117

K. 58. Hernaðr Haraldz konungs.

[Harð. (Fms.) k. 71; jfr. (Flat.) k. 42; Ágr. k. 35; jfr. Mork. 75_{22-37}.*]*

F 224_{25} Haraldr konungr lét reisa kaupstað austr í Ósló c.1048
ok sat þar opt, þvíat þar var gott til atfanga, landzmegin mikit umhverfis; sat hann þar vel til landzgæzlu fyrir Dǫnum, svá ok til áhlaupa í Danmǫrk; hann var opt því vanr, þótt hann hefði ekki mikinn her úti. Þat var á einu sumri, at Haraldr konungr 1061
fór með nǫkkurum léttiskipum ok hafði ekki mikit lið; hann helt suðr í Víkina, en er byr gaf, siglir hann yfir undir Jótland, tók þá ok herjaði, en landzmenn sǫmnuðusk saman ok vǫrðu land sitt. Þá helt Haraldr konungr til Limafjarðar ok lagði inn í fjǫrðinn. Svá er háttat Limafirði, at þar er inn at fara svá sem mjór ár-áll, en er inn kømr eptir firðinum, þá er þar sem mikit haf. Haraldr herjaði þar á bæði lǫnd, en Danir hǫfðu hvarvetna samnað fyrir. Þá lagði Haraldr konungr skip sín at eyju nǫkkurri, þat

---

3. fóru: *sål. 18, J2; i K skr. som* fyr (fyrir). 8. *Overskr. fra 18, J2; mgl. K; åben plads i F.* 9. austr | í Ó.: *omv. F og skr.* oslu. 13. ekki: e*i*gi *F.* 14. var: *sål. 18, J2, F;* bar til *K.* 17. undir Jótl.: t*il* iotl*a*ndz *F.* tók—herjaði: *ok* h*e*riaði *þar F.* 21. ár-: *ul. F.* 22. Haraldr: ko*nvng*r *tf. F.* 23. hvarvetna: hv*er*vitna *F.* 24. nǫkkurri: eiɴi *F.*

var litit land ok óbyggt: en er þeir leituðu at, þá funnu þeir ekki vatn, segja til konungi: hann lét F 225 leita, ef lyngormr nǫkkurr fynnisk í eyjunni: en er hann fannzk, þá fœrðu þeir konungi: hann lét fœra orminn til eldz ok baka hann ok mœða, at hann skyldi þyrsta sem mest. Síðan var þráðr bundinn við sporðinn, ok ormrinn lauss látinn: hrøkðisk hann þá brátt, en þráðrinn rakðisk af tvinna-hnoðanu; gengu menn eptir orminum, þar til er hann steypðisk niðr í jǫrðina. Konungr bað þar grafa til vatz; var svá gǫrt; funnu þar vatn, svá at eigi skorti. Haraldr H 118 konungr spurði þau tíðendi af njósnar-mǫnnum sínum, at Sveinn konungr var kominn með skipa-her mikinn U 591 fyrir fjarðar-mynnit, ok varð honum seint inn at fara, er eitt mátti fara senn skipit. Haraldr konungr helt skipum sínum inn í fjǫrðinn, ok þar er breiðastr er, heitir Lúsbreið; en þar ór víkinni innanverðri er eið mjótt vestr til hafs: þannug røru þeir Haraldr um kveldit. En um nóttina, er myrkt var orðit, ruddu þeir skipin ok drógu um eiðit ok hǫfðu þat sýslat alt fyrir dag ok búin skipin ǫðru sinni, heldu þá norðr fyrir Jótland; þá mæltu þeir:

119. Skrapp ór hǫndum
Haraldr Dǫnum.

1—2. en—þeir: þ*eir* fvndo þ*ar* *F*. 2. segja: *ok* sogðo *F*. 3. nǫkkurr: *sål. alle. undt. K. der ul. det.* 4. fannzk: faɴ *F*. þá: *ul. F*. þeir: h*ann tf. F*. 7. við: of *F*. 10. niðr | í jǫrðina: *omv. F*. 11. gǫrt: *ok tf. F*. 12. spurði: spyʀ *F*. 14. ok: *ul. F*. 15. er: þ*viat F*. fara senn: *omv. F*. skipit: *herefter nyt kap. i F med åben plads for overskr.* 16. skipum sínum: *omv. F*. ok: *ul. F*. er*(1)*: sem *F*. 17. Lúsbreið: lys eið *F*. 18. þannug: -ig *F*. Haraldr: k*onvng*r *tf. F*. 21. búin: bvít *F*.

Þá segir konungr, at hann skyldi svá koma í Danmǫrk annat sinn, at hann skyldi meira lið hafa ok stœrri skip. Fór þá konungrinn norðr í Þrándheim.

K. 59. Skipgǫrð Haraldz konungs.

[Harð. (Fms.) k. 76]

Haraldr konungr sat um vetrinn í Niðarósi. Hann 1061—2
lét reisa skip um vetrinn út á Eyrum: þat var búzuskip. Skip þat var gǫrt eptir vexti Orms ins langa ok vandat at ǫllu sem mest; var dreka-hǫfuð á frammi, en aptr krókr. ok váru svírarnir allir gulli búnir; þat var hálffertøgt at rúma-tali ok mikit at
H 119 því ok var it fríðasta. Lét konungr allan búnað vanda til skipsins, bæði segl ok reipa-reiða, akkeri ok strengi. Haraldr konungr gerði boð um vetrinn suðr til Danmerkr Sveini konungi, at hann skyldi eptir um várit koma sunnan til Elbar til móts við sik ok berjask, svá at þeir skipti þá lǫndum ok hafi annarr hvárr bæði konungs-ríkin.

K. 60. Útboð Haraldz konungs.

[Harð. (Fms.) k. 76; Fsk. k. 191; Mork. 75$_{12-14}$; Hák. Ív. k. 10.]

Þann vetr bauð Haraldr konungr út leiðangri, 1061—2
F 226 almenning ór Nóregi. En er váraði, drósk herr mikill

1. Þá—kgr: har*alldr* k*onvngr* .s. *F.* 1—2. í—sinn: næsta síní t*il* danm*er*kr *F.* 3. þá kgrinn: *omv. F og* kgr *ud. art.* í Þrándh.: t*il* þ*ra*ndheims *F.* 4. *Overskr. fra 18, J2; mgl. K; åben plads i F.* 6. um vetrinn: *ul. F.* Eyrum: *sål. E, F;* yriom *K, 18, J2.* 7. Skip: *ul. F og omv.*: var þat. vexti: *med art. F.* 11. var: *ul. F.* 12. reipa-reiða: reiða reip *ok F.* 13. um vetrinn | suðr: *omv. F.* 16. hafi: hafa *F.* hvárr: þa *tf F.* 17. kgs: k*onvn*ga *F.* 18. *Overskr. fra 18, J2. mgl. K; åben plads i F.* 19. út leiðangri: *omv. F.*

saman; þá lét Haraldr konungr setja út skip þat it mikla á ána Nið; síðan lét hann upp setja drekahǫfuðin; þá kvað Þjóðólfr skáld:

120. Skeið sák framm at flœði, U 592
fagrt sprund, ór ǿ hrundit,
kend hvar liggr fyr landi
lǫng súð dreka ens prúða;
orms glóar fax of farmi
fráns, sízt ýtt vas hǫnum,
bǫru búnir svírar
brunnit goll, af hlunni.

Síðan býr Haraldr konungr skip þat ok ferð sína. En þá er hann var búinn, helt hann út ór ánni skipinu; þar var vandaðr róðr mjǫk: svá segir Þjóðólfr:

121. Slyngr laugardag lǫngu
liðbaldr af sér tjaldi,
út þars ekkjur líta
Orms súð ór bœ prúðar;
vestr réð ór Nið næsta
nýri skeið at stýra
ungr, en árar drengja, H 120
allvaldr, í sæ falla.

122. Rétt kann rœði slíta
ræsis herr ór verri;

1—2. skip—Nið: a nið *þat* et mikla skip *F.* 3. þá kvað: *sva* .s. *F.* skáld: *ul. F.*

4—11. **120. vísa.** 1. sák: sa ek *alle.* flœði: *sål. F;* flødi *18;* flǫðe *J2;* floðe *K.* 2. ór: *sål. alle.* 3. kend: -u *tf alle.* 4. dreka ens: drekans *alle* (dreka hins *E*). 5. of: um *alle.* 6. fráns: fran *F.* 8. goll: *med* u *alle.*

12. býr: *sål. K. F;* let . . . bua (*efter* kgr) *J2;* hafði *18.* 13. þá: *ul. F.* skipinu: drekanom *F.* 14. þar—mjǫk: *ul. F;* rǫðr *skr. E;* reiði *skr. K, 18, J2.*

15—22. **121. vísa.** 3. þars: þar er *alle.* 4. ór: i *F.* 8. sæ: sia *alle.*

ekkja stendr ok undrask
ára burð sem furðu;
ært mon, snót, áðr sortuð
sæfǫng í tvau gangi,
þǫll leggr, við frið, fyllar
fúr, kleyf, á þat leyfi.

123. Sorgar veit, áðr slíti
sæfǫng ór mar strǫngum
herr, þars heldr, til varra,
hár sjau tøgum ára;
Norðmeðr róa naðri
negldum straum enn hegldа
út (es sem) unnar (líti
arnar væng) með jarni.

Haraldr konungr helt herinum suðr með landi ok hafði úti almenning at liði ok skipum. En er þeir sœkja austr í Víkina, fengu þeir andviðri stór ok lá herrinn víða í hǫfnum, bæði við úteyjar ok inn í fjǫrðum; svá segir Þjóðólfr:

124. Eigu skjól und skógi
skafnir snekkju stafnar,
læsir leiðangr vísa
lǫnd herskipa brǫndum;

1—6. **122. vísa.** 3. ekkja: *med art. alle.* 5. ært: ert *F;* ært *K, 18, J2.* sortuð: sortað *F;* svǫrto *de øvrr.* 6. sæ-: sia- *alle.* -fǫng: *sål. F;* fang *K, 18, J2.* gangi: ganga *F.* 7. fyllar: *sål. FJ;* fullan *alle.* 8. fúr: *sål. FJ;* fer *alle.* kleyf á: kleyfa *K.*

7—14. **123. vísa.** 1. áðr: *sål. alle, undt. J2:* ec at. 2. sæ-: sia *alle.* -fǫng: *sål. F;* -fang *de øvrr.* 3. þars: þar er *alle.* 4. sjau tøgum: siav tigom *F;* lxx (lxxx *K) de øvrr.* 6. enn: hinn *alle.* 7. es: *ul. F.* unnar: *sål. Fms.;* innan *alle.* 8. með: *sål. K, 18, J2;* or *F.*

17. lá herrinn: *sål. alle, undt. K:* lago þeir *(fejllæsn.).*

20—158_4. **124. visa.** 1. Eigu: Eigvt *F.* 3. -angr: *sål. F;* -angrs *de øvrr.* visa: *sål. F;* visi *de øvrr.*

almenningr liggr innan,
eið láta sér skeiðar
hábrynjaðar hlýja,
hverja vík í skerjum.

En í stórviðrum þeim, er á lǫgðusk, þá þurpti it H 121
mikla skip góðra grunnfœra; svá segir Þjóðólfr:

125. Hléseyjar lemr hǫvan
hryngarð konungr barði;
neytir þá til þrautar
þengill snekkju strengja;
eigi ès jarni bjúgu
indæll skaði lindis,
gnegr af gaddi digrum
grjót ok veðr en ljótu.

En er byr gaf, helt Haraldr konungr herinum austr U 593
til Elfar ok kom þar at kveldi dags: svá segir Þjóðólfr:

126. Haraldr þeysti nú hraustla
helfing sinn at Elfi;
náttar Nóregs dróttinn
nær at landamæri;
gramr á þing við Þumla; F 227
þar 's eindagaðr Sveini,
hrafni skyldr, nema haldi,
hans fundr, Danir undan.

---

7. hlýja: hlyra *K*. 8. í: vnd *F*.

5—6. En—grunnfœra: *efter det følgende vers F*. 5. stórviðrum: stor*vm* veðro*m* *F*. lǫgðusk: lagðiz *F*. þá: *ul. F*. 6. skip: *med art. F*.

7—14. **125. vísa.** 1. lemr: sk*e*rr *F*. 2. hryn-: h*ra*n *F*. 7. digrum: *sål. F;* fa*g*rom *K (18. J2)*. 8. ok veðr: of við*ri* *F*. en: hin *alle*.

15. En—gaf: *ul. F og omv.* H. kgr helt.

17—14. **126. vísa.** 2. helfing: *med* m *alle*. 6. 's: er *alle*. -dagaðr: -dagat *F*. 7. hrafni—haldi: hr*æ*fno*m* skylld e*n* hallda *F*. 8. fundr: fvnd *F*.

K. 61. Frá her Haraldz konungs.

[Harð. (Fms.) k. 76 fin., 77, jfr. (Flat.) k. 42, 43; Ágr. k. 35; Fsk. k. 191; Mork. 75_{14-22}; 77_{31-38}; 78_{8-13}; Knýtl. k. 22; Hák. Ív. k. 10.]

En er Danir spyrja, at Norðmanna-herr var kominn, þá flýja allir þeir, er því koma við. Norðmenn spyrja, at Dana-konungr hefir ok úti her sinn ok liggr
H 122 hann suðr um Fjón ok um Smálǫnd. En er Haraldr konungr spurði, at Sveinn konungr vildi eigi halda stefnu-lag við hann eða orrostu, sem mælt var, þá tók hann þat ráð enn sem fyrr, lét aptr fara bónda-liðit ok skipaði hálft annat hundrað skipa; helt hann síðan liði því suðr fyrir Halland ok herjaði víða; hann lagði herinum í Lófufjǫrð ok herjaði þar á land upp. Lítlu síðarr kom at þeim þar Sveinn konungr með Dana-her; hann hafði ccc. skipa. En er Norðmenn sá herinn, þá lét Haraldr konungr blása saman herinum; mæltu þat margir, at þeir skyldu flýja, ok segja, at ófœrt væri at berjask. Konungr svarar svá: »fyrr skal hverr várr falla um þveran annan en flýja«; svá segir Steinn Herdísarson:

127. Sagði hitt es hugði
hauklyndr vesa myndu,
þar kvað, þengill, eirar
þrotna vǫn fyr hǫnum;
heldr kvað hvern várn skyldu
hilmir frægr, an vægja,

1. *Overskr. fra 18, J2; mgl. K;* hernadr sveins konvngs vm halland *F.* 5. um*(2): ul. F.* Smálǫnd: sia land *F.* 6. spurði: spyr þ*at F.* vildi eigi: vill eckí *F.* 8. lét: lætr *F.* 9. -liðit ok: lið en *F.* 12. þar: *ul. F.* Sveinn: Dana- *tf. K; mgl. i alle de øvrr.* 15. saman: ollum *tf. F.* 17. um: of *F.*

19—160_{2}. **127. vísa.** $_{2}$. myndu: *sål. F; fork. i de øvrr.* $_{3}$. þar: *sål. alle undt. K:* þess. fyr: *fra F.* $_{6}$. an: en *alle.*

(menn brutu upp) of annan
(ǫll vǫ́pn) þveran falla.

Síðan lét Haraldr konungr skipa her sínum til framlǫgu, lagði hann dreka sinn inn mikla fram í miðju liði; svá segir Þjóðólfr:

128. Lét vingjafa veitir
varghollr dreka skolla
lystr fyr leiðangrs brjósti
(liðs oddr vas þat) miðju.

Þat skip var allvel skipat ok fjǫlment á; svá segir Þjóðólfr:

129. Fast bað fylking hrausta U 594
friðvandr jǫfurr (standa
hamalt sýndusk mér) hǫmlur H 123
(hildings vinir) skilda;
ramsyndan lauk rǫndum
ráðandi manndáða
nýtr fyr Nizi útan
naðr, svát hver tók aðra.

Úlfr stallari lagði sitt skip á annat borð konungsskipinu; hann mælti við sína menn, at þeir skyldi vel fram leggja skipit. Steinn Herdísarson var á skipi Úlfs; hann kvað:

130. Hét á oss, þás úti, F 228
Úlfr (hákesjur skulfu)
róðr vas greiddr á grœði,
grams stallari, alla;

---

7. of: *sål. F;* um *de øvrr.*

3. Síðan: *her nyt kap. i F med overskr.:* Bard*agi* haR*alldz* k*onvn*GS. fram-: at- *F.*

12—19. **129. visa.** 1. bað: bað *K.* 3. sýndusk: *sål. F;* syndiz *de øvrr.* 4. skilda: *sål. F. K. 18;* scildar *J2.* 5. ram-: *sål. K. F;* ram- *18. J2.* 8. svát: *sva* at *F;* sva *de øvrr.*

20. Úlfr: *her nyt kap. i F med overskr.:* *fra* vlfi stall*ara.* sitt skip: *sål. alle, undt. K: omv.*

24—161₄. **130. visa.** 1. þás: þa er *alle.*

vel bað skip með skylja
skéleggjaðr framm leggja
sitt, en seggir jǫttu,
snjalls landreka spjalli.

Hákon jarl Ívarsson lá ýztr í arminn annan, ok fylgðu honum mǫrg skip, ok var þat lið allvel búit; en ýzt í annan arminn lágu Þrœnda hǫfðingjar; var þat ok mikill herr ok fríðr.

K. 62. Frá her Sveins konungs.

[Harð. (Fms.) k. 77, (Flat.) k. 43; Ágr. k. 35; Fsk. k. 191; Mork. 78_{1-5}; Hák. Ív. k. 10.]

Sveinn konungr skipaði ok liði sínu, lagði hann sitt skip móti skipi Haraldz konungs í miðju liði, en næst honum lagði fram Finnr jarl sitt skip; skipuðu
H 124 Danir þar næst ǫllu því liði, er frœknast var ok bezt búit. Síðan tengðu hvárir-tveggju skip sín alt um miðjan flotann. En fyrir því at svá mikill var herrinn, þá var þat allr fjǫlði skipanna, er laust fór, ok lagði þá svá hverr fram sitt skip, sem skap hafði til, en þat var allmisjafnt. En þótt liðs-munr væri allmikill, þá hǫfðu hvárir-tveggju óvígjan her. Sveinn konungr hafði í liði með sér vi. jarla; Steinn Herdísarson sagði svá:

131. Hætti hersa dróttinn
hugstrangr, skipa langra

---

7. Þrœnda: *hermed beg. 39 igen.* 9. *Overskr. fra 18, J2; mgl. K;* fra daunom *39;* fra skip hers sveins konvngs *F.* 10. Sveinn: dana *tf. F.* liði sínu: *omv. F, 39.* 12. jarl: arna son *tf. F, 39.* 14. skip sín: *omv. F, 39 og F tf.* saman. 15. flotann—var: *overspr. F.* 16. skipanna: *ud. art. F.* 17. svá: *ul. F; i 39 tf. over linjen mellem* hverr *og* fram. hverr fram: *sål. alle, undt. K; omv.* skip: *sva tf. F.* 19. hǫfðu: þo *tf. F.* 20. vi.: *sål. alle, undt. K:* vii. 20—21. St. H. . . . svá: *omv. F.*

hinn 's með halft beið annat
hundrað Dana fundar;
næst vas þats réð rísta
reiðr atseti Hleiðrar
þangs láð mǫrum þingat
þrimr hundruðum sunda.

K. 63. Uphaf Nizar orrostu.

[Harð. (Fms.) k. 78, (Flat.) k. 43; Ágr. k. 35; Fsk. k. 191; Mork. 78_{14}—80_{24}; jfr. Hák. Ív. k. 10 fin.]

Haraldr konungr lét blása herblástr, þegar er *1062 9. august* hann hafði búit sín skip, ok lét þá greiða atróðr sína menn; svá segir Steinn Herdísarson:

132. Vann fyr móðu mynni U 595
meinfœrt Haraldr Sveini;
varð, þvít vísi gerðit,
viðrnám, friðar biðja;
herðu hjǫrvi gyrðir
Halland jǫfurs spjallar H 125
(heit blés und) fyr útan
atróðr (á sæ blóði).

Síðan tóksk orrosta ok var in snarpasta, eggjar hvárrtveggi sitt lið; svá segir Steinn Herdísarson:

133. Nýtr bað skjǫldungr skjóta
(skamt vas liðs á miðli)

1—6. **131. vísa.** 3. 's: er *alle.* 5. þats: þat er *alle.*

7. *Overskr. fra 18, J2; mgl. K;* Nítzar orosta *39;* Vpphaf orrosto haralldz ok sveins *F.* 8. er: *ul. 39.* 9. búit: *sål. K, J2;* buin *18, F, 39.* sín skip: *omv. F, 39.* 9—10. greiða atróðr | sína menn: *omv. F.*

11—18. **132. vísa.** 1. fyr: firir *39 = l. 7.* 3. þvít: þvi at *alle.* gerðit: gerði *F. 39.* 6. Halland: *sål. 39;* hallandz *de øvrr.* 7. heit: hætt *K.* 8. sæ: sia *K, F;* log *39.*

20. sitt lið: *omv. F.* Herd.son: *ul. F.*

hlífar styggr ok hǫggva
hvárr tveggja lið seggja;
bæði fló, þás blóði
brandr hrauð af sér rauðu,
(þat brá feigra flotna
fjǫrvi) grjót ok ǫrvar.

F 229 Þat var síðarla dags, er orrosta seig saman, ok helzk svá alla nóttina. Haraldr konungr skaut af boga langa hríð; svá segir Þjóðólfr:

134. Alm dró uplenzkr hilmir
alla nǫtt; enn snjalli
hremsur lét á hvítar
hlífr landreki drífa;
búandmǫnnum smó benjar
blóðugr oddr, þars stóðu
(flugr óx) fylkis (vigra)
Finna gjǫld í skjǫldum.

Hákon jarl ok þat lið, er honum fylgði, tengði ekki sín skip ok røri at Dana-skipum þeim, er laus fóru, en hvert skip, er hann tengðisk við, þá hrauð hann. En er þat funnu Danir, þá dró hverr þeira frá sitt skip, þar er jarl fór; sótti hann eptir Dǫnum, svá sem þeir hǫmluðu undan, ok var þeim þá at komit H 126 flótta. Þá røri skúta at skipi jarls ok var kallat á

1—6. **133. vísa.** 4. tveggja: tveggi *alle.* 5. þás: þa er *alle.*

7. síðarla: siðla *39, E.* seig saman: tokz *F.* 8. svá: *ul. F.*

10—17. **134. vísa.** 2. enn: hinn *alle.* 5. búand-: *sål. F;* bryn- *de øvrr.; jfr. K. G. Njála 311.* 6. þars: þar er *alle.* 7. fylkis: *sål. FJ;* famnings *K, 18;* fañings *39, J2;* faɴíngs *F (*fafnis *E).* 8. skjǫldum: scin*nom 39.*

18. Hákon: *her nyt kap. i F med overskr.:* fra haconi hvita, *i 39 med overskr.:* oʀosta. 19. Dana: *her tf. 39.* laus: laust *39.* 22. er: se*m F.*

hann, sagt, at fyrir léti annarr fylkingar-armrinn ok þar var fallit mart lið þeira. Síðan røri jarl þannug til ok veitti þar harða atgǫngu, svá at Danir létu þá undan síga; fór jarl svá alla nóttina, lagði þar fram sem mest var þǫrf, en hvar sem hann kom fram, þá helt ekki við honum. Hákon røri it ýtra um bardagann. Inn øfra hlut nætr brast meginflóttinn á Dǫnum, þvíat þá hafði Haraldr konungr upp gengit með sína sveit á skip Sveins konungs; var þat svá vendiliga hroðit, at allir menn fellu, nema þeir, er á kaf hljópu; svá segir Arnórr jarlaskáld:

135. Gekkat Sveinn af snekkju U 596
saklaust enn forhrausti,
(malmr kom harðr við hjalma)
hugi minn es þat, sinni;
farkostr hlaut at fljóta
fljótmælts vinar Jóta,
áðr an ǫðlingr flœði,
auðr, frá verðung dauðri.

En er merki Sveins konungs var fallit ok autt skip hans, þá flýðu allir hans menn, en sumir fellu. En á þeim skipum, er tengð váru, hljópu menn þar á

1. hann: *ok tf. F.* armrinn: *ud. art. F og tf.*: haralldz konvngs. 2. þannug: þaníg *F.* 3. þá: enn *tf. F, 39* 5. var þǫrf: *omv. 39;* þvrfti *F.* þá: *ul. F.* 6. Hákon: hann *F.* 7. nætr: *med art. F, 39.* meginflóttinn: með ollu flótti *F.* 8—9. upp[3] | gengit[4] | með—sveit[1]: *omv. F og skr.* sveit sína; með sveit *ul. 39.* 9. vendi-: vand-*F.* 10. fellu: a *(i 39)* skipino *tf. F, 39.* er: sem *F.*

12—19. **135. vísa.** 2. enn: in *K;* hinn *de øvrr.* 4. es: *sål. F, 39;* var *K.* 6. fljótmælts: fliott mætz *F, 39.* 7. an: en *alle.* flœði: *sål. F;* flyði *de øvrr.*

22. á—er: skipín þa sem *F.* váru: saman matti eigi leysa *ok tf. F.* þar: *ul. F.*

kaf, en sumir kómusk á ǫnnur skip, þau er laus váru; en allir Sveins menn røru þá undan, þeir er því kómu við. Þar varð allmikit mannfall. En þar er konungarnir sjálfir hǫfðu barzk ok tengð váru flest skipin, þar lágu eptir skip Sveins konungs meir en lxx.; svá segir Þjóðólfr:

H 127 136. Sogns kóðu gram gegnan
glæst sjau tøgu et fæsta
senn á svipstund einni
Sveins þjóðar skip hrjóða.

Haraldr konungr røri eptir Dǫnum ok rak þá; en þat var eigi hœgt, þvíat skipa-floti var svá þrǫngr fyrir,
F 230 at varla mátti fram koma. Finnr jarl vildi eigi flýja, ok var hann handtekinn; hann var ok lítt sýndr; svá segir Þjóðólfr:

137. Sveinn át sigr at launa
sex, þeim es hvǫt vexa,
innan eina gunni,
ǫrleiks, Dana jǫrlum;
varð, sás vildit forða,
vígbjartr, snǫru hjarta,
í fylkingu fenginn
Fiðr Árna sonr miðri.

---

1. kaf: af þeim *tf. F.* 1—2. þau—váru: *ul. K; i J2 og de øvrr; forv skr. F.* 2. er: *ul. K.* 3. Þar varð: *omv. F.* 4. er: sem *F.* barzk ok: bariz *F og omv.:* váru tengð. 5. þar lágu: *omv. F.* eptir: auð *tf. F, 39.* skip: *med art. F.*

7—10. **136. vísa.** 1. kóðu: kvaðu *alle.* 2. sjau tøgu: vii. tøgo *39 og tf.* scipa; vii tigi *K;* lxx. *F.* et: hit *F;* it *39.*

12. þrǫngr: þrangt *F;* þyct *ok* þrongt *39.* 13. koma: komazt *F.* vildi: voldi *39.* 14. var*(1)*: varþ *F.*

16—23. **137. vísa.** 1. át: átt *F, 39.* 2. hvǫt: styr *F.* 5. sás: sa er *alle.* 7. fenginn: fanginn *39.* 8. Fiðr: finnr *39.* sonr: son *K;* sun *F; fork. i de øvrr.*

K. 64. Flótti Sveins konungs.

[Harð. (Fms.) k. 79. (Flat.) k. 43; Fsk. k. 193; Mork. 81₈₋₃₀.]

Hákon jarl lá með sitt skip eptir, er konungr ok annat lið rak flóttann, þvíat jarls skip mátti eigi þar fram fara fyrir skipum þeim, er fyrir váru. Þá røri einn maðr á báti at skipi jarls ok lagði at lyptingu; sá var mikill maðr ok hafði víðan hǫtt; sá kallar upp á skipit: »hvar er jarl?«. Hann var í fyrirrúmi ok stǫðvaði blóð manni einum. Jarl sá til hattarmannzins ok spurði hann at nafni. Hann segir: »Vandráðr er hér; mæl þú við mik jarl«. Jarlinn laut út yfir borðit til hans. Þá mælti bátmaðrinn: H 128 »þiggja mun ek líf at þér, ef þú vill veita«. Jarl reis upp ok nefndi til ii. menn sína, þá er honum váru báðir kærir, segir svá: »stígið á bátinn ok flytið U 597 Vandráð til landz; fylgið honum til Karls bónda, vinar míns; segið honum þat til jartegna, at hann fái Vandráði hest þann, er ek gaf Karli fyrra dag, ok sǫðul sinn ok son sinn til fylgðar«. Síðan stigu þeir á bátinn ok taka til ára, en Vandráðr stýrði. Þetta var í brum lýsingarinnar; var þá ok sem mestr skipagangr, røru sumir til landzins, sumir út til hafsins.

---

1. *Overskr. fra 18. J2;* flotti *39;* fra vanðraði *F.* 3. lið: liðit *F.* 4. fyrir váru: lágo f*irir* *F.* 5. einn: *ul. F.* lyptingu: *med art. F.* 6. var mikill | maðr: *omv. F* hǫtt: hátt *F.* 7. jarl: sagði h*ann* *tf. F.* 8. sá: leit *F.* 9. segir: sv' *F, 39.* 10. við: *ul. 39.* jarl: *ul. F.* 11. laut: þa *tf. F.* yfir: v*m* *39.* yfir—hans: af borðino *F.* 13. sína: *ul. F.* 14. kærir: *ok tf. F.* 15. Karls: kars *F.* 17. Karli: hín *tf. F.* 19. á: i *F.* taka: to*kv* *F;* ganga *39. E.* Þetta: þa *F. 39.* 20. brum lýsingarinnar: andver*þ*a lysing *F;* lýsingar *skr. J2, 39.* 21. landzins . . . hafsins: *uden art. F; efter* landzins *tf. K:* en, *mgl. i alle de øvrr.*

bæði smám skipum ok stórum. Vandráðr stýrði þar, er honum þótti rýmst milli skipanna. En þar sem Norðmanna skip røru nær þeim, þá sǫgðu jarls-menn til sín, ok létu allir þá fara, hvert er þeir vildu. Vandráðr stýrði fram með strǫndunni ok lagði eigi at landi fyrr en þeir kómu umfram þat, er skipa-fjǫlðinn var. Síðan gengu þeir upp til bœjar Karls, ok tók þá at lýsa; þeir gengu inn í stofu; var Karl þar, ok nýklæddr. Jarls-menn sǫgðu honum ørendi sín. Karl mælti, sagði, at þeir skyldi snæða fyrst, ok lét setja þeim borð ok fekk þeim laugar. Þá kom húsfreyja í stofu ok mælti þegar: »undr mikit er þat, er vér fám aldri svefn eða ró í nótt fyrir ópi eða glammi«. Karl svarar: »veiztu eigi, at konungar hafa barzk í nátt?«. Hon spurði: »hvárr hefir betr haft?«. Karl svarar: »Norðmenn hafa sigrazk«. »Flýit mun enn hafa konungrinn várr« segir hon. Karl svarar: »eigi vita menn þat, hvárt hann hefir flýit eða fallit«. Hon mælti: »vesǫl eru vér konungs; hann er bæði
H 129 haltr ok ragr«. Þá mælti Vandráðr: »eigi mun konungr ragr, en ekki er hann sigrsæll«. Vandráðr tók síðarst laugarnar, en er hann tók dúkinn, þá strauk
F 231 hann sér á miðjum. Húsfreyja tók dúkinn ok kipði frá honum; hon mælti: »fátt gott kantu þér; þat er

1. bæði: a *tf.* *F.* 2. er: sem *F.* 4. þá fara: *omv.* *F.* 7. -fjǫlðinn: *sål.* *K,* *18,* *J2,* *39;* -gnaðín *F* (ferðen *E*). 8. ok—lýsa: *ul.* *F.* 10. mælti, sagði: .s. *F;* sagði *ul.* *39.* skyldi: scylldo *39;* sǩu *F.* 11. þeim*(2): sål. alle undt. K, der ul. det.* 12. þat: .s. ho*n tf.* *F.* 13. eða*(1)*: ne *F.* 13—14. ópi . . . glammi: *omv.* *F og skr.*: ok *(fork.).* 14. eigi: *þat tf.* *F,* *39.* 15. barzk . . . nátt: baríz . . . nótt *F.* Hon spurði: *ul.* *39.* 17. enn: *efter* várr *39,* *efter* hon *F.* kgrinn: *uden art.* *F.* 18. flýit . . . fallit: *omv.* *F,* *39.* 19. mælti: *sål. alle, undt. K:* svarar. eru: e*rom 39.* 22. þá: *ul.* *F.* 23. sér: kvrteisl*iga tf.* *F.* 24. hon: *ok* *F.*

þorpkarligt at væta allan dúkinn senn«. Vandráðr svarar: »þar køm ek þá enn, er ek þerri mér meirr á miðri þerru«. Síðan tók Karl upp borð fyrir þá, ok settisk Vandráðr í miðju; snæddu þeir um hríð, en síðan gengu þeir út; var þá hestr búinn, ok karls-son at fylgja honum ok hafði hann annan hest; ríða þeir brot til skógar, en jarls-menn gengu til báts síns ok róa út til jarls-skipsins.

K. 65. Frá Haraldi konungi. U 598

[Harð. (Fms.) k. 80, (Flat.) k. 43; jfr. Fsk. k. 191: Mork. 80₁₁.]

Haraldr konungr ok hans lið rak skamt flóttann, røru síðan aptr til skipanna, þeira er auð váru; þá rannsǫkuðu þeir valinn: fanzk á konungs-skipinu fjǫldi dauðra manna, en eigi fanzk lík konungs, en þó þóttusk þeir vita, at hann var fallinn. Lét þá Haraldr konungr veita umbúnað líkum manna sinna, en binda sár þeira, er þess þurftu. Síðan lét hann flytja til landz lík Sveins manna, en sendi boð bóndum, at þeir skyldu jarða líkin. Síðan lét hann skipta herfangi; hann dvalðisk þar nǫkkura hríð. Þá spurði

1. þorpkarligt: *sål.* (ɔ: þorpkarl-ligt) *F;* þorparligt *K. 39 (men denne form er ur., det måtte hedde* þorpara-. *og sål. har da også Jón Eggertsson skrevet det).* 1—3. Vandráðr—þerru: *sål. F; mgl. i alle de øvrr.* 3. fyrir þá: *ul. F.* 4. snæddu þeir: *omv. F.* 7. ríða: riðo *F.* 7—8. gengu—skipsins: f*orv* t*il* skips o*k* .s. sína fe*r*þ(!) *F.* 8. jarls-skipsins: skips iarlsins *39.* 9. *Overskr. fra 18. J2; mgl. K;* fra norð m*onnvm 39;* Rofínn válr *F.* 10. hans lið: *omv. 39.* 11. røru: reyrí *F.* þá: *ul. F.* 13. lík: lik*it* sv*eins* *F.* kgs: *med art. 39.* 16 þeira: hiꝛa *F.* 17. Sveins: *sål. F. 39;* $^{i}_{s}$ ɔ: sinna *K (18. J2).* en: *ok F.* sendi: senða *39.* 18. skyldu: skylldi *F.*

hann þau tíðendi, at Sveinn konungr var kominn til Sjálandz ok þá var kominn til hans herr sjá allr, er flýit hafði ór orrostu, ok mikit lið annat, ok hafði hann ógrynni hers fingit.

H 130 **K. 66.** Gefin grið Finni Árnasyni.

[Harð. (Fms.) k. 81, 83 fin., (Flat.) k. 43; Ágr. k. 35 fin.; Fsk. k. 191, 192; Mork. 80_{16}—81_{7}.*]*

1062 Finnr jarl Árnason varð handtekinn í orrostu,
p. 165_{14} sem fyrr var ritat; hann var leiddr til konungsins. Haraldr konungr var þá allkátr ok mælti: »hér fundumk vit nú, Finnr, en næst í Nóregi; hefir hirðin sú in danska eigi staðit allfast fyrir þér, ok hafa Norðmenn ilt at verki, draga þik blindan eptir sér ok vinna þat til lífs þér«. Þá svarar jarl: »mart verða Norðmenn ilt at gera ok þat verst alt, er þú býðr«. Þá mælti Haraldr konungr: »viltu nú grið, þóttu sér ómakligr?«. Þá svarar jarl: »eigi af hundinum þínum«. Konungr mælti: »viltu þá, at Magnús frændi þinn gefi þér grið?«. Magnús, sonr Haraldz konungs, stýrði þá skipi. Þá svarar jarl: »hvat mun hvelpr sá ráða

---

2. kominn . . . herr—allr: kom*it* . . . lið þ*at* allt *F;* sa *skr. 39.* 3. ór: *sål. 18. J2, 39 (her først skr.* i*), F;* i *K.* 4. hann: *sål. F, 39; mgl. K (18, J2).* hers: liðz *F.* fingit: *med* e *F, 39.* 5. *Overskr. fra 18, J2; mgl. K;* fra ko*nv*ng*i* *ok* fin*n*i a. s. *39;* Viðr tal fínz *ok* h. ko*nv*ng*s* *F.* 7. ritat: sagt *F.* kgsins: *ud. art. F.* 8. fundumk: fin*n*umz *39.* 9. vit: *ul. F.* 10. Norðmenn: dan*ir(!) F.* 11. verki: at *tf. 18. J2;* er *tf. F.* blindan | eptir sér: *omv. F og tf.:* *ok* gamlan, *samt ul. det følg.*: ok—þér. 12. Norðmenn: m*enn* nv *F.* 13. gera: vína *F.* þat: þo *tf. F.* alt: *ul. F.* 14. Haraldr: *ul. F.* viltu: villt þu *39.* 15. Kgr: *med art. 39.* 16. mælti: svar̄ *F.* þá: *ul. F.* 17. sonr: son *F;* .s. *K, 39.* 18. Þá-jarl: Iarl sv᾽. *F.* svarar: *sål. 18, J2, 39;* mælti *K.*

griðum?«. Þá hló konungr ok þótti skemtan at erta hann ok mælti: »viltu taka grið af Þóru, frændkonu þinni?«. Þá segir jarl: »er hon hér?«. »Hér er hon« segir konungr. Þá mælti Finnr jarl orðskrœpi þat, er síðan er uppi haft, hversu reiðr hann var, er hann fekk eigi stilt orðum sínum: »eigi er nú undarligt, at þú hafir vel bitizk, er merrin hefir fylgt þér«. Finni jarli váru gefin grið, ok hafði Haraldr konungr hann með sér um hríð; var Finnr heldr U 599
ókátr ok ómjúkr í orðum. Þá mælti Haraldr konungr: »sé ek þat, Finnr, at þú vilt nú ekki þýðask við mik ok við frændr þína; vil ek nú gefa þér orlof F 232
at fara til Sveins, konungs þíns«. Jarl svarar: »þat vil ek þiggja ok því þakksamligarr, er ek køm fyrr í H 131
brot heðan«. Síðan lét konungr flytja ferð jarls upp á land; tóku Hallandzfarar vel við honum. Haraldr konungr helt þá liði sínu norðr í Nóreg, fór fyrst til Óslóar, gaf þá heimleyfi ǫllu liði sínu, því er fara vildi.

K. 67. Frá Sveini konungi.

[Harð. (Fms.) k. 84; Hák. Ív. k. 12.]

Svá segja menn, at Sveinn konungr sat í Dan- 1062—3
mǫrk þann vetr ok helt ríki sínu sem áðr. Hann

---

1. skemtan: gaman *F*. 3. segir: sv' *F, 39*. 3—4. Hér—hon: *sva er F*. 4. -skrœpi: -scroc *39;* -skræk *F*. 6. nú: *ul. F*. 7. undarligt: kynligt *F*. hafir: nv *tf. F*. 8. gefin grið: *omv. F;* fangin*(!) skr. 39*. 9. um. of *F*. 11. þýðask: lyðaz *F*. 12. mik—við*(2)*: meðne *F*. 14. þakksamligarr: betr *F*. í: *ul. 39*. 15. ferð jarls: *sål, K, 18, J2, 39 (der tf.* þar*) og E;* fín *F;* ferð *må her betyde jarlens følge (ham selv incl.) og det ham tilhørende gods*. 15—16. upp | á land: *omv. F*. 17. fór: *ul. 39*. fyrst: ix *tf. F, 39*. 20. *Overskr. fra 18, J2, 39 (der tf.:* vlfs syni*);* Svein konungr lavnar karli bonda liðveizlo *F*. 21. Sveinn: dana *tf. 39*.

sendi menn um vetrinn norðr á Halland eptir Karli ok þeim hjónum; en er þau kómu til konungs, þá kallar hann Karl til sín; síðan spurði konungr, ef Karl kendi hann eða þœttisk sét hafa hann fyrr. Karl svarar: »kenni ek þik nú, konungr, ok kenda ek þik fyrr, þegar ek sá þik, ok er þat guði at þakka, er þér kom til gagns sá lítli forbeini, er ek veitta þér«. Konungr svarar: »alla þá daga, er ek lifi síðan, á ek þér at launa. Nú skal þat it fyrsta, at ek gef þér bú þat á Sjálandi, er þú kýss þér, ok þat með, at ek skal gera þik mikinn mann, ef þú kant þat með hǫndum hafa«. Karl þakkaði konungi vel orð sín ok segir, at enn er eptir bœn sú — »er ek vil biðja«. Konungr spurði, hvat þat væri. Karl segir: »ek vil biðja þess, at þú, konungr, látir mik hafa með mér konu mína«. Konungr segir svá: »þat mun ek þér eigi veita, þvíat ek skal fá þér miklu betri konu ok vitrari; en kona þín fari með búkot þat, er þit hafið áðr haft; þat mun henni framflutning«. Konungr gaf Karli mikit bú ok gǫfugligt, fekk honum
H 132 gott kvánfang, ok varð hann þá mikill maðr fyrir sér. Varð þat frægt ok spurðisk víða; þat kom norðr í Nóreg.

---

1. um: of *F*. 2. ok—hjónum: bonda *F*. er: *ul. 39*. þau kómu: h*ann* k*om* *F*. 2—3. þá—síðan: *ul. F*. 3. spurði: spyʀ *F* = *l. 14*. 4. hafa hann: *omv. F, 39*. fyrr: *ul. F*. 5. ok: *ul. 39 og omv.*: ek kenda. 7. sá: hinn *tf. F, 39*. 11—12. þat—hafa: t*il* at gæta *F;* at hafa *skr. 39*. 13. segir: sagði *F*. er*(1): var F*. bœn sú: su bænin *F*. 14. biðja: yðr *tf. F*. hvat þat: hver sv *F*. Karl segir: *ul. F*. 15. ek —mik: at h*ann* vill biðia þ*ess* at k*onvngr* lati h*ann* *39 og så i det følg.* sér *og* sína. biðja—mik: *ul. F*. 16. mína: .s. karl *tf. F*. 17. þér | eigi veita: *omv. F*. miklu: *ul. F*. 19 áðr haft: *omv. F*. 20. mikit bú: *omv. F*. 22. Varð þat: þ*etta* varþ *F*. þat frægt: h*ann* frægr *39*. norðr: híngat *tf. F*.

K. 68. Frá rœðu hirðmanna. U 600

[Harð. (Fms.) k. 85, (Flat.) k. 44; jfr. Fsk. k. 195; Mork. 82₂₉₋₃₀; Hák. Ív. k. 13.]

Haraldr konungr sat þann vetr eptir Nizar-orrostu 1062—3 í Ósló. Um haustit, er lið kom sunnan, þá var mikil umbrœða ok frásǫgn um orrostu þá, er verit hafði um haustit fyrir Nizi; þóttisk hverr sá, er þar hafði verit, nǫkkut kunna at segja frá. Þat var eitt sinn, at menn nǫkkurir sátu í undirskemmu einni ok drukku ok váru allmálgir; þeir rœddu um Nizar-orrostu ok þat með, hverir þaðan hǫfðu borit orðz-tír mestan. Þeir urðu allir á eitt sáttir, at engi maðr hefði þar slíkr verit sem Hákon jarl — »hann var vápndjarfastr ok hann var kœnstr ok hann var gæfumestr, ok þat varð alt at mestu liði, er hann gerði, ok hann vann sigrinn«. Haraldr konungr var þar úti í garðinum ok talaði við menn nǫkkura. Síðan F 233 gekk hann fyrir skemmu-dyrnar ok mælti: »Hákon mundi hér nú hverr heita vilja« — ok gekk leið sína.

K. 69. Atferð við Hákon jarl.

[Harð. (Fms.) k. 85 fin., 86, 87; Hák. Ív. k. 13, 14.]

Hákon jarl fór um haustit til Uplanda ok var

---

1. *Overskr. fra 18. J2; mgl. K;* fra har*alldi* k*onvngi 39;* tal hirð *manna* h*aralldz* k*onvng*s *F.* 2. þann vetr: v*m* vett*rin* *F.* 3. Ósló: oslu *F.* lið: *med art F. 39.* þá: *ul. F.* 4. umb-: *sål. 39;* um- *de øvrr.* 6. at segja | frá: *omv. F.* 7. í: *sål. F; ul. de øvrr., hvorved* undir- *bliver præpos.* 8. all-: -katír *ok tf. F.* um: of *F.* 9. borit: beztan *tf. F.* -tír: eða *tf. F.* 12. hann*(1): ul 39.* hann var*(2): ul. F.* 15. menn nǫkkura: *omv. 39.* 17. hér nú: *omv. F.* heita vilja: *omv. F. 39.* gekk: siðan *tf. F.* 18. *Overskr. fra 18. J2; mgl. K;* fra hac*oni iarli 39;* Hác*on* i*arl* sta*k* l*andi* f*yrir* k*onvngi F.*

þar um vetrinn í ríki sínu; hann var allvinsæll til 1062—3
Uplendinga. Þat var um várit, er á leið, eitt sinni,
er menn sátu við drykkju, at rœtt var enn um
H 133 Nizar-orrostu, ok lofuðu menn mjǫk Hákon jarl, en
sumir tóku eigi miðr aðra til; en er þeir hǫfðu þat
rœtt um hríð, þá svarar maðr einn hverr: »vera
kann, at fleiri menn hafi djarfligarr barzk fyrir Nizi
en Hákon jarl; en þó mun sá engi þar verit hafa,
er ek hygg, at slíkt happ mun hafa sótt sem hann«.
Þeir segja, at þat myndi mest happ hans, er hann
hafði rekit á flótta marga af Dǫnum. Sá sami svarar:
»meira happ var þat, er hann gaf líf Sveini konungi«.
Einn hverr svarar honum: »þat muntu eigi vita, er
þú segir«. Hann svarar: »þetta veit ek allgǫrla, þvíat
sá sagði mér sjálfr, er konung flutti til landz«. En
þá var, sem opt er mælt, at mǫrg eru konungs eyru:
var konungi þetta sagt, ok jamskjótt lét konungr
þegar taka marga hesta ok reið þegar um nóttina
U 601 með cc. manna; reið hann alla þá nótt ok eptir um
daginn. Þá riðu í mót þeim menn þeir, er fóru út
til bœjar með mjǫl ok malt. Maðr hét Gamall, er í
fǫr var með konungi; hann reið at einum bóndanum, —
sá var kunningi hans; þeir mæltu einmæli, segir
Gamall: »ek vil kaupa at þér, at þú ríðir sem ákaf-
ligast launstígu þá, er þú veizt skemsta, ok kom til
Hákonar jarls; seg honum, at konungr vill drepa
hann, þvíat konungr veit nú, at jarl hefir skotit Sveini

1. til: við *F*, *39*. 2. sinni: sín *F*; .s. *39*. 3. er: at *F*. at—var: *ok var* rǽtt *F*. 5. miðr: siðr *F*, *39*. þat: *ul. 39*. 7. barzk: bariz *F*. 8. verit hafa: *omv. F*. 9. mun: m*vni* *F*. 11. Sá sami: hin *F*. 17. kgi | þetta sagt: *omv. F*. 18. þegar: *ul. F*. marga: *ul. 39*. 19. reið hann: *omv. F*. um: of *F*. 23. þeir: *ul. 39*. mæltu: tol*uðu* *F*. 23—24. segir G.: *omv. F*.

konungi á land fyrir Nizi«. Kaupa þeir saman: reið
sá bóndi ok kom til jarls, sat hann þá ok drakk ok
var eigi sofa genginn. En er bóndi hafði sagt sín
ørendi, stóð jarl þegar upp ok allir hans menn: lét
jarl flytja í brot lausafé sitt alt af bœnum til skógar.
váru ok brottu menn allir af býnum um nóttina, þá
er konungr kom; dvalðisk hann þar um nóttina, en H 134
Hákon jarl reið leið sína ok kom fram austr í Svía-
veldi til Steinkels konungs ok dvalðisk með honum
um sumarit. Haraldr konungr snøri síðan aptr út til 1063
býjar; fór konungr um sumarit norðr til Þrándheims;
dvǫlðusk þar um sumarit, en fóru aptr um haustit
austr í Vík.

K. 70. Frá Hákoni jarli.

[Harð. (Fms.) k. 87, jfr. (Flat.) k. 45.]

Hákon jarl fór þegar um sumarit aptr til Uplanda, 1063
er hann spurði, at konungr var norðr farinn: dvalðisk
þar til þess, er konungr kom norðan. Síðan fór F 234
jarl austr í Vermaland ok dvalðisk þar lengi um
vetrinn; veitti Steinkell konungr jarli þar yfirsókn. 1063—
Hann fór um vetrinn, er á leið, vestr á Raumaríki,
ok hafði hann lið mikit, er Gautar ok Vermir hǫfðu
fengit honum. Þá tók hann landz-skyldir sínar ok
skatta af Uplendingum, þá er hann átti. Síðan fór

---

1. kgi: undan *tf. J2;* vpp *tf. 18. men i de øvrr. hdskrr. findes intet tilsvarende.* þeir: þesso *tf. F.* 2. sá: *ul. F.* 3—4. sagt | sín ørendi: *omv. 39.* 5. bœnum: *med* y *39 og tf.*: *vm* nottina. 6. váru—menn: *ok* forv a brot *39.* býnum: *med* æ *F.* þá: *ul. F.* 6—7. þá—nóttina: *ul. 39.* 10. sumarit: *ul. (ved linjeskifte) F.* 12. dvǫlðusk þar: dvalþiz *F.* en: *ok 39.* fóru: for *F.* 14. *Overskr. fra 18. J2. 39; mgl. K; fra* ferd*om* h. Iærls*(!) F.* 18. austr: *ul. F.* 20. vestr | á R.: *omv. F.* 21. hann: *ul. F.* Vermir: verm*ar F.* 22. fengit: fangat*(!) 39.*

hann austr aptr til Gautlandz ok dvalðisk þar um várit. Haraldr konungr sat um vetrinn í Ósló ok 1064 gerði menn sína til Uplanda, at heimta þar skatta ok landskyldir ok konungs sakeyri. En Uplendingar segja svá, at þeir myndi greiða allar skyldir, þær er þeir ætti at greiða, ok fá í hendr Hákoni jarli, meðan
U 602 hann var á lífi ok hann hafði ekki fyrirgǫrt sér eða ríki sínu; ok fekk konungr þaðan engar landskyldir á þeim vetri.

K. 71. Sætt Haraldz konungs ok Sveins konungs.

[Harð. (Fms.) k. 88, (Flat.) k. 45; Fsk. k. 196; Mork. 88_{1-10}; Knýtl. k. 22.]

Þann vetr fóru boð ok sendimenn milli Nóregs 1063—4 ok Danmerkr ok var þat í bundit, at hvárir-tveggju
H 135 Norðmenn ok Danir vildu gera frið milli sín ok sætt ok báðu konunga til þess, ok fóru þær orðsendingar heldr líkliga til sætta, ok kom svá at lykðum, at sættar-fundr var stefndr í Elfi milli Haraldz konungs ok Sveins konungs. En er várar, samnar hvárr-tveggi konunga liði miklu ok skipum til þessarar ferðar, ok segir skáldit í einum flokki frá ferð þeira:

138. Norðr lykr gramr, sás gerðir
grund, frá Eyrarsundi

1. austr aptr: *omv. F.* til Gautl.: *ul. 39.* 2. Ósló: oslu *F.* 5. myndi: mundu *F, 39.* 6. ætti: attu *F, 39.* 7. var: *væ*ri *F.* ok . . hafði: eða . . hefði *F.* 8. ok: *ul. F.* 10—11. *Overskr. fra 18, J2; mgl. K; ingen kap. inddel. i F, 39.* 12. -menn: i *tf. F.* 14. vildu: villdi *F.* frið: i *tf. F.* 16. sætta: sætt*ar F.* ok: *ul. F.* 18. kgs: *herefter nyt kap. i 39 med overskr.:* liðsa*m*naðr. 20. ferð: fa*r F.* þeira: ko*nvn*ga*na tf. F.*

21—176_6. **138. vísa.** 1. sás: sa er *alle.* gerðir: geyrð*ir F.*

(hrafngœlir sparn hæli
hǫfn) langskipa stǫfnum;
rísta golli glæstir
gjalfr, en hlýður skjalfa,
hvast und her fyr vestan
Hallandi framm brandar.

139. Gerðir opt fyr jǫrðu
eiðfastr Haraldr skeiðum:
Sveinn skerr ok til annars
eysund konungs fundar;
út hefra lið lítit
lofsnjallr Dana allra,
hinn es hvern vág sunnan
hrafngrennir lykr stǫfnum.

Hér segir þat, at konungar þessir halda stefnu-lag, þat er gǫrt var milli þeira, ok koma þeir báðir til landamæris; svá sem hér segir:

140. Sýstuð suðr, þars æstu
snjallr gramr, Danir allir,
enn (sék eigi minni
efni) mæltrar stefnu;
Sveinn tekr norðr at nenna H 136
nær til landamæris
(varð fyr víðri jǫrðu
vinnsamt) Harald finna.

---

3. hæli: holi *K;* hôli *J2.* 4. lang-: lag *K;* lang- *de øvrr.* 5. golli: *med* u *alle.*

7—14. **139. vísa.** 1. Gerðir: Geyrð*ir* *F.* opt: *ul. 39 og skr.* firir. 4. -sund: -sundz *K (18. J2).* kgs: k*onvngr* *39.*

18—25. **140. visa.** 1. þars: þar er *alle.* æstu: *sål. E;* æstut. -oð *alle.* 3. sék: *sål. 18 (se ec); se K. J2,* ser *F. 39.* 8. vinn-: vind- *alle.* Harald: haralldr *F.* finna: fiNaz *F.*

25. finna: *herefter nyt kap. i F med overskr.:* Sætt*ar* gerþ þeira koN*vnga* h*ar. ok* s*veins. i 39 med overskr.:* sætt k*onvnga.*

En er konungarnir funnusk, tóku menn at rœða um sættir konunganna; en þegar þat var í munni haft, þá kærðu margir skaða sinn, er fengit hǫfðu af hernaði, rán ok manna-lát; var þat langa hríð, svá sem hér segir:

F 235 141. Telja hátt, es hittask,
hvartveggja mjǫk, seggir,
orð, þaus angra fyrða
4 allmjǫk, búendr snjallir;
láta þeir, es þreyta,
þegnar, alt í gegnum,
(svellr ofrhugi jǫfrum)
8 eigi brátt við sǫttum.

U 603 142. Ofreiði verðr jǫfra
allhætt, ef skal sættask;
menn, þeirs miðla kunnu,
4 mǫ́l ǫll vega í skǫ́lum;
dugir siklingum segja
slíkt alt, es her líkar;
veldr, ef verr skolu hǫldar,
8 vili »grandar« því, skiljask.

Síðan áttu hlut í inir beztu menn ok þeir, er vitrastir váru; gekk þá saman sætt konunga með þeima hætti, at Haraldr skyldi hafa Nóreg, en Sveinn Danmǫrk til þess landamæris, sem at fornu hafði verit milli Nóregs

1. funnusk: þa *tf. F. 39.* 2. kganna: *ud. art. F.* 3. fengit: fangit *39.*

6—13. **141. vísa.** 3. þaus: þau er *alle.* fyrða: fyrþar *39.* 4. búendr: *sål. F;* bœndr *de øvrr.* 5. þreyta: *sål. Fms. (jfr. K. Gísl. Helr. 39);* þræta *alle.* 7. ofr-: of- *F.*

14—21. **142. vísa.** 3. þeirs: þeir er *alle.* kunnu: kvna *F.*

23. kga: *med art. F. 39.* þeima: *sål. 18. J2;* þeim *de øvrr.* 24. Haraldr: *konvngr tf. 39.*

ok Danmerkr; skyldu hvárigir ǫðrum bœta; skyldi þar hernaðr leggjask, sem hafizk hafði, en sá hafa happ, er hlotit hafði. Sá friðr skyldi standa, meðan H 137
þeir væri konungar; sú sætt var eiðum bundin; síðan seldusk konungarnir gíslar, svá sem hér segir:

143. Hitt hefk heyrt, at setti
Haraldr ok Sveinn við meinum
(goð sýslir þat) gísla
glaðr hvárr tveggja ǫðrum;
þeir haldi svá sœrum
(sǫ́tt lauksk þar með vǫ́ttum)
ok ǫllum frið fullum,
ferð at hvárgi skerði.

Haraldr konungr helt liði sínu norðr í Nóreg; Sveinn konungr fór suðr til Danmarkar.

K. 72. Orrosta Haraldz konungs ok Hákonar jarls.

*[Harð. (Fms.) k. 89, 90, (Flat.) k. 45; jfr. Fsk. k. 195; **Mork.** 89_{3}—92_{36}; Ljósv. k. 30.]*

Haraldr konungr var í Víkinni um sumarit, en 1064
hann gerði menn sína til Uplanda eptir skyldum ok skǫttum, er hann átti þar, — þá gerðu bœndr þar engan greiða á ok kváðusk mundu láta bíða alt þar

---

4. síðan: skilþvz *konvngar ok tf. F og ul. det følg.* kgarnir.

6—13. **143. vísa.** 1. hefk: hefi ek *alle.* setti: sættvz ***F.*** 4. tveggja: -tveggi *alle.* 5. haldi: hallda *39.*

14. Haraldr: *her beg. nyt kap. i 39 med* ***overskr.***: fra har*alldi* ko*nvngi. i F med overskr.*: *raða* ger*þ* har*alldz* k*onvng*s. Nóreg: en *tf. F.* 16—17. *Overskr. fra 18, J2; mgl. K; ingen kap. inddel. i F, 39, jfr. anm. til l. 14.* 18. um: of ***F.*** 18—19. en hann: *ul. (overspr.) 39;* En er hann *skr. F.* 19. skyldum: sinom *tf. K, mgl. i alle de ovrr.* 20. þá: *ul. F.* 21. kváðusk: þeir *tf. F.* mundu láta: *omv. F.* þar: *ul. F.*

Hákonar jarls, ef hann kvæmi til þeira. Hákon jarl
var þá uppi á Gautlandi ok hafði lið mikit. En er
á leið sumarit, helt Haraldr konungr suðr til Kon-
ungahellu; síðan tók hann léttiskip ǫll, þau er hann
fekk, ok helt upp eptir Elfinni; lét hann draga af
við forsa ok flutti skipin upp í vatnit Væni. Síðan
røri hann austr yfir vatnit, þar sem hann spurði til
Hákonar jarls. En er jarl fekk njósn af fǫrum kon-
ungs, þá sótti hann ofan af landi ok vildi eigi, at
H 138 konungr herjaði á þá. Hákon jarl hafði lið mikit,
er Gautar hǫfðu fengit honum. Haraldr konungr lagði
U 604 skipum sínum upp í móðu nǫkkura; síðan réð hann
til landgǫngu, en hann lét eptir sumt liðit at gæta
skipa. Konungr sjálfr reið ok sumt liðit, en miklu
fleira gekk. Þeir áttu at fara yfir skóg nǫkkurn, ok
þar váru fyrir þeim kjarrmýrar nǫkkurar ok þá enn
holt; en er þeir kómu upp á holtit, þá sá þeir lið
jarls; var þá mýrr ein milli þeira. Fylkðu þá hvárir-
tveggju. Þá mælti konungr, at lið hans skyldi sitja
uppi á bakkanum — »freistum fyrst, ef þeir vilja á
F 236 ráða; Hákon er óbilgjarn« segir hann. Frost var
veðrs ok snjádrif nǫkkut; sátu þeir Haraldr undir
skjǫldum sínum, en Gautar hǫfðu lítt klæzk, ok gerði
þeim svalt. Jarl bað þá bíða þess, er konungr gengi
at ok þeir stœði allir jafnhátt. Hákon hafði merki
þau, er Magnús konungr Óláfsson hafði átt. Lǫgmaðr
Gauta hét Þorviðr; hann sat á hesti, ok var bundinn
taumrinn við hæl einn, er stóð í mýrinni; hann talaði

3. helt: helldt *39*. suðr: *ul. 39*. 8. njósn: *ul.(!) F*. fǫrum: fer*þ* *F*. 11. fengit: fangit *39*. 13. hann: *ul. F*. sumt: setia*(!) F*. liðit: *ud. art. F*. 16. þar: *ul. F*. 18. ein: i *tf. F*. 20. freistum: frest- *skr. 39*. ef: er *39*. vilja: vili *F. 39*. 25. stœði: *sål. K, F;* stoðu *18. J2. 39*. Hákon: iarl *tf. F, 39*. 26. þau: þ*at* *F*. 27–28. var—taumrinn: v*arv* bvndn*ir* tꝍm*arnir* *F*. 28. mýrinni: *her nyt kap. i F med overskr.:* tála þorviðar lavgm*annz*.

ok mælti: »þat veit guð, at vér hǫfum hér lið mikit, ok helzti frøkna menn; látum þat spyrja Steinkel konung, at vér veitim vel lið þessum góða jarli; veit ek þat, þótt Norðmenn leiti á oss, at vér tǫkum øruggt í mót þeim; en ef ungmennit skjalar ok vill eigi bíða, þá rennum eigi lengra en hér til bekksins; en ef meirr skjalar ungmennit, sem ek veit at eigi mun vera, þá rennum eigi lengra en hér til haugsins«. Í því bili hljóp upp herr Norðmanna ok œpði heróp ok bǫrðu á skjǫldu sína; tók þá Gauta-herr at œpa; H 139 en hestr lǫgmannz hnykkir svá fast, er hann fælðisk við herópit, at hællinn gekk upp ok hrøkði honum um hǫfuð lǫgmanninum; hann mælti: »skjóttu allra Norðmanna armastr«. Hleypði lǫgmaðrinn þá í brot. Haraldr konungr hafði áðr sagt liði sínu svá: »þótt vér gerim brak eða óp um oss, þá gǫngum vér eigi fyrir bakkann, fyrr en þeir koma hér at oss« — ok gerðu þeir svá. En þegar er herópit kom upp, þá lét jarl fram bera sitt merki, en er þeir kómu undir bakkann, þá steypðisk konungs-liðit ofan á þá; fell þá þegar sumt lið jarls, en sumt flýði. Norðmenn ráku flóttann eigi langt, þvíat kveld var dags. Þar U 605 tóku þeir merki Hákonar jarls ok slíkt af vápnum

1. mælti: *her nyt kap i 39 med overskr.:* tala lagmannz *(det sidste bogstav uklart) 39.* hér lið: *usikkert om hdskrr. har således eller* herlið; *snarest er det første dog det rigtige.* 3. veitim: væittom *39 = E.* 5. øruggt: hart *F;* ur- *skr. K.* í mót: a moti *F;* moti *skr. 39.* 7—8. sem—þá: *ul. 39.* 9. Í: En i *F.* 10. tók þá: *omv. 39.* 11. hestr: *med art. F.* 12. hrøkði: rakti *F;* reycþi *K, 39;* hrǫckði *E.* 13. um: of *F;* vpp vm *39 = E.* skjóttu: skiot *F. 39.* 14. Norð-: *ul. 39.* -maðrinn: *ud. art. F. 39.* þá: þeg*ar tf. F.* brot: *herefter nyt kap. i F med overskr.:* hacon i. naði sigrflvgv. *i 39 med overskr.:* orosta. 15. liði sínu: *omv. 39.* 16. eða: *ok F.* 18. er: *ul. F.* 19. fram bera: *omv. 39.* sitt merki: *omv. F.* 22—23. Þar . . . þeir: *omv. F.*

ok klæðum, sem þeir fengu. Konungr lét bera fyrir sér bæði merkin, er hann fór ofan. Þeir rœddu með sér, hvárt jarl myndi fallinn; en er þeir riðu ofan um skóginn, þá mátti einn ríða jamfram. Maðr hleypði um þvera gǫtuna ok lagði kesju í gǫgnum þann, er bar merki jarls; hann grípr merkistǫngina ok hleypði annan veg í skóginn með merkit. En er konungi var þat sagt, þá mælti hann: »lifir jarl; fái mér brynju mína«. Ríðr konungr þá um nóttina til skipa sinna; mæltu margir, at jarl hefði hefnt sín. Þjóðólfr kvað þá:

F 237 144. Ǫld es, sús jarli skyldi
ógnteitum lið veita,
(sterkr olli því stillir)
Steinkels gefin helju;
H 140 en þvít illa reyndisk
afls vǫ́n þaðan hǫ́num,
fyr lét Hǫ́kon hǫrfa
hvatt, segr hinn 's þat fegrir.

Haraldr konungr var þá nótt á skipum sínum, þat sem eptir var, en um morgininn, er ljóst var, þá var íss lagðr alt um skipin svá þykkr, at ganga mátti umhverfis skipin. Þá bað konungr sína menn, at þeir skyldi hǫggva ísinn frá skipunum ok út í vatnit; gengu menn

1. fengu: har*alldr tf. F.* 2. merkin: *uden art. F.* 6. grípr: þreif *F.* merki-: merkis *F, 39.* 8. þat: þ*e*tta *F.* jarl: *med art. F.* 9. Ríðr: Reið *F.*

12—19. **144. vísa.** 1. sús: su er *alle.* 4. helju: elio *39.* 5. þvít: því at *K, 39.* 7. fyr: fyrir *F, 39.* 8. segr: *sål. K, 39;* segír *F.* 's: er *alle.*

20. Haralldr: *her beg. nyt kap. i 39 med overskr.:* vig hallz, *i F med overskr.:* fra bravt sigling har*alldz* ko*nvn*gs *ok* M*agnvs* so*nar* h*ans.* á: at *F, 39.* 21. ljóst: lyst *F.* 22. um: hv*er*fís *tf. F.* 22—23. umhverfis skipin: *ul. F.* 23. skyldi: skylldo *39.* 24. frá: f*yri F.*

þá til ok réðu á íshǫggvit. Magnús, sonr Haraldz konungs, stýrði skipi því, er neðarst lá í móðunni ok næst lá út vatninu. En er menn hǫfðu mjǫk út hǫggvit ísinn, þá hljóp maðr út eptir ísinum, þar til er hǫggva skyldi, ok lét síðan sem óðr væri ok galinn at íshǫggvinu. Þá mælti maðr: »nú er enn sem optarr, at engi er jamliðgóðr, hvar sem hann gengr til, sem hann Hallr Koðráns-bani: sé nú, hversu hann høggr ísinn«. En maðr sá var á skipi Magnús, er Þormóðr hét Eindriðason; en er hann heyrði nefndan Koðráns-bana, þá hljóp hann at Halli ok hjó hann bana-hǫgg. Koðrán var Guðmundarson Eyjólfssonar, en Valgerðr var systir Guðmundar, móðir Jórunnar, móður Þormóðar. Þormóðr var vetrgamall, þá er Koðrán var veginn, ok hafði hann aldri sét Hall U 606 Ótryggsson fyrr en þá. Þá var ok íssinn út hǫggvinn í vatnit, ok lagði Magnús sitt skip út í vatnit ok tók þegar til segls ok sigldi vestr yfir vatnit, en konungsskip lá innarst í vǫkinni, ok komsk hann seinst út. Hallr hafði verit í sveit konungs ok honum allkærr, H 141 ok var hann inn reiðasti. Konungr kom síð til hafnar; hafði Magnús þá skotit vegandanum í skóg ok bauð boð fyrir hann, en við sjálft var, at konungr myndi ganga at þeim Magnúsi, áðr vinir þeira kómu til ok sættu þá.

1. -hǫggvit: *sål. F; uden* v *de øvrr.* sonr: son *39; fork. i de øvrr.* 3. lá: *ul. F. 39.* 3—4. mjǫk út | hǫggvit: *omv. 39.* út hǫggvit: *omv. F.* 4. ísinum: *uden* i *F.* 5. er: sem *39.* síðan: *ul. 39.* 6. -hǫggvinu: *sål. F; uden* v *de øvrr.* 7—8. hvar—til: *ul. 39.* 9. sá var: *omv. 39.* skipi: *konungs sonar tf. 39; efter* Magnús *tf. i F.* 10. Þormóðr: -mvðr *skr. F og således i det følg.* 19. -skip: *med art. F.* seinst: siðarst *F.*

K. 73. Frá Haraldi konungi.

[Harð. (Fms.) k. 91, (Flat.) k. 39; Fsk. k. 195; Mork. 65_{21}—66_{11}.]

Vetr þenna fór Haraldr konungr upp á Raumaríki ok hafði lið mikit, bar hann sakar á hendr bóndum, þær, at þeir hefði haldit fyrir honum skyldum ok skǫttum, en eflt fjandmenn hans til ófriðar við hann; hann lét taka bœndr, hamla suma, suma drepa, en marga ræna aleigunni; þeir flýðu, er því kómu við; allvíða lét hann brenna heruðin ok gerði aleyðu: svá segir Þjóðólfr: 1064—5

145. Tók Holmbúa hneykir
harðan taum við Rauma;
þar hykk fast ens frœkna
fylking Haralds gingu;
F 238 eldr vas gǫrr at gjaldi;
gramr réð, en þá téði
hár í hóf at fœra
hrótgarmr búendr arma.

Síðan fór Haraldr konungr upp á Heiðmǫrk ok brendi
H142 þar ok gerði þar hervirki eigi minna en hizug. Þaðan fór hann á Haðaland ok út á Hringaríki, brendi þar ok fór alt herskildi; svá segir Þjóðólfr:

146. Gagn brann greypra þegna,
glóð varð fǫst í tróði;

1. *Overskr. fra 18, J2; mgl. K;* brend vp*p*lo*n*d *39;* hern*aðr* h*aralldz* ko*nvng*s a heið m*ork* *F.* 3. sakar: *sål. 39;* sakir ***de øvrr.*** hendr bóndum: bændr ***F.*** 4. þær: ***ul. F.*** hefði: hofþo *39.* 6. hann lét: *omv. F.* suma*(1):* eɴ *tf. F.* suma*(2):* let h***ann*** *tf.* ***F.*** 8. aleyðu: aleyða ***F.***

10—17. **145 vísa.** 1. hneykir: hneck*ir* *F.* 3. hykk: ek *tf. F;* hyɢ ec *K, 39.* ens: hins *F, 39.* 4. fylking: fylkin *39.* 8. búendr: bændr *alle.*

19. gerði: *ul. F.* hizug: hitzig *39;* a ræma *riki F.* 20. hann: ẃt *tf. F. 39.*

laust hertoga hristir
Heina illum steini;
lífs bǫðu sér lýðir,
logi þingaði Hringum
nauðgan dóm, áðr næmisk
niðrfall Hǫalfs galla.

Eptir þat lǫgðu bœndr alt sitt mál undir konung.

K. 74. Frá Haraldi konungi.

[Harð. (Fms.) k. 91, (Flat.) k. 45; Fsk. k. 196: Mork. 88$_{7-9}$.]

Eptir þat er Magnús konungr var andaðr, liðu xv. vetr, áðr Nizar-orrosta var, en síðan ii., áðr Haraldr ok Sveinn sættusk; svá segir Þjóðólfr:

147. Fœrði fylkir Hǫrða, U 607
friðr namsk ár et þriðja,
(rend bitu stǫl fyr strǫndu)
starf til króks, at hvarfi.

Eptir sætt var deila konungs við Uplendinga iii. misseri; svá segir Þjóðólfr:

148. Nú 's of verk, þaus vísi,
vandmælt, svát af standisk,
auðan plóg at eiga
Uplendingum kendi;

1—6. **146. vísa.** 6. logi: logaði*(!) K; det rigt. 18, J2.* 7. næmisk: næði *F.* 8. Hǫalfs: halfs *alle.*

7. undir kg: a konvngs valld *F.* 8. *Overskr. fra 18, J2. 39(?); mgl. K;* capitulum *F.* 10. áðr: til*(!) K; det rigt. 18, J2.* ii.: vetr *tf. F.*

12—15. **147. vísa.** 2. et: bit *K, F;* it *39.* 3 rend: *sål. FJ;* rendr *alle.*

16. sætt: þeira *tf. F.* við: *ok F.*

18—185$_4$. **148. visa.** 1. 's: és *F;* er *de øvrr.* of: *sål. F, 39;* um *de øvrr.* þaus: þau er *alle.* 2. svát: sva at *K; sva 39; sva* at *F.*

sér hefr svá langs tírar
svinns, at æ mon vinnask,
H 143 þríu missari þessi
þengils hǫfuð fengit.

K. 75. Frá Englandz konungum.

[Harð. (Fms.) k. 111, (Flat.) k. 51, Fsk. k. 197; Mork. 109_{30-36}; Hem. þ. k. 9, 10.]

Eaðvarðr Aðalráðsson var konungr í Englandi eptir Hǫrðaknút, bróður sinn; hann var kallaðr Eaðvarðr inn góði; hann var svá. Móðir Eaðvarðar konungs var Emma drótning, dóttir Ríkarðar Rúðu-jarls; bróðir hennar var Róðbjartr jarl, faðir Vilhjálms bastarðz, er þá var hertogi í Rúðu í Norðmandi. Eaðvarðr konungr átti Gyðu drótning, dóttur Guðina jarls Úlfnaðrssonar. Brœðr Gyðu váru Tósti jarl — hann var elztr — annarr Mǫrukári jarl, þriði Valþjófr jarl, fjórði Sveinn jarl, v. Haraldr — hann var yngstr; hann fœddisk upp í hirð Eaðvarðar konungs ok var hans fóstrson, ok unni konungr honum geysimikit ok hafði hann sér fyrir son, þvíat konungr átti ekki barn.

K. 76. Frá Haraldi Guðinasyni.

[Harð. (Fms.) k. 111, (Flat.) k. 55; Mork. 123_{4-7}; jfr. Hem. þ. k. 10, 11.]

F 239 Þat var á einu sumri, at Haraldr Guðinason átti 1064(?)

6. æ: eí *F.* vinnask: fınaz *F.* 7. missari: misserin *F; med* e *39.*

5. *Overskr. fra 18, J2; mgl. K; fra* engla kongvm *F; fra* iatvarþi *konvngi 39.* 6. Eað-: Eð- *K;* iat- *39 allevegne;* iad- *F ligeledes (men her flere steder skr.* j.*).* 10. Róðbjartr: roðbertr *39;* Rodbert *F.* 11. í*(2): ok F.* 13. Úlfnaðrs-: vlfn*ar 39;* vlf*ars F.* váru: þessir *tf. F.* 14. hann: *ul. F.* 14—15. Valþjófr—fjórði: *sål. F, 39; ul. K. 18, J2 (her tf. i margen).* 17. ok*(1): ul. F.* 18. kgr: *med art. 39.* 20. *Overskr. fra 18, J2, 39; mgl. K;* bonorð h*aralldz* .G s. *F.*

ferð til Bretlandz ok fór á skipi; en er þeir kómu í H 144 haf, tók þá andviðri ok rak út í haf. Þeir tóku land vestr í Norðmandi ok hǫfðu fengit storm mannhættan. Þeir lǫgðu til borgarinnar Rúðu ok funnu þar Vilhjálm jarl; tók hann við Haraldi feginsamliga ok hans fǫruneyti, dvalðisk Haraldr þar lengi um haustit í góðum fagnaði, þvíat stormar lágu á, ok var eigi í haf fœrt. En er at leið vetrinum, þá rœddu þeir þat jarl ok Haraldr, at Haraldr myndi þar dveljask um vetrinn. Sat Haraldr í hásæti á aðra hǫnd jarli, en til annarrar handar kona jarls; hon var hverri konu U 608 fríðari, er menn hefði sét. Þau tǫluðu ǫll saman sér gaman jafnan við drykkju. Jarl gekk optast snimma at sofa, en Haraldr sat lengi á kveldum ok talaði við konu jarls; fór svá fram lengi um vetrinn. Eitt sinn er þau tǫluðu, segir hon: »nú hefir jarl rœtt um við mik ok spurt, hvat vit talaðim svá þrátt, ok er hann nú reiðr«. Haraldr svarar: »vit skolum hann nú láta vita sem skjótast allar rœður okrar«. Eptir um daginn kallar Haraldr jarl til máls við sik, ok gengu þeir í málstofu; þar var þá ok kona jarls ok ráðuneyti þeira. Þá tók Haraldr til máls: »þat er at segja yðr, jarl, at fleira býr í hingatkvámu minni, en þat, er ek hefi enn upp borit fyrir yðr. Ek ætla at biðja dóttur þinnar til eiginkonu mér; hefi ek þetta rœtt fyrir móður hennar optliga, ok hefir hon mér því heitit, at liðsinna þetta mál við yðr«. En þegar er Haraldr hafði þetta upp borit, þá tóku allir því vel, þeir er við váru, ok fluttu þat fyrir jarli; kom þetta H 145

---

3. fengit: *med* a *39.* 6. um: of *F.* 8—9. þat jarl: *omr. F.* 12. Þau tǫluðu: *omr. F.* 13. drykkju: dryck *F.* snimma: *med* e *F. 39.* 15. lengi: *ul. F.* sinn: kvelld *F.* 16. segir: sagði *F.* 20. máls: tals *F, 39.* 21. þá: *ul. F. 39.* 22. tók—máls: mælti har*aildr F.* 25. eigin-: eigi*nar F.* 29. við váru: hæyrþo *39;* heyrði *F.* fluttu: *med* y *K. F.*

mál svá at lykðum, at mærin var fǫstnuð Haraldi; en fyrir því at hon var ung, þá var mælt nǫkkurra vetra frest á til brúðlaups-stefnu.

K. 77. Dauði Eatvarðar konungs.

[Harð. (Fms.) k. 111, 112, (Flat.) k. 51; Fsk. k. 197; Mork. 109$_{30}$—110$_{9}$; Hem. þ. k. 13.]

En er vár kom, þá bjó Haraldr skip sitt ok ferð brot; skilðusk þeir jarl með kærleikum miklum; fór þá Haraldr út til Englandz á fund Eaðvarðar konungs ok kom ekki til Vallandz síðan at vitja ráðs þessa. Eaðvarðr konungr var yfir Englandi xxiii. vetr, ok varð hann sóttdauðr í Lundúnum nóne Jánúaríí; 1066 5 januar
hann var jarðaðr at Pálskirkju, ok kalla enskir menn hann helgan. Sønir Guðina jarls váru þá ríkastir manna á Englandi; var Tósti settr hǫfðingi yfir her Engla-konungs, ok var hann landvarnar-maðr, þá er konungr tók at eldask; hann var settr yfir alla jarla aðra. Haraldr, bróðir hans, var jafnan innan hirðar
U 609 inn næsti maðr um alla þjónostu, ok hafði allar féhirzlur konungs at gæta. Þat er sǫgn manna, at
F 240 þá er fram leið at andláti konungs, at þá var Haraldr nær ok fátt manna annat; þá laut Haraldr yfir konunginn ok mælti: »því skírskota ek undir alla yðr, at konungr gaf mér nú konungdóm ok alt ríki í Eng-
H 146 landi«. Því næst var konungr borinn dauðr ór

---

1. at lykðum: *ul. F.* mærin: d. vilhi*alms F.* 2. mælt: a *tf. F.* 3. á til: of *F.* 4. *Overskr. fra 18, J2. 39, der dog skr.:* andlat; *mgl. K; haralldr* G. s. t*il konvngs* tek*inn F.* 5. ferð: ferr *F, 39;* i *tf. F.* 8. ekki: e*igi F.* til V. | síðan: *omv. F, 39.* 9. xxiii.: *sål. alle. undt. K:* xxiiii. 13. manna: me*nn F.* á: i *F, 39.* 15—16. jarla aðra: *omv. F.* 17. næsti: æzti *F.* 18. kgs: h*ans 39; til tf. F.* er: v*ar F.* 20—21. kginn: *uden art. 39.* 22. nú: *ul. F.* 23. borinn: hafiðr *F. 39.*

hvílunni. Þann sama dag var þar hǫfðingja-stefna, var þá rœtt um konungs-tekju; lét þá Haraldr bera fram vitni sín, þau er Eaðvarðr konungr gaf honum ríki á deyjanda degi. Lauk svá þeiri stefnu, at Haraldr var til konungs tekinn ok vígðr konungsvígslu inn xiii. dag í Pólskirkju; gengu þá allir hǫfðingjar til handa honum ok alt fólk. En er þat spurði Tósti jarl, bróðir hans, líkaði honum illa; þóttisk hann eigi verr til kominn at vera konungr — »vil ek, segir hann, at landz-hǫfðingjar kjósi þann til konungs, er þeim þykkir bezt vera til fallinn« — ok fóru þau orð milli þeira brœðra. Haraldr konungr segir svá, at hann vill eigi upp gefa konungdóm, fyrir þat at hann var stólsettr í þeim stað, sem konungr átti, en verit síðan smurðr ok vígðr konungsvígslu; hvarf til hans allr styrkr fjǫlmennis; hafði hann ok féhirzlur konungs allar.

K. 78. Ferð Tósta til Danmerkr.

[Harð. (Fms.) k. 112, (Flat.) k. 51; Fsk. k. 198; Mork. 110_{10-28}; Hem. þ. k. 13, 14.]

En er Haraldr varð þess varr, at Tósti, bróðir hans, vildi hafa hann af konungdóminum, þá trúði hann honum illa, þvíat Tósti var maðr forvitri ok maðr mikill ok átti vel vingat við landz-hǫfðingja. Tók þá Haraldr af Tósta jarli herstjórnina ok alt þat

1. hǫfðingja: *sål. F. 39;* hǫfd *K, J2.* 2. þá*(1)*: þ*ar* *39.* 6. inn—dag | í P.: *omv. F;* pals *skr. F. 39.* 10. ek: þ*at tf. F.* 11. vera: *sål. alle. undt. K. der ul. det.* 13. segir: sv*ar. F.* 14. fyrir þat: þ*vi F.* 14—15. kgr: k*onvng F.* 16. hvarf: ok *tf. F. 39.* 18. *Overskr. fra 18, J2; mgl. K;* fra hа*Ralldi 39;* Tosti i. fan*n Svein* k*onvng F.* 19. Haraldr: k*onvngr tf. F.* varr: vís *F.* 22. maðr mikill: *omv. F.* 23. Haraldr: konungr *tf. F. 39.* her-: hirð- *39.*

vald, er hann hafði áðr haft framarr en aðrir jarlar
þar í landi. Tósti jarl vildi þat fyrir engan mun
þola, at vera þjónostu-maðr bróður síns samborins;
fór hann þá í brot með liði sínu suðr um sjá í Flandr; (1065 rigt.)
H 147 dvalðisk þar lítla hríð, fór þá til Fríslandz ok svá
þaðan til Danmerkr á fund Sveins konungs, frænda síns;
þau váru systkin Úlfr jarl, faðir Sveins konungs, ok
U 610 Gyða, móðir Tósta jarls. Jarl biðr Svein konung
fulltings ok liðveizlu. Sveinn konungr bauð honum
til sín ok segir, at hann skal hafa jarls-ríki í Dan-
mǫrk, þat er hann megi vera þar sœmiligr hǫfðingi.
Jarl segir svá: »þess girnir mik, at fara til Englandz
aptr til óðala minna; en ef ek fæ engan styrk til
þess af yðr, konungr, þá vil ek heldr þat til leggja
við yðr, at veita yðr allan styrk þann, er ek á kost
í Englandi, ef þér vilið fara með Dana-her til Englandz
at vinna land, svá sem Knútr móður-bróðir yðvarr«.
Konungr segir: »svá miklu em ek minni maðr en
frændi minn, Knútr konungr, at varla fæ ek haldit
Dana-veldi fyrir Norðmǫnnum; en gamli Knútr eign-
aðisk at erfð Dana-ríki, en með hernaði ok orrostu
England, ok var þat um hríð þó eigi óvænna, at hann
F 241 myndi þar eptir leggja líf sitt; Nóreg fekk hann
orrostulaust. Nú kann ek ætla mér hóf meirr eptir
mínu lítilræði en eptir framkvæmð Knúts konungs,

1. áðr: *ul. F.* 4. Flandr: *ok tf. F.* 5. þá: þaðan *F.* 6. þaðan: *ul F, 39.* -merkr: -marcar *39.* 8. Jarl biðr: *omv. F;* jarl *med art. 39.* kg: ser *tf. F.* 10. ok: *ul. 39.* skal: skylldi *F.* hafa: fa *F, 39.* 11. þat: *ul. 39.* er: at *F.* 12. segir: svarar *F, 39 = l. 18.* 15. yðr*(1)*: k*on*vngr *tf F.* 16. í: *sål. alle. også 18, J2, undt. K:* a. 17. at: *ok F.* land: *med art. F.* yðvarr: *sål. 39; uden* v *de øvrr.* 19. at: þ*viat F.* 20. -veldi: -riki *F, 39.* en: hinn *F, 39;* e*n K;* en *E.* 21. orrostu: orr*ostom F.* 22. þat: þo *F. 39.* hríð: siði*r F.* þó: þ*at F; ul. 39.*

frænda míns«. Þá mælti jarl: »minna verðr mitt ørendi hingat, en ek hugða at þú myndir vera láta, svá gǫfugr maðr, í nauðsyn mína. Kann nú vera, at ek leita þannug vináttunnar, er miklu er ómakligra; en þó má vera, at ek finna þann hǫfðingja, er miðr vaxi fyrir augum at ráða mjǫk stórt, heldr en þér, konungr«. Síðan skilðusk þeir konungr ok jarl, ok ekki mjǫk sáttir.

K. 79. Ferð Tósta til Nóregs. H 148

[Harð. (Fms.) k. 113, (Flat.) k. 51; Ágr. k. 36; Fsk. k. 199, 200; Mork. 110₂₉—112₁; jfr. Tjodrek k. 28; Hem. Þ. k. 15.]

Tósti jarl snýr þá ferðinni ok kom hann fram í
Nóreg ok fór á fund Haraldz konungs; hann var í
Víkinni. En er þeir finnask, berr jarl upp fyrir kon- 1066
ung ørendi sín, segir honum alt um ferð sína, síðan
er hann fór af Englandi, biðr konung fá sér styrk at
sœkja ríki sitt í Englandi. Konungr segir svá, at
Norðmenn munu þess ekki fýsa, at fara til Englandz
ok herja ok hafa þar enskan hǫfðingja yfir sér —
»mæla menn þat, segir hann, at þeir inir ensku sé
ekki alltrúir«. Jarl svarar: »hvárt er þat með sannend-
um, er ek hefi heyrt menn segja í Englandi, at
Magnús konungr, frændi þinn, sendi menn til Eaðvarðar U 611

3. mína: frænda þins *tf. F. 39.* 4. þannug: þaɴig *F;* þangat *39.* vináttunnar: *ud. art. F.* er*(1)*: sem *F.* 5. miðr: miɴr *F.* 8. ekki mjǫk: *var*liga *F;* mjǫk *ul. 39.* 9. *Overskr. fra 18, J2; mgl. K;* fra Tosta iarli *39;* Tosti *iarl* com inor*eg* *F.* 10. hann: *iarl 39; ul. F.* 11. ok fór: for *hann* *F.* 12—13. kg: *med art. F.* 14. er: *ul. F.* 15. Kgr segir: Har*alldr* ko*nvngr* sv*ar. F.* 16. munu: man *F.* 17. þar: *ul. F, 39.* 18. hann: k*onvngr* *F.* 19. ekki: eigi *F, 39.* all-: al- *F.* 19—20. sannendum: *sål. 18; med* i *K. 39, med* y *F, J2.* 21. -varðar: -varðz *K.*

konungs, ok var þat í orðsending, at Magnús konungr átti England, slíkt sem Danmǫrk, arftekit eptir Hǫrðaknút, svá sem svardagar þeira hǫfðu til staðit?«. Konungr segir: »hví hafði hann þat þá eigi, ef hann átti þat?«. Jarl segir: »hví hefir þú eigi Danmǫrk, svá sem Magnús konungr hafði fyrir þér?«. Konungr segir: »ekki þurfu Danir at hœlask við oss Norðmenn; marga díla hǫfum vér brent þeim frændum þínum«. Þá mælti jarl: »viltu eigi mér segja, þá mun ek þér segja; því eignaðisk Magnús konungr Danmǫrk, at þarlandz-hǫfðingjar veittu honum, en því fektu eigi, at alt landz-fólk stóð í móti þér; því barðisk Magnús konungr eigi til Englandz, at allr landz-lýðr vildi hafa Eatvarð at konungi. Viltu eignask England, þá má ek svá gera, at meiri hlutr hǫfðingja í Englandi munu vera vinir þínir ok liðsinnis-menn; skortir mik eigi
H 149 meira við Harald, bróður minn, en konungs-nafn eitt. Þat vitu allir menn, at engi hermaðr hefir slíkr fœzk á Norðrlǫndum sem þú, ok þat þykki mér undarligt, er þú barðisk xv. vetr til Danmerkr, en þú vill eigi hafa England, er nú liggr laust fyrir þér«. Haraldr konungr hugsaði vandliga, hvat jarl mælti, ok skilði, at hann segir mart satt, ok í annan stað gerðisk hann fúss til at fá ríkit. Síðan tǫluðu þeir konungr ok jarl lǫngum ok opt, settu þeir þá ráða-gǫrð þessa, at þeir skyldu fara um sumarit til Englandz ok vinna
F 242 landit. Sendi Haraldr konungr orð um allan Nóreg ok bauð út leiðangri, hálfum almenningi. Var þetta

1. þat: *ul. F.* 2. arf-: i arf *(som acc.) F.* 4. segir: *sva. F.* þat: *ul. F.* 5. segir: sv' *39; mællti F.* 7. segir: svar. *F. 39.* þurfu: þvrfa *F.* 11. hǫfðingjar: *menn F.* 18. vitu: víta *F.* 18—19. slíkr | fœzk á N.: *omv. F.* 20. vill: villt *F, 39.* 23. ok: eɴ *F.* 26. skyldu: skylldi *F.* ok: at *F.* 27. Haraldr: *ul. F.*

nú allfrægt; váru margar getur á, hvernug fọrin myndi verða, mæltu sumir, ok tọlðu upp stórvirki Haraldz, at honum myndi ekki ófœrt verða, en sumir sọgðu, at England myndi torsótt, mannfólk ófa-mikit á ok lið þat, er kallat er þingamanna-lið; þeir váru menn svá frœknir, at betra var lið eins þeira en ii. Haraldz manna inna beztu. Þá svarar Úlfr stallari:

149. Esa stọllurum stillis U 612
stafnrúm Haralds (jafnan
ónauðigr fæk auðar)
innan þọrf at hvarfa,
ef, họrbrekka, hrøkkva,
hrein, skolu tveir fyr einum
(ungr kendak mér) undan
(annat) þingamanni.

Úlfr stallari andaðisk þat vár; Haraldr konungr stóð F 66
yfir grepti hans ok mælti, er hann gekk frá: »þar H 150
liggr sá nú, er dyggvastr var ok dróttinhollastr«. Tósti jarl sigldi um várit vestr til Flæmingjalandz mót liði því, er honum hafði fylgt útan af Englandi, ok því ọðru, er samnaðisk til hans bæði af Englandi ok þar í Flæmingjalandi.

---

1. hvernug: *med* i *39;* hvern veg *F.* 2. Haraldz: konvngs *tf. F, 39.* 3. verða: vera *F, 39.* 4. myndi: vera *tf. F, 39.* ófa-: *ul. F.* 5. kallat—lið: kall*aðir varv* þinga menn *F; var skr. 39.* 7. inna beztu: *ul. F.* stallari: *ok qvað tf. F.*

8—15. **149. vísa.** 1. stọllurum: *skr.* stallar-, stallor-. 3. fæk: fæ ek *alle (rigtigere er mulig* fekk*).* 4. hvarfa: *sål. E;* hverfa *alle.* 5. -brekka: *med art. alle.* 6. hrein: *sål. Svb. Eg. i ShI VI. 371;* hreins *alle.* skolu: sk*olvm F.* 7. kendak: kenda ek *alle.*

18. sá nú: *sål. alle, undt. K: omv.* 20. mót: a mot *F.* 22. í: af *39.*

K. 80. Draumr Gyrðar.

[Harð. (Fms.) k. 114. (Flat.) k. 51; ÓH (Fms.) k. 253. (53) k. 270; jfr. Fsk. k. 201; Mork. 112$_{2-3, 18-24}$; jfr. Hem. þ. k. 19.

Herr Haraldz konungs samnaðisk saman í Sólund- 1066
um; en er Haraldr konungr var búinn at leggja út ór Niðarósi, þá gekk hann áðr til skríns Óláfs konungs ok lauk upp ok klipði hár hans ok negl ok læsti síðan skríninu, en kastaði luklunum út á Nið: ok hefir ekki síðan upp verit lokit skríni ins helga Óláfs konungs. Þá var liðit frá falli hans xxxv. vetra: hann lifði ok hálfan fjórða tøg vetra hér í heimi. Haraldr konungr helt því liði, er honum fylgði, suðr til móts við lið sitt. Þar kom saman lið mikit, svá at þat er sǫgn manna, at Haraldr konungr hefði nær cc. skipa, ok umfram vista-byrðingar ok smáskútur. Þá er þeir lágu í Sólundum, þá dreymði mann þann, er var á konungs-skipinu, er Gyrðr er nefndr: hann þóttisk þar vera staddr á konungs-skipinu ok sá upp á eyna, hvar trǫllkona mikil stóð ok hafði skálm í hendi, en í annarri hendi trog; hann þóttisk ok sjá yfir ǫll skip þeira, at honum þótti fugl sitja á hverjum
H 151 skipstafni, þat váru alt ernir ok hrafnar; trǫllkonan kvað:

150. Víst es, at allvaldr austan
eggjar vestr at leggja

---

1 *Overskr. fra 18. J2; mgl. K:* Draumar storir *F;* bratt ferð *haralldz konvngs 39.* 3. út: *ul. F.* 5. ok*(4)*: *ul. F.* 6. en: *ok F.* luklunum: luklin*om F;* lyclin*om 39.* 6—7. ok hefir: v*ar (!, jfr.* verit *i det følg.) F.* 7. síðan: langan tíma *tf. F.* 9. hálfan—tøg: xxxv. *39.* 10. fylgði: hafði fylgt *39.* 12. er: v*ar F.* 13. -byrðingar: *sål. alle.* 14. þá: *ul. F.* 15. er*(2)*: *ok F.* er nefndr: h*et F.* 17. mikil stóð: *omv. F. 39.* 19. at: *ok F.* 21. kvað: v*isv tf. F.*

22—194$_6$. **150. vísa.** $_2$. eggjar: *sål. F;* eggiaz *de øvrr.*

mót við marga knútu
(minn snúðr es þat) prúða;
kná valþiðurr velja
(veit œrna sér beitu)
steik af stillis haukum
stafns; fylgik því jafnan.

K. 81. Draumr Þórðar. F 243

[Harð. (Fms.) k. 114. (Flat.) k. 51; Fsk. k. 201; Mork. k. 112_{11-17}; jfr. Hem. þ. k. 19.]

Þórðr er maðr nefndr, er var á skipi því, er skamt lá frá skipi konungs. Hann dreymði um nótt, at hann þóttisk sjá flota Haraldz konungs fara at landi, þóttisk vita, at þat var England; hann sá á landinu fylking mikla, ok þótti sem hvárir-tveggju bjoggisk til orrostu ok hǫfðu merki mǫrg á lopti, en fyrir liði landz-manna reið trǫllkona mikil ok sat á vargi, ok hafði vargrinn mannz hræ í munni, ok fell blóð um kjaptana; en er hann hafði þann etit, þá kastaði hon ǫðrum í munn honum ok síðan hverjum at ǫðrum, en hann gleypði hvern; hon kvað:

151. Skœð lætr skína rauðan
skjǫld, es dregr at hjaldri;

---

6. œrna: yrna *39; rrna (sammen med* veit*!) F.* 8. fylgik: fylgi ek *alle.*

7. *Overskr. fra 18, J2, 39; mgl. K;* Fyr*ir* burdr þordar. *ok* qve*þ*in visa *F.* 8. er*(1)*—er*(2)*: h*et* m*aðr.* h*ann F.* er*(1)*: an*n*ar*r tf. 39.* 9. lá—kgs: skamt f*ra* ko*nvngs* skipi lá *F.* 11. þóttisk: h*ann tf. F.* hann sá: *omv. 39.* 13. bjoggisk: bygg*i*z *39.* 17. honum: v*a*rgíno*m F.* 18. kvað: vis*v tf. F.*

19—195_7. **151. vísa.** 1. Skœð: *sål. Fsk;* skoð *alle.* rauðan: r*a*ð*ar F.* 2. es: eɴ *F.* dregr: *sål. 39;* dre*n*gr *F;* dregz *de øvr.*

K 152 brúðr sér Ǫrnis jóða
ófǫr konungs gǫrva;
sviptir sveiflannkjapta
svanni holdi manna;
ulfs munn litar innan
óðlǿt kona blóði, —
ok óðlǿt kona blóði.

K. 82. Draumr Haraldz konungs.

[Harð. (Fms.) k. 114, (Flat.) k. 51; ÓH (Fms.) k. 253. (53) k. 270; Fsk. k. 201; Mork. $112_{25-30,\ 3-4}$*; Hem. þ. k. 15.]*

Harald konung dreymði enn um nótt, at hann 1066 var í Niðarósi ok hitti Óláf konung, bróður sinn, ok kvað hann vísu fyrir honum:

152. Gramr vá frægr til fremðar
flestan sigr enn digri;
hlautk, þvít heima sǿtum,
heilagt fall til vallar;
uggik enn, at, tyggi,
yðr myni feigð of byrjuð,
trolls gefið fǫkum fyllar
fíks; veldra goð slíku.

Margir aðrir draumar váru þá sagðir ok annars konar fyrirburðir ok flestir daprligir. Haraldr konungr, áðr hann fœri ór Þrándheimi, hafði þar látit taka til konungs Magnús son sinn ok setti hann til ríkis í

8. 9. kona: *med art. 39.*

8. *Overskr. fra 18, J2, 39, F; mgl. K.* 9. enn: *ul. F.* 11. fyrir honum: *ul. 39.*

12—19. **152. vísa.** 2. enn: hinn *alle.* 3. hlautk: hlaut ek *alle.* 5. uggik: uggi ek *alle.* tyggi: *med* i *alle.* 6. of: *sål. F, 39;* um *de øvrr.* 8. veldra: velldr*at F.* goð: *med* u *alle.*

20. annars konar: aðr*ir F.*

Nóregi, er Haraldr konungr fór í brot. Þóra Þorbergsdóttir var ok eptir, en Ellisif dróttning fór með honum ok dœtr hennar María ok Ingigerðr. Óláfr, sonr Haraldz konungs, fór ok með honum ór landi.

K. 83. Orrosta við Skarðaborg. H 153

[Harð. (Fms.) k. 115. (Flat.) k. 52: Fsk. k. 202: Mork. 112s, 11, 33—113,: Hem. þ. k. 19; Orkn. k. 40.]

En er Haraldr konungr var búinn ok byr gaf, U 614 1066 sigldi hann út á haf ok kom af hafi við Hjaltland, en sumt lið hans kom við Orkneyjar; lá Haraldr konungr þar litla hríð, áðr hann sigldi til Orkneyja, ok hafði þaðan með sér lið mikit ok jarlana Pál ok Erlend, sonu Þorfinnz jarls, en lét þar eptir Ellisif dróttning ok dœtr þeira, Máríu ok Ingigerði. Þaðan sigldi hann suðr fyrir Skotland ok svá fyrir England ok kom þar við land, sem heita Kliflǫnd; þar gekk hann á land ok herjaði þegar ok lagði landit undir sik, fekk enga F 244 mótstǫðu. Síðan lagði Haraldr konungr til Skarðaborgar ok barðisk þar við borgar-menn; hann gekk upp á bergit, þat sem þar verðr, ok lét þar gera bál mikit ok leggja í eld. En er bálit logaði, tóku þeir forka stóra ok skutu bálinu ofan í býinn; tók þá at brenna hvert hús af ǫðru, gafsk þá upp allr staðrinn; drápu þá Norðmenn þar mart manna, en tóku fé alt þat, er þeir fengu. Var enskum mǫnnum þá engi

1. er—brot: en *F.* 2. ok: *ul. F.* 3. Ingigerðr: *ok tf. F.* sonr: son *K, F;* s. *de øvrr.* 4. ok: *ul. F.* með honum | ór landi: *omv. F.* 5. *Overskr. fra 18. J2; mgl. K;* orosta *(*vestr *fer*þ *F)* har*alldz* ko*nvngs 39. F.* 12. þeira—Ingig.: h*enn*ar *F.* 17. þar: þa *K (fejlskr.).* 18. þat—verðr: þ*ar* sem hæst v*ar F.* þar*(2)*: *ul. F.* 19. logaði: þa *tf. F. 39.* 20. býinn: bor*gina F.* 21. hvert: *sål. 18. F. 39; ul. K, J2.* gafsk: geck*(!) F. 39 (= E).* 22. drápu þá: ok drapu *F. 39.*

kostr fyrir hǫndum, ef þeir skyldu halda lífinu, nema ganga til handa Haraldi konungi. Lagði hann þá undir sik land alt, þar sem hann fór. Síðan lagði Haraldr konungr með allan herinn suðr með landi ok lagði at við Hellornes; kom þar samnaðr í mót
H 154 honum, ok átti Haraldr konungr þar orrostu ok fekk sigr.

K. 84. Frá fylking jarla.

[Harð. (Fms.) k. 115, (Flat.) k. 52; jfr. Ágr. k. 36; Fsk. k. 202; Mork. 113₃₋₁₄; Tjodrek k. 28; Hem. þ. k. 19—20.]

Síðan fór Haraldr konungr til Humbru ok upp 1066
eptir ánni ok lagði þar við land. Þá váru jarlarnir uppi í Jórvík, Mǫrukári ok Valþjófr jarl, bróðir hans, ok hǫfðu óvígjan her. Þá lá Haraldr konungr í Úsu, er herr jarla sótti ofan. Þá gekk Haraldr konungr á land ok tók at fylkja liði sínu; stóð fylkingar-armrinn annarr fram á árbakkann, en annarr vissi upp á landit at díki nǫkkuru; þar var fen djúpt ok breitt ok fult af vatni. Jarlar létu síga fylking sína ofan
U 615 með ánni með ǫllum múginum; konungs-merkit var nær ánni; var þar allþykt fylkt, en þynzt við díkit ok lið þat ótraustast. Þá sóttu jarlar ofan með

1. hǫndum: áɴᴀʀ *tf. F.* skyldu: skylldi *F.* 2. kgi: *ok tf. F.* 2—3. þá | undir sik: *omv. F.* 3. land: *med art. F, 39.* 4. með*(1): ul. F og omv.:* allan herinn | suðr—landi. 5. í mót: moti *F, 39.* 8. *Overskr. fra 18, J2; mgl. K;* oʀ*osta* har*alldz* ko*nvngs* við englis m*enn 39;* Bard*agi* þ^v ae*ng*l'. *F.* 9. Humbru: *med* y *F.* 11. jarl: *ul. F.* 12. Úsu: ysío *F.* 13. Þá—kgr: Har*alldr* ko*nvngr* geck *F.* 14. stóð fylkingar: *ul. F.* 15. annarr*(1): var tf. F.* 15—16. upp | á landit: *omv. F og ul. art.* 16. þar: þ*at 39.* 17. Jarlar: *med art. F, 39.* 18. -merkit: *uden art. F.* 19. var þar: *omv. F.* -þykt: -þioct *39.* þynzt: þunnast *F, 39.* 20. lið þat: liðit *39;* lið *F.*

díkinu: veik þá fyrir fylkingar-armr Norðmanna, sá er vissi at díkinu, en enskir menn sóttu þar fram eptir þeim ok hugðu, at Norðmenn mundu flýja vilja; fór þar fram merki Mǫrukára.

K. 85. Orrosta við Humbru.

[Harð. (Fms.) k. 115, (Flat.) k. 52; Fsk. k. 202; Mork. 113₁₄₋₃₀; Orkn. k. 40.]

En er Haraldr konungr sá, at fylking enskra 1066
manna var komin ofan með díkinu gegnt þeim, þá H 155
lét hann blása herblástrinn ok eggjaði herinn ákafliga, lét þá fram bera merkit Landeyðuna; snaraði þá atgonguna svá harða, at alt hrokk fyrir; gerðisk þá mannfall mikit í liði jarla. Snørisk þá liðit brátt á flótta; flýði sumt upp með ánni ok ofan, ok flest fólkit hljóp út á díkit; lá þar svá þykt valrinn, at Norðmenn máttu ganga þurrfœtis yfir fenit; þar týndisk Mǫrukári jarl; svá segir Steinn Herdísarson:

153. Þjóð fórsk mǫrg í móðu,
menn druknuðu suknir;
drengr lá ár of ungan
4 ófár Mǫrukára;
fira dróttinn rak flótta
framr, tók herr á ramri

---

2. menn: *sål. F, 39; ul. K (18, J2).* 3. mundu—vilja: *sål. 18, J2, 39. F (dog omv.:* vilja flýja*);* villdo flyia *K; ok tf. F.* 4. Mǫrukára: *iarls tf. F, 39.* 5. *Overskr. fra 18, J2;* fall *(*Drap *F)* maurukara *(*jærls *tf. F) F, 39.* 8. -blástrinn: *ud. art. F.* 10. -gǫnguna: *ud. art. F.* 11. mannfall mikit: *omv. F.* liðit brátt: *omv. F, 39.* 12. flótta: *ok tf. F.* sumt: *ul. F, 39.* ok ofan: *ul. F;* eþa *skr. 39.* ok*(2):* en *F, 39.* 14. máttu ganga: gengo *F, 39.*

16—199₂. **153. vísa.** ₂. suknir: *med* o *alle.* ₃. of: *sål. F, 39;* um *de øvrr.* ₆. framr: fram *F.*

rǫ́s fyr rǫskum vísa.
Ríklundaðr veit undir.

F 245 Þessa drápu orti Steinn Herdísarson um Óláf, son Haraldz konungs, ok getr hér þess, at Óláfr konungr var í orrostu með Haraldi konungi, fǫður sínum. Þessa getr ok í Haraldz-stikka:

154. Lǫ́gu fallnir
í fen ofan
Valþjófs liðar,
vǫ́pnum hǫggnir,
svát gunnhvatir
ganga mǫ́ttu
Norðmenn yfir
at nǫ́um einum.

Valþjófr jarl ok þat lið, er undan komsk, flýði upp H 156 til borgarinnar Jork; varð þar it mesta mannfall; orrosta var miðvikudag næsta dag fyrir Mathéús-messu.

U 636 **K. 86.** Frá Tósta jarli.

[Harð. (Fms.) k. 116, (Flat.) k. 53; Fsk. k. 203. 204; Mork. 114₁₈—115₅; jfr. Hem. Þ. k. 21; Orkn. k. 40.]

Tósti jarl hafði komit vestan af Flæmingjalandi 1066 til Haraldz konungs, þegar er hann kom til Englandz, ok var jarl í ǫllum orrostum þessum. Fór þá svá, sem hann hafði sagt Haraldi, fyrr er þeir funnusk, at fjǫlði mannz dreif til þeira í Englandi; þat váru frændr ok vinir Tósta jarls, ok var konungi þat

8. veit: *sål.* *Sh1*; vatt *alle* (vart *18).*
3. Herdísarson: *ul. 39.* 4. kgr: *ul. F, 39.*
7—10. **154. vísa.** 5. svát: sva at *alle.* 8. at: a *F.* nǫum: nam *alle.*
12. borgarinnar: i *tf. F.* 13. orrosta: *med art. 39.* -dag: hiɴ *tf. F.* dag: *sål. alle, undt. 39, der ul. det.* 14. *Overskr. fra 18, J2, 39; mgl. K;* Skip*at* lén iengl*a*ndi *F.* 15. vestan: sunnan *F, 39.* 16. er: *ul. F, 39.* 18. sagt Haraldi: *omv. 39 (men navnet forskr.);* konvngi *tf. F.* fyrr — funnusk: *ul. F;* eɴ(en) *f.* er *skr. alle og* fynniz *skr. K (18. J2).* 19. til þeira | í Engl.: *omv. F og skr.* af; *samt tf. her (se foranstå. anm.):* fyʀ eɴ þeir fyndiz. þat váru: *omv. F.*

mikill styrkr liðs. Eptir þessa orrostu, er aðr var frá sagt, gekk undir Harald konung lið alt um in næstu heruð, en sumt flýði. Þá byrjaði Haraldr konungr ferð sína at vinna borgina ok lagði herinum við Stanforða-bryggjur. En fyrir þá sok, at konungr hafði unnit svá mikinn sigr við stóra hofðingja ok ofrefli liðs, var alt fólk hrætt ok ørvæntisk mótstoðu. Þá gerðu borgar-menn ráð fyrir sér, at senda boð Haraldi konungi ok bjóðask í vald hans ok svá borgina. Var þetta alt boðat svá, at sunnudaginn fór Haraldr konungr með ollum herinum til borgarinnar ok setti þing útan borgar, konungr ok menn hans, en borgarmenn sóttu til þingsins: játaðisk alt fólk undir hlýðni við Harald konung ok fengu honum gíslar tíginna manna sonu, svá sem Tósti jarl kunni skyn allra manna í þeiri borg, ok fór konungr um kveldit til skipanna með sjálfgorum sigri ok var allkátr. Var á kveðit þing snimma mánadaginn í borginni: skyldi H 157
þá Haraldr konungr skipa stað þann með ríkis-monnum ok gefa réttu ok lén. Þat sama kveld eptir sólarsetr kom sunnan at borginni Haraldr konungr Guðinason með óvígjan her; reið hann í borgina at vilð ok þokka allra borgar-manna: váru þá tekin oll

3—4. Har. kgr: h*ann 39*. 4. borgina: *ud. art. F*. herinum: heri*n* *F*. 5 Stanforða-: *sål. K(18, J2)*; stafnforþo- *39*; stafnfvrðo- *F*. þá—at: þ*vi er F*. 10. þetta: þa*(!) 39*. boðat: syslát *F*. -daginn: *ud. art. F*. 11. borgarinnar: *ud. art. F*. 12. kgr—hans: *ul. F*. 13. sóttu: komv *F*. þingsins: *ud. art. F og tf.* ok. undir: v*ið 39*. 14. gíslar: gisla *F*. 14—15. tíginna manna | sonu: *omv. F*. 15. skyn: skil *F*. 16. kveldit: ofan *tf. F. 39*. 17. -gorum sigri: -gervan sigr *F*. 18. snimma: *med* e *F. 39*. 19. stað þann: staðinn *F. 39*. 20. réttu: ræt*t 39*. 22. reið hann: *omv. F*. 23. váru: v*ar 39*.

borgar-hlið ok allir vegar, at eigi skyldi njósnir koma Norðmǫnnum; var þessi herr um nóttina í staðinum.

K. 87. Upganga Haraldz konungs.

[Harð. (Fms.) k. 117. (Flat.) k. 53; Fsk. k. 204. 205; Mork. 115$_{6-27}$, jfr. Tjodrek k. 28; Hem. þ. k. 21; Orkn. k. 40.]

Mánadaginn er Haraldr Sigurðarson var mettr at 1066
dagverðar-máli, þá lét hann blása til landgǫngu, býr
F 246 þá herinn ok skiptir liðinu, hverir fara skolu eða
U 617 hverir eptir skolu vera; hann lét upp ganga í hverri sveit
ii. menn, þar er einn var eptir. Tósti jarl bjó sik
til upgǫngu með Haraldi konungi með sína sveit, en
eptir váru til skipa-gæzlu Óláfr konungs-son ok Póll
ok Erlendr Orkneyja-jarlar ok Eysteinn orri, sonr
Þorbergs Árnasonar, er þá var ágætastr ok kærstr
konungi allra lendra manna; þá hafði Haraldr konungr
heitit honum Máríu, dóttur sinni. Þá var veðr for-
kunnliga gott ok heitt skin. Menn létu eptir brynjur
sínar ok gengu upp með skjǫldum sínum ok hjálmum
ok kesjum ok sverðum gyrðir, ok margir hǫfðu ok
skot ok boga, ok váru allkátir. En er þeir sóttu at
borginni, reið í móti þeim lið mikit; sá þeir jóreykinn
H 158 ok undir fagra skjǫldu ok hvítar brynjur. Þá stǫðvaði
konungr liðit, lét kalla til sín Tósta jarl ok spurði,
hvat liði þat myndi vera. Jarl segir, lézk þykkja

1. vegar: vegir *F*, *39*. eigi: engi *F*. njósnir: níosnom *F*. 2. Norðm.: *til* norðm*anna F*. herr: *sål. F*, *39;* haralldr *K (18. J2)*. staðinum: *uden* i *K*. 3. *Overskr. fra 18. J2*, *39*, *F; mgl. K*. 8. er: sem *F*. 10. Póll: *med* a *F*, *39; (K skr. ǫ)*. 11. sonr: son *F;* s. *de øvrr*. 13. Haraldr: *ul. F*, *39*. 15. létu: logðu *F*, *39*. 16. ok*(1):* en *F*, *39*. sínum: *ul. F*, *39*. 17. ok*(3): ul. F*. 18. at: i nand *F*, *39*. 19. í: *ul. F*. lið mikit: *omv. F*. 22. segir: svar. *F*.

líkligra, at ófriðar-menn myndi vera, lét ok hitt vera mega, at þetta mundu vera frændr hans nokkurir ok leiti til vægðar ok vináttu, en fá í móti af konungi traust ok trúnað. Þá mælti konungr, at þeir mundu fyrst halda kyrru ok forvitnask um herinn; þeir gerðu svá, ok var liðit því meira, er náligarr kom ok alt at sjá sem á eina ísmǫl, er vápnin glóuðu.

K. 88. Ráð Tósta jarls.

[Harð. (Fms.) k. 117, (Flat.) k. 53; Fsk. k. 204. 205; Mork. 115_{28}—116_{4}; Hem. þ. k. 21.]

Haraldr konungr Sigurðarson mælti þá: »tokum 1066
nú nǫkkut gott ráð ok vitrligt, þvíat ekki er at dyljask, at ófriðr er, ok mun vera konungr sjálfr«. Þá segir jarl: »þat er it fyrsta, at snúa aptr sem hvatast til skipa eptir liði váru ok vápnum; veitum þá viðrtǫku eptir efnum; en at ǫðrum kosti látum skipin gæta vár, ok eigu þá riddarar eigi vald yfir oss«. Þá segir Haraldr konungr: »annat ráð vil ek hafa, at setja ina skjótustu hesta undir iii. vaska drengi ok ríði þeir sem hvatligast ok segi liði váru, — mun þá skjótt koma oss liðveizla, — fyrir þá sǫk, at Englis-menn

1. líkligra: meiri ván *F*, *39*. ófriðar-menn: vfriðr *F*, *39*. myndi vera: v*æ*ri *F*. 1—4. lét—trúnað: *ul F*. 3. leiti: læita *39*. 4. mundu: m*v*ndi *F*. 5. halda kyrru: kyro *firi* hallda *F*. 6. náligarr: nær *F*. alt: v*ar tf. F*. 7. eina ísmǫl: *omv. F og tf.:* sæi. er: *sål. F; oc K (18, J2); hul i 39.* 8. *Overskr. fra 18, J2; mgl. K;* raða gorð har*alldz* ko*nvngs 39;* Sent ept*ir* liði har*alldz* ko*nvng*s *F* 9. þá: *ul. F.* 10. nǫkkut | gott ráð: *omv. F.* dyljask: við *tf. F.* 11. vera: komin *tf. F.* segir: svar. *F*, *39* = *l. 16.* 12. er: rað *tf. F.* 12—13. sem hvatast | til skipa: *omv. F.* 15. eigi: ecki *F. 39.* 16. Haraldr: *ul. F.* 17. vaska: ræsk*va F.* 18. hvatligast—segi: hvataz at segia *F*. 19. fyrir—Englis-: þ*v*i*at* ensk*ir F*.

skolu eiga innar snǫrpustu hríðar ván, heldr en vér
U 618 berim inn lægra hlut«. Þá segir jarl, bað konung
ráða þessu sem ǫðru, lézk ok vera eigi gjarn at flýja.
Þá lét Haraldr konungr setja upp merki sitt, Land-
eyðuna. Frírekr hét sá, er merkit bar.

H 159 **K. 89.** Frá fylking Haraldz konungs.

[Harð. (Fms.) k. 117, (Flat.) k. 53; Fsk k. 205; Mork. 116₆₋₉.]

Síðan fylkði Haraldr konungr liði sínu, lét fylk-
ingina langa ok ekki þykkva; þá beygði hann armana
aptr á bak, svá at saman tóku; var þat þá víðr hringr
ok þykkr ok jafn ǫllum megin útan, skjǫldr við skjǫld,
ok svá fyrir ofan, en konungs-sveitin var fyrir útan
hringinn ok þar merki; þat var valit lið. Í ǫðrum
stað var Tósti jarl með sína sveit; hafði hann annat
F 247 merki. Var því svá fylkt, at konungr vissi, at riddarar
váru vanir at ríða at riðlum ok þegar aptr. Nú segir
konungr, at hans sveit ok jarls sveit skal þar fram
ganga, sem mest þarf — »en bogmenn várir skolu
ok þar vera með oss, en þeir, er fremstir standa.

---

1. innar—hríðar | ván: *omv. F.* 2. inn: *ul. 39.* Þá: *her beg. J2 igen (se ovf. 91₁₂):* her tecr til aptr iofra skinna *(Ásgeirr).* segir: sv̀ *39; ul. F og omv.:* bað jarl. 2—3. bað—ráða: þu skalt þesso raða *J2.* 3. vera eigi: *omv. F;* ecki *skr. J2.* 4—5. Landeyðuna: *ud. art. J2.* 6. *Overskr. fra 18, 39, der ul.* Frá; har*alldr* ko*nvng*r scip*ar* fylk*ing* *F; ingen kap. inddel. J2.* 7—8. fylkingina: *ud. art. J2.* 8. þykkva: *sål. 39;* þyckía *F;* þycka *K;* þiockva *J2.* 10. þykkr—jafn: iamþyckr *J2.* útan: oc var *J2.* 11. fyrir *(1):* yfir *J2.* útan: innan *J2.* 12. merki: *med art. F, J2.* þat: þar *J2.* var: oc *tf. J2.* Í: En i *F.* 13. sína sveit: *omv. F og tf. ok.* annat: oc *39.* 14. Var: fyrir *tf. J2.* 15. at *(2):* a *F, 39.* 15—16. Nú—kgr: ko*nvng*r seg*ir* *F.* 17. sem: er *J2.* þarf: þarf er *J2.* en: *ul. J2.* 18. ok: *ul. F.*

skolu setja spjóts-hala sína í jorðina, en setja oddana fyrir brjóst riddurum, ef þeir ríða at oss, en þeir, er næstir standa, seti þeir sína spjóts-odda fyrir brjóst hestum þeira«.

K. 90. Frá Haraldi konungi Guðinasyni.

[Harð. (Fms.) k. 118, (Flat.) k. 53; jfr. Agr. k. 36; Fsk. k. 204, 206; Mork. 116_{26-33}; Tjodrek k. 28; Hem. þ. k. 21.]

Haraldr konungr Guðinason var þar kominn með 1066 her óvígjan, bæði riddara ok fótgangandi menn. Haraldr konungr Sigurðarson reið þá um fylking sína ok skynjaði, hvernig fylkt var; hann sat á svortum hesti blesóttum; hestrinn fell undir honum ok konungr af fram; stóð hann upp skjótt ok mælti: »fall er farar-heill«. Þá mælti Haraldr Engla-konungr til Norðmanna þeira, er með honum váru: »kenduð þér þann H 165 inn mikla mann, er þar fell af hestinum, við inn blá kyrtil ok inn fagra hjálm?«. »Þar er konungr sjálfr« segja þeir. Engla-konungr segir: »mikill maðr ok ríkmannligr, ok er þat vænna, at farinn sé at hamingju«.

1—3. skolu—standa: *ul. 39 (og 18).* 1. jǫrðina: iorð niðr *J2.* setja*(2): ul. F.* 2. fyrir: i *J2.* riddurum: riðor*vm F.* ef: er *J2.* oss: *ul. F, J2.* 3. næstir: næst *J2.* þeir: *ul. J2.* 5. *Overskr. fra 18, 39, der dog ul.* kgr, *J2, der dog ul.* G-syni; *mgl. K;* hara*lldr* ko*nvngr* g s. c*om* svn*an F.* 9. skynjaði: v*m tf. F.* hvernig: *med* o *J2.* 11. stóð hann: *omv. F.* skjótt: *ul. F.* 12. Haraldr: *ul. J2.* Engla-kgr: gvð*ina* s. *F.* 12—13. til—váru: *ul. 39.* 13. með honum: þar *J2; efter* váru *F.* kenduð: *uden* ð *F. 39. J2.* 14. þar: *ul. F, J2.* 15. Þar: Þat *J2.* 16. Engla—segir: konungr mællti *J2;* sv*ar. skr. F.* 17. rík-: itr- *J2.* þat: *ul. F, 39, J2.* farinn sé: nv se fari*n F.*

K. 91. Griða-boð við Tósta jarl.

[Harð. (Fms.) k. 118. (Flat.) k. 53; Fsk. k. 206; Mork. 117_1—118_9, 116_{21-4}; Hem. þ. k. 21.]

U 619 Riddarar xx. riðu fram af þingamanna-liði fyrir fylking Norðmanna ok váru albrynjaðir ok svá hestar þeira. Þá mælti einn riddari: »hvárt er Tósti jarl í liðinu?«. Hann svarar: »ekki er því at leyna, hér munu þér hann finna«. Þá mælti einn riddari: »Haraldr bróðir þinn sendi þér kveðju ok þau orð með, at þú skyldir hafa grið ok Norðimbraland alt, ok heldr en eigi vilir þú til hans hneigjask, þá vill hann gefa þér þriðjung ríkis allz með sér«. Þá svarar jarl: »þá er nǫkkut annat boðit en ófriðr ok svívirðing sem í vetr; hefði þá verit þetta boðit, þá væri margr maðr sá á lífi, er nú er dauðr, ok betr myndi þá standa ríki í Englandi. Nú tek ek þenna kost, hvat vill hann þá bjóða Haraldi konungi Sigurðarsyni fyrir sitt starf?«. Þá mælti riddarinn: »sagt hefir hann þar nǫkkut frá, hvers hann mun honum unna af Englandi, vii. fóta rúm eða því lengra, sem hann er hæri en aðrir menn«. Þá segir jarl: »farið þér nú

1. *Overskr. fra 39; mgl. 18. K;* Viðr tal kónga *F; ingen kap. inddel. i J2.* 2. þinga-: þing- *J2.* 4. riddari: *med art. J2, F(?).* 6. Þá: en *F.* einn: *ul. F.* riddari: *med art. J2, F.* 7. Haraldr: k*onvng*r *tf. F.* sendi: sendir *J2, 39.* 8. skyldir: skallt *J2.* Norðimbr. alt: *omv. F.* 9. eigi . . þú: *omv. J2.* 10. ríkis: *med art. 39;* sins *tf. F. J2.* svarar: m*æ*llti *F.* 11. annat boðit: *omv. J2.* 12. vetr: oc *tf. J2.* þá*(1): sål. alle, undt. K:* þat. þetta: þat *K. 18, 39.* 13. er*(1):* sem *F.* 13—14. ok—Englandi: *ul. J2.* 14. Nú—kost: oc þenna cost tec ec eða *J2;* eða *tf. F.* 15. þá: *ul. F.* kgi: *ul. 39.* Sig.-syni: *ul. F, J2.* 16. Þá—riddarinn: Rid*darinn* svar. *F.* 17. honum unna: *omv. J2;* unna Haralldi konungi *F. 39.* 18. lengra: meiR *J2.* 19. segir: svarar *F, J2;* m*æ*lti *F.* 19—205_1. farið—búisk: við har*alld* ko*nvng* si*gvrðar* .s. at h*ann* skylldi bvaz*(!) F.* 19. þér: *ul. 39, J2.*

ok segið Haraldi konungi, at hann búisk til orrostu: annat skal satt at segja með Norðmonnum en þat, at Tósti jarl fari frá Haraldi konungi Sigurðarsyni ok í óvina-flokk hans, þá er hann skyldi berjask í Englandi H 161 vestr; heldr skolu vér allir taka eitt ráð, deyja með sœmð eða fá England með sigri«. Þá riðu aptr riddararnir. Þá mælti Haraldr konungr Sigurðarson við jarl: »hverr var þessi inn málsnjalli maðr?«. Þá segir jarl: »þat var Haraldr konungr Guðinason«. Þa F 248 mælti Haraldr konungr Sigurðarson: »oflengi váru vér þessu leyndir; þeir váru svá komnir fyrir lið várt, at eigi myndi þessi Haraldr kunna segja banaorð várra manna«. Þá segir jarl: »satt er þat herra: óvarliga fór slíkr hofðingi, ok vera mætti svá, sem þér segið. Sá ek þat, at hann vildi mér grið bjóða ok ríki mikit; en ek væra bana-maðr hans, ef ek segða til hans; vil ek heldr, at hann sé minn banamaðr en ek hans«. Þá mælti Haraldr konungr Sigurðarson til sinna manna: »lítill maðr var þessi ok stóð U 620

---

2. satt: vera *J2.* þat, at: *ul. F.* 3. fari: for *J2.* frá—ok: *ul. F.* 4. óvina-: fianda- *J2.* hans: har*alldz* k*onvngs* si*gvrðar* .s. *F.* skyldi: s*ka*l *F.* 5—6. heldr—sigri: *ul. J2.* 5. allir | taka—ráð: *omv. F og tf.:* sen. 6. Þá riðu: *omv. F.* 7. riddararnir: *ud. art. 39, J2. F(?).* kgr Sig.son: nor*egs* k*onvng*r *F.* 8. við jarl: *ul. J2.* 8—9. Þa—jarl: jarl svarar *J2;* svarar *skr. F, 39.* 9. þat: þar *J2.* kgr: *ul. J2.* 10. kgr: *ul. 39.* kgr Sig.son: nor*egs* k*onvngr F;* Sig.son *ul. J2.* 11. þessu: þessa *J2.* 11—12. þeir—várt: þviat hann sva kominn *J2.* 12. kunna: at *tf. F. 39.* 13. segir: svarar *F, 39.* satt er: sa ec *J2.* 15. segið: oc *tf. J2.* at: *ul. J2.* 16—17. en—hans: ef annat hvart skal vera *J2.* 17. hans: *her mgl et blad i 39.* 18—19. kgr Sig.son: nor*egs* k*onvngr F;* Sig.son *ul. J2.* 19. til—manna: *ul. J2.* þessi: þetta *J2.*

steigurliga í stigreip«. Svá segja menn, at Haraldr konungr Sigurðarson kvað vísu þessa:

156. Framm gǫngum vér
í fylkingu
brynjulausir
4 und bláar eggjar;
hjalmar skína,
hefkat ek mína;
nú liggr skrúð várt
8 at skipum niðri.

Emma hét brynja hans; hon var síð, svá at honum tók á mitt bein, ok svá sterk, at aldri hafði vápn á fest. — Þá mælti Haraldr konungr Sigurðarson: »þetta er illa kveðit ok mun verða at gera aðra vísu betri«; þá kvað hann þetta:

H 162 157. Krjúpum vér fyr vápna
(valteigs) brǫkun eigi
(svá bauð hildr) at hjaldri
4 (haldorð) í bug skjaldar;
hátt bað mik, þars mœttisk,
menskorð bera forðum,
hlakkar íss ok hausar,
8 hjalmstofn í gný malma.

Þá kvað ok Þjóðólfr:

158. Skalka frá, þótt fylkir
falli sjálfr til vallar,

---

1. steigurliga: stínlíga *F*. 1—2. Svá—þessa: þa q. Haralldr konungr *J2*. 2. kgr. Sig.son: nor*egs* k*onvngr* *F*. kvað: þa *tf.* *F*.

3—6. **156. vísa.** 1. gǫngum: *uden* m *K*. *F;* gengu *J2*. 4. bláar: blar *alle*. 6. hefkat: hefca *J2;* hefkaða *F*. 7. nú: þo *F*.

7. var—honum: *ul.* *F*. síð, svá: *omv.* *J2*. honum: hon *J2*. bein: honum *tf.* *F*, *J2*. 8—9. hafði—fest: festi vapn a henne *J2*. 9. Haraldr . . . Sig.son: *ul.* *F;* Sig.son *ul.* *J2*. 10. kveðit: ort *J2*. 11. þetta: *ul.* *J2;* viso þessa *F*.

12—19. **157. vísa.** 1. Krjúpum: *uden* m *J2*. 4. hald-: hall- *J2*. 5. þars: þar er *alle*. mœttisk: *sål.* *Fms;* mættuz *alle*. 8. -stofn: -stall *J2*.

21—208₆. **158. vísa.** 1. Skalka: ek *tf.* *alle*.

(gengr sem goð vill) ungum
grams erfingjum hverfa:
skínnat sól á sýnni,
snarráðs, an þá báða,
Haralds eru haukar gorvir
hefnendr, konungs efni.

K. 92. Uphaf orrostu.

[Harð. (Fms.) k. 119, (Flat.) k. 53, Ágr. k. 36; Fsk. k. 207, 208; Mork. 118_{10}–119_{25}; Knýtl. k. 22; Tjodrek k. 28; Hem. þ. k. 21; Orkn. k. 40.]

Nú hefr upp orrostu ok veita enskir menn áreið 1066 25. sept. Norðmonnum; varð viðrtakan horð: varð óhœgt enskum monnum at ríða á Norðmenn fyrir skotum, ok riðu þeir í hring um þá. Var þat fyrst laus orrosta, meðan Norðmenn heldu vel fylkingu, en enskir menn riðu at hart ok þegar frá, er þeir fengu ekki at gort. En er Norðmenn sá þat, at þeim þótti blautliga at riðit, þá sóttu þeir at þeim ok vildu reka flóttann; en er þeir hofðu brugðit skjaldborginni, þá riðu enskir menn at þeim ollum megin ok báru á þá spjót ok skot. H 163
En er Haraldr konungr Sigurðarson sá þat, gekk hann

3. goð: *med* u *alle*. 5. skínnat: skína *J2*. 6. an: en(n) *alle*.

7. *Overskr. fra 18, F; mgl. K;* fall Haralldz konungs *J2*. 8. upp orrostu: *omv. J2*. ok: *ul. J2*. áreið: atreið *F*. 9. varð*(1)*: verþr *J2*. varð*(2)*: verþr *J2;* en *(*vhægt*)* varþ *skr. F*. 9–10. óhœgt | enskum monnum: *omv. J2*. 10. skotum: kesionum *J2*. ok: *ul. F*. 11. Var þat: varþ þa *F;* þa *skr. også J2*. 12. fylkingu: *med art. J2*. en: *ul. J2*. 13. ok: enn *tf. J2*. frá: þeim *tf. F*. gort: syst: *J2*. En: Ok *F, J2*. 14. þat: *ul. F, J2*. blautliga: seint *J2*. riðit: oc blaтliga *tf. J2*. 15. at: eptir *J2*. 17. ok*(1)*: *ul. J2*. spjót . . skot: *omv. J2*. 18. Sigurðarson: *ul. J2*. þat: þa *tf. F, J2*.

fram í orrostu, þar er mestr var vápna-burðrinn. Var þar þá in harðasta orrosta ok fell mikit lið af hvárum-tveggjum. Þá varð Haraldr konungr Sigurð-
F 249 arson svá óðr, at hann hljóp fram alt ór fylkingunni
U 621 ok hjó báðum hǫndum; helt þá hvárki við honum hjálmr né brynja. Þá stukku frá allir þeir, er næstir váru; var þá við sjálft, at enskir menn mundu flýja; svá segir Arnórr jarlaskáld:

159. Hafðit brjóst, né bifðisk
bǫðsnart konungs hjarta,
í hjalmþrimu hilmir
hlítstyggr fyr sér lítit,
þars til þengils hersa
þat sá herr, at skatna
blóðugr hjǫrr ens barra
beit dǫglinga hneitis.

Haraldr konungr Sigurðarson var lostinn ǫru í óstinn; þat var hans bana-sár; fell hann þá ok ǫll sveit sú, er fram gekk með honum, nema þeir er aptr opuðu, ok heldu þeir merkinu. Var þá enn inn harðasti bardagi; gekk þá Tósti jarl undir konungs-merki.

---

1. er: sem *F.* 3—4. Sig.-son: *ul. J2.* 4. fram alt: *omv. F, J2.* 5. helt: hellzt *J2.* 6. Þá: *ul. F.* Þá stukku: sta*c*k þa *J2.* 6—7. allir—váru: honum allt þat er næst var *J2.* 6. næstir: ho*nvm tf. F.* 7. mundu: mundi *J2.*

9—16. 159. visa. 1. Hafðit: *sål. Mork., Fms.;* Hafði *alle.* 5. hersa: he*r*iar *F.* 7. ens: *sål. F;* hins *de øvrr. Om hele verset se K. G. Nj. II, 236—8.*

17. Haraldr: *her nyt kap. i F med overskr.:* fall har*alldz* ko*nvng*s s. s. 18. sveit sú: sv sveitin *F; omv. J2.* 19. gekk: hafði ge*n*git *F.* opuðu: *med* h *F, J2.* 20. heldu . . merkinu: ha*f*ðu . . merkit *J2.* 20—21. Var—bardagi: *ul. J2;* varþ *skr. F.* 21. kgs-merki: *omv. J2;* merkit *skr. F, J2;* hans *skr. K (f.* kgs*).*

Tóku þá hvárir-tveggju at fylkja í annat sinn, ok varð þá á dvǫl mjǫk lǫng á orrostunni: þá kvað Þjóðólfr:

160. Ǫld hefr afráð goldit
ilt, nú kveðk her stiltan,
bauð þessa fǫr þjóðum
þarflaust Haraldr austan:
svá lauk siklings ævi I: 164
snjalls, at vér róm allir
(lofðungr beið enn leyfði
lífs grand) í stað vǫndum.

En áðr saman sigi orrosta, þá bauð Haraldr Guðinason grið Tósta jarli, bróður sínum, ok þeim mǫnnum ǫðrum, er þá lifðu eptir af liði Norðmanna. En Norðmenn œpðu allir senn ok segja, at fyrr skyldi hverr falla um þveran annan, en þeir gengi til griða við enska menn, œpðu þá heróp: tóksk þá orrosta í annat sinn; svá segir Arnórr jarlaskáld:

161. Eigi varð ens ýgja
auðligr konungs dauði;

1—2. Tóku—orrostunni: oc var þa allhærð orosta *J2*. 1. í: *ul. F.* sinn: *sål. F;* sinni *K.* 2. á(1): *ul. F.* dvǫl | mjǫk lǫng: *omv. F.* þá kvað: sva segir *J2*.

4—11. **160. vísa.** *L.* 5—8 *også i Sn. E. I*, 526. 1. afráð: *sål. F, J2;* afroð *K.* 2. kveðk: kveð ek *alle* 3. fǫr: ferð *J2.* 4. Haraldr: konungr *J2.* 6. róm: erom *F.* 7. enn: in *J2;* hinn *K, F.* 8. vǫndum: *med* æ *K*, o *J2*, a *F.*

12—13. En—Guðinason: Haralldr konungr bað þa *J2*. 12. orrosta: hín siðarí orrostan *F.* Haraldr: konvngr *tf. F.* 14. liði Norðm.: norðmonnvm *F.* En: *ul. F.* 15. œpðu: upp *tf. J2.* segja: sægðo *F;* sva *tf. J2, F.* 16. hverr: þeira *tf. J2.* um: of *F.* 17. heróp: oc *tf. J2.* í: *ul. F, J2.* 18. jarlaskáld: *ul. J2.*

19—211 6. **161. vísa.** 1. ens: ins *K.* ýgja: ǫgia *J2.*

hlífðut hlenna svæfi
hoddum roðnir oddar;
heldr kuru meir ens milda
mildings, an grið vildi,
of folksnaran fylki
falla liðsmenn allir.

K. 93. Uphaf Orra-hríðar.

[Harð. (Fms.) k. 119, (Flat.) k. 53; Fsk. k. 209; Mork. 119_{29}—120_{9}; Hem. þ. k. 21; Orkn. k. 40.]

Eysteinn orri kom í því bili frá skipum með því
liði, er honum fylgði; váru þeir albrynjaðir; fekk
U 622 Eysteinn þá merki Haraldz konungs, Landeyðuna.
Varð nú orrosta it iii. sinn ok varð sú in harðasta
orrosta; fellu þá mjǫk enskir menn ok var við sjálft,
at þeir myndi flýja. Sú orrosta var kǫlluð Orra-hríð.
Þeir Eysteinn hǫfðu farit svá ákafliga frá skipunum,
H 165 at þeir váru fyrr svá móðir, at náliga váru þeir
F 250 ófœrir, áðr en þeir kvæmi til orrostu, en síðan váru
þeir svá óðir, at þeir hlífðu sér ekki, meðan þeir
máttu upp standa; at lykðum steypðusk þeir af
hringa-brynjunum. Var þá enskum mǫnnum hœgt,
at finna hǫggstaði á þeim, en sumir sprungu með

3. hlífðut: hlif þót*t(!) F.* svæfi: sǫfe *J2.* 5. ens: híns *F.* milda: mǫra *J2.* 6. an: en*(n) alle.* 7. of: *sål. J2;* um *de øvrr.*

7. *Overskr. fra 18; mgl. K, F; ingen kap. inddel. J2.* 8. skipum: *med art. J2.* 9. fekk: fær *F. J2.* 10. Eysteinn þá. *omv. F. J2;* ORI *tf. F.* merki kgs: merkit *F J2.* 11. Varð: verþr *J2.* it: *ul. J2.* varð: var *F, J2.* 11—12. harðasta orrosta: snarpasta *F. J2.* 13. myndi: m*v*ndo *F.* var: er *J2.* 16. áðr: fyʀ *J2.* kvæmi: qvamo *J2.* orrostu: *med art. F.* 18. upp standa: *ul. J2.* at—steypðusk: oc siþan steyptu *J2.* 19. hringa-: ser *J2.* 20. finna hǫggstaði: leita ha*v*gstaða *J2;* -stað *skr. F.* sprungu: do *J2 og ul. det følg.:* ok dó.

ǫllu ok dó ósárir: fell náliga alt stórmenni Norðmanna. Þetta var inn øfra hlut dags. Var þat, sem ván var, at þar váru enn eigi allir jafnir, margir flýðu, margir ok þeir, er svá kómusk undan, at ýmsir báru auðnu til: gerði ok myrkt um kveldit, áðr en lokit var ǫllum manndrápum.

K. 94. Frá Styrkári stallara.

[Harð. (Fms.) k. 119, (Flat.) k. 53; Fsk. k. 209; Mork. 120_{10-21}.]

Styrkárr, stallari Haraldz konungs Sigurðarsonar, komsk brot, ágætr maðr: hann fekk hest ok reið svá i brot. Um kveldit gerðisk á vindr nǫkkurr ok heldr svalt, en Styrkárr hafði ekki klæði fleiri en skyrtu eina, en hjálm á hofði, en nøkvit sverð i hendi: honum svalaði, er hann bratt af sér mœðinni. Þá kom i móti honum vagnkarl einn ok var í kǫsungi fóðruðum. Þá mælti Styrkárr: »viltu selja kǫsunginn, bóndi?«. »Eigi þérna, segir hann: þú munt vera Norðmaðr, kenni ek mál þitt«. Þá mælti Styrkárr: »ef ek em Norðmaðr — hvat viltu þá?«. Bóndi svarar: »ek vilda drepa þik, en nú er svá illa, at ek hefi ekki vápn.

---

2. hlut: luta *F.* þat: en *tf. F.* 3. enn: *ul. F, J2.* margir flýðu: *omv. F.* 3—4. margir ok: *ul. F; omv. J2.* 4. svá—auðnu: ymisa auðnu baru *J2.* 4—5. at—til: *ul. F.* 5. en: *ul. F.* var: væri *F, J2.* 7. *Overskr. fra 18; mgl. K, F; ingen kap. inddel J2.* 8. Sig.-sónar: *ul. J2.* 9. brot: bra*t F, J2; hann var tf. F.* hest: eín*(!) F.* svá: *ul. F, J2.* 10—11. nǫkkurr—svalt: kalldr *F.* 11. klæði fleiri: klæða fleira *F.* 12. en*(bis)*: ok *F, J2.* nøkvit: *ul. F, J2.* hendi: hendíní bert *F.* 13. í: a *F.* 15. selja: mer *tf. J2.* bóndi: karl *J2 og tf.:* hann svarar. 16. þérna: þer *F.* segir hann: *ul. J2.* 17. Þá: *ul. F, J2 og omv.* St. mælti. 18. þá: bóndi *tf. J2.* Bóndi: hann *J2.* vilda: vil *F.* 19. vápn: til *tf. J2.*

þat er nýtt sé«. Þá mælti Styrkárr: »ef þú mátt
H 166 mik ekki drepa bóndi, þá skal ek freista, ef ek mega þik drepa« — reiðir upp sverðit, setr á háls honum, svá at af gekk hofuðit; tók síðan skinnhjúpinn ok hljóp á hest sinn ok fór til strandar ofan.

U 623

K. 95. Frá Viljálmi bastarði.

[Harð. (Fms.) k. 120, (Flat.) k. 55: Fsk. k. 210, 211: Mork. 122₂₀—123₁₉: Hem. þ. k. 22.]

Viljálmr bastarðr Rúðu-jarl spurði andlát Eatvarðar 1066
konungs, frænda síns, ok þat með, at þá var til konungs tekinn í Englandi Haraldr Guðinason ok hafði tekit konungs-vígslu. En Viljálmr þóttisk betr til kominn til ríkis í Englandi en Haraldr fyrir frændsemis sakir þeira Eatvarðar konungs. Þat var ok með, at hann þóttisk eiga at gjalda Haraldi svívirðing, er hann hafði slitit festa-málum við dóttur hans, ok af ollu þessu saman dró Viljálmr her saman í Norðmandí ok hafði allmikit fjolmenni ok gnógan skipa-kost. Þann dag, er hann reið ór borginni til skipa sinna ok hann var kominn á hest sinn, þá gekk kona hans til hans ok vildi tala við hann. En er

---

1—2. mátt—drepa | bóndi: *omv. J2.* 2. mik | ekki drepa: *omv. J2.* 3. þik drepa: *omv. F.* sverðit: ok *tf. F. J2.* 4. af gekk: fa'c *(sål. også F)* af *J2.* skinnhjúpinn: ka'svɴgíɴ *F.* 5. hest sinn: hestinn *J2.* 6. *Overskr. fra 18, J2. der dog ul.* bastarði; *mgl. K. F.* 7. Viljálmr: *med* hj. *K her, men næsten altid uden* h. *hvor ordet skrives fuldtud; med* h *F. J2 her og ellers.* spurði: spyʀ *F.* Eat-: iað- *F;* iat- *J2.* 9. í Englandi: *ul. J2.* 10. til: *ul. F.* 11. til: *ul. J2.* 12. sakir: sa'kom *J2.* þeira—kgs: við iat. *(-d F)* konung *F. J2.* 13. hann—Haraldi: honum þotti Haralldr hafa gert til sin *J2.* 13—14. svívirðing: *firi* svikræði *F.* 14. er—hafði: *ul. J2.* festa-: eínka- *F.* hans: sina *J2.* 15. af: at *J2.* saman*(1)*: *ul. J2.* 16. gnógan: *uden* g *J2.*

hann sá þat, þá laust hann til hennar með hælinum ok setti sporann fyrir brjóst henni, svá at á kafi stóð: fell hon ok fekk þegar bana, en jarl reið til skips: fór hann með herinum út til Englandz. Þar var með H 167 honum Ótta byskup, bróðir hans. En er jarl kom til Englandz, þá herjaði hann ok lagði undir sik landit, hvar sem hann fór. Viljálmr var hverjum manni meiri ok sterkari ok góðr riddari, inn mesti hermaðr, F 251 ok allgrimmr, inn vitrasti maðr, ok kallaðr ekki tryggr.

K. 96. Fall Haraldz Guðinasonar.

[Harð. (Fms.) k. 121. (Flat.) k. 54, 55; Fsk. k. 211; Mork. 123:3—28; Hem. Þ. k. 22; Orkn. k. 40.]

Haraldr Guðinason lofaði brotferð Óláfi, syni Haraldz konungs Sigurðarsonar, ok því liði, er þar var með honum ok eigi hafði fallit í orrostu: en Haraldr snørisk þá með her sinn suðr á England, þvíat hann hafði þá spurt, at Viljálmr bastarðr fór sunnan á England ok lagði landit undir sik. Þar

1. þá: *ul. F.* til hennar | með hælinum: *omv. F.* 3. hon: *við tf. F.* ok fekk: *ul. J2.* bana: dæð niðr *J2.* reið: þegar *tf. J2.* 4. fór—út: oc hellt her sinom *J2.* Þar: Þa *J2.* 5. byskup: erkib*yskv*p *F.* 6. þá—hann: toc hann at heria *J2.* 7. hvar: þar *J2.* Vilj.: i*arl tf. F.* 7—8. hverjum manni | meiri—sterkari: *omv. J2.* 8. ok*(2)* —riddari: *ul. J2.* inn mesti: mikill *efter* herm. *J2.* 9. ok*(1)* —maðr: *ul. K (ikke 18).* all-: helldr *J2.* maðr: *ul. F.* ekki: all- *tf. J2.* 10. *Overskr. fra 18, J2; mgl. K, F;* 11. Haraldr: konungr *tf. F, J2.* brot-: bræt- *F, J2.* 11—12. syni—sonar: har*alldz* .s. *F;* Sig.sonar *ul. J2.* 12. er: sem *F, J2.* þar: þa *J2;* eft*ir F.* 13. ok—orrostu: *ul. F, J2.* 14. Haraldr: konungr *tf. F, J2.* snørisk: sn*e*ri *F.* með—sinn | suðr á E.: *omv. F.* 15—16. þvíat—sik: i mot Vilhialmi *J2.* 15. bastarðr: i*arl F.* 16. England: m*eð* lið mik*it tf. F.* Þar: *ul. J2 og omv.* þá v.

váru þá með Haraldi konungi brœðr hans, Sveinn, Gyrðr, Valþjófr. Fundr þeira Haraldz ok Viljálms jarls varð suðr á Englandi við Helsingjaport; varð 1066 14. oktober þar orrosta mikil; þar fell Haraldr konungr ok Gyrðr jarl, bróðir hans, ok mikill hluti liðs þeira. Þat var
U 624 xix. nóttum eptir fall Haraldz konungs Sigurðarsonar. Valþjófr jarl komsk á flótta undan, ok síð um kveldit mœtti jarl sveit nǫkkurri af Viljálms mǫnnum. En er þeir sá lið Valþjófs jarls, flýðu þeir undan á eiki-
H 168 skóg nǫkkurn; þat var c. manna. Valþjófr jarl lét eld leggja í skóginn ok brenna upp alt saman; svá segir Þorkell Skallason í Valþjófsflokki:

162. Hundrað lét í heitum
hirðmenn jǫfurs brenna
sóknar Yggr, en seggjum
4 sviðu kveld vas þat, eldi;
frétt 's, at fyrðar knǫttu
flagðviggs und kló liggja;
ímleitum fekksk áta
8 óls blakk við hræfrakka.

1. kgi: *ul. J2.* 1—2. Sv., Gyrðr: ok*(bis) tf. J2.* 2. Valþjófr: iarl *tf. J2.* Haraldz: konungs *tf. F, J2.* 3. á Engl.: *ul. F.* 4. kgr: ɢ. s. *tf. F.* 5. jarl: *ul. J2.* þeira: hans *J2.* 6. kgs: *ul. J2.* 7. Valþjófr: Sveíɴ *F.* jarl: broðir hans *tf. J2.* komsk: com *J2.* 9. þeir*(1):* h*ann F.* Valþjófs: *ul. F, J2.* jarls: þa *tf. J2.* flýðu þeir: flyði h*ann F.* undan: *ul. J2.* eiki: *ul. J2.* 10. þat var: *ul. J2; við F.* Valþjófr: vilh*ialmr(!) F.* jarl: *ul. J2.* 11. eld leggja: *omv. F, J2.* 12. Skallason: *ul. J2;* ham*ar* sk*alld(!) F.*

13—20. **162. vísa.** 1. heitum: heíto *F.* 5. 's: er *alle.* 8. óls: *sål. K(ó);* al- *F.* blakk: -blackr *F;* blacs *J2.* hræfrakka: *i 2 ord alle (dat. af* hræfrakki*).*

K. 97. Dráp Valþjófs jarls.

[Harð. (Fms.) k. 122. (Flat) k. 55: Fsk. k. 212: Mork. 123_{29} . : Hem. þ. k. 22.]

Viljálmr lét sik til konungs taka í Englandi. Hann 1066
sendi boð Valþjófi jarli, at þeir skyldu sættask, ok selr honum grið til fundar. Jarl fór með fá menn: en er hann kom á heiðina fyrir norðan Kastalabryggju, þá kómu móti honum ármenn ii. með sveit manna ok tóku hann ok settu í fjotur, ok síðan var hann hoggvinn, ok kalla enskir menn helgan; svá segir Þorkell:

163. Víst hefr Valþjóf hraustan
Viljalmr, sás rauð malma,
hinn es haf skar sunnan H 169
hélt, í tryggð of véltan;
satt 's at síð mon létta,
snarr en minn vas harri
(deyrat mildingr mærri)
manndráp á Englandi.

Viljálmr var síðan konungr á Englandi xxi. vetr; er (1066-87
hans afkvæmi jafnan síðan á Englandi.

---

1. *Overskr. fra 18; mgl. K. F; ingen kap. inddel. J2.* 2. til kgs | taka: *omv. F.* 3. boð: orð *J2.* Valþjófi: *ul. J2.* skyldu: skylldi *F.* sættask: hittazc *J2.* 4. selr: selldi *J2.* fundar: þeirar ferðar *J2.* Jarl—með: .s. *við F.* með: við *J2.* 5. en: *sål. alle. undt. K:* ok. hann: i*arl F.* 6. kómu: a *tf. F;* i *tf. J2.* ármenn ii.: *omv. F og tf.* Vilh*ialms konvngs.* 7. manna: nockora *J2.* ok*(1): ul. J2.* hann: hondum *tf. J2.* ok*(3): ul. J2.* menn: hann *tf. J2.*

10—17. **163. vísa.** 1. hefr: hefir *alle.* 2. sás: sa er *alle.* malma: *sål. F. J2;* hialma *K.* 4. of: *sål. J2;* um *de øvrr.* 5. 's: er *alle.* mon: munu *J2.* 6. en—vas: el þ*rimo F.* 7. deyrat: deyr eigi *alle.* mærri: mri *J2.*

18—19. Viljálmr—Englandi: *ul. K; i 18.* xxi. vetr: xx. vetr oc .i. *J2.* er: ok *F, J2, der tf.:* af. 19. hans afkvæmi: *omv. F.* á Englandi. *ul. F. J2.*

H 171_9 **K. 98.** Ferð Óláfs Haraldzsonar í Nóreg.

[Harð. (Fms.) k. 123. 125. (Flat.) k. 54; Ágr. k. 36; Fsk. k. 209. 214; Mork. 121_{4-12}; $_{22-3}$; 122_{1-18}; *Tjodrek k. 29; Hem. Þ. k. 21 fin.; Orkn. k. 40.]*

Óláfr, sonr Haraldz konungs, helt liði sínu braut af Englandi, ok sigldi út af Hrafnseyri ok kom um 1066
F 252 haustit til Orkneyja, ok váru þar þau tíðendi, at María, dóttir Haraldz konungs Sigurðarsonar, hafði orðit bráðdauð þann sama dag ok á þeiri sǫmu stundu, er Haraldr konungr fell, faðir hennar. Óláfr dvalðisk þar um vetrinn. En eptir um sumarit fór Óláfr 1067
austr til Nóregs; var hann þar þá tekinn til konungs með Magnúsi, bróður sínum. Ellisif drótning fór
U 625 vestan með Óláfi, stjúpsyni sínum, ok Ingigerðr, dóttir hennar. Þá kom ok vestan um haf með Óláfi Skúli, er síðan var kallaðr konungs-fóstri, ok Ketill krókr, bróðir hans. Þeir váru báðir gǫfgir menn ok kynstórir af Englandi ok báðir forvitra; váru þeir báðir inir kærstu konungi. Fór Ketill krókr norðr á Hálogaland; fekk Óláfr konungr honum gott kvánfang, ok er frá honum komit mart stórmenni. Skúli kon-

---

1. *Overskr. fra 18; mgl. K, F;* fra Skula konungs fostra *J2.* 2. sonr—kgs: *ul. J2;* s. *skr. K, F;* sigvrðar sonar *tf. F.* braut: *ul. J2;* brót *F.* 3. ok sigldi: *mgl. K (i 18).* ok kom: *ul. K (i 18).* um: of *F.* 4. váru - tíðendi: var þat þar tiþinda *J2.* 5. Sigurðarsonar: *ul. J2.* 6. sǫmu: *ul. F. J2.* 7. fell: hafþi fallit *J2.* faðir hennar: a englandi *F.* 8. um(2): of *F.* Óláfr: hann *F, J2.* 9. þá: *ul. F, J2.* tekinn | til kgs: *omv. F. J2.* 10. bróður: breðr *J2; fork. i K.* 11. vestan: um haf *tf. J2.* 12. ok: *ul. J2.* um haf | með Óláfi: *omv. J2;* of *skr. F.* 13. kallaðr: *ul. F.* 15. af Englandi: *ul. F.* ok: *hermed beg. 39 igen.* -vitra: -vitri *F.* 15—16. váru—báðir: þeir bræðr varu *J2;* báðir *ul. F.* 16. kærstu: olafi *tf. F. 39.* kgi: Olafi *J2.* krókr: *ul. J2.* 17. honum: þar *tf. J2.* gott kvánfang: *omv. J2.*

ungs-fóstri var vitr maðr ok skǫrungr mikill, manna fríðastr sýnum; hann gerðisk forstjóri í hirð Óláfs konungs ok talaði á þingum; hann réð ǫllum landráðum með konungi. Óláfr konungr bauð at gefa H 172 Skúla fylki eitt í Nóregi, þat er honum þætti bezt, með ǫllum tǫkum ok skyldum, þeim er konungr átti. Skúli þakkaði honum boð sitt ok lézk vilja beiðask af honum annarra hluta, fyrir því — »ef konungaskipti verðr, kann vera, at rjúfisk gjǫfin; ek vil, segir hann, nǫkkurar eignir þiggja, er liggja nær kaupstǫðum þeim, sem þér, herra, eruð vanir at sitja ok taka jóla-veizlur«. Konungr játti honum þessu ok skeytti honum jarðir austr við Konungahellu ok við Osló, við Túnsberg, við Borg, við Bjǫrgvin ok norðr við Niðarós; þær váru náliga inar beztu eignir í hverjum stað, ok hafa þær eignir legit síðan undir þá ættmenn, er af Skúla ætt eru komnir. Óláfr konungr gipti honum frændkonu sína, Guðrúnu Nefsteinsdóttur; móðir hennar var Ingiríðr, dóttir Sigurðar konungs sýr ok Ástu; hon var systir Óláfs konungs ins helga

---

1. vitr—ok: *ul. F. J2.* 2. sýnum: sionum *J2.* 3. hann: ok *F, J2, 39.* 5. honum—bezt: h*ann* keyri *F.* 6. tǫkum . . . skyldum: tollu*m* . . . gæðo*m F.* þeim—átti: *ul. F.* 7. honum: vel *tf. J2.* beiðask: beiða *F.* 9. verðr: segir hann *tf. J2.* 10. nǫkkurar eignir | þiggja: *omv. J2, F, der tf.* af *þer efter* þiggja; *F tf. også* þær. er liggja: *ul. 39.* 11. sem: er *F, J2.* 11—12. herra—veizlur: sitið h*er*ra *F.* 12. jóla-: *ul J2.* játti: iataðe *J2.* skeytti: gaf *F;* feck *J2.* 13. Osló: oslu *F;* æslo *J2; ok tf. F.* 14. við Borg: *ul. J2; ok tf. F.* Bjǫrgvin: *med* yn *F, 39, J2.* við*(4):* til*(!) J2.* 15. þær: þat *J2.* hverjum: þessum *tf. J2.* 16. ok: *ul. F.* legit síðan: *omv. F.* þá: h*ans F og ul. det følg.*: er—komnir. 18. honum: Skula *J2.* 19. hennar: Guðrunar *J2.* kgs: *ul. J2.* 20. sýr: syrs *J2.* 20—219₁. hon—kgs: *ul. F.* 20. hon—systir: moður *J2.* ins: *ul. J2.*

ok Haraldz konungs. Sonr Skúla ok Guðrúnar var Ásólfr á Reini; hann átti Þóru, dóttur Skopta Ǫgmundarsonar: sonr þeira Ásólfs var Guthormr á Reini, faðir Bárðar, fǫður Inga konungs ok Skúla hertoga.

I 173_{25} K. 99. Frá Haraldi konungi Sigurðarsyni.

[Harð. (Fms.) k. 124, (Flat.) k. 54 fin.; jfr. Ágr. k. 36; Mork. 122_{19-20}*; Tjodrek k. 28.]*

Einum vetri eptir fall Haraldz konungs var flutt 1067
vestan af Englandi lík hans ok norðr til Niðaróss, ok var jarðat í Máríukirkju, þeiri er hann lét gera.
H 174 Var þat allra manna mál, at Haraldr konungr hafði
U 626 verit umfram aðra menn at speki ok at ráðsnild, hvárt er hann skyldi til taka skjótt eða gera lǫng ráð fyrir sér eða ǫðrum; hann var allra manna vápndjarfastr; hann var ok sigrsæll, svá sem nú var ritit um hríð; svá segir Þjóðólfr:

164. Áræðis naut eyðir
aldyggr Selundbyggva;
hugr ræðr hǫlfum sigri,
Haraldr sannar þat, manna.

1. ok—kgs: *ul. J2.* Sonr: Synir *J2, 39;* son *skr. F og tf.* þeira; s. *K.* 2—3. Ǫgm.-sonar: Þorbergssonar *tf. J2.* 3. sonr: *sål. J2;* son *F, 39;* s. *K.* 5. *Overskr. fra 18; mgl. K, F;* vestan flutt lik haraldz konungs *39, J2.* 6. kgs: *sigurðar sonar tf. F.* 7. hans: haralldz konungs *J2.* 8. vár: *ul. J2.* jarðat: iarðaðr *F, 39.* 9. kgr: *ul. J2.* hafði: hafi *39, J2.* 10. verit umfram: *omv. J2.* at*(2): ul. 39, J2;* all*ri F.* 11. til taka | skjótt: *omv. J2;* skjótt *ul. 39.* lǫng: langt *F, J2.* 12. var: ok *tf. 18, 39, J2.* 13. hann var: *ul. F, J2.* 13—14. nú—ritit: ritað *(sål. også J2)* var *F;* rit *skr. K;* ritir*(!) 39.*

15—18. **164.** vísa. 2. -byggva: *sål. J2; med* i *f.* v *de øvrr.*

Haraldr konungr var fríðr maðr ok tíguligr, bleikhárr, ok bleikt skegg ok langa kanpa, nokkuru brúnin onnur ofarr en onnur; miklar hendr ok fœtr ok vel vaxit hvártveggja; v. álna er hátt mál hans. Hann var grimmr óvinum ok refsingasamr um allar mótgorðir; svá segir Þjóðólfr: F 253

165. Refsir reyndan ofsa
ráðgegn Haraldr þegnum;
hykk at hilmis rekkar
haldi upp, þvís valda;
sverðs hafa slíkar byrðar
(sanns nýtr hverr við annan),
Haraldr skiptir svá heiptum,
hljótendr es sér brjóta.

Haraldr konungr var inn ágjarnasti til ríkis ok til allra farsælligra hluta; hann var stórgjofull við vini sína, þá er honum líkaði vel við; svá segir Þjóðólfr:

166. Mork lét veitt fyr verka H 175
vekjandi mér snekkju
(hann lætr hylli sinnar)
hjaldrs (tilgerðir valda).

1. Haraldr: *hermed beg. nyt kap. i F, mgl. overskr., i 39 med overskr.: fra yfirlitom haralldz konungs.* maðr: syno*m tf. F.* bleikhárr: bleikt hár *F og ul. det følg.* bleikt. 2. skegg: hann hafði scamt skeg *tf. J2.* ok*(2):* hafði *tf. F.* kanpa: *med* m *K, J2; ok tf. F.* 2—3. brúnin onnur | ofarr: *omv. J2;* of. onn. brún. *skr. F;* onn. brún. of. *skr. 39.* 3. en onnur: *ul. J2.*

7—14. **165. vísa.** 4. þvís: þvi *(*þi *J2)* er *alle.* 5. sverðs: sverþ *J2.* 6. nýtr: lytr*(!) K, 18.* 8. sér: sva *39.*

15. kgr: *ul. J2.* inn ágjarnasti: agiaRn *F.* 16. hluta: eigna *F, 39, J2.* 17. þá—við: *ul. F;* við *ul. J2.*

18—21. **166. vísa.** 2. vekjandi: *med* ck *F.* 3. lætr let *J2.*

Haraldr konungr var þá fimtøgr at aldri, er hann fell. Engar frásagnir merkiligar hǫfum vér frá upruna hans, fyrr en hann var xv. vetra, þá er hann var á Stiklastǫðum í orrostu með Óláfi konungi, bróður sínum, en síðan lifði hann xxxv. vetra; en alla þá stund varð honum aldrigi á milli aga ok ófriðar. Haraldr konungr flýði aldrigi ór orrostu, en opt leitaði hann sér farborða fyrir ofrefli liðs, er hann átti við at eiga. Allir menn sǫgðu þat, þeir er honum fylgðu í orrostu ok hernaði, at þá er hann varð staddr í miklum háska ok bar skjótt at hǫndum, at þat ráð mundi hann upp taka, sem allir sá eptir, at vænst hafði verit at hlýða myndi.

U 627 **K. 100.** Frá Haraldi konungi.

[Harð. (Fms.) k. 124].

Halldórr, sonr Brynjólfs gamla úlfalda, var vitr maðr ok hǫfðingi mikill; hann mælti svá, þá er hann heyrði rœður manna, at menn misjofnuðu mjǫk skaplyndi þeira brœðra Óláfs ins helga konungs ok Haraldz, Halldórr segir svá: »ek var með báðum þeim brœðrum í kærleikum miklum, ok var mér

1. at aldri: *ul. F.* 2. merkiligar | hǫfum vér: *omv. F.* 3. þá er: oc *J2.* 3—4. á Stiklastǫðum: *efter* sínum *J2.* 5. xxxv.: halfann fiorða tug *J2.* 6. aldrigi: alldri *F. 39. J2 = l.* 7. á: i *F; ul. J2.* milli: millo*m F.* 7. H kgr: h*ann F.* 8. fyrir: v*ið F.* er: ef *J2.* 8—9. við—eiga: iafnan v*ið F.* 9. honum fylgðu: fylgðo Haraldi konunge *J2.* 10. ok: eða i *J2.* varð: var *F, 39, J2.* 11. háska: eða vanda *tf. J2.* 12. vænst: vænazt *F.* 13. hafði—at: mundi vera oc *J2.* hlýða myndi: hellzt m*v*ndi lyða *F;* myndi *ulæsel. i 39 (udvisket?)* 14. *Overskr. fra 18; mgl. K. F; fra* haldori *39; ingen kap. inddel. i J2.* 15. sonr: s. *alle.* gamla: *ul. F.* úlfalda: h*ann tf. F.* 18. ins: *ul. F og omv.:* kgs helga. kgs: *ul. J2.* 19. Haraldz: k*onvngs tf. F.* 19—20. báðum þeim: *omv. F;* þeim *ul. J2.*

hvárs tveggja skaplyndi kunnigt: fann ek aldri ii. menn skaplikari: þeir váru báðir inir vitrustu ok inir vápndjorfustu. menn ágjarnir til fjár ok ríkis, H 176 ríklyndir, ekki alþýðligir, stjórnsamir ok refsingasamir. Óláfr konungr braut landz-fólk til kristni ok réttra siða, en refsaði grimliga þeim, er daufheyrðusk við; þolðu landz-hǫfðingjar honum eigi réttdœmi ok jafndœmi ok reistu her í móti honum ok feldu hann á eigu sinni sjálfs; varð hann fyrir þat heilagr; en Haraldr herjaði til frægðar sér ok ríkis ok braut alt fólk undir sik, þat er hann mátti; fell hann ok á annarra konunga eigu. Báðir þeir brœðr váru menn F 254 hversdagliga siðlátir ok veglátir; þeir váru ok víðforlir ok eljanar-menn miklir, ok urðu af slíku víðfrægir ok ágætir«.

K. 101. Dauði Magnús konungs.

[Ó. kyrr. (Fms.) k. 1. jfr. Harð. (Flat.) k. 54; Ágr. k. 37; Fsk. k. 209. 216; Mork. 121₂₃₋₂₇. 124₁₋₁₀, 125₅₋₁₂. 127₂₄₋₃₅; Tjodrek k. 29; Orkn. k. 40.]

Magnús konungr réð fyrir Nóregi Haraldzson inn fyrsta vetr eptir fall Haraldz konungs, en síðan réð

1. aldri: aldrigi *J2.* 3. inir—menn: vitrir *ok* vapndiarfir en *F; K. J2 interpungerer foran* menn. 4. alþýðligir: ahlyðnir *J2.* ok: *ul. 39. J2.* 5. -fólk: allt *tf. J2.* ok: til *tf. 39.* 7. -hǫfðingjar: -menn *F, J2.* rétt- . . . . jafn-: *omv. J2.* 7—8. ok jafndœmi: *ul. F.* 8. í: *ul. F.* ok*(2)*: *ul. J2.* 9. eigu sinni: eigine sino *J2.* fyrir þat: af þvi *F.* 10. Haraldr: konungr *tf. J2.* til frægðar | sér: *omv. F.* 11. fólk: *ul. 39.* fell hann | ok: *omv. F.* 12. eigu: eign *J2.* þeir brœðr | váru: *omv. F og ul.* menn. 13. ok veglátir: *ul. J2.* 16. *Overskr. fra 18. 39. der dog har* Andlat *og tf.*: h. s.; *mgl. K. F;* Sættuz konungar *J2* 17. kgr: son haralldz konvngs *tf. F og ul. det følg.* Haraldzson; *dette ul. også J2.* 18. fyrsta: næsta *J2.*

hann landi ii. vetr með Óláfi bróður sínum. Váru þeir þá ii. konungar, hafði Magnús inn nørðra hlut landz, en Óláfr inn eystra. Magnús konungr átti son, er Hákon hét; hann fóstraði Steigarþórir; var hann inn mannvænsti maðr. Eptir fall Haraldz konungs Sigurðarsonar talði Sveinn Dana-konungr, at slitit væri friði milli Norðmanna ok Dana, talði eigi lengr
H 177 frið verit hafa settan, en þeir lifði báðir Haraldr ok Sveinn. Var þá útboð í hváru tveggja ríkinu; hǫfðu 1067
synir Haraldz almenning fyrir Nóregi at liði ok skipum, en Sveinn konungr fór sunnan með Dana-her.
U 628 Fóru þá sendimenn milli þeira ok báru sættar-boð, sǫgðu Norðmenn, at þeir vildi annat hvárt halda ina sǫmu sætt, sem fyrr var gǫr, eða berjask at ǫðrum kosti; því var þetta kveðit:

167. Varði ógnar-orðum
Áleifr ok friðmǫlum
jǫrð, svát engi þorði
allvalda til kalla.

Svá segir Steinn Herdísarson í Óláfsdrápu:

168. Sín óðul mon Sveini
sóknstrangr í Kaupangi,

1. Óláfi: *konvngi tf. F.* 2. kgar: y*fir* nor*egi tf. F.* 2—3. Magnús . . . Óláfr: k*onvngr tf. F (bis).* 2. hlut: luta *F.* 3. landz: *ul. J2.* eystra: lut *tf. F.* 4. hann*(2):* Hacon *J2.* 5. kgs: *ul. J2.* 6. talði: sagði *F.* 7. milli: meðal *F.* eigi: at eigi veri *J2.* 8. frið . . . settan: *efter det følg.* báðir *39 = E;* frið *efter* hafa *F (18).* frið—settan: aqveðit *J2.* 8—9 þeir—Sveinn: meðan Haralldr veri konungr i Noregi *J2.* 9. Var: varu *J2.* 10. Haraldz: k*onvngs tf. F.* 12. milli: i millum *J2.* -boð: i millom þeira *tf. J2.* 13. vildi: villdu *F, J2.* halda: *mgl. K (i 18).*

16—19. **167. vísa.** 2. Áleifr: olafr *alle.* 3. svát: sva at *alle.*

20. í Óláfsdrápu: *ul. F, J2.*

21—224 6. **168. vísa.** 1. Sín—mon: *sål. Fsk., Mork., Fms.;* sína mun fyrir *alle.*

þars heilagr gramr hvílir,
(hann 's ríkr) jǫfurr banna:
ætt sinni mon unna
Áleifr konungr hála
(Ulfs þarfat þar arfi)
alls Nóregs (til kalla).

Í þessum stefnu-leiðangri var sætt gǫr milli konunganna, en friðr milli landanna. Magnús konungr fekk van- H 178
heilendi, reforma-sótt, ok lá nǫkkura hríð; hann andaðisk í Niðarósi ok var þar jarðaðr; var hann 1069 29. april
vinsæll konungr af allri alþýðu.

---

3. þars: þar er *alle.* 4. 's: er *alle.* banna: banar *F.* 5. ætt: átt *39.* 6. Áleifr: olafr *alle.* 7. þarfat: *sål. alle, undt. K:* þarfa. þar: *sål. K;* þvi *de øvrr.* 8. alls: all*(!) J2.*

7. konunganna: *uden art. F, J2.* 8. milli: millum *F.* landanna: *uden art. F, 39, J2. Herefter nyt kap. i J2 med overskr.:* Olafr til konungs tekinn. 9. lá: i þeiri sott *tf. F.* 10. var hann: *omv. F.* 11. kgr: *ul. J2.* allri: *ul. J2.* alþýðu: *herefter følger i F fortællingen om kong Harald og fiskeren, godt og vel en spalte, skreven med samme hånd, men senere; derpå er omtr. en halv spalte og en hel side fuldstændig blank.*

U 629
H 179

Saga Óláfs konungs kyrra.

K. 1.

[Ó. kyrr. (Fms.) k. 2, jfr. Harð. (Flat.) k. 54; Fsk. k. 209, 217; Ágr. k. 37; Mork. 123_{34}—124_{1}, 125_{15-18}: Tjodrek k. 29.]

256_{13} Óláfr var einn konungr yfir Nóregi eptir andlát Magnús bróður síns. Óláfr var maðr mikill á allan vǫxt ok vel vaxinn; þat er allra manna sǫgn, at engi maðr hafi sét fegra mann eða tíguligra sýnum; hann hafði gult hár sem silki, ok fór afarvel, bjartan líkam, eygðr manna bezt, limaðr vel, fámálugr optast ok ekki talaðr á þingum, glaðr við ǫl, drykkju-maðr mikill, málrœtinn ok blíðmæltr, friðsamr meðan hans ríki stóð: þess getr Steinn Herdísarson: 1069

169. Lǫnd vill þengill Þrœnda
(þat líkar vel skǫtnum)
ǫll við œrna snilli
eggdjarfr í frið leggja;

1. *Overskr. fra K, 18;* Vphaf olafs kyʀa *39; mgl. F; ingen kap. inddel. J2; dog er her* o *noget större end sædvanlig.* 2. yfir: firir *39.* 3. Magnús: konungs *tf. F, J2.* maðr: *ul. J2; efter* mikill *F.* allan: *ul. F.* 4—5. engi maðr: eigi *J2.* 5. fegra: tiguligra *J2.* eða—sýnum: *ul. J2.* 6. sem silki: *ul. F.* afarvel: fagrliga *J2.* líkam: *ok tf. F.* 7. optast: iafnan *F.* 8. ekki: lítt *F.* 8—9. -maðr mikill: *ok F (altså* ǫldrykkju *som ét ord).* 9. -rœtinn: reitíɴ *F;* i kyrð *tf. J2.* ok: *ul. F.* 9—10. meðan—stóð: *ul. J2.* 10. þess getr: *sva* .s. *F.*

11—226_{4}. **169. vísa.** 3. við œrna: vill ekna *J2;* yrna *skr. 39.*

hugnar þjóð. þat 's þegna
þrályndr til friðmála
kúgar Engla ægir.
Óláfr borinn sólu.

K. 2. Frá siðum Óláfs konungs.

[O. kgrr. (Fms.) k. 2. 3; Fsk. k. 218. 219. 220; Mork. 125—126..]

Þat var siðr forn í Nóregi, at konungs hásæti H [illegible] var á miðjum langpalli; var ǫl um eld borit; en Óláfr konungr lét fyrst gera sitt hásæti á hápalli um þvera stofu; hann lét ok fyrst gera ofnstofur ok strá gólf um vetr sem um sumar. Um daga Óláfs konungs hófusk mjǫk kaupstaðir í Nóregi, en sumir settusk at uphafi. Óláfr konungr setti kaupstað K. 075 í Bjǫrgyn; gerðisk þar brátt mikit setr auðigra manna ok tilsiglingar kaupmanna af ǫðrum lǫndum; hann lét reisa þar af grundvelli Kristskirkju, ina miklu steinkirkju, ok var at henni lítit gǫrt, en hann lét algera trékirkjuna. Óláfr konungr lét setja Mikla-gildi í Niðarósi ok mǫrg ǫnnur í kaupstǫðum, en áðr váru þar hvirfings-drykkjur; þá var Bœjarbót in mikla H 6[illegible] hvirfings-klokka í Niðarósi. Hvirfings-brœðr létu þar gera Margrétarkirkju, steinkirkju. Á dǫgum Óláfs F 257

5. 's: er *alle*. 7. ægir: yg*ir* *39*.

3. *Overskr. fra 18; mgl. K;* fra Ol*afi* kon*vngi* *39;* ge*rt* hasæti v*m* þv*er*an pall *F*; *ingen kap. inddel. i J2*. 6. siðr forn: *omv. F.* 8. hápalli: þv*er*páll ***F* og ul.** um—stofu. 9. fyrst: fyrstr *F*. 10. um*(2)*: of *F*: ***ul.*** *J2*. 12. Ól. kgr: h*ann* ***F***. -stað: ***med art. 39.*** 13. Bjǫrgyn: -g*vin* ***skr. F.*** 14. -siglingar: -sigling *J2*. 15. þar: *efter* -velli *J2. 39;* ***ul.* *F.*** 16. -kirkju: *med art. J2*. var: varþ *J2*. 17. -kirkjuna: fornu kristzkirkio *tf. J2*. Ól. kgr: h*ann* ***F***. 19. þar: ***ul.* *F.*** Bœjar-: *med* y *39*. 20. Hvirfings-: ***ul.*** *J2*. þar: ***ul.* *F.*** steinkirkju: ***ul. F.***

H 19 konungs hófusk skytningar ok leizlu-drykkjur í kaupstǫðum, ok þá tóku menn upp sundrgǫrðir, hǫfðu drambhosur lerkaðar at beini: sumir spentu gullhringum um fótleggi sér, ok þá hǫfðu menn dragkyrtla, láz at síðu, ermar v. alna langar ok svá þrǫngvar, at draga skyldi við handtugli ok lerka alt at ǫxl upp, hávir skúar ok allir silkisaumaðir, en sumir gullagðir. Mǫrg ǫnnur sundrgǫrð var þá.

K. 3. Frá hirðsiðum.

[Ó. kyrr. (Fms.) k. 4: Fsk. k. 220: Mork. 126$_{9-}$.]

Óláfr konungr hafði þá hirðsiðu, at hann lét standa fyrir borði sínu skutilsveina ok skenkja sér með borðkerum, ok svá ǫllum tignum mǫnnum, þeim er at hans borði sátu: hann hafði ok kertisveina, þá er kertum heldu fyrir borði hans ok jammǫrgum, sem tignir menn sátu upp. Þar var ok stallarastóll útar frá trápizu; þar sátu stallarar á ok aðrir gœðingar ok horfðu innar í mót hásæti. Haraldr konungr ok aðrir konungar fyrir honum váru vanir H 18 at drekka af dýra-hornum ok bera ǫl ór ǫndugi um eld ok drekkja minni á þann, er honum sýndisk; svá segir Stúfr skáld:

2. ok: *ul. J2.* þá: *ul. F.* 3. -hringum: -hringa *J2.* 4. um: of *F;* at *J2.* fót-: *ul. F;* -legium *skr. J2.* ok þá: Svmir *F og ul. det følg.* menn. láz: laðs *J2, 39;* laðz *F.* 6. við: með *F.* -tugli: *med* y *39;* -tygil *J2.* 8. Mǫrg ǫnnur . . -gǫrð: marg*ar* aðrar . . -geyrð*ir F.* 9. *Overskr. fra 18, 39, der dog tf.:* Ol*afs* kon*vngs*; *J2 = 39; mgl. K;* Ol*afr* kon*vngr* samði hirðsiðo *F.* 12. með: af *F.* svá: *ul. J2.* þeim: *ul. J2.* 14. hans: *ul. J2.* 16. þar: er *F, 39, J2 og omv.:* stall. sátu. aðrir: *ul. F.* 17. horfðu: þeir *tf. J2,* mót: moti *J2.* -sæti: *med art. F, J2.* 19. dýra-: dyrs *F.* ǫl ór: *ul.(!) 39, J2.* ór ǫndugi: *ul. F;* -vegi *skr. 39.* 21. skáld: *ul. J2.*

170. Vissak hildar hvessi
(hann vas nýztr at kanna)
af góðum byr Gríðar
gagnsælan mér fagna,
þás blóðstara bræðir
baugum grimmr at Haugi
gjarn með gyldu horni
gekk sjálfr á mik drekka.

K. 4. Hirðskipan Óláfs konungs.

[Ó. kyrr. (Fms.) k. 4; jfr. Ágr. k. 37; Fsk. k. 22; Mork. 126 .]

Óláfr konungr hafði c. hirðmanna ok lx. gesta ok lx. húskarla, þeira er flytja skyldu til garðzins þat er þurpti, eða starfa aðra hluti, þá sem konungr vildi. En er bœndr spurðu konung þess, fyrir hví hann hefði meira lið en log váru til eða fyrri konungar hofðu haft, þá er hann fór á veizlur, þar sem bœndr gerðu fyrir honum — konungr svarar svá: »eigi fæ ek betr stýrt ríkinu ok eigi er meiri ógn af mér en U 63 af foður mínum, þótt ek hafa hálfu fleira lið en hann hafði, en engi þynding gengr mér til þess við yðr eða þat, at ek vilja þyngja yðrum kostum«.

1—8. **170. vísa.** 1. Vissak: *sål. (-ag) J2;* vissa ek *de øvrr. L. 3–4 mgl. i 39.* 5. þás: þa er *alle.* -stara: -staða*(!) 39.* bræðir: bræþi *J2.* 7. gyldu: *sål. J2; med* t *de øvrr.*

9. *Overskr. fra 18; mgl. K;* fra olafi *konvngi 39;* Vanndat vm liðs fiolþa *konvngs F; ingen kap. inddel. J2.* 10. ok: enn *J2.* 11. skyldu: skylldi *J2.* til garðzins: at garðinom *F; ul. J2.* þat: til *tf. J2.* 12—13. eða—vildi: *ul. J2.* 12. sem: er *F.* 13. fyrir: *ul. F.* 14. váru: stoðu *F, J2.* eða: hína *F og skr.* konvnga *og ul.* hofðu haft. 15—16. þar—honum: *ul. J2.* 16. fyrir: moti *F.* 17. er: stendr *J2.* 18. af: *ul. F.* fleira: meira *J2.* 19. þess: þessa *F, J2. 39.* 20. eða: *ok eigi F.* þyngja: þrængva *J2.* yðrum kostum: *omv. 39, F, J2; F, J2 skr.* kosti.

K. 5. Dauði Sveins konungs Úlfssonar.

[Ó. kyrr. (Fms.) k. 5; Fsk. k. 221; Mork. 126_{26-30}; Tjodrek k. 30 beg.]

Sveinn konungr Úlfsson varð sóttdauðr x. vetrum 1076 28. april
H 183 eptir fall Haraldanna. Þar næst var konungr í Dan-
mork Haraldr hein, sonr hans, iiii. vetr, þá Knútr,
sonr Sveins, viii. vetr, ok er sannheilagr; þá Óláfr,
inn þriði sonr Sveins, viii. vetr; þá Eiríkr góði, iiii.
sonr Sveins konungs, enn viii. vetr. Óláfr Nóregs- 1095-1103
konungr fekk Ingiríðar, dóttur Sveins Dana-konungs;
F 258 en Óláfr Dana-konungr Sveinsson fekk Ingigerðar,
dóttur Haraldz konungs, systur Óláfs Nóregs-konungs.
Óláfr Haraldzson, er sumir kǫlluðu Óláf kyrra, en
margir Óláf bónda, hann gat son við Þóru Jóans- c. 1073
dóttur; sá var nefndr Magnús; var sá sveinn inn
fríðasti sýnum ok allmannvænn; óx hann upp í hirð
konungs.

1. *Overskr. fra 18, 39, der dog skr.* Andl*at* = *F, der dog skr.:* alfifo*(!); mgl. K;* fra Dana konungum *J2.* 2. Úlfsson: *ul. F. 39.* 3. Haraldanna: har*alldz* si*gvrðar sonar F.* 3—4. kgr í D. | H. hein: *omv. F og ul.* sonr hans; s. *skr. de øvrr.* 4. iiii.: iii. *J2.* vetr: *ul. K. 18.* Knútr: en helgi anar *tf. J2.* 5. sonr Sv.: *omv. F;* son *skr. J2;* s. *de øvrr.* viii.: vii. *F, J2.* viii. vetr: an*nar 39 (jfr. det følg.)* vetr: *ul. F.* ok—-heilagr: *ul. J2.* er: h*ann tf. F.* -heilagr: vii. vetr *tf. 39.* 6. inn—Sveins: Sv*eins* .s. *F;* inn *ul. J2.* 6—7. iiii.—enn: Sv*eins* s. *F;* kgs. enn *ul. J2.* 9. Dana-kgr: *ul. J2.* Sveinsson: son Sveins Dana konungs *J2; ul. F.* 11. Óláfr: k*onvngr tf. F.* Óláf: *ul. J2.* 12. margir: kolluðu *tf. J2, 39.* hann: *ul. F.* Jóans-: ions- *F.* 13. sá—Magnús: e*r* Magn*vs het F.* 13—14. var—fríðasti: h*ann var* friþr *F.* 14. sýnum: *ul. J2, 39.* 15. kgs: *herefter har J2 to kapitler (ɔ: kap. 9 og 10 i Ungers udg.); de findes her blandt Tillægene.*

K. 6. Jartegnir Óláfs konungs.

[Ó. kyrr. (Fms.) k. 5 fin.; ÓH (53) k. 271. (49) k. 123. (Fms.) k. 254. (Flat.) k. 313; Norsk hom. p. 166. Tjodrek k. 29; Acta Sci. Ol. k. 18]

Óláfr konungr lét gera steinmusteri í Niðarósi ok 1075
setti í þeim stað, sem fyrst hafði verit jarðat lík Óláfs konungs, ok var þar yfir sett altárit, sem groptr konungs hafði verit, þar var vígð Kristskirkja; var þá ok þannug flutt skrín Óláfs konungs ok sett þar yfir altári; urðu þar þá þegar margar jartegnir. En annat sumar eptir at jamlengð þess, er kirkjan hafði vígð verit, þá var þar allfjǫlment; þat var Óláfsvǫku aptan, at blindr maðr fekk þar sýn sína. En sjálfan messudaginn, þá er skrínit ok helgir dómar váru út bornir, skrínit var sett niðr í kirkju-garðinn, svá sem siðvenja var til, þá fekk maðr mál sitt, er lengi áðr hafði mállauss verit, ok sǫng þá lof guði ok inum H 184
helga Óláfi konungi með mjúku tungu-bragði. Kona

1. *Overskr. fra 18; mgl. K:* fra iartegnum Olafs konungsens helga *J2; ingen kap. inddel. i F, 39.* 2—3. ok setti: *ul. 39.* 3. jarðat: i iorð lagt *J2.* 4. ok: *ul. F.* yfir: *ul. J2.* 4. 7. altárit: *med* -er- *39.* 6. þannug: *med* i *F. 39;* þagat *J2.* flutt: sett *J2.* þar: *ul. J2.* 7. altári: *med art. J2.* þar þá: *omv. F, 39.* þegar: *ul. F, 39. J2.* -tegnir: -teinir *J2.* 8. þess: *ul. J2.* er: sem *39.* 8—9. hafði—verit: *var* vigð *F.* 11. skrínit: *ud. art. F. J2.* ok—dómar: *ul. J2;* ok heilagr domr *(-inn tf. 39) F. 39.* 11—12. váru . . bornir: var . . . borinn *(*borit *J2) F, J2;* oc aþrir helgir domar *tf. J2.* 12. skrínit—niðr: *ok* niðr sett *F.* skrínit var: þa var scrinit *J2.* -garðinn: -garði *F. J2.* svá: *ul. F.* 13. siðvenja: siðr *ok* vandi *F;* siðvandi *J2.* var: *er 39.* fekk: sa *tf. F. 39, J2.* 13—14. áðr hafði: *omv. J2.* 14. mállauss: dumbi *J2.* 14—15. sǫng—kgi: lofaþe Guð oc inn helga Olaf konung *J2.* 15. mjúku: miklo *F.* Kona: Enn *J2.*

var inn iii. maðr, er þannug hafði sótt af Svíþjóðu austan ok hafði í þeiri fǫr þolat mikla nauð fyrir sjónleysis sǫkum; en þó treystisk hon miskunn guðs U 632 ok kom þar farandi at þeiri hátíð. Hon var leidd sjónlaus í musterit at messu um daginn, en fyrr en tíðum var lokit, sá hon báðum augum ok var þá skygn ok bjarteyg, en áðr hafði hon verit blind xiiii. vetr; fór hon þaðan með háleitum fagnaði.

K. 7. Jartegnir Óláfs konungs.

[ÓH (53) k. 272. (Fms.) k. 255. (Flat.) k. 314.]

Sá atburðr gerðisk í Niðarósi, at skrín Óláfs konungs var borit um stræti, at hǫfugt varð skrínit, svá at eigi fengu menn borit fram ór stað; en síðan var skrínit niðr sett ok brotit upp strætit ok leitat, hvat þar var undir, ok fannzk þar barns lík, er myrt hafði verit ok fólgit þar; var þat þá á brot borit, en bœtt aptr strætit, svá sem áðr hafði verit, en borit skrín at vanða.

H 190_6

K. 8. Dauði Óláfs konungs.

[Ó. kyrr. (Fms.) k. 8. (Frís) k. 7 fin.; jfr. ÓH (53) k. 273; Ágr. k. 37, 38; Fsk. k. 218, 221; Mork. 126_{24-25}, 130_{15-17}; Tjodrek k. 29.]

U 635_{24} Óláfr konungr sat optliga í heraði at stórbúum

1. þannug: *med* i *F*, *39;* þangat *J2*. -þjóðu: -þioð *J2*. 2. fǫr: ferð *F*. *J2*. 2—3. fyrir—sǫkum: *ul*. *F*. *J2*. 3—4. en—hátíð: *ul*. *J2*. 3. hon: *mgl*. *K (18)*. miskunn guðs: *omv* *F*. 4. ok—hátíð: *ul*. *F*. 5. í: inni *J2*. musterit: *med* -ar- *J2;* kirkio *F*. en*(1):* Ok *F*. 6. tíðum: messo *J2*. 7. verit blind: *omv*. *F*. *J2*. 8. vetr: *ok tf*. *F*. fagnaði: *herefter og til slutningen af* Saga Inga ok brœðra hans *kan Frísbók ikke betragtes som et hdskr. af Hkr.* 9. *Overskr. fra 18; mgl. K; kapitlet mgl. i J2, 39.* 13. ok*(1):* en *18*. 16. bœtt: bvit*(!)* *18*. 18. *Overskr. fra 18; mgl. K;* andlat Olafs kyrra *J2*, *39*. 19. í heraði: *ul*. *J2*. -búum: -bvm *39*.

sinum, er hann átti; en er hann var austr í Ránríki at Haukbœ at búi sínu, þá tók hann sótt þá, er hann leiddi til bana. Þá hafði hann verit konungr at Nóregi xxvi. vetr, en hann var til konungs tekinn einum vetri eptir fall Haraldz konungs. Lík Óláfs konungs var flutt norðr til Niðaróss ok jarðat at Kristskirkju, þeiri er hann lét sjálfr gera. Hann var inn vinsælsti konungr, ok hafði Nóregr mikit auðgazk ok prýzk undir hans ríki. 1093

1. sínum: *sål. K, J2; ul. 39, 18.* er—átti: *ul. J2.* en: þa *J2.* austr í Ránríki: *ul. J2.* 2. at*(1)*: a *J2, 39 (18).* -bœ: by *39.* þá*(1)*: *ul. J2.* 3. verit kgr: *omv. J2.* 4. xxvi. vetr: *omv. 39.* 5. einum vetri: *ul. J2.* fall: *ul. 39 og skr. altså* Haralld *konvng.* 7. sjálfr: *ul. J2, 39.* 8. mikit auðgazk: *omv. J2.* 9. ok prýzk: *ul. J2.*

U 636
H 191

Uphaf Magnús konungs berfœtts.

K. 1.

[Berf. (Fms.) k. 1. (Frs.) k. 1: Ágr. k. 39: Fsk. k. 222; Mork. 130₁₉₋₂₆; Tjodrek k. 30.]

Magnús, sonr Óláfs konungs, var þegar tekinn 1093 til konungs í Víkinni eptir andlát Óláfs konungs yfir allan Nóreg. En er Uplendingar spurðu andlát Óláfs konungs, þá tóku þeir til konungs Hákon Þóris-fóstra, brœðrung Magnús. Síðan fóru þeir Hákon ok Þórir norðr til Þrándheims, en er þeir kómu til Niðaróss, þá stefnði hann Eyraþing, ok á því þingi beiðir Hákon sér konungs nafns, ok var honum þat veitt, at bœndr tóku hann til konungs yfir hálft land, svá sem haft hafði Magnús konungr, faðir hans. Hákon tók af við Þrœndi landaura-gjald ok gaf þeim margar aðrar réttar-bœtr; hann tók af við þá jóla-gjafir; snørusk þá ok allir Þrœndir til vináttu við Hákon konung. Þá tók Hákon konungr sér hirð, fór síðan aptr til

---

1. *Overskr. fra K (halv side foran blank). 18. 39. der dog tf.* rikis *efter* Uphaf *og ul.* kgs.: Magnuse gefit konungs nafn *J2.* 3. sonr: son *39;* s. *de øvrr.* 3–4. tekinn | til kgs: *omv. J2, 39.* 4. eptir—kgs: *ul. J2.* 7. Magnús: konungs *tf. J2.* 8. en er: oc þegar *J2.* til Niðaróss: þar *J2.* 9. stefnði hann: stefndu þeir *J2, 39.* ok: *ul. J2.* 9–11. beiðir—tóku: tocu Þrœndir *J2.* 10. nafns: *sål. 39:* nafn *K (18).* 12. kgr: *ul. J2.* 13. aðrar: *ul. 39.* 14. af: oc af *J2;* af oc *39.* þá: Þrǫndi *J2.* 16. Þá: *ul. J2 og har* tók *efter* kgr. fór: oc sneriz *J2.* aptr: *ul. J2.*

Upplanda: hann veitti Upplendingum réttar-bœtr allar slíkar sem Þrœndum: váru þeir ok fullkomnir vinir hans. Þá var þetta kveðit í Þrándheimi:

171. Ungr kom Hákon hingat. H 192
(hann 's baztr alinn manna)
frægðar mildr (á foldu)
fór með Steigar-Þóri:
syni Áleifs bauð síðan
sjalfr of Nóreg halfan
mildr, en Magnús vildi
málsnjallr hafa allan.

K. 2. Dauði Hákonar.

[Berf. (Fms.) k. 2, (Frís.) k. 1; Ágr. k. 39, 40; Fsk. k. 223. 224; Mork. 130_{21} -131_{12}; Tjodrek k. 30.]

Magnús konungr fór um haustit norðr til kaupangs: 1093 en er hann kom þar, þá fór hann í konungs-garð ok var þar at herberginu ok dvalðisk þar ondverðan vetr. Hann helt vii. langskipum í vok þiðri fyrir konungs-garði í Nið. En er Hákon konungr spurði, at Magnús konungr var kominn í Þrándheim, þá fór hann austan um Dofrafjall ok svá til Þrándheims ok U 627 til kaupangs ok tók hann sér herbergi í Skúlagarði ofan frá Klemenskirkiu; þar var inn forni konungs-

---

1—2. réttar-bœtr . . slíkar: *omv. J2 og ul.* allar. 2. váru: gerþuz *J2.*

4—11. **171. vísa.** 2. 's: er *alle, undt. 39:* var. baztr: *sål. J2; med e de øvrr.* 5. syni: søni *K.* Áleifs: Olafs *alle.* 6. of: um *alle.*

12. *Overskr. fra 18; mgl. K;* fra *Magnvsi konvngi* berfætt *39: ingen kap. inddel. J2.* 14. en—hann*(2):* oc for þegar *J2.* 15. -berginu: *uden art. J2.* -verðan: -urþan *J2.* 18. í Þrándheim: til Þrandheims *J2.* 19. austan: til *tf. J2.* til—ok*(2): ul. J2.* 20. hann: *ul. J2.*

garðr. Magnúsi konungi líkaði illa stórgjafar þær, er Hákon konungr hafði gefit bóndum til vinsælða sér; þótti Magnúsi sín eign gefin engum mun síðr, ok ýfðisk hugr hans mjǫk við þat, ok þóttisk mishaldinn af við frænda sinn, er hann skyldi svá miklu minni tekjur hafa, en faðir hans hafði haft eða forellri, ok kendi Þóri ráðin um. Hákon konungr ok Þórir urðu þessa varir, ok var uggr á, hver tiltœki Magnús myndi
U 193 hafa; þótti þeim þat helzt grunsamligt, er Magnús hafði á floti langskip tjǫlduð ok búin. Um várit náliga kyndilmessu, þá lagði Magnús konungr brot á náttar- 1094 febr.
þeli, ok lǫgðu út tjǫlduðum skipum ok ljós undir, ok helt út til Hefringar, bjó þar um nótt, ok gerðu þar elda stóra á landi uppi. Þá hugði Hákon konungr ok lið þat, er í býnum var, at þat væri gort til svika; hann lét blása liðinu út, ok sótti allr kaupangs-lýðr til, ok váru í samnaði um nóttina. En um morgininn, er lýsa tók, ok Magnús konungr sá allzherjar lið á Eyrunum, þá helt hann út ór firðinum ok svá suðr

1. gjafar: *sål. 39;* -giafir *de øvrr.* 2. kgr: *ul. J2* -sælða: -atto *J2.* sér: oc *tf. J2.* 3. Magnúsi: *ul. J2.* sín—gefin | engum—síðr: *omv. J2.* 3—5. ok—miklu: þotti honum sinn rettr minkaðr i þi er hann hafþe *J2.* 6. hafa: *ul. J2.* hafði—forellri: *ul. J2.* 7. Þóri—um: hann þessi rað þori *J2 og tf.* þeir. 9—10. þótti—hafði: þar sem hann atti *J2.* 9. helzt: helldr *39.* 10. á floti | langskip: *omv. J2.* tjǫlduð—búin: oc með tioldum *J2.* náliga: *sål. 39;* i nand *J2; mgl. K, 18.* 11. brot: bræt *J2.* 12. lǫgðu—ok*(2):* hæfþu *J2.* undir: tioldum *tf. J2.* 13. helt: helldu *J2.* nótt: nattina *J2.* ok: þeir *J2, 39.* 14. uppi: upp *J2.* Þá: oc *J2.* 15. ok—var: *ul. J2.* býnum: *sål. 39;* bygðum *K (18).* 16. liðinu: *uden art. 39.* út: a eyrar *tf. J2.* 16—17. ok—til: *ul. J2.* 17. váru: la *J2.* um nóttina: alla nott *J2 og herefter nyt kap med overskr.:* Andlat Haconar konungs. morgin-: morgon- *39.* 18. lýsa tók: lysti *J2.* kgr: *ul. J2.*

í Gulaþingslog. Hákon konungr byrjaði þá ferð sína ok ætlaði austr í Vík ok átti áðr mót í býnum, talaði þá ok bað menn vináttu ok hét sinni vináttu ollum her, kvað sér skugga vera um vilja frænda síns, Magnús konungs. Hákon konungr sat á hesti ok var farbúinn. Allir menn hétu honum vingan með góðum vilja ok fylgð, ef þyrpti, ok fylgði honum lýðr allr út undir Steinbjorg. Hákon konungr fór upp til Dofrafjallz; en er hann fór yfir fjallit, reið hann um dag eptir rjúpu nokkurri, er fló undan honum; þá varð hann sjúkr ok fekk bana-sótt ok andaðisk þar á fjallinu, ok var lík hans norðr flutt, ok kom hálfum mánaði síðarr til kaupangs, en hann hafði brot farit; gekk þá allr bœjar-lýðr ok flestr grátandi, móti líki konungs, þvíat allir menn unnu honum hugastum. Lík Hákonar konungs var niðr sett í Kristskirkju. Hákon konungr varð maðr vel hálfþrítøgr at aldri; hann hefir hofðingja verit einn ástsælastr í Nóregi af alþýðu. Hann hafði farit norðr til Bjarmalandz, átti þar orrostu ok fekk sigr.

---

1. þá: *ul. J2.* 4. her: *sål. K. 18;* hann *39. J2.* skugga: *sål. J2. 39;* skygga *K.* skyg̈ *18;* a *tf. J2.* um: of *J2.* 4—5. frænda síns | M. kgs: *omv. J2.* 6. vingan: sinne *tf. J2.* 7. þyrpti: til þurfti at taka *J2.* ok*(2): ul. J2 og omv.* honum fylgði. lýðr allr: *omv. J2.* 10. dag: *med art. J2.* nokkurri: *ul. J2.* fló: *sål. J2;* flaug *de øvrr.* 12. ok kom: kom þat *J2.* 13. hann—farit: *ul. J2. men har her:* moti liki hans *og ul. det følg.* móti—kgs. 14. þá: *ul. J2.* bœjar-: *ul. J2.* flestr: allr *tf. J2.* 17. varð: var *J2.* maðr: *ul. J2.* hálfþrítøgr: xxv. *39.* aldri: er hann lezc *tf. J2.* 18. hofðingja: *sål. K;* hofþinge *J2; fork. 39.* af: allri *tf. 39, J2.* 19. -landz: oc *tf. 39. J2.*

K. 3. Hernaðr í Hallandi.

[Berf. (Fms.) k. 3. (Frís.) k. 5: Fsk. k. 222: Mork. 142₂₀—₂₈.]

Magnús konungr helt um vetrinn austr í Vík; en er váraði, helt hann suðr til Hallandz ok herjaði 1094
þar víða. Þá brendi hann þar Viskardal ok fleiri herọð: fekk hann þar fé mikit ok fór síðan aptr í ríki sitt: svá segir Bjọrn inn krephendi í Magnúsdrápu:

172. Vítt lét Vọrsa dróttinn,
varð skjótt rekinn flótti
(hús sveið Họrða ræsir)
Halland farit brandi;
brendi buðlungr Þrœnda,
blés kastar hel fasta
H 195 (vakði viskdœlsk ekkja)
víðs, mọrg herọð síðan.

Hér getr þess, at Magnús konungr gerði it mesta hervirki á Hallandi.

K. 4. Frá Steigarþóri.

[Berf. (Fms.) k. 4, (Frís.) k. 2; Ágr. k. 41; Fsk. k. 225; Mork. 131₃₃—132₅; Tjodrek k. 31.]

Sveinn er maðr nefndr, sonr Haraldz flettis, danskr maðr at kyni, hann var inn mesti víkingr ok mikill bardaga-maðr ok inn hraustasti, ættstórr maðr í sínu

---

1. *Overskr. fra 18; mgl. K;* fra Magnusi konungi *39, J2.* 2. vetrinn: hæstit *J2.* 4. þar*(2): ul. J2.* Viskar-: vikars- *J2.* ok: enn *tf. J2.* 5. ok: *ul. J2.* 6. ríki sitt: Noreg *J2.*
7—14. **172. vísa.** 4. -land: *sål. J2;* -landz *K, 39.* 6. kastar: *sål. J2;* rastar *K, 39.* hel: él *39.* 8. víðs: *sål. J2;* vígs*(!) 39;* viz *K.*
16. á Hallandi: *ul. J2, 39.* 17. *Overskr. fra 18, J2, 39, der dog ul.* Steigar-; *mgl. K.* 18. sonr: s. *alle.* 20. maðr: *ul. J2.*

landi. Hann hafði verit með Hákoni konungi; en eptir fráfall Hákonar trúði Steigarþórir illa því, at hann myndi komask í sætt eða í vináttu við Magnús konung, ef ríki hans gengi yfir land, fyrir sakir tilverka ok mótgongu þeirar, er Þórir hafði áðr haft við Magnús konung. Síðan hofðu þeir Þórir ok Sveinn ráð þat, er síðan var framkvæmt, at þeir reistu flokk við styrk ok fjolmenni Þóris. En fyrir því at Þórir var þá gamall maðr ok þungfœrr, þá tók Sveinn við stjórn floksins ok hofðingja-nafni. At þessu ráði hurfu fleiri hofðingjar; þeira var œztr Egill, sonr Ásláks af Forlandi. Egill var lendr maðr; hann átti Ingibjorgu, dóttur Ogmundar Þorbergssonar, systur Skopta ór Gizka. Skjálgr hét maðr ríkr ok auðigr, er enn kom til floksins; þess getr Þorkell hamarskáld í Magnúsdrápu: U

173. Vítt dró sínar sveitir H
saman stórhugaðr Þórir
(heldr vǫrut þau holðum
4 haglig ráð) með Agli;
snǫrp frák á því, 's urþu
endr, Skjalgs vinum, lendir

---

1. kgi: i kærleikum miclom *tf. J2.* en: *ul. 39.* 2. Hákonar: þa *tf. J2. 39.* 3. eða í vináttu: *ul. J2;* i *ui. 39.* 4. ef—land: *ul. J2.* 4—5. tilverka ok: *ul. J2;* þeira *tf. 39 foran* ok. 5. áðr: *ul. J2.* 6. hǫfðu: hofu *J2.* 7. ráð þat: *omv. J2.* var: varð *J2, 39.* -kvæmt: -gengt *J2.* at: *ul. J2.* 8. við: með *39, J2.* styrk ok: *ul. J2; ok* framkvemd *tf. 39 foran* ok. fjǫl-: marg- *J2.* Þóris: *ul. J2.* 9. maðr: *ul. J2.* 11. þeira—œztr: *ul. J2.* sonr: .s. *alle.* 12. Forlandi: *sål. K (18);* or- *39;* ær- *J2.* 14. ór: i *39, J2.* 15. enn: *ul. J2 og omv.:* til kom.

17—239₂. **173. visa.** ₃. vǫrut: varu *39, J2.* ₅. frák: fra ek *alle.* 's: *ul. 39;* er *de øvrr.* ₆. vinum: vinir *J2.*

menn við morðhauks brynni,
mein, of afl sér steini.

Þeir Þórir hófu flokkinn á Uplǫndum ok kómu ofan 1094
í Raumsdal ok Sunn-Mœri ok ǫfluðu sér þar skipa: heldu síðan norðr til Þrándheims.

K. 5. Frá Þóri ok hans atgǫrðum.

[Berf. (Fms.) k. 4 fin., 5. (Frís.) k. 2; Ágr. k. 41; Fsk. k. 226, 227; Mork. 133_{26}*—*135_{7}*,* 135_{10-18}*.]*

Sigurðr ullstrengr hét lendr maðr, sonr Loðins Viggjarskalla: hann samnaði liði með ǫrvar-skurð, þá er hann spurði til floks þeira Þóris, ok stefndi ǫllu liði því, er hann fekk, til Viggju. En Sveinn ok Þórir heldu þannug liði sínu ok bǫrðusk við þá Sigurð ok fengu sigr ok veittu mikit mannspell, en Sigurðr flýði ok fór á fund Magnús konungs. En þeir Þórir fóru til kaupangs ok dvǫlðusk þar um hríð í firðinum, ok kom þar mart manna til þeira. Magnús konungr spurði þessi tiðendi ok stefndi þegar liði saman ok helt síðan norðr til Þrándheims. En er hann kom í fjǫrðinn ok þeir Þórir spurðu þat — þeir lágu þá
U 197 við Hefring ok váru búnir at halda út ór firðinum —, þá røru þeir á Vagnvíkastrǫnd ok gengu þar af skipum

7. -hauks: *med* g *39.* 8. of: *sål. J2;* um *de øvrr (K sammen med* mein*).*

3. hófu: hofðo *39.* ofan: fram *39.* 4. ok*(1):* a *J2.* skipa: oc *tf. J2.* 6. *Overskr. fra 18; mgl. K;* fra Sigrrði vllstreng *39;* fra ullbande *J2.* 8. -skurð: *sål. J2;* -skot *K. 39.* 10. liði því: *omv. J2.* En—ok: þeir *J2.* 11. þannug —sínu: oc þangat *J2.* þá: *ul. J2.* 12. fengu: hæfþo *J2.* 14. í firðinum: *ul. J2.* 15. manna: lið *J2.* þeira: *her nyt kap. i J2 med overskr.:* Drap Þoris. 16. stefndi: hann *tf. J2.* saman: at ser *J2.* 17. síðan: *ul. J2.* hann: konungr *J2.* kom: inn *tf. J2.* 18. þeir*(2)* . . þá: *omv. J2 og tf.* ut. 20. -víka-: *sål. 39, J2;* -vikia- *K (18).*

ok kómu norðr í Þeksdali í Seljuhverfi, ok var Þórir borinn í bǫrum um fjallit. Síðan réðu þeir til skipa ok fóru norðr á Hálogaland. En Magnús konungr fór eptir þeim, þá er hann var búinn ór Þrándheimi. Þeir Þórir fóru alt norðr í Bjarkey, ok flýði Jón undan ok Viðkunnr, sonr hans. Þeir Þórir ræntu þar lausafé ǫllu, en brendu bœinn ok langskip gott, er Víðkunnr átti. Þá mælti Þórir, er snekkjan brann ok skipit hallaðisk: »meirr á stjórn, Víðkuðr«. Þá var þetta ort:

174. Breðr í Bjarkey miðri U 640
ból þats ek veit gólast;
téra þarft af Þóri
(þýtr vandar bǫl) standa;
Jóan mon eigi frýja
elds né ráns, es kveldar;
svíðr bjartr logi breiðan
bý; leggr reyk til skýja.

K. 6. Dauði Þóris ok Egils.

[Berf. (Fms.) k. 6 fin., 7, (Frís.) k. 2; Ágr. k. 41; Fsk. k. 226. 227. 228; Mork. 134_8—136_5; Tjodrek k. 31.]

Þeir Jón ok Viðkunnr fóru dag ok nótt, til þess er þeir funnu Magnús konung. Þeir Sveinn ok Þórir

1. norðr: niðr *J2.* -dali: *sál. J2;* -dal *K. 39.* 2. þeir: þar *tf. J2.* 4. fór: hellt *J2.* þá—Þrándh.: *ul. J2.* 6. -kunnr: -kuðr *J2.* sonr hans: Ionss. *J2;* s. *skr. de øvrr.* 7. lausa-: *ul. 39.* 9. -kuðr: -kunnr *J2.* 10. ort: qveðit *J2.*

11—18. **174. vísa.** 1. Breðr: *med* nn *39, J2.* 2. þats: þat er *alle.* 3. téra: tér era*(!) J2;* ter eigi *K;* tær eigi *39.* þarft: þarfir *J2.* 5. Jóan: ion *alle.*

19. *Overskr. fra 18; mgl. K;* liflat steigar þoris *ok* ægils ungs haufðingja *39 (denne lange overskr. for at fylde spaltens sidste linje); ingen kap. inddel. J2.* 21. Sveinn ok: *ul. J2.*

heldu ok norðan sínu liði ok ræntu víða um Háloga-
H 198 land. En er þeir lágu á firði þeim, er Harmr heitir, þá sá þeir sigling Magnús konungs, ok þóttusk þeir Þórir eigi hafa lið til at berjask ok røru undan ok flýðu. Røri Þórir ok Egill til Hesjutúna, en Sveinn røri út til hafs, en sumt lið þeira røri inn í fjǫrðinn. Magnús konungr helt eptir þeim Þóri. En er skipin rendusk at í lendingunni, þá var Þórir í fyrirrúmi á sínu skipi. Þá kallaði Sigurðr ullstrengr á hann: »ertu heill, Þórir?«. Þórir svarar: »heill at hǫndum, en hrumr at fótum«. Þá flýði lið þeira Þóris alt á land upp, en Þórir varð handtekinn. Egill varð ok handtekinn, þvíat hann vildi eigi renna frá konu sinni. Magnús konungr lét flytja þá báða í Vambarhólm. En er Þórir var upp leiddr, reikaði hann á fótum: þá mælti Víðkunnr: »meirr á bakborða, Þórir«. Síðan var Þórir leiddr til gálga; þá mælti hann:

175. Vǫrum félagar fjórir
forðum, einn við stýri.

Ok er hann gekk at gálganum, mælt hann: »ill eru
H 199 ill ráð«. Síðan var hann hengðr; ok þá er upp reið gálga-tréit, var Þórir svá hǫfugr, at sundr slitnaði hálsinn, ok fell búkrinn til jarðar. Þórir var allra manna mestr, bæði hár ok digr. Egill var ok til gálga leiddr, en er konungs þrælar skyldu hengja hann, þá mælti Egill: »eigi skoluð þér mik fyrir því hengja, at eigi væri hverr yðvarr makligri at hanga«, svá sem kveðit var:

1. ok*(1)*: þa *J2*. norðan: norðr *K*. sínu liði: *omv. J2*. 3. þeir*(1)*: þorir *tf. J2*. 4. Þórir: *ul. J2*. 5. Þórir . . . Egill: *omv. J2*. Hesju-: *sål. 39, J2;* esio- *K*. 6. lið: *med art. J2*. þeira røri: *ul. J2*. 7. þeim: *her er en lakune i J2, udfyldt efter Gullinskinna:* or Gullinskinnu ɔ: *AM 42 fol.* 10. Þórir*(1)*: *ul. 39*. 17. þá—hann: *ul. 39*. 24. ok*(2)*: *ul. 39*. 27. yðvarr: *sål. 39; uden* v *K*. at*(2)*: til at *39*.

176. Orð frák Agli verða, U 641
unnar dags, á munni,
sól, við siklings þræla
satt, einarðar latta,
hvern þeira kvað hæra
(hjaldrbliks) an sik miklu
(beið ofmikit eyðir
angr) makligra at hanga.

Magnús konungr sat hjá, er þeir váru hengðir, ok var svá reiðr, at engi var hans manna svá djarfr, at þørði at biðja þeim friðar. Þá mælti konungr, er Egill sparn gálgann: »illa koma þér góðir frændr í þǫrf«. Í því sýndisk, at konungr vildi hafa verit beðinn, at Egill hefði lifat. Svá segir Bjǫrn inn krephendi:

177. Snarr rauð Sygna harri
sverð á úthlaupsferðum,
vítt nam vargr at slíta
varma brǫð, á Harmi;
frátt, hvé fylkir mátti,
fór svá, at hengðr vas Þórir,
(fǫr vas gunnar gervis
greið) dróttins-svik leiða.

K. 7. Frá refsingum við Þrœndi. H 200

[Berf. (Fms.) k. 8, (Frís.) k. 3; Ágr. k. 41; Fsk. k. 228; Mork. 136_{9-24}; Tjodrek k. 31.]

Magnús konungr helt síðan suðr til Þrándheims, 1094

1—8. **176. vísa.** 1. frák: fra ek *alle.* 6. an: en *alle.*
14—15. krephendi: c*r*epthenti *39.*
16—23. **177. vísa.** 2. út-: *sål. 39;* up- *K. 18.* 5. frátt: -u *tf. alle.* 7. gervis: *med* ǫ, *K, 39.*
24. *Overskr. fra 18; mgl. K; fra* Magnusi k*onvngi 39.*
25. -heims: *ok* lagði in*n* iþ*ran*ðh*eim ok tf. 39.*

veitti þar stórar refsingar þeim mǫnnum, er sannir váru at landráðum við hann, drap hann suma, en brendi fyrir sumum; svá segir Bjǫrn krephendi:

178. Hrafngreddir vann hrædda
hlífar styggr, í byggðum,
þrœnzka drótt, es þótti
þeim markar bǫl sveima;
hygg at hersa tveggja
herbaldr lyki aldri
sinn; jór vasa svǫ́ru
svangr, fló ǫrn til hanga.

Sveinn Haraldzson flýði fyrst til hafs út ok svá til Danmerkr ok var þar til þess, er hann kom sér í sætt við Eystein konung Magnússon; hann tók Svein í sætt ok gerði hann skutilsvein sinn ok hafði hann í kærleik ok virðingu. Magnús konungr hafði þá ríki einn saman; hann friðaði vel fyrir landi sínu ok eyddi ǫllum víkingum ok útilegu-mǫnnum; hann var maðr rǫskr ok herskár ok starfsamr ok líkari í ǫllu Haraldi konungi fǫður-fǫður sínum í skaplýzku heldr en feðr sínum.

208₂₁ **K. 8.** Hernaðr Magnús konungs í Suðreyjum.

[Berf. (Fms.) k. 20, (Frís.) k. 6; Ágr. k. 43; Fsk. k. 229; Mork. 143₇₋₂₂, 147₅₋₁₃; Tjodrek k. 31; Orkn. k. 43.]

546₁₆ Magnús konungr byrjaði ferð sína ór landi ok 1098

---

3. Bjǫrn: hin*n* *tf. 39.*

4—11. **178. vísa.** 1. -greddir: -græþ*ir 39.* hrædda: hræþa *39.* 5. hygg: ek *tf. alle.* 6. lyki: lykz *K (ikke 18).* 8. fló: flaug *alle.*

14. Magnús | son: *omv. 39.* 16. ok: i *tf. 39.* virðingu: vi*r*þingo*m 39.* 17. sínu: *ul. 39.* 20. kgi: *ul. 39.* -lýzku: -lyndi *39.* 21. feðr: *sål. 39; fork. i K.* 22. *Overskr. fra 18; mgl. K;* her ferð Magnv*s* k*onvngs 39.*

hafði með sér lið mikit ok frítt ok góðan skipa-kost; helt hann liði því vestr um haf ok fyrst til Orkneyja. Hann tók hǫndum jarlana Pál ok Erlend, sendi þá báða austr í Nóreg, en setti eptir Sigurð son sinn til hǫfðingja yfir eyjunum ok fekk honum ráðuneyti. Magnús konungr helt liði sínu til Suðreyja; en er H 209 hann kom þar, tók hann þegar at herja ok brenna byggðina, en drap mannfólkit, ok ræntu alt, þar er þeir fóru, en landz-lýðr flýði undan víts vegar, en sumir inn í Skotlandz-fjǫrðu, en sumir suðr í Saltíri eða út til Írlandz; sumir fengu grið ok veittu handgǫngu; svá segir Bjǫrn krephendi:

179. Lék of Ljóðhús fíkjum
limsorg náar himni,
vítt vas ferð á flótta
4 fús; gaus eldr ór húsum;
ǫrr skjǫldungr fór eldi
Ívist, (búendr mistu)
róggeisla vann ræsir
8 rauðan (lífs ok auðar).

180. Hungrþverrir lét herjat
hríðar gagls á Skíði,
tǫnn rauð Tyrvist innan
4 teitr vargr í ben margri;

3. Erlend: *ok tf. 39.* 4. en: *hann tf. 39.* 7. ok: *ul. 39.* 10. -fjǫrðu: fiorð *39.* en: oc *39.* Saltíri: *sål. alle.* 12. Bjǫrn: en *tf. J2. der beg. her igen* (»her tekr til aptr iofra skinna« *Ásgeirr); h. tf. 39.*

13—20. **179. vísa.** 1. of: *sål. J2;* um *K, 39.* 2. náar: nær *alle.* 3. vas: varð *J2, 39.* ferð: friþr *39.* 6. búendr: *sål. J2;* bøndr (bæ- *39) K, 39.*

21—245₄. **180. vísa.** 4. ben: bǫn *J2.* margri: *sål. Fms.;* marga *alle.*

grœtti Grenlands dróttinn,
gekk hátt Skota stekkvir,
(þjóð rann mýlsk til mœði)
meyjar suðr í eyjum.

U 647
H 210

K. 9. Frá Lǫgmanni, syni Goðrøðar konungs.

[Berf. (Fms.) k. 20, 21, (Frís.) k. 6; Ágr. k. 43; Fsk. k. 229, 230; Mork. 143_{23}*—*144_{26}*; Tjodrek k. 31; Orkn. k. 43.]*

Magnús konungr kom liði sínu í eyna Helgu ok 1098 gaf þar grið ok frið mǫnnum ǫllum ok allra manna varnaði. Þat segja menn, at hann vildi upp lúka Kolumkilla kirkju inni lítlu, ok gekk konungr eigi inn ok lauk þegar aptr hurðina ok þegar í lás ok mælti, at engi skyldi svá djarfr verða síðan, at inn skyldi ganga í kirkju þá, ok hefir síðan svá gǫrt verit. Þá lagði Magnús konungr liðinu suðr til Ílar, herjaði þar ok brendi; en er hann hafði unnit þat land, þá byrjar hann ferðina suðr fyrir Saltíri, herjaði þá á bæði borð á Írland ok Skotland, fór svá alt herskildi suðr til Manar ok herjaði þar sem í ǫðrum stǫðum; svá segir Bjǫrn krephendi:

6. Skota: *sål. J2;* fira *K, 39.* stekkvir: *sål. 39;* stockum *K;* sǫkvir *J2.* 8. eyjum: eyiar *J2.*

5. *Overskr. fra 18; mgl. K;* fra Magnvsi konvngi *39; ingen kap. inddel. J2.* 7. mǫnnum ǫllum: *omv. J2;* ǫllum *ul. 39.* 8. vildi—lúka: lyki upp *J2.* 9. inni: ena *J2.* 10. ok þegar: *ul. J2, 39.* 11. verða: vera *efter* síðan *J2.* 11—12. inn . . ganga: *omv. J2 og ul.* skyldi. 12. kirkju þá: kirkiona *J2.* hefir—verit: sva hafa menn gert *J2.* 13. lagði: hellt *J2.* suðr: *ul. J2.* 15. byrjar—ferðina: for hann *J2.* Sal-: sa- *J2.* þá: þar *J2.* 16. -land*(bis)*: -landi *39.* Skotland: oc *tf. J2.* svá: *ul. J2.* 17. herjaði: heriar *39.* 18. krephendi: *ul. J2.*

181. Vítt bar snarr á slétta
Sandey konungr randir;
rauk of Íl, þás jóku
allvalds menn á brennur:
Santíri laut sunnar
seggja kind und eggjar;
siggœðir réð síðan
snjallr Manverja falli.

Lǫgmaðr hét sonr Guðrøðar Suðreyja-konungs: Lǫgmaðr var settr til landvarnar í Norðreyjum. En er Magnús konungr kom til Suðreyja með her sinn, þá H 21 flýði Lǫgmaðr undan herinum ok var í eyjunum, en at lykðum tóku menn Magnús konungs hann með skipsǫgn sína, þá er hann vildi flýja til Írlandz: lét konungr hann í járn setja ok hafa á gæzlu: svá segir Bjǫrn krephendi:

182. Hætt vas hvert, þats átti
hvarf, Goðrøðar arfi:
lǫnd vann lofðungr Þrœnda
Lǫgmanni þar bannat:
nýtr fekk nesjum útar
naðrbings tǫpuð finginn
Egða gramr, þars umðu,
ungr, vétrima tungur.

1—8. **181. vísa.** 1. snarr: *sål. Fms.;* snart *Frís.;* snjallr *alle; jfr. K. Gísl. Nj. II, 204.* 3. of: um *alle.* þás: þa er *alle.* 5. Santíri: san- *18;* sanntir *39;* sa- *K. J2.* 7. sig-: *sål. FJ;* sigr- *alle.* 8. Man-: mvn(!) *J2.*

9. sonr: s. *alle.* 11. með—sinn: *ul. J2.* 12. herinum—eyjunum: *sål. K. 39;* her oc hvar um eyiar *J2.* 14. skipsǫgn: skips hofn *39.* sína: manna *J2.* 15. hann: *mgl. K (18).* á: i *J2.* 16. Bjǫrn: inn *tf. J2.*

17—24. **182. vísa.** 1. vas: *sål. 39, J2;* vann *K. 18.* þats: þat er *alle.* 2. Goð-: Guð- *J2, 39.* 6. naðrbings: naðrs bing *J2.* finginn: *K;* fa- *39;* feng *J2.* 7. þars: þar (þa *39*) er *alle.* umðu: vnðo *39.* 8. vét-: vætt- *39;* vet- *K. J2.*

K. 10. Fall Huga jarls.

[Berf. (Fms.) k. 22, 23, (Frís.) k. 6; Ágr. k. 43; Fsk. k. 231, 232; Mork. 144₂₇—146₂₃; Tjodrek k. 31; Orkn. k. 43.]

Síðan helt Magnús konungr liðinu til Bretlandz. 1098
En er hann kom í Ǫngulseyjarsund, þá kom þar mót
honum herr af Bretlandi, ok réðu jarlar tveir fyrir,
Hugi prúði ok Hugi digri, ok lǫgðu þegar til orrostu;
varð harðr bardagi. Magnús konungr skaut af boga,
U 648 en Hugi prúði var albrynjaðr, svá at ekki var bert á
honum nema augun ein Magnús konungr skaut ǫru
at honum ok annarr háleyskr maðr, er stóð hjá konungi:
skutu þeir báðir senn; kom ǫnnur ǫrin á
nefbjǫrg hjálmsins, ok lagðisk hon fyrir út af annan
veg, en annat skotit kom í auga jarlinum ok flaug
H 212 aptr í gǫgnum hǫfuðit, ok er þat konunginum kent;
fell þar Hugi jarl, en síðan flýðu Bretar ok hǫfðu
látit lið mikit; svá segir Bjǫrn krephendi:

183. Lífspelli réð Laufa
lundr í Ǫngulssundi
(broddr fló) þars slǫg snuddu
4 (snúðigt) Huga ens prúða.

Ok enn var þetta kveðit:

---

1. *Overskr. fra 18; mgl. K;* fra Magnvsi konvngi *39; ingen kap. inddel. J2.* 3. mót: i moti *J2.* 6. varð: var *J2;* þar *tf. 39. J2.* harðr bardagi: orosta micil *J2.* 7. al-: sva *J2.* svá: *ul. J2.* 8. ein: *ul. J2.* 9. er: þar *tf. J2.* 10. ǫnnur ǫrin: *ul. K.* á: i *J2. 39.* 11. -bjǫrg: *med art. 39.* lagðisk: lagði *K.* hon: nefbiorginn *J2.* fyrir: fra *J2.* 11—12. út af | annan veg: *omv. 39;* ut a *skr. J2.* 12. ok flaug: flaug þat *J2.* 15. lið mikit: *omv. 39.* krephendi: *ul. J2.*

16—19. **183. vísa.** 3. fló: *sål. K;* flaug *J2. 39.* þars: þar er *alle.* 4. ens: *sål. J2;* hins *39;* -ns *K.*

20. var: *ul. 39.* þetta: þa *K (18).*

184. Dunði broddr á brynju,
bragningr skaut af magni,
sveigði allvaldr Egða
alm, stokk blóð á hjalma;
strengs fló hagl í hringa,
(hné ferð) en lét verða
Hǫrða gramr í harðri,
hjarl, sókn banat jarli.

Magnús konungr fekk sigr í þeiri orrostu; þá eignaðisk hann Ǫngulsey, svá sem inir fyrri konungar hǫfðu lengst suðr eignazk ríki, þeir er í Nóregi hǫfðu verit. Ǫngulsey er þriðjungr Bretlandz. Eptir orrostu þessa snýr Magnús konungr aptr liði sínu, helt fyrst til Skotlandz. Þá fóru menn milli þeira Melkólms Skotakonungs, ok gerðu þeir sætt milli sín: skyldi Magnús konungr eignask eyjar allar, þær er liggja fyrir vestan Skotland, allar þær, er stjórnfǫstu skipi mætti fara milli ok meginlandz. En er Magnús konungr kom sunnan til Saltíris, þá lét hann draga skútu um Saltíris-eið ok leggja stýri í lag; konungr sjálfr settisk í lypting ok helt um hjálmun-vǫl ok eignaðisk svá landit, þat er þá lá á bakborða. Saltíri er mikit land ok betra en in bezta ey í Suðreyjum nema Mǫn.

H 213

1—8. **184. visa.** 1. brynju: brynior *J2.* 3. sveigði: svegði *J2.* 5. í: á *har Fms. mulig rettere.*

10. fyrri: Noregs *tf. J2.* 11. ríki—verit: *ul. J2.* 12. Bretlandz: *herefter nyt kap. i 39 med overskr.:* fra Magnvsi konvngi. 13. snýr—kgr: sneri hann *J2.* liði sínu: *ul. J2;* ok *tf. J2, 39.* 14—15. Melkólms Skota-kgs: *omv. J2 og skr.* -kolfs. 15. þeir: *ul. J2.* 16—17. allar—Skotland: *ul. 39, J2.* 17. allar þær: *omv. J2.* stjórnfǫstu skipi[3] | mætti[2] | fara[1]: *omv. J2.* 19. Sal-: Sa- *J2; -teris skr. 39 her.* 20. Sal-: Sa- *J2.* 21. um: *sål. J2, 39;* a *K (18).* -vǫl: *med art. 39.* 22. þá lá: h*ann* lagði þa *39.* Sal-: Sa- *J2.* 23. ok: er *tf. J2.*

Eið mjótt er á milli ok meginlandz á Skotlandi; þar eru opt dregin langskip yfir.

U 649 **K. 11.** Dauði Orkneyja-jarla.

[Berf. (Fms.) k. 23, 24, 25, (Frís.) k. 6; Ágr. k. 43; 44 fin.; Fsk. k. 234, 235; Mork. 146_{23}, 147_{10-11}*: Tjodrek k. 32; Orkn. k. 43.]*

Magnús konungr var um vetrinn í Suðreyjum, 1098-9
þá fóru menn hans um alla Skotlandzfjǫrðu fyrir innan eyjar allar bæði byggðar ok óbyggðar ok eignuðu Nóregs konungi eylǫnd ǫll. Magnús fekk til handa syni sínum Sigurði Bjaðmynju, dóttur Mýrkjartans konungs Þjálbasonar, Írakonungs; hann réð fyrir Kunnuktum. Eptir um sumarit fór Magnús 1099
konungr liði sínu austr í Nóreg. Erlendr jarl varð sóttdauðr í Niðarósi ok er þar jarðaðr, en Páll í Bjǫrgyn. Skopti Ǫgmundarson Þorbergssonar var
H 214 lendr maðr ágætr; hann bjó í Gizka á Sunn-Mœri; hann átti Guðrúnu, dóttur Þórðar Fólasonar; bǫrn þeira váru Ǫgmundr, Finnr, Þórðr, Þóra, er átti Ásólfr Skúlason; sønir Skopta váru inir mannvænstu menn í œsku.

1. mjótt: mikit *39.* á*(1):* i *39; ul. J2.* 3. *Overskr. fra 18; mgl. K;* Andlat erlendz *iarls ok* pals *iarls 39; ingen kap. inddel. J2.* 4. um: *ul. 39.* 5. hans: *ul. J2.* -fjǫrðu: reyru *tf. J2.* 7. eignuðu: þeir *tf. J2.* Nór. kgi | eylǫnd ǫll: *omv. J2.* Magnús: konungr *tf. 39, J2.* 8. syni sínum | Sigurði: *omv. J2.* Bjaðmynju: *sål. J2 (dog med* i *f.* y*);* hiað- *K, 18. 39.* 8—9. Mýrkjartans: Myriartac *J2;* myrc-ki. *skr. 39.* 9. Þjálba-: þialma- *J2; med* f *39.* 10. Kunnuktum: *sål. K, 39;* kunaukrum *J2.* 11. sínu: *ul. J2.* Erlendr: Erlingr*(!) J2.* 12. er: hann *tf. J2.* Páll: iarl *tf. J2.* 13. Ǫgm. Þorbergss.: *ul. J2 og omv.:* lendr maðr var. 15—16. bǫrn þeira: *omv. J2.* 16. váru: *ul. 39;* þau *tf. J2.* 17—18. menn í œsku: *ul. J2.*

K. 12. Deila Magnús konungs ok Inga konungs.

[Berf. (Fms.) k. 26, (Frís.) k. 7, 8; Ágr. k. 42; Fsk. k. 235; Mork. 147_{34}—149_{30}; Tjodrek k. 31.]

Steinkell Svía-konungr andaðisk nær falli Harald- 1067
anna. Hákon hét sá konungr, er næst var í Svíþjóð
eptir Steinkel konung. Síðan var Ingi konungr, sonr 1080-11
Steinkels, góðr konungr ok ríkr, allra manna mestr
ok sterkastr; hann var þá konungr í Svíþjóð, er
Magnús var í Nóregi. Magnús konungr talði þat hafa
verit landa-skipti at fornu, at Gautelfr hefði skilt ríki
Svía-konungs ok Nóregs-konungs en síðan Væni til
Vermalandz; talðisk Magnús konungr eiga alla þá
byggð, er fyrir vestan Væni var, þat er Sunndalr ok
Norðdalr, Véar ok Varðynjar ok allar markir, er þar
liggja til: en þat hafði þá langa hríð legit undir Svía-
konungs veldi ok til vestra Gautlandz at skyldum:
en Marka-menn vildu vera undir Svía-konungs veldi
sem fyrr. Magnús konungr reið ór Víkinni ok upp 1100
á Gautland ok hafði lið mikit ok frítt; en er hann
kom í markbyggðina, herjaði hann ok brendi, fór
svá um allar byggðir: gekk fólk undir hann ok svǫrðu
honum lǫndin. En er hann kom upp til vatsins U 650 H 215
Vænis, leið á haustit. Þá fóru þeir í Kvalðinsey ok

1. *Overskr. fra 18; mgl. K;* Andlat steinkels *konvngs 39:* fra Magnusi konunge *J2.* 3. sá: þa *J2.* -þjóð: -þioþo *39.* 5. góðr: hann var rikr *J2 og ul. det følg.:* ríkr. 7. var: konungr *tf. J2.* í: yfir *J2.* 7–8. hafa verit: *omv. J2.* 8. skilt: scilit *J2.* 9. Svía-—kgs*(2):* i Noregi oc Sviþioð *J2.* en: *sål. alle (også 18), undt. K:* ok. 11. er*(1):* la *tf. J2 og ul. det følg.* var. Væni: enn *tf. J2 (jfr. foranstående anm.).* Sunn-: svnd- *39.* 13. þá. *ul. 39.* 15. -kgs veldi: konunge þa *J2.* 18. fór: hann *tf. J2;* þa *tf. 39.* 19. fólk: *med art. J2.* 19—20. svǫrðu . . . lǫndin: svarþe . . . hlyðni *J2.* 20. upp: *ul. J2.* 21. þeir: ut *tf. 39. J2.* Kvalðins-: *sål. E;* þ *f.* d *J2;* d *de øvrr.*

gerðu þar borg af torfi ok viðum ok grófu díki um. En er þat virki var gǫrt, þá var þar flutt í vistir ok ǫnnur fǫng, þau er þyrpti. Konungr setti þar í ccc. manna, ok váru þeir hǫfðingjar fyrir Finnr Skoptason ok Sigurðr ullstrengr ok hǫfðu it fríðasta lið. en konungr snøri þá út í Víkina.

K. 13. Frá Norðmǫnnum.

[Berf. (Fms.) k. 26, (Fris.) k. 9; Fsk. k. 235, 236; Mork. 150₁₈₋₂₉.]

En er Svía-konungr spurði þetta, þá bauð hann liði saman, ok fóru þau orð um, at hann myndi ofan ríða. en þat frestaðisk; þá kváðu Norðmenn þetta:

185. Alllengi dvelr Ingi
ofanreið enn þjóbreiði.

En er ísa lagði á vatnit Væni, þá reið Ingi konungr ofan ok hafði nærr xxx. hundraða manna. Hann sendi orð Norðmǫnnum þeim, er í borginni sátu, bað þá fara í brot með fangi því, er þeir hǫfðu, ok aptr í Nóreg. En er sendimenn báru konungs orð, þá svarar Sigurðr ullstrengr, sagði, at Ingi myndi ǫðru við koma, en vísa þeim brot sem hjǫrð í haga, ok

2. En—þá: Siþan *J2.* 3. þyrpti: *sál. K, E; med* u *39. J2.* í: *ul. J2.* 4. fyrir: *ul. J2.* 5. it fríðasta: fritt *J2.* 6. út: ofann *J2.* 7. *Overskr. fra 18; mgl. K; fra* Svia *konvngi 39; ingen kap. inddel. J2.* 8. spurði: spyʀ *J2.* 8—9. bauð . . . liði: dro . . . lið *J2.* 9. hann: konungr *J2.* 9—10. ofan ríða: riða a hendr Norðmonnum *J2.*

11–12. **185. vísa.** ₁. All-: Al- *J2.* ₂. enn: inn *J2;* hinn *K, 39.*

14. ok—nærr: með *J2.* 15. sátu: varu *J2.* 15—16. bað—brot: at þeir scylldo i brot fara *J2.* 16. fangi því: allt þat *J2.* hǫfðu: fengit *tf. J2.* 17. kgs: *konvngi(!)* *þessi 39.* 18. svarar: .s. *J2.* sagði—ǫðru: aðru mun Ingi konungr *J2.* 19. þeim brot: os i brott *J2.*

kvað hann nærr áðr mundu ganga verða. Sendimenn báru aptr þau orð til konungs. Síðan fór Ingi konungr út í eyna með allan herinn. Þá sendi hann annat sinni menn til Norðmanna ok bað þá í brot fara ok hafa vápn sín, klæði ok hesta, en láta eptir ránfé alt. Þeir neittu þessu; en síðan veittu þeir atgongu ok skutusk á. Þá lét konungr bera til grjót H 216 ok viðu ok fylla díkit; þá lét hann taka akkeri ok drengja við ása langa ok bera þat upp á timbrvegginn; gengu þar til margir menn ok drógu sundr vegginn. Þá váru gorvar eisur stórar ok skotit logandi brondum at þeim. Þá báðu Norðmenn griða, en konungr bað þá út ganga vápnlausa ok yfirhafnarlausa; en er þeir gingu út, þá var hverr þeira sleginn líma-hogg. Fóru þeir brot við svá búit ok heim aptr í Nóreg; en Marka-menn allir snørusk þá aptr undir U 651 Inga konung. Þeir Sigurðr ok hans félagar sóttu á fund Magnús konungs ok segja honum sínar ófarar.

---

1. kvað: mun *J2*. nærr áðr: *omv. 39, J2*. mundu: *ul. 39, J2*. 2. þau: þesi *J2; ul. 39*. fór: reið*(!) J2*. 4. sinni: sinn *J2*; .s. *39*. menn—ok: orð norðmonnum *J2*. 5. sín: oc *tf. J2*. 6. neittu: neituþu *J2*. 6—7. en—á: siþan veitti konungr þeim atgongu *J2*. 7. Þá lét: *omv. J2*. 8. ok viðu: *ul. J2*. þá . . hann: siþan . . konungr *J2*. 10. til: *ul. J2*. menn: at *tf. J2*. drógu: i *tf. J2*. 11. váru—skotit: gerþu þeir ellda stora oc skutu þeir *J2*. 13. ganga: alla *tf. J2*. 15. brot: siþan bra't *J2*. aptr: *ul. J2*. 16. allir: *ul. J2*. undir: enn til hlyðne við *J2*. 17—18. Þeir—fund: enn norðmenn foru til *J2*. 18. ófarar: farar *J2*.

U 652₁₉ **K. 14.** Orrosta á Foxerni.

[Berf. (Fms.) k. 27, (Frís.) k. 9; Fsk. k. 237; Mork. 150₂₉—151₂₅; Tjodrék k. 31.]

Þegar um várit, er ísa leysti, fór Magnús konungr með liði miklu austr til Elfar ok helt upp eptir inni eystri kvísl ok herjaði alt veldi Svía-konungs. En er hann kom upp á Foxerni, þá gengu þeir upp á land frá skipum; en er þeir kómu yfir á eina, þá er þar verðr, þá kom móti þeim herr Gauta, ok varð þar orrosta, ok váru Norðmenn ofrliði bornir ok kómu á flótta ok var drepit mart við fors einn. Magnús konungr flýði, en Gautar fylgðu þeim ok drápu slíkt er þeir máttu. Magnús konungr var auðkendr, manna mestr; hann hafði rauðan hjúp yfir brynju, hárit silkibleikt ok fell á herðar niðr. Ǫgmundr Skoptason reið á aðra hlið konungi; hann var ok manna mestr ok fríðastr; hann mælti: »gef mér hjúpinn, konungr«. 1101

H 217 Konungr segir: »hvat skal þér hjúprinn?«. »Ek vil

U 653 hafa, segir hann, gefit hefir þú mér stœrrum«. Þar var svá háttat, at vellir sléttir váru víða, ok sásk þeir þá ávalt Gautar ok Norðmenn; þá váru enn kleifar ok skógar-kjǫrr ok fal þá sýn; þá fekk kon-

1. *Overskr. fra 18. 39. der dog tf.:* Magnvs konvngs *foran* á; *J2 indskyder her et kapitel:* fra Giparðe *(se Tillæg), hvorpå næste kap. har overskr.:* Magnus konungr flyðe. 2. leysti: þa *tf. J2.* 4. alt: i *tf. J2.* 5—6. upp | á land: *omv. J2.* 6—7. þá—verðr: *ul. J2.* 7. kom: i *tf. J2.* Gauta: micill af Gætlandi *J2.* 8. ofrliði bornir: *omv. 39, J2.* 9. mart: af þeim *tf. J2.* 10—11. slíkt—máttu: mart *J2.* 12. yfir: utann um *J2.* 13. silki-: *ul. J2.* niðr: aptr *J2.* 14. ok: allra *tf. J2.* 16. segir: sv' *J2, 39.* hjúprinn: *uden art. J2.* 17. hann: Augmundr *J2.* stœrrum: stæʀa *J2.* 18. var—at: varu *J2 og ul. det følg.* váru víða. 19. þá ávalt: *ul. J2.* Norðm.: þa *tf. J2.* 20. skógar-: scóg- *39;* hris- *J2.*

ungr Qgmundi hjúpinn, ok fór hann í. Síðan riðu þeir fram á vǫlluna; þá snøri Qgmundr þvers brot ok hans menn; en er Gautar sá þat, þá hugðu þeir þat konung vera, ok riðu þannug allir eptir; reið þá konungr leið sína til skips, en Qgmund dró nauðuliga undan ok kom þó heill til skipa. Helt Magnús konungr síðan ofan eptir ánni ok svá norðr í Víkina.

K. 15. Konunga-stefna í Elfinni. H 220

[Berf. (Fms.) k. 31. (Frís.) k. 9; Ágr. k. 42; Fsk. k. 238; Mork. 151₁₋₂₅; Tjodrek k. 31.]

Annat sumar eptir var lǫgð konunga-stefna við (1101)
Konungahellu í Elfi, ok kom þar Magnús Nóregskonungr ok Ingi Svía-konungr, Eiríkr Sveinsson Danakonungr, ok var sú stefna bundin með griðum. En er þingit var sett, þá gengu konungar fram á vǫllinn frá ǫðrum mǫnnum ok tǫluðusk við lítla hríð; gengu þá aptr til liðs síns, ok var þá gǫr sættin, at hverr þeira skyldi hafa þat ríki, sem áðr hǫfðu haft feðr þeira, en hverr þeira konunga bœta við sína landzmenn rán ok mannskaða, en hverr þeira síðan jafna við annan. Magnús konungr skyldi fá Margrétar,

---

1—3. Síðan—menn: *ul. 39.* 2. þá snøri: *omv. J2.* þvers: i *tf. J2.* 3. er: *sål. 39, J2; mgl. K, 18.* þá: *ul. 39.* 4. kg: *med art. J2.* þannug: *med* i *39.* 4—5. þá kgr: *omv. J2.* 5. Qgmund: -mundr *skr. 39, J2.* nauðu-: naðog- *39.* 6. skipa: skips *39. J2.* Helt: *ul. J2.* 7. síðan—norðr: for þa enn *J2.* 8. *Overskr. fra 18. 39, der dog ul.* í E.; *mgl. K;* Sætt konunga iij. *J2.* 9. eptir: *ul. J2.* 10. kom: komu *J2.* þar: þeir *tf. J2.* Nóregs-: *ul. J2.* 11. Svía-k.: oc *tf. J2.* Sveinsson: *ul. J2.* 13. þingit: *uden art. J2.* kgar: *med art. J2.* 15. þá*(1)*: siþan *J2.* liðs síns: liþsins *J2.* ok: *ul. J2.* at: *ul. 39, J2 og omv.:* skyldi hverr þeira. 16. sem: er *J2.* 17. landz-: *ul. J2.* 18—19. síðan | jafna—annan: *omv. J2.*

dóttur Inga konungs; hon var síðan kǫlluð Friðkolla. Þat var mál manna, at eigi hefði sét hǫfðingligri menn, en þeir váru allir. Ingi konungr var einna mestr ok þrekuligastr ok þótti hann ǫldurmannligastr; en Magnús konungr þótti skǫruligastr ok hvatligastr; en Eiríkr konungr var einna fegrstr; en allir váru þeir fríðir, stórir menn ok gǫfugligir ok orðsnjallir — ok skilðusk at svá búnu.

K. 16. Kvánfang Magnús konungs.

[Berf. (Fms.) k. 32, (Frís.) k. 10; Ó. kyrr. (Frís.) k. 6; Fsk. k. 221, 238, 241; Mork. 126$_{28-37}$.]

Magnús konungr fekk Margrétar drótningar; var hon send austan af Svíþjóð til Nóregs, ok var henni fengit vegligt fǫruneyti. En Magnús konungr átti U 654 H 221 áðr nǫkkur bǫrn, þau er nefnd eru. Eysteinn hét sonr hans, ok var hans móðerni lítit; annarr hét Sigurðr, ok var hann vetri yngri; Þóra hét móðir hans; Óláfr hét inn þriði ok var hann miklu yngstr; móðir hans var Sigríðr, dóttir Saxa í Vík, gǫfugs mannz í Þrándheimi; hon var friðla konungs. Svá segja menn, at þá er Magnús konungr kom ór vestrvíking, at hann hafði mjǫk þá siðu ok klæða-búnað, sem títt var í vestrlǫndum, ok margir hans menn; gengu þeir berleggjaðir um stræti ok hǫfðu kyrtla stutta ok svá yfirhafnir; þá kǫlluðu menn hann Magnús

3. en: *er 39.* allir: samann *tf. J2.* 4. hann: vera *tf. J2.* 5. ok hvatligastr: *ul. 39.* 7. fríðir, stórir | menn: *omv. J2.* 8. at—búnu: nu vel sattir *J2.* 9. *Overskr. fra 18. J2; mgl. K;* *Magnvs konvngr fecc margretar 39.* 10—11. var hon: *omv. 39.* 11. af Svíþjóð: *ul. J2.* 11—12. ok—vegligt: með vegligu *J2.* 12. En: atti *J2 og ul. det følg.* 14. ok—hans: *ul. 39.* 15—16. móðir hans: *omv. J2.* 17. Vík: avstr *tf. 39.* 20. -víking: -vikingu *J2.* hafði: hæfði *39.* 21. hans menn: *omv. J2.* 22—23. kyrtla stutta: *omv. J2.*

berfœtt eða berbein; sumir kolluðu hann Magnús háva. en sumir Styrjaldar-Magnús. Hann var manna hæstr. Mark var gǫrt til um hæð hans á Máríukirkju í kaupangi, þeiri, er Haraldr konungr hafði gera látit: þar á norðrdurum váru klappaðir á steinvegginum krossar iii., einn Haraldz hæð, annarr Óláfs hæð, iii. Magnús hæð, ok þat markat, hvar þeim var hœgst kyssa á: ofarst Haraldz kross, en lægst Magnús kross, en Óláfs mark jafnnær báðum.

K. 17. Ósætt Magnús konungs ok Skopta. U 655 H 222$_{21}$
[Berf. (Fms.) k. 33. (Frís.) k. 11.]

Skopti Ǫgmundarson varð missáttr við Magnús 1102 konung, ok deilðu þeir um dánar-arf nǫkkurn; Skopti helt, en konungr kallaði til með svá mikilli freku, at þat var við váða sjálfan: váru þá at áttar margar stefnur, ok lagði Skopti þat ráð til, at þeir feðgar skyldu aldri allir senn vera á konungs valdi, segir, at meðan myndi hlýða. Þá er Skopti var fyrir konungi, H 223 flutti hann þat fram, at skyld frændsemi var milli þeira konungs ok þat með, at Skopti hafði verit jafnan kærr vinr konungs ok aldri brugðizk þeira vinátta.

---

1. -fœtt . . . -bein: *omv. J2.* 2. en sumir: eþa *39.* 3. gǫrt til: *omv. J2.* 5. á(1): *sål. alle, også E.* -durum: -dyrunum *J2.* 7. hæð: *ul. 39.* þat: þar *39.* hœgst: at *tf. J2.* á: var *tf. J2.* 10. *Overskr. fra 18, mgl. K;* fra Skapta *(sål.) 39; J2 har her et kapitel med overskr.:* fra visom Magnvs *(se Tillæg) og derpå tekstens kap. med overskr.:* fra Augmunde. 12—13. Skopti helt: *omv. J2.* 13. svá mikilli: *ul. J2.* at: sva at *J2.* 14. þat var: þeim hellt *J2.* sjálfan: *ul. J2.* váru: ero *39.* þá: þar *J2.* at áttar: *omv. J2.* 15. ok: *ul. J2.* 17. meðan: þa *J2.* 19. ok—verit: oc hans, q̄z verit hafa *J2.* 20. vinr: *sål. J2;* vin *de øvrr.* kgs: hans oc faður hans *J2.* ok—vinátta: *ul. J2.*

segir svá, at menn mætti þat skilja, at hann var svá viti borinn — »at ek mun, segir hann, eigi þat mál halda í deilu við þik, konungr, ef ek mæli rangt; ok því bregðr mér til forellris míns, at ek halda réttu máli fyrir hverjum manni ok gera ek þar engi manna mun at«. Konungr var inn sami, ok mýkðisk ekki hans skap við slíkar rœður. Fór Skopti heim.

K. 18. Ferð Finnz Skoptasonar.

[Berf. (Fms.) k. 33. (Frís.) k. 12.]

Síðan fór Finnr á konungs fund ok talaði við hann ok bað konung þess, at hann skyldi láta þá feðga ná réttendum af þessu máli. Konungr svarar styggt ok stutt. Þá mælti Finnr: »til annars hugða ek af yðr, konungr, en þér munduð gera mik lǫgræning, þá er ek settumk í Kvalðinsey, er fáir vildu aðrir vinir yðrir ok sǫgðu, sem satt var, at þeir váru fram seldir, er þar sátu, ok til dauða dœmðir, ef Ingi konungr hefði eigi lýst við oss meira hǫfðingskap, en þú hafðir fyrir oss sét, ok mun þó mǫrgum sýnask.

1. svá*(1)*: *(*sagði*)* oc þat *J2*. at*(1)*—skilja: *ul. J2*. mætti: mattv *39*. 2. segir hann: *ul. 39, J2*. 2—3. þat mál | halda: *omv. J2*. 3. í: með *J2*. þik, kgr: yðr herra *J2*. ef: er *J2*. ok: enn *J2*. 4—5. réttu máli: rettmæli *J2*. 5. ek: *ul. J2*. engi: engann *J2*. 6—7. mýkðisk—heim: scipaðiz ecki við *J2*. 8. *Overskr. fra 18; mgl. K;* fra fiɴi *39; ingen kap. inddel. i J2*. 9. fór: kom *J2*. 9—10. ok—hann*(1)*: *ul. J2*. 9. talaði: h*ann tf. 39*. 10. þess: *ul. J2*. 10—11. láta | þá feðga: *omv. J2*. 11. réttendum—máli: rettu um þetta mal *J2*. af: at *39*. 12. stutt: stirt *39;* stritt *J2*. 14. Kvalðins-: *sål. (med* þ*) J2; med* d *K;* kvað- *skr. 39*. 15. yðrir: þinir *J2*. 16. er—sátu: *ul. J2*. 17. lýst: *ul. J2*. við oss | meira hǫfð.skap: *omv. J2 og tf.* synt; hofþings- *skr. 39*. 18. þú—sét: þer hafþut til ætlat *J2*. mun: enn *tf. J2*. þó: en *tf. 39*. sýnask: virþaz *J2*.

sem vér bærim þaðan svívirðing, ef þat væri nǫkkurs vert«. Konungr skipaðisk ekki við slíkar rœður, ok fór Finnr heim.

K. 19. Ferð Ǫgmundar Skoptasonar. H 22

[Berf. (Fms.) k. 33, (Frís.) k. 13.]

Þá fór Ǫgmundr Skoptason á fund konungs; en er hann kom fyrir konunginn, bar hann upp ørendi sín ok bað konung gera þeim rétt feðgum. Konungr U 65 segir, at þat var rétt, er hann sagði, ok þeir væri firna djarfir. Þá mælti Ǫgmundr: »koma mundu, konungr, þessu áleiðis, at gera oss rangt fyrir sakir ríkis þíns; mun þat hér sannask, sem mælt er, at flestir launa illu eða engu, er lífit er gefit; þat skal ok fylgja mínu máli, at aldri síðan skal ek koma í þína þjónostu ok engi várr feðga, ef ek ræð«. Fór Ǫgmundr síðan heim, ok sásk þeir aldrigi ok Magnús konungr síðan.

K. 20. Ferð Skopta ór landi.

[Berf. (Fms.) k. 33, (Frís.) k. 13.]

Skopti Ǫgmundarson byrjar ferð sína um várit 1102 eptir af landi í brot; hann hafði v. langskip ok ǫll

2. vert: virt *J2.* ok: *ul. J2.* 4. *Overskr. fra 18; mgl. K;* fra Augmundi *39; ingen kap. inddel. J2.* 5. Þá: Siþan *J2.* 5—6. en—kginn: *ul. J2.* 6. bar: ber *J2.* 6—7. ørendi sín: *sål. 39;* fyrir konunginn *K. 18;* sitt *skr. J2.* 7. þeim rétt: *omv. J2.* 8. segir—var: q: þat *J2.* sagði: mælti *39. J2.* 9. mundu: munu þer *J2; med* t *39.* 11. sem: er *J2.* 12. þat skal: *omv. 39.* 12—13. þat | skal ok: *omv. J2.* 14. ok engi: ne neinn *J2.* 15—16. sásk—síðan: sa alldri siþan Magnus konung *J2;* aldrigi *ul. 39 (overspr.).* 17. *Overskr. fra 18; mgl. K; ingen kap. inddel. i 39. J2.* 18. Ǫgm.son —sína: oc þeir synir hans foru *J2.* 19. í brot: bræt *J2;* í *ul. 39.* hann hafði: þeir hafþo *J2.*

vel búin; til þeirar ferðar réðusk með honum synir hans, Ǫgmundr ok Finnr ok Þórðr. Urðu þeir heldr síðbúnir; sigldu um haustit til Flæmingjalandz ok váru þar um vetrinn. Snimma um várit sigldu þeir vestr til Vallandz, ok um sumarit sigldu þeir út um Nǫrvasund ok um haustit til Rúmaborgar; þar andaðisk Skopti; allir ǫnduðusk þeir feðgar í þeiri ferð. Þórðr lifði lengst þeira feðga; hann andaðisk í Sikiley. Þat er sǫgn manna, at Skopti hafi fyrst siglt Nǫrvasund Norðmanna, ok varð sú ferð in frægsta.

H 225 **K. 21.** Jartegnir.

[ÓH (53) k. 273, (49) k. 112, (Fms.) k. 256, (Flat.) k. 315; Norsk hom. p. 158; Acta Sci. Ol. k. 11.]

Sá atburðr gerðisk í kaupangi, þar sem Óláfr konungr hvílir, at eldr kom í hús í bœnum, ok brann víða. Þá var borit út ór kirkjunni skrín Óláfs konungs ok sett á mót eldinum. Síðan hljóp at maðr einn hvatvíss ok óvitr ok barði skrínit ok heitaðisk við þann helga mann, segir svá, at alt myndi þá upp brenna, nema hann byrgi þeim með bœnum sínum, bæði kirkjan ok ǫnnur hús. Nú lét almáttigr guð við berask bruna kirkjunnar, en þeim óvitra manni sendi hann augna-verk þegar eptir um nóttina, ok lá hann þar alt til þess, er inn heilagi Óláfr konungr bað honum miskunnar við almáttigan guð, ok bœttisk honum í þeiri sǫmu kirkju.

1. búin: scipuð *J2.* 1–3. til—síðbúnir: *ul. J2.* 3. sigldu: þeir helldu *J2.* 6. Rúma-: *med* o *39, J2.* -borgar: landz *tf. J2.* 8. þeira feðga: *ul. 39, J2.* 9. hafi: hafþi *J2.* 10. ok—frægsta: *ul. J2.* 11—260_{11}. *Disse to kapp. mgl. i 39, J2.* 11. *Overskr. fra 18; mgl. K.* 22. er: *sål. Hom.; ul. K.*

K. 22. Jartegnir Óláfs konungs. U 657

[ÓH (53) k. 274. (49) k. 108. 115. (Fms.) k. 257. (Flat.) k. 316: Norsk hom. p. 154: Acta Sci Ol. k. 7.]

Sá atburðr varð enn í kaupangi. at kona ein var fœrð þangat til staðarins, þar sem Óláfr konungr hvílir: hon var svá armskǫpuð. at hon var kropnuð ǫll saman, svá at báðir fœtr lágu bjúgir við þjóin uppi. Ok er hon var iðuliga á bœnum ok hafði heitit á hann grátandi. þá bœtti hann henni þá miklu vanheilsu, at fœtr ok leggir ok aðrir limir réttusk ór lykkjum. ok þjónaði síðan hverr liðr ok limr réttri skepnu: mátti hon áðr eigi krjúpa þangat, en þaðan gekk hon heil ok fegin til sinna heimkynna.

K. 23. Hernaðr á Írlandi. H 226

[Berf. (Fms.) k. 34. (Frís.) k. 14: Ágr. k. 44: Fsk. k. 239: Mork. 152_{4}—153_{3}: Orkn. k. 43: Tjodrek k. 32.]

Magnús konungr byrjar ferð sína af landi ok 1102 hafði her mikinn: þá hafði hann verit konungr í Nóregi ix. vetr: þá fór hann vestr um haf ok hafði it fríðasta lið. er til var í Nóregi. Honum fylgðu allir ríkis-menn. er í váru landinu, Sigurðr Hranason, Víðkunnr Jóansson. Dagr Eilífsson, Serkr ór Sogni, Eyvindr ǫlbogi, stallari konungs, Úlfr Hranason, bróðir Sigurðar, ok margir aðrir ríkis-menn. Fór konungr með þessu liði ǫllu vestr til Orkneyja ok hafði þaðan með sér sonu Erlendz jarls. Magnús ok Erling: þá

---

12. *Overskr. fra* 18; *mgl. K;* vestr for M*agnvs* k*onvngs* be*r*fætz *39;* tall Magnus konungs *J2.* 13. byrjar: byriaði *J2.* 14—15. þá—vetr: *ul. J2.* 14. í: ifi*r 39.* 15. þá—hann: hann hellt *J2.* 16. Nóregi: þa hafþi konungr verit yfir Noregi ix vetr *tf. J2.* 17. allir: margir *J2.* er—landinu: af Noregi *J2.* 18. Jóans-: *sål. 39;* ions- *de øvrr.* 21. þessu: sino *efter* liði *J2 og ul.* ǫllu.

sigldi hann til Suðreyja, ok er hann lá við Skotland,
þá hljóp Magnús Erlendzson um nótt af skipi konungs
ok lagðisk til landz, fór síðan upp í skóg ok kom
fram í hirð Skota-konungs. Magnús konungr helt
liðinu til Írlandz ok herjaði þar, þá kom Mýrkjartan
konungr til liðs við hann, ok unnu þeir mikit af
landinu, Dyflinn ok Dyflinnarskíri, ok var Magnús
konungr um vetrinn uppi á Kunnǫktum með Mýr- 1102—3
kjartani konungi, en setti menn sína til landz-gæzlu,
þar er hann hafði unnit. En er váraði, fóru konung- 1103
arnir með her sinn vestr á Úlaztír ok áttu þar
orrostur margar ok unnu landit ok hǫfðu unnit mestan
hluta af Úlaztír: þá fór Mýrkjartan heim á Kunnaktir.

U 658
H 227

K. 24. Upganga Magnús konungs.

[Berf. (Fms.) k. 34 fin., 35. (Frís.) k. 15: Ágr. k. 44: Fsk. k. 240: Mork. 153₃₈—155₁₂: Orkn. k. 43: Tjodrek k. 32.]

Magnús konungr bjó þá skip sín ok ætlaði austr til Nóregs: hann setti menn sína til landz-gæzlu í Dyflinni. Hann lá við Úlaztír ǫllu liði sínu, ok váru

---

1. hann*(1): mgl. K; i de øvrr.* 2. Magnús—nótt: *ul. 39 ved bladskifte.* um nótt | af—kgs. *omv. J2.* 3. lagðisk: svam *J2.* 5. -kjartan: -iarkiac *J2.* 6—7. mikit—landinu: *ul. J2.* 7. Dyflinn: dyflina *J2.* 7—8. ok*(1)*—kgı: *konvngr var 39.* 8. á: i *J2.* Kunnǫktum: *(med* o = ǫ *K, 39),* Kunakrum *J2.* 9. -kjartani: -iarkiac *J2.* setti: sendi *J2.* 10. hafði: aðr *tf. J2.* váraði: þa *tf. J2.* 10—11. kgarnir: *uden art. J2.* 12. hǫfðu unnit: *ul. J2.* 13. hluta: lut *J2.* Mýrkjartan: konungr *tf. K; mgl. i de øvrr.*; -iarkiac *skr. J2.* 14. *Overskr. fra 18; mgl. K;* fra liði Magnus *konvngs 39; ingen kap. inddel. i J2.* 15. Magnús: enn Magnus *J2.* bjó—ætlaði: ætlaði þa *J2.* 16. hann: enn *J2.* sína: *ul. 39.* landz-: *ul. 39, J2.* 17. ǫllu—sínu: liþino *J2.* váru: þeir *tf. J2.*

seglbúnir. Þeir þóttusk þurfa strandhǫggva, ok sendi Magnús konungr sína menn til Mýrkjartans konungs, at hann skyldi senda honum strandhǫgg, ok kvað á dag, at koma skyldi inn næsta fyrir Bartholómeús-messu, ef sendimenn væri heilir; en messudags-aptaninn váru þeir eigi komnir; en messu-daginn, þá er sól rann upp, gekk Magnús konungr á land með mestum hluta liðs síns ok gekk upp frá skipum, vildi leita eptir mǫnnum sínum ok strandhǫggvi. Veðr var vindlaust ok sólskin; leiðin lá yfir mýrar ok fen, ok váru þar hǫggnar yfir klappir, en kjarrskógar við tveggja vegna. Þá er þeir sóttu fram, varð fyrir þeim leiti mjǫk hátt; þaðan sá þeir víða; þeir sá jóreyk mikinn upp á land; ræddu þá milli sín, hvárt þat myndi vera herr Íra, en sumir sǫgðu, at þar mundu vera menn þeira með strandhǫggvi. Námu þeir þar stað. Þá mælti Eyvindr ǫlbogi: »konungr, segir hann, hverja ætlan hefir þú á ferð þessi? Óvarliga þykkir þú fara; veiztu, at Írar eru sviksamir; ætla nú ráð nǫkkut fyrir liði yðru«. Þá mælti konungr: »fylkjum nú liði váru ok verum við búnir, ef

2. Magnús: *ul. J2.* sína menn: *omv. J2.* -kjartans: -iarkiac *J2.* 3. honum: þeim *J2.* 4. at: nęr *J2.* inn næsta: it seinzta *J2.* 4—5. fyrir B—m. | ef—heilir: *omv. J2.* 5. -dags-: *ul. 39;* daginn *J2 og ul.* aptaninn. 6—7. en—upp: þa *J2.* 8. mestum: mestan *J2.* skipum: oc *tf. J2.* 9. ok strandhǫggvi: *ul. J2.* 11. við: *ul. J2.* 12. vegna: fra i brætu *tf. J2.* er—varð: var enn bratt *J2.* 13. mjǫk: mikit oc *J2.* 14. land: *med art. 39. J2.* þá: um *tf. J2.* 15. þat . . vera: þar . . fara *J2.* þar: þeir *J2.* 16. vera: þar fara *J2.* menn þeira: *ul. J2.* -hǫggvi: -hǫgit *J2.* 17. þar: þa *39. J2.* kgr: herra *J2.* 18. hefir þú: hafi þer *J2.* 19. þykkir: monnum *tf. 39. J2.* þú fara: farit *J2.* veiztu: þer vitið *J2.* sviksamir: sviklir *J2* (svikalir *E*). 20. ætla: ætlit *J2.* nǫkkut: *ul. J2.* 21. við: *ul. 39.*

þetta eru svik«. Var þá fylkt: gekk konungr ok Eyvindr fyrir fylkingunni; hafði Magnús konungr hjálm á hǫfði ok rauðan skjǫld, ok lagt á með gulli
H 228 léó, gyrðr sverði, er Leggbítr var kallaðr, tannhjaltat ok gullvafiðr meðalkaflinn, it bezta vápn; hann hafði kesju í hendi; hann hafði silkihjúp rauðan yfir skyrtu ok skorit fyrir ok á bak léó með gulu silki; ok var þat mál manna, at eigi hefði sét skǫruligra mann eða vaskligra. Eyvindr hafði ok silkihjúp rauðan ok með sama hætti sem konungr; var hann ok mikill maðr ok fríðr ok inn hermannligsti.

U 659 **K. 25.** Fall Magnús konungs.

[Berf. (Fms.) k. 35 fin., 36. 37. (Frís.) k. 16; jfr. ÓH (53) k. 275; Ágr. k. 44; Fsk. k. 240; Mork. 155_{12-36}*; Orkn. k. 43; Tjodrek k. 32]*

En er jóreykrinn nálgaðisk, þá kendu þeir sína menn, ok fóru þeir með strandhǫggvi miklu, er Írakonungr hafði sent þeim, ok helt hann ǫll sín orð við Magnús konung. Síðan snøru þeir út til skipanna, ok var þá um miðdegis-skeið. En er þeir kómu

1. Var—fylkt: þa var sva gert *J2.* gekk: þa *tf. 39.* 2. hafði | M. kgr: *omv. J2.* 3. ok*(2): ul. J2.* 4. léó: leon *J2.* sverði: þvi *tf. 39, J2.* var: er *J2.* -hjaltat: -hiollt at *J2.* 5. gull-: gulli *39, J2.* -kaflinn: *uden art. 39.* bezta vápn: bitrazta sverþ *J2.* -hafði: *omtr. her beg. et brudstykke i AM 392 fol., der dog på grund af dets beskaffenhed ikke benyttes, se i øvrigt fortalen.* 6. hafði: oc *tf. J2.* 7. léó: leon *J2.* með: af *J2.* 8. hefði: hafði *39.* 8—9. skǫruligra . . . vaskligra: *omv. J2.* 9. eða: ne *J2.* 10. með: við *J2.* var hann: *omv. J2 og ul.* ok. 12. *Overskr. fra 18, 39, der tf.:* berfætz; *mgl. K; ingen kap. inddel. J2.* 13. jó-: ior- *skr. K, J2 og* reykinn*(!).* þeir: þar *tf. J2.* 14. þeir: *ul. J2.* -hǫggvi miklu: -haɢ mikit *J2.* 15. hann: vel *tf. J2.* sín orð: *omv. J2.* 16. út: *ul. J2.* 17. þá: þat *39.* um: *ul. J2.*

út á mýrarnar, fórsk þeim seint um fen. Þá þusti herr Íra fram ór hverju skógar-nefi ok réðu þegar til bardaga, en Norðmenn fóru dreift, ok fellu brátt margir. Þá mælti Eyvindr: »konungr, segir hann, óheppiliga ferr lið várt; tǫkum nú skjótt gott ráð«. Konungr mælti: »blási herblástr ǫllu liðinu undir merkin, en þat lið, sem hér er, skjóti á skjaldborg, ok fǫrum síðan undan á hæli út yfir mýrarnar; síðan mun ekki saka, er vér komum á slétlendi«. Írar skutu djarfliga, en þó fellu þeir allþykt, en æ kom maðr í mannz stað. En er konungr var kominn at nezta díki, þar var torfœra mikil ok fástaðar yfir fœrt; fellu þar Norðmenn mjǫk. Þá kallar konungr Þorgrím H 229 skinnhúfu, lendan mann sinn, — hann var upplenzkr —, ok bað hann fara yfir díkit með sína sveit — en vér munum verja meðan, segir hann, svá at yðr skal eigi saka; farið síðan á hólma þann, er þar verðr, ok skjótið á þá, meðan vér fǫrum yfir díkit; eruð þér bogmenn góðir«. En er þeir Þorgrímr kómu yfir díkit, kǫstuðu þeir skjǫldunum á bak sér ok runnu til skipa ofan. En er konungr sá þat, mælti hann:

---

1. mýrarnar: þa *tf. J2.* um: yfir *J2.* fen: fenit *J2;* fenin *39.* 3. brátt: þegar *J2.* 4. kgr—hann: við konung *J2.* 5. skjótt: nockort *J2.* ráð: ọc sciott *tf. J2.* 6. -blástr: *med art. J2.* 8. ok: *ul. 39.* undan | á hæli: *omv. J2.* 8—9. síðan*(2)*—er: enn þegar *J2.* 9. slétlendi: *med art. 39;* flatlendit *J2 og tf.:* þa mvn ecki til saca. 11. at: a *J2.* 12. þar var: *sål. 18. 39; omv. K;* þat var *J2.* torfœra: torva*(!) 39.* 13. kallar: kallaði *J2.* kgr: *med art. 39;* a *tf. J2.* 15. ok: *ul. J2.* 16. verja meðan | segir hann: *omv. 39. J2.* 17. svá—saka: þer farit yfir dikit *J2.* farið síðan: siþan fari þer *J2.* hólma: hol *J2.* 19. eruð þér: *omv. J2;* ero *skr. 39.* 20. díkit: fenið *J2.* kǫstuðu . . . skjǫldunum: lagðo . . . skiollduna *J2.* 21. til skipa | ofan: *omv. J2.* En: oc *J2.*

»ódrengiliga skilstu við þinn konung; óvitr var ek, þá er ek gerða þik lendan mann, en ek gerða útlaga Sigurð hund; aldri myndi hann svá fara«. Magnús konungr fekk sár, var lagðr kesju í gǫgnum bæði lærin fyrir ofan kné: hann greip skaptit milli fóta sér ok braut ór keflit ok mælti: »svá brjótu vér hvern sperrileggiun, sveinar«. Magnús konungr var hǫggvinn á hálsinn með spǫrðu, ok varð þat hans bana-sár. 1103 24 avg. Þá flýðu þeir, er eptir váru. Víðkunnr Jóansson bar til skipa sverðit Leggbít ok merki konungs: þeir runnu U 660 síðarst, annarr Sigurðr Hranason, þriði Dagr Eilífsson. Þar fellu með Magnúsi konungi Eyvindr ǫlbogi, Úlfr Hranason ok margir aðrir ríkis-menn: mart fell Norðmanna, en þó miklu fleira af Írum. En þeir Norðmenn, er undan kómusk, fóru þegar brot um haustit. Erlingr, sonr Erlendz jarls, fell á Írlandi með Magnúsi konungi. En er þat lið, er flýit hafði af Írlandi, kom til Orkneyja, ok Sigurðr spurði fall Magnús konungs, fǫður síns, þá réðzk hann þegar til ferðar með þeim, H 250 ok fóru þeir um haustit austr til Nóregs.

K. 26. Frá Magnúsi konungi ok Víðkunn Jóanssyni.

[Berf. (Fms.) k. 38, 37 fin., (Frís.) k. 17: Ágr. k. 44: Fsk. k. 240: Mork. 156_5, 155_{23}: Tjodrek k. 32.]

Magnús konungr var yfir Nóregi x. vetr, ok var

1. skilstu: skilþiz þu *J2;* scilzt þv *39.* 2. -laga: -lagan *J2.* 5. milli: millom *J2.* 6. brjótu: *sål. 39, J2; med* m *K.* 8. ok—þat: þat var *J2.* 9. Jóans-: *sål. 39;* ions- *de øvrr.* 11. Hranason: *ok tf. 39.* 12. fellu: fell *J2.* 13—14. Norðmanna: af norðmonnum *J2.* 15. þegar brot: *omv. J2 og skr.* bræt. 16. sonr Erlendz: *omv. 39;* s. *skr. alle.* 17. af Írlandi: *ul. J2.* 19. réðzk: for *J2.* 19—20. til—haustit: *ul. J2.* 20. Nóregs: með ællo liþino *tf. J2.* 21—22. *Overskr. fra 18; mgl. K;* Orðtac Magnus konungs *J2;* capitul*um 39.* 23. kgr var: *omv. J2.*

á hans dǫgum friðr góðr innan landz, en menn hǫfðu mjǫk starfsamt ok kostnaðarsamt af leiðǫngrum. Var Magnús konungr inn vinsælsti við sína menn, en bóndum þótti hann harðr. Þat herma menn frá orðum hans, þá er vinir hans mæltu, at hann fór opt óvarliga, er hann herjaði útan landz, hann sagði svá: »til frægðar skal konung hafa, en ekki til langlífis«. Magnús konungr var nær xxx. at aldri, þá er hann fell. Viðkunnr drap þann mann í orrostu, er bana-maðr var Magnús konungs: þá flýði Viðkunnr ok hafði fengit iii. sár: ok af þessum sǫkum tóku synir Magnús konungs hann í inn mesta kærleik.

---

3. kgr: *ul. J2.* -sælsti: -sælasti *39.* 5. fór: fǫri *J2.* 6. er: þa er *39.* 6—7. sagði svá: sv' *J2.* 8. kgr: *ul. J2.* þá: *ul. J2.* 9. drap: þegar *tf. J2.* í orrostu: *ul. J2.* 10. Magnús: *ul. J2.* 10—12. þá—kærleik: *ul. J2.* 11. fengit: fang*it 39.*

U 661
H 231

Uphaf Magnús-sona.

K. 1.

[S E Ó (Fms.) k. 1, (Frís.) k. 1; Fsk. k. 241: Mork. 156$_{10-15, 20-4}$; Ágr. k. 45; Tjodrek k. 32.]

Eptir fall Magnús konungs berfœts tóku synir 1103 hans konungdóm í Nóregi, Eysteinn, Sigurðr, Óláfr: hafði Eysteinn inn nørðra hlut landz, en Sigurðr inn syðra. Óláfr konungr var þá iiii. vetra eða v.; en þann þriðjung landz, er hann átti, hǫfðu þeir báðir til varðveizlu. Sigurðr var þá til konungs tekinn, er hann var xiii. vetra eða xiiii., en Eysteinn var vetri ellri. Sigurðr konungr lét eptir fyrir vestan haf dóttur Íra-konungs. Þá er synir Magnús váru til konunga teknir, kómu útan ór Jórsalaheimi, ok sumir ór Miklagarði, þeir menn, er farit hǫfðu út með Skopta Ǫgmundarsyni, ok váru þeir inir frægstu ok kunnu margs konar tíðendi at segja: en af þeim nýnæmum girntisk fjǫlði mannz í Nóregi þeirar ferðar: var þat sagt, at í Miklagarði fengu Norðmenn fullsælu fjár.

---

1. *Overskr. fra K. 18. 39; i K mere end en halv side blank;* Teknir til konunga synir Magnus konungs *J2.* 3. berfœts: *ul. J2.* 4. Sigurðr: oc *tf. 39.* 7—8. þann —varðveizlu: *ul. J2.* 8—9. til*(2)*—var*(1)*: *ul. J2.* 10. ellri: hafþu þeir baðir brǫðr þann luta landz en Olafr atti til forsia oc varðveizlu *tf. J2.* kgr: *ul. J2.* 11. Magnús: konungs *tf. J2.* 11—12. til kga | teknir: *omv. J2.* 14. ok*(1)*—frægstu: *ul. J2.* kunnu: þeir *tf. J2.* 16. í Nóregi: til *J2.* ferðar: farar *J2.* 17. fullsælu: fullar hendr *J2.*

þeir er á mála vildu ganga. Þeir báðu konungana, at annarr hvárr þeira, Eysteinn eða Sigurðr, skyldi fara ok vera fyrir því liði, er til útferðar gerðisk. En konungarnir játtu því ok bjoggu ferð þá með beggja kostnaði. Til þeirar ferðar réðusk margir H 232 ríkis-menn, bæði lendir menn ok ríkir bœndr. En er ferðin var búin, þá var þat af ráðit, at Sigurðr skyldi fara, en Eysteinn skyldi hafa landráð af hendi beggja þeira.

K. 2. Frá Orkneyja-jǫrlum.

[S E Ó (Fms.) k. 1 fin., (Frís.) k. 2: Orkn. k. 43.]

Einum vetri eða tveim eptir fall Magnús berfœts 1104 5] (1106) kom vestan af Orkneyjum Hákon, sonr Páls jarls, en konungar gáfu honum jarldóm ok yfirsókn í Orkneyjum, U 662 svá sem jarlar hǫfðu haft fyrir honum, Páll faðir hans eða Erlendr fǫður-bróðir hans. Fór Hákon vestr til Orkneyja.

K. 3. Ferð Sigurðar konungs ór landi.

[S E Ó (Fms.) k. 2, 3, (Frís.) k. 3: Fsk. k. 242: Mork. 156_{31}–157_{28}: Ágr. k. 46: jfr. 48.]

Fjórum vetrum eptir fall Magnús konungs fór 1107 Sigurðr konungr liði sínu ór Nóregi: þá hafði hann lx. skipa: svá segir Þórarinn stuttfeldr:

1. vildu ganga: gengu *J2.* Þeir . . . kgana: þa . . . menn *J2.* 2. þeira: konunga *J2.* 2—3. Eyst.—Sigurðr | skyldi fara: *omv. J2.* 3. því liði: *omv. J2.* út-: *ul. J2.* gerðisk: rezc *J2.* 4. kgarnir: *uden art. J2.* játtu: iatuðu *J2.* 5. réðusk: reþo *39.* 6. ríkis-: rikir *J2.* 8. fara: *mgl. 39.* 10. *Overskr. fra 18: mgl. K; fra* haconi iarli *39; ingen kap. inddel. J2.* 11. berfœts: konungs *J2.* 12. sonr: s. *alle.* 13. í: yfir *J2.* 14—16. jarlar—Orkneyja: segir i iarla sagom *J2.* 17. *Overskr. fra 18. J2, der dog har* Vtferð *og ul.* ór landi; *mgl. K; fra* S. konvngi *39.*

186. Svá kom fylkis
framt lið saman
margspaks mikit.
mildingi vilt,
at skip við skǫp
skarfǫgr of lǫg
hreins goðs heðan
hnigu, sex tigir.

Sigurðr konungr sigldi um haustit til Englandz: þá var þar konungr Heinrekr, sonr Viljálms bastarðz. Var Sigurðr konungr þar um vetrinn: svá segir Einarr 1107-8
Skúlason:

H 233 187. Vásǫflugr réð vísi
vestr helmingi mestum:
óð at ensku láði
ægis marr und harra;
stál lét hilmir hvílask
heiptglaðr ok vas þaðra
(né gramr af val Vimrar)
vetrlengis (stígr betri).

K. 4. Ferð Sigurðar konungs.

[S E Ó (Fms.) k. 4. (Frís.) k. 4: Fsk. k. 242: Mork. 158₃—160₄; Ágr. k. 46; Tjodrek k. 33.]

Sigurðr konungr fór eptir um várit liðinu vestr 1108
til Vallandz ok kom fram um haustit út á Galizuland ok dvalðisk þar annan vetr: svá segir Einarr 1108-9
Skúlason:

1—4. **186. vísa.** 2. framt: framit *39.* 4. vilt: vildr *39.* 5. skǫp: *sål. J2;* skip *de øvrr.* 6. of: *sål. Mork. og fl.;* við *alle.* 7. goðs: *sål. (med* u*) J2;* grams *de øvrr.* 8. sex tigir: lx. *alle.*

6. -rekr: -ricr *39.* bastarðz: *sål. 39; fork. i de øvrr.*

9—16. **187. vísa.** 1. -ǫflugr: æfligr *J2.* 4. und: við *39, J2.*

17. *Overskr. fra 18; mgl. K;* fra Sigurði konvngi *39: ingen kap. inddel. i J2.* 18. fór eptir: hellt *J2.* liðinu: *ul. J2.* 19. út: *ul. 39.* 20. -land: -landi *J2.*

188. Ok, sás œzt gat ríki,
ól þjóðkonungr, sólar,
ǫnd á Jákóbs landi
annan vetr, und ranni;
þar frák hilmi herjar
(hjaldrs) lausmæli gjalda
(gramr bræddi svan snimma
snarlyndr) frǫmum jarli.

En þat var með þeim atburð, at jarl sá, er þar réð fyrir landi, gerði sætt við Sigurð konung, ok skyldi jarl láta setja Sigurði torg til matkaupa allan vetrinn, en þat endisk eigi lengr en til jóla, ok gerðisk þá ilt til matar, þvíat landit er skarpt ok ilt matland. Þá fór Sigurðr konungr með miklu liði til kastala
þess, er jarl átti, ok flýði jarl undan, þvíat hann hafði U 663
lítit lið. Sigurðr konungr tók þar vist mikla ok mikit
herfang annat, ok lét flytja til skipa sinna: bjósk síðan 1109
í brot ok fór vestr fyrir Spán. Þá er Sigurðr kon- H 234
ungr sigldi fyrir Spán, barsk þat at, at víkingar nǫkkurir, þeir er fóru at féfangi, kómu í móti honum með galeiða her, en Sigurðr konungr lagði til orrostu við þá, ok hófu svá ina fyrstu orrostu við heiðna menn, ok vann af þeim viii. galeiðr; svá segir Halldórr skvaldri:

1—8. **188. vísa.** 1. sás: sa er *alle.* 2. -kgr: konung *J2.* 5. frák: fra ek *alle.* 7. bræddi: *sål. Fms.;* birti *alle.* svan: suam *J2.* snimma: *sål. J2;* svartan *de øvrr.* 8. -lyndr: *med* v *39.*

11. jarl: *med art. J2.* láta: *ul. J2.* Sigurði: konunge *J2.* 13. ilt*(2)*: litið *J2.* 14. með—liði: *ul. J2.* 16. þar: þa *J2.* 17. síðan: þaðann *J2.* 18. i: *ul. 39.* 18—19. Þá—Spán: *ul. 39.* 20. féfangi: *sål. 39;* herfangi *K;* fefangum *J2.* 22. ok—við*(2)*: *ul. 39.*

189. Ok fádýrir fóru
Fjǫlnis hróts at móti,
vígǫsum hlóð vísi,
víkingar gram ríkjum;
náði herr at hrjóða
(hlaut drengja vinr fengi
fyrðum hollr), þars fellat
fátt lið, galeiðr átta.

Síðan helt Sigurðr konungr til kastala þess, er Sintri heitir, ok barðisk þar aðra orrostu: þat er á Spáni; þar sat í heiðit fólk ok herjaði á kristna menn; hann vann kastalann ok drap þar alt fólk, þvíat ekki vildi kristnask láta, ok tók þar fé mikit; svá segir Halldórr skvaldri:

190. Stór skalk verk, þaus vǫru
(Vánar dags) á Spáni,
(prútt lét sløngvir sóttan
Sintré) konungs inna;
gerðisk heldr við harðan
hermǫnnum gram berjask
grátt, es gǫrva neittu
goðs rétti sér boðnum.

1—8. **189. vísa.** 2. hróts: hrozc *J2;* rotz *skr. K, 39.* 4. gram: gramr *J2.* ríkjum: *sål. J2; uden* j *de øvrr.* 6. vinr: vin *39 (og som ét ord med det følg.).* 7. þars: en *39, J2;* þar er *K.* fellat: *sål. 39, J2 (-*að*);* fella *K.*

9. Sintri: *sål. K. J2;* sintre *18, 39; navnet bör vistnok egl. hedde* Sintré *i henhold til det følg. vers.* 11. á: *ul. 39.*

15—22. **190. vísa.** 1. Skalk: skal ek *alle.* þaus: þau er *alle.* 4. Sintré: *med* e *alle her undt. J2*: Sinntri. konungs: *sål. J2;* konung *(fork.) K. 39. 18.* inna: in*n*an *39;* manna *(*m̄na*) J2.* 5. gerðisk: gerþuz *J2.* við: *ul. J2.* 6. gram: gramr *J2. 39.* 7. es: *sål. Mork. og fl.;* en *alle.* 8. goðs: *med* u *alle.*

K. 5. Unnin Lizibón.

[S E Ó (Fms.) k. 5, (Frís.) k. 5; Fsk. k. 243; Mork. 160_3—161_3.]

Eptir þat helt Sigurðr konungr liðinu til Lizi- 1109
bónar. þat er borg mikil á Spáni, ok hálf kristin en H 225
hálf heiðin: þar skilr Spán kristna ok Spán heiðna: eru þau heruð heiðin ǫll, er vestr liggja þaðan. Þar átti Sigurðr konungr ina iii. orrostu við heiðna menn ok hafði sigr: fekk þar fé mikit: svá segir Halldórr skvaldri:

191. Suðr vátt sigr enn þriðja,
snjallr, við borg þás kalla.
lofðungs kundr, þars lenduð
Lizibón, at fróni.

Þá helt Sigurðr konungr liðinu vestr fyrir Spán heiðna ok lagði til borgar þeirar, er kǫlluð er Alkasse, ok átti þar ina iiii. orrostu við heiðna menn ok vann
borgina, drap þar mart fólk, svá at hann eyddi U 664
borgina. Þeir fengu þar ófa-mikit fé: svá segir Halldórr skvaldri:

192. Ut frák yðr þars heitir
Alkasse styr hvassan,

---

1. *Overskr. fra 18; mgl. K;* fra Sigvrði *konvngi 39; ingen kap. inddel. i J2.* 2. Lizi-: *sål. K, 39;* lissi- *J2 = l. 12.* 5. heiðin ǫll: *omv. J2.* 7. fekk þar: *omv. J2 og tf.* hann. 8. skvaldri: *ul. J2.*

9—12. **191. vísa.** 1. vátt: vann *J2.* enn: *sål. J2;* hinn *de øvrr.* 2. þás: þa er *alle.* 3. kundr: *sål. J2;* kindr *39; ul. K. 18.* þars: þar er *K;* er *39, J2.*

14. Alkasse: *uden* l *K (18).* 15. ina: *sål. J2; ul. i de øvrr.* 16. borgina: enn *tf. J2.* mart: micit *J2.* 16—17. svá—Þeir: oc *J2.* 17. ófa-—fé: orof fiar *J2.* 18. skvaldri: *ul. J2.*

19—273_2. **192. vísa.** 1. frák: fra ek *alle.* þars: þar er *alle.*

folkþeysandi, fýsask
fjórða sinn at vinna.

Ok enn þetta:

193. Unnit frák í einni
eyddri borg til sorga
(hitti herr á flótta)
heiðins vífs (at drífa).

K. 6. Orrosta í Forminterru.

[S E Ó (Fms.) k. 5, 6, (Frís.) k. 6; Fsk. k. 243; Mork. 161_{6}—162_{33}; Tjodrek k. 33.]

Þá helt Sigurðr konungr fram ferðinni ok lagði 1109 til Nǫrvasunda; en í sundunum var fyrir honum víkinga-herr mikill, ok lagði konungr til orrostu við
H 236 þá, ok átti þar ina fimtu orrostu ok hafði sigr; svá segir Halldórr skvaldri:

194. Treystuzk egg fyr austan
(yðr tjóði goð) rjóða,
náskári fló nýra,
Nǫrvasund, til unda.

Síðan lagði Sigurðr konungr herinum fram it syðra með Serklandi ok kom til eyjar þeirar. er kǫlluð er Forminterra. Þar hafði þá sezk herr mikill heiðinna

3. Ok—þetta: *ul. J2 og fortsætter med følgende halvvers, som om det var en del af det foregående.*

4—7. **193. vísa.** 1. frák: fra ek *alle.*

8. *Overskr. i 18; mgl. K;* fra S. konvngi *39; ingen kap. inddel. i J2.* 9. fram—lagði: *ul. J2.* 10. honum: þeim *J2.* 12. ok*(1)*—sigr: *sål. J2; ul. i de øvrr.* 13. skvaldri: *ul. J2.*

14—17. **194. vísa.** 1. Treystuzk egg: Treystumzc ec *J2;* ér *skr. K, 39;* ec *i J2 er fejllæsn. af* eg, *der findes i Mork., Fms.* 2. goð: *med* u *alle.*

18. fram: *ul. J2.* 20. herr—heiðinna: heiðinn herr *J2.*

blámanna í helli nǫkkurn ok settu fyrir hellis-dyrnar steinvegg mikinn: þeir herjuðu víða á landit ok fluttu til hellisins alt herfang. Sigurðr konungr veitti upgǫngu í þeiri ey ok fór til hellis ok var í bergi nǫkkuru, ok var hátt at ganga upp í hellinn til steinveggsins, en bjargit skútti yfir steinvegginn fram. Heiðingjar vǫrðu steinvegginn ok hræddusk ekki vápn þeira Norðmanna, en þeir máttu bera grjót ok skot niðr undir fœtr sér ofan á Norðmenn. Norðmenn réðu ok ekki til upgǫngunnar at svá búnu. Þá tóku heiðingjar pell ok aðra dýrgripi ok báru út á vegginn ok skóku at Norðmǫnnum ok œpðu á þá ok eggjuðu þá ok frýðu þeim hugar. Þá leitaði Sigurðr konungr sér ráða. Hann lét taka ii. skipbáta, er barkar eru kallaðir, ok draga upp á bergit yfir hellis-dyrnar ok drengja með strengjum digrum alt undir innviðuna ok um stafnana. Síðan gengu þar í menn, svá sem rúm hafði, létu þá síga skipin ofan fyrir hellinn með reipum; þá skutu þeir ok grýttu, er á skipunum váru, U 6r 5
svá at heiðingjar hrukku af steinvegginum. Þá gekk Sigurðr konungr upp í bergit með herinn undir H 257

1. settu: sett *J2, 39.* fyrir: framan *tf. J2, 39.* 2. mikinn: *ul. J2, 39.* á: um *J2.* 3. hellisins: *uden art. J2.* -fang: *med art. 39.* 4. þeiri ey: *omv. J2.* hellis: *med art. J2, 39.* var: hann *tf. J2.* 5. í hellinn: til hellissins *J2 og ul.* til steinveggsins. 6. yfir steinv. | fram: *omv. J2.* 8. þeira: *ul. J2.* skot: vapn *J2.* 9. niðr: *ul. J2, 39.* 10. ok: *ul. J2.* -gǫngunnar: *uden art. J2.* 11. aðra: *ul. J2.* 12. skóku: *sål. K, J2;* scutu *18. 39.* ok*(2): ul. J2.* 12–13. ok*(3)*—þá: *ul. J2;* ok *ul. 39.* 13. leitaði: leituðu þeir *J2.* 14. ii.: *ul. J2.* 15. bergit: *sål. J2. 39;* biargit *K.* 16. ok: let *tf. J2.* 17. svá: *ul. J2.* 18. hafði: hafþo *J2.* létu þá: oc letu *J2.* 19. reipum: *med art. J2.* 20. hrukku: inn *tf. J2.* 21. upp í bergit | með herinn: *omv. J2, 39;* biargit *skr. K (18).*

steinvegginn, ok brutu vegginn ok kómusk svá upp í hellinn, en heiðingjar flýðu inn um steinvegginn, þann er settr var um þveran hellinn. Þá lét konungr flytja í hellinn viðu stóra ok kasta bál mikit í hellis-durunum ok slá eldi í. En heiðingjar, er eldr ok reykr sótti þá, þá létu sumir lífit, sumir gengu á vápn Norðmanna, en alt fólk var drepit eða brent. Þar fengu Norðmenn it mesta herfang, þess er þeir hefði tekit í þessi ferð; svá segir Halldórr skvaldri:

195. Varð fyr stafni
styrjar gjǫrnum
friðraskaði
Forminterra;
þar varð eggjar
ok eld þola
blámanna lið,
áðr bana fengi.

Ok enn þetta:

196. Bǫðstyrkir, lézt barka
(bragnings verk á Serkjum
fræg hafa gǫrzk) fyr gýgjar
gagnstíg ofan síga;
en í hall at helli,
hernenninn, fjǫlmennum,
gǫndlar þings, með gengi
gnýþróttr, neðan sóttir.

Enn segir Þórarinn stuttfeldr:

---

2. flýðu: undan *tf. J2.* 3. flytja: bera *J2.* 4. kasta: gera *J2.* -durunum: *med* y *J2, 39.* 5—6. er—lífit: sumir flyðo *J2.* 6. þá*(1):* at þ*eim 39.* 7. alt fólk: sumt *J2.* drepit eða: *ul. J2.* 8—9. it—ferð: herfang meira enn þeir hafþo nockoro fyʀ fengit *J2.* 9. skvaldri: *ul. J2.*

10—13. **195. vísa.** 3. -raskaði: -raskare *J2.* 5. þar: þa þa*(!) 39.*

15—22. **196. vísa.** 1. lézt: lezc *J2;* -u *tf. de øvrr.* 3. fræg: *s*(*l*). *J2, 39;* frǫg' *K (*fræger *18).* 5. hall at: hallar *J2;* hiall *skr. 39.* 8. -þróttr: -þóttr *K.*

$23—276_4$. Enn—lið: *ul. J2.*

197. Bað gramr guma
gunnhagr draga
H 237 byrvarga á bjarg
blásvarta tvá,
þás í reipum
ramdýr þrama
sigu fyr hellis
hliðdyrr með lið.

K. 7. Orrosta.

[S E Ó (Fms.) k. 7, (Frís.) k. 7: Mork. 162_{11}—163_{1}. (lakune).

Þá fór Sigurðr konungr fram á leið ok kom til 1109
eyjar þeirar, er Íviza heitir, ok átti þar orrostu ok fekk sigr: sú var in vii. orrosta: svá segir Halldórr skvaldri:

198. Margdýrkaðr kom merkir
morðhjóls skipa stóli
(fúss vas fremðar ræsir
friðslits) til Ívizu.

Eptir þat kom Sigurðr konungr til eyjar þeirar, er Manork heitir, ok helt þar ina viii. orrostu við heiðna menn ok fekk sigr: svá segir Halldórr skvaldri:

199. Knátti enn en átta U 666
oddhríð vakið síðan
(Finns rauð gjǫld) á grœnni
(grams ferð) Manork verða.

---

5. *Overskr. fra 18; mgl. K;* fra Sigurði k*onvngi 39; ingen kap. inddel. i J2.* 6. á leið: *ul. J2;* leiðis *39 (vistnok som ét ord med* fram*).* 7. Íviza: ivizca *J2.* heitir: e*r* kolloð *39.* 8. orrosta: *ul. J2. 39.* 9. skvaldri: *ul. J2.*

10—13. **198. vísa.** 4. Ívizu: ivizco *J2.*

15—16. við—menn: *ul. J2.* 16. skvaldri: *ul. J2.*

17—20. **199. vísa.** 1. en: in *J2;* hin *de øvrr.* 3. rauð gjǫld: e*r* gialld *39.* 4. grams: groms *J2.*

K. 8. Gefit Roðgeiri jarli konungs-nafn.

[S E Ó (Fms.) k. 8, (Frís.) k. 8.]

Sigurðr konungr kom um várit til Sikileyjar ok dvalðisk þar lengi. Þar var þá Roðgeirr hertogi; hann fagnaði vel konungi ok bauð honum til veizlu. 1109

H 239 Sigurðr konungr kom þannug ok mikit lið með honum. Þar var dýrligr fagnaðr, ok hvern dag at veizlunni stóð Roðgeirr hertogi ok þjónaði at borði Sigurðar konungs. Ok inn vii. dag veizlunnar, þá er menn hǫfðu tekit laugar, þá tók Sigurðr konungr í hǫnd hertoganum ok leiddi hann upp í hásæti ok gaf honum konungs-nafn ok þann rétt, at hann skyldi vera konungr í Sikileyjar-veldi, en áðr hǫfðu þar jarlar verit yfir því ríki.

K. 9. Frá Roðgeiri konungi.

[S E Ó (Fms.) k. 8, (Frís.) k. 9; Fsk. k. 244.]

Roðgeirr Sikileyjar-konungr var inn ríkasti konungr; hann vann Púl allan ok lagði undir sik ok margar aðrar stóreyjar í Griklandz-hafi; hann var kallaðr Roðgeirr ríki. Hans sonr var Viljálmr kon-

1. *Overskr. fra 18, J2 (der skr.* R. *og ul.* jarli; *rigtigere vilde* hertoga *være); mgl. K; fra* .S. iorsala *fara 39.* 3. Roð-: Rod- *39 og skr.* Rodd- *i det følg.; K skr. et par gange* Rodd- *eller* Rod-; *J2 allevegne* Roð- *undt. l. 7:* Rot-. 5. þannug: þangat *J2.* 6. Þar var: *omv. J2.* dýrligr fagnaðr: goð veizla *J2.* ok—veizlunni: *ul. J2.* at: a *39.* 7. at: fyri *J2.* 8. menn: varu komnir til borz oc *tf. J2.* 10. hertoganum: *sal. J2;* iarli *K, 39.* upp: *ul. J2.* hásæti: *med art. J2.* 11. vera: *ul. 39; efter* kgr *J2.* 12. í: yfir *J2, 39.* þar: *ul. J2.* jarlar: oc hertogar *tf. J2.* 14. *Overskr. fra 18; mgl. K;* fra roddgeiri i. *39; ingen kap. inddel. i J2.* 15. Sikileyjar-kgr: *ul. J2.* var: varþ *J2.* 16. ok*(2): ul. J2.* 17. aðrar: *ul. J2.* stór-: storar *39.* 18. kallaðr | R. ríki: *omv. 39;* inn riki *skr. J2.* sonr: s. *alle.* Viljálmr: *her og et par steder i det følg. med* h *K; altid 39, J2.*

ungr í Sikiley, er lengi hafði ófrið mikinn haft við
Miklagarðz keisara. Viljálmr konungr átti iii. dœtr,
en engan son: hann gipti eina dóttur sína Heinreki
keisara, syni Fríreks keisara, en þeira sonr var Fríreкr,
er nú var keisari í Rúmaborg. Aðra dóttur Viljálms H 240
konungs átti hertogi af Kípr; ina iii. átti Margrít
yfirkussari: Heinrekr keisari drap þá báða. Dóttur
Roðgeirs Sikileyjar konungs átti Mánúli keisari í
Miklagarði: þeira sonr var Kirjalax keisari.

K. 10. Jórsala-ferð Sigurðar konungs.

[S E Ó (Fms.) k. 9. (Fris.) k. 10; Fsk. k. 245; Ágr. k. 46, 47; Tjodrek k. 53.]

Um sumarit sigldi Sigurðr konungr út um Grik- 1109 *(rigt. 1110)*
landz-haf til Jórsala-landz: fór síðan út til Jórsala-
borgar ok hitti þar Baldvina Jórsala-konung. Baldvini H 241
konungr fagnaði Sigurði konungi forkunnar vel ok
reið með honum út til árinnar Jórðánar ok aptr til U 667
Jórsalaborgar; svá segir Einarr Skúlason:

200. Húf lét hilmir svífa
hafkaldan (lof skaldi

1. -ey: eyio *39.* haft: *ul. J2.* 2. kgr: *ul. J2.* 3. en: oc *J2.* -reki: -riki *39.* 4. Fríreks: *sål. 39 (dog* -riks*)*; Heinreks *K. J2.* en: *ul. J2.* sonr: s. *alle.* Frí-*(2)*: Frið- *J2.* 5. nú: fyri skømmu *J2.* í: yfir *J2.* 6. Kípr: *sål. ved radering i K. hvor Ásgeir først har skr.* Kapr; Kapr *18. 39, J2.* átti: *ul. 39. J2.* 8. Roðgeirs: rika *tf. J2.* 9. þeira sonr | var: *omv. J2;* s. *skr. alle.* Kirjalax: -lex *39.* 10. *Overskr. fra 18; mgl. K;* Vtferð s. k*o*nv*ng*s *39;* Sigurðr konungr kom til Jorsala *J2.* 11—12. um—haf: *ul. J2.* 12—13. fór—borgar: *ul. J2.* 12. út: up*p* *39.* 13. Jórsala-: *ul. 39.* konung. Baldvini: *ul. J2 (altså punktum efter* þar Baldvina*).* 15. út: allt *J2.* árinnar: *ul. 39.* ok: siþan *tf. J2.*

esat of allvalds risnu
einfalt) í Gríksalti,
áðr við einkar breiða
auðlestir skip festi
(ǫld beið ǫll með stilli)
Akrsborg (fegins morgin).

201. Getk þess, 's gramr fór vitja
(glyggs) Jórsala byggðar
(meðr vitut ǫðling œðra)
ógnblíðr (und sal víðum),
ok leyghati laugask
(leyft ráð vas þat) náði
hauka fróns í hreinu
hvatr Jórðánar vatni.

Sigurðr konungr dvalðisk mjǫk lengi á Jórsala-landi um haustit ok ǫndurðan vetr. 1109-10 (1110-11)

K. 11. Unnin Sætt.

[S E Ó (Fms.) k. 10. 11. (Frís.) k. 10, 11; Fsk. k. 245; Ágr. k. 47; Tjodrek k. 33.]

Baldvini konungr gerði veizlu fagra Sigurði konungi ok liði miklu með honum. Þá gaf Baldvini konungr Sigurði konungi marga helga dóma, ok þá var tekinn spánn af krossinum helga at ráði Baldvina konungs ok pátríarka, ok sóru þeir báðir at helgum

---

1—6. **200. vísa.** 3. esat: *sål. 39;* esvat *K;* erat *J2.* of: *sål. 39, J2;* um *K.* all-: al- *J2.* 6. auðlestir: *sål. 39, J2;* ulfnestir *K.* festi: festir *K.* 7. ǫld . . . ǫll: *omv. 39.* ǫll: valld *J2.* 8. morgin: -un *J2;* Oc enn qvað hann *tf. J2.*

7—14. **201. vísa.** 1. Getk: Get ek *alle.* 's: *ul. 39;* er *de øvrr.* 4. und: við *39.* 8. vatni: *sål. J2;* vatri *K, 39.*

16. -urðan: -verðan *J2, 39.* 17. *Overskr. fra 18; mgl. K;* S. *konvngr fecc crosinn helga 39; ingen kap. inddel. i J2.* 18. fagra: micla *J2.* 22. sóru: svorðu *J2.*

dómi, at þetta tré var af inum helga krossi, er guð sjálfr var píndr á. Síðan var sá heilagr dómr gefinn Sigurði konungi, með því at hann sór áðr ok xii. menn aðrir með honum, at hann skyldi fremja kristni með ǫllum mætti sínum ok koma í land erkibyskups-stóli, ef hann mætti, ok at krossinn skyldi þar vera, sem inn helgi Óláfr konungr hvíldi, ok hann skyldi tíund fremja ok sjálfr gera. Sigurðr konungr fór síðan til skipa sinna í Akrsborg; þá bjó ok Baldvini konungr her sinn at fara til Sýrlandz til borgar þeirar, er Sæt heitir; sú borg var heiðin. Til þeirar ferðar rézk Sigurðr konungr með honum. Ok þá er þeir konungarnir hǫfðu lítla hríð setit um borgina, gáfusk heiðnir menn upp, ok eignuðusk konungarnir borgina, en liðs-menn annat herfang. Sigurðr konungr gaf Baldvina konungi alla borgina; svá segir Halldórr skvaldri: H 242

202. Borg heiðna tókt, bræðir U 668
benja tíkr, af ríki,
(háðisk hver við prýði
4 hildr) en gaft af mildi.

Einarr Skúlason segir ok hér frá:

---

1. tré: *ul. 39.* inum—krossi: krosinum helga *J2.* 3. sór: svarði *J2.* 4. aðrir | með honum: *omv. J2.* 5. koma í land | erkibps-stóli: *omv. 39;* coma erkibyskup stol i Noreg *J2.* 7. ok: at *tf. J2.* 8. gera: *herefter nyt kap. i 39 med overskr.:* hernaðr S. k*onvngs ok* B. k*onvngs. i J2 med overskr.:* Enn fra Sigurði konunge. 10. at fara: *ul. J2.* Sæt: *sál. alle.* 11. ferðar: farar *J2.* 12—13. þeir—hǫfðu: *ul. J2. men tilf.* hæfþu þeir *efter* hríð. 14. eignuðusk: þa *tf. 39.* kgarnir: *uden art. J2.* 16. alla borgina: sinn luta i borginne *J2.* 17. skvaldri: *ul. J2.*

18—21. **202. vísa.** 1. tókt: toc *J2;* -u *tf. de ovrr.* 4. af: við *39.*

22. ok—frá: sva *J2.*

203. Sætt frák Dœla dróttin
(drengr minnisk þess) vinna;
tóku hvast í Hristar
hríð valslǫngur ríða;
sterkr braut váligt virki
vals munnlituðr gunnar;
H 243 fǫgr ruðusk sverð, en sigri
snarr bragningr hlaut fagna.

Eptir þat fór Sigurðr konungr til skipa sinna ok bjósk brot af Jórsala-landi; þeir sigldu norðr til eyjar þeirar, er Kípr heitir, ok dvalðisk Sigurðr konungr þar nǫkkura hríð; fór síðan til Griklandz ok lagði ǫllu liðinu út við Engilsnes ok lá þar hálfan mánuð, ok var hvern dag hraðbyri norðr eptir hafinu, en hann vildi bíða þess byrjar, er þverskytningr væri, ok seglum mætti aka at endilǫngu skipi, þvíat ǫll segl hans váru sett pellum, bæði þat er fram vissi ok aptr, fyrir því at hvárir-tveggju, frambyggjar ok þeir er aptr váru, vildu eigi sjá it ófegra seglanna.

K. 12. Ferð Sigurðar konungs í Miklagarð.

[S E Ó (Fms.) k. 12, 13, (Frís.) k. 11; Fsk. k. 246, 247; Mork. 163_{14-16}, 164_{8-18}; *Ágr. k. 48.]*

Þá er Sigurðr konungr sigldi inn til Miklagarðz, 1110 (1111)

1—8. **203. vísa.** 1. Sætt: *sål. alle.* frák: fra ek *alle.* dróttin: drottni *J2.* 3. tóku: ioku *J2.* hvast: fast *J2.* 8. snarr: *sål. J2, 39;* sniallr *K.* bragningr: *uden* -r *39.*
10. brot: *ul. 39.* þeirar: *ul. J2.* 11. Sigurðr: *ul. J2.* 12. lagði: logðo *39;* at *tf. J2.* 13. lá: lagu *J2.* 14. hann: konungr *J2.* 15. -skytningr: -scytingr *39.* 16. þvíat: fyri þi at *J2.* 18. hvárir-tveggju: hvarigir *J2.* fram-: aptr- *J2.* ok: eða *39, J2.* 19. aptr: fram *J2.* eigi: *ul. J2.* seglanna: oc villdu þess biða *tf. J2.* 20. *Overskr. fra 18; mgl. K;* Sigling Sigurðar konungs *J2; fra* S. *konvngi 39.* 21. inn: *ul. J2.* -garðz: þa *tf. J2.*

sigldi hann nær landi: þar eru alt á land upp borgir ok kastalar ok þorp, svá at hvergi slitr. Þa sá af landi í bug allra seglanna ok bar hvergi í milli, svá sem einn garðr væri. Alt fólk stóð úti, þat er sjá mátti sigling Sigurðar konungs. Spurt hafði ok Kirjalax keisari til ferðar Sigurðar konungs ok lét hann upp lúka borghlið þat á Miklagarði, er heitir Gullvarta: þat hlið skal inn ríða keisari, þá er hann hefir lengi H 244 áðr í brot verit af Miklagarði ok hafi vel sigrazk; þá lét keisari breiða pell um ǫll stræti borgarinnar frá Gullvǫrtu ok til Laktjarna: þar eru keisara hallir inar ágæztu. Sigurðr konungr mælti við sína menn, at þeir skyldu ríða drambsamliga í borgina ok láta sér lítit um finnask alla nýbreytni, er þeir sá, ok svá gerðu þeir. Reið Sigurðr konungr ok allir hans menn með þvílíkan prís til Miklagarðz ok svá til innar ágæztu konungs hallar, ok var þar fyrir þeim alt U 669 búit. Sigurðr konungr dvalðisk þar nokkura hríð. Þá sendi Kirjalax konungr menn sína til hans, hvárt hann vildi þiggja af keisara sex skippund af gulli eða vildi hann, at konungr léti efna til leiks þess, er keisari var vanr at láta leika á paðreimi. Sigurðr konungr kaus leikinn, ok sendimenn sǫgðu, at keisarann

1. eru: var *J2.* land: *med art. J2.* upp: bǫir oc *tf. J2.* 2. ok*(1): ul. J2.* 5. Kirjalax: -lex *skr 39.* 6. hann: *ul. J2.* 7. borg-: borgar- *J2.* 9. áðr: *ul. J2.* í: *ul. 39, J2.* brot: braut *J2.* 11. -tjarna: -ciarna*(?) 39.* þar eru: sva heita *J2.* keisara: *med art. J2.* 12. við—menn: til sinna manna *J2.* 13. í borgina: *ul. J2.* 14. um finnask: *omv. J2;* vm *tf. 39.* er—sá: *ul. J2.* 15—16. ok—menn | með—-garðz: *omv. J2 og skr.:* slikann *og* i Miclagarð. 16—17. innar ágæztu | kgs hallar: *omv. J2.* 17—18. ok—búit: *ul. J2.* 19. Kirjalax: *ul. J2, 39.* kgr: keisari *J2 (E = K).* sína: *ul. 39, J2.* hans: oc let spyria *tf. J2.* 21. kgr: *sål. alle (f.* keisari*).* 22. var: veri *J2.* 23. ok: enn *J2.*

H 245 kostaði eigi minna leikinn, en þetta gull. Þá lét konungr efna til leiksins, ok var þá leikit at vanða, ok veittu allir leikar betr konungi þat sinn. Drótning á hálfan leikinn, ok keppask í ǫllum leikum menn þeira: ok segja Grikir, at þá er konungr vinnr fleiri leika á paðreimi en drótning, þá mun konungr vinna sigr, ef hann ferr herferð.

K. 13. Frá ferð Sigurðar Jórsalafara.

[S E Ó (Fms.) k. 15, (Frís.) k. 14: Mork. 165_{12-30}: Ágr. k. 48; Tjodrek k. 33.]

U 670_{11} 1110
H 247 Eptir þetta bjósk Sigurðr konungr til heimferðar. (1111) Hann gaf keisara ǫll skip sín, ok hǫfuð gullbúin váru á því skipi, er konungr hafði stýrt, þau váru sett á Pétrskirkju. Kirjalax keisari gaf Sigurði konungi marga hesta ok fekk honum leiðtoga um alt ríki sitt. Fór þá Sigurðr konungr brot af Miklagarði, en eptir dvalðisk mikill fjǫlði manna ok gekk á mála. Sigurðr konungr fór útan fyrst á Bolgaraland ok þá um Ungara-ríki, ok um Pannóníam ok um Sváfa ok um Býjaraland:

1. **kostaði**: costar *39*. **minna**: fe *tf. J2*. **Þá**: Siþan *J2*. 2. **kgr**: *med art. J2*. 3. **betr kgi**: *omv. J2*. 4. **keppask**: um *tf. J2*. 4—5. **menn þeira**: *ul. J2*. 6. **þá mun**: at þa mune *J2*. 7. **ef**: þa er *J2*. **-ferð**: -ferðir *J2*. *Herefter findes i J2 to kapitler*: fra paðreimi *og* Vitrlig rað Sigurðar konungs, *se Tillæg*. 8. *Overskr. fra 18; mgl. K;* heimkvama S. *konvngs 39;* Sigurðr kom aptr i riki sitt *J2*. 10. **keisara**: *med art. J2*. **hǫfuð gullb.** | **váru**: *omv. J2*. 11. **sett**: upp *tf. J2*. 12. **Kirjalax**: *ul. J2; med* e *39*. 12—13. **marga hesta**: *omv. J2*. 14. **brot**: bræt *J2*. 15. **manna**: Norðmanna *J2*. **gekk**: *ul. 39;* þar *tf. J2*. 16. **á**: um *J2*. **-ríki**: -land *J2, 39*. 17. **um(1)**: of *J2*. **Pannóníam**: *sål. J2;* pania *K;* paɴiam *39*. **um(2)**: *ul. J2*. **um(3)**: *ul. J2, 39*. **Býjara-**: Beigara- *J2*.

þar fann hann Lózaríúm keisara af Rúmaborg, ok fagnaði hann honum forkunnar vel, fekk honum leiðtoga alt um sitt ríki ok lét halda þeim torg, svá sem þeir þurptu til allra kaupa. En er Sigurðr konungr kom í Slésvík á Danmǫrk, þá veitti Eilífr jarl honum dýrliga veizlu; þat var um miðsumars-skeið. Í Heiðabý H 248
fann hann Nikolás Dana-konung, ok fagnaði hann honum afar-vel ok fylgði honum sjálfr norðr á Jótland ok gaf honum skip með ǫllum búnaði, þat er hann hafði í Nóreg. Fór þá Sigurðr konungr heim í ríki sitt, ok var honum vel fagnat, ok var þat mál manna, at eigi hafi verit farin meiri virðingar-fǫr ór Nóregi, en þessi var, ok var hann þá xx. at aldri; hann hafði iii. vetr verit í þessarri ferð. Óláfr bróðir hans var þá xii. vetra gamall.

K. 14. Frá athǫfn Eysteins konungs.

[S E Ó (Fms.) k. 16, (Frís.) k. 15; Fsk. k. 248; Mork. 166₈₋₁₅; Tjodrek k. 32.]

Eysteinn konungr hafði mart gǫrt í landinu, þat U 671 (1107-11)
er nytsamligt var, meðan Sigurðr konungr var í ferð. Hann hóf munklífi í Bjǫrgyn í Norðnesi ok lagði hann þar mikit fé til; hann lét gera Mikjálskirkju, it veg-

---

1. Lózar-: *sål. K;* lodz- *39;* luz- *J2.* Rúma-: *sål. J2; med* o *K, 39.* 2. vel: oc *tf. J2.* 2—3. leiðtoga: farargreiða *J2.* 3. alt um: *omv. J2.* 3—4. ok—kaupa: *ul. J2.* 5. á: i *J2, 39.* 8. afar-: *ul. J2.* 9—10. þat—Nóreg: *ul. J2.* 11. var*(2)*: er *J2.* 13. ok: *ul. J2 og omv.*: þá var hann. xx: tvitogr *J2;* xx (togr) *skr. K.* 14. þessarri: þessi *J2;* þeiʀi *39.* ferð: fa'r *J2.* 14—15. bróðir hans | var—vetra: *omv. J2 og ul.* gamall. 16. *Overskr. fra 18; mgl. K;* fra eysteini konungi *J2, 39.* 18. ferð: *med art. J2.* 19. í Bjǫrgyn | í Norðn.: *omv. J2.* hann: *ul. J2.* 20. mikit fé: *omv. J2, 39.* hann lét: þar let hann *J2, 39.*

ligsta steinmusteri; hann lét ok gera í konungs-garði Postolakirkju, trékirkju; þar lét hann ok gera hǫll ina miklu, er vegligast tréhús hefir gǫrt verit í Nóregi; hann lét ok gera kirkju á Agðanesi, ok þar virki ok hǫfn, sem áðr var øræfi; hann lét ok gera í Niðarósi í konungs-garði Nikoláskirkju, ok var þat hús allmjǫk vandat at skurðum ok allri smíð; hann lét ok gera kirkju í Vágum á Hálogalandi ok lagði prófendu til.

H 249 **K. 15.** Frá Eysteini konungi.

[S E Ó (Fms.) k. 17, (Frís.) k. 15; Mork. 166_{17-34}*.]*

Eysteinn konungr gerði orð inum vitrustum c.1110
mǫnnum til Jamtalandz ok inum mestum, bauð þeim til sín, en fagnaði ǫllum, er kómu, með blíðu mikilli ok leiddi brot með vingjǫfum, en teygði þá svá til vináttu við sik. En er þeir vǫnðusk margir at fara til hans ok þágu gjafir hans, en sumum sendi hann gjafir, þeim er eigi kómu þar, þá kom hann sér í fullkomna vináttu við alla þá menn, er réðu fyrir landinu. Síðan talaði hann fyrir þeim ok segir, at Jamtr hǫfðu þat illa gǫrt, er þeir hǫfðu snúizk í brot frá Nóregs konungum í óhlýðni eða skattgjǫfum, tók þar til máls, er Jamtr hǫfðu gengit undir ríki Hákonar konungs Aðalsteinsfóstra ok verit síðan lengi

---

1. -musteri: *med* a *J2.* gera: þar *tf. J2.* 2. Postola-: *sål. J2;* pols *K;* pals *39.* trékirkju: *ul. J2.* hann: *ul. J2.* 4. virki: *med art. J2.* 5. sem: er *J2.* 6. hús: *ul. J2.* 8. lagði: *þar tf. 39.* 9. *Overskr. fra 18. 39; mgl. K;* Eysteinn konungr feck iamtaland *J2.* 11. mestum: rikuztum *J2.* þeim: *ul. J2.* 12. er kómu: *ul. J2.* 13. brot: brat *J2.* en: *ul. J2.* til: með *J2.* 14. við sik: til sin *J2.* 14—14. En—en: *ul. J2.* 16. gjafir: vingiafir *J2.* þar: sialfir *J2.* þá: *ul. J2.* sér: sva *tf. J2.* 17. er: mest *tf. J2.* 19. hǫfðu*(1)*: hefþi *J2.* i: *ul. J2.* 20. óhlýðni: hlyðni *J2.* eða: i *tf. 39.* 21—22. ríki—kgs: Hakon konung *J2.* 22. lengi: skylldir *tf. J2.*

undir Nóregs konungum, inti ok þat, hversu mǫrg þarfendi þeir máttu hafa af Nóregi, eða hversu mikill ómaki þeim væri, at sœkja til Svía-konungs þat, er þeir þurftu. Ok kom hann svá sínum rœðum, at Jamtr sjálfir buðu honum ok báðu hann, at þeir vildu snúask til hlýðni við Eystein konung, ok kǫlluðu þat þurft sína ok nauðsyn. Dró svá saman þeira félagsskap, at Jamtr gáfu land alt undir ríki Eysteins konungs. Tóku fyrst til þessa máls ríkis-menn þar U 672 trúnaðar-eiða af ǫllu fólkinu; síðan fóru þeir til Eysteins konungs ok sóru honum land ok hefir þat haldizk jafnan síðan. Vann Eysteinn konungr Jamtaland með viti en eigi með áhlaupum sem sumir hans langfeðgar.

K. 16. Frá Eysteini konungi.

[S E Ó (Fms.) k. 18. (Frís.) k. 16 beg.: Mork. 166$_{26}$—167$_{5}$.]

Eysteinn konungr var maðr inn fríðasti sýnum, H 259 bláeygr ok nǫkkut opineygr, bleikhárr ok hrokkinhárr, ekki hár meðalmaðr, spekingr at viti, at ǫllu fróðr, lǫgum ok dœmum ok mannfrœði, ráðsnjallr ok orðspakr ok inn snjallasti, manna glaðastr ok lítillátastr, hugþekkr ok ástsæll allri alþýðu. Hann átti Ingi-

---

1. kgum: konunga *J2*. ok þat: hann oc upp *J2*. 2. hafa | af N.: *omv. J2 og skr.* or. 2—3. hversu—sœkja: hve torsott þeim var at fara *J2*. 3. þat: þa *J2*. 6—9. ok—kgs: *ul. J2*. 7. ok: *sål. 39, 18;* i *K*. 9. þessa: *þess 39*. -menn: oc hofðu *tf. J2*. þar: þa *er þar varv* en *siþan 39*. 10. fólkinu: *uden art. 39. J2*. 11. sóru: svorðu *J2*. land: *sál. 18. 39; med art. J2;* riki *K*. 12—13. Jamtaland með viti: *omv. J2*. 13. hans langfeðgar: forellrar *(sál. ogsá 39)* hans *J2*. 14. *Overskr. fra 18, 39; mgl. K; ingen kap. inddel. i J2*. 15. sýnum: sionum *J2*. 17. ekki hár: *ul. J2. 39*. at ǫllu | fróðr: *omv. J2*. 18. dœmum: dræmum*(!) J2*. -frœði: -froðr *J2*. ok*(3): ul. J2*.

bjǫrgu, dóttur Gotthorms Steigarþórissonar; þeira dóttir hét Máría, er síðan átti Guðbrandr Skafhǫggsson.

K. 17. Frá Sigurði konungi.

[S E Ó (Fms.) k. 18, (Frís.) k. 17; Mork. 168_{36}—169_{1}.]

U 674 Sigurðr konungr var mikill vexti ok jarpr á hár, skǫruligr, ekki fagr, vel vaxinn, snøfurligr, fámæltr, ok optast ekki þýðr, vingóðr ok fastúðigr, ekki talaðr
H 252 mjǫk, siðlátr ok veglátr. Sigurðr konungr var stjórnsamr ok refsingasamr, helt vel lǫgin, mildr af fé, ríkr ok ágætr. Óláfr konungr var maðr hár ok mjór, fríðr sýnum, glaðr ok lítillátr, vinsæll. Þá er þeir brœðr váru konungar í Nóregi, tóku þeir af margar álǫgur, þær sem Danir hǫfðu lagt á lýðinn, þá er Sveinn Alfífuson réð landi, ok urðu þeir af því stórvinsælir við alþýðu ok stórmenni.

H 261

K. 18. Dauði Óláfs konungs.

[S E Ó (Fms.) k. 21, 22 beg., (Frís.) k. 20; Fsk. k. 249; Mork. 174_{7-9}; Ágr. k. 45; Tjodrek k. 32.]

U 680 Óláfr konungr tók sótt þá, er hann leiddi til 1115(16)
bana, ok er hann jarðaðr at Kristskirkju í Niðarósi, ok var hann it mesta harmaðr. Síðan réðu þeir ii

1. Gotthorms: Gutt- *skr. J2.* gvth- *39.* 2. Skaf-: Skap- *J2. Herefter indskyder J2 et kap. om kong Eystein og digteren Ivar; se Tillæg.* 3. *Overskr. fra 18. 39, J2; mgl. K.* 4. var: maðr *tf. 18, 39.* ok: *ul. J2.* 5. snøfurligr: *ul. J2.* 6. ok optast: *ul. J2.* ok fastúðigr: *ul. J2.* 7. var: maðr *tf. J2.* 9. ok(2): *ul. J2.* 11. brœðr: allir *tf. J2.* í Nóregi: *ul. J2.* 12. sem: *K; er de øvrr.* 13. landi: Noregi *J2.* 14. stór-(1): storum *39, J2.* ok stórmenni: *ul. J2. Herefter indskyder J2 to kapitler om Sigurds dröm og sagen med Sigurd Ranason; se Tillæg.* 15. *Overskr. fra 18. 39. J2, der dog bægge har* Andlat; *mgl. K.* 17. at Kristsk. | í N.: *omv. J2. 39.* 18. harmaðr: harmðaðr *39.*

konungar landi. Eysteinn ok Sigurðr, en áðr hǫfðu þeir iii. brœðr verit konungar xii. vetr, v. síðan er Sigurðr kom til landz, en vii. áðr. Óláfr konungr var xvii. vetra, er hann andaðisk, en þat var xi. kálendas Januarii. Þá er Eysteinn konungr 22. decbr. hafði verit einn vetr austr í landi, en Sigurðr var norðr, þá sat Eysteinn konungr lengi um vetrinn í Sarpsborg.

K. 19. Fœddr Magnús blindi.

[S E Ó (Fms.) k. 22, (Frís.) k. 18: Mork 169₁₂₋₁₆: 191₂₁₋₂₆; Ágr. k. 47.]

Bóandi ríkr er nefndr Óláfr í Dali, auðigr maðr: H 262 hann bjó í Aumorð í Dali mikla; hann átti ii. bǫrn. Sonr hans hét Hákon faukr, en Borghildr dóttir hans: hon var kvinna fríðust ok vitr kona ok fróð mjǫk. Þau Óláfr ok bǫrn hans váru lengi um vetrinn í Borg, ok var Borghildr jafnan á tali við konung, ok mæltu menn allmisjafnt um vináttu þeira. En eptir um sumarit fór Eysteinn konungr norðr í land, en Sigurðr fór austr, ok annan vetr eptir var Sigurðr konungr austr í landi; hann sat lǫngum í Konunga-

---

1. kgar: *ul. J2.* hǫfðu: *mgl. K (18).* 2. iii. brœðr | verit: *omv. 39.* iii.—kgar: bræðr raþit iii. *J2.* 2—3. v.—áðr: *ul. J2.* 4. xvii.: xviii. *J2.* er: þa er *J2.* 5. xi.: *sål. J2;* ix. *K, 39.* er: var *J2.* 6. hafði—vetr: *ul. J2.* Sigurðr: konungr *tf. 39, J2.* var: þa *tf. J2.* 9. *Overskr. fra 18; mgl. K;* fæddr M*agnvs* svn sig*vr*ðar k*onvngs 39; ingen kap. inddel. J2.* 11. Dali: *sål. J2;* Dal *K, 39.* 12. hét: var *J2.* hans: *ul. J2.* 13. kvinna: *sål. 39; med* e *de øvrr.* ok*(1): ul. J2.* 14—15. um vetrinn | í B.: *omv. J2.* 15. jafnan: langom *J2.* við: Eystein *tf. J2.* 16. all-: *ul. J2.* vináttu: vinfengi *J2.* 18. Sigurðr*(1):* konungr *tf. J2.* fór: þa *tf. J2.* ok: var astr *tf. J2 og ul. det følg.:* var—landi.

hellu ok efldi mjǫk þann kaupstað. Þar gerði hann kastala mikinn ok lét grafa um díki mikit; hann var gǫrr af torfi ok grjóti; hann lét húsa í kastalanum. hann lét gera þar kirkju. Kross inn helga lét hann vera í Konungahellu ok helt í því eigi eiða sína, er hann sór á Jórsala-landi, en hann framði tíund ok flest alt annat, þat er hann hafði svarit; en þat er hann setti krossinn austr við landz-enda, hugði hann þat vera mundu allz gæzlu; en þat varð at inu mesta óráði, at setja þann helgan dóm svá mjǫk undir vald heiðinna manna, sem síðan reyndisk. Borghildr Óláfsdóttir heyrði þann kvitt, at menn illmæltu þau Eystein konung um tal sitt ok vináttu; þá fór hon til Borgar ok fastaði þar til járns ok bar járn fyrir mál þetta
U 681 ok varð vel skír. En er þetta spurði Sigurðr konungr, þá reið hann þat á einum degi, er miklar váru ii. dagleiðir, ok kom fram í Dali at Óláfs; var þar um
H 263 nótt. Þá tók hann Borghildi frillu-taki ok hafði hana brot með sér; þeira sonr var Magnús: hann var brátt (født 1115)
brot sendr til fóstrs norðr á Hálogaland í Bjarkey til Víðkunnz Jóanssonar, ok fœddisk hann þar upp. Magnús var allra manna fríðastr ok bráðgǫrr á vǫxt ok afl.

---

1. mjǫk | þann kaupstað: *omv. J2.* 2—3. ok—mikit | .. af—grjóti: *omv. J2 og ul.* hann—gǫrr. 4. hann lét: oc *J2.* 5. helt: hann *tf. J2.* 5—6. er—landi: *ul. J2.* 6. tíund: tiundir *J2.* 7. alt: *ul. J2.* 7—8. en—hann*(2):* hann setti krossinn fyrir þi við landz enda at hann hugþe *J2.* 9. allz: landz *tf. J2, 39.* 18. nótt: natt *J2.* frillu-: friðlu- *J2.* 19. brot: braut *J2.* sonr var: *ul. 39 ved spalteskifte.* 19—20. brátt brot: *ul. J2.* 21. Jóans-: *sål. 39;* ions- *de øvrr.* upp: *herefter nyt kap. 39 med overskr.:* fra Magnvsi konvngs syni. 22. manna: *ul. 39.* ok: *ul. J2.*

K. 20. Kvánfang Sigurðar konungs. H 255 U 676

[S E Ó (Fms.) k. 23, (Frís.) k. 17; Mork. 169; ..; Knýtl. k. 93.]

Sigurðr konungr fekk Málmfríðar, dóttur Haraldz konungs Valdamarssonar austan ór Hólmgarði. Móðir Haraldz konungs var Gyða gamla drótning, dóttir Haraldz Engla-konungs Guðinasonar; móðir Málmfríðar var Kristín, dóttir Inga Svía-konungs Steinkelssonar. Systir Málmfríðar var Ingilborg, er átti Knútr lávarðr, sonr Eiríks góða Dana-konungs, sonar Sveins Úlfssonar. Bǫrn þeira Knúts ok Ingilborgar var Valdamarr, er konungdóm tók í Danmǫrk eptir Svein Eiríksson, Margrét, Kristín ok Katrín. Margrétu átti Stigr hvítaleðr; þeira dóttir Kristín, er átti Karl Sørkvisson Svía-konungr; þeira sonr var Sørkvir konungr. c. 1116

K. 21. Mannjafnaðr konunga.

[S E Ó (Fms.) k. 26, (Frís.) k. 21, 23 beg.; Mork. 186—7.]

Eysteinn konungr ok Sigurðr konungr váru einn vetr báðir á veizlu á Uplǫndum, ok átti sinn bœ hvárr þeira. En er skamt var milli þeira býja, er U 681 c. 1118

---

1. *Overskr. fra 18; mgl. K; ingen kap. inddel. i 39, J2;* 2. Málmfríðar: drotningar *tf. J2.* 3. Valda-: valdha- *39;* Valdi- *J2.* 4. kgs: *ul. J2.* drótning: *sål. 39, J2;* dottur *K. 18.* 5. Engla-kgs | Guð.s.: *omv. J2.* 6. Kristín: drotning *tf. J2.* 7. 9. Ingilborg: *sål. K. 39;* Ingibiorg *(*biargar*) J2.* 8. sonr: son *39;* s. *de øvrr.* góða: eigoða *39;* ins goða *J2.* sonar: *mgl. K.* Sveins: konungs *tf. J2.* 9. var: varu *J2.* Valda-: *sål. 39;* va(l)di- *K, J2.* 10. í D. | eptir Sv. E.: *omv. 39.* 11. ok: *ul. J2.* 12. dóttir: var *tf. J2.* 13. Svía-kgr: *ul. 39.* 12. 13. Sørkvi-: *med* æy *39.* 14. *Overskr. fra 18, J2, der dog ul.* kga; *mgl. K;* Viðr tal þeira e. *konvngs ok* .s. *konvngs 39.* 15. kgr*(2): ul. 39.* váru: foru *J2.* 16. a veizlu: at veizlom *J2.* sinn bœ: sin bu *J2.* 17. milli: millom *J2.* býja: konunga *J2.*

konungar skyldu veizlu taka, þá gerðu menn þat ráð, at þeir skyldu vera báðir samt á veizlunum, ok sínu sinni at hvárs búum; váru þeir fyrst báðir samt at því búi, er Eysteinn konungr átti. En um kveldit, er menn tóku at drekka, þá var mungát ekki gott, ok váru menn hljóðir. Þá mælti Eysteinn konungr: »þó eru menn hljóðir; hitt er ǫlsiðr meiri, at menn geri sér gleði; fám oss ǫlteiti nǫkkura; mun þá enn á rœtask um gaman manna. Sigurðr bróðir, þat mun ǫllum sœmst þykkja, at vit hefim nǫkkura skemtanar-rœðu«. Sigurðr konungr svarar heldr stutt: »ver þú svá margr, sem þú vill, en lát mik ná at þegja fyrir þér«. Þá mælti Eysteinn konungr: »sá ǫlsiðr hefir opt verit, at menn taka sér jafnaðar-menn; vil ek hér svá vera láta«. Þá þagði Sigurðr konungr. »Sé ek, segir Eysteinn konungr, at ek verð hefja þessa teiti; mun ek taka þik, bróðir, til jafnaðar-mannz mér. Fœri ek þat til, at jafnt nafn hǫfum vit báðir ok jafna eign; geri ek engi mun ættar okkarrar eða
H 164 upfœzlu«. Þá svarar Sigurðr konungr: »mantu eigi þat, er ek braut þik á bak, ef ek vilda, ok vartu vetri ellri«. Þá segir Eysteinn konungr: »eigi man ek hitt síðr, er þú fekt eigi leikit þat, er mjúkleikr var í«. Þá mælti Sigurðr konungr: »mantu, hversu

1. kgar—taka: þeir toku veizlr *J2.* 2. vera báðir: *omv. 39.* vera | báðir samt; *omv. J2.* á veizlunum: at veizlum *(sål. også 39) J2.* sínu: *sål. 39, J2;* sva *K.* 3. búum: bv*m 39.* 5. þá: *ul. J2.* 7. ǫlsiðr meiri: *omv. J2.* 9. rœtask: reitazc *J2.* um: *ul. 39. J2.* 10—11. nǫkkura . . . rœðu: nockorar . . . ræðr *J2.* 11. stutt: stygt *J2.* 12. margr: malugr *J2.* vill: *sål. J2;* villt *K. 39.* 13. Þá: *ul. J2 og omv.*: E kgr mælti. 16. verð: at *tf. J2.* 19. ek: oc *tf. J2.* engi: ecki *J2.* 21. vartu: varþv *39.* 22. segir: svarar *og allevegne således i det følgende. J2.* 23. eigi: ecki *39.* 24. kgr: *ul. J2.*

fór um sundit með okr: ek mátta kefja þik, ef ek vilda«. Eysteinn konungr segir: »ekki svam ek skemra en þú, ok eigi var ek verr kafsyndr: ek kunna ok á ísleggjum, svá at engan vissa ek þann, er þat kepði við mik, en þú kunnir þat eigi heldr en naut«. Sigurðr konungr segir: »hofðingligri íþrótt ok nytsamligri þykki mér sú at kunna vel á boga: ætla ek, at þú nýtir eigi boga minn, þóttu spyrnir fótum í«. Eysteinn svarar: »ekki em ek bogsterkr sem þú, en minna mun skilja beinskeyti okra, ok miklu kann ek betr á skíðum en þú, ok hafði þat verit enn fyrr kolluð góð íþrótt«. Sigurðr konungr segir: »þess þykkir mikill munr, at þat er hofðingligra, at sá, er yfirmaðr skal vera annarra manna, sé mikill í flokki, sterkr ok vápnfœrr betr en aðrir menn ok auðsær ok auðkendr, þá er flestir eru saman«. Eysteinn konungr segir: »eigi er þat síðr einkanna hlutr, at maðr sé fríðr, ok er sá ok auðkendr í mannfjolða: þykki mér þat ok hofðingligt, þvíat fríðleikinum sómir inn bezti búnaðr: kann ek ok miklu betr til laga en þú, ok svá hvat sem vit skolum tala, em ek miklu sléttorðari«. Sigurðr konungr segir: »vera kann, at þú hafir numit

1. fór | um sundit: *omv. J2.* 2. Eysteinn – segir: þa s Eysteinn konungr *J2.* 3. kafsyndr: en*n* þv *tf. 39.* ok*(2):* vel *tf. J2.* 4. þat: *ul. 39, J2.* kepði: *sål. 39, J2;* keppi *K (18).* 6. segir: sv' *J2 = l. 12.* 7. sú: *sål. alle, også 18. undt. K. der ul. det.* á: við *J2.* 8. þóttu: þott þu *J2;* -o *skr. 39.* 9. Eysteinn: konungr *tf. J2.* en: *ul. J2.* 10. ok: enn *J2.* 11. hafði . . verit: var *J2.* 11—12. fyrr kolluð: *omv. J2.* 12. kgr: *ul. J2, 39.* 13. -ligra: -ligt *J2.* 14. manna: *ul. J2.* flokki: oc *tf. J2.* 15. betr – ok*(2):* hveriom manne betr *J2.* 16. flestir: margir *J2.* kgr: *ul. 39.* 17. segir: sv' *J2 = l. 22.* þat—sé: sa siþr aðkendr er hann er *J2.* 18. er – auðkendr: listuligr *J2.* 18—19. þykki—sómir: samir þeim oc *J2.* 21. sem: *sål. 39. J2; ul. K.* 22. kgr: *ul. 39, J2.* kann: þat *tf. J2.*

fleiri lǫgprettu, þvíat ek átta þá annat at starfa, en engi frýr þér sléttmælis, en hitt mæla margir, at þú
H 265 sér eigi allfastorðr ok lítit mark sé, hverju þú heitr, mælir eptir þeim, er þá er hjá, ok er þat ekki konungligt«. Eysteinn konungr segir: »þat berr til þess, er menn bera mál sín fyrir mik, þá hygg ek at því fyrst, at lúka svá hvers mannz máli, at þeim mætti bezt þykkja; þá kømr ok opt annarr, sá er mál á við hann, ok verðr þá opt dregit til at miðla, svá at báðum skyli líka. Hitt er ok opt, at ek heit því, sem ek em beðinn, þvíat ek vilda, at allir fœri fegnir frá mínum fundi. Sé ek hinn kost, ef ek vil hafa, sem þú gerir, at heita ǫllum illu, en engi heyri ek efndanna frýja«. Sigurðr konungr segir: »þat hefir verit mál manna, at ferð sú, er ek fór ór landi, væri heldr hǫfðinglig, en þú sazt heima meðan sem dóttir fǫður
U 683 þíns«. Eysteinn konungr svarar: »nú greiptu á kýlinu; eigi mynda ek þessa rœðu vekja, ef ek kynna hér engu svara; nærr þótti hinu, at ek gerða þik heiman sem systur mína, áðr þú yrðir búinn til ferðar«. Sigurðr konungr segir: »heyrt muntu hafa þat, at ek átta orrostur mjǫk margar í Serklandi, er þú munt heyrt hafa getit, ok fekk ek í ǫllum sigr ok margs konar gørsimar, þær er eigi hafa slíkar komit hingat til landz; þótta ek þar mest verðr, er ek fann gǫfgasta

1. en: oc *J2*. 3. eigi: ecki *39*. 4. mælir: þv *tf. 39* er(2): ero *J2. 39*. 5. kgr: *ul. 39, J2*. 6. hygg: hugsa *J2*. at því: þat *J2*. 7. þeim: honum *J2*. 8. ok: *ul. 39, J2*. 9. ok: *ul. J2*. opt: iafnann *J2*. at miðla: oc miðlat *J2*. 10. opt: *ul. 39, J2*. sem: er *39, J2*. 13. efndanna: hefndanna *J2*. 14. kgr: *ul. J2*. segir: sv' *J2 = l. 294₂*. 16. meðan: *ul. J2*. 17. kgr: *ul. J2, 39*. greiptu: greip þu *J2*. 19. engu: um at *tf. J2*. þótti: mer *tf. 39, J2*. 20. til ferðar: *ul. J2*. 21. kgr: *ul. J2*. hafa þat: *omv. 39, J2*. 22—23. er—getit: *ul. J2*; nefnt *skr. 39*. 24. hafa: fyʀ *tf. J2*. 23—24. margs konar: margar *J2*. 24—25. komit hingat—landz: *omv. J2 og skr.*: i land; *dette har også 39*. 25. er: sem *J2*.

menn, en ek hygg, at eigi hafir þú enn hleypt heimdraganum«. Eysteinn konungr segir: »spurt hefi ek þat, at þú áttir orrostur nokkurar útan landz, en nytsamligra var hitt landi váru, er ek gerða meðan v. kirkjur af grundvelli, ok gerða ek hofn við Agðanes, er áðr var ørœfi ok hvers mannz for, þá er ferr norðr eða suðr með landi; ek gerða ok stopulinn í Sinhólmssundi ok hollina í Bjǫrgyn, meðan þú brytjaðir blámenn fyrir fjándann á Serklandi; ætla ek þat lítit gagn ríki váru«. Sigurðr konungr segir: »fór ek í ferð þeiri lengst út til Jórðánar ok lǫgðumk ek yfir ána; en út á bakkanum er kjarr nǫkkut, en þar á kjarrinu reið ek knút ok mælta ek svá fyrir, H 256 at þú skyldir leysa, bróðir, eða hafa elligar þvílíkan formála, sem þar var á lagðr«. Eysteinn konungr segir: »eigi mun ek leysa þann knút, er þú reitt mér, H 257 en ríða mátta ek þér þann knút, er miklu síðr fengir þú leyst, þá er þú sigldir einskipa í her minn, þá er þú komt í land«. Eptir þat þǫgnuðu þeir báðir, ok var hvártveggi reiðr. Fleiri hlutir urðu þeir í

1. eigi . . . þú: *omv. 39, J2.* hleypt: *sål. 39, J2;* lypt *K (18).* 2. draganum: -dreganum *J2.* kgr: *ul. J2.* 3. áttir: hefir att *J2.* útan landz: *ul. J2.* 4. hitt: *sål. alle også 18, undt. K:* þat. meðan: ek reista *tf. 39, J2* 5. -velli: oc hallina i Biorgyn *tf. J2.* gerða ek: *omv. J2.* 7. þá: *ul. J2.* ferr: for *efter* suðr *J2.* norðr: *sål. alle. også 18, undt. K:* norðan. eða: ok *39. J2.* ok: *ul. 39.* 8. ok—Bjǫrgyn: *ul. J2.* 9. blámenn: *ul. 39.* 10. segir: sv' *J2 = l. 16.* 11. lǫgðumk: svam *J2.* 12. er: var *J2.* 13. kjarrinu: barino *39, J2.* ek*(1)*: þer *tf. J2.* svá fyrir: þat *J2.* 14. elligar: ella *39. J2.* þvílíkan: slicann *J2.* 15. sem þar: er *J2 og omv.:* á var. kgr: *ul. J2.* 17. þér: *ul. J2.* 18. þá*(2)*: *ul. J2.* 20. reiðr: *herefter nyt kap. i 39 med overskr.:* fra Sigurði konungi *39, i J2 med overskr.:* kom vanmattr at Sigurði konunge.

skiptum þeira brœðra, er þat fannzk á, at hvárr dró sik fram ok sitt mál ok vildi hvárr vera ǫðrum meiri, en helzk þó friðr milli þeira, meðan þeir lifðu.

H 268 **K. 22.** Frá kerlaugu.

[S E Ó (Fms.) k. 37, (Frís.) k. 23; jfr. Ágr. k. 49 og Tjodrek k. 33; Knýtl. k. 82.]

Sigurðr konungr var á Uplǫndum at veizlu nǫkkurri, en þar váru laugar gǫrvar. En er konungr var í laug ok var tjaldat yfir kerit, þá þótti honum
U 684 renna fiskr í lauginni hjá sér, ok þá sló á hann hlátri svá miklum, at þar fylgði staðleysi, ok kom þat síðan mjǫk optliga at honum. Ragnhildi, dóttur Magnús konungs berfœts, giptu þeir brœðr hennar Haraldi kesju; hann var sonr Eiríks góða Dana-konungs; váru synir þeira Magnús, Óláfr, Knútr, Haraldr.

K. 23. Skipsmíð Eysteins konungs.

[S E Ó (Fms.) k. 41, (Frís.) k. 28 beg.; Fsk. k. 248, 249; Mork. 166_{15-16}; 189_{27}—190_{2}; Tjodrek k. 32.]

Eysteinn konungr lét gera skip mikit í Niðarósi; þat var gǫrt at vexti ok með hætti eptir því, sem Ormr inn langi hafði verit, er Óláfr Tryggvason hafði gera látit; var þar ok dreka-hǫfuð á fram, en krókr

1. á: *ul. J2.* hvárr: *ul. J2.* 3. helzk þó: *omv. J2;* þó *ul. 39.* milli þeira: með þeim *J2.* 4. *Overskr. fra 18; mgl. K; ingen kap. inddel. i 39, J2.* 6. er: Sigurðr *tf. J2.* 7. laug: lauginne *J2.* ok var: þa var þar *J2.* 8. lauginni: kerino *J2.* ok: *ul. J2.* 9. miklum: *ul. J2.* staðleysi: oc vitleyse *tf. J2.* 10. síðan: *ul. J2.* 11. hennar: *ul. J2.* 12. sonr: s. *alle.* -kgs: oc *tf. J2.* 13. synir þeira: *omv. J2.* Óláfr, Knútr: *omv. 39.* Haraldr: *herefter følger i J2 to kapitler, se Tillæg.* 14. *Overskr. fra 18; mgl. K;* Andlat Eysteins *konvngs 39, J2.* 17. Ormr—langi | . . . verit: *omv. J2.* 17—18. er—látit: *ul. J2.* 19. á fram: *omv. J2.*

á aptr ok hvártveggja gullbúit; skip var borðmikit, en stafnarnir þóttu nǫkkuru minni en bezt bæri. Hann lét ok gera þar í Niðarósi naust bæði svá stór, at afrek var í, ok gǫr með inum beztum fǫngum ok smíðuð ágæta vel. Eysteinn konungr var á veizlu á Stim á Hústǫðum; hann fekk þar bráðasótt, þá er hann leiddi til bana; hann andaðisk iiii. kálendás 1122 29 avg.
Septembris, ok var lík hans flutt norðr til kaupangs, ok er hann þar jarðaðr í Kristskirkju, ok er þat mál manna, at yfir enskis mannz líki hafi svá margr maðr H 269
í Nóregi jamhryggr staðit sem Eysteins konungs, síðan er andaðr var Magnús konungr, sonr Óláfs ins helga konungs. Eysteinn var konungr xx. vetr at Nóregi; en eptir andlát Eysteins konungs var Sigurðr einn konungr í landi, meðan hann lifði.

K. 24. Kristnuð Smálǫnd.

[S E Ó (Fms.) k. 38, (Frís.) k. 24; Ágr. k. 49.]

Níkolás Dana-konungr, sonr Sveins Úlfssonar, fekk síðan Margrétar, dóttur Inga, er fyrr hafði átt Magnús

---

1. á: *ul. 39, J2.* skip: *med art. J2.* 2. bæri: samdi *J2.* 3. svá: mærg oc *J2.* 4. at—í: *ul. J2.* 6. Stim: stinn *J2.* á*(2)*: oc*(!) K, 39.* Hústǫðum: hus-st. *skr. J2;* hæ-st. *skr. K. 39.* hann . . . þar: *omv. 39, J2.* 9. er*(1)*—í: iarðat at *(sål. også 39) J2.* 10. líki: grefti *J2.* 10—11. svá—maðr . . . jamhryggr: iafnmargir menn . . . iafnhrygvir *J2;* sva *margir menn* . . . iafnry*gg*vir *39.* 12—13. sonr—kgs: goði *J2.* 13. var kgr: *omv. J2.* xx. vetr at N.: *omv. J2.* 14. Eyst. kgs: hans *J2, 39.* 15. í landi: at Noregi *J2.* 16. *Overskr. fra 18; mgl. K; fra* nicolasi dana k*onvngi 39;* leiðangr Sigurðar konungs *J2.* 17. Níkolás: *med* k *(c) J2,* c *el.* ch *K. 39 her og i det følg.* sonr Sv.: *omv. J2, 39 og ul.* Úlfss. 18. síðan: *ul. J2.* dóttur Inga: drotningar *J2.*

konungr berfœtr; hét sonr þeira Níkoláss Magnús inn sterki. Níkolás konungr sendi orð Sigurði konungi Jórsalafara ok bað hann veita sér lið ok styrk allan af sínu ríki, at fara með Níkolási konungi austr fyrir Svía-veldi til Smálanda ok kristna þar fólk, þvíat U 685 þeir, er þar byggðu, heldu ekki kristni, þótt sumir hefði við kristni tekit. Var í þann tíma víða í Svíaveldi mart fólk heiðit ok mart illa kristit, þvíat þá váru nǫkkurir þeir konungar, er kristni kǫstuðu ok heldu upp blótum, svá sem gerði Blót-Sveinn eða síðan Eiríkr inn ársæli. Sigurðr konungr hét ferð sinni, ok gerðu konungar stefnu-lag sitt í Eyrarsundi. 1123 Síðan bauð Sigurðr konungr almenningi út af ǫllum Nóregi, bæði at liði ok at skipum. En er saman kom herr sá, þá hafði hann vel ccc. skipa. Níkolás konungr kom fyrr miklu til stefnunnar ok beið þar lengi; þá kurruðu Danir illa ok segja, at Norðmenn mundu ekki koma. Síðan rufu þeir leiðangrinn; fór H 270 konungr í brot ok allr herrinn. Síðan kom Sigurðr konungr þar, ok líkaði honum illa; heldu þá austr í Svimrar-ós ok áttu þar húsþing ok talaði Sigurðr konungr um lausyrði Níkoláss konungs, ok kom þat ásamt, at þeir skyldu nǫkkut hervirki gera í landi

1. berfœtr: oc *tf. 39, J2.* hét sonr: het s. *J2;* hetu synir *de øvrr.* Níkoláss: *ul. J2;* ok *tf. K. 39 (E har den rigtige tekst).* 3. Jórsalafara: *ul. J2.* lið ok . . . allan: *ul. J2.* 4. at: ok *39, J2.* 5. ok: at *39, J2.* þar: þat *J2.* 6. er—byggðu: *ul. J2.* 7. hefði—tekit: veri scirðir *J2.* í(1): *ul. 39, J2.* 9. þeir kgar: *omv. J2.* 11—12. ferð sinni: ferðinne *J2.* 13. almenningi út: *omv. J2.* 13—14. af—bæði: *ul. J2.* ǫllum N.: *omv. 39.* 14. liði . . . skipum: *omv. J2.* at(2): *ul. 39, J2.* 17. Danir: bendr *J2.* 18. þeir: Danir *J2.* 19. í: *ul. 39, J2* brot: bræt *J2.* 20. honum: *ul. J2.* þá: þo *J2.* 21. Svimrar-: sumrar *J2.* 23. nǫkkut—gera: gera nackvað *J2.*

hans fyrir þessar sakir. Þeir tóku upp þorp þat, er heitir Tumaþorp ok skamt liggr frá Lundi, ok heldu síðan austr til kaupbœjar þess, er heitir Kalmarnar, ok herjuðu þar ok svá á Smálǫndum ok lǫgðu vista-gjald á Smálǫnd xv. hundruð nauta, ok tóku Smálendingar við kristni. Síðan vendir Sigurðr konungr aptr herinum ok kom í sitt ríki með mǫrgum stórgørsimum ok fjár-hlutum, er hann hafði aflat í þeiri ferð, ok var þessi leiðangr kallaðr Kalmarna-leiðangr. Þat var sumri fyrr en myrkr it mikla. Þenna einn leiðangr røri Sigurðr konungr, meðan hann var konungr.

K. 25. Draumr Sigurðar konungs.

U 689_{16}
H 276

[S E Ó (Fms.) k. 46. (Frís.) k. 34. 35 beg.: Mork 194_{12}—195_{14}.]

Sigurðr konungr var eitt hvert sinn at búi sínu, en um morgininn, þá er konungr var klæddr, var hann fámálugr ok ókátr, ok hræddusk vinir hans, at þá myndi enn at honum komit vanstillit. En ármaðrinn var vitr maðr ok djarfr ok krafði konung máls ok spurði, ef hann hefði nǫkkut tíðenda spurt, þat er svá væri mikit, at honum stœði fyrir gleði, eða

---

1. hans: hervirki *tf. J2.* 2. ok*(1):* er *39, J2.* 3. síðan austr: *omv. J2.* -bœjar: *med* y *39.* 3—4. þess—K. | ok—þar: *omv. 39.* 5. -gjald: -giolld *J2.* 6. vendir: vendi *39. J2.* 6—7. aptr herinum: *omv. J2.* 7. ok kom: *ul. J2.* sitt ríki: *omv. 39.* stór-: storum *J2, 39.* 8. þeiri: þessi *J2.* 9. þessi: sa *J2.* Kal-: Karl- *J2.* 11. kgr*(1): ul. J2.* hann: lifþe oc *tf. J2.* 12. *Overskr. fra 18. 39; mgl. K;* fra Sigurði konunge *J2.* 13. hvert: *ul. J2.* sínu: a veizlo *tf. J2.* 14. morgininn: *med* y *(for* o*) J2; med* on *(for* -in-*) 39.* kgr: h*ann 39.* 16. þá: *ul. 39.* enn: *ul. J2.* En: *ul. J2.* 17. ok*(2)*: h*ann 39.* 18. nǫkkut tíðenda: nockoʀ tiþende *J2.* 18—19. þat er: at *39;* þaꝛ at *J2.* 19. væri mikit: micil veri *J2.* stœði: þat *tf. J2.*

væri þat, at veizlan hugnaði honum eigi vel eða nǫkkurir þeir hlutir, er menn mætti ráða bœtr á. Sigurðr konungr segir, at engi hlutr heldi þar til, sá er hann rœddi um — »en þat heldr til, segir hann, at ek hugsa draum þann, er fyrir mik bar í nótt«. »Herra, segir hann, góðr draumr skyldi sá vera, en heyra vildim vér gjarna«. Konungr mælti: »ek þóttumk hér á Jaðri vera úti staddr ok sá ek út í haf ok leit
H 277 ek þar sorta mikinn ok var fǫr í ok nálgaðisk hingat: þá sýndisk mér, sem þat væri mikit tré eitt, ok óðu limarnar uppi, en rœtrnar í sjá. En er tréit kom at landi, þá braut þat ok rak brot trésins víða um landit, bæði um meginland ok úteyjar, sker ok strandir; ok þá gaf mér sýn, svá at ek þóttumk sjá um allan Nóreg it ýtra með sjá ok sá ek í hverja vík, at rekin váru brot af þessu tré, ok váru flest smá, en sum stœrri«. Þá segir ármaðrinn þat líkast um þenna draum — at »þér sjálfir munuð bezt skipa, ok vildim vér gjarna heyra, at þér réðið«. Þá mælti
U 690 konungr: »þat þykki mér líkast, at vera myni fyrir tilkvámu nǫkkurs mannz í land þetta, ok mun hann

1. veizlan . . . honum: *omv. J2.* eigi: ecki *J2.* 2. ráða | bœtr á: *omv. J2.* 3. segir: sv' *39, J2.* engi—þar: engvir lutir helldu þeir *J2.* sá: *ul. J2.* 4. segir hann: *ul. J2.* 6. sá: þat *39, J2.* 7. gjarna: *ul. J2.* 8. á Jaðri[4] | vera[2] | úti[1] | staddr[3]: *omv. J2.* sá ek: sia *J2.* haf: *med art. J2.* 8—9. ok*(2)*—þar: ec sa þangat *J2.* 9. hingat: hægat *39.* 10. sem . . . væri: *ul. J2.* mikit | tré eitt: *omv. J2.* 11. limarnar . . rœtrnar: *uden art. J2.* sjá: *med art. 39;* sæinn *J2.* 12. brot trésins: *sål. 39, J2;* i brot, dreyfþiz *K (uden tvivl ved misforståelse).* 13. ok*(1)*: um *tf. 39, J2.* 14. svá: *ul. J2.* 15. ýtra: yzta *39.* sjá: sio *J2.* ek: at *tf. J2.* 15—16. at—váru: varu rekinn *J2.* 17. segir: svarar *J2.* líkast: vænaz *J2.* 18. at *ul. J2.* 20. myni: mvn *J2.*

hér staðfestask ok hans afspringi myndi víða dreifask um land þetta ok vera mjǫk misstórt.

K. 26. Haraldr gilli kom í Nóreg. U 691₃₃ H 280

[S E Ó (Fms.) k. 47. (Frís.) k. 31 beg., 35; Fsk. l. 250; Mork. 192₉₋₁₂; 1'5₁₅₋₃₁; Ágr. k. 49. 50; Tjodrek k. 34.]

Hallkell húkr, sonr Jóans smjǫrbalta, var lendr maðr á Mœri; hann fór vestr um haf ok alt til Suðreyja; þar kom til fundar við hann útan af Írlandi sá maðr, er hét Gillikristr ok sagðisk vera sonr Magnús konungs berfœts; móðir hans fylgði honum ok sagði, at hann hét Haraldr ǫðru nafni. Hallkell tók við þessum mǫnnum ok flutti með sér til Nóregs, ok þegar á fund Sigurðar konungs með Harald ok móður hans. Þau báru fram sitt ørendi fyrir konung. Sigurðr konungr rœddi þetta mál fyrir hǫfðingjum, at hverr legði til eptir sínu skaplyndi, en allir báðu hann sjálfan fyrir ráða. Þá lét Sigurðr konungr kalla til sín Harald ok segir honum svá, at hann vill eigi synja Haraldi, at hann fremi skírslu til faðernis síns, með því at hann vill þat vera láta í festu, þó at

U 692 129

1. afspringi: afspringr *J2.* myndi: mun *J2.* 2. -stórt: sem i dræmi var *tf. J2, hvorefter der findes 3 indskudte kapitler, se Tillæg.* 3. *Overskr. fra 18, 39, der dog skr.* land *(f.* Noreg*);* Haraldz Gilla skirsla *J2.* 4. sonr: s. *alle = l. 7.* Jóans: *sål. 39;* ions *de øvrr.* 7. -kristr: -crist *J2.* 9. Haraldr | ǫðru nafni: *omv. J2.* 10. mǫnnum: manni *39, J2.* flutti: hann þenna mann *tf. J2 og omv.* til N. með sér. ok*(2):* for *tf. J2.* 13—14. at—skaplyndi: oc bað menn til leɢia sem syndizc *J2.* 14—15. hann sjálfan: konung *J2.* 15—16. til sín: *sål. 18. 39, J2;* fyrir sic *K.* 16. honum svá: *ul. J2.* 17. Haraldi: h*onom 39;* skirslo *J2.* 17. skírslu: *ul. J2.* síns: ser *J2.* 18. vill: vili *J2.* þó at: þott *J2.*

honum berisk þat faðerni, er hann segir, at Haraldr skal eigi beiðask konungdóms, meðan Sigurðr konungr eða Magnús konungs-son lifir; ok fóru þessar festur fram með svardǫgum. Sigurðr konungr segir, at Haraldr skyldi troða slár til faðernis sér, en sú H 281 skírsla þótti heldr frek, þvíat hann skyldi þá skírslu fremja til faðernis en eigi til konungdóms, hann hafði áðr þar fyrir svarit. En Haraldr játti þessu. Hann fastaði til járns, ok var sú skírsla gǫr, er mest hefir verit gǫr í Nóregi, at ix. plógjárn glóandi váru niðr lǫgð, ok gekk Haraldr þar eptir berum fótum, ok leiddu hann byskupar ii. Ok iii. dǫgum síðarr var skírslan reynd; váru þá fœtr hans óbrunnir. Eptir þat tók Sigurðr konungr vel við frændsemi Haraldz; en Magnús sonr hans, óþokkaðisk mjǫk við hann, ok margir hǫfðingjar snøru eptir honum. Sigurðr konungr treystisk svá vinsælð sinni við alt landz-fólk, at hann beiddisk þess, at allir skyldu þat sverja, at Magnús, sonr Sigurðar konungs, skyldi vera konungr eptir hann; ok fekk hann þá svardaga af ǫllu landzfólki.

---

1. er: sem *J2*. Haraldr: hann *J2*. 3. kgs-son: son hans *39*, *J2*. lifir: lifa *J2*. 4. festur: festar *J2*. 6. þótti: *monnvm tf. 39*. heldr: *ul. J2*. 7. faðernis: ser *tf. 39*, *J2*. 7—8. hann—En: *ul. J2*. 8. játti: *sål. 39;* iataði *K*, *J2*. 8—9. Hann—járns: *sål. 39*, *J2*, *der dog har* oc (*f.* Hann); *mgl. K*, *18*. 10. gǫr: *ul. 39*, *J2*. 12. iii.: þremr *J2*. 15. Magnús: konungr *tf. K*. óþokkaðisk: yfþizc *J2*. mjǫk: *ul. 39*. hann: *sål. 18;* honum *J2;* H. *K;* har*alld 39*. 17. svá: mioc *tf. J2*. við—-fólk: *ul. J2*. 18. allir: menn *tf. J2*. skyldu: scylldi *J2*. 19. Magnús: k*onvngr tf. 39*. S. kgs: hans *J2*. skyldi vera: veri *J2*. kgr: einn *tf. J2*.

K. 27. Veðjan Haraldz ok Magnús.

[S E Ó (Fms.) k. 47 fin., 51. (Frís.) k. 36: Mork. 195_{31} ., 196_{1}—197_{6}. 198_{24-5}: jfr. Agr. k. 50.]

Haraldr gilli var maðr hár ok grannvaxinn, hálslangr, heldr langleitr, svarteygr, døkkhárr, skjótligr ok fráligr, hafði mjǫk búnað írskan, stutt klæði ok U 693 létt klæddr: stirt var honum norrœnt mál, kylfði mjǫk til orðanna, ok hǫfðu margir menn þat mjǫk at spotti. Haraldr sat í drykkju eitt sinn ok talaði H 282 við annan mann, sagði hann vestan af Írlandi; var þat í rœðu hans, at þeir menn váru á Írlandi, at svá váru fóthvatir, at engi hestr tók þá á skeiði. Magnús konungs-son heyrði þetta ok mælti: »nú lýgr hann enn, sem hann er vanr«. Haraldr svarar: »satt er þetta, segir hann, at þeir menn munu fásk á Írlandi, at engi hestr í Nóregi mun hlaupa um þá«. Rœddu þeir um nǫkkurum orðum; þeir váru báðir druknir. Þá mælti Magnús, at — »hér skaltu veðja fyrir hǫfði þínu, ef þú renn eigi jafnhart sem ek ríð hesti mínum, en ek mun leggja í móti gullhring minn«. Haraldr svarar: »ek segi ekki þat, at ek renna svá hart: finna mun ek þá menn á Írlandi, at svá munu renna, ok má ek veðja um þat«. Magnús konungsson svarar: »ekki mun ek fara til Írlandz: hér skolum

1. *Overskr. fra 18; mgl. K; fra* har*alldi* gilla *39;* Haralldr rann a skeið *J2.* 3. -eygr: -eygðr *J2.* 4. búnað írskan: *omv. J2.* klæði: klæddr *39, J2.* 5. honum: um *tf. J2.* mál: oc *tf. 39, J2.* 6. til orðanna: orðinn *J2.* 7. í: við *J2.* 8. var: oc varþ *J2.* 9. váru: veri *J2.* at*(2)*: er *39. J2.* 10. tók: vm *tf. 39.* 11. kgs-son: *ul. J2.* 13. segir hann: *ul. J2.* fásk: finnaz *39. J2.* 15. um: þetta *tf. J2.* 16. at: *ul. J2.* 17. renn: rennr *39, J2.* 18. í: *ul. 39.* 19. ek . . . ekki: *omv. J2.* 20. finna—ek: hitt segi ec at ec mune finna *J2.* 20—21. at—þat: *ul. J2; er skr. 39 (f.* at*).* 21—22. kgs-son: *ul. J2.* 22. hér skolum: oc her manom *J2.*

vit veðja en ekki þar«. Haraldr gekk þá at sofa ok vildi ekki fleira við hann eiga. Þetta var í Ósló. En eptir um morgininn, þá er lokit var formessu, reið Magnús upp í gǫtur; hann gerði orð Haraldi at koma þannug. En er hann kom, var hann svá búinn, hafði skyrtu ok ilbanda-brœkr, stuttan mǫttul, hǫtt írskan á hǫfði, spjótskapt í hendi. Magnús markaði skeiðit. Haraldr mælti: »oflangt ætlar þú skeiðit«. H 283 Magnús ætlaði þegar miklu lengra ok segir, at þó var ofskamt. Mart var manna hjá. Þá tóku þeir skeið fram, ok fylgði hann jafnan bœginum. En er þeir kómu til skeiðs-enda, mælti Magnús: »þú heldr í gagntak, ok dró hestrinn þik«. Magnús hafði gauzkan hest allskjótan. Þeir tóku þá annat skeið aptr, rann þá Haraldr alt skeið fyrir hestinum. En er þeir kómu til skeiðs-enda, þá spurði Haraldr: »helt ek nú í gagntakit?«. Magnús segir: »nú tóktu fyrri til«. Þá lét Magnús blása hestinn um hríð; en er hann var búinn, þá keyrir hann sporum hestinn ok kom hann U 694 skjótt á hlaup. Haraldr stóð þá kyrr. Þá leit Magnús aptr ok kallaði — »renn nú« segir hann. Þá hljóp Haraldr ok skjótt fram um hestinn ok langt frá fram

1. en: *sål. alle, også 18;* oc *K.* þá: *brott ok tf. 39 (= E).* at sofa: til svefns *J2.* 2. fleira[3] | við hann[2] | eiga[1]: *omv. J2 og skr.* Magnús *f.* hann. 2—3. Þetta—En: *ul. J2.* 3. morgin-: morgon- *39;* myrgin- *J2.* -messu: -messum *39. J2.* 5. þannug: þan*nig 39;* þangað *J2.* 8. mælti—skeiðit: qvað oflangt vera *J2.* 9. Magnús: qvað ofscamt vera oc *tf. J2.* miklu: *ul. J2.* 10. manna hjá: *omv. J2.* 11. hann: Haraldr *J2.* bœginum: frambǫginom *J2.* 12. heldr: hellzt *39. J2.* 13. -tak: *med art. 39. J2.* 14. þá: *ul. 39. J2.* 16. þá spurði: mællti *J2;* spvr*r skr. 39.* 17. segir: sv' *J2. 39.* tóktu: toct þu *J2.* 17—18. Þá | lét M.: *omv. J2.* 19. keyrir: keyrði *J2.* 21. renn nú: rendu *J2.* 22. ok*(1): sål. 39, J2; ul. K.*

ok svá til skeiðs-enda; kom hann miklu fyrr, svá at hann lagðisk niðr ok spratt upp ok heilsaði Magnúsi, er hann kom. Síðan fóru þeir heim til bœjar; en Sigurðr konungr hafði verit meðan at messu, ok vissi hann þetta eigi fyrr en eptir mat um daginn. Þá mælti hann reiðuliga til Magnús: »þér kallið Harald heimskan, en mér þykkir þú fól; ekki kantu útanlandz-siðu manna; vissir þú þat eigi fyrr, at útanlandz-menn temja sik við aðrar íþróttir, en at kýla drykk eða gera sik œran ok óf œran ok vita þá ekki til mannz; fá Haraldi hring sinn ok apa hann aldri síðan, meðan mitt hǫfuð er fyrir ofan mold«.

K. 28. Frá sundfǫr.

Þá er Sigurðr konungr var eitt sinn úti á skipum, H 284
ok lǫgðu þeir í hǫfn ok kaupskip nǫkkut hjá þeim, Íslandz-far. Haraldr gilli var í fyrirrúmi á konungsskipi, en næst honum fram frá lá Sveinn Hrímhildarson; hann var sonr Knúts af Jaðri. Sigurðr Sigurðarson var lendr maðr agætr; hann stýrði þar skipi. Þat var einn fagran veðrdag — var heitt skin —

1. ok: *ul. 39.* miklu: þi allo *J2.* svá: *ul. J2.* 1—2. svá—hann: *ok 39.* 3. er—kom: þviat þa com hann (hann com þa *J2) 39, J2.* bœjar: *med* y *39; med art. J2.* 4. meðan | at messu: *omv. 39;* hamesso *skr. J2.* 8. þat eigi: *omv. J2.* 8—9. útanlandz-: i aðrum landum *J2 og omv.* temja menn. 9. sik: meiʀ *tf. J2.* at: *ul. 39, J2.* 10. drykk: al *J2.* 11. til: *ul. J2.* mannz: oc *tf. J2.* 12. mold: oc ec a at raða *tf. J2.* 13. *Overskr. fra 18; mgl. K;* fra Sigurði konungi (oc Haralldi *tf. J2) 39. J2.* 15. lǫgðu: lagu *39, J2.* í hǫfn: a skipo*m 39.* 17. frá: *ul. J2, 39.* Hrím-: rim- *K. 39;* Run- *J2. E = K.* 18. Knúts: Sveinssonar *tf. 39, J2.* 19. ágætr: *ul. 39.* þar: þa *J2.* 20. fagran: goðann *J2.* 20—205₁. var(2)—menn: at margir menn foru *J2 og ul. det følg.* margir.

fóru menn á sund margir bæði af langskipum ok af kaupskipinu. Íslenzkr maðr einn, sá er á sundi var, hendi gaman at því, at fœra niðr þá menn, er verr váru syndir. Menn hlógu at því. Sigurðr konungr sá þat ok heyrði: síðan kastaði hann af sér klæðum ok hleypr á sundit ok lagðisk at Íslendingi, grípr hann ok fœrði í kaf ok helt niðri; ok þegar annat sinn, er Íslendingr kom upp, fœrði konungr hann niðr ok hvert sinn eptir annat. Þá mælti Sigurðr Sigurðarson: »skolu vér konung láta deyða manninn?«. Maðr segir, at engi var allfúss til at fara. Sigurðr mælti: »verða myndi maðr til, ef Dagr Eilífsson væri hér«. Sigurðr hljóp síðan fyrir borðit ok lagðisk til konungs, tók til hans ok mælti: »týn eigi manninum; U 695 sjá nú allir, at þú ert miklu betr syndr«. Konungr mælti: »lát mik lausan Sigurðr; ek skal bana honum; hann vill kefja menn vára«. Sigurðr svarar: »vit skolum nú leika fyrst, en þú, Íslendingr, leita til landz«; hann gerði svá, en konungr lét Sigurð lausan H 285 ok lagðisk til skips síns; svá fór ok Sigurðr. En konungr mælti, bað Sigurð eigi verða svá djarfan at koma í augsýn sér. Þat var sagt Sigurði ok gekk hann upp á land.

---

1. -skipum: *med art. 39. J2.* af*(2): ul. J2.* 3. hendi: henti *J2.* 4. Menn hlógu: ok hlogu menn *J2.* 5. þat: þetta *J2.* ok heyrði: *ul. J2.* af sér klæðum: *omv. J2.* 6. sundit: *uden art. J2.* grípr: greip *J2.* grípr hann: *ul. 39.* 7—8. þegar—upp: *ul. J2.* 8. ok: *ul. J2.* 10. skolu: skulum *J2.* 10—11. Maðr—allfúss: þeir koþusc eigi þora *J2.* 11. segir: sv' *39.* all-: *ul. 39.* mælti: s. *J2.* 13. Sigurðr . . . síðan: *omv. J2.* borðit: *uden art. 39. J2.* lagðisk: svam *J2* = *l. 20.* 14. manninum: hera *tf. J2.* 19. hann . . . svá: oc sva . . . hann *J2.* 20. ok*(2)*: *sål. J2; ul. K. 39.* En: *ul. J2.* 21. mælti: *ul. J2.* eigi verða: *omv. 39 og tf.* verða*(!)*; vera *skr. J2.* 23. upp: *ul. J2.*

K. 29. Frá Haraldi ok Sveini Hrímildarsyni.

Um kveldit þá er menn fóru at sofa, léku sumir menn uppi á landi. Haraldr var í leikinum, en bað svein sinn fara út á skip ok búa hvílu sína ok bíða sín þar. Sveinninn gerði svá. Konungr var sofa farinn. En er sveininum þótti lengjask, þá lagðisk hann upp í rúmit Haraldz. Sveinn Hrímhildarson mælti: »skǫmm mikil er at fara til þess heiman frá búum sínum dugandis mǫnnum, at draga hér knapa upp jafnhátt sér«. Sveinninn svarar, segir, at Haraldr vísaði honum þangat. Sveinn Hrímhildarson mælti »oss þykkir engi ofgœða-kostr í, at Haraldr liggi hér, þótt hann dragi eigi hér þræla upp eða stafkarla«. — ok grípr hann upp riðvǫl ok laust í hǫfuð sveininum, svá at blóð fell um hann. Sveinninn hljóp þegar upp á land ok segir Haraldi, hvat í var orðit. Haraldr gekk þegar á skip upp ok aptr í fyrirrúmit: hann hjó með handøxi til Sveins ok veitti honum sár mikit

1. *Overskr. fra 18; mgl. K;* fra har*alldi* gilla *39; ingen kap. inddel. J2.* 2. Um: þa um *J2.* þá—sofa: *ul. J2.* léku: menn ser *tf. J2.* 3. menn uppi: *ul. J2.* landi: enn sumir gengu til svefns *tf. J2.* í leikinum: a landi *J2.* 4. svein: scosvein *J2.* skip: *med art. J2.* hvílu: reckio *J2.* 5. Sveinninn—svá: sveinninn gerþi sem honum var boþit *efter* farinn *J2.* 6. lengjask: Haralldr seinn *J2.* 7. Hrím-: Run- *J2;* rim- *de øvrr. = l. 11.* 8. er: *ul. 39.* 9. búum: bv*m 39.* dugandis: dugande *J2.* hér knapa: *omv. J2.* 10. svarar: *ul. 39.* 10—11. segir—honum: q: Harалld visa ser *J2.* 11. þangat: þanig *39.* 13. hér: heg*at 39;* hingað *J2.* upp: *ul. 39, J2.* 14. grípr: greip *J2.* 15. hann: *ul. J2.* Sveinninn hljóp: stoð svein*ninn 39.* 16. upp: *ul. J2; ok tf. 39.* hvat—orðit: til sva buins *J2.* 17. skip: *med art. J2.* upp: ut *39, J2.* 18. til Sveins: *ul. J2.*

á hendi; gekk Haraldr þegar á land upp. Sveinn hljóp upp á land eptir honum, drifu þá til frændr Sveins ok tóku Harald hǫndum ok ætluðu at hengja hann. En er þeir bjoggu þar um, þá gekk Sigurðr Sigurðarson út á skipit Sigurðar konungs ok vakði hann. En er konungr brá augum í sundr ok kendi
H 286 Sigurð, mælti hann: »fyrir þetta sama skaltu deyja, er þú komt í augsýn mér, þvíat ek bannaða þér þat« — ok hljóp konungr upp. Sigurðr mælti: »kostr er þér þess, konungr, þegar þú vilt, en aðrar sýslur
U 696 eru nú fyrst skyldri, far sem skjótast máttu upp á land ok hjálp Haraldi brœðr þínum; Rygir vilja nú hengja hann«. Þá mælti konungr: »guð gæti nú til: Sigurðr, kalla lúðrsveininn; lát blása liðinu upp eptir mér«. Konungr hljóp upp á land, en allir, er hann kendu, fylgðu honum ok þar til er gálginn var búinn: tók hann þegar Harald til sín, en alt fólk þusti þegar til konungs með alvæpni, er lúðr hafði við kveðit. Þá segir konungr, at Sveinn ok allir hans félagar skyldu útlagir fara, en við bœn allra manna feksk

1. hendi: hændina *J2.* á land | upp: *omv. 39, J2.* 2. á land: þegar *J2; ul. 39.* 4. hann: *ul. 39, J2.* 5. skipit: *uden art. 39.* Sigurðar: til *39, J2.* 7. Sigurð: hann þa *J2.* hann: konungr *J2.* 8. þvíat: þu visir *tf. J2.* 9. þat: *ul. J2.* ok—upp: *ul. J2.* 10. er þér: mvn *J2.* kgr: herra *J2.* þegar: er *tf. 39.* þú vilt: þer vilit *J2.* 11. eru: yðr *tf. J2.* fyrst: *ul. J2.* skyldri: skylldari *39.* máttu: *ul. J2.* 14. Sigurðr kalla: *omv. J2.* -sveininn: -svein minn *39, J2.* 14—15. eptir mér: til motz við mic *J2.* 15. hljóp upp: for þegar *J2.* 15—16. er—kendu: *ul. J2.* 16. honum: af scipunum þegar er blasit var *tf. J2.* ok: konungr geck at *J2.* til: *ul. J2.* 17. hann: konungr *J2.* þegar Harald: *omv. J2.* 17—18. en—kgs: var þa komit lið konungs til hans *J2.* 18. er—kveðit: *ul. J2.* 20. útlagir fara: *omv. J2; -laga skr. 39, J2.*

þat af konungi, at þeir skyldu hafa landz-vist ok eignir sínar, en sárit bótalaust. Þá spurði Sigurðr Sigurðarson, ef konungr vildi, at hann fœri þá í brot. »Þat vil ek eigi, segir konungr, aldri má ek þín án vera«.

K. 30. Jartegn Óláfs konungs.

[ÓH (Fms.) k. 259. (Flat.) k. 318. (53) k. 276. (49) k. 119. Ældste sag. p. 13: Acta Sci. Ol. k. 5]

Kolbeinn hét maðr, ungr ok fátœkr, en Þóra, móðir Sigurðar konungs Jórsalafara, lét skera tungu ór hǫfði honum, ok var til þess eigi meiri sǫk, en sá inn ungi maðr Kolbeinn hafði etit stykki hálft af diski konungs-móður ok segir, at steikari hafði gefit honum, en hann þorði eigi við at ganga fyrir henni: síðan fór sá maðr mállauss langa hríð; þess getr H 287
Einarr Skúlason í Óláfsdrápu:

204. Gǫfug lét Hǫrn ór hǫfði
Hvítings of sǫk lítla
auðar aumum beiði
ungs manns skera tungu;
þann sǫ́um vér, es vǫ́rum,
válaust numinn máli
hodda brjót, þars heitir
Hlíð, fǫ́m vikum síðarr.

Hann sótti síðan til Þrándheims ok til Niðaróss ok vakði at Kristskirkju. En um óttu-sǫng Óláfsvǫku-

2. eignir: eigur *J2*. sárit: *uden art. J2*. 3. þá: *ul. J2*. brot: bræt *J2*. 5. vera: *herefter har J2 et kap. om biskop Magne, se Tillæg*. 6. *Overskr. fra 18 (der dog skr.* -tegnir*), 39; kap. mgl. i J2, men findes i E.*

15—22. **204. vísa.** 2. of: um *alle*. 5. sǫ́um: sá *alle*. 7. hodda: *alle, undt. K:* hodd-. þars: þar er *alle*.

dag inn síðarra, þá sofnaði hann ok þóttisk sjá Óláf inn helga koma til sín ok taka hendi sinni í stúfinn tungunnar ok heimta; en er hann vaknaði, þá var hann heill ok þakkaði várum dróttni feginsamliga ok Óláfi konungi, er hann hafði heilsu ok miskunn af U 697 þegit, hafði farit þagat áðr mállauss ok sótti hans heilagt skrín, en þaðan fór hann heill ok skorinorðr.

K. 31. Jartegn Óláfs konungs.

[ÓH (Fms.) k. 258. (53) k. 275. (Flat.) k. 317. (49) k. 113; Norsk hom. 158 -61.]

Ungan mann nǫkkurn danskan at øðli tóku heiðnir menn ok fluttu til Vindlandz ok hǫfðu þar í bǫndum með ǫðrum herteknum mǫnnum. Nú var hann um daga í járni einn saman varðveizlulauss. en um nætr þá var sonr bónda í fjǫtri með honum, at hann hlœpisk eigi frá honum. En sá aumi maðr beið aldri H 288 svefn né ró fyrir harms sakir ok sorga: hugleiddi marga vega, hvat til hjálpar væri. kvíddi mjǫk ánauð ok hræddisk bæði sult ok píslir ok vænti engrar aptrlausnar af frændum sínum, fyrir því at þeir hǫfðu tvisvar sinnum áðr leystan hann af heiðnum lǫndum með fjár-hlut, ok þóttisk hann því vita, at þeim myndi þá þykkja bæði mikit fyrir því ok kostnaðarsamt, at ganga undir it iii. sinn. Vel hefir sá maðr er eigi bíðr slíkt ilt þessa heims, sem hann þóttisk þá beðit hafa. Nú gerðisk honum engi annarr til en

1. Óláf: *konrng tf. 39.* 2—3. stúfinn tungunnar: *omv. 39 og ul. art. i* tung. 3—4. er . . . þá—hann: *ul. 39.* 4. ok*(2)*: hino*m* h. *tf. 39.* 5—6. ok miskun | af þegit: *omv. 39.* 6. þagat áðr: þan*n*vg *39.* sótti: þangat *tf. 39.* 8. *Overskr. fra 18, (der dog skr.* -tegnir*); mgl. K; kap. mangler i alle andre hdskrr.* 14. hlœpisk: hliǫpiz *skr. K.* 19. tvisvar —áðr: *sål. Hom.; mgl. K, 18.*

hlaupask í brot ok komask undan, ef þess verðr auðit. Því næst ræðr hann til á náttar-þeli ok drepr son bónda, høggr af honum fótinn ok stefnir svá til skógar með fjǫtri undan. En um morgininn eptir, er lýsti, þá verða þeir varir við ok fara eptir honum með hundum ii., er því váru vanir, at spyrja þá upp, er undan hljópusk, finna hann í skógi, þar sem hann lá ok leyndisk fyrir þeim. Nú taka þeir hann hǫndum ok berja ok beysta ok leika allz konar illa. Síðan draga þeir hann heim, ljá honum lífs at hváru nauðula ok engrar annarrar miskunnar, draga hann til písla ok settu hann þegar í myrkva-stofu, þar er fyrir váru áðr inni xvi. allir kristnir menn, bundu hann þar bæði í járnum ok ǫðrum bǫndum, sem fastast máttu þeir. Svá þótti honum vesǫld ok píslir þær, er fyrr hafði hann haft, sem þat væri skuggi nǫkkurr þess allz ins illa, er fyrr hafði hann haft. Engi maðr sá hann augum í þessi prísund, sá er honum bæði miskunnar; engum manni þótti aumligt um þann U 698
vesaling nema kristnum mǫnnum, er þar lágu bundnir með honum: þeir hǫrmuðu ok grétu hans mein ok sína nauð ok ógæfu. Ok um dag nǫkkurn lǫgðu þeir ráð fyrir hann, báðu, at hann hétisk inum helga Óláfi konungi ok gæfisk til embættis-mannz ok hans dýrðar-húsi, ef hann kvæmisk með guðs miskunn ok hans H 289
bœnum ór þeiri prísund. Nú játaði hann því feginn ok gafsk þegar til þess staðar, sem þeir báðu hann. Nóttina eptir þá þóttisk hann sjá í svefni mann einn ekki hávan standa þar it næsta sér ok mæla við sik á þá leið: »heyrðu, inn aumi maðr, segir hann, hví

9. ok*(1)*: *ul. 18.* 17. fyrr—haft: *sål. K, 18;* þa var honum i garð boret *Norsk hom., vistnok rigt.* 24. ok*(2)*: *sål. K. 18, hvilket godt kan være rigtigt;* í *Norsk hom.* 26. bœnum: *sål. 18;* bǫnar *K.*

rístu eigi upp?«. Hann segir: »lávarðr minn, hvat manna ertu?« segir hann. »Ek em Óláfr konungr, er þú kallaðir á«. »Ó hó, lávarðr minn góðr, segir hann, ek vilda feginn upp rísa, ef ek mætta, en ek ligg járnum bundinn ok þó í fjǫtri með þeim mǫnnum, er hér sitja bundnir«. Síðan heitr hann á hann ok kveðr svá at orðum: »stattu upp skjótt, ok æðrask ekki um, víst ertu nú lauss«. Því næst vaknaði hann ok segir þá sínum félǫgum, hvat fyrir hann hafði borit. Síðan báðu þeir hann upp standa ok freista, ef satt væri. Upp stendr hann ok kendi, at hann var lauss. Nú segja félagar hans aðrir ok kváðu þat honum fyrir ekki koma mundu, þvíat hurð var læst útan ok innan. Þá lagði orð til gamall maðr, er þar sat, meinliga haldinn, ok bað hann ekki tortryggva þessa mannz miskunn, er hann hafði lausn af fengit, *segir* ok svá, at — »því mun hann jartegn við þik gǫrt hafa, at þú skylir hans miskunnar njóta ok heðan lauss verða, en eigi þér til meiri vesalðar ok písla; nú lát við fimt, segir hann, ok leita dura, ok ef þú mátt út komask, þá ertu hólpinn«. Svá gerði hann, fiðr dyrnar þegar opnar, støkkr út jamskjótt ok brot í skóginn. Þegar þeir urðu varir þessa, þá slógu þeir hundum sínum ok fóru eptir sem snúðuligast, en hann liggr ok leynisk ok sér gǫrla, vesall karl, hvar þeir fara eptir honum. Nú villask hundar
U 699 þegar farsins, er þeir liðu at honum, en þeim ǫllum
H 290 viltisk sýnin, svá at engi maðr mátti finna hann, ok lá hann þar fyrir fótum þeim; vendu þeir þá heim aptr þaðan ok veinuðu mjǫk ok hǫrmuðu, er þeir máttu eigi fá staðit hann. Óláfr konungr lét honum ekki tortíma, er hann var til skógar kominn, gaf

2. segir hann: *sål. K;* hann sagþi *18.* 17. *segir: mgl. K, 18; indsat i henhold til Norsk hom.:* sagðe.

honum heyrn ok heilsu alla, er þeir hǫfðu áðr barit hǫfuð alt á honum ok knosat, til þess er hann deyfði. Því næst komsk hann á skip með kristnum mǫnnum tveim, þeim er lengi hǫfðu þar verit þíndir, ok neyttu þá allir saman þess fars-kostar sem ákafast ok fluttusk þá áleiðis af þeim hlaupstigi. Síðan sótti hann til þess helga mannz húss: var þá heill orðinn ok herfœrr. Þá iðraðisk hann sinna heita, gekk á orð sín við þann milda konung ok hljópsk þá á brot um dag ok kom at kveldi til bónda eins, þess er honum veitti herbergi fyrir guðs sakir. Síðan um nóttina, er hann var í svefni, sá hann meyjar iii. ganga til sín, fríðar ok fagrbúnar, ok ortu orða á hann þegar ok bǫrðu hann miklum ávítum, er hann skyldi svá djarfr gerask, at hlaupa fra þeim góða konungi, er honum hafði svá mikla miskunn veitt, fyrst er hann leysti hann ór járnum ok allri prísund, ok firrask þann ljúfa lávarð, er hann hafði á hǫnd gengit. Því næst vaknaði hann felms-fullr ok stóð upp þegar árdegis ok sagði húsbóanda: en sá góði bóandi lét hann engu ǫðru við koma, en venda heim aptr til þess helga staðar. Sá maðr ritaði at uphafi þessa jartegn, er sjálfr sá manninn ok á honum járnastaðinn.

K. 32. Efldr kaupstaðr í Konungahellu. U 701
H 293

[*S E Ó (Fms.) k. 43, (Frís.) k. 29; jfr. Mork.* 191_{24-}]

Sigurðr konungr lét svá mjǫk efla kaupstaðinn í Konungahellu, at þá varð engi ríkari í Nóregi, ok

---

5. saman: *sál. 18, Norsk hom.; mgl. K.* 9. þá: *ul. 18, Norsk hom.* 16. miskunn: *sál. 18, Norsk hom.;* mild*(!) K.* 25. *Overskr. fra 18; mgl. K;* fra .S. k*onvng*i *39;* fra kirkna gerð Sigurðar konungs *J2.* 26. kgr: *sal. 39, J2; ul. K, 18.* svá: *ul. J2 og omv.* efla mjǫk. 27. varð: var *39, J2.*

sat þar lǫngum til landz-gæzlu; hann lét húsa konungs-garð í kastalanum; hann lagði á ǫll heruð, þau er í nánd váru kaupstaðinum, ok svá á býjar-mennina, at á hverjum xii. mánuðum skyldi hverr maðr ix. vetra gamall eða ellri bera til kastalans v. vápnsteina eða aðra v. staura, ok skyldi þá gera hvassa í annan enda ok v. álna háva. Þar í kastalanum lét Sigurðr konungr gera kroskirkju; hon var trékirkja ok mjǫk vǫnduð at efnum ok smíð. Þá er Sigurðr hafði verit konungr xxiiii. vetr, var vígð krosskirkja. Þá lét kon- 1127
ungr þar vera kross inn helga ok marga aðra helga dóma. Sú var kǫlluð Kastalakirkja. Þar setti hann fyrir altári tábolu, er hann hafði gera látit í Griklandi; hon var gǫr af eiri ok silfri ok gyld fagrliga, sett smeltum ok gimsteinum. Þar var skrín, er Eiríkr eimuni Dana-konungr hafði sent Sigurðr konungi, ok plénáríús, ritinn gullstǫfum, er pátríarki gaf Sigurði konungi.

H 294 K. 33. Andlát Sigurðar konungs.

[S E Ó (Fms.) k. 53. (Frís.) k. 38; Fsk. k. 251; Mork. 198₁₃₋₂₂; Ágr. k. 50; Tjodrek k. 34.]

Þrimr vetrum síðarr en Krosskirkja var vígð, fekk Sigurðr konungr sótt; þá var hann staddr í Ósló;

1. sat: hann *tf. J2.* 2. lagði: þat *tf. J2.* 3. kaupstaðinum: kastalanum *J2.* á: *ul. J2.* býjar-: bǫar- *J2.* 6. eða: oc *J2.* 8. var: oc *tf. J2.* ok: þo *tf. J2.* 9. er: *ul. K.* 9—10. verit kgr: *omv. J2.* 10. vetr: *ul. J2.* 13. altári: ha alltara *J2;* allt*eri* *39.* tábolu: tabulum *J2.* 14. hon: oc *J2.* eiri . . silfri: *omv. J2.* gyld: *sål. 39;* gyllt *K, J2.* 15. var: oc *tf. J2.* 17. plénáríús: plenarium *39, J2.* ritinn: rituð *J2 (*ritin *39).* pátríarki: patriarcha *J2.* gaf: hafþe gefið *J2.* 19. *Overskr. fra 18, 39. der dog tf.* iorsala *fara; ingen kap. inddel. J2.* 20. Þrimr: Fʀɪm*(!) 39;* iij. *skr. J2.* 21. Ósló: ǫslo *K;* oslu *J2;* óslo *E.*

hann andaðisk þar einni nótt eptir Máríu-messu í fostu; hann var jarðaðr at Hallvarðzkirkju, lagðr í steinvegginn útar frá kórinum inum syðra megin. Magnús, sonr Sigurðar konungs, var þar þá í býnum; tók hann þar þegar allar konungs féhirzlur, er Sigurðr konungr andaðisk. Sigurðr var konungr yfir Nóregi xxvii. vetr; hann var at aldri xl., ok var hans old góð landz-fólkinu, var þá bæði ár ok friðr.

1130 26. marts.

U 702

1—2. í fǫstu: *sål. J2. E;* um hæstit *K. 39, vistnok ved fejllæsning af den fælles originals istandbringer.* 2. -kirkju: oc var *tf. J2.* 3. kórinum: cór *39;* kornum *J2.* inum: *ul. J2.* 4. sonr: s. *alle.* Sig. kgs: hans *J2.* þar: *ul. J2.* býnum: bǫnum *J2.* 5. þar: *ul. J2.* kgs: *ul. J2.* 5—6. er—andaðisk: *ul. J2.* 6. var kgr: *omv. J2.* 7. xxvii. vetr: *omv. 39;* vij oc xx *J2 (ul.* vetr*).* at aldri | xl.: *omv. J2 og skr.* lx. 8. -fólkinu: *uden art. J2.*

Uphaf Magnús blinda.

K. 1.

[Blind. (Fms.) k. 1, 2, (Frís.) k. 1; Ágr. k. 50, 51: Fsk. k. 252, 254: Mork. 198_{24-32}. 200_{24-5}.*]*

H 295 U 703 Magnús, sonr Sigurðar konungs. var tekinn til 115 konungs í Ósló yfir land alt, svá sem alþýða hafði svarit Sigurði konungi. Gerðusk þá þegar margir menn handgengnir ok svá lendir menn. Magnús var hverjum manni fríðari, er þá var í Nóregi; hann var maðr skapstórr ok grimmr, atgorvimaðr var hann mikill, en vinsælð foður hans heimti hann mest til alþýðu vináttu. Hann var drykkju-maðr mikill. fégjarn, óþýðr ok ódæll. Haraldr gilli var maðr léttlátr, kátr, leikinn, lítillátr, orr, svá at hann sparði ekki við vini sína, ráðþægr, svá at hann lét aðra ráða með sér ollu því, er vildu. Slíkt alt dró honum til vinsælða ok orðlofs; þýddusk hann þá margir ríkis-menn engum mun síðr en Magnús. Haraldr var þá í Túnsbergi. er hann spurði andlát Sigurðar konungs, bróður síns. Átti hann þá þegar stefnur við

---

1. *Overskr. fra K. 18, 39. der dog skr.*: son*ar* Sig*v*rðar k*onvng*s *for* blinda; Magnuse gefit konungs nafn *J2.* 3. sonr: son *J2;* s. *de øvrr.* 4. Ósló: Auslo *J2;* óslu *E.* 5. þegar: *ul. J2.* 6. menn*(1)*: honum *tf. J2.* 8. maðr: *ul. J2.* grimmr: *ok tf. 39.* var hann: *ul. 39, J2.* 9—10. en—mikill: *ul. J2; ok tf. 39.* 11. ok: *ul. 39.* 12. kátr: oc *tf. J2.* svá at: *ul. J2.* 14. alt: *ul. J2.* honum: hann *J2.* 15. -sælða: -sældar *J2.* 16. ríkis-: rik*ir* *39.*

vini sína, ok réðu þeir þat af, at eiga Hauga-þing H 296 þar í býnum. Á því þingi var Haraldr til konungs tekinn yfir hálft land; váru þá kallaðir þat nauðungareiðar, er hann hafði svarit fǫðurleifð sína af hendi sér. Tók Haraldr sér hirð ok gerði lenda menn, drósk honum brátt lið engum mun minna en Magnúsi konungi. Fóru þá menn í milli þeira, ok stóð svá vii. nætr. En fyrir því at Magnús fekk lið miklu minna, þá sá hann engan annan sinn kost en skipta landi við Harald. Var þá svá skipt, at hálft ríki skyldi hvárr þeira hafa við annan, þat er Sigurðr konungr hafði haft, en skip ok borðbúnað ok gørsimar ok alt lausafé, þat er Sigurðr konungr hafði átt, U 704 hafði Magnús konungr, ok undi hann þó verr sínum hluta, ok réðu þó landi nǫkkura hríð í friði, ok hugðu þó mjǫk sér hvárir. Haraldr konungr gat son, er Sigurðr hét, við dóttur Guthorms grábarða. Haraldr konungr fekk Ingiríðar, dóttur Rǫgnvaldz; hann var sonr Inga konungs Steinkelssonar. Magnús konungr átti Kristín, dóttur Knúts lávarðar, systur Valdimars Dana-konungs. Magnús varð henni ekki unnandi ok sendi hana aptr suðr til Danmerkr, ok gekk honum alt síðan þyngra; fekk hann óþokka mikinn af frændum hennar.

2. býnum: *med* ǫ *J2*. 3. tekinn: þar i bǫnum *tf. J2*. 4. sína: *ul. J2*. 5. sér: þa *tf. 39. J2*. menn: oc *tf. J2*. 6. brátt: *ul. J2*. 10. landi: riki *J2;* rikino *39*. við Harald: i helminga *J2*. 11. hvárr . . . hafa: *omv. J2 og ul.* þeira. 13. þat—átt: *ul. J2*. 14. kgr: einn *tf. J2*. 15. hluta: lut *J2*. landi | nǫkkura hríð: *omv. J2*. 16. þó: *ul. J2*. kgr: *ul. J2*. 17. son: við þoru *tf. J2*. við dóttur: þora var dottir *J2*. 20. Kristín: *sål. K. 39;* Kristino *J2*. 21. Magnús: konungr *tf. J2*. 22. aptr suðr: *omv. J2*.

H 297 K. 2. Frá her Haraldz konungs ok Magnús konungs.

[Blind. (Fms.) k. 3. 4. (Frís.) k. 2. 3: Fsk. k. 252.]

Þá er þeir hǫfðu konungar verit iii. vetr Magnús
konungr ok Haraldr konungr, sátu þeir inn iiii. vetr 1133-4
báðir norðr í kaupangi, ok veitti hvárr ǫðrum heim-
boð, ok var þó æ við bardaga búit með liðinu. En
at vári sœkir Magnús konungr með skipa-liði suðr 1134
fyrir land ok dró lið at sér alt, þat er hann fekk;
leitar þá þess við vini sína, ef þeir vildi fá honum
styrk til þess, at taka Haraldr af konungdóminum ok
miðla honum slíkt af ríki, sem honum sýndisk, tjár
þat fyrir þeim, at Haraldr hafði svarit ríki af hendi
sér. Fekk Magnús konungr til þess samþykki margra
ríkis-manna. Haraldr fór til Uplanda ok it øfra austr
til Víkr; dró hann ok lið at sér, þá er hann spurði
til Magnús konungs; ok hvar sem þeir fóru, hjoggu
hvárir bú fyrir ǫðrum ok svá drápusk þeir menn
fyrir. Magnús konungr var miklu fjǫlmennari, þvíat
hann hafði allan þora landz til liðsamnaðar. Haraldr
var í Vík austan fjarðar ok dró at sér lið, ok tók
þá hvárr fyrir ǫðrum bæði menn ok fé. Þar var þá
með Haraldi Kristrøðr, bróðir hans sammœðri, ok

---

1. *Overskr. fra 18; mgl. K;* fra Magnvsi *ok* haʀalldi *39; ingen kap. inddel. J2.* 3. hǫfðu: ii. *tf. 39 og omv.;* verit kgar. iii. vetr: ij vetr eða iij *J2.* 3—4. Magnús—kgr*(2): ul. J2.* 4. kgr*(bis) ul. 39.* sátu: sottu *J2.* 5. kaupangi: kaupang *J2.* 6. æ: *ul. J2.* búit: *ul. 39. E.* 7. kgr: *ul. J2, 39.* 8. alt—fekk: or hverio fylki *J2.* 9—10. ef—þess: *ul. J2.* 9. vildi: vili *39.* 11. slíkt af: *omv. J2 og ul.* ríki. slíkt | af ríki: *omv. 39.* honum sýndisk: licar *J2.* 12. hafði: hafe *J2.* svarit: fyʀ *tf. J2.* ríki: *med art. 39. J2.* 13. Fekk: fær *J2,* til: *ul. 39.* 14. Haraldr: konungr *tf. J2.* 16. kgs: *ul. J2.* 19. hafði: haft *tf. J2.* 20. Vík: *med art. J2.* 20—21. tók . . . hvárr: tocu . . hvarir *J2.* 22. Haraldi: konunge *tf. J2.*

lendir menn váru margir með honum. ok þó miklu
fleiri með Magnúsi konungi. Haraldr konungr var
með sitt lið, þar sem heitir Fors á Ránriki, ok fór H 298
þaðan út til sjávar. Láfranzvǫku-aptan mǫtuðusk 10. august
þeir at náttverði, þar sem heitir Fyrileif; en varð- U 705
menn váru á hestum ok heldu hestvǫrð alla vega
frá bœnum; ok þá verða varðmenn varir við lið Magnus
konungs, at þeir fóru þá at bœnum; ok hafði Magnús
lx. hundraða manna, en Haraldr hafði xv. hundruð
manna. Þá kómu varðmenn ok báru njósn Haraldi
konungi ok segja, at lið Magnús konungs var þá
komit at bœnum. Haraldr svarar: »hvat mun Magnús
konungr frændi vilja?; eigi mun þat, at hann myni
vilja berjask við oss«. Þá segir Þjóstólfr Álason:
»herra, svá munuð þér verða gera ráð fyrir yðr ok
liði yðru, sem Magnús konungr myni hafa til þess
her saman dregit í alt sumar. at hann myni ætla at
berjask, þegar er hann finnr yðr«. Þá stóð konungr
upp ok mælti við sína menn, bað þá taka vápn sín.

---

1. lendir—honum: margir aðrir lendir menn *J2*. 2. kgi: *herefter nyt kap. i 39 med overskr.: fra* herliði har*alldz* kon*ungs. i J2 med overskr.:* fall Ingimars af Aski. 3. sitt lið: *omv. J2*. sem: *ul. K (18)*. á: i *39, J2*. 4. sjávar: sæfar *J2*. 6. ok—hestvǫrð: *ul. J2*. 7. bœnum: *med* y *39 her og i det følg.* varðmenn: þeir *J2*. 8. Magnús: konungr nær *tf. 39. J2*. 9. Haraldr: konungr *tf. J2*. 10. kómu . . . -menn: com . . -maðr *J2*. báru: bar *J2*. 12. Haraldr: konungr *J2*. hvat: hv*art 39*. 13. kgr: *ul. J2*. 13—14. vilja—vilja: *ul. 39*. 13. þat, at . . myni: *ul. J2*. 14. oss: mic *J2*. 15. munuð: mano *39, J2*. gera ráð: rað at gera *39. J2*. 16. hafa | til þess: *omv. J2;* til þess *ul. 39*. 17. at*(1): ok 39*. 18. er: *ul. J2*. 19. bað—sín: takit þer vapn yðr *J2*.

— »ef Magnús vill berjask, þá skolum vér ok berjask«. Þar næst var blásit, ok gekk lið Haraldz konungs alt út frá býnum í akrgerði nǫkkut ok settu þar upp merki sín. Haraldr konungr hafði ii. hringa-brynjur, en Kristrøðr, bróðir hans, hafði enga brynju, er kallaðr var inn hraustasti maðr. Þá er Magnús konungr ok hans menn sá lið Haraldz konungs, þá fylkðu þeir sínu liði ok gerðu svá langa fylkingina, at þeir skyldu kringja alt um lið Haraldz konungs; svá segir Halldórr skvaldri:

205. Magnús fekk þar miklu,
margs gengis naut, lengri
(valr nam vǫll at hylja
varmr) fylkingar arma.

H 299 K. 3. Orrosta á Fyrileif.

[Blind. (Fms.) k. 4, 5, (Frís.) k. 4; Fsk. k. 252.]

Magnús konungr lét bera fyrir sér krossinn helga 1134
í orrostu; varð þar orrosta mikil ok hǫrð. Kristrøðr konungs-bróðir hafði gengit með sína sveit í miðja fylking Magnús konungs ok hjó til beggja handa, ok stukku fyrir honum menn tvá vega. Ok einn hverr búandi ríkr, sá er verit hafði í liði Haraldz konungs, var staddr á bak Kristrøði; hann reiddi upp kesjuna

1. ef—berjask*(2)*: oc skolum ver beriazc ef Magnus konungr frændi minn vill beriaz *J2*; þá—berjask*(2) ul. K; (i 18. 39).* 2. Þar—var: var þa *J2*. 3. býnum: *med* ǫ *J2*. 5. brynju: *ul. 39*. 7. þá: *ul. J2*. 8. fylkingina: *uden art. J2*. 9. skyldu kringja: kringðu *J2*.

11—14. **205. vísa.** 1. þar: er *tf. J2*. 2. naut: hann *tf. alle.*

15. *Overskr. fra 18, 39; mgl. K; ingen kap. inddel. J2.* 17. varð þar: þar var *J2*. 20. tvá vega: tvegia vegna *J2*. 21. búandi: *sål. J2;* bondi *de øvrr.* kgs: *ul. J2*.

tveim hǫndum, lagði í gǫgnum herðarnar ok kom fram í brjóstit, ok fell Kristrøðr þar. Þá mæltu margir, er hjá stóðu, hví hann gerði þetta it illa verk. Hann segir: »nú veit hann þat, er þeir hjoggu bú U 706 mitt í sumar ok tóku alt, þat er heima var, en hǫfðu mik nauðgan í her með sér; slíkt hugða ek honum fyrr, ef ek fenga fǫng á«. Eptir þat kom flótti í lið Haraldz konungs, ok flýði hann sjálfr ok alt lið hans. Þá var fallit mart af liði Haraldz konungs: þar fekk bana-sár Ingimarr af Aski Sveinsson, lendr maðr ór liði Haraldz konungs, ok nær lx. hirðmanna. Haraldr konungr flýði þá austr í Vík til skipa sinna ok fór H 300 síðan til Danmerkr á fund Eiríks konungs eimuna ok sótti hann at trausti; þeir funnusk suðr á Sjálandi. Eiríkr konungr tók vel við honum ok mest fyrir því, at þeir hǫfðu svarizk í brœðra-lag: hann veitti Haraldi at veizlu ok yfirferð Halland ok gaf honum viii. langskip reiðalaus. Eptir þat fór Haraldr konungr norðr um Halland ok þá kom lið til hans. Magnús konungr lagði land alt undir sik eptir orrostu þessa; grið gaf H 301 hann ǫllum mǫnnum, er sárir váru, ok lét grœða sem sína menn ok kallaði sér þá land alt; hann hafði þá alt it bezta mannval, er í var landinu. En er þeir

1. hǫndum: oc *tf. J2.* 2 brjóstit: briostino *J2.* Kr. þar: *omv. J2.* 3. gerði—illa: fǫri sva oc gerþi sva illt *J2.* 4. segir: sv' *39, J2.* hann: ec*(!) 39.* 6. slíkt hugða: slikan hugsaþa *J2.* 7. fǫng: efni *J2.* á: í *39.* 8. kgs: *ul. J2.* 9. Þá—mart: mart fell *J2.* 10. Sveinsson | lendr maðr: *omv. 39.* 12. í Vík: til vikr *J2.* 13. eimuna: æym-*skr. 39.* 14. á: i *39.* Sjá-: Sma- *J2.* 17. at veizlu: *ul. J2.* ok yfirferð: til yfirferðar *J2; ul. 39.* 18. reiða-: ræiðo- *39.* 19. þá kom: *omv. J2.* 20. þessa: *ul. J2.* 21. mǫnnum: þeim *tf. J2.* 22. kallaði: hann *tf. J2.* land: *med art. J2.* hann hafði: *omv. J2.* 23. alt: *ul. J2.* mann-: *sål. 39, J2; ul. K (18).* í var: *omv. J2.*

réðu ráðum sínum, þá vildi Sigurðr Sigurðarson ok Þórir Ingiríðarson ok allir inir vitrustu menn, at þeir heldi flokkinum í Víkinni ok biði þar, ef Haraldr kvæmi sunnan. Magnús konungr tók hitt með einræði sínu, at hann fór norðr til Bjǫrgynjar ok settisk þar um vetrinn, en lét lið fara frá sér, en lenda menn til búa sinna.

K. 4. Dauði Ásbjarnar ok Nereiðs.

[Blind. (Fms.) k. 6, (Frís.) k. 5; Fsk. k. 253.]

Haraldr konungr kom til Konungahellu með liði 1134
því, er honum hafði fylgt ór Danmǫrk. Þá hǫfðu þeir þar samnað fyrir, lendir menn ok býjar-menn, ok settu fylking upp frá býnum; en Haraldr konungr gekk upp frá skipum sínum ok gerði menn til bónda-liðs ok beiddi af þeim, at þeir verði honum eigi vígi land sitt, ok lézk eigi mundu meira beiðask en hann átti at réttu at hafa, ok fóru menn milli. Um síðir gáfu bœndr upp samnaðinn ok gengu til
U 707 handa Haraldi konungi; þá gaf Haraldr til liðs sér lén ok veizlur lendum mǫnnum, en réttar-bœtr bóndum þeim, er í lið snørusk með honum. Eptir þat samnaðisk mikit fólk til Haraldz konungs; fór hann austan um Víkina ok gaf góðan frið ǫllum mǫnnum nema mǫnnum Magnús konungs; þá lét

2. at: ok(!) *K.* 4. kvæmi: leitaði *39*, *J2.* kgr: *ul. J2.* 6. lið: *med art. J2.* 8. *Overskr. fra 18; mgl. K;* fra Haralldi konungi *39*, *J2.* 9—10. liði því: lið þat *39*, *J2.* 11. þeir: beiar menn *J2.* þar: *sål. 39, J2; ul. K.* lendir menn: *ul. J2.* 12. býnum: *med* ǫ *J2.* en: er *tf. K; mgl. de øvrr.* 13. upp frá: af *39*, *J2.* 14—15. verði—eigi: mundi eigi veria *J2;* veri *skr. K (ikke 18).* 15. sitt: hans *J2.* meira beiðask: *omv. J2.* 16. milli: i millom *J2.* 17. Um: oc of *J2;* Of *39.* bœndr: þeir *J2.* 18. Haraldr: hann *J2.* 21. H. kgs: hans *J2.* 22. um: of *J2.* 23. mǫnnum: menn *J2 og ul. det følg.* þá.

hann ræna eða drepa, hvar sem hann stóð þá. Ok þá er hann kom austan til Sarpsborgar, ok tók þar ii. lenda menn Magnús konungs, Ásbjǫrn ok Nereið, bróður hans, ok bauð þeim kost at annan skyldi H 302 hengja, en ǫðrum steypa í forsinn Sarp, ok bað þá sjálfa kjósask at; Ásbjǫrn kaus at fara í Sarp, þvíat hann var ellri, en sá þótti dauðinn enn grimmligri, ok var svá gǫrt; þess getr Halldórr skvaldri:

206. Ásbjǫrn varð, sás orðum
illa helt við stilli,
(gramr fœðir val víða
vígs) í Sarp at stíga;
Nereið lét gramr á grimman
grandmeið Sigars fjanda,
húsþinga galt, hengja,
hrannbáls glǫtuðr mála.

Eptir þat fór Haraldr konungr norðr til Túnsbergs, ok var þar vel við honum tekit; samnaðisk þar ok til hans herr mikill.

K. 5. Ráða-gǫrð.

[Blind. (Fms.) k. 7, (Frís.) k. 6; Fsk. k. 253.]

Magnús konungr sat í Bjǫrgyn ok spurði þessi 1134 tíðendi. Þá lét hann kalla á tal við sik hǫfðingja

1. ræna . . . drepa: *omv. J2.* 2. þá: *ul. J2.* ok: þa *39; ul. J2.* tók: hann *tf. 39, J2.* 4—5. annan . . . hengja: annaʀ . . hanga *J2.* 5. sjálfa: *ul. J2.* 7. dauðinn enn grimmligri: *omv. J2.* var svá: *omv. 39.*

9—16. **206. vísa.** 1. sás: sa er *alle.* 3. við: um *39, J2.* 4. vígs: vig *39.* 8. glǫtuðr: glatuð *K.*

18. honum: *þeim 39.* þar: *sål. 39, J2; ul. K.* 20. *Overskr. fra 18; mgl. K;* fra Magnusi konungi *39. J2.* 21. spurði: spyʀ *J2 = l. 323₁.* 22. við sik: með ser *J2.*

þá, er váru í býnum, ok spurði ráðs, hvernug með skyldi fara. Þá segir Sigurðr Sigurðarson: »hér kann ek gott ráð til leggja: láti þér skipa skútu með góðum drengjum ok fá til at stýra mik eða annan lendan mann, at fara á fund Haraldz konungs, frænda þíns, at bjóða honum sættir, eptir því sem rétlátir menn gera í milli ykkar, þeir sem eru í landinu, ok þat at H 303 hann skal hafa ríki hálft við yðr; ok þykki mér líkligt með orða-fulltingi góðra manna, at Haraldr konungr þekkisk þetta boð ok verði þá sætt milli yðar«. Þá segir Magnús konungr: »ek vil ok eigi þenna kost, eða hvat stoðar þá þat, er vér unnum alt ríkit undir oss í haust, ef vér skolum nú miðla hálft ríkit — ok gefið þar til annat ráð«. Þá segir Sigurðr Sigurðar- U 708 son: »svá sýnisk mér, sem lendir menn þínir setisk nú heima ok vili eigi koma til þín, þeir er í haust báðu þik heimleyfis: gerðir þú þá mjok móti mínum ráðum, er þú dreifðir þá svá mjǫk því fjǫlmenni, er vér hǫfðum, þvíat ek þóttumk vita, at þeir Haraldr mundu leita aptr í Víkina, þegar er þeir spyrði, at þar væri hǫfðingjalaust. Nú er til annat ráð, ok er þat ilt, ok kann þó vera at hlýði: ger til gesti þína

1. er: sem *J2.* býnum: *med* ǫ *J2.* ráðs: *ul. J2.* hvernug: -ig *skr. 39.* með: *sål. 39, J2;* menn *K og skr.* scyldo (skal *J2)* 2. segir: sv̓ *39, J2.* 4. fá: fai *J2.* 5. at: oc *J2.* 6. at: oc *39, J2.* 7. í milli | ykkar: *omv. J2.* sem: *ul. J2.* 8. skal hafa: hafe *J2.* ríki hálft: *omv. J2.* 9. með . . fulltingi: við . . fullting *J2.* 11. segir: sv̓ *39, J2.* ek: eigi *J2.* ok eigi: ec *J2.* 12—13. alt ríkit[3] | undir oss[2] | í haust[1]: *omv. J2.* 13. ef: er *39.* hálft ríkit: af þi helming *J2.* 14. þar: *ul. J2.* Þá—Sigurðars.: Sigurðr sv̓ *J2;* sv̓ *skr. 39.* 15. mér: herra *tf. J2.* lendir: l*andz(!) 39.* þínir: yðrir *J2.* 17. mjǫk: i *tf. J2.* 18—21. dreifðir—laust: lezt þa fara fra þer allar þinar sveitir *J2.* 21. annat: þat *J2.* 22. þat: þo *J2.* þína: *ul. 39. J2.*

ok annat lið með þeim, lát fara heim at þeim lendum mǫnnum ok drepa þá, er nú vilja eigi við skipask nauðsyn þína, en gef eignir þeira þeim nǫkkurum, er yðr eru øruggir, þótt áðr sé eigi mikils verðir; lát þá keyra upp fólkit, hafið eigi síðr illa menn en góða; farið síðan austr í móti Haraldi með því liði, er þér fáið, ok berizk«. Konungr segir: »óvinsælt mun þat verða at láta drepa mart stórmenni, en hefja upp lítilmenni; hafa þeir opt eigi síðr brugðizk, en verr skipat landit; vil ek enn heyra fleiri ráð þín«. Sigurðr svarar: »vandask mér nú ráða-gǫrðirnar, er þú vill eigi sættask ok eigi berjask; fǫru vér þá norðr til Þrándheims, þannug sem landzmeginit er mest fyrir oss, ok tǫkum lið þat alt um H 304 leið, er vér fám; kann þá vera, at þeim Elfargrímum leiðisk at rekask eptir oss«. Konungr svarar: »ekki vil ek flýja fyrir þeim, er vér eltum í sumar — ok ráð mér betra ráð«. Þá stóð Sigurðr upp ok bjósk braut at ganga ok mælti: »ek skal þá ráða þér þat ráð, er ek sé, at þú vill hafa ok framgengt mun

1. lát: *sål.* *J2;* lata *K (18);* at *39.* heim: *ul.* *J2.* 2. ok—þá: *ul.* *J2.* 2—3. við—þína: stoða yðra naðsyn *J2.* 3. gef: gefit *J2.* nǫkkurum: monnum *J2.* 4—5. yðr—fólkit: nu vilia yðr lið veita *J2.* 4. verðir: virþir *39.* 5. lát: latit *39.* 5—6. illa . . . góða: *omv.* *J2.* 6. austr: *ul.* *J2.* í: *ul.* *39, J2.* móti: mot *J2.* Haraldi: konunge oc berizc *tf.* *J2.* með: við *J2.* 6—7. því liði: þat lið *39. J2.* 7. þér—berizk: yðr vill fylgia *J2.* segir: sv' *39, J2.* 12. þú vill: þer vilit *J2;* villt *skr.* *39.* 13. fǫru: -um *skr.* *39. J2.* þá: siþan *J2.* þannug sem: þangat er *J2;* er *39.* 13—14. landz-meginit: landzmegn *(ɔ: -nit) K;* -megin *skr.* *39;* megin lanzins *J2.* 14. er—ok: *ul.* *J2* lið þat: *omv.* *J2.* 14—15. um leið: *ul.* *J2.* 16. ekki: eigi *J2.* 17. vil ek: viliom ver nu *J2.* 18. ráð*(1)*: þu *tf.* *J2.* 19. braut—ganga: til bratganngu *J2;* brot *skr.* *39.* þá: nu *J2.* 20. ráð: *ul.* *39, J2.*

verða: sit hér í Bjǫrgyn, þar til er Haraldr kømr með múga hers, ok munuð þér annat hvárt verða þola bana eða skǫmm« — ok var Sigurðr ekki lengr á þessu tali.

K. 6. Frá liði Haraldz konungs.

[Blind. (Fms.) k. 8, (Frís.) k. 7; Fsk. k. 254.]

Haraldr konungr fór austan með landi ok hafði
allmikinn her. Var þessi vetr kallaðr múga-vetr. 1134—5
Haraldr kom til Bjǫrgynjar jóla-aptan ok lagði liðinu 24. decbr.
í Flóruvága ok vildi eigi berjask um jólin fyrir helgi
sakir: en Magnús konungr lét búask við í býnum:
U 709 hann lét reisa valslǫngu út í Hólmi ok hann lét gera
járnrekendr ok sumt af viðum ok leggja um þveran
váginn yfir frá konungs-garði; hann lét slá herspora
ok kasta yfir á Jóansvǫllu, ok eigi meirr en iii. daga
var heilagt haldit um jólin, at eigi væri smíðat. En
affara-dag jólanna þá lét Haraldr konungr blása til 7. januar
brautlǫgu liðinu: dcccc. manna hǫfðu samnazk til
Haraldz konungs um jólin.

---

2. munuð: mono *39;* mano *J2.* verða: at *tf. J2.* 4. þessu tali: þessi stefnu *J2.* 5. *Overskr. fra 18; mgl. K; fra* h. *konvngi 39;* Magnus konungr handtekinn *J2.* 7. -mikinn her: -mikit liþ *J2.* 10—11. lét—hann*(1): ul. J2.* 13. -garði: bryggio *J2 og tf.:* til norðnes oc til munka bryggio. 14. kasta: niðr *tf. J2.* Jóans-: ions *39. J2;* -vallum *skr. J2.* 16. þá: *ul. J2.* 17. braut-: brot- *39. J2.* -lǫgu: ollu *tf. 39. J2.* dcccc.: *sål. nærmest 18.* d *har en utydelig form; K læser* n' *(ɔ:* nær*)* cccc.; *sikkert har her originalen været noget utydelig;* ix. h. *39;* ix hundr. *J2.* 18. Haraldz kgs: liðs við Harralld *J2.*

K. 7. Tekinn Magnús konungr. H 305

[Blind. (Fms.) k. 8, (Frís.) k. 8, 9; Fsk. k. 254. Mork. 198[illegible] — 199[illegible]]

Haraldr konungr hét á inn helga Óláf konung 1135
til sigrs sér, at láta Óláfskirkju gera þar í býnum með sínum eins kostnaði. Magnús konungr setti fylking sína út í Kristskirkjugarði, en Haraldr reri fyrst at Norðnesi; en er þeir Magnús konungr sá þat, snøru þeir inn í býinn ok inn í vágs-botn. En er þeir fóru inn um stræti, þá hljópu margir býjar-menn inn í garða ok til heimilis síns, en þeir, er yfir gengu á vǫlluna, hljópu á hersporana. Þá sá þeir Magnús, at Haraldr hafði róit ǫllu liðinu yfir í Hegravík ok gengu þar upp á bakka fyrir ofan býinn; þá snørisk Magnús konungr út eptir stræti; flýði þá liðit frá honum, sumt í fjallit upp, sumt upp um Nunnusetr, sumt í kirkjur eða falsk í ǫðrum stǫðum. Magnús gekk út á skip sitt, en þeim var engi kostr í brot at fara, þar er járnrekendr gættu fyrir útan; fylgði ok fátt manna konungi, váru þeir fyrir því til enkis fœrir; svá segir Einarr Skúlason í Haraldzdrápu:

---

1. *Overskr. fra 18; mgl. K;* fra haralldi konvngi *39; ingen kap. inddel. i J2.* 2. H. kgr: hann *J2.* 3. Ól.-kirkju gera: *omv. 39, J2.* þar: *ul. J2.* býnum: *med* ǫ *J2.* 6. fyrst: fyr*(!) 39.* kgr: *ul. 39, J2.* 7. býinn: *med* ǫ *J2 og sål. i det følg.* 8. býjar-: bior- *J2.* 9. garða: sina *tf. 39, J2.* til: *ul. J2.* yfir: eptir varu*(!) J2.* 11. Haraldr: konungr *tf. J2.* 12. gengu: þeir *tf. J2.* á bakka: oc sva *J2.* snørisk: sneri *39, J2.* 13. liðit: *uden art. 39.* 14. fjallit: *uden art. J2.* 15. eða—stǫðum: *ul. J2.* Magnús: konungr *tf. 39, J2.* 16. í: *ul. 39, J2.* brot: brævt *J2.* 17. þar er: þvíat *J2;* þar at *39.* járn-: *ul. J2.* fylgði: honum *tf. J2 og ul. det følg.:* kgi. 18. enkis: enskis *39, J2.* 19. í Har.-drápu: *ul. J2.*

207. Luku vág viku,
vara kostr fara
brúns. Bjǫrgynjar.
braut hás skrautum.

Litlu síðarr kómu menn Haraldz konungs út á skipin: var þá handtekinn Magnús konungr; en hann sat H 306 aptr í fyrirrúmi á hásætis-kistu ok með honum Hákon faukr, móður-bróðir hans, inn vænsti maðr ok kallaðr eigi vitr, ok Ívarr Ǫzurarson ok margir aðrir vinir hans váru þá handteknir, en sumir þegar drepnir.

K. 8. Dauði Reinaldz byskups.

[Blind. (Fms.) k. 9, (Frís.) k. 10; Fsk. k. 254; Mork. 199_{15-29}.]

U 710 Haraldr konungr átti þá stefnur við ráðuneyti 1135 sitt ok beiddi þá ráða-gǫrðar með sér, ok at lykðum þeirar stefnu fengusk þeir órskurðir, at taka Magnús svá frá ríki, at hann mætti eigi kallask konungr þaðan í frá. Var hann þá seldr í hendr konungs þrælum, en þeir veittu honum meizlur, stungu út augu hans ok hjoggu af annan fót, en síðarst var hann geldr. Ívarr Ǫzurarson var blindaðr, Hákon

1—4. **207. vísa.** 3. brúns: bryns *alle.* 4. hás: ha *sammen med* skrautum *alle.*

5. Litlu: *Her nyt kap. i 39 med overskr.*: handtek*inn* magn*vs* k*onvngr.* skipin: scipit *J2.* 6. en: er *J2.* 7. Hákon: *ul. 39 og skr.*: fácr. 8. ok: *sål. 39, J2;* En *K.* 10. sumir: varu *tf. J2.* þegar drepnir: *omv. J2.* 11. *Overskr. fra 18; mgl. K;* Magnus konungr blindaðr *39. J2.* 12. stefnur: stefnu *J2.* 12—13. ráðu-—sitt: vine sina *J2.* 13. ok*(2)*: enn *J2.* 14. þeirar: *sål. 18, 39;* þessarrar *K.* þeirar—órskurðir: kom þat up *J2.* 15. svá—ríki: af konungdomi sva *J2.* kallask kgr: *omv. J2.* 16. þaðan í frá: *ul. J2.* 18. af: *ul. J2.* fót: undann honum *tf. J2.* 19. var: oc *tf. J2.* blindaðr: enn *tf. J2.*

faukr var drepinn. Eptir þetta lagðisk land alt undir ríki Haraldz konungs. Gerðisk þá mjǫk eptir leitat, hverir mestir hǫfðu verit vinir Magnús konungs eða hverir mest mundu vita féhirzlur hans eða gørsimar. Krossinn helga hafði Magnús haft með sér, síðan er Fyrileifar orrosta hafði verit, ok vildi hann ekki til segja, hvar þá var kominn. Reinaldr byskup í Stafangri var enskr ok fégjarn mjǫk kallaðr; hann var kærr vinr Magnús konungs, ok þótti mǫnnum þat líkligt, at honum myndi fengin til varðveizlu stórfé ok dýrgripir; váru menn sendir eptir honum ok kom hann til Bjǫrgynjar; váru þá kenzl þessi H 307
borin á hendr honum, en hann synjaði ok bauð skírslur fyrir. Haraldr vildi ekki þat; hann lagði á byskup at gjalda sér xv. merkr gullz. Byskup segir, at hann vill eigi svá vesla stað sinn, vill heldr hætta lífi sínu. Síðan hengðu þeir Reinald byskup út í Hólmi við valslǫnguna; en er hann gekk til gálgans, hristi hann bótann af fœti sér ok mælti ok sór um: »eigi veit ek meira fé Magnús konungs, en þat sem þar er í bótanum«. Þar var í einn gullhringr.

---

1. faukr: fácr *39.* var: *ul. J2.* þetta: þat *J2.* 2. ríki—kgs: Haralld konung *J2.* 3. mestir: mest *39.* hǫfðu verit: veri *J2.* 4. mundu: munde *J2.* eða: *ok 39.* 5. Magnús: kgr *tf. J2.* 6. Fyrileifar: *sål. J2;* -leifs *skr. K. 39.* hafði verit: var *J2;* varþ *39.* hann: þa *tf. J2.* 7. þá var: hann var þa *J2.* kominn: *herefter nyt kap. i J2 med overskr.:* Hengðr byskup. Reinaldr: -ald*us skr. 39.* 8. fégjarn . . kallaðr: *omv. J2.* 9. vinr: vin *alle.* 10. fengin: fengit *J2;* fang- *skr. 39.* 13. hendr honum: hann *J2.* 14. fyrir: sic *tf. J2.* Haraldr: konungr *J2.* hann: oc *J2.* 15. segir: q̄z *J2;* sv̓ *39.* 16. at—vesla: eigi sva vilia vesæla *J2.* 17. Reinald: *sål. 39;* ƙ *ved fejllæsn. K;* -all *skr. J2.* 19. ok*(1):* hann *J2.* mælti: þa *tf. J2.* sór: svarþe *J2.* 21. einn gullhr.: *omv. J2;* Rein: *tf. J2;* R. *tf. 39.*

Byskup var jarðaðr í Norðnesi at Mikjálskirkju, ok var þetta verk mjǫk lastat. Síðan var Haraldr einn konungr yfir Nóregi, meðan hann lifði.

K. 9. Undr í Konungahellu.

[Blind. (Fms.) k. 10, (Frís.) k. 11.]

Fimm vetrum eptir andlát Sigurðar konungs urðu 1135
tíðendi mikil í Konungahellu. Þeir váru þar þá
U 711 sýslu-menn Gothormr, sonr Haraldz flettis, ok Sæmundr húsfreyja. Hann átti Ingibjǫrgu, dóttur Andréás prests Brúnssonar; þeira synir Páll flípr ok Gunni físs. Ásmundr hét sonr Sæmundar laungetinn. Andréás Brúnsson var mikill merkismaðr; hann sǫng at Krosskirkju; Solveig hét kona hans. Með þeim var þá at fóstri ok upfœzlu Jóan Loptsson ok var xi. vetra gamall. Loptr prestr Sæmundarson, faðir Jóans, var
H 308 ok þar. Dóttir Andréás prests ok Solveigar hét Helga, er Einarr átti. Þat barsk at í Konungahellu dróttins-nótt ina næstu eptir páska-viku, at gnýr varð mikill úti á strætum um allan býinn, sem þá er konungr fór með alla hirð sína, ok hundar létu svá illa, at eigi mátti varðveita, ok brutusk út; en allir, er út kómu, urðu galnir ok bitu alt þat, er fyrir varð, menn

---

1—2. var þetta . . . lastat: varu þessi . . . læstuð *J2*. 3. yfir: i *J2*. 4. *Overskr. fra 18, 39; mgl. K;* Gnyr *J2*. 5. Fimm: Fám *39*. 6. þar: *ul. 39*. 7. Goth-: *med* u *39. J2*. 8. Andréás: *sål. 39;* -dres *skr. K, J2 = l. 10*. 9. synir: varu *tf. J2*. Páll: Andres *J2*. flípr: *sål. E, J2;* philippus *K, 39 (18)*. 10. Ás-: Aug-*(!) K*. 13. Jóan: ion *alle*. xi.: x. *J2*. 14—15. faðir J. | var—þar: *omv. J2;* ions *skr. J2;* ioans *de øvrr*. 14. var: þa *tf. 39 (18)*. 15. Andréás: *sål. K, 39;* -dres *skr. J2*. prests: *ul. J2*. Helga: ænnur *tf. J2*. 17. varð mikill: *omv. J2*. 18. strætum: strǫti *J2*. býinn: *med* ǫ *J2*. 19. fór: ferr *39*.

ok fénað: en alt þat, er bitit var ok blóðit kom á, þá œrðisk, ok alt þat, er hafanda var, lét burð sinn ok œrðisk. Þessi minning var náliga hverja nótt frá páskum til upstigningar-dags. Menninir óttuðusk mjǫk undr þessi ok réðusk margir í brot ok seldu garða sína, fóru í herað eða í aðra kaupstaði, ok þótti þeim ǫllum þat mest vert, er vitrastir váru, ok hræddusk þat, sem var, at þetta myndi vera fyrir miklum stórtíðendum, þeim er þá váru enn eigi fram komin. En Andréás prestr talaði þá langt ok snjalt hvítsunnudag ok veik hann svá til lykða rœðu sinni, at hann rœddi um vanda bœjar-manna ok bað menn herða hugi sína ok eyða eigi þann inn dýrliga stað, hafa heldr gæzlu yfir sér ok ætla ráð sín ok gæta sín við ǫllu því, er við mætti komask, við eldi ok ófriði ok biðja sér miskunnar til guðs.

K. 10. Uphaf orrostu í Konungahellu.

[Blind. (Fms.) k. 10, 11, 12, (Frís.) k. 12.]

Ór býnum bjoggusk xiii. byrðingar ok ætluðu 1135
til Bjǫrgynjar ok týndusk xi. með mǫnnum ok fé ok ǫllu því, er á var, en inn xii. braut, ok heldusk menninir, en féit týndisk. Þá fór Loptr prestr til H 309

1. blóðit: *uden art. J2.* kom: ut *tf. J2.* 2. var: varþ *39;* þa *tf. J2.* 5. undr þessi: þessi tiþinde *J2.* 6. sína: oc *tf. J2.* i aðra: annars staðar i *J2.* 7. ǫllum þat: *omv. 39;* þetta *skr. J2.* vert: *ul. J2.* 8. þat: oc s. *tf. J2.* 9. enn: *sål. 18, 39, J2 (dog her efter* eigi*); mgl. K.* 10. Andréás: *sål. J2, 39;* -dres *K.* hvítsunnudag: *ul. J2.* 11. hann*(1)*: *ul. J2.* til lykða: lykt a *J2.* hann*(2)*: *ul. J2.* rœddi: talaðe *J2.* 12. bœjar-: *med* y *39.* 13. inn: *ul. J2.* 14. sér: *ul. J2.* sín*(1)*: sitt *J2;* s. *39.* 15. ok*(1)*: eða *39, J2.* 17. *Overskr. fra 18; mgl. K;* fra vinda her *39; ingen kap. inddel. J2.* 18. býnum: *med* ǫ *J2.* 21. féit: *uden art. 39, J2.*

Bjǫrgynjar ok helt hann heilu. Láfranzvǫku-dag 10. avgust
U 712 týndusk byrðingarnir. Eiríkr Dana-konungr ok Ǫzurr erkibyskup sendu orð báðir til Konungahellu ok báðu þá varask um staði sína, sǫgðu, at Vinðr hǫfðu úti her mikinn ok herjuðu víða á kristna menn ok hǫfðu jafnan sigr. Býjar-menn lǫgðu oflítinn hug á sitt mál, afrækðusk ok ómintusk þess at meirr, er lengra leið frá þeiri ógn, er yfir hafði komit. Láfranzvǫku-dag, þá er talat var fyrir hámessu, kom Réttiburr Vinða-konungr til Konungahellu ok hafði hálft sétta hundrað Vinða snekkjur, en á hverri snekkju váru menn xl. ok iiii. menn ok ii. hestar. Dúnímiz hét systur-son konungs, en Úniburr hét hǫfðingi einn, er réð fyrir miklu liði. Þeir ii. hǫfðingjar røru upp með herinum sumum eystri kvísl um Hísing ok kómu svá ofan at býnum, en sumu liðinu lǫgðu þeir upp vestri kvísl til býjarins. Þeir lǫgðu at landi út við stikin ok létu þar upp hesta-liðit ok riðu þar um Bratsás ok svá upp um býinn. Einarr Andréás-mágr bar þessi tíðendi upp til Kastalakirkju, þvíat þar var býjar-lýðrinn ok hafði sótt til hámessu, ok kom Einarr þá er Andréás prestr talaði. Einarr segir mǫnnum,

1. Bjǫrgynjar: norðr með allt sitt *tf. J2.* 2. Eiríkr: Eymune *tf. J2.* 3. báðir: *ul. J2.* 4. staði sína: stað sinn *39, J2.* hǫfðu: *sål. alle, også 18, undt. K:* hefþi. 7. ok ómintusk: *ul. J2.* þess at: þvi *J2;* at *ul. 39.* 8. yfir: þa *tf. J2.* komit: *Her nyt kap. i J2 med overskr.:* Vindr komu til konunga hellu. 9. dag: aptan *J2.* 10. sétta: þriðia *J2, F.* 11. snekkju: *ul. J2.* 12. ok*(1): ul. 39, J2.* menn*(2): ul. 39, J2.* ii. hestar: *omv. J2.* 14. með: ǫllum *J2.* 15. sumum: i *J3.* kvísl: up *tf. J2.* 16. býnum: *med* ǫ *J2 og sål. i det følg. i dette ord.* upp: i *tf. J2.* 17. út: *ul. 39, J2.* 18. -liðit: sina *J2.* riðu—um: reið þat liðit it efra of *J2.* þar*(2):* vpp *tf. 39.* 19. Andréás-: *sål. 39;* Andres- *de øvr. og sål. i det følg.*

at herr fór at bœnum með fjǫlða skipa, en sumt
liðit reið ofan um Bratsás. Þá mæltu margir, at þar
myndi vera Eiríkr Dana-konungr, ok væntu menn sér
griða af honum. Þá hljóp fólkit alt ofan í býinn til
fjár síns ok vápnuðusk ok gekk ofan á bryggjur, sá H 310
þá þegar, at ófriðr var ok óflýjandi herr. Austrfarar-
skip ix. flutu í ánni fyrir bryggjum, er kaupmenn
áttu. Vinðr lǫgðu þar fyrst at ok bǫrðusk við kaup-
mennina. Kaupmenn vápnuðusk ok vǫrðusk lengi
vel ok drengiliga; varð þar orrosta hǫrð, áðr kaup-
menn yrði unnir. Í þeiri hríð létu Vinðr hálft annat
c. skipa at ǫllu liði. Þá er bardaginn var sem mestr,
stóðu bœjar-menn á bryggjum ok skutu á heiðingja;
en er orrosta rénaði, flýðu býjar-menn upp í
bœinn ok síðan til kastala alt fólk, ok hǫfðu menn
með sér dýrgripi sína ok alt fé þat, er með mátti
komask. Solveig ok dœtr hennar ok ii. konur aðrar
gengu upp á land. Þá er Vinðr hǫfðu kaupskipin U 713
unnit, gengu þeir á land ok kǫnnuðu lið sitt, ok
birtisk þá skaði þeira; hljópu þeir sumir í býinn,
sumir á kaupskipin, ok tóku fé alt, þat er þeir vildu
með sér hafa. Því næst lǫgðu þeir eld í býinn ok
brendu hann allan ok svá skipin. Eptir þat sóttu
þeir ǫllu liðinu at kastala ok skipuðu til atsóknar.

---

1. bœnum: ***med*** y *39.* 2. ofan: utann *J2.* 3. Dana-kgr: konungr af Danmork *J2.* væntu: vættu *J2.* 4. Þá hljóp: *omv. J2.* 5. vápnuðusk: *sål. K. 39;* vapnaðizc *J2 (18).* 6. ófriðr—ok: *ul. J2.* herr: hers *(sål.)* var *J2.* 10. vel: *ul. J2.* varð: var *J2.* orrosta hǫrð: harð viðrtaca *J2.* áðr: en *tf. 39.* 11. -menn: -scipinn *J2.* yrði: varu *J2.* unnir: unnin *J2.* 12. Þá: enn þa *J2.* sem mestr. *ul. J2.* 13. bœjar-: ***med*** y *39.* bryggjum: ***med*** *art. J2.* 15. bœinn: ***med*** y *39.* kastala: ***med*** *art. J2.* ok: *ul. J2.* 16. fé: lausafe *39.* mátti: mattu *J2.* 18—19. kaupskipin unnit: *omv. 39, J2, der tf.* þa. 20. þeira: þa *tf. J2.* þeir: þa *39.* 24. kastala: ***med*** *art. 39, J2.* skipuðu: ***med*** skipo *ender næstsidste blad i 39; der mangler ét blad.*

K. II. Orrosta ǫnnur.

[Blind. (Fms.) k. 12. 13. 14. (Frís.) k. 13. 14.]

Réttiburr konungr lét bjóða þeim, er í kastalanum 1135 10. august váru, at ganga út ok hafa lífs-grið með vápnum ok klæðum ok gulli; gǫrvallir œpðu at móti ok gengu út á borgina, sumir skutu, sumir grýttu, sumir skutu H 311 staurum, ok varð þá mikil orrosta: fell þá af hvárum tveggjum ok miklu fleira af Vinðum. Solveig kom upp á Sólbjargir ok segir þar tíðendin. Þá var skorin herǫr ok send til Skúrbága; þar var samburðar-ǫl nǫkkut ok mart manna. Þar var sá bóndi, er Ǫlvir hét miklimunnr; þá hljóp hann upp þegar ok tók skjǫld ok hjálm ok mikla øxi í hǫnd sér ok mælti: »stǫndum upp, góðir drengir, ok takið vápn yður ok fǫrum til liðveizlu við býjar-menn, þvíat þat mun skǫmm þykkja hverjum manni, er þat spyrr, at vér sitjum hér ok kýlum ǫl, en góðir drengir skolu leggja líf sitt í hættu í býnum fyrir várar sakir«. Margir svǫruðu ok mæltu í mót, segja, at þeir mundu týna sér, en koma bœjar-mǫnnum at engu liði. Þá hljóp Ǫlvir upp ok mælti: »þótt allir dvelisk eptir, þá skal ek þó fara einn samt, ok láta skolu heiðingjar einn eða ii. fyrir mik, áðr en ek falla« — hleypr ofan til býjarins. Menn fara eptir honum ok vildu sjá ferð hans ok svá, ef honum mætti nǫkkut við hjálpa.

1. *Overskr. fra 18; mgl. K; ingen kap. inddel. i J2.* 4. gǫrvallir: enn allir *J2.* 6. ok varð: var *J2.* þá*(2): ul. J2.* 8. á: bǫ þann er heita *tf. J2.* skorin: upp *tf. J2 (18; overstreget af Asgeir selv i K).* 10. Þar: þa *K* 11. -munnr: -muðr *J2.* 12. mikla øxi: *omv. J2.* 13. stǫndum: standit *J2.* 16. sitjum . . . kýlum: sitim . . . kylim *J2.* 17. í hættu: *ul. J2.* 18. mót: moti *J2.* mundu: mundi *J2.* 20. allir: þer *tf. J2.* 21. fara einn: *omv. J2 og ul.* samt. 23. Menn fara: enn menn foru *J2.*

En er hann kom svá nær kastala, at heiðnir menn sá hann, þá hljópu í mót honum viii. menn alvápnaðir. En er þeir mœttusk, hljópu heiðnir menn umhverfis hann; Ǫlvir reiddi upp øxina ok laust fremri hyrnu undir kverk þeim, er á bak honum stóð, svá at sundr sneið kjálkann ok barkann, ok fell sá opinn á bak aptr. Þá reiddi hann fram øxina fyrir sik ok U 714 høggr annan í hǫfuðit ok klauf þann í herðar niðr. Síðan sóttusk þeir, ok drap hann þá enn ii. ok varð sjálfr sárr mjǫk; en þeir iiii., er eptir váru, flýðu þá. Ǫlvir rann eptir þeim, en díki nǫkkut var fyrir þeim; ii. inir heiðnu hljópu þar í, ok drap Ǫlvir þá báða; stóð hann þá ok fastr í díkinu; en ii. heiðingjar H 312 kómusk undan af þeim viii. Þeir menn, er fylgt hǫfðu Ǫlvi, tóku hann ok fluttu hann með sér til Skúrbága, ok varð hann grœddr at heilu; ok er þat mál manna, at eigi hafi maðr farit drengiligri ferð. Lendir menn ii., Sigurðr Gyrðarson, bróðir Philippús, ok Sigarðr kómu með dc. manna til Skúrbága, ok hvarf Sigurðr aptr með cccc. manna ok þótti síðan lítils verðr ok lifði skamma stund. Sigarðr fór með cc. manna til býjarins ok barðisk þar við heiðna menn ok fell þar með ǫllu liði sínu. Vinðr sóttu kastalann, en konungr ok stýrimenn stóðu fyrir útan bardagann. Í ein-

---

1. kastala: *med art. J2.* 2. mót: moti *J2.* 3. En: oc *J2.* 5. á—honum | stóð: *omv. J2.* 8. klauf: klyfr *J2.* þann: *ul. J2.* 9. sóttusk: *sål. J2;* scutuz *K og tf.* a *efter* þeir. þá: *ul. J2.* 10. þeir: *ul. J2.* 12. ii.—heiðnu: oc þeir inir heiðnu ii. *J2.* 13. þá—fastr: oc fast þa *J2.* heiðingjar: einir *J2.* 14. viii.: inum heiðnum *tf. J2.* Þeir menn: enn þeir *J2.* 15. hann*(2):* aptr *J2.* 17. hafi: einn *tf. J2.* ferð: fær *J2.* 18. Sigarðr: Sigurþr *J2.* 19. dc.: vi. hundr. *J2.* 20. cccc.: ıv. hundr *J2.* síðan: *ul. J2.* 21. Sigarðr: enn Sigur. *J2.* 22. barðisk: *sål. J2;* borðuz *K.*

hverjum stað, þar er Vinðr stóðu, var einn maðr ok skaut af boga ok mann til bana með hverri ǫr: ii. menn stóðu fyrir honum með skjǫldu. Þá mælti Sæmundr við Ásmund son sinn, at þeir skyldu skjóta at skytanum báðir senn — »en ek mun skjóta at þeim, er skjǫldinn berr«. Hann gerði svá, en sá skaut skildinum fyrir sik. Þá skaut Ásmundr milli skjaldanna, ok kom ǫrin í enni skytanum, svá at út kom í hnakkann, ok fell sá dauðr á bak aptr; en er Vinðr sá þat, þá ýlðu þeir allir sem hundar eða vargar. Þá lét Réttiburr konungr kalla til þeira ok bjóða þeim grið; en þeir neituðu því; síðan veittu heiðingjar harða atsókn. Þá var sá einn af heiðnum mǫnnum, er svá nær gekk, at alt gekk at kastalahurðinni ok lagði sverði þann mann, er fyrir innan
H 313 stóð hurðina, en menn báru at honum skot ok grjót ok var hann hlífðarlauss, en svá var hann fjǫlkunnigr, at ekki vápn festi á honum. Þá tók Andréás prestr vígðan eld ok signaði ok skar tundr ok lagði í eld
U 715 ok setti á ǫrvar-odd ok fekk Ásmundi, en hann skaut þessi ǫr at inum fjǫlkunnga manni, ok beit þetta skot svá, at honum vann at fullu, ok fell hann dauðr á jǫrð. Þá létu heiðingjar illiliga enn sem fyrr, ýlðu ok gnístu. Gekk þá alt fólk til konungs; þótti kristnum

---

1. einn: sa *tf. J2.* ok: er *J2.* 2. með: af *J2.* 3. skjǫldu: oc hlifðu honum *tf. J2.* 4. skyldu: scylldi *J2.* 5. at skytanum | báðir: *omv. J2 og tf.* i. en: *ul. J2.* 6. er: sem *J2.* berr: fyrir honum *tf. J2.* en: *ul. J2.* 9. í: um *J2.* 12. bjóða: bað *J2.* þeim: enn *tf. J2.* en—því: *sål. J2; ul. K, 18.* 14. er–gekk*(1): ul. J2.* 15. mann: *ul. J2.* 16. grjót: spiot *J2.* 17. hlífðar-: hlifar- *J2.* 18. Andréás: *sål. J2;* -dres *skr. K, 18.* 19. signaði: blezaðe *J2.* skar: i *tf. J2.* 20. -odd: *med art. J2.* 21. ǫr: œru *J2.* 22. vann: vanz *J2.* hann: sa *J2.* 22—23. á jǫrð: niþr *J2.* 23. létu: ylþu *J2.* illiliga: *ul. J2.* 23—24. ýlðu—gnístu: *ul. J2.* 24. kgs: þeiʀa *tf. J2.*

mǫnnum þá sem væri til ráðs, at þeir mundu undan leita. Þá skilði túlkr, sá er skilði vinðesku, hvat hǫfðingi sá mælti, er Úniburr er nefndr: hann mælti svá: »þetta fólk er atalt ok ilt viðskiptis, ok þótt vér tœkim alt þat fé, er í þessum stað er, þá mætti vér gefa til annat fé jammikit, at vér hefðim eigi komit hér; svá hǫfum vér mikit lið látit ok marga hǫfðingja. Ok fyrst í dag, er vér tókum at berjask við kastala, þá hǫfðu þeir til varnar skot ok spjót, því næst bǫrðu þeir oss með grjóti, ok nú berja þeir oss með keflivǫlum sem hunda; sé ek fyrir því, at þeira fǫng þverra til varnar, ok skolu vér enn gera þeim harða hríð ok freistum þeira«. En svá var sem hann sagði, at þá skutu þeir staurum, en í fyrstu hríð hǫfðu þeir borit óvarliga skotvápn ok grjót. En er kristnir menn sá, at minkaðisk fjǫlði at staurunum, hjoggu þeir í ii. hvern staurinn: en heiðingjar sóttu at þeim ok gerðu harða hríð ok hvílðusk í milli. Gerðusk hvárir-tveggju móðir ok sárir. Ok í einhverri hvílð þá lét konungr enn bjóða þeim grið, at þeir skyldu H 314 hafa vápn sín ok klæði ok þat, er þeir bæri sjálfir út yfir kastalann. Þá var fallinn Sæmundr húsfreyja.

---

1. þá sem: *omv. J2.* mundu: mundi *J2.* 1—2. undan leita: fra hverfa *J2.* 2. skilði vinðesku: kunni vindverscu *J2.* 3. hǫfðingi sá: *omv. J2.* er nefndr: het *J2.* mælti*(2)*: sagði *J2.* 5. tœkim: takim *J2.* þat fé: *omv. J2.* þessum stað: staðnum *J2.* mætti: mættim *J2.* 7. vér: her *tf. J2.* 8. við kastala: *ul. J2.* 10. nú: *sål. J2. 18; mgl. K.* 11—12. þeira . . . þverra: *omv. J2.* 12. skolu: skulum *J2.* 13. ok—þeira: *ul. J2.* 14. hríð: *ul. J2.* 15. ok grjót: sin *J2.* 15—16. kristnir—staurunum: starrarnir toku at feckaz þa *J2.* 16. at: af *E.* 16—17. í ii. | hvern: *omv. J2 og skr.* tvo. 18. Gerðusk: nú *tf. J2.* 19. móðir—sárir: mioc sarir oc moðir *J2.* 20. þá: *ul. J2.* at—skyldu: oc *J2.* 22. yfir kastalann: or castalanom *J2.* húsfreyja: *med* p *J2.*

ok var þat ráð manna þeira, er eptir váru, at gefa upp kastala ok sjálfa sik í vald heiðinna manna, ok var þat it ósnjallasta ráð, fyrir því at heiðingjar efndu eigi orð sín, tóku alla menn, karla ok konur ok bǫrn, drápu mart, alt þat er sárt var ok ungt ok þeim þótti ilt at flytja eptir sér; þeir tóku alt fé þat, er þar var í kastalanum; þeir gengu inn í Krosskirkju ok rændu hana at ǫllu skrúði sínu. Andréás prestr gaf Réttibur konungi refði silfrbúit, en Dúnímiz, systur-syni hans, fingrgull; fyrir því þóttusk þeir vita, at hann myndi vera nǫkkurr ráða-maðr í staðinum, ok virðu hann meira en aðra menn. Þeir tóku
U 716 krossinn helga ok hǫfðu braut; þá tóku þeir táboluna, er stóð fyrir altárinu, er Sigurðr konungr hafði gera látit í Griklandi ok haft í land: þeir lǫgðu hana niðr á gráðuna fyrir altárit. Þá gengu þeir út ór kirkjunni. Þá mælti konungr: »þetta hús hefir verit búit með ást mikilli við þann guð, er þetta hús á; ok svá lízk mér, sem gætt myni lítt hafa verit til staðarins eða hússins, þvíat ek sé, at guð er reiðr þeim, er varðveita«. Réttiburr konungr gaf Andréási presti kirkjuna ok skrínit, krossinn helga, bókina plénáríúm ok klerka iiii.; en heiðnir menn brendu kirkjuna ok ǫll húsin, þau er í kastalanum váru: en sá eldr, er

---

1. þat: þa *tf. J2.* er: sem *J2.* 2. kastala: *med art. J2.* 3. fyrir: *ul. J2.* 4. ok*(1)*: æða *J2.* bǫrn: oc *tf. J2.* 7. þár: *ul. J2.* var í: *omv. J2.* inn: *ul. J2* 8. at: alla oc *J2.* sínu: hennar *J2.* Andreás: Andres *K; fork. J2.* 9. -búit: oc gyllt *tf. J2.* 11. nǫkkurr ráða-maðr: *omv. J2.* staðinum. *uden* i *J2.* 13. þá . . . þeir: þeir . . . oc *J2.* 14. er*(2)*: þa er *J2.* 16. þeir: heiðingiar *J2.* ór: af *J2.* 17. verit búit: *omv. J2 og tf.* fyr. 18. ok: enn *J2.* 19. lítt: *ul. J2.* til: *ul. J2.* 20. hússins: illa *tf. J2.* þvíat: at *J2.* guð: goþinn *J2.* 21. Andréási: *uden* á *K; fork. J2.* 23. brendu: þo *tf. J2.* 24. í kastalanum | váru: *omv. J2.* eldr: *med art. J2.*

þeir hǫfðu tendrat í kirkjunni, sloknaði tysvar; þá hjoggu þeir ofan kirkjuna, tók þá at loga innan ǫll ok brann sem ǫnnur hús. Þá fóru heiðingjar til skipa sinna með herfangi ok konnuðu lið sitt, en er þeir sá skaða sinn, þá tóku þeir at herfangi allt H 315 fólkit ok skiptu milli skipanna. Þá fóru þeir Andréás prestr á konungs-skipit ok með krossinn helga; þá kom ótti yfir heiðingja af þeiri bending, er yfir konungs-skipit kom hiti svá mikill, at allir þeir þóttusk nær brenna. Konungr bað túlkinn spyrja prest, hví svá varð. Hann segir, at almáttigr guð, sá er kristnir menn trúðu á, sendi þeim mark reiði sinnar, er þeir dirfðusk þess, at hafa með hǫndum hans píslar-mark, þeir er eigi vilja trúa á skapara sinn — »ok svá mikill kraptr fylgir krossinum, at opt hafa orðit fyrr þvílíkar jartegnir yfir heiðnum mǫnnum, þá er þeir hǫfðu hann með hǫndum, ok sumar enn berari«. Konungr lét skjóta á skipbátinn kennimǫnnum, ok bar Andréás krossinn í faðmi sér. Þeir leiddu bátinn fram með endilǫngu skipinu ok fram fyrir borðit ok aptr með ǫðru borði til lyptingar, skutu síðan við forkum ok hrundu bátinum inn at bryggjunum.

---

1. hǫfðu tendrat: keyktu *J2*. 2. kirkjuna: oc *tf. J2*. innan: *ul. J2*. 4. -fangi: -fangit *J2*. en: oc *J2*. 6. Andréás: *uden* á *K; fork. J2*. 7. ok—helga: *sål. J2; ul. K, 18*. 8. ótti: micill *tf. J2*. 11. prest: *med art. J2*. 12. er: *sål. J2; ul. K, 18*. 13. þeir: þess *J2 og ul. det følg.* 16. fyrr: *ul. J2*. yfir: *sål. 18, J2;* af *K*. 17. hann: þat *J2*. 18—19. á skipbátinn | kennimǫnnum: *omv. J2*. 19. Andréás: *sål. K; fork. J2*. krossinn: helga *tf. J2*. faðmi: fangi *J2*. 22. bryggjunum: *uden art. J2*.

Síðan fór Andréás prestr með krossinn um nóttina til Sólbjarga, ok var bæði hregg ok rota. Andréás flutti krossinn til góðrar varðveizlu.

K. 12. Frá Magnúsi blinda.

[Blind. (Fms.) k. 14 fin., 15, (Frís.) k. 15; Fsk. k. 254, 256; Mork. 199_{30-32}, 200_{4-14}.*]*

Réttiburr konungr ok hans lið, þat er eptir var,
U 717 fór í brot ok aptr til Vindlandz, ok mart þat fólk, er tekit hafði verit í Konungahellu, var lengi síðan í Vindlandi í þján, en þeir, er út váru leystir ok aptr kómu í Nóreg til óðala sinna, urðu allir at minna þrifnaði. Kaupstaðrinn í Konungahellu hefir aldregi
H 316 fengit slíka upreist sem áðr var. Magnús, er blindaðr 1135
hafði verit, fór síðan í Niðarós ok gaf sik í klaustr ok tók við munka-klæðum. Þá var skeytt þannug Hernes mikla á Frostu í próvendu hans. En Haraldr réð þá einn landi eptir um vetrinn ok gaf ǫllum mǫnnum sættir, er hafa vildu, tók þá marga menn til hirðvistar, er með Magnúsi hǫfðu verit. Einarr Skúlason segir svá, at Haraldr konungr átti ii. orrostur í Danmǫrk, aðra við Hveðn, en aðra við Hlésey:

208. Ótryggum lézt eggjar
eljunfrár und hári

---

1. Andréás: *fork. J2 = l. 2.* með krossinn | um nóttina *omv. J2 og skr.* natt-. 2. Andréás: prestr *tf. J2.* 3. varðveizlu: gæzlo *J2.* 4. *Overskr. fra 18; mgl. K; ingen kap. inddel. J2.* 6. í brot: bra*v*t *J2.* þat fólk: *omv. J2.* 7. var: oc var *J2.* 9. í N. | til—sinna: *omv. J2.* 10. þrifnaði: þrimnaðe enn aðr *J2.* aldregi: alldri siþan *J2.* 11. slíka upreist: *omv. J2.* 12. ok—klaustr: *ul. J2.* 13. þannug: *ul. J2.* 15. eptir: *ul. J2.* 16. menn: *ul. J2.* 17. Magnúsi: konunge *tf. J2.*

20—340_2. **208. vísa.** 1. lézt: -u *tf. K;* þu *tf. J2.* 2. -frár: þrar *J2.*

Hveðn á hǫlðum roðnar
hrafns munnlituðr þunnar.

Ok enn þetta:

209. Óttuð sókn við sléttan,
serkrjóðr Hǫars, merki,
harðr, þars hregg of virðum,
Hléseyjar þrǫm, blésu.

K. 13. Uphaf Sigurðar slembidjákns. H 318 U 718

[Blind. (Fms.) k. 17. Sig. Slemb. (Frís.) k. 1: Fsk. k. 255: Mork. 201_{29}—204_{8}. 206_{4-6}.]

Sigurðr er maðr nefndr, er upp fœddisk í Nóregi: hann var kallaðr sonr Aðalbrikts prests; móðir Sigurðar var Þóra, dóttir Saxa í Vík, systir Sigríðar, móður þeira Óláfs konungs Magnússonar ok Kára konungsbróður, er átti Borghildi, dóttur Dags Eilífssonar: sønir þeira váru þeir Sigurðr á Austrátt ok Dagr: synir Sigurðar Jóan á Austrátt ok Þorsteinn, Andréás daufi. Jóan átti Sigríði, systur Inga konungs ok Skúla hertoga. Sigurðr var í barnœsku settr til bókar, U 719
ok varð hann klerkr ok vígðr til djákns. En er hann gerðisk fullkominn at aldri ok afli, þá var hann allra manna vaskligastr ok sterkastr, mikill maðr, ok á

---

3. roðnar: roðna *J2.*

4—7. **209. vísa.** 2. Hǫars: hars *alle.* 3. þars: þar er *alle.* of: *sål. J2;* um *K (18).*

7. blésu: *herefter har J2 et ekstra-kapitel. se Tillæg.* 8. *Overskr. fra 18. K;* fra Sigurþe Slembi *J2.* 10. sonr: s. *alle.* 11. í: or *J2.* 14. sønir þeira: *omv. J2.* 15. Sigurðar: varu *tf. J2.* 15. 16. Jóan: ion *alle.* 15. ok: *ul. J2.* Andréás: *sål. J2; ul. K (18).* 17. Sigurðr: *her beg. 39 (det sidste blad) igen.* barnœsku: bernzku *J2.* 18. varð: var *J2.* 20. -ligastr: -ligztr *J2.* ok sterkastr: *ul. J2;* stercr *skr. 39.* maðr: oc stercr *tf. J2.* á: um *J2.*

alla atgǫrvi var hann umfram alla jafnaldra sína ok
H 319 náliga hvern annan í Nóregi. Sigurðr var snimma
ofsa-maðr mikill ok óeirar-maðr: hann var kallaðr
slembidjákn; manna var hann fríðastr, heldr þunnhárr
ok þó vel hærðr. Þá kom þat upp fyrir Sigurð, at
móðir hans segir, at Magnús konungr berfœtr var
faðir hans; ok þegar er hann réð sjálfr háttum sínum,
þá afrœkðisk hann klerka-siðu, fór þá af landi brot.
Í þeim ferðum dvalðisk hann langa hríð. Þá byrjaði
hann ferð sína út til Jórsala ok kom til Jórðánar ok
sótti helga dóma, svá sem pálmarum er títt. Ok
er hann kom aptr, þá dvalðisk hann í kaupferðum.
Einn vetr var hann staddr nǫkkura hríð í Orkneyjum;
hann var með Haraldi jarli at falli Þorkels fóstra 1125
Sumarliðasonar. Sigurðr var ok uppi á Skotlandi
með Dávíð Skota-konungi; var hann þar virðr mikils.
Síðan fór Sigurðr til Danmerkr ok var þat hans sǫgn
ok hans manna, at þar hefði hann flutt skírslur til
faðernis sér ok bar svá, at hann var sonr Magnús
konungs, ok væri þar við v. byskupar; svá segir Ívarr
Ingimundarson í Sigurðarbelki:

210. Gerðu skírslur fimm byskupar,
of skjǫldungs kyn þeirs framast þóttu:

---

1. alla*(2): ul. J2;* a*þra 39.* jafnaldra sína: *omv. J2.* 3. -maðr*(2): ul. J2.* kallaðr: Sigurðr *tf. J2.* 4. manna—heldr: hann var maðr *J2.* -hárr: -hærðr *39 og ul.* ok—hærðr; *dog har 39 haft samme tekst som K: ti* hærðr *er rettet fra* -hár. 6—7. berfœtr | var—hans: *omv. J2 og skr.* væri *(sål. også 39).* 7. er: *ul. J2, 39.* 8. -siðu: oc *tf. J2.* þá: *ul. J2.* brot: a bræt *J2.* 9. ferðum: hriþum *J2.* langa hríð: lengi *J2.* 12. þá: *ul. 39.* 13. staddr—hríð: *ul. J2.* 16. var hann: oc var *J2* 17. -merkr: -marcar *J2.* var: er *J2.* 19. var: væri *39, J2.* sonr: *sål. J2;* s. *K, 39.*

22—342_2. **210. vísa.** 1. skírslur: skirslo *J2.* 2. of: um *alle.* 4. þeirs: þeir er *alle.*

svá bar raunir, þess vas ens milda
at ríks konungs Magnús faðir.

Vinir Haraldz sogðu, at þat hefði verit svik ok lygi Dana.

K. 14. Frá Sigurði slembidjákn. H 321

[Blind. (Fms.) k. 18. Sig. Slemb. (Frís.) k. 3; Fsk. k. 255; Mork. 205_{11}—206_{1}.]

Þá er Haraldr hafði verit konungr yfir Nóregi vi. U 721 vetr, kom Sigurðr til Nóregs ok fór á fund Haraldz H 322 konungs, bróður síns, hitti hann í Bjorgyn, gekk þegar brátt á fund hans, birti fyrir konungi faðerni sitt ok beiddi konung taka við frændsemi sinni. Konungr veitti enga órskurði skjóta um þat mál ok bar þetta fyrir vini sína, átti við þá tal ok stefnur; en af tali þeira kom þat upp, at konungr bar sakir á hendr Sigurði um þat, er hann hafði verit at aftoku Þorkels fóstra fyrir vestan haf. Þorkell hafði fylgt Haraldi til Nóregs þá fyrst, er hann hafði komit til landz; hafði Þorkell verit inn mesti vinr Haraldz konungs. Var þessu máli fylgt svá fast, at þar var Sigurði gefin fyrir

---

2. ens: ins *J2;* hins *K, 39.*
3. Haraldz: konungs *tf. J2.* hefði: hafði *39.* 5. *Overskr. fra 18. J2. der ul.* slembidj.; *mgl. K;* S. *[co]*m *til noregs 39; J2 indskyder her et kapitel, se Tillæg.* 6. yfir: i *39, J2.* vi.: *sål. J2;* v. *K, 39.* 7. ok fór: for hann *J2.* 7—9. Haraldz—fund: *overspr. 39.* 8. bróður síns: *ul. J2.* 9. brátt: *ul. J2.* hans: kgs oc *J2.* kgi: honum *39, J2.* beiddi: bað *J2.* 10. frændsemi sinni: ser *J2;* faðærni *sinu 39.* 11. skjóta—mál: male hans *J2.* 12. sína: oc *tf. J2.* 12—13. af—þeira[4] | kom[2] þat[1] | upp[3]: *omv. J2.* 15. Haraldi: konungi *tf. 39. J2.* 16—17. þá—mesti: oc var kær *J2.* 17. vinr: *sål. J2;* vin *K. 39.* H. kgs: hans *J2.* 18. þar: fyrir þetta *J2.* fyrir: *ul. J2.*

dauða-sǫk, ok með ráði lendra manna þá varð þetta svá, at eitt kveld síðarliga gengu til gestir nǫkkurir, þar er Sigurðr var, ok kǫlluðu hann með sér ok tóku skútu nǫkkura ok røru brot frá býnum með Sigurð ok suðr til Norðness. Sigurðr sat aptr a kistunni ok hugsaði sitt mál ok grunaði, at þetta myndi vera svik. Hann var svá búinn, at hann hafði blár brœkr ok skyrtu ok mǫttul á tuglum at yfirhǫfn; hann sá niðr fyrir sik ok hafði hendr á mǫttuls-bǫndunum, lét stundum af hǫfði sér, stundum lét hann á hǫfuð sér. En er þeir váru komnir fyrir nes eitt, váru
H 323 þeir kátir ok druknir ok røru ákafliga ok uggðu fátt. Þá stóð Sigurðr upp ok gekk til borðz, en ii. menn þeir, er til gæzlu váru fengnir með honum, stóðu upp ok gingu at borðinu, tóku mǫttulinn báðir ok heldu frá honum, sem títt er at gera við ríka menn. En er hann grunaði, at þeir heldi fleirum klæðum hans, þá greip hann sinni hendi hvárn þeira ok steypðisk útan borðz með alla þá, en skútan rendi fram á langt, ok varð þeim seint at víkja ok lǫng dvǫl, áðr en þeir fengi sína menn tekit. En Sigurðr tók svá langt kaf í brot, at hann var fyrr á landi uppi, en þeir hefði snúit skipi sínu eptir honum.
U 722 Sigurðr var allra manna fóthvatastr ok stefnir hann

1—2. þá—at: var þat *J2;* at *ul. 39.* 2. síðarliga: siþla *J2 og tf.* at. gengu til | gestir: *omv. J2.* 3. er: sem *J2.* ok*(2): ul. J2.* 4. brot: bræt *J2.* býnum: *med* ǫ *J2.* 5. ok*(1): ul. J2.* 8. tuglum: seilum *J2;* tog- *skr. 39.* 9. á mǫttuls-: at mættul- *J2.* 10. af hǫfði: a hæfuðit *J2.* sér: up enn *tf. J2.* 10—11. á—sér: af *J2.* 11. váru komnir: komu *J2.* nes eitt: nesit *J2.* 12. fátt: at ser *tf. J2.* 13. til borðz: a borð *J2.* 14. fengnir: fangn*ir* *39.* með honum: við hann *J2.* 15. borðinu: ut *tf. J2.* tóku: þa tocu þeir *J2.* 17. heldi: heldo *39.* 18. greip: g*ri*pr *39.* 20. fram: fra IN *K (18).* á: *ul. J2.* 21. tekit: tecna *39.* 23. eptir honum: *ul. J2.* 24. ok: *ul. J2.*

á land upp, en konungs-menn fóru ok leituðu hans alla nótt ok funnu hann eigi. Hann lagðisk í bergskor nǫkkura, svalaði honum mjǫk; hann fór af brókunum ok skar rauf á setgeiranum ok smeygði á sik ok tók út hǫndunum ok hjálp svá lífi sínu at sinni. Konungs-menn fóru aptr ok máttu eigi leyna sinni fǫr.

K. 15. Svikræði við Harald konung.

[Blind. (Fms.) k. 19. Sig. Slemb. (Frís.) k. 3 fin., 4; Fsk. k. 255; Mork. 206_{2-25}.]

Sigurðr þóttisk finna, at eigi myndi honum til 1136
hjálpar vera at leita á fund Haraldz konungs, ok var þá í fylsknum alt haustit ok ǫndurðan vetr. Hann var í býnum í Bjǫrgyn með presti nǫkkurum ok H 324
gildraði til, ef hann mætti verða skaða-maðr Haraldz konungs, ok váru mjǫk margir menn í þessum ráðum með honum, ok þeir sumir, er þá váru hirðmenn ok herbergis-menn Haraldz konungs, ok þeir hǫfðu fyrr verit hirðmenn Magnús konungs; váru þeir þá í kærleikum miklum við Harald konung, svá at æ var nǫkkurr af þessum sá, er sat yfir borði konungsins. Lúcíu-messu at kveldi tǫluðusk við ii. menn, er þar 13. decbr.
sátu; mælti annarr til konungs: »herra, nú hǫfum vit skotit órskurð þrætu okkarrar til yðarra órslita, ok

---

1—2. ok—hans | alla nótt: *omv. J2.* 5. hjálp: *sål. K, J2;* halp *39.* 5—6. at sinni: *ul. J2.* 7. sinni fǫr: sinum oforum *39, J2.* 8. *Overskr. fra 18; mgl. K;* fra S. slemb *39;* fall Haralldz Gilla *J2.* 9. finna: þa vita *J2.* eigi . . . honum: *omv. J2.* 10. vera: *ul. J2, 39.* leita á fund: vitia *J2.* 11. -urðan: -verðan *39.* 11—12. Hann—býnum: var hann þar *J2.* 12. Bjǫrgyn: a lan *tf. J2.* 14. í: at *39, J2.* 15. með honum: *ul. J2.* 16. ok: enn *J2.* 18. miklum: *ul. J2.* 18—19. æ—sat: nockorir af þessum satu *J2.* 19. kgsins: *uden art. J2.*

hǫfum vit veðjat ask hunangs hvárr okkarr; ek segi þat, at þér munuð liggja í nótt hjá Ingiríði drótning, konu þinni, en hann segir, at þér munuð liggja hjá Þóru Gothormsdóttur«. Þá segir konungr hlæjandi ok var mjǫk óvitandi, at þessi spurning væri með svá mikilli vél, ok segir: »eigi muntu hljóta veðféit«. Af því þóttusk þeir vita, hvar hans var at vitja á þeiri nótt, en hǫfuðvǫrðr var þá haldinn fyrir því herbergi, er flestir hugðu at konungr væri inni í ok drótning svaf í.

K. 16. Dráp Haraldz konungs.

[Blind. (Fms.) k. 20, Sig. Slemb. (Frís.) k. 4. 5; Fsk. k. 255, 256; Mork. 206₂₅—207₂₇.]

[1136 (13./14. decbr.)] Sigurðr slembidjákn ok nǫkkurir menn með honum kómu þar til herbergis, er konungr svaf, ok brutu upp hurðina ok gengu þar inn með brugðnum [U 723] vápnum. Ívarr Kolbeinsson vann fyrst á Haraldi konungi, en konungr hafði drukkinn niðr lagzk ok [H 325] svaf fast ok vaknaði við þat, er menn vágu at honum, ok mælti í óvitinu: »sárt býr þú nú við mik, Þóra«. Hon hljóp upp við ok mælti: »þeir búa sárt við þik, er verr vilja þér en ek«. Lét Haraldr konungr þar líf sitt. En Sigurðr með sína menn gekk í brot.

---

2. þat: *ul. J2.* 4. Gothorms-: Guðbranz- *J2; med* u *39.* segir: svaraðe *J2;* sv' *39.* 5. væri: var *J2.* 6. eigi muntu: hann ei mundo *J2.* 8. -vǫrðr: *med art. J2.* þá: þo *J2.* 9. inni: *ul. J2.* 11. *Overskr. fra 18. 39, der dog har* liflát; *mgl. K; ingen kap. inddel. J2.* 12. -djákn: com til herbergis þess er konungr svaf i *tf. J2 og ul. det følg.*: kómu—svaf. 13. ok: þeir *J2.* 14. brugðnum: *ul. 39.* 15. vápnum: sverþum *J2.* 17. þat—honum: er a honum var unnit *J2.* 19. við*(1): ul. J2.* 20. verr . . . þér: *omv. J2 og ul.* en ek. Lét—kgr | þar: *omv. J2.* 21. með: við *J2.*

Lét hann þá kalla sér þá menn, er honum hǫfðu heitizk til foruneytis, ef hann fengi Harald konung tekit af lífdǫgum. Þá gengu þeir Sigurðr ok hans menn til skútu nokkurrar ok skipuðusk menn við árar ok roru út á váginn undir konungs-garð; tók þá at lýsa af degi. Þá stóð Sigurðr upp ok talaði við þá, er stóðu á konungs-bryggju, ok lýsti vígi Haraldz konungs sér á hendr ok beiddisk af þeim viðrtǫku ok þess, at þeir tœki hann til konungs, svá sem burðir hans váru til. Þá dreif þannug á bryggjurnar mart manna ór konungs-garði ok svǫruðu allir, sem einum munni mælti, sǫgðu, at þat skyldi aldri verða, at þeir veiti hlýðni ok þjónan þeim manni, er myrt hafði bróður sinn — »en ef hann var eigi þinn bróðir, þá áttu enga ætt til at vera konungr«. Þeir bǫrðu saman vápnum sínum, dœmðu þá alla útlaga ok friðlausa. Þá var blásit konungs-lúðri ok stefnt saman ǫllum lendum mǫnnum ok hirðmǫnnum, en Sigurðr ok hans menn sá þann sinn kost inn fegrsta, at verða

1. þá*(1)* . . . sér: *ul. J2.* menn: saman *tf. J2.* 2. heitizk—-neytis: liþi heitið *J2.* fengi: teki *J2.* 2—3. kg tekit: *ul. J2.* 3. lífdǫgum: life *J2.* Þá—þeir: Geck þa *J2.* Sigurðr: i bræt *tf. J2.* 4—5. til—árar: oc fengu ser skutu nockora *J2.* 5. ok: *ul. 39.* á váginn: *ul. J2.* 7. -bryggju: *sål. alle, også 18. undt. K:* bryGiom. 8. beiddisk: beiðiz *J2.* 9. ok þess: *ul. J2.* 10. váru: veri *J2.* þannug: þangað *J2.* 11. mart manna: fioldi mannz *J2.* ór—-garði: *ul. J2.* 12. mælti: *ul. J2.* þat: þeir *J2.* 12—13. verða—manni: honum þiona *J2.* 13. myrt: myrðan *J2.* 14. hafði: hefði *39.* hann—þinn: þu ert eigi hans *J2.* 15. áttu: att þu *J2.* til—kgr: her til rikis *J2.* Þeir bǫrðu: bærðo þa *J2.* 16. sínum: oc *tf. 39, J2.* 16—17. ok friðlausa: *sål. alle, også 18, undt. K, der ul.* 17. Þá var: *omv. J2.* 18. ok hirðmǫnnum: *ul. J2.* 19. þann: hellzt *tf. J2 og ul.* inn fegrsta.

í brotu: hann helt á Norð-Hǫrðaland ok átti þar þing við bœndr: gengu þeir undir hann ok gáfu honum konungs-nafn. Þá fór hann inn í Sogn ok átti þar H 326 þing við bœndr; var hann ok þar til konungs tekinn. Þá fór hann norðr í Fjǫrðu: var honum þar vel fagnat. svá segir Ívarr Ingimundarson:

211. Tóku við mildum
Magnús syni
Hǫrðar ok Sygnir,
at Harald fallinn;
sórusk margir
menn á þingi
buðlungs syni
í bróður stað.

Haraldr konungr var jarðaðr í Kristskirkju inni fornu.

1. í: *ul. 39.* brotu: brott *J2.* helt: þa *tf. J2.* Norðr-: *ul. J2.* 3. Þá | fór hann: *omv. J2.* 4. var—tekinn: gengu þeir oc undir hann *J2.* ok þar: *omv. 39.* 5. Þá | fór hann: *omv. J2.* 11. kgr: *ul. J2.* í: at *39.*

Uphaf Inga konungs. U 724 H 327

K. 1.

[Ing. (Fms.) k. 1, Sig. Slemb. (Frís.) k. 5; Mork. 207_{12-25}; Fsk. k. 256 (bis).]

Ingiríðr dróttning ok með henni lendir menn ok 1136
hirðin, sú er Haraldr konungr hafði haft, réðu þat, at hleypiskip var gǫrt ok sent norðr til Þrándheims at segja fall Haraldz konungs ok þat með, at Þrœndir skyldu taka til konungs son Haraldz konungs Sigurð, er þá var norðr þar ok Sáða-Gyrðr Bárðarson fóstraði, en Ingiríðr dróttning fór þegar austr í Vík. Ingi hét sonr þeira Haraldz konungs, er var at fóstri þar í Víkinni með Ámunda Gyrðarsyni Lǫgbersasonar. En er þau kómu í Víkina, var stefnt Borgarþing; þar var Ingi til konungs tekinn, — þá var hann á annan vetr, — at því ráði hurfu Ámundi ok Þjóstólfr Álason ok margir aðrir stórir hǫfðingjar. En er þau tíðendi kómu norðr til Þrándheims, at Haraldr konungr var af lífi tekinn, þá var þar til konungs tekinn Sigurðr, sonr Haraldz konungs, ok hurfu at því ráði Óttarr H 328

---

1. *Overskr. fra K. 39;* Ingi til konungs tekinn *J2.* 3. *Kap. beg. i J2 sål.:* Sva er sagt at I. dr. *osv.* 4. hirðin: *uden art. 39, J2.* réðu: þeir *tf. J2.* þat: af *tf. J2.* 5. -skip . . gǫrt: -scuta . . gerr *J2.* ok sent: *ul. J2.* 7. son — kgs | S.: *omv. J2.* 8. Sáða-: *ul. J2.* fóstraði: *sål. J2; ul. K, 39.* 10. sonr: son *K, J2.* 12. Víkina: þa *tf. J2.* 12—13. þar var: var þa *J2.* 14. hurfu: þeir *tf. J2.* 15. stórir: *ul. 39.* 16—17. at—tekinn: *ul. J2.* 18. sonr— kgs: Haralldz s. *J2.*

birtingr ok Pétr Sauða-Úlfsson ok þeir brœðr Gothormr af Reini Ásólfsson ok Óttarr balli ok fjǫlði annarra hǫfðingja, ok snørisk undir þá brœðr náliga allr lýðr ok allra helzt fyrir þess sakar, at faðir þeira var kallaðr heilagr, ok var þeim svá land svarit, at undir engan mann annan skyldi ganga, meðan nǫkkurr þeira lifði sona Haraldz konungs.

K. 2. Frá Sigurði slembidjákn.

[Ing. (Fms.) k. 2, 3; Sig. Slemb. (Frís.) k. 6; Mork. 207_{32}—209_{20}; Fsk. k. 256 (bis).]

Sigurðr slembidjákn sótti norðr um Stað, ok þá er hann kom á Norð-Mœri, váru alt komin fyrir honum bréf ok jartegnir ráða-manna þeira, er snúizk
U 725 hǫfðu undir hlýðni við sonu Haraldz konungs, ok fekk hann þar enga viðrtǫku eða upreist; en með því at hann var sjálfr liðfár, þá réðu þeir þat, at stefna inn í Þrándheim, þvíat hann hafði áðr gǫrt orð fyrir sér inn þannug til vina sinna ok til vina Magnús konungs, er blindaðr hafði verit. En er hann kom til kaupangs, røri hann upp í ána Nið, ok kómu festum á land í konungs-garði ok urðu þá undan at leita, þvíat lýðr allr stóð í móti. Þeir lǫgðu síðan til Hólms ok tóku þar út ór klaustranum Magnús Sigurðarson af nauðgum
H 329 munkunum; hann hafði tekit áðr munks-vígslu. Sú

1. Goth-: Gutt- *J2, 39.* 2. af R. | Á.: *omv. J2.* 3. snørisk: sneruz *J2.* náliga: *ul. 39.* 4. þess sakar: þær sak*ir 39;* þa sac *J2.* 8. *Overskr. fra 18. 39; mgl. K;* Ingi feck vanħ. *J2.* 9. slembidjákn: Sl. *J2.* 10. váru . . komin: var . . komit *39.* 12. undir: til *J2.* 13. viðrtǫku: viðteko *39;* viðtacu *J2, der ul.:* eða upreist. 14. -fár: -litill *J2.* þat: af *tf. J2.* 15. fyrir sér: *ul. J2.* 17. er—verit: blinda *J2.* 18. kómu: kom *J2.* 19—20. lýðr allr: allr mugr *J2.* 20. í: a *J2.* til Hólms: at við Holm *J2.* 21. ór: af *J2.* Magnús: blinda *tf. J2.* 22. munkunum: *uden art. J2.*

er fleiri manna sogn, at Magnús fœri af sjálfs sín vilja, þótt þetta væri gort til bótar um mál hans; ok vænti af þessu sér liðs-afla, ok svá gerðisk ok gafsk, ok var þetta þegar eptir jól. Fóru þeir Sigurðr út eptir firðinum. Síðan sótti eptir þeim Bjorn Egilsson, Gunnarr af Gimsum, Halldórr Sigurðarson, Áslákr Hákonarson ok þeir brœðr, Benedikt ok Eiríkr, ok hirð sú, er verit hafði fyrr með Magnúsi konungi, ok tjǫldi annarra manna. Þeir fóru með flokkinn suðr fyrir Mœri ok alt fyrir Raumsdalsminni. Þeir skiptu þar liði sínu, ok fór Sigurðr slembidjákn vestr um haf þegar um vetrinn, en Magnús fór til Uplanda ok 1136–7
vænti sér þar mikils liðs, sem hann fekk; var hann þar um vetrinn ok um sumarit alt á Uplǫndum ok hafði þá mikit lið; en Ingi konungr fór með liði sínu, ok hittusk þeir sem heitir í Mynni; varð þar mikil 1137
orrosta, ok hafði Magnús konungr meira lið. Svá er sagt, at Þjóstólfr Álason hafði Inga konung í kiltingu sér, meðan orrosta var, ok gekk undir merki, ok kom Þjóstólfr í mikla nauð af erfiði ok atsókn; ok er þat mál manna, at þá hafi Ingi fengit vanheilendi þat, er hann hafði allan aldr síðan, ok knýtti hrygginn, en annarr fótrinn var skemri en annarr ok svá afllítill.

1. sǫgn: *fra*sogn *39*. 1—2 sjálfs—vilja: vilia sinom bræt *J2; sins skr. 39; fork. K.* 2. bótar: umbotar *J2*. um mál: mals *J2*. 3. vænti: væntu þeir *J2*. gerðisk ok: *ul. J2*. 4. Sigurðr: þegar *J2*. 5. sótti: sottu *J2*. 8. verit . . . fyrr: *omv. J2, 39*. kgi: *ul. J2, 39*. 10. -minni: *med* y *J2, 39*. 13. vænti: vætti hann *J2*. 14—15. á—lið: *ul. J2*. 16. hittusk: hittaz *J2*. þeir: þar *tf. J2, 39*. Mynni: *med* i *39*. 17. kgr: *ul. J2*. 18. hafði: hefði *J2*. kiltingu: *uden* u *J2*. 19. orrosta: bardaginn *J2*. 20. af: *ok 39*. 22. síðan: meðan hann lifðe *tf. J2*. ok: *ul. J2*. 23. en*(1)*: ok var *J2 og ul. det følg.* var.

at hann var illa gengr, meðan hann lifði. Þá snøri mannfallinu á hendr Magnús konungs mǫnnum, ok fellu þessir í ǫndurðri fylking, Halldórr Sigurðarson
U 726 ok Bjǫrn Egilsson, Gunnarr af Gimsum ok mikill
H 330 hluti liðs Magnús, áðr hann vildi flýja eða undan ríða; svá segir Kolli:

212. Unnuð austr fyr Mynni
oddhríð, en brátt síðan,
hilmir, fekk, und hjalmi,
hrafns verðar lið sverðum.

Ok enn þetta:

213. Fyrr lá hans, en harri
hringmildr fara vildi,
verðung ǫll á velli;
vígfimr konungr himni.

Magnús flýði þaðan austr á Gautland ok þaðan til
Danmerkr. Í þenna tíma var Karl jarl Sónason í 1137
Gautlandi; hann var ríkr ok ágjarn. Magnús blindi ok hans menn segja svá, hvar sem þeir kómu fyrir hǫfðingja, segja, at Nóregr myndi liggja lauss fyrir, ef nokkurir stórir hǫfðingjar vildi til sœkja, er engi var konungr yfir landinu ok lendra manna forráð var þar yfir ríkinu, en þeir lendir menn, er fyrst váru til forráða teknir, þá var nú hverr ósáttr við

1. meðan—lifði: *ul. J2. Hermed ender 39 helt og holdent, men slutter med en ulæselig overskr. til et nyt kap.* 3. -urðri: -verþri *J2.* fylking: -ingu *skr. J2.* 4. Egils-: Eiriks- *skr. K (18);* ok *tf. J2.* 5. Magnús: hans *J2.* áðr: enn *tf. J2.* eða—ríða: *ul. J2.*

7—10. **212. vísa.** 2. en: oc *J2.* brátt: *sål. Frís. Mork.;* bra *K;* brac *J2.* 3. fekk: *sål. J2;* fectu *K.*

12—15. **213. vísa.** 2. fara: iǫfur *J2.*

16. þaðan*(2):* sva *J2.* 20. segja: *ul. J2.* fyrir: *ul. J2.* 22. landinu: *uden art. J2.* 23. þar: *ul. J2.* 24. til forráða | teknir: *omv. J2.*

annan fyrir ǫfundar sakir. En með því at Karl jarl var ágjarn til ríkis ok áhlýðinn um fyrirtǫlur, þá samnar hann liði ok ríðr austan í Víkina, ok gekk mart fólk undir hann fyrir hræzlu sakir. En er þetta H 35[illegible] spyrja þeir Þjóstólfr Álason ok Ámundi, þá fóru þeir í móti með því liði, er til feksk, ok hǫfðu með sér Inga konung. Þeir hittu Karl jarl ok her Gauta austr á Krókaskógi ok áttu þar aðra orrostu, ok fekk Ingi konungr sigr. Þar fell Munán Ǫgmundarson, móður-bróðir Karls jarls. Ǫgmundr, faðir Munáns, var sonr Orms jarls Eilífssonar ok Sigríðar, dóttur Finnz jarls Árnasonar; Ástríðr Ǫgmundardóttir var móðir Karls jarls. Mart fell á Krókaskógi, en jarl flýði austr af skóginum; Ingi konungr rak þá alt austr ór ríki sínu, ok varð þeira ferð in herfiligsta; svá segir Kolli:

214. Lýsa monk, hvé ljósa
laut hrafn í ben Gauta;
ǫrn fyldit sik sjaldan;
sárísa rauð vísi;
goldit varð, þeims gerðu
glaumherðǫndum sverða
(raun 's at ríki þínu)
róg, á Krókaskógi.

---

2. ok—fyrirtǫlur: *ul.* *J2.* 6. því—feksk: liþe miklu *J2.* 7. hittu—Gauta: funduz *J2.* 8. aðra: *ul.* *J2.* 14—15. alt austr: ꜵstr af scoginom *J2.* 15. varð: var *J2.* ferð: fꜵr *J2.* herfi-: hæþi- *J2.*

17—24. **214. visa.** 1. monk: mun ek *alle.* 5. þeims: þeim er *alle.* 6. -herðǫndum: *med* a *K*, e *J2.* 7. 's: er *alle.*

U 727 **K. 3.** Ferð Eiríks konungs í Nóreg.

[Ing. (Fms.) k. 4, Sig. slemb. (Frís.) k. 6; Mork. 209$_{21-37}$; Fsk. k. 257; Knýtl. k. 102.]

Magnús blindi sótti þá til Danmerkr á fund Eiríks 1137
eimuna, ok fekk hann þar góðar viðtekjur; bauð hann Eiríki at fylgja honum í Nóreg, ef Eiríkr vildi leggja undir sik landit ok fara með Dana-her í Nóreg,
H 332 ok segir, ef hann kømr með styrk hers, at engi maðr í Nóregi mun þora at skjóta spjóti í móti honum. En konungr skipaðisk við ok bauð út leiðangri; hann fór með vi. hundruð skipa norðr í Nóreg, ok var Magnús blindi ok hans menn í þessi ferð með Dana-konungi. En er þeir kómu í Víkina, þá fóru þeir til hófs nǫkkurs með spekð ok friði austan fjarðar, en er þeir kómu liðinu til Túnsbergs, var þar fyrir samnaðr mikill lendra manna Inga konungs. Vatnormr Dagsson, bróðir Grégóríí, réð mest fyrir þeim. Þá máttu Danir eigi á land komask ok eigi vatn sér taka; var mart manna drepit af þeim. Þá lǫgðu þeir inn eptir firði til Óslóar, ok var þar fyrir Þjóstólfr Álason. Svá er sagt, at þeir vildu láta bera skrín Hallvarðz ins helga ór býnum um aptaninn, ok gengu svá margir undir, sem við

1. *Overskr. fra 18; mgl. K;* fra Magnusi konungi blinda *J2.* 2. sótti—Danm.: for *J2.* Eiríks: konungs *tf. J2.* 3. eimuna: i Danmorc *tf. J2.* -tekjur: -tækr *J2.* 4. Eiríkr: konungr *tf. J2.* 5. leggja—ok: þangat *J2.* 5—6. í—hers: oc leɢia undir sic landit segir enn sva *J2.* 7. mun: mune *J2.* spjóti: eino scapti *J2.* 8. skipaðisk: *sål. 18, J2;* scipaþi *K.* 10. þessi: þeiʀi *J2.* 13. liðinu: *ul. J2.* 14. Inga kgs: *ul. J2.* 15. Grégóríí: Gregorius *J2.* 16. Þá: þar *J2.* komask: koma *J2.* 17. sér taka: *omv. J2.* var: þar *tf. J2.* manna: *ul. J2.* 18. þeim: dænom *J2.* 20. Hallv.—helga: ins heilaga Hallvarþar *J2.* býnum: *med* æ *J2 her og i det følg.*

máttu komask, ok fengu þeir eigi lengra borit en útar á kirkju-gólfit: en um morgininn, er þeir sá, at herrinn fór útan at Hǫfuðey, þá báru iiii. menn skrínit upp ór býnum, en Þjóstólfr ok alt býjar-fólkit fylgði skríninu.

K. 4. Bœr brendr í Ósló.

[Ing. (Fms.) k. 4, Sig. slemb. (Frís.) k. 6; Mork. 210_{1-17}; Fsk. k. 257; Knýtl. k. 102.]

Eiríkr konungr ok hans menn sóttu upp í býinn. 1137
en sumir runnu eptir þeim Þjóstólfi. Þjóstólfr skaut H 333
broddi at þeim manni, er Áskell hét, hann var
stafnbúi Eiríks konungs — ok laust undir kverkina,
svá at yddi út hnakkann, ok þóttisk Þjóstólfr eigi
hafa skotit betra skot, þvíat ekki var bert á honum
nema þat eitt. Skrín ins helga Hallvarðz var flutt
upp á Raumaríki ok var þar iii. mánaði. Þjóstólfr
fór um Raumaríki, ok samnaði hann liði um nóttina
ok kom ofan til býjarins um morguninn. Eiríkr konungr
lét leggja eld í Hallvarðzkirkju ok víða um U 728
býinn ok brendi alt upp með hringum. Því næst
kom Þjóstólfr ofan með lið mikit, en Eiríkr konungr
lagði í brot skipa-liði sínu, ok máttu þeir eigi á land
koma fyrir norðan fjǫrðinn fyrir samnaði lendra
manna, en hvar sem þeir leituðu til landgǫngu, þá

---

1. lengra borit: *omv. J2.* 2. morgin-: *med* y *J2.* þeir—at: *ul. J2.* 4. býjar-fólkit: liþit *J2.* 6. *Overskr. fra 18; mgl. K; ingen kap. inddel. i J2.* 7. menn: lið *J2.* sóttu: sótti *J2;* scutu*(!) K (18).* 9. Áskell: *sál. J2;* Aslacr *K.* 11. yddi út: ut com *J2 og tf.*: um. 13. helga: heil. *J2.* 15. hann: ser *J2.* 16. morgun-: *med* y *og* i *J2.* 17. um: i *J2.* 18. brendi: brendo *J2.* alt upp: *omv. J2.* 19. ofan: *ul. J2.* lið mikit: liþit til beiarins *J2.* 20. í brot: a burt *J2.* eigi: ei *K;* hvergi *J2.* 21. koma: komaz *J2.*

lágu eptir v. eða vi. eða fleiri. Ingi konungr lá í Hornborusundum með liði miklu. En er Eiríkr konungr spurði þat, þá snýsk hann aptr suðr til Danmerkr. Ingi konungr fór eptir þeim ok hendi af þeim alt þat, er þeir máttu; ok er þat mál manna, at eigi hafi verit verri ferð farin í annars konungs veldi með miklu liði, ok líkaði Eiríki konungi illa við Magnús ok hans menn, ok þóttu þeir hafa mjǫk spottat sik, er hann hafði komit í þessa ferð, lézk ekki síðan skyldu vera þeira vinr slíkr sem áðr.

H 334 K. 5. Frá Sigurði slembidjákn.

[Ing. (Fms.) k. 5, Sig. slemb. (Frís.) k. 8; Mork. 210_{27}—212_{28}; Fsk. k. 257.]

Sigurðr slembidjákn kom þat sumar vestan um 1137 haf til Nóregs; en er hann spurði um farar Magnús frænda síns, þóttisk hann vita, at þá myndi hann eiga lítit traust í Nóregi; sigldi hann þá alt útleiði suðr með landi ok kom fram í Danmǫrk; hann helt í Eyrarsund; en suðr fyrir Erri hitti hann Vinðasnekkjur nǫkkurar ok lagði til bardaga við þá ok fekk sigr, hrauð þar viii. snekkjur ok drap þar mart manna, en hengði suma. Hann átti ok orrostu við

3. spurði: spyʀ *J2.* snýsk: snyr *J2.* aptr: *ul. J2.* 4. fór: hellt suþr *J2.* þeim: honum *J2.* 5. þeir máttu: hann matti *J2.* eigi: ecki *J2.* 6. verit: *efter* farin *J2.* ferð: fær *J2.* 7. kgi: *ul. J2.* 8. hafa mjǫk: *omv. J2.* 9. ferð: oc *tf. J2.* 9. lézk: qvazc *J2.* 11. *Overskr. fra 18. J2. der dog ul.:* slembidjákn; *mgl. K.* 13. um farar: ofarar *J2.* 14. síns: þa *tf. J2.* þá: *ul. J2 og omv.:* hann myndi. 15. alt útleiði: *ul. J2.* 16. með—Danmǫrk: til Danmerkr *J2.* 17. í Eyrarsund: til Eyrasundz *J2.* 19. þar(?): *ul. J2.* 20. en—suma: *ul. J2.* Hann—orrostu: aðra ᴏʀostu atti Sigurðr *J2.*

Mǫn, við Vinði, ok hafði sigr; þá helt hann sunnan ok lagði upp í Elfi í eystri kvísl ok vann þar iii. skip af liði þeira Þóris hvínantorða ok Óláfs, sonar Haraldz kesju, systur-sonar síns; móðir Óláfs var Ragnhildr, dóttir Magnús konungs berfœts; hann elti Óláf á land. Þórir var í Konungahellu ok hafði samnað fyrir. Sigurðr helt þannug, ok skutusk þeir á, ok fellu menn af hvárum-tveggjum, ok mart varð sárt. Þeir Sigurðr fengu eigi upgǫngurnar. Þar fell Úlfheðinn Sǫxólfsson, norðlenzkr maðr, stafnbúi Sigurðar; Sigurðr lagði í brot ok helt norðr í Víkina ok rænti víða. Hann lá í Portyrju á Limgarðzsíðu ok sætti þar skipum, U 729 H 336 er fóru í Víkina eða ór, ok rænti. Túnsbergs-menn gerðu lið at honum ok kómu á óvart, svá at þeir Sigurðr váru á landi ok skiptu fengi sínu; kom sumt lið ofan at þeim, en sumu lǫgðu þeir um þvera hǫfnina fyrir útan þá. Sigurðr hljóp á skip sitt ok røri út at þeim, en skip Vatnorms var þar næst, ok lét hann síga á hǫmlu; en Sigurðr røri út hjá þeim ok komsk undan einu skipi, en mart fell af liði hans; því var þetta ort:

215. Varðat vel við styrju
Vatnormr í Portyrju.

---

1. Mǫn: mǽn(!) *K.* við Vinði: *sål. J2; ul. K (18).* 2. Elfi: elfina *J2.* 6. Þórir: *sål. alle.* 7. þannug: þangað *J2.* ok*(2): ul. J2.* 11. í brot: fra *J2.* víða: *ul. J2.* 12. Lim-: Lun- *alle.* 13. er—ór: *ul. J2.* Túns-: Tun- *J2.* 14. at honum: til hans *J2.* kómu: com þat *J2.* 15. fengi: fangi *J2.* 16. lið: liþit *J2.* sumu . . . þeir: *sål. J2;* þeir . . . skipum *K.* 18. var—næst: la þar fyrir *J2.* 19. síga: scip sitt *tf. J2.*

22—23. **215. vísa.** 1. Varðat: *sål. FJ.;* varð eigi *alle.*

K. 6. Dráp Benteins.

[Ing. (Fms.) k. 6, 7, Sig. slemb. (Frís.) k. 8; Mork. 212_{29}—214_{19}; Fsk. k. 257.]

Sigurðr slembidjákn siglði síðan suðr til Danmerkr.
H 337 ok týndisk maðr af skipi hans, sá er hét Kolbeinn
Þorljótsson ór Bataldri; hann var á eptirbáti, er
bundinn var við skipit, en þeir siglðu mikinn. Sigurðr
braut skipit, er þeir kómu suðr, ok var hann um
vetrinn í Álaborg. En um sumarit eptir þá fóru 1138
þeir Magnús sunnan vii. skipum, ok kómu á Lista á
óvart um nótt ok lǫgðu skipum sínum at landi. Þar
var fyrir Benteinn Kolbeinsson, hirðmaðr Inga konungs ok inn hraustasti maðr. Þeir Sigurðr gengu
þar upp í elding nætr ok kómu á óvart ok tóku hús
á þeim ok vildu leggja eld í býinn, en Benteinn
komsk út í búr nǫkkut með herklæðum ok vel búinn
at vápnum, ok stóð fyrir innan dyrrin við brugðit
sverð ok hafði skjǫld fyrir sér ok hjálm á hǫfði, var
þá búinn til varnar: dyrrnar váru heldr lágar. Sigurðr
spurði, hví þeir gengi eigi inn; þeir svǫruðu, at
engi var einn fúss til; en þá er þeir rœddu þetta
tíðast, hljóp Sigurðr inn í húsit um hann. Benteinn
hjó eptir honum ok misti; síðan snørisk Sigurðr at
honum, ok skiptusk þeir fám hǫggum við, áðr Sigurðr
H 338 drap hann ok bar hǫfuð hans út í hendi sér. Tóku
þeir fé alt, þat er var í býnum; fóru síðan til skipa
sinna. En er Ingi konungr ok hans vinir spyrja dráp
Benteins ok þeir Kolbeinssynir, Sigurðr ok Gyrðr,
U 730 brœðr Benteins, þá gerði konungr lið at þeim Sigurði,
ok fór sjálfr ok tók skip undan Hákoni pungeltu

1. *Overskr. fra 18; mgl. K; ingen kap. inddel. i J2.* 2. Sigurðr[3] . . siglði[2] síðan[1]: *omv. J2 og ul.* slembidjákn. Danmerkr: *Herefter er der en lakune i J2 (mgl. et blad). der er udfyldt* »or gullinscinnu«. 5. mikinn: mic̄ *K (*mikit *18).*

Pálssyni ok dóttur-syni Ásláks Erlingssonar af Sóla, systrungi Hákonar maga. Ingi elti Hakon á land upp ok tók hvert fat þeira. Þeir flýðu í fjorðinn undan Sigurðr storkr, sonr Eindriða í Gautdali, ok Eiríkr hœll, bróðir hans, ok Andrés kelduskítr, sonr Gríms ór Visti; en Sigurðr ok Magnús ok Þorleifr skjappa H 339 sigldu norðr it ýtra v. skipum á Hálogaland. Var Magnús um vetrinn í Bjarkey með Viðkunni Jónssyni; 1138-9 en Sigurðr hjó stafna af skipi sínu ok hjó á raufar ok søkði niðr í Ægisfirði innanverðum; en Sigurðr sat um vetrinn í Tjaldasundum í Hinn, þar sem heitir Gljúfrafjorðr. Í innanverðum firðinum er hellir í bjarginu; þar sátu þeir Sigurðr um vetrinn meirr en xx. menn, ok settu fyrir hellis-dyrrnar, svá at eigi mátti sjá dyrrnar ór fjoru. Þeir fengu Sigurði vistir um vetrinn Þorleifr skjappa ok Einarr, sonr Ogmundar af Sandi ok Guðrúnar Einarsdóttur Arasonar af Reykjahólum. Þann vetr er sagt at Sigurðr léti Finna gera sér skútur ii. inn í fjorðum, ok váru sini bundnar ok engi saumr í, en viðjar fyrir kné, ok røru xii. menn á borð hvárri. Sigurðr var með Finnum, þá er þeir gerðu skúturnar, ok hofðu Finnar þar mungát ok gerðu honum þar veizlu. Síðan kvað Sigurðr þetta:

216. Gótt var í gamma,
er vér glaðir drukkum
ok glaðr grams sonr
gekk meðal bekkja;
vara þar gamans vant
at gamans drykkju;
þegn gladdi þegn
þar lands sem hvar.

25—32. **216. vísa.** 3. sonr: son *K*.

Skútur þær váru svá skjótar, at ekki skip tók þær á vatni, svá sem kveðit er:

H 340 217. Fátt eitt fylgir
furu háleyskri;
svipar und segli
sinbundit skip.

En um várit fóru þeir Sigurðr ok Magnús norðr með 1139 skútur þær ii,, er Finnar hǫfðu gǫrt: en er þeir kómu i Vága, drápu þeir Svein prest ok sonu hans tvá.

K. 7. Hernaðr Sigurðar slembidjákns.

[Ing. (Fms.) k. 8, Sig. slemb. (Frís.) k. 9; Mork. 214_{27}—216_{17}; Fsk. k. 257.]

U 731 Sigurðr helt þá suðr í Víkar ok tók þar Viljálm 1139 skinnara — hann var lendr maðr Sigurðar konungs —, annan Þóralda kept, ok drápu þá báða. Þá fór Sigurðr suðr með landi ok hitti þar Styrkár glæsirófu suðr við Byrðu, þá er hann fór sunnan ór kaupangi, ok drápu hann. En er Sigurðr kom suðr til Valsness, þá hitti hann Svína-Grím ok lét hǫggva af honum hǫnd. Þá fór hann suðr á Mœri fyrir útan Þrándheims mynni ok tók þar Heðin harðmaga ok Kálf kringluauga, ok lét hann Heðin undan ganga, en þeir drápu Kálf. Sigurðr konungr ok Sáða-Gyrðr, fóstri hans, spurðu til fara Sigurðar ok hvat hann hafðisk at. Þá sendu þeir menn at leita hans; fengu þeir þá til forráða Jón kǫku, son Kálfs ins ranga, bróður Ívars byskups, ok annan Jón prest smyril. Þeir skipuðu Hreininn, er var xxii. rúm ok allra skipa skjótast. Þeir fóru at leita Sigurðar ok funnu hann
H 341 eigi ok fóru aptr við lítinn orðz-tír, þvíat menn segja svá, at þeir sæi þá ok þørði eigi at leggja at þeim. Sigurðr fór suðr á Hǫrðaland ok kom í Herðlu. Þar átti bú Einarr, sonr Laxa-Páls, ok var hann farinn í Hamarsfjǫrð inn til gagndaga-þings. Þeir tóku fé alt,

8. *Overskr. fra 18; mgl. K.*

er heima var, ok langskip hálfþrítøgt, er Einarr átti, ok son hans iiii. vetra gamlan, er lá hjá verkmanni hans; vildu sumir drepa sveininn, en sumir hafa brot með sér; verkmaðrinn segir þeim: »ekki mun yðr happ at drepa svein þenna, ok engi tilslœgja er yðr at hafa hann í brot; þetta er minn sonr, en eigi Einars« — ok af hans orðum létu þeir eptir sveininn, en þeir fóru brot. En er Einarr kom heim, þá gaf hann verkmanninum fé til ii. aura gullz ok þakkaði honum sitt tiltœki ok lézk skyldu vera vinr hans jafnan síðan. — Svá segir Eiríkr Oddzson, er fyrsta sinn reit þessa frásogu, at hann heyrði í Bjorgyn segja frá þessum atburðum Einar Pálsson. — Sigurðr fór þá suðr með landi ok alt í Vík austr ok hitti H 342
Finn Sauða-Úlfsson austr á Kvildum, er hann fór U 732
heimta landskyldir Inga konungs, ok létu hengja hann. Þeir fóru síðan suðr til Danmerkr.

K. 8. Bréfsending Inga konungs.

[Ing. (Fms.) k. 10. Sig. slemb. (Frís.) k. 10; Mork. 216₁₉—217₄; Fsk. k. 258.]

Víkverjar ok Bjorgynjar-menn mæltu, at þat var 1139
ósómi, er Sigurðr ok vinir hans sátu kyrrir norðr í kaupangi, þótt foður-banar hans fœri þjóðleið fyrir útan Þrándheims-mynni, en Ingi konungr ok hans lið sat í Vík austr við háskann ok varði landit ok hafði átt margar orrostur. Þá sendi Ingi konungr bréf norðr til kaupangs; þar stóðu þessi orð á: »Ingi konungr, sonr Haraldz konungs, sendir kveðju Sigurði konungi, bróður sínum, ok Sáða-Gyrð, Ogmundi svipti, Óttari birtingi ok ollum lendum monnum, hirðmonnum ok húskorlum ok allri alþýðu, sælum ok veslum, ungum

10. vinr: vin *K, 18.* 18. *Overskr. fra 18; mgl. K.*

ok gǫmlum, guðs ok sína. Ǫllum mǫnnum eru kunnug vandræði þau, er vér hǫfum, ok svá œska, at þú heitir v. vetra gamall, en ek þrévetr. Megum vit ekki at fœrask, nema þat, er vit njótum vina okkarra ok góðra manna. Nú þykkjumk ek ok mínir vinir vera nær staddir vannkvæði ok nauðsyn beggja okkarra, en þú eða þínir vinir. Nú gerðu svá vel, at þú far til fundar míns sem fyrst ok fjǫlmennastr, ok verum báðir saman, hvat sem í gerisk. Nú er
H 343 sá okkarr mestr vinr, er til þess heldr, at vit sém æ sem sáttastir ok jafnast haldnir í ǫllum hlutum; en með því at þú afrœkisk ok vill eigi fara at nauðsynligri orðsending minni enn sem fyrr hefir þú gǫrt, skaltu við því búask, at ek mun fara á hendr þér með lið: skipti þá guð með okr, þvíat eigi megum vér hafa lengr svá búit, at sitja með svá miklum kostnaði ok fjǫlmenni, sem hér þarf fyrir ófriðar sakir, en þú tekr hálfar allar landskyldir ok aðrar tekjur í Nóregi. Lif í guðs friði«. Þá svarar Óttarr birtingr ok stóð upp á þinginu ok mælti.

K. 9. Tala Óttars birtings.

[Ing. (Fms.) k. 10, Sig. slemb. (Frís.) k. 11; Mork. 217₁₋₂₁.]

»Þat er mál Sigurðar konungs at mæla til Inga 1139
U 733 konungs, bróður síns, at guð þakki honum góða kveðju ok svá starf ok torveldi, er þú hefir ok þínir vinir í ríki þessu at beggja okkarra nauðsyn. En þótt sumt þykki heldr ǫrðigt í orðum Inga konungs til Sigurðar konungs, bróður síns, þá hefir hann mikit til máls síns í marga staði. Nú vil ek lýsa yfir mínu skapi ok heyra, hvárt þar fylgi vili Sigurðar konungs eða annarra ríkis-manna, at þú, Sigurðr konungr,

10. vinr: vin *K, 18.* 15. með: *sål. 18; mgl. K.*
21. *Overskr. fra 18; mgl. K.* 24. kveðju: sina *tf. 18.*

búisk ok þat lið, er þér vill fylgja, at verja land þitt, ok far sem fjǫlmennastr á fund Inga konungs, bróður þíns, sem fyrst máttu, ok styrki hvárr ykkarr annan í ǫllum farsæligum hlutum, en almáttigr guð báða ykkr. Nú viljum vér heyra orð þín, konungr«. Pétr, H 344 sonr Sauða-Úlfs, bar Sigurð konung á þingit, er síðan var kallaðr Pétr byrðarsveinn. Þá mælti Sigurðr konungr: »vitu þat allir menn, ef ek skal ráða, at ek vil fara á fund Inga konungs, bróður míns, sem fyrst má ek«. En þar talaði annarr at ǫðrum ok hóf sinsig hverr, en lauk í sama stað sínu máli, sem svarat hafði Óttarr birtingr, ok var þá þat ráðit, at stefna liði saman ok fara austr í land. Síðan fór Sigurðr konungr austr í Vík ok hitti þar Inga konung, bróður sinn.

K. 10. Orrosta við Hólm inn grá.

[Ing. (Fms.) k. 11, Sig. slemb. (Frís.) k. 12; Mork. 217_{23}—219_{33}; Fsk. k. 258.]

Sama haust kómu þeir Sigurðr slembidjákn ok 1139 Magnús blindi sunnan ór Danmǫrk með xxx. skipa, bæði Dana-lið ok Norðmanna; þat var nær vetrnóttum. En er þetta spyrja konungar ok þeira lið, fara þeir austr í móti. Þeir hittusk í Hvǫlum við Hólm inn grá; þat var inn næsta dag eptir Marteins-messu; þá 12 novbr. var sunnudagr. Ingi ok Sigurðr konungr hǫfðu xx. skip ok ǫll stór; var þar orrosta mikil, en eptir ina fyrstu hríð flýðu Danir með xviii. skipum heim suðr. Þá hruðusk skip þeira Sigurðar ok Magnús. En er mjǫk var hroðit skip Magnús, en hann hvíldi í hvílu sinni, Hreiðarr Grjótgarðzson, er lengi hafði fylgt honum ok verit hirðmaðr hans, hann tók Magnús

---

10—11. hóf—lauk: *sál. Eirsp.*; hofþ (*hæf 18*) hverr lauk*(!)* *K. 18 (forskrevet).* 15. *Overskr. fra 18; mgl. K.*

U 734 H 345 konung í fang sér ok vildi hlaupa á skip annat; þá var Hreiðarr skotinn spjóti milli herðanna ok þar í gǫgnum; en svá segja menn, at þar fengi Magnús konungr bana af því sama sári, ok fell Hreiðarr á bak aptr á þiljurnar, en Magnús á hann ofan; en þat mælir hverr maðr, at hann þœtti vel ok prúðliga hafa fylgt sínum lánar-dróttni; gott er hverjum, er slíkan orðróm getr. Þar fell Loðinn saupprúðr af Línustǫðum á skipi Magnús konungs ok Bersi Þormóðarson, stafnbúi Sigurðar slembidjákns, ok Ívarr Kolbeinsson ok Hallvarðr fægir, fyrirrúms-maðr Sigurðar slembidjákns; sá Ívarr gekk inn at Haraldi konungi ok vann fyrstr á honum. Þá fell mikill hluti liðs þeira Magnús, þvíat Inga menn létu ekki undan ganga, þat er þeir máttu ná, þótt ek nefna fá menn til. Þeir drápu í einum hólma meirr en lx. manna; þar váru ii. íslenzkir menn drepnir, Sigurðr prestr, sonr Bergþórs Mássonar, ok annarr Klémet, sonr Ara Einarssonar. Ívarr skrauthanki, sonr Kálfs ins ranga, er síðan var byskup í Þrándheimi norðr, hann var faðir Eiríks erkibyskups; Ívarr hafði óvalt fylgt Magnúsi; hann komsk á skip Jóns kǫðu, bróður síns; en Jón átti Cécilíu, dóttur Gyrðar Bárðarsonar, ok váru þeir í liði Inga konungs ok Sigurðar, ok þeir kómusk á skip Jóns; ii. Arnbjǫrn ambi, er síðan átti dóttur Þorsteins í Auðsholti; iii. var Ívarr dynta Starason, hann var bróðir Helga Starasonar, en þrœnzkr at móður-kyni, inn vænsti maðr. En er liðs-menn urðu varir við þetta, at þeir

H 346 váru þar, þá gripu þeir til vápna sinna ok gengu at þeim Jóni, en þeir bjoggusk við, ok var við sjálft, at þar myndi alþýða berjask. En þat var at sætt með þeim, at Jón leysti undan Ívar bróður sinn ok

---

1. ok—annat: *sål. Eirsp.; mgl. K, 18.* 9. Bersi: *sål. K, 18;* brusi *Eirsp.* 21. óvalt: *sål. K;* of valt *18.*

Arnbjorn ok festi fé fyrir þá, en þat fé var honum gefit síðan. En Ívarr dynta var leiddr á land upp ok hoggvinn, þvíat þeir Sigurðr ok Gyrðr Kolbeinssynir vildu eigi taka fé fyrir hann, þvíat þeir kendu honum, at hann hefði verit at vígi Benteins, bróður þeira. Þat segir Ívarr byskup, at þat hefði svá yfir hann gengit, at honum hafði verst þótt, er Ívarr var U 735 leiddr á land upp undir øxi ok hvarf áðr til þeira ok bað þá heila hittask. Svá sagði Guðríðr Birgisdóttir, systir Jóns erkibyskups, Eiríki Oddzsyni, en hon lézk Ívar byskup heyra þat mæla.

K. 11. Sigurðr slembidjákn handtekinn.

[Ing. (Fms.) k. 12, Sig. slemb. (Frís.) k. 13; Mork. 219_{35}—220_{29}.]

Þrándr gjalkeri hét maðr, er stýrði skipi í Inga 1139 liði. En þá var svá komit, at Inga menn røru á smábátum at þeim monnum, er á sundi váru, ok drápu hvern, er þeir náðu. Sigurðr slembidjákn hljóp á kaf af skipi sínu, þá er hroðit var, ok steypði brynjunni af sér í kafi, svam síðan ok hafði skjold yfir sér: en menn nokkurir af skipi Þrándar tóku á sundi mann einn ok vildu drepa hann, en sá bað sik undan ok lézk mundu segja þeim, hvar Sigurðr slembir var, en þeir vildu þat: — en skildir ok spjót ok menn dauðir ok klæði flutu víða hjá skipunum —, H 347 »sjá munuð þér, segir hann, hvar flýtr einn rauðr skjoldr: þar er hann undir«. Síðan røru þeir þannug ok tóku hann ok fluttu til skips Þrándar, en Þrándr gerði orð Þjóstólfi ok Óttari ok Ámunda. Sigurðr slembir hafði haft á sér eldz-virki, ok var fnjóskrinn í valhnotar-skurn innan, ok steypt um útan vaxi. Því er þess getit, at þat þótti hugkvæmligt at búa

---

12. *Overskr. fra 18; mgl. K.*

svá um, at aldri vættisk. Því hafði hann skjǫld yfir sér, er hann svam, at þá vissi engi, hvárt sá skjǫldr var eða annarr, er margir flutu á sænum. Svá sǫgðu þeir, at aldri mundu þeir hitta hann, ef eigi væri þeim sagt til hans. Þá er Þrándr kom til landz með hann, þá var sagt liðs-mǫnnum, at hann var tekinn: þá sló ópi á herinn af fagnaðinum. En er Sigurðr heyrði þat, þá mælti hann: »margr vándr maðr mun hér verða feginn af hǫfði mínu í dag«. Þá gekk Þjóstólfr Álason til, þar er hann sat, ok strauk af hǫfði honum silkihúfu, hlǫðum búna; þá mælti Þjóstólfr: »hví vartu svá djarfr, þræls-sonrinn, at þú þorðir at kallask sonr Magnús konungs?«. Hann U 736 segir: »eigi þarftu jafna fǫður mínum við þræl, því at lítils var þinn faðir verðr hjá mínum fǫður«. — Hallr, sonr Þorgeirs læknis Steinssonar, var hirðmaðr Inga konungs ok var við staddr þessi tíðendi; hann sagði Eiríki Oddzsyni fyrir, en hann reit þessa frásǫgn: Eiríkr reit bók þá, er kǫlluð er Hryggjarstykki; í þeiri bók er sagt frá Haraldi gilla ok tveimr sonum hans H 348 ok frá Magnúsi blinda ok frá Sigurði slembi, alt til dauða þeira. Eiríkr var vitr maðr ok var í þenna tíma lǫngum í Nóregi. Suma frásǫgn reit hann eptir

2. hvárt: *her beg. J2 igen (*»her tekr til aptr iofraskinna« *Ásgeir).* 3. sænum: sianum *J2.* 4. aldri . . þeir: *omv. J2.* 4—5. eigi . . . þeim: *omv. J2.* 5. hans: *ul. J2.* Þá: enn *J2.* 7. herinn: liþit *J2.* af fagnaðinum: er hann var tekinn *J2.* 8. þá: *ul. J2.* 9. gekk: at *tf. J2.* 10. til—sat: *ul. J2.* 12. vartu: vart þu *J2.* 14. segir: sv̓ *J2.* þarftu: at *tf. J2.* 15. var . . . verðr: verþr er *J2.* mínum fǫður: hanom *J2.* 17. var: *ul. J2.* 18. en: er *J2.* 18. 19. reit: ritaðe *J2.* 20. tveimr: *ul. J2.* 21. frá*(1): ul. J2.* frá*(2): ul. J2.* slembi: oc *tf. J2 (mgl. i Eirsp.).* til: um *J2.* 23. frásǫgn: *ul. J2.* reit: ritaðe *J2.*

fyrirsǫgn Hákonar maga, lendz mannz þeira Haraldz-sona. Hákon ok synir hans váru í ǫllum þessum deilum ok ráða-gørðum. Enn nefnir Eiríkr fleiri menn, er honum sǫgðu frá þessum tíðendum, vitrir ok sannreyndir, ok váru nær, svá at þeir heyrðu eða sá atburðina, en sumt reit hann eptir sjálfs sín sýn eða heyrn.

K. 12. Píning Sigurðar slembidjákns.

[Ing. (Fms.) k. 13, Sig. slemb. (Frís.) k. 14; Mork. 220_{29}*—*222_{7}*.]*

Hallr segir svá, at hǫfðingjar vildu drepa hann 1139
láta þegar, en þeir menn, er grimmastir váru ok þóttusk eiga at reka harma sinna á honum, réðu píslum hans, ok váru til þess nefndir þeir brœðr Benteins, Sigurðr ok Gyrðr Kolbeinssynir, ok Pétr byrðarsveinn vildi hefna Finnz, bróður síns, en hǫfðingjar ok flest fólk annat gekk frá. Þeir brutu fótleggi hans í sundr með øxar-hǫmrum ok handleggi, þá flettu þeir hann af klæðum ok ætluðu flá hann kykvan ok klufu svǫrð í hǫfði honum; þat máttu þeir eigi gera fyrir blóðrás. Þá tóku þeir svarðsvipur ok bǫrðu hann lengi, svá at vandliga var ǫll húðin af, svá sem flegin væri. En síðan tóku þeir ok skutu stokki á

1. fyrir-: fra- *J2.* lendz: *sål. J2;* lags- *K. 18.* 5. -reyndir: -orðir *J2.* nær, svá: *omv. J2.* heyrðu eða: *ul. J2. men tf.* eða heyrðu *efter* atburðina. 6. sumt: *sål. J2; ul. K.* reit: ritaði *J2.* sín: sins *J2; forkortet K.* 6—7. sýn . . . heyrn: *omv. J2.* 8. *Overskr. fra 18; mgl. K;* Dæði Sigurðar *J2.* 9—10. drepa hann[3] | láta[2] | þegar[1]: *omv. J2.* 10—11. ok—eiga: *ul. J2.* 11. honum: Sigurðe *J2.* réðu: þa reðu þeir *J2.* 15. annat: *ul. J2.* 17. ætluðu: at *tf. J2.* kykvan: *sål. J2;* kvikan *K.* 18. honum: enn *tf. J2.* 20. svá at: *omv. J2.* svá*(2)*: *ul. J2.* 21. tóku —stokki: scutu þeir stock *J2.*

hrygginn, svá at sundr gekk. Þá drógu þeir hann
H 349 til trés ok hengðu ok hjoggu síðan af hǫfuðit ok
drógu brot líkama hans ok reyrðu í hreysi nǫkkut.
Þat er allra manna mál, vina hans ok óvina, at engi
maðr í Nóregi hafi verit betr at sér gǫrr um alla
hluti en Sigurðr í þeira manna minnum, er þá váru
uppi, en ógæfu-maðr var hann um suma hluti. Svá
segir Hallr, at hann mælti fátt ok svaraði fá, þótt
U 737 menn orti orða á hann; en þat segir Hallr, at hann
brásk aldri við, heldr en þeir lysti á stokk eða á
stein: en þat lét hann fylgja, at þat mátti vera um
góðan dreng, þann er vel væri at þrek búinn, at sá
mátti standask píningar at því, at maðr heldi munni
sínum eða brygði sér lítt við, en þat sagði hann, at
aldri brá hann máli sínu ok jafnlétt mæltr sem þá,
at hann væri á ǫlbekk inni, hvárki mælti hann hæra
né lægra, eða skjálfhendra, en sem vanði hans var
til; mælti hann alt til þess, er hann andaðisk, ok
sǫng þriðjung ór psalterió, ok lézk honum þat þykkja
umfram eljan ok styrk annarra manna. En prestr
sá, er þar hafði kirkju skamt frá, lét lík Sigurðar
fœra þannug til kirkju; sá prestr var vinr þeira
Haraldzsona. En er þetta spurðisk, þá kǫstuðu þeir
reiði á hann ok létu aptr flytja líkit, sem áðr hafði

1. svá: *ul. J2.* 2. síðan af: *omv. J2.* ok(3): *ul. J2.* 3. brot: brаt siþan hofuðit oc *J2.* 3. nǫkkut: nockoru *J2.* 5. verit betr: *omv. J2.* 8. fá: fam orðum oc fam monnum *J2.* 9. menn: *ul. J2 og omv.*: orða orti. þat: sva *J2.* 10. á(2): *ul. J2.* 12—13. sá mátti: sva mætti *J2.* 14. brygði sér: brygþiz *J2.* 15. aldri brá | hann: *omv. J2.* mæltr: *sål. 18, J2;* mælti *K.* 16. at: *ul. J2 og omv.:* væri hann. inni: *ul. J2.* 18. alt | til þess: *omv. J2.* 19. þriðjung: hriþum *J2.* ok: nu *J2.* 21. hafði kirkju: sаng *J2.* 21—22. lét . . . fœra: fǫrði *J2.* 22. þannug: *ul. J2.* 23. þeir: menn *J2.* 24. ok: enn *J2.*

verit, ok varð þó prestr fé fyrir gjalda. En vinir Sigurðar fóru síðan eptir líkinu ór Danmork sunnan með skip ok fœrðu til Álaborgar ok grófu at Máriukirkju þar í býnum. Svá sagði Eiríki Ketill prófastr, er varðveitti Máríukirkju, at Sigurðr væri þar grafinn. H 350 Þjóstólfr Álason lét fœra lík Magnús konungs til Óslóar ok grafa at Hallvarðzkirkju hjá Sigurði konungi, foður hans. Loðin saupprúð fœrðu þeir til Túnsbergs, en alt annat lið grófu þeir þar.

K. 13. Eysteinn Haraldzson kom í Nóreg.

[Ing. (Fms.) k. 14, (Frís.) k. 1; Mork. 223₂₋₁₂; Fsk. k. 259.]

Sigurðr ok Ingi hofðu ráðit Nóregi vi. vetr. Þat F 142 vár kom Eysteinn vestan af Skotlandi; hann var sonr Haraldz gilla. Árni sturla ok Þorleifr Brynjólfsson ok Kolbeinn hrúga, þeir hofðu farit vestr um haf eptir Eysteini ok fylgðu honum í land ok heldu þegar norðr til Þrándheims, ok tóku Þrœndir við honum, ok var hann til konungs tekinn á Eyraþingi um gagndaga, n·ai med. svá at hann skyldi hafa þriðjung Nóregs við brœðr sína. Sigurðr ok Ingi váru þá austr í landi; fóru þá menn í milli þeira konunganna ok sættu þá svá, at Eysteinn skyldi hafa þriðjung ríkis. Engi váru U 738 skírsli gor Eysteini til faðernis, nema því var trúat, er Haraldr konungr hafði til sagt. Bjaðok

---

1. ok: *ul. J2.* prestr: *med art. J2.* fyrir: at *tf. J2.* 2. ór Danm. | sunnan: *omv. J2.* 4. býnum: *med* ǫ *J2.* Eiríki Ketill: Eirikr *J2;* Eirikr *skr. K. 18* (Eir̄ *Eirsp.*). 7. Óslóar: Avslo *J2.* 7—8. kgi: *ul. J2.* 8. saupprúð: *med ét* p *alle.* 9. annat lið: *omv. J2.* 10. *Overskr. fra 18; mgl. K;* Sætt þeira bræðra *J2.* 14. um haf: *ul. J2.* 15. þegar: með hann *J2.* 16. Þrœndir: vel *tf. J2.* 20. í: *ul. J2.* svá: at þi *J2.* 21—23. Engi—sagt: *ul. J2. Eirsp.:* Engi—faðernis *mgl. K (18). men findes i Fsk., jfr. Mork.*

hét móðir Eysteins konungs, ok kom hon í Nóreg með honum.

K. 14. Dráp Óttars birtings.

[Ing. (Fms.) k. 14, 15, (Frís) k. 2; Mork. 222_{20-32}*; Fsk. k. 259.]*

Magnús hét inn iiii. sonr Haraldz konungs; hann H 351 fóstraði Kyrpinga-Ormr; hann var ok til konungs tekinn ok hafði sinn hluta af landi. Magnús var veill á fótum ok lifði lítla hríð ok varð sóttdauðr; hans getr Einarr Skúlason:

218. Auð gefr Eysteinn lýðum,
eykr hjaldr Sigurðr skjaldar,
lætr Ingi slǫg syngva,
semr Magnús frið bragna;
fjǫldýrs, hafa fjórir,
folktjald, komit aldri,
rýðr bragnings kyn blóði,
brœðr und sól en œðri.

Eptir fall Haraldz konungs gilla var Ingiríðr drótning gipt Óttari birtingi; hann var lendr maðr ok hǫfðingi mikill, þrœnzkr at ætt; hann var mikill styrkðar-maðr Inga konungs, meðan hann var í barnœsku. Sigurðr konungr var ekki mikill vinr hans ok þótti hann alt hallr undir Inga konung, mág sinn. Óttarr birtingr var drepinn norðr í kaupangi í einvígi um kveld, er (1146?)
hann skyldi ganga til aptansǫngs; en er hann heyrði

---

3. *Overskr. fra 18; mgl. K;* Andlat Magnus *J2.* 6. ok hafði: hafði hann oc *J2.* 7. lifði: hann *tf. J2.* varð: hann *tf. J2.*

9—16. **218. vísa.** 6. -tjald: tiallz *J2.* 8. en: enn *J2;* hin *K.*

18. birtingi: Birting *J2.* 20. meðan – barnœsku: *ul. J2.* 21. vinr: vin *alle.* hans: Óttars *J2.* alt: vera *J2.* 22. mág sinn: *ul. J2.*

hvininn af hǫgginu, þá brá hann upp hendi sinni ok skikkju í móti ok hugði, at kastat væri snjákekki at honum, sem títt er ungum sveinum; hann fell við hǫggit: en Álfr hroði, sonr hans, kom þá gangandi í kirkjugarðinn; hann sá fall fǫður síns, ok svá, at maðr sá, er vegit hafði, hljóp austr um kirkjuna. Álfr hljóp eptir honum ok drap hann við sǫnghúshornit, H 352 ok mæltu menn, at honum hefði vel gefit hefndina, ok þótti hann miklu meiri maðr en áðr.

K. 15. Uphaf Eysteins konungs Haraldzsonar.

[Ing. (Fms.) k. 15, (Frís.) k. 3; Mork. 223₁₂₋₁₈.]

Eysteinn konungr Haraldzson var þá inn í Þránd- (1146?) heimi, er hann spurði fall Óttars, ok stefndi til sín bónda-liði; hann fór út til bœjar ok varð all-fjǫlmennr. En frændr Óttars ok aðrir vinir kendu ráðin mest Sigurði konungi, en hann var þá í kaupangi, ok váru U 739 bœndr mjǫk geystir á hendr honum; en hann bauð fyrir sik skírslur ok festi járnburð, at svá skyldi sanna mál hans, ok varð þat at sætt. Fór Sigurðr konungr eptir þat suðr í land, ok urðu þessar skírslur aldrigi af hǫndum greiddar.

1—2. ok skikkju: *ul. J2.* 2. móti: mot *J2 og tf.* haᴳino. kastat . . snjákekki: *omv. J2 og skr.* sne-. 3. er: var *J2.* hann: ottaʀ *J2.* 6. hafði: faðr hans *tf. J2.* 8. gefit: tekiz um *J2.* 10. *Overskr. fra 18; mgl. K; ingen kap. inddel. J2.* 11. Haraldzson: *ul. J2.* 11—12. Þrándh.: er hann stefndi áðr saman bǫndum mǫrgum *tf. J2 og ul. det følg.*: ok—liði. 12. Óttars: Birtings *tf. J2.* 14. aðrir: *ul. J2.* mest: *ul. J2.* 15. en: *ul. J2.* 16. hendr honum: hann *J2.* hann: konungr *J2.* 17—18. at—hans: *ul. J2.* 20. hǫndum: honum *J2.*

K. 16. Uphaf Orms konungs-bróður.

[Ing. (Fms.) k. 16, (Frís.) k. 4; Mork. 223_{18-23}].

Ingiríðr drótning gat son við Ívari sneis; sá hét Ormr, er síðan var kallaðr konungs-bróðir; hann var inn fríðasti sýnum ok gerðisk mikill hǫfðingi, sem enn mun síðarr getit verða. Ingiríðr drótning var gipt Árna á Stoðreimi; hann var síðan kallaðr konungsmágr; váru þeira bǫrn Ingi, Níkolás, Philippús í Herðlu, ok Margrét, er átti Bjǫrn bukkr, en síðan Símun Kárason.

H 353 K. 17. Útferð Erlings ok Rǫgnvaldz jarls.

[Ing. (Fms.) k. 17, (Frís.) k. 5; Mork. 223_{24}—224_{13}].

Erlingr hét sonr Kyrpinga-Orms ok Ragnhildar, dóttur Sveinka Steinarssonar. Kyrpinga-Ormr var sonr Sveins Sveinssonar, Erlendzsonar ór Gerði. Móðir Orms var Ragna, dóttir Orms jarls Eilífssonar ok Sigríðar, dóttur Finnz jarls Árnasonar. Móðir Orms jarls var Ragnhildr, dóttir Hákonar jarls ins ríka. Erlingr var vitr maðr ok var vinr mikill Inga konungs, ok með hans ráði fekk Erlingr Kristínar, dóttur þeira Sigurðar konungs ok Málmfríðar drótningar. Erlingr átti bú á Stuðlu á Sunn-Hǫrðalandi. Erlingr fór ór landi ok með honum Eindriði ungi ok enn fleiri lendir menn, ok hǫfðu frítt lið. Þeir bjoggusk til Jórsala-

---

1. *Overskr. fra 18; mgl. K; ingen kap. inddel. J2.* 3. er: oc *J2.* síðan | var kallaðr: *omv. J2.* 4. inn fríðasti: manna friðaztr *J2.* 5. getit: sagt *J2.* var: siþan *tf. J2.* 7. mágr: ok *tf. J2.* 10. *Overskr. fra 18, J2, der dog ul.* ok—jarls; *mgl. K.* 11. Ragnhildar: drotningar *synes K (18) at tf.* 14—15. Sigríðar: *sål. Frís.* Ingibiargar *alle; ovf. s. 140 kaldes hun* Sigríðr, *så at hdskrr.s læsemåde her må vel bero på skrivefejl og ikke på brugen af en anden kilde end ellers.* 17. vinr: *sål. J2;* vin *K.*

ferðar ok fóru vestr um haf til Orkneyja. Þaðan fór 1152
Rǫgnvaldr jarl, er Kali var kallaðr, ok Viljálmr byskup;
þeir hǫfðu allz af Orkneyjum xv. langskip ok sigldu 1153
til Suðreyja ok þaðan vestr til Vallandz ok þá leið
síðan, er farit hafði Sigurðr konungr Jórsalafari, út
til Nǫrvasunda ok herjuðu víða út um Spán heiðna.
Litlu síðarr en þeir sigldu um sundin, skilðisk brot
Eindriði ungi ok þeir, er honum fylgðu, með vi. skip-
um, ok fóru síðan sér hvárir. En Rǫgnvaldr ok Erl- U 740
ingr skakki hittu á drómund einn í hafi ok lǫgðu til
ix. skipum ok bǫrðusk við þá; en at lykðum lǫgðu
þeir snekkjurnar undir drómundinn; báru þá heiðnir H 354
menn ofan á þá bæði vápn ok grjót ok grýtur fullar
af vellanda biki ok viðsmjǫrvi. Erlingr lá sínu skipi
næst þeim, ok bar fyrir útan þat skipit vápna-burðinn
heiðinna manna. Þá hjoggu þeir Erlingr raufar á
drómundinum, sumar í kafi niðri, sumar uppi á borð-
unum, svá at þeir fóru þar inn; svá segir Þorbjǫrn
Skakkaskáld í Erlingsdrápu:

219. Hjoggu øxar eggjum
ugglaust hvatir glugga
(því vas nent) á nýju
Norðmenn í kaf borði;
eyðendr sǫu yðrar
arnar hungrs á, jǫrnum,
vágfylvingi, vélar,
vígskǫrð ofan bǫrðuð.

1. ok—fór: *ul. J2.* 2. kallaðr: hann var fyrir þeiri ferð *tf. J2.* 3. þeir: oc *J2.* 5. farit: siglt *J2.* 7. sigldu: hæfþu siglt ut *J2.* brot: a brat *J2.* 8. Eindriði: Endr. *J2.* ok—fylgðu: *ul. J2.* 9. Rǫgnvaldr: Iarl *tf. J2.* 10. skakki: *ul. J2.* 12. snekkjurnar: inn *tf. J2.* 13. bæði: *ul. J2.* 15. þeim: inn undir dromundinom *J2.* 16. heiðinna manna: *ul. J2.* 17. niðri: enn *J2.* 17—18. uppi—borðunum: ofaʀ *J2.* 18. fóru: gengo *J2.*

20—27. **219. vísa.** 2. ugg- . . . glugga: yɢ- . . . glyɢa *J2.* 5. sǫu: sa *alle.* yðrar: *sål. Frís.;* urðar *J2;* yðra *K.*

Auðun rauði hét sá maðr, stafnbúi Erlings, er fyrst
gekk upp á drómundinn: þeir unnu drómundinn
ok drápu þar ógrynni manna, tóku þar ófa-mikit fé
ok unnu þar fagran sigr. Rǫgnvaldr jarl ok Erlingr
skakki kómu í þeiri ferð til Jórsala-landz ok út til 1154
árinnar Jórðánar: snøru þá aptr fyrst til Miklagarðz,
létu þar eptir skip sín, fóru útan landveg ok heldu
heilu ǫllu, þar til er þeir kómu í Nóreg, ok var þeira 1155
H 355 ferð allmjǫk lofuð. Þótti Erlingr nú miklu meiri
maðr en áðr, hvártveggja af ferð sinni ok kvánfangi
sínu; var hann ok spekingr at viti, auðigr ok ætt-
stórr, snjallmæltr ok var mest hallr at allri vináttu
til Inga þeira brœðra.

K. 18. Fœddr Hákon.

[Ing. (Fms.) k. 18, (Frís.) k. 6; Mork. 224_{15-27}].

Sigurðr konungr reið at veizlum í Vík austr með
hirð sína ok reið um bý þann, er ríkr maðr átti, er
Símun hét; en er konungr reið gǫgnum býinn, þá
heyrði í hús nǫkkut kveðandi svá fagra, at honum
fannzk um mikit, ok reið til hússins ok sá þar inn,
at þar stóð kona ein við kvern ok kvað við forkunnar
fagrt, er hon mól. Konungr sté af hestinum ok gekk
U 741 inn til konunnar ok lagðisk með henni; en er hann

1. rauði: *ul. J2.* sá maðr: *ul. J2.* 3. tóku þar: oc fengo *J2.* ófa-: vfa- *K.* -mikit fé: *omv. J2.* 4. ok—sigr: *ul. J2.* 6. aptr: oc *tf. J2.* 7. sín: oc *tf. J2.* 8. var: varð *J2.* 9. lofuð: oc *tf. J2.* 12. snjallmæltr: malsniallr *J2.* 13. Inga: konungs allra *tf. J2.* 14. *Overskr. fra 18; mgl. K;* fæddiz upp Hacon Sigurðarson *J2.* 15. veizlum: veizlo *J2.* 16. bý: *med* ǫ *J2,* = *l. 17.* 17. reið: i *tf. J2.* 17—18. þá heyrði: heyrði hann inn *J2.* 19. þar: *ul. J2.* 20. forkunnar: *ul. J2.* 21. sté: steig *J2.*

fór í brot, þá vissi Símun bóndi, hvat ørendi konungr hafði þannug: en hon hét Þóra ok var verka-kona Símunar bónda. Síðan lét Símun varðveita kost hennar. En eptir þat ól sú kona barn, ok var sá 1147
sveinn nefndr Hákon ok kallaðr sonr Sigurðar konungs; fœddisk Hákon þar upp með Símuni Þorbergssyni ok Gunnhildi, konu hans. Fœddusk þar ok upp synir þeira Símunar, Ǫnundr ok Andréás, ok unnusk þeir Hákon mikit, svá at þá skilði ekki nema hel.

K. 19. Frá Eysteini ok Hísings-búum.

[Ing. (Fms.) k. 19, (Frís.) k. 7; Mork. 224₂₉—225₈].

Eysteinn konungr Haraldzson var staddr austr í 1153
Vík nær landz-enda; hann var ósáttr við bœndr, H 356
Reni ok Hísings-búa: gerðu þeir samnað at honum, en hann helt við þá orrostu ok hafði sigr. Þar heitir Leikberg, er þeir bǫrðusk: hann brendi ok mjǫk víða í Hísing. Síðan gengu bœndr til handa ok guldu gjǫld stór, en konungr tók gísla af þeim; svá segir Einarr Skúlason:

220. Víkverjum galt
(vas þannug halt)
gǫrræði gramr
gjǫfmildr ok framr;
flest fólk vas hrætt,
áðr fengi sætt,
en gísla tók
sás gjǫldin jók.

1. Símun: *med* o *her K og l. 3.* hvat: hvert *J2.* 1—2. kgr—þannug: konungs þangat hafþi verit *J2.* 2. en hon: konan *J2.* 3. bónda: *ul. J2.* Símun: *her fork. K.* 6. þar: *ul. J2.* 6. 8. Símun-: *med* o *K.* 7. Fœddusk þar: *omv. J2.* 8 Ǫnundr: *sål. J2;* Eyvindr *K.* 10. *Overskr. fra 18; mgl. K;* Hernaðr Eysteins *J2.* 12. var: varþ *J2.* 13. ok: *sål. J2; ul. K.* 15. mjǫk: *ul. J2.* 16. handa: konunge *tf. J2.* 17. gjǫld stór: honum storgiolld *J2.*

19—22. **220. vísa.** ₂. vas: varþ *J2.* halt: allt *J2* ₄. gjǫf-: giaf- *J2.* ₅. vas: varþ *J2.* ₇. gísla: gislar *J2.* ₈. sás: sa er *J2.*

221. Vann siklingr sótt
við snarpa drótt
(leyfð es lýðum bær)
Leikbergi nær;
Renir flýðu ríkt;
ok reiddi slíkt,
ǫld festi auð,
sem ǫðlingr bauð.

K. 20. Herferð Eysteins konungs Haraldzsonar.

[Ing. (Fms.) k. 20, (Frís.) k. 8; Mork. 225_9—226_{19}*].*

Lítlu síðarr byrjaði Eysteinn konungr ferð sína 1153 ór landi vestr um haf ok sigldi til Kataness; hann spurði til Haraldz jarls Maddaðarsonar í Þórsá; hann H 357 lagði til með iii. smáskútur, ok kómu á þá óvara: en jarl hafði haft xxx^ogt^. skip, ok á lxxx. manna. En er þeir váru óbúnir við, þá fengu þeir Eysteinn konungr þegar upgǫngu á skipit ok tóku hǫndum jarl ok U 742 hǫfðu með sér á skip; hann leysti sik út með iii. mǫrkum gullz, ok skilðusk þeir at svá búnu; svá segir Einarr Skúlason:

222. Váru (sogns) með (sára)
syni Maddaðar staddir
(mágrennir fremsk) manna
(máttigr) tigir átta;
þrimr skútum tók þreytir
þann jarl drasils hranna;
hraustr gaf hræskúfs nistir
hǫfuð sitt frǫmum jǫfri.

---

221. vísa. 6. reiddi: *sål. Frís.;* reiþi *J2;* reiddu *K.*

5—6. *Overskr. fra 18; mgl. K; ingen kap. inddel. J2.* 10. til: þangat *J2.* smá-: *ul. J2.* kómu: kom *J2.* 11. á: nær *tf. J2.* 11—13. En—skipit: gengu þeir Eysteinn konungr upp a scipit at þeim ovarum *J2.* 13. hǫndum jarl: *omv. J2.* 14. með—skip: hann ofann i scutuna *J2.* með(2): *ul. J2.* iii.: þrim *J2.* 15. at—búnu: siþan *J2.*

17—24. **222. vísa.** 2. syni: *med ø K.* staddir: staddr *J2.* 3. mágrennir: *sål. J2;* -grex *skr. K (18).* fremsk: *sål. J2;* fezc *K.* 5. þrimr: *sål. J2;* þrim *K.*

Eysteinn konungr sigldi þaðan suðr fyrir austan Skotland ok lagði til kaupstaðar þess á Skotlandi, er heitir Apardjón, ok drap þar mart manna ok rænti staðinn: svá segir Einarr Skúlason:

223. Frétt hefk, at fell
(folk- brustu -svell),
jǫfurr eyddi frið,
Apardjónar lið.

Aðra orrostu átti hann suðr við Hjartapoll við riddara-lið, ok kómu þeir á flótta; hruðu þeir skip nǫkkut þar; svá segir Einarr:

224. Beit buðlungs hjǫrr, H 358
blóð fell á dǫrr,
hirð fylgðisk holl,
við Hjartapoll;
hugin gladdi heit,
hruðusk Engla beit,
(óx vitnis vín)
valbasta rín.

Þá helt hann enn suðr á England ok átti iii. orrostu við Hvítabý ok fekk sigr, en brendi býinn: svá segir Einarr:

225. Jók hilmir hjaldr,
þar vas hjǫrva galdr,
(hjósk hildar ský)
við Hvítabý;

---

2. ok: hann *J2*. heitir A.: *omv. J2*. 3. ok*(2)*: enn *J2*. 4. Skúlason: *ul. J2*.

5—8. **223. vísa.** 1. hefk: hefi ek *alle*. 2. folk: folkit *J2*. 10. kómu þeir: com þeim *J2*. 10—11. hruðu—þar: *ul. J2*.

12—19. **224. vísa.** 6. hruðusk: við *J2*. engla: enga*(!) K*. 20. enn: *ul. J2*. átti: ina *tf. J2*. 21. -bý: *med* ǫ *J2*. 23—26. **225. vísa.** 4. við: fyri *J2*.

ríkt lék við rǫnn,
(rauðsk ylgjar tǫnn),
feksk fyrðum harmr,
fyriskógar garmr.

Eptir þat herjaði hann víða um England. Þá var Stefnir konungr á Englandi. Því næst átti Eysteinn konungr orrostu við Skarpasker við riddara nǫkkura; svá segir Einarr:

H 359 226. Drap dǫglingr gegn,
dreif strengjar regn,
við Skǫrpusker
skjaldkœnan her.

Þar næst barðisk hann í Pílavík ok fekk sigr; svá segir Einarr:

U 743 227. Rauð siklingr sverð,
sleit gylðis ferð
þrútt Parta lík,
í Pílavík;
vann vísi alt,
fyr vestan salt
brandr gall í brún,
brent Langatún.

Þeir brendu þar Langatún, mikit þorp, ok segja menn, at sá býr hafi litla upreist fengit síðan. Eptir þat fór Eysteinn konungr brot af Englandi ok um haustit aptr í Nóreg, ok rœddu menn um þessa ferð allmisjafnt.

---

5. lék: let *J2*. 7. feksk: feck *J2*.
5. England: enn *tf*. *J2*. 6. Því: þar *J2*.
9—12. **226**. **vísa**. 3. Skǫrpu-: *sål*. *K*, *J2*; *Frís*. *har* skarpa-.
13. í: við *J2*.
15—22. **227. vísa**. 7. í: við *J2*.
23. Þeir . . . þar: *omv*. *J2*. 24. býr: *med* ǫ *J2*. 25. brot: bræt *J2*. ok | um haustit: *omv*. *J2*. 26. í Nóreg: til Noregs *J2*.

K. 21. Frá Haraldzsonum.

[Ing. (Fms.) k. 21. (Frís.) k. 9; Mork. 226$_{21-32}$*; Fsk. k. 259; Agr. k. 52].*

Friðr góðr var í Nóregi ondurða daga sona Haraldz konungs, ok var þeira samþykki til nokkurrar hlítar, meðan it forna ráðuneyti þeira lifði, en þeir Ingi ok Sigurðr váru bernskir; hǫfðu þeir þá eina H 360 hirð báðir, en Eysteinn einn sér: var hann maðr fullroskinn at aldri. En er andat var fóstrneyti þeira Inga ok Sigurðar, Sáða-Gyrðr Bárðarson, Ámundi Gyrðarson, Þjóstólfr Álason, Óttarr birtingr, Ǫgmundr sviptir ok Ǫgmundr dengir, bróðir Erlings skakka, — lítils þótti vert um Erling, meðan Ǫgmundr lifði —, síðan skilðu þeir hirð sína Ingi ok Sigurðr, ok réð þá til fulltings við Inga konung Grégóríús, sonr Dags 1154 Eilífssonar ok Ragnhildar, dóttur Skopta Ǫgmundarsonar. Grégóríús hafði auð fjár, ok var sjálfr inn mesti skǫrungr; gerðisk hann forstjóri fyrir landráðum með Inga konungi, en konungr veitti honum at taka af sinni eign slíkt er hann vildi. Sigurðr konungr gerðisk ofstopa-maðr mikill ok óeirinn um alla hluti, þegar er hann óx upp, ok svá þeir Eysteinn báðir, ok var þat nǫkkuru nærr sanni, er Eysteinn var, en hann var allra fégjarnastr ok sínkastr. Sigurðr konungr gerðisk maðr mikill ok sterkr, vaskligr maðr sýnum, jarpr á hár, munnljótr, ok vel at ǫðrum

---

1. *Overskr. fra 18; mgl. K;* Fra þeim bræðrum *J2.* 2. -urða: -verþa *J2.* 7. fóstr-: raðu- *J2.* 8—9. Ámundi Gyrðarson: *ul. J2.* 10. ok: *ul. J2.* dengir: drengr *J2.* 12. ok réð: rezc *J2.* 13. sonr: s. *alle.* 17. at taka: *ul. J2.* 20. þegar: þa *J2.* 21. nǫkkuru | nærr sanni: *omv. J2.* 22. var*(1)*: þotti *J2.* 24. ok: enn *J2.* at ǫðrum: orþinn at *J2.*

U 744 andlits-skǫpum; allra manna var hann snjallastr ok gǫrvastr í máli; þess getr Einarr Skúlason:

228. Snild berr, snarpa elda
sárflóðs þess 's rýðr blóði;
H 361 (gefit hefr goð sjalfr jǫfri
gagn) Sigurðar magni;
svá 's, ef Rauma ræsir
reiðorðr tǫlur greiðir,
(rausn vinnr gramr) sem gumnar
(glaðmæltr) þegi aðrir.

K. 22.

[Ing. (Fms.) k. 21, (Frís.) k. 10; Mork. 232₁₋₃; Fsk. k. 259; Ágr. k. 52.]

Eysteinn konungr var svartr maðr ok døkklitaðr, heldr hár meðalmaðr, vitr maðr ok skynsamr; en þat dró mest ríki undan honum, er hann var sínkr ok fégjarn. Hann átti Rǫgnu, dóttur Nikolás mása. Ingi konungr var manna fegrstr í andliti, hann hafði gult hár ok heldr þunt, ok hrǫkk mjǫk; lítill var hans upvǫxtr, ok tregliga mátti hann ganga einn samt, svá var visinn annarr fótrinn, en knýttr var hann á herðum ok á bringu; hann var blíðmæltr ok dæll vinum sínum, ǫrr af fé, ok lét mjǫk hǫfðingja ráða með sér landráðum, vinsæll við alþýðu, ok dró þat alt saman mjǫk undir hann ríki ok fjolmenni. Brígiða hét dóttir Haraldz konungs gilla; hon var gipt fyrst Inga Hall-

---

1. andlits-skǫpum: andlit scapun *J2.* snjallastr: i mali *tf. J2.* 2. í máli: at ser *J2.* Skúlason: *ul. J2.*

3—10. **228. vísa.** 1. snarpa: snarpra *K, J2.* 2. 's: er *alle.* 3. goð: *med* u *alle.* 5. 's: es *K, 18;* er *J2.* ef: þa er *J2.* 7. vinnr: viðr *J2.*

11. *Kapitel-inddel. K, 18; ingen i J2.* 17—18. hans upvǫxtr: *omv. J2.* 18. treg-: trað- *J2.* samt: saman *J2.* 19. knýttr: knutr *J2.* hann: *ul. J2.* 21—22. með sér | landráðum: *omv. J2.*

steinssyni Svía-konungi, en síðan Karli jarli Sónasyni,
en þá Magnúsi Svía-konungi; þeir Ingi konungr Har-
aldzson váru sammœðra. Síðarst átti hana Birgir
jarl Brosa; þau áttu iiii. sonu, einn Philippús jarl,
ii. Knútr jarl, iii. Fólki, iiii. Magnús; dœtr þeira Ingi-
gerðr, er átti Sørkvir konungr; þeira sonr Jón kon-
ungr; ǫnnur Kristín, iii. Margrét. Máría hét ǫnnur
dóttir Haraldz gilla; hana átti Símun skálpr, sonr H 362
Hallkels húks; Níkolás hét sonr þeira. Margrét hét
in iii. dóttir Haraldz gilla; hana átti Jón Hallkelsson,
bróðir Símunar. Nú gerðisk mart þess í með þeim
brœðrum, er til sundrþykkis var, en ek mun þó hins
eins geta, er mér þykkir mestum tíðendum sætt hafa.

K. 23. Níkolás karðínáli kom til landz.

[Ing. (Fms.) k. 22, (Frís.) k. 11; Mork. 232_{5-26}; Fsk. k. 260.]

Níkolás karðínáli af Rúmaborg kom í Nóreg á 1152
dǫgum þeira Haraldzsona, ok hafði páfinn hann sent
í Nóreg. En karðínálinn hafði reiði á þeim Sigurði U 745
ok Eysteini, ok urðu þeir at ganga til sættar við
hann, en hann var afar-vel sáttr við Inga ok kallaði
hann son sinn. En er þeir váru allir sáttir við hann,
veitti hann þeim at vígja Jón Birgisson til erkibyskups
í Þrándheimi ok fekk honum klæði þat, er pallíúm
heitir, ok mælti svá, at erkibyskups-stóll skyldi vera
í Niðarósi at Kristskirkju, þar er Óláfr konungr inn
helgi hvílir, en áðr hǫfðu ljóðbyskupar einir verit í

3. hana: Brigiðu *J2*. 5. dœtr þeira: dottir þeiʀa var *J2*. 6. sonr: var *tf. J2*. 7. ǫnnur Kristín: cristin het aɴur *J2*. 8. Símun: *med* o *K* = *l. 11*. 11. mart: *ul. J2*. 14. *Overskr. fra 18; mgl. K;* fra kardinala *J2*. 15. Rúma-: *med* o *J2*. 16. sent: sendan *J2*. 19. afar-vel: ıafnan *J2*. Inga: konung *tf. J2*. 20. sáttir: sættir *J2*. 24—25. Ól. kgr. | inn helgi: *omv. J2*. 25. ljóð-: lyð- *J2*.

Nóregi. Karðináliun kom því við, at engi maðr skyldi með vápnum fara í kaupstǫðum at ósekju, nema xii. menn þeir, er fylgð áttu með konungi. Hann bœtti at mǫrgu sið manna í Nóregi, meðan hann var þar í landi. Eigi hefir sá maðr komit í Nóreg útlendr, er allir menn mæti jafnmikils eða jafnmiklu mætti ráða við alþýðu sem hann. Hann fór suðr síðan með miklar vingjafir ok lézk ofvalt mundu vera inn mesti vinr Norðmanna. En er hann kom suðr til Rúmaborgar,
H 363 þá andaðisk bráðliga pávinn, sá er áðr var, en allr Rúmaborgar-lýðr vildi taka Níkolaúm til páva; þá var hann vígðr til páva með nafni Adríánús. Svá segja þeir menn, er um hans daga kómu til Rúmaborgar, at aldri átti hann svá skylt ørendi við aðra menn, at eigi mælti hann við Norðmenn fyrst ofvalt, er þeir vildu hafa mál hans. Hann var eigi lengi pávi, ok er hann kallaðr heilagr.

K. 24. Jartegnir Óláfs konungs.

[Acta Sci Ol. VI; Norsk Hom. p. 154; Ól. helg. (Fms.) k. 260, (Flat.) k. 319, (49) k. 114, (53) k. 277.

Á dǫgum þeira sona Haraldz gilla varð atburðr, at maðr er Haldórr nefndr, er varð fyrir Vinðum, ok tóku þeir hann ok veittu honum meizlur, skáru kverkrnar ok drógu þar út tunguna ok skáru af í tungu-rótunum. Síðan sótti hann til ins helga Óláfs konungs, rendi hugnum fastliga til þess helga mannz ok bað mjǫk grátandi Óláf konung ljá sér máls ok

---

2. með vápnum | fara: *omv. J2 og skr.* vapn. 3. áttu: helldo *J2.* 4. sið: siðu *J2.* manna í N.: norðmanna *J2.* þar: *ul. J2.* 5. Eigi: engi *J2.* 6. jafn*(1)*-: iam- *J2.* 8. ofvalt: iafnan *J2.* vinr: vin *alle.* 9. Rúma-: *med* o = *l. 11. 13 J2.* 10. pávinn—var: þar pafe *J2.* 14. átti: ætti *J2.* ørendi: at tala *J2.* 15. ofvalt: þegar *J2.* 17. hann: nu *tf. J2.* 18. *Overskr. fra 18; mgl. K; kapitlet mgl. J2.* 23. hann: *sål. 18; mgl. K.*

heilsu. Því næst fekk hann mál ok miskunn af þessum góða konungi ok gerðisk þegar hans þjónostumaðr um alla sína lífdaga ok varð dýrligr maðr ok U 746 trúfastr. Þessi jartegn varð hálfum mánaði fyrir Óláfsmessu ina síðarri, á þeim degi, er Nikolás 21. júli karðínáli varð landfastr.

K. 25. Jartegnir Óláfs konungs við Ríkarð prest. H 364

[Acta Sci Ol. VIII; Norsk Hom. 154—6; Ól. helg. (Fms.) k. 261, (Flat.) k. 320, (49) k. 109, Ældste sag. p. 13—14, (53) k. 278.]

Brœðr ii. váru á Upplǫndum, kynstórir menn ok fjáðir vel, synir Gothorms grábarðz, Einarr ok Andrés, móður-*brœðr* Sigurðar konungs Haraldzsonar, áttu þar óðal ok eignir allar. Systur áttu þeir fríða heldr at yfirsýn, en eigi þó til forsjála við vándra manna orði, sem síðan reyndisk. Hafði hon blíðlæti mikit við prest einn enskan, er Ríkarðr hét, er þar var heimilis-vistum með brœðrum hennar, ok gerði hon honum mart í vild ok opt mikit gagn fyrir sakir góðvilja. Þat bar eigi betr at, en um konu þá fór ok flaug ferligt orð: síðan er þat var á málreið komit, þá hugðu þat allir menn á hendr prestinum ok svá brœðr hennar: þegar þeir urðu þess varir, þá létu þeir hann líkligstan til fyrir alþýðu í þeiri miklu blíðu, er þeira varð á meðal. Varð þeim síðan mikill ófarnaðr, sem eigi var ørvænt, er þeir þogðu um leyndri vél ok létu ekki á sér finna. En um dag nǫkkurn kǫlluðu þeir prestinn til sín: hann varði enskis af þeim nema góðs eins: teygðu hann heiman með sér ok kváðusk fara skyldu í annat herað at sýsla þar nǫkkut, þat er þeir

7. *Overskr. fra 18; mgl. K; kapitlet mgl. J2.* 11. *brœðr: sål. Unger; mgl. K. 18.* 21. þeir*(1): sål. Hom.; mgl. K. 18.*

þurptu, ok báðu hann fylgja sjer; hǫfðu með sér heimamann sinn, er vissi þessi ráð með þeim. Fóru þeir á skipi eptir vatni því, er Rǫnd heitir, ok fram með vats-strǫndinni ok lendu við nes þat, er Skiptisandr heitir; þeir gengu þar á land upp ok léku stund nǫkkura. Þá fóru þeir í nǫkkurn leyndan H 365 stað, þá báðu þeir verkmanninn ljósta hann øxarhamars-hǫgg. Hann sló prest, svá at hann lá í svíma: en er hann vitkaðisk, mælti hann: »hví skal nú svá hart við mik leika?«. Þeir svǫruðu: »þótt engi segi þér, þá skaltu nú finna, hvat þú hefir gǫrt« — báru síðan sakir á hendr honum. Hann synjaði ok mælti. U 747 bað guð skipta milli þeira ok inn helga Óláf konung. Síðan brutu þeir sundr fótlegg hans; þá drógu þeir hann milli sín til skógar ok bundu hendr hans á bak aptr; síðan lǫgðu þeir strengi at hǫfði honum ok þilju undir herðar ok hǫfuðit ok settu í sneril ok snøru at strenginn. Þá tók Einarr hæl ok setti á augat presti, ok þjónn hans stóð yfir ok laust á með øxi ok hleypði út auganu, svá at þegar stǫkk niðr á kampinn; en þá setti hann hælinn á annat augat ok mælti við þjóninn: »ljóstu mun kyrrara«. Hann gerði svá; þá skauzk hællinn af augasteininum ok sleit frá honum hvarminn. Síðan tók Einarr hvarminn með hendi sinni ok helt af upp ok sá, at augasteinninn var þar. Þá setti hann hælinn við kinnina út, en þjónninn laust þá, ok sprakk augasteinninn á kinnarbeinit niðr, þar er þat var hæst. Síðan opnuðu þeir munn hans ok tóku tunguna ok drógu út ok skáru af, en síðan leystu þeir hendr hans ok hǫfuð. Þegar er hann vitkaðisk, þá varð honum þat fyrir, at hann lagði augasteinana upp við brýnnar í stað sinn ok helt hann þar at báðum hǫndum, sem hann mátti: en þá báru þeir hann til skips ok fóru til bœjar

þess, er heitir á Sæheimruð, ok lendu þar; þeir sendu mann til bœjarins at segja, at prestr lá þar at skipi á strǫndu. Meðan sá maðr var upp farinn, er sendr var, þá spurðu þeir, ef prestr mætti mæla, en hann blaðraði tungunni ok vildi við leita at mæla. Þá mælti Einarr við bróður sinn: »ef hann réttisk við ok H 366
grœr fyrir tungu-stúfinn, þá kømr mér þat í hug, at hann myni mæla«. Síðan klipðu þeir tungu-stúfinn með tǫng ok toguðu ok skáru tysvar þaðan frá ok í tungu-rótunum it þriðja sinn ok létu hann þar liggja hálfdauðan. Húsfreyja þar á bœnum var fátœk, en þó fór hon þegar ok dóttir hennar með henni ok báru hann heim til húss í mǫtlum sínum; síðan fóru þær eptir presti; en er hann kom þangat, þá batt hann sár hans ǫll, ok leituðu þau honum hœgenda, slíkra sem þau máttu. Hann lá þá, inn sári prestr, aumliga búinn, vilnaðisk jafnan guðs miskunnar ok tortryggði þat aldri, bað guð mállauss með hugrenn- U 748
ingum ok sútfullu hjarta, því ǫllu traustara, er hann var sjúkari, ok rendi huginum til þess milda konungs, Óláfs ins helga, guðs dýrlings, ok hafði hann áðr heyrt mart sagt frá hans dýrðar-verkum ok trúði því ǫllu hvatara á hann af ǫllu hjarta til allrar hjálpar í sínum nauðum. En er hann lá þar lami at ǫllu megni numinn, þá grét hann sárliga ok stunði, bað með sáru brjósti þann dýrling, Óláf konung, duga sér. En eptir miðja nótt þá sofnaði prestr inn sári; þá þóttisk hann sjá mann gǫfugligan koma til sín ok mæla við sik: »illa ertu nú leikinn, Ríkarðr félagi; sé ek, at eigi er nú máttrinn mikill«. Hann þóttisk sanna þat. Þá mælti sá við hann: »miskunnar ertu þurfi«. Prestr segir: »ek þyrpta miskunnar guðs

1. -ruð: -roð *skr.* *K.* 18—19. -renningum: *sål. 18, Hom.;* -renning *K.* 23. á: *sål. 18;* at *K.*

almáttigs ok ins helga Óláfs konungs«. Hann segir: »þú skalt hafa ok«. Því næst tók hann tungu-stúfinn H 367 ok heimti svá hart, at prestinum varð sárt við; því næst strauk hann hendi sinni um augu honum ok um bein, svá um aðra limi, er sárir váru. Þá spurði prestrinn, hverr þar væri. Hann leit við honum ok mælti: »Óláfr er hér norðan ór Þrándheimi« — en síðan hvarf hann í brot, en prestr vaknaði alheill ok þegar tók hann at mæla — »sæll em ek, segir hann, guði þǫkk ok inum helga Óláfi konungi; hann hefir grœddan mik. En svá hǫrmuliga sem ek var áðr leikinn« — svá bráðar bœtr fekk hann allrar þeirar óhamingju, ok svá þótti honum, sem hann hefði hvárki orðit sárr né sjúkr, tungan heil, augun bæði í lag komin, beinbrotin gróin ok ǫll ǫnnur sár gróin eða verklaus, fengit ina beztu heilsu, en til jarteina var, at augu hans hǫfðu verit út stungin, þá grøri ǫrr hvítt á hvarmi hvárum tveggja, til þess at sjá mætti dýrð þess ins gǫfga konungs at þeim manni, er svá var aumliga búinn.

K. 26. Ingi konungr ok Sigurðr konungr áttu þing í Hólmi.

[Ing. (Fms.) k. 23, (Frís.) k. 12; Mork. 232₂₈—233₁₆; Fsk. k. 260].

Eysteinn ok Sigurðr hǫfðu verit ósáttir fyrir þá sǫk, at Sigurðr konungr hafði vegit hirðmann Eysteins U 749 konungs, Harald inn víkverska, er hús átti í Bjǫrgyn, ok annan Jón prest táparð, son Bjarna Sigurðarsonar. Fyrir þá sǫk lǫgðu þeir með sér sættar-stefnu um vetrinn 1154—5

11. ek: hann *18 (mulig rigtigere).* 18. þess: *sål. 18; mgl. K.* 21—22. *Overskr. fra 18; mgl. K;* Tala Gregorius *J2.* 24. kgr: *ul. J2.* 26. táparð: taparðz *K;* tabarz *J2; den rigtige læsemåde findes i Frís., Fsk.* son: oc *tf. J2.*

á Uplǫndum. Þeir sátu lengi ii. á máli, en þat kom upp ór hjali þeira, at þeir skyldu hittask í Bjǫrgyn allir brœðr eptir um sumarit; þat fylgði því máli, at þeir vildu, at 1155 Ingi konungr hefði bú ii. eða iii. ok svá mikil ǫnnur H 368 auðœfi, at hann hefði xxx. manna með sér, ok lézk þykkja hann eigi hafa heilsu til at vera konungr. Ingi ok Grégóríús spurðu þessi tíðendi ok fóru til Bjǫrgynjar ok fjǫlmentu mjǫk. Sigurðr kom litlu síðarr, ok hafði hann lið sýnu minna. Þá hǫfðu þeir Ingi ok Sigurðr verit xix. vetr konungar yfir Nóregi. Eysteinn var seinni austan ór Víkinni en þeir norðan. Þá lét Ingi konungr blása til þings í Hólm, ok koma þeir þar Sigurðr ok Ingi konungr ok fjǫlmenni mikit. Grégóríús hafði ii. skip, ok vel lxxxx. manna, er hann fekk allar vistir; hann helt betr húskarla sína en aðrir menn lendir, þvíat hann drakk aldri svá í skytningum, at eigi drykki húskarlar hans allir með honum. Hann gekk með hjálm gullroðinn á þingit, ok alt hans lið var hjálmat. Ingi konungr stóð upp ok segir mǫnnum frá, hvat hann hafði spurt, hvernug brœðr hans vildu við hann skipa, ok bað sér liðs, en alþýða manna gerði góðan róm at máli hans ok létusk honum vilja fylgja.

---

1. máli: tali *J2.* 2. ór: af *J2.* 3. eptir | um sumarit: *omv. J2.* 4. ǫnnur: *ul. J2.* 6. þykkja | hann eigi: *omv. J2.* hafa | heilsu til: *omv. J2.* 8. ok—mjǫk: með fiolmenni *J2.* Sigurðr: konungr *tf. J2.* kom: þar *tf. J2.* 10. Ingi . . Sigurðr: *omv. J2.* xix vetr | kgar—N.: *omv. J2.* 12. Hólm: holmi *J2.* koma: komu *J2.* 13. kgr: *ul. J2.* 14. skip: langscip *J2.* 16. menn lendir: *omv. J2.* 17. húskarlar hans | allir: *omv. J2.* 20. hvernug: *med* i *J2.* 22. manna: mannz *J2.* 23. létusk: qvoðuz *J2.*

K. 27. Frá Grégóríó Dagssyni.

[Ing. (Fms.) k. 23, 24, (Frís.) k. 13; Mork. 233_{16}—234_{14}; Fsk. k. 260.]

Þá stóð Sigurðr konungr upp ok talar, segir þat 1155
ósatt, er Ingi kendi þeim, kvað Grégóríúm slíkt upp
setja, ok kvað eigi skyldu langt til, at sá fundr þeira
skyldi verða, ef hann mætti ráða, at hann myndi
steypa hjálminum þeim inum gullroðna, ok lauk svá
sínu máli, at hann kvað þá eigi lengi ganga báða.
H 369 Grégóríús svarar, kvaðsk þat ætla, at hann þyrpti
lítt at fýsask þess, ok lézk við því búinn. Fám dǫg-
um síðarr var veginn húskarl Grégóríí úti á stræti,
ok vá húskarl Sigurðar konungs. Þá vildi Grégóríús
U 750 ganga at þeim Sigurði konungi, en Ingi konungr latti
ok mart annarra manna. En er Ingiríðr, móðir Inga
konungs, gekk frá aptansǫng, þá kom hon at, þar er
veginn var Sigurðr skrúðhyrna; hann var hirðmaðr
Inga konungs ok var gamall ok hafði mǫrgum kon-
ungum á hǫndum verit; en þeir hǫfðu vegit hann
menn Sigurðar konungs, Hallvarðr Gunnarsson
ok Sigurðr, sonr Eysteins trafala, ok kendu menn
ráðin Sigurði konungi. Þá gekk hon þegar til Inga
konungs ok segir honum, kvað hann lengi mundu
lítinn konung, ef hann vildi ekki at fœrask, þótt hirð-
menn hans væri drepnir, annarr at ǫðrum, svá sem

1. *Overskr. fra 18 (navnet forkortet); mgl. K; ingen kap. inddel. J2.* 2. S. kgr | upp: *omv. J2.* segir: talþi *J2.* 3. Ingi: konungr *tf. J2.* Grégóríúm: -us *skr. J2.* 4—5. fundr þeira | skyldi verða: *omv. J2.* 7. þá eigi: *omv. J2 og tf.* baða skylldu. ganga báða: lifa *J2.* 8. svarar: *ul. J2.* 9. ok lézk: *omv. J2.* búinn: vera *tf. J2.* 11. vá: gerþi þat *J2.* 12. þeim: *ul. J2.* 16. var: þa *tf. J2.* 17. hǫnd-um: hendi *J2.* 18. menn: hirðmenn *J2.* 19. trafala: *med* p *J2.* 20. gekk: gengr *J2.* til: fundar við *tf. J2 og skr. følgelig:* konung. 21. lengi mundu: *omv. J2.* 22. ekki: *sål. 18. J2;* eigi *K.* þótt: þo at *J2.*

svín. Konungr reiddisk við átolur hennar, ok er þau hnipðusk við, kom Grégóríús inn gangandi, hjálmaðr ok brynjaðr, bað konung eigi reiðask, kvað hana satt mæla — »en ek em hér kominn til liðs við þik, ef þú vilt veita Sigurði konungi atgǫngu, ok hér er meirr en c. manna út í garðinum, húskarla minna, hjálmaðir ok brynjaðir, ok munu vér þaðan at þeim sœkja, er ǫðrum þykkir verst«. En flestir lǫttu ok kváðu Sigurð mundu vilja bœta óhapp sitt. En er hann sá, at letjask myndi, mælti Grégóríús við Inga konung: »svá bleðja þeir af þér, drápu minn húskarl fyrir skǫmmu, en nú hirðmann þinn, en þeir mundu vilja veiða mik eða annan lendan mann, þann er þeim þykkir þér mest afnám at vera, en þeir sjá, at þú fœrisk ekki H 370
at, en taka þik af konungdóminum, eptir þat er vinir þínir eru teknir. Nú hverngan veg sem aðrir lendir menn þínir vilja, þá vil ek eigi bíða nauthǫggsins, ok skolu vit Sigurðr kaupa saman þessa nótt, at því kaupi, sem þá má verða: en þat er bæði, at þú ert illa at tekinn fyrir vanheilsu sakir, enda ætla ek lítinn viljann at halda vini þína: en ek em nú albúinn at ganga til fundar við Sigurð heðan, þvíat hér er merki mitt úti«. Ingi konungr stóð upp ok kallaði til klæða sinna, bað hvern mann búask, er honum vildi fylgja,

---

1. **Kgr**: *med art. J2.* 2. **inn**: at *J2.* 4. **þik**: yðr segir hann *J2.* 4—5. **ef—ok**: *ul. J2.* 5. **hér er**: *omv. J2.* 6. **út**: uti *J2.* 8—9. **Sigurð**: konung *tf. J2.* 9. **vilja bœta**: *omv. J2.* **hann**: Gregorius *J2.* 10. **myndi**: þa *tf. J2.* **Grégóríús**: hann *J2.* 12. **mundu**: mano *J2.* 14. **at(1)**: i *J2.* **en**: er *J2.* 16. **teknir**: drepnir *J2.* **sem**: *ul. J2.* 16—17. **lendir menn**: vinir *J2.* 18. **skolu**: skulum *J2.* **Sigurðr**: konungr *tf. J2.* **kaupa**: krekia *J2.* 19. **þá**: *ul. J2.* **má verða**: *omv. J2.* **en—er**: er þat *J2.* 21. **viljann**: til *tf. J2.* **en—em**: em ec *J2.* 22. **heðan**: konung *J2.* 22—23. **hér[3] er[2] | merki mitt[1]**: *omv. J2.* 23. **stóð**: þa *tf. J2.*

ok kvað ekki tjá at letja sik, lézk lengi hafa undan ært, lét þá verða sverfa til stáls með þeim.

U 751 **K. 28.** Fall Sigurðar konungs.

[Ing. (Fms.) k. 25, 26, (Frís.) k. 14; Mork. 234_{15}—235_{26}; Fsk. k. 260.]

Sigurðr konungr drakk í garði Sigríðar sætu ok bjósk við ok ætlaði, at ekki myndi af atgǫngunni verða. Síðan gengu þeir at garðinum, Ingi konungr ofan frá smiða-búðum, Árni konungs-mágr útan frá Sandbrú, Áslákr Erlendzson ór garði sínum, en Grégóríús af strætinu, ok þótti þaðan verst. Þeir Sigurðr skutu mjǫk ór loptgluggum ok brutu ofna ok báru grjótit á þá. Þeir Grégóríús brutu upp garðz-
H 371 hliðit, ok fell þar Einarr, sonr Laxapáls, í hliðinu af liði Sigurðar konungs ok Hallvarðr Gunnarsson; hann var skotinn í loptit inn, ok harmaði hann engi maðr. Þeir hjoggu húsin, ok gekk lið Sigurðar af hendi honum til griða. Þá gekk Sigurðr á loptit eitt ok vildi beiða sér hljóðs, en hann hafði gullroðinn skjǫld, ok kendu menn hann ok vildu eigi hlýða honum; menn skutu at honum, svá sem í drífu sæi, ok mátti hann eigi þar vera. En þá er liðit var gengit af hendi honum ok menn hjoggu húsit mjǫk, þá gekk hann út, Þórðr húsfreyja með honum, hirðmaðr hans,

1. tjá: tioa *J2.* 2. lét: qvað *J2.* verða: skylldu *J2.* 3. *Overskr. fra 18, J2; mgl. K.* 5—6. af atgǫngunni | verða: *omv. J2. og skr.* -lagunne. 8. ór: fra *J2.* 9. þótti: ǫllum *tf. J2.* 10. Sigurðr: konungr *tf. J2.* mjǫk: ut *tf. J2.* 11. brutu: hiogu *J2.* 14. loptit inn: eino lopti *J2.* hann: þat *J2.* 15. lið: *med art. J2.* Sigurðar: mioc *J2.* 16. honum: Sigurði konunge oc *J2.* 16. Sigurðr: konungr *tf. J2.* loptit: *uden art. J2.* 18. honum: enn *tf. J2.* 21. ok: enn *J2.* húsit: husinn *J2.* 22. út: oc *tf. J2.* Þ. húsfreyja | með honum: *omv. J2.*

víkverskr maðr, ok vildu þannug, sem Ingi konungr var fyrir, ok kallaði Sigurðr á Inga, bróður sinn, at hann skyldi selja honum grið; en þeir váru þegar hǫggnir báðir, Þórðr húsfreyja með orðlofi miklu. Þar fell mart manna, þótt ek nefna fátt, af liði Sigurðar, ok svá af Inga liði, en iv. menn af Grégóríús liði ok svá þeir, er með hvárigum váru, ok urðu þeir fyrir skotum á bryggjum niðri eða á skipum úti. Þeir bǫrðusk xiiii. nóttum fyrir Jónsmessu baptista, 10. jun
en þat var fǫstudagr. Sigurðr konungr var jarðaðr at Kristskirkju inni fornu í Hólmi út. Ingi konungr gaf Grégóríó skip þat, er Sigurðr konungr hafði átt. En tveim nóttum eða þrimr síðarr kom Eysteinn konungr austan með xxx. skipa ok hafði þar Hákon bróður-son sinn í ferð með sér ok fór eigi til Bjǫrgynjar ok dvalðisk í Flóruvágum, en menn fóru í meðal ok vildu sætta þá; en Grégóríús vildi, at þeir legði út at þeim, ok kvað eigi síðarr betra, kvaðsk hann mundu vera hǫfðingi at því — »en þú, konungr, U 752
far eigi: er nú eigi vant liðs til«. En margir lǫttu, H 372
ok tóksk af því eigi ferðin. Eysteinn konungr fór austr í Víkina, en Ingi konungr norðr í Þrándheim, ok váru þeir þá sáttir at kalla ok hittusk eigi sjálfir.

1. þannug: þangat *J2*. 2—3. á—selja: at Ingi konungr bróðir hans mundi gefa *J2*. 4. báðir: með honum *tf. K (ikke 18)*; fell *tf. J2*. húsfreyja: *ul. J2*. miklu: *her følger i J2 sætningen:* Sigurðr—út *l. 10—11*. 5. manna: af S. konunge *tf. J2*. fátt: fa *J2*. 5—6. af—Sigurðar: *ul. J2*. 6—7. en-liði: *ul. K (ikke 18)*. 7. þeir*(1)*: menn *tf. J2*. ok*(2)* . . þeir: *ul. J2*. 9. fyrir: eptir *J2*. 10. fǫstu-: fria- *J2*. 11. at Krists-: i krist- *J2*. í H. | út: *omv. J2*. 11—12. Ingi—átt: *ul. J2*. 14. kgr: *ul. J2*. Hákon: son Sigurðar konungs *tf. J2*. 15. ferð: fa·r *J2*. 15—16. Bjǫrgynjar: biorins *J2*. 16. meðal: milli *J2*. 17. en: *ul. J2*. 18. betra: mundu *tf. J2* 19. vera: *ul. J2*. at: fyrir *J2*. 19—20. en—liðs: at nu er ærit lið *J2*. 21. ferðin: fa·rinn *J2*. kgr: *ul. J2 = l. 22*. 22. Víkina: *uden art. J2*. norðr: inn *J2*. 23. hittusk: funduz þo *J2*.

K. 29. Frá Grégóríó Dagssyni.

[Ing. (Fms.) k. 26, (Frís.) k. 15; Mork. 235_{26}—236_{5}; Fsk. k. 260.]

Grégóriús Dagsson fór austr lítlu síðarr en Ey- 1155
steinn konungr ok var uppi á Hǫfundi á Bratsbergi at búi sínu. Eysteinn konungr var inn í Ósló ok lét draga skip sín meirr en ii. vikur sjávar at ísi, þvíat íslǫg váru mikil inn í Víkinni. Hann fór upp á Hǫfund ok vildi taka Grégóríúm, en hann varð varr við ok fór undan upp á Þelamǫrk með xc. manna ok þar norðr um fjall ok kom ofan í Harðangri ok fór síðan í Eðni til Stuðlu; þar átti Erlingr skakki bú, en hann var farinn norðr til Bjǫrgynjar, en Kristín, kona hans, dóttir Sigurðar konungs, var heima ok bauð Grégóríó slíkt, er hann vildi hafa þaðan. Fekk Grégóríús þar góðar viðtǫkur; hann hafði langskip þaðan, er Erlingr átti, ok alt þat, er hann þurpti. Grégóríús þakkaði henni vel ok lét henni hafa orðit stórmannliga, sem ván var at. Þeir fóru síðan til Bjǫrgynjar ok funnu Erling, ok þótti honum hon vel hafa gǫrt.

K. 30. Sætt Inga konungs ok Eysteins konungs.

[Ing. (Fms.) k. 26, 27, (Frís.) k. 16; Mork. 236_{5-32}; Fsk. k. 260, 261.]

Síðan fór Grégóríús Dagsson norðr til kaupangs 1155

1. *Overskr. fra 18 (navnet fork.); mgl. K; ingen kap. inddel. J2.* 2. Dagsson: *ul. J2.* 4. inn: inne *J2.* 5. sjávar: siofar *J2.* 6. inn: *ul. J2.* 9. fjall: fiollinn *J2.* 13. slíkt: alt *tf. J2.* hafa þaðan: oc *J2.* 14. langskip þaðan: *omv. J2 og tf.* a brott *efter* þaðan. 16. hafa orðit | stórmannliga: *omv. J2.* 17. funnu: fundo *J2.* 19–20. *Overskr. fra 18; mgl. K; ingen kap. inddel. J2.* 21. Dagsson: *ul. J2.* kaupangs: þrandheims *J2.*

ok kom þar fyrir jól Ingi konungr varð inn fegnasti H 373 honum ok bað hann hafa slíkt alt af sinni eign, sem hann vildi. Eysteinn konungr brendi bœ Grégóríí ok hjó búit: en naust þau, er Eysteinn konungr inn ellri hafði gera látit norðr í kaupangi, er mestar gørsimar váru, þá váru brend um vetrinn ok skip góð með, er Ingi konungr átti, ok var þat verk it óvinsælsta, en ráðin váru kend Eysteini konungi ok Philippó Gyrðarsyni, fóstbróður Sigurðar konungs. Um sumarit eptir fór Ingi norðan ok gerðisk inn fjǫl- 1156 U 753 mennasti, en Eysteinn konungr austan, ok samnaði hann sér ok liði. Þeir hittusk í Seleyjum fyrir norðan Líðandisnes, ok var Ingi konungr miklu fjǫlmennari: var við sjálft, at þeir mundu berjask. Þeir sættusk, ok varð þat at sætt, at Eysteinn skyldi festa, at gjalda hálfan v. tøg marka gullz: skyldi Ingi konungr hafa xxx. marka fyrir þat, er Eysteinn hafði ráðit skipabrunanum ok svá naustanna, en þá skyldi Philippús vera útlagr ok svá þeir allir, er at brennunni hǫfðu verit, þar er skipin váru brend: þeir menn skyldu ok vera útlagir, er sannir váru at áverkum við Sigurð konung, þvíat Eysteinn konungr kendi þat Inga konungi, at hann heldi þá menn: en Grégóríús skyldi

1. þar: *ul. J2.* 1—2. inn fegnasti | honum: *omv. J2.* 2. ok: *ul. J2.* slíkt: *ul. J2.* sem: þat er *J2.* 3. Grégóríí: *fork. K, J2.* 5—6. er—váru: oc mest gersime var *J2.* 6. þá: þæ *J2.* 9. Philippó: Philipus *J2.* 10. Ingi: konungr *tf. J2.* 10—11. inn fjǫlmennasti: fiolmennr *J2.* 11. austan ok: samnaðe æstann *J2.* 12. hittusk: æstr *tf. J2.* Seleyjum: Selnum *J2.* norðan: æstann *J2.* 13. Líðandisnes: Liþande *J2.* kgr: *ul. J2.* 14. var: þa *tf. J2.* mundu: mundi *J2.* berjask: enn *tf. J2.* sættusk: þo *tf. J2.* 15. festa, at: *ul. J2.* 16. tøg: tog *K;* tug *J2.* 17. hafði ráðit: olli *J2.* 18. -brunanum: brennunne *J2.* naustanna: *uden art. J2.* en þá: enda *J2.* 20. þar: þa *J2.* váru: urðo *J2.*

hafa xv. merkr fyrir þat, er Eysteinn konungr brendi upp fyrir honum. Eysteini konungi líkaði illa ok þótti nauðungar-sætt vera. Ingi konungr fór austr í Vík frá stefnunni, en Eysteinn norðr í Þrándheim. Síðan var Ingi konungr í Víkinni, en Eysteinn konungr norðr, ok hittusk þeir ekki; en þau ein fóru orð
H 374 í milli, er ekki váru til sætta, ok svá lét hvártveggi drepa vini annars, ok varð ekki af fégjaldinu af Eysteins hendi; kendi ok hvárr ǫðrum, at ekki heldi þat, er mælt var. Ingi konungr ok þeir Grégóríús spǫnðu mjǫk lið undan Eysteini konungi, Bárð standala Brynjólfsson ok Símun skálp, son Hallkels húks, ok mart annat lendra manna, Halldór Brynjólfsson ok Jón Hallkelsson.

K. 31. Frá Inga konungi ok Eysteini.

[Ing. (Fms.) k. 28, (Frís.) k. 17; Mork. 236_{32}—237_{7}; Fsk. k. 261.]

Þá er liðnir váru ii. vetr frá falli Sigurðar kon- 1157
ungs, drógu konungar her saman, Ingi austan ór landi ok fekk hann lxxx. skipa, en Eysteinn konungr norðan ok fekk hálfan v. tøg skipa. Þá hafði hann dreka inn mikla, er Eysteinn konungr Magnússon hafði látit gera, ok hǫfðu þeir allfrítt lið ok mikit. Ingi konungr lá skipum sínum suðr við Mostr, en

1. þat: brennuna þa *J2.* er: *mgl. K (18).* 2. upp: *ul. J2.* honum: um vetrinn *tf. J2.* 3. nauðungar-: naða- *J2.* 3—4. austr | í V.: *omv. J2.* 4. Eysteinn: konungr *tf. J2.* 5—6. kgr*(bis): ul. J2.* 7. milli: þeira *tf. J2.* til sætta: sattgiarnlig *J2.* 9. heldi: efndi *J2.* 10. Ingi kgr: þeir Ingi *J2 og ul. det følg.* þeir. 11. lið: *med art. J2.* Bárð standala *og alle de følg. navne i nominativ J2.* 12. Símun. *med* o *K.* 13. annat: annara *J2.* 15. *Overskr. fra 18; mgl. K;* Drepinn Eysteinn konungr *J2.* 19. fekk: hann *tf. J2.* tøg: tog *K;* tug *J2.* 20. dreka inn: drekann *J2.* 21. látit gera: *omv. J2.*

Eysteinn konungr lítlu norðarr í Grœningasundi. Eysteinn sendi suðr til Inga Áslák unga Jónsson ok Árna sturlu Sæbjarnarson; þeir hofðu eitt skip. En U 754 er Inga menn kendu þá, logðu þeir at þeim ok drápu mart manna af þeim, tóku skipit ok alt þat, er á var, ok hvert fat þeira. En Áslákr ok Árni ok nokkurir menn með þeim kómusk á land upp ok fóru til fundar við Eystein konung ok segja honum, hvernug Ingi konungr hefði fagnat þeim. Eysteinn konungr hafði þá húsþing ok segir monnum, hvern ófrið þeir Ingi vildu gera, ok bað liðs-menn, at þeir H 375 skyldu honum fylgja — »ok hofum vér lið svá mikit ok gott, at ek vil hvergi undan flýja, ef þér vilið fylgja mér«. En engi varð rómr at máli hans. Hallkell húkr var þar, en synir hans báðir með Inga, Símun ok Jón. Hallkell svaraði, svá at mjok margir heyrðu: »fylgi gullkistur þínar þér nú ok veri land þitt«.

K. 32. Dráp Eysteins konungs.

[Ing. (Fms.) k. 28 fin., 29, (Frís.) k. 18; Mork. 237_{7-26} *(slutter); Fsk. k. 261, 262.]*

Um nóttina eptir røru þeir í brot morgum skip- 1157 um á laun, sumir til lags við Inga konung, sumir til

1. Grœninga-: Græningia- *J2.* 1—2. Eysteinn: konungr *tf. J2.* 2. Inga: konungs *tf. J2.* 3. sturlu: sturluson *J2 og ul. det følg.* Sæbj.s. 5. skipit: *sål. J2; ul. K. 18.* 6. ok*(1)*—þeira: *ul. J2.* En: þeir *tf. J2.* 6—7. ok*(3)*—þeim: *ul. J2.* 7. upp: við nockora menn *J2.* 8—9. honum: *ul. J2.* 9. hvernug: hversu *J2.* hefði: hafþi *J2.* 10. monnum: *ul. J2.* 11. þeir*(1)*—ok: Ingi gerþi monnum hans *J2.* 11—12. at—honum: ser *J2.* 13. gott: fritt *J2.* 15. Inga: konunge *tf. J2.* 16. Simun: *med* o *K.* 17. margir: menn *tf. J2.* 19. *Overskr. fra 18; mgl. K; ingen kap. inddel. J2.* 20. í brot: a bræt *J2.*

Bjǫrgynjar, sumir í Fjǫrðu inn. En at morni, er lýst var, þá var konungr x. skipum einum eptir; þá lét hann þar eptir dreka inn mikla, þvíat hann var þungr undir árum, ok fleiri skipin, ok hjoggu drekann mjǫk, ok svá hjoggu þeir niðr mungát sitt ok alt þat, er þeir máttu eigi með sér hafa, spiltu þeir. Eysteinn konungr gekk á skip Endriða Jónssonar mǫrnefs, ok fóru þeir norðr ok inn í Sogn ok þaðan it øfra austr til Víkr. Ingi konungr tók skipin ok fór austr it ýtra í Víkina. En fyrir austan Fold þá var þar Eysteinn ok hafði nær ddcc. manna. Þá sá þeir skipalið Inga konungs ok þóttusk eigi lið við hafa ok hljópu á skóg undan; þá flýði á sinn veg hvat, svá at konungr var við annan mann. Þeir Ingi urðu varir við farar Eysteins ok svá þat, at hann var fámeðr; þeir fóru at leita hans. Símun skálpr hitti H 376 hann, er hann gekk undan hrísrunni einum at þeim. Símun heilsaði honum — »heill lávarðr« segir hann. U 755 Konungr segir: »vetka ek nema þú þykkisk nú minn lávarðr« segir hann. »Er nú sem gerisk« segir Símun. Konungr bað, at hann skyldi honum undan skjóta, kvað honum þat byrja — »þvíat lengi hefir með okr vel verit, þótt nú sé annan veg«. Símun kvað þá ekki mundu af því verða. Konungr bað, at hann skyldi hlýða messu áðr, ok þat var. Síðan lagðisk

---

1. Bjǫrgynjar: enn *tf. J2.* lýst: liost *J2.* 3. dreka inn: drekann *J2.* 6. hafa: þa *tf. J2.* 7. Endriða Jónssonar: Ions *J2.* 9. til Víkr: i Vik *J2.* 10. Eyst.: kgr *tf. J2.* 11. ddcc: xij. hundr. *J2.* 12. við: til *J2.* hafa: til viðtaku *tf. J2.* 13. hljópu: hleyptu *J2.* á—veg: sinsic *J2.* 14. Ingi: konungr *tf. J2.* 15. farar: ferðir *J2.* Eysteins: konungs *tf. J2.* 16. Símun: *med* o *K = l. 20, 396 l. 4; fork. l. 18, 23.* 19. vetka: vættka *J2;* eigi veit *K.* 20. hann: Simun mælti *tf. J2 og ul. det følg.* segir S. Er: þat er *J2.* 23. þótt: þo at *J2.* 23—24. þá ekki: *omv. J2.*

hann niðr á grúfu ok breiddi hendr frá sér út ok bað sik hǫggva í kross á milli herðanna, kvað þá skyldu reyna, hvárt hann myndi þola járn eða eigi, sem þeir hǫfðu sagt lags-menn Inga. Símun mælti við þann, er hǫggva skyldi, bað hann til ráða, kvað konung hølzti lengi hafa kropit þar um lyng; hann var þá hǫggvinn ok þótti verða við prúðliga. Lík hans var 21. aug. flutt til Fors, en fyrir sunnan kirkju undir brekkunni var lík hans nátsætt. Eysteinn konungr var jarðaðr at Forskirkju, ok er leg hans á miðju kirkju-gólfi ok breiddr yfir kǫgurr, ok kalla menn hann helgan. Þar sem hann var hǫggvinn ok blóð hans kom á jǫrð, spratt upp brunnr, en annarr þar undir brekkunni, sem lík hans var náttsætt; af hváru tveggja því vatni þykkjask margir menn bót hafa fengit. Þat er sǫgn Víkverja, at margar jartegnir yrði at leiði Eysteins konungs, áðr óvinir hans steypði á leiðit hundz-soði. Símun skálpr var it mesta óþokkaðr af verki þessu, ok var þat alþýðu-mál, en sumir segja, þá er Eysteinn konungr var handtekinn, at Símun sendi mann til fundar við Inga konung, en konungr bað Eystein H 377 eigi koma í augsýn sér; svá hefir Sverrir konungr rita látit, en þannug segir Einarr Skúlason:

1. hendr: *med art. J2.* frá sér | út: *omv. J2.* 2. á milli: meðal *J2.* 4. Inga: konungs *tf. J2.* 6. kropit: skriþit *J2.* þá: *ul. J2.* 7. prúð-: pryði- *J2.* 8—9. undir brekkunni | var—sætt: *omv. J2 og skr.* likit *f.* lik hans *og* -sett. 10. gólfi: *med art. J2.* 11. breiddr: breitt *J2.* 14. lík hans: likit *J2.* -sætt: -sett *J2.* 15. margir: *ul. J2.* fengit: meina sinna *tf. J2.* 16. jartegnir: *sål. 18, J2;* -teinir *skr. K.* 16—17. E. kgs: hans *J2.* 18. Símun: *med* o *K* = *l. 20.* 19. segja: at *tf. J2.* 23. en: *ul. J2.*

229. Mon, sás morði vanðisk
margillr ok sveik stilli,
síð af slíkum rǫðum
4 Símun skalpr of hjalpask.

1—4. **229. vísa.** 1. sás: sa er *alle.* 4. Símun: *sål. J2, K.* of: *sål. alle.*

Uphaf Hákonar herðibreiðs. U 756 F 347 H 378

K. 1.

[Herð. (Fms.) k. 1; Fsk. k. 263.]

Hákon konungr, sonr Sigurðar konungs, var tek- 1157
inn til hǫfðingja yfir flokk þann, er áðr hafði fylgt Eysteini konungi, ok gáfu flokks-menn honum konungs-nafn; þá var hann x. vetra. Þar váru þá með honum Sigurðr, sonr Hallvarðz hǫldz af Reyri, ok þeir Andréás ok Ǫnundr, fóstbrœðr Hákonar, Símunarsynir, ok mart annarra hǫfðingja ok vina Eysteins konungs ok Sigurðar konungs. Þeir fóru fyrst upp á Gautland. Ingi konungr kastaði sinni eigu á þat alt, er þeir áttu í Nóregi, ok gerði þá útlaga. Ingi konungr fór norðr í Víkina ok var þar, en stundum norðr í landi. Grégóríús var í Konungahellu við háskann ok varði þar landit.

K. 2. Frá Grégórió Dagssyni.

[Herð. (Fms.) k. 2].

Eptir um sumarit kómu þeir Hákon ofan af Gaut- 1158
landi ok fóru til Konungahellu ok hǫfðu allmikit lið

---

1. *Overskr. fra K. 18, F, der dog har* konungs Sigurðar *sonar for* herðibreiðs; fra Haconi Sigurðarsyni *J2.* 3. kgr: *ul. F, J2.* 4. hǫfðingja: konungs *J2.* 5—6. ok—nafn: *ul. J2.* 7. Hall-: Ha- *F, J2.* 8. Ǫnundr: ogmundr *F, J2.* Hák.: kgs *tf. F.* 8—9. Símunar | synir: *omv. F.* 11. eigu: eign *F.* 12. áttu: hafþo alt *J2;* eftir *tf. F.* 13. þar: *ul. F.* 16. *Overskr. fra 18; mgl. K;* fra gregorio oc simuni skalp *F; ingen kap. inddel. J2.* 17. Eptir | um sumarit: *omv. J2.* Hákon: *konungr tf. F.* 18. all-: *ul. F.*

ok frítt. Grégóríús var þar í býnum ok stefndi þing
fjǫlment við bœndr ok býjar-menn ok krafði sér liðs;
H 379 honum þóttu menn lítt rœma ok lézk hann illa trúa
þeim. Hann fór í brot tveim skipum ok inn í Víkina
ok var allóglaðr; hann ætlaði til fundar við Inga konung; hann hafði spurt, at Ingi konungr fór við her
mikinn norðan um Víkina. En er Grégóríús var
skamt norðr kominn, þá mœtti hann þeim Símuni
skálp ok Halldóri Brynjólfssyni ok Gyrði Ámundasyni, fóstbróður Inga konungs. Grégóríús varð þeim
feginn mjǫk; hann hvarf þá aptr, ok þeir allir samt,
U 757 ok hǫfðu xi. skip. En er þeir røru upp til Konungahellu, þá hǫfðu þeir Hákon þing fyrir útan býinn ok
sá fǫr þeira. Þá mælti Sigurðr af Reyri: »nú er
Grégóríús feigr, er hann ferr í hendr oss með fá liði«.
Grégóríús lagði at landi gagnvart býnum, ok vildi
bíða Inga konungs, þvíat hans var ván, en hann kom
eigi. Hákon konungr bjósk við í býnum ok lét Þor-
F 348 ljót skaufuskalla vera hǫfðingja í liði því, er var á
kaupskipum þeim, er flutu fyrir bœnum, hann var
víkingr ok ráns-maðr; en Hákon ok Sigurðr ok allr
herrinn var í býnum ok fylkðu á bryggjunum. Allir
menn hǫfðu þar gengit undir Hákon.

---

1. býnum: *med* æ, ǫ *F*, *J2*. 2. fjǫlment: i bænum *tf. F*, *J2*. bœndr ok: *ul. J2*. ok býjar-menn: *ul. F; (med* ǫ *J2)*. 3. menn: þ*at tf. F*. 4. þeim: bǫiar monnum *J2*. Hann fór: for Gregorius *J2*. í brot: bra*t* við *J2*. 5. hann: *ok F*. fundar: motz *F*. 5—6. kg: þviat *tf. F*, *J2*. 6. hafði: þat *tf. J2*. við: me*ð F;* oc með *J2*. 7. Grégóríús: hann *F*, *J2*. 8. norðr: norþan *K*. þá: *ul. F*. 11. samt: saman *F*, *J2*. 13. býinn: *med* æ, ǫ *F*, *J2 og sål. oftest ellers*. 15. með . . . liði: við . . . menn *J2*. 17—18. en—eigi: *ul. J2*. 18. kgr: *ul. J2*. í býnum: *ul. J2*. 19. skaufu-: sa*r*pu- *J2*. í: firi *F*. 21. maðr: *mgl. K (ikke 18)*. Hákon: k*onungr tf. F*. 21—22. allr herrinn: alþyðann *J2*. 22. bryggjunum: *uden art. F*, *J2;* þi at *tf. J2*. 23. Hákon: k*onung tf. F*.

K. 3. Flótti Hákonar.

[Herð. (Fms.) k. 3.]

Þeir Grégóríús røru upp eptir ánni ok létu hefja 1158
skipin ofan fyrir straumi at þeim Þorljóti. Þeir skutusk á um hríð, þar til er Þorljótr hljóp fyrir borð ok hans félagar, váru sumir drepnir, en sumir kómusk á land. Þá røru þeir Grégóríús at bryggjum, ok þegar lét Grégóríús skjóta upp bryggjum af sínu skipi undir H 380
fœtr þeim Hákonar mǫnnum. Þá fell sá maðr, er merki hans bar, er hann ætlaði til upgǫngu; þá kvaddi Grégóríús til at taka upp merkit Hall, son Auðunar Hallzsonar; hann gerði svá ok bar síðan merkit upp á bryggjur, en Grégóríús gekk þegar eptir honum ok skaut skildi fram yfir hǫfuð honum. En þegar er Grégóríús kom á bryggjurnar ok Hákonar menn kendu hann, þá hopuðu þeir, ok gafsk rúmit þegar ii. vega. En er fleira kom liðit upp af skipum, þá sótti Grégóríús ok hans menn fram, en Hákonar menn hopuðu fyrst ok runnu því næst upp í býinn, en þeir Grégóríús fylgðu þeim ok ráku þá tysvar upp ór bœnum ok drápu mart. Engi var fǫr skǫruligri en sú at máli manna, er Grégóríús fór, fyrir því at Hákon hafði meirr en xl. hundraða manna, en Grégóríús eigi ǫll

---

1. *Overskr. fra 18; mgl. K. F; ingen kap. inddel. J2.* 2. Þeir—røru: þa reyru þeir Gregorius *J2.* 3. ofan | fyrir straumi: *omv. F og tf.* eftir ani. fyrir: eptir *J2.* 4. borð: *ul. F.* 6. ok: *ul. F.* 6—7. þegar | lét G.: *omv. F.* 7. bryggjum: *med art. J2.* af—skipi: *ul. F, J2.* 8. þeim: *ul. F.* maðr: *ul. J2.* 10. upp: *ul. F.* 12. bryggjur: *med art. F.* gekk: *ul. J2.* þegar: *ul. F;* upp *tf. J2.* 13. er: *ul. F.* 14. kom: upp *tf. J2.* 16. fleira . . . liðit: *omv. J2.* skipum: *med art. F, J2.* 17. ok—fram: fram sinu liþe *J2.* 17—18. hopuðu—ok: *ul. J2.* 17. fyrst: i fyrstv *F.* 18. ok: en *F.* runnu | því næst: *omv. F. og tf.* þeir. 20. mart: *manna tf. F.* 20—21. var—manna: fær var skæroligri at alþyðo mana róm en þessi *F.* 21. fyrir: *ul. F. J2.*

cccc. Þá mælti Grégóríús við Hall Auðunarson eptir
U 758 orrostu: »margir menn þykki mér mjúkari í sóknum en þér Íslendingar, þvíat þér eruð óvanari en vér Nóregs-menn, en engir þykkja mér vápndjarfari en þér«. Þá kom Ingi lítlu síðarr ok lét drepa marga menn, þá er við Hákoni hǫfðu tekit, en suma lét hann fé gjalda, en hann brendi býi fyrir sumum, en suma rak hann ór landi ok gerði þeim mart ilt. Hákon fór um vetrinn it øfra norðr í Þrándheim ok 1158-9
H 381 kom fyrir páskir, ok tóku Þrœndir hann þar til konungs at hafa fǫður-leifð sína, þriðjung Nóregs við Inga konung. Ingi var í Víkinni ok Grégóríús, ok vildi Grégóríús fara norðr at þeim, en margir lǫttu, ok varð ekki ór á þeim vetri.

K. 4. Dráp Gyrðar ok Hávarðz.

[Herð. (Fms.) k. 4].

Hákon fór norðan um várit ok hafði nær xxx. 1159
skipa. Víkverjar fóru af liði Hákonar með viii. skipum ok herjuðu á Mœri hvára-tveggju. Engi maðr munði fyrr herjat hafa verit milli kaupanganna. Jón, sonr Hallkels húks, samnaði bónda-liði ok fór at þeim ok tók Kolbein óða ok drap hvert barn af skipi hans; síðan leitaði hann hinna ok hitti þá við vii. skipum,

2. orrostu: *med art. F.* þykki: þyckia *J2.* 4. þykkja: þicki *F.* 5. Ingi: *konvngr tf. F.* 6. en: *ul. F.* 7. býi: bv *F; ul. J2.* 8. en: *ul. F, J2.* ok—ilt: *ul. J2.* ilt: Hacon flyðe up a Gætland *tf. J2.* 9. Hákon: *konvngr tf. F = l. 16.* vetrinn: eptir *tf. F, J2.* í Þrándheim: til þrandheims *F. J2.* 10. kom: þar *tf. F, J2.* páskir: pasca *J2.* 11. at: oc *J2,* 12. Ingi: *konvngr F.* ok Grég.: *ul. F.* 13. Grég.: hann *J2.* norðr | at þeim: *omv. F.* 14. ór: af *J2;* af þvi *F.* 15. *Overskr. fra 18; ingen kap. inddel. F, J2.* 17. Hákonar: fyrir *tf. F, J2.* með: *ul. J2.* 19. kaupanganna: *uden art. F. J2.* 20. bónda-: *ul. F.* 21. barn: mannzbarn *J2.* 22. við: a *J2.*

ok bǫrðusk þeir, en Hallkell, faðir hans, gerði eigi
fara til móts við hann, sem þeir hǫfðu mælt: þar
fell mart bónda góðra, ok varð sárr sjálfr. Hákon fór
suðr til Bjǫrgynjar með liði sínu, ok er þeir kómu til F 349
Stjórnveltu, spurðu þeir, at Ingi konungr var áðr
austan kominn fyrir fám nóttum ok Grégóríús til
Bjǫrgynjar, ok þorðu þeir þá eigi þannug at halda.
Þeir sigldu suðr um Bjǫrgyn it ýtra ok hittu þá iii.
skipum lags-menn Inga konungs, er seinni hǫfðu orðit
austan. Þar var Gyrðr Ámundason, fóstbróðir Inga
konungs, — hann átti Gyríði, systur Grégóríús, — en
annarr Gyrðr lǫgmaðr Gunnhildarson, iii. Hávarðr H 382
klíningr. En Hákon lét drepa Gyrð Ámundason ok
annan Hávarð klíning, en hann hafði Gyrð lǫgmann
með sér ok fór austr í Víkina.

K. 5. Frá ráða-gǫrðum. U 759

[Herð. (Fms.) k. 5.]

En er Ingi konungr spurði þat, þá fór hann austr 1159
eptir þeim; þeir hittusk austr í Elfi. Ingi konungr
lagði upp í ána eptir inni nørðri kvísl ok gerði njósn

---

1. faðir hans: *ul. J2.* gerði: villdi *F. J2.* 2. mælt: við mælltz *F.* 3. bónda góðra: *omv. F.* ok—sjálfr: ex ion varþ sár *F.* varð: hann *tf. J2 og omv.* sjálfr sár. Hákon: konvngr *tf. F.* 4. suðr: *ul. F.* með: við *J2.* ok: en *F, J2.* til: i *J2.* 5. Stj.v.: þa *tf. J2.* áðr: *ul. F, J2.* 6. fyrir: aðr *J2 efter* nóttum. 6—7. ok Gr. | til B.: *omv. F.* 6. ok: þeir *tf. J2.* 7. þannug: *med* i *F;* þangað *J2.* 8. um: of *J2.* þá: þar *J2.* 8—9. iii. skipum: *ul. F, J2.* 9. kgs: með (a *J2*) iii. skipum *tf. F. J2.* 11. Grég.: gregorij *J2.* en: ok *F, J2.* 13. Hákon: konvngr *tf. F.* drepa: þa *tf. F, J2.* 14. annan: *ul. F, J2.* 15. með: við *J2.* sér: svðr *tf. F.* fór: siðan *tf. F.* Víkina: *uden art. F.* 16. *Overskr. fra 18; mgl. K, F; ingen kap. inddel. J2.* 17. kgr: *ul. J2,* þat, þá: þetta *F.* 18. þeir hittusk: oc hittuz þeir *J2.* austr í E.: *omv. F.* 19. eptir inni: i ena *F.*

fyrir sér um þá Hákon; en Ingi konungr lagði at landi út við Hísing ok beið þar njósnarinnar; ok er njósnar-menn kómu aptr, þá gengu þeir til konungs ok segja, at þeir hefði sét lið Hákonar konungs ok alla skipan þeira, segja, at þeir lágu uppi við stikin ok hǫfðu tengt skutstafna sína upp í stikin; — »þeir hafa ii. austrfarar-knǫrru ok hafa þá lagt ýzt skip-anna«; á knǫrrunum váru húnkastalar, ok svá frammi í stafni á báðum. En er þetta spurði konungr, hvern viðbúnað þeir hǫfðu, þá lét hann blása til húsþings ǫllu liðinu; en er þings var kvatt ok sett, þá leitar konungr ráðs við lið sitt ok kveðr Grégóríús Dagsson ok Erling skakka, mág sinn, ok aðra lenda menn ok skipstjórnar-menn ok segir allan umbúnað þeira Há-konar manna. Grégóríús svaraði fyrst ok birti sinn vilja, segir svá: »fundir várir Hákonar hafa at borizk nǫkkurum sinnum, ok hafa þeir haft optast meira lið ok fengit þó minna hlut í várum skiptum. En nú
H 383 hǫfum vér miklu meira lið, ok mun þat nú þykkja líkligt þeim mǫnnum, er fyrir skǫmmu hafa mist fyrir þeim góða frændr sína, at hér myni vel bera til um hefnd, þvíat þeir hafa lengi nú áðr rekizk undan oss í sumar; hǫfum vér þat opt mælt, ef þeir biði vár,

---

1. um þá H.: upp *(ul. F)* til þeira Hakonar *F, J2.* kgr: *ul. J2.* 2. ok*(2)*: enn *F, J2.* 3. njósnar-menn: þeir *J2.* þá: *ul. F.* 4. hefði: hæfþo *J2.* 6. ok—stikin: *overspr. K (ikke 18).* hǫfðu tengt: tengðo *J2.* upp í: *sål. 18, J2;* við *F.* 7. -farar-: -fara- *F.* hafa: þeir *tf. J2.* lagt: lagða *J2.* ýzt: yzta *F; her beg. den sidste lakune i J2, der er udfyldt efter »Gullinskinna«.* 8—9. frammi—báðum: vm stafna *F.* 9. spurði: spyʀ I*ngi F.* 10. þá: *ul. F.* 11. en: þá: *ul. F.* 12. kveðr: at *tf. F.* Dagsson: *ul. F.* 13. mág sinn: *ul. F.* 14. um-: við *F.* þeira: *ul. F.* 15. fyrst: *ul. F.* 16. vilja: *ok tf. F.* 19—20. fyrir þeim: *ul. F.* 20. góða—sína: gofg*ra* frænda s*inna F;* goðra frænda *skr. 18.* myni: m*e*ndi nv *F.* 21. lengi | nú áðr: *omv. F.*

svá sem nú er sagt at vera myni, at vér myndim hætta til fundar við þá. Nú er þat at segja frá mínu skaplyndi, at ek vil leggja til orrostu við þá, ef þat er eigi í mót konungs vilja, þvíat ek ætla enn, sem fyrr hefir verit, at þeir myni fyrir verða láta, ef vér leggjum skéleggliga at: mun ek þar til leggja, er ǫðrum þykkir torvelligast«. At rœðu Grégórii varð mikill rómr ok létusk allir búnir at leggja til orrostu við þá Hákon. Var þá róit ǫllum skipunum upp eptir ánni, til þess er hvárir sá aðra; þá viku þeir Ingi konungr af ár-strauminum út undir eyna; átti konungr þá tal við stýrimenn alla ok bað þá skipa til atlǫgu ok kvaddi U 760 F 350
þá at Erling skakka, segir, sem satt var, at engi var í því liði vitrari maðr ok kœnni í orrostu, þó at sumir væri enn meiri ákafa-menn: veik konungr þá enn rœðunni til fleiri lendra manna, nefndi suma á nafn, en lauk svá rœðu sinni, at hann bað þat hvern til leggja, er hann sá at ráði gegndi, en síðan alla saman verða á eitt sátta.

K. 6. Tala Erlings.

[Herð. (Fms.) k. 6.]

Erlingr skakki svaraði rœðu konungs: »skyldr em 1159
ek, konungr, at þegja eigi við rœðu yðarri: en ef H 384
þér vilið forvitnask, hvat mín ráða-gørð mun vera, þá skal ek yðr láta þat heyra. Þessi ætlan, er nú er

---

1. sem: *er(!)* ***F.*** myni: m*v*ndi ***F.*** 2. fundar: fvnda ***F.*** 4. í mót: moti ***F.*** 5. fyrir verða: *omv.* ***F*** *og tf.* at. 6. ǫðrum: ollu*m* ***F.*** 7. torvelligast: erfiðaz ***F.*** Grégórii: *fork.* ***K. F.*** *18. der dog har* $\frac{\text{i}}{\text{G}}$. 13. segir: sagði ***F.*** 14. í—liði | vitrari maðr: *omv.* ***F.*** þó at: þott ***F.*** 15. meiri ákafa-menn: *omv.* ***F.*** 16. manna: *ok tf.* ***F.*** 18. sá: sæi ***F.*** en: *ok* ***F.*** 20. *Overskr. fra 18; mgl.* ***K. F.*** 21. rœðu kgs: k*onvng*i ***F.*** 22. kgr: h*e*rra ***F.*** 23. forvitnask: víta ***F.*** 23—24. þá—heyra: *overspr.* ***F.*** 24. er*(1)*: sem ***F.***

sett, er þvert frá mínu skapi, þvíat ek kalla þetta vera ófœru, at berjask við þá at svá búnu, þótt vér hafim lið mikit ok frítt; ef vér skolum veita þeim atlǫgu ok róa á straum þenna í móti, þar er iii. menn eru í hálfrými, þá verðr einn at róa, en annarr at hlífa þeim. hvat er þá nema einn þriðjungr liðs várs myni til vera at berjask? Lízk mér svá, sem óvígliga myni þeir komask við orrostu, er við árarnar eru ok bǫkum horfa við óvinum sínum. Gefið mér tómstund til ráða-gǫrðar, en ek heit því þar í mót, at ek skal þat ráð þar til finna, fyrr en iii. dagar sé liðnir, at hógligarr skolu vér við komask at leggja á fund þeira«, — ok fannzk þat mjǫk í rœðu Erlings, at hann latti atlǫgunnar, ok eigi at síðr eggjuðu margir aðrir, ok kváðu þá Hákon mundu hlaupa á land upp enn sem fyrr — »ok hǫfum vér þá þeira ekki, segja þeir, en þeir hafa nú lítit lið, ok hǫfum vér ráð þeira alt í hendi«. Grégóríús rœddi um fám orðum ok sneiddi svá til, sem Erlingi gengi mjǫk þat til, er hann latti atlǫgunnar, at hann vildi þau ráð ónýta, er Grégóríús lagði til, heldr en hitt, at hann kynni þetta gǫrr at sjá en allir aðrir.

U 761 K. 7. Frá liði Hákonar konungs.

[Herð. (Fms.) k. 7.]

Ingi konungr mælti þá til Erlings: »mágr, segir 1159

1. þvert—skapi: þvers moti míno raði *F.* 3. lið mikit: *omv. F.* 4. atlǫgu: atsokn *F.* straum þenna: stramín *F.* í móti: *ul. F.* er: sem *F.* 7. til vera: *omv. F.* 8. orrostu: *med art. F.* er: sem *F.* árarnar: *uden art. F.* 10. -gǫrðar: gerða *F.* 11. þar: *ul. F.* 14. ok—síðr: en *F.* 14. eggjuðu margir: *omv. F.* 16. þá þeira: *omv. F og tf.* en. 16—17. segja þeir: *ul. F.* 17. lítit lið: *omv. F.* 18. rœddi —orðum: lagði fátt til *F.* 19. sneiddi: þo *tf. F.* mjǫk: *ul. F.* 21. er: sem *F.* lagði til: hafði til lagt *F.* hitt, at: *ul. F.* 22. *Overskr. fra 18; mgl. K, F.* 23. I. kgr . . . þá: *omv. F.*

hann. nú viljum vér þínum ráðum fram fara, hvernug hátta skal atlogunni: en fyrir því, at þess eru ráðamenninir fúsari, þá skolum vér nú at þeim leggja í H 385 dag«. Þá mælti Erlingr: »skútur allar ok léttiskip skolu róa út um eyna ok upp ina eystri kvísl ok sva ofan at þeim ok freista, at þeir megi leysa þá frá stikunum, en þá skolu vér róa stórskipunum neðan at þeim, ok veit eigi, áðr en reynt er, hvárt þeir leggja því betr at en ek, sem þeir eru óðari«. Þetta ráð líkaði ǫllum vel. Nes nǫkkut gekk fram milli þeira Hákonar, ok sá hvárgi skipin frá ǫðrum. En er skútna-herrinn røri ofan eptir ánni, þá sá þeir F 351 Hákon þat, en áðr hǫfðu þeir verit á tali ok ráðit ráðum sínum; gátu sumir, at þeir Ingi konungr mundu at leggja, en margir ætluðu, at þeir mundu eigi treystask, er mjǫk þótti seinkask atlagan, en þeir treystusk vel viðbúnaði sínum ok liði. Í þeira flokki var mart stórmenni: þar var Sigurðr af Reyri ok þeir Símunar-synir ii.; þar var ok Nikolás Skjaldvararson ok Eindriði, sonr Jóns mǫrnefs, er þá var ágætastr maðr ok vinsælstr í Þrœnda-lǫgum: margir aðrir váru þar lendir menn ok sveitar-hǫfðingjar. En er þeir sá, at Inga menn røru mǫrgum skipum út eptir ánni, þá hugðu þeir Hákon, at þeir Ingi mundu flýja vilja, ok hjoggu tengslin frá skipunum, gripu þá til ára ok røru

1. hvernug: *med* i *F*. 3—4. at—leggja | í dag: *omv. F*. 4. skútur: þær *tf. F*. allar: se*m* ver hofo*m tf. F*. 6. at . . megi: ef . . mætti *F*. 8. en: *ul. F*. 9. at: sem oðari ero *tf. F og ul. det følg.* sem—óðari. 11. Hákonar: k*onvngs tf. F*. 16. er: þ*riat* þ*eim F og omv.* þótti mjǫk. 19. Símunar-: *med* o *alle*. ii.—ok: *ul. F*. 20. ok: *ul. F*. er þá: *ok F*. 21. -sælstr: sælaztr *F*. 21—22. váru þar | lendir menn: *omv. F*. 23. Inga menn: *omv. F og tf.* k*onvngs*. út: *sál. Eirsp.;* upp *alle*. 24. Hákon: *ul. F*. Ingi: *ul. F*. flýja vilja: *omv. F*. 25. frá—ára: *ul. F*.

eptir þeim ok vildu reka þá. Skipin rendu skjótt fyrir straumi, ok er þau bar ofan eptir ánni fyrir nesit, er áðr var milli, þá sá þeir, at meginliðit Inga lá út við eyna Hísing. Lags-menn Inga sá þá, hvar skip Hákonar fóru, ok hugðu, at þeir myndi at leggja; var þar þá þyss mikill ok vápna-brak ok eggjan, ok lustu þeir upp herópi, en þeir Hákon snøru skipum
H 386 sínum at norðrlandinu, ok er þar víkhvarf nǫkkut, ok kómusk af strauminum. Þeir bjoggusk þar um, báru upp á land skutfestar ok snøru út framstǫfnum, ok
U 762 tengðu saman ǫll skipin, létu austrfarar-knǫrruna liggja út frá ǫðrum skipum, annan fyrir ofan en annan fyrir neðan, ok tengðu þá við langskipin; en í miðjum flotanum lá konungs-skipit ok þar næst Sigurðar skip, en á annat borð konungs skipinu lá Níkolás, en þar næst Endriði Jónsson; ǫll in smæri skip lágu útarr meirr; þeir hǫfðu náliga ǫll hlaðit skip sín af grjóti ok vápnum.

K. 8. Tala Sigurðar.

[Herð. (Fms.) k. 8.]

Sigurðr af Reyri talaði ok mælti svá: »þat er nú 1159
vænt at fram myni koma, er oss hefir lengi heitit verit, at fundr várr Inga myndi verða; hǫfum vér nú

2. þau: þá *F.* eptir ánni: *ul. F.* 3. er—þá: *ul. F.* -liðit: herrin *F.* 3. 4. Inga*(bis)*: k*onvngs tf. F.* 4. eyna: *ul. F.* Lags-: *ul. F.* 5. skip H.: þ*eir* hak*on* k*onvngr F.* myndi: m*vn*do *F.* 6. þar: *ul. F.* 7. þeir*(1)*: *ul. F.* Hákon: k*onvngr tf. F.* 9. kómusk: komit *F.* 10. upp: *ul. F.* skutfestar: festar s*inar F.* framstǫfnum: a ollu*m* skipono*m* *tf. F.* 11. tengðu: þo *tf. F.* austrfarar-: *ul. F.* 12. ǫðrum: *ul. F.* skipum: *med art. F.* annan*(bis)*: anar *F.* 16. skip: þeira *tf. F.* 17. hlaðit | skip sín: *omv. F.* af: m*eð F.* 17—18. grjóti . . vápnum: *omv. F.* 19. *Overskr. fra 18, der dog tf.* I*(?); mgl. K, F.* 21. lengi: i svm*ar tf. F.*

ok mjǫk lengi við búizk, ok hafa margir várir félagar
stórt berkt um, at eigi myndi flýja eða fálma fyrir
Inga konungi eða Grégórió, ok er nú gott at minnask
þeira orða: en vér megum með minna trausti um þat
rœða, er fyrr hǫfum orðit nǫkkut tannsárir í várum
viðskiptum, ok er þat, sem hverr hefir heyrt, at vér
hǫfum mjǫk opt svaðilfǫrum farit fyrir þeim; en eigi
at síðr er oss nauðsyn at verða við sem mannligast
ok standa sem fastast, þvíat þann eigum vér útveginn
til þess, at vér mynim sigrinn hafa. En þótt vér hafim
lið nǫkkuru fæ̇ra, þá má þó auðna ráða, hvárir gagn
skolu hafa: er sú ván bezt í váru máli, at guð veit,
at vér mælum réttara. Ingi hefir áðr hǫggvit niðr
brœðr sína ii.: en þat er engum manni blint, hverjar H 387
fǫður-bœtr hugðar eru Hákoni konungi, þær at hǫggva
hann niðr sem aðra frændr sína, ok mun þat sýnask
þenna dag. Hákon beiddisk eigi meira frá upphafi af F 352
Nóregi en þess þriðjungs, er faðir hans hafði átt, ok
var honum þess varnat: en at minni virðing er Hákon
betr til kominn at taka arf eptir Eystein, fǫður-bróður
sinn, heldr en Ingi eða Símun skálpr eða aðrir þeir
menn, er Eystein konung tóku af lífdǫgum. Mǫrgum
myndi svá lítask, þeim er sálu sinni vildi þyrma ok
hefði þvílíkir stórglœpir á hendr borizk sem Inga, at
eigi myndi þora fyrir guði at kallask með konungs- U 763
nafni, ok þat undrumk ek, er guð þolir honum þá

1. mjǫk: *ul. F.* ok hafa: *omv. F.* 2. myndi: m*v*ndo *F.* flýja . . fálma: *omv. F.* 3. eða: *ok F.* ok: *ul. F.* 4—5. um—rœða: t*il* tala *F.* 7. mjǫk: *ul. F.* 10. vér mynim *ul. F og omv.* hafa sigrinn. 11. gagn: sigr*in* *F.* hafa: *ok tf. F.* 15. hugðar eru: *hann* ætlar *F.* 17. Hákon: k*onvngr* *tf. F = l. 19.* 17—18. eigi meira . . . . af N.: *omv. F.* 17. frá uphafi: í fyrsto *F.* 18. þess þriðjungs: *omv. F.* er: sem *F.* 19. virðing: þyckio *F.* 20. Eystein: k*onvng tf. F.* 22. lífdǫgum: lífi *F.* 23. myndi: m*v*ndo *F.*

ofdirfð, ok þat mun guð vilja, at vér steypim honum. Berjumk vér djarfliga, þvíat guð mun oss sigr gefa; en ef vér fǫllum, þá mun guð þat ǫmbuna oss við margfǫldum fagnaði, ef hann lér vándum mǫnnum valdz at ganga yfir oss. Fari menn stilliliga ok felmti eigi, ef orrosta teksk: gæti hverr sín ok sinna sveitbúa, en guð allra vár«. Góðr rómr var gǫrr at máli Sigurðar, ok hétu allir góðu um at verða vel við. Hákon konungr gekk upp á austrfarar-knǫrrinn, ok var þar sett skjaldborg um hann, en merki hans var á langskipinu, því er hann hafði áðr á verit.

K. 9. Frá liðs-mǫnnum Inga konungs.

[Herð. (Fms.) k. 9.]

Nú er at segja frá Inga mǫnnum, þá er þeir sá, 1159
H 388 at Hákonar menn bjoggusk til orrostu, var þá áin ein milli þeira, þá gerðu þeir hleypiskip út eptir liði sínu, því er brot hafði róit, at þeir skyldi aptr snúa, en konungr ok annat liðit beið þeira ok skipuðu liði sínu til atlǫgu. Þá tǫluðu hǫfðingjar ok segja liðinu fyrirætlan sína, þat fyrst, hver skipin skyldu næst liggja. Grégóríús mælti: »vér hǫfum mikit lið ok fritt; nú er þat mitt ráð, at þér, konungr, verið eigi í atlǫgunni, þvíat þá er allz gætt, er yðar er, ok eigi veit, hvar óskytja ǫr geigar. Þeir hafa þann viðbúnað, at ór húnkǫstulum á kaupskipunum er borit grjót ok skot; þá er þeim litlu óhættara, er fjarran

2. vér: *þvi tf. F.* þvíat: at *F.* gefa: fá *F.* 3. þá . . . . þat: *omv. F.* við: meðr *F.* 6—7. sinna sveitbúa: siɴar sveit*ar F.* 8. Sigurðar: h*ans F.* 9. ok: *ul. F.* 11. -skipinu: -skipi h*ans F.* 12. *Overskr. fra 18; mgl. K. F.* 13. Inga: k*onvngs tf. F.* 15. milli: millo*m F.* 16. skyldi: skylldo *F.* 17. liðit: *uden art. F.* skipuðu: skípaði *F.* 18—19. ok—fyrst: f*iri* liðíno *ok* s. *F.* 23. óskytja: oskytío *F.* 25. þá | er þeim: *omv. F.* fjarran: *sål. K, 18;* fíaʀi *F.*

eru. Þeir hafa lið eigi meira, en þat er við várt hœfi lendra manna at halda orrostu við þá. Ek mun leggja mitt skip at því skipi þeira, er mest er; vænti ek enn, at skǫmm raun sé at berjask við þá; svá hefir enn optast verit á várum fundum, þótt annan veg hafi liðs-munr verit en nú er«. Þetta líkaði ǫllum vel, er Grégóríús mælti, at konungr sjálfr væri eigi í orrostu. Þá mælti Erlingr skakki: »því ráði vil ek fylgja, at þér, konungr, farið eigi til orrostu; lízk mér svá á viðbúnað þeira, sem vér mynim þurfa U 764 viðsjá at gjalda, ef vér skolum eigi fá mikit manntjón af þeim; þykki mér bezt um heilt at binda. Sú ráða-gorð, er vér hǫfðum fyrr í dag, þá mæltu þar margir í mót því, er ek réð, ok sǫgðu, at ek vilda eigi berjask; en mér þykkir oss nú hafa snúizk til F 353 mikilla hœgenda, er þeir eru í brotu frá stikunum; en nú er svá komit, at ek mun eigi letja at leggja H 389 til orrostu, þvíat ek sé þat, er allir megu vita, hversu mikil nauðsyn á er, at stǫkkva óaldar-flokki þessum, er farit hefir um land alt með rán ok rifs, ok mætti menn eptir þat byggva land í friði ok þjóna einum konungi, þeim er svá er góðr ok réttlátr, sem Ingi konungr er, ok hefir þó lengi haft válk ok vendræði af ofsa ok ójafnaði frænda sinna, ok borit brjóst fyrir allri alþýðu ok lagt sik í margfaldan háska til at friða landit«. Mart talaði Erlingr ok snjalt, ok enn fleiri hǫfðingjar, ok kom í sama stað niðr, at allir eggjuðu

---

3. skipi þeira: *omv. F.* er(2): *ok tf. F.* 4. enn: *ul. F.* sé: en *tf. F.* 5. optast verit: *omv. F.* 9. kgr: *efter* orrostu *F.* 10. mynim: mano*m* *F.* 12. af þeim: *ul. F.* 15—16. hafa snúizk | til - hœgenda: *omv. F.* 16. í: *ul. F.* 20. rán . . . rifs: rífsi . . . ráni *F.* 21. eptir þat: þa *F.* byggva land | í friði: *omv. F og skr.* landit. 24. borit: v*e*rit *F.* 26—27. Mart—allir: All*ir* hofþ*ingiar* *F.*

atlogunnar. Þeir biðu þess. er alt kom saman lið þeira. Ingi konungr hafði þá Bœkisúðina ok lét hann at bœn vina sinna. at hann lagði eigi til orrostu. ok lá hann eptir við eyna.

K. 10. Uphaf orrostu.

[Herð. (Fms.) k. 10; Fsk. k. 263.]

Nú er liðit var búit. þá greiða þeir atróðrinn. ok 1159
ljósta upp hvárir-tveggju herópi. tengðu þeir Inga
menn ekki sín skip ok fóru ekki samfast. þvíat þeir
røru þveran hvern strauminn. ok sveif mjǫk stór-
skipum. Erlingr skakki lagði at skipi Hákonar kon-
ungs ok stakk stafni at milli ok Sigurðar skips: tóksk
þá orrosta: en skip Grégóríús sveif upp á grunninn
ok hallaði mjǫk, ok kómusk þeir í fyrstu ekki við
atloguna. En er Hákonar menn sá þat. þá lǫgðu þeir
til ok sóttu at þeim. en skip Grégóríús lá fyrir. Þá
H 390 lagði at Ívarr. sonr Hákonar maga. ok sveif saman
lyptingunum. Ívarr krœkði stafnljá um Grégóríúm.
þar sem hann var mjóstr. ok hnykði at sér, ok horf-
U 765 aði Grégóríús at borðinu út. en léinn upp eptir síð-
unni. ok var við sjálft. at hann myndi krœkja hann
fyrir borð. Grégóríús varð lítt sárr, þvíat hann hafði
spanga-brynju. Ívarr kallaði á hann ok kvað hann
þykbyrt hafa. Grégóríús segir, kvað hann svá um
búa. at þess þurpti við. ok gekk þó ekki af. Þá var
við sjálft, at þeir Grégóríús mundu verða fyrir borð
at ganga. áðr en Áslákr ungi kom akkeri í skip þeira

1. Þeir: en *F.* 1—2. saman—þeira: liðit saman *F.* 5. *Overskr. fra 18; mgl. K. F.* 6. Nú: En *F.* 7. ljósta: þeir *tf. F.* 8. sín skip: *omv. F.* 11. ok*(2): sál. F; ul. K(18).* 12. grunninn: *uden art. F.* 13. í fyrstu | ekki: *omv. F.* 18—19. ok—Gr.: en .G. horvaði *F.* 19—20. en—síðunni: *ul. F.* 21. fyrir borð: vt af borðíno *F.* 23. þyk-: þyct *F.* segir: *ul. F.* 25. við sjálft: bvít við *F.* 26. en: *ul. F.*

ok dró þá af grunninu. Þá lagði Grégóríús at skipi Ívars, ok áttusk þeir þá við langa hríð: var skip Grégóríús meira ok fjǫlmennara: fell mjǫk lið á Ívars skipi, en sumir hljópu fyrir borð. Ívarr varð sárr mjǫk, svá at hann var óvígr; en er skip hans var hroðit, þá lét Grégóríús flytja hann til landz ok kom honum undan ok váru þeir vinir síðan.

K. 11. Flótti Hákonar konungs.

[Herð. (Fms.) k. 11, 12; Fsk. k. 263.]

En er Ingi konungr ok hans félagar sá, at Gré- 1159
góríús var á grunninu, þá hét konungr á liðit, at þeir skyldu til róa: hann mælti: »þetta var it ósnjallasta ráð, er vér skyldum hér eptir liggja, en vinir várir fóru til bardaga; vér hǫfum þat skip, er mest er ok bezt skipat í ǫllum herinum: nú sé ek, at Grégóríó F 354
er liðs þǫrf, þeim manni, er ek á bezt at launa, ok leggjum til bardaga sem harðast; er þat ok réttast, H 391
at ek sjá í orrostu, þvíat ek vil sigrinn eignask, ef fæsk: en þótt ek vissa fyrir, at várir menn mundu ósigr hafa, þá væri oss þó sá einn til, at vera þar sem aðrir eru várir menn, þvíat ek má ekki at fœrask, ef missi þeira manna, er brjóst eru ok rǫskvastir eru ok lengi hafa verit forstjórar fyrir mér ok mínu

---

2. þá: *ul. F.* hríð: *ok tf. F.* 2—3. skip Grég.: *omv. F.* 3. meira: borð meíra *F.* 3—4. á . . skipi: *ul. F.* 6. hann: Ivar *F.* til landz: a l*an*d vpp *F.* 7. undan: *ul. F.* þeir: a vallt *tf. F.* 8. *Overskr. fra 18; mgl. K; ingen kap. inddel. F.* 9. ok—félagar | sá: *omv. F.* 10. grunninu: grvɴíno*m* *F.* liðit: þa *F.* 11. til: þeira *tf. F.* hann mælti: því at *F.* 12. skyldum: skyllldi*m* *F.* 13. vér hǫfum: *omv. F.* 14. nú—ek: eɴ ek se *F.* 15. er: nv *tf. F.* 16. ok: *ul. F.* 19. hafa: f*ara* *F.* 20. aðrir—menn: vín*ir* var*ir* ero *F.* 21. ef: ek *tf. F.* er: sem *F.* eru: *sål. F;* er *K;* f*iri* m*er* *tf. F.*

ríki« — bað þá setja upp merkin, ok var svá gǫrt ok røru þeir yfir ána. Þá var bardagi sem óðastr, ok fekk konungr eigi rúm til atlǫgunnar; svá lágu skipin þrøngt fyrir; þá lǫgðu þeir undir austrfararknǫrruna; þar var borit á þá ofan kesjur ok pálstafir ok grjót svá stórt, at ekki helt við, ok máttu þeir ekki vera þar. En er liðs-menn sá þat, at konungr U 766 var kominn, þá ruddu þeir fyrir honum, ok lagði hann þá at skipi Eindriða Jónssonar. Þá eyddu Hákonar menn smáskipin ok gengu upp á knǫrruna, en sumir á land. Erlingr skakki ok hans menn áttu harða sókn; hann var í fyrirrúmi; hann kallaði á stafnbúa sína ok bað þá ganga upp á konungs-skipit; þeir svǫruðu, at þar var eigi dælt ok þar var járn á trjám fyrir. Erlingr gekk fram í stafninn ok dvalðisk þar litla hríð, áðr en þeir greiddu upgǫngu á konungsskipit ok hruðu þat skip; tók þá at flýja allr herrinn: eptir þat hljóp á kaf mart liðit ok mart flýði, en allr fjǫlðinn komsk á land, svá sem Einarr Skúlason segir:

H 392 230. Margr fell maðr af dreyrgu
marblakks á kaf saxi
(gnógt elði feksk gýgjar
glaum), rak ná fyr straumi;
elfr varð unda gjálfri
eitrkǫld roðin heitu,
vitnis fell með vatni
varmt ǫlðr í men Karmtar.

---

1. var svá: *omv. F.* 2. ok: *ul. F.* bardagi: *med art. F.* 4. austrfarar-: *ul. F.* 7. vera þar: *omv. F og herefter nyt kap.; overskr. mgl.* þat: *ul. F.* 14. þar*(1)*: þat *F.* 17. skip: *ul. F.* 18. eptir þat: svmt *F.* mart*(1)*—flýði: eɴ mart fell *F.* 19. sem: s. *F og ul.* Skúlas. segir. *Versene står i omvendt orden.*

21—28. **230. vísa.** 1. af: *sål. F;* a *K(18).* 8. ǫlðr: bloð *F.*

231. Mǫrg flutu auð, á úrga
(alm sveigði lið) hjalma
rauð flugu stǫl, í stríðri
stafnblóðug skip móðu,
áðr á grund af grœðis
gœðinga lið flœði,
sveit varð í rym rítar
rýr Hákonar, dýrum.

Einarr orti um Grégóríúm Dagsson flokk þann, er
kallaðar eru Elfarvísur. Ingi konungr gaf grið Níko-
lási Skjaldvararsyni, þá er skip hans var hroðit, ok
gekk hann þá til Inga konungs ok var með honum
síðan, meðan hann lifði. Eindriði Jónsson hljóp á skip
Inga konungs, þá er hans skip var hroðit, ok bað
sér griða; konungr vildi gefa honum grið, en sonr
Hávarðz klínings hljóp til ok hjó hann bana-hǫgg, ok
var þat verk mjǫk lastat, en hann segir, at Eindriði F 355
hafði ráðit dráp Hávarðz, fǫður síns; Eindriði var
mjǫk harmaðr ok þó mest í Þrœnda-lǫgum. Þar fell
mart af liði Hákonar, en eigi fleiri hǫfðingjar; fátt
fell af Inga liði, en mart var sárt. Hákon flýði á H 893
land upp, en Ingi fór norðr í Víkina sínu liði; hann
var í Víkinni um vetrinn ok Grégóríús. En er þeir 1159-60
kómu til Bjǫrgynjar frá orrostu menn Inga konungs,
synir Ívars af Eldu, Bergljótr ok þeir brœðr, þá drápu
þeir Nikolás skegg, er gjaldkeri hafði verit, ok fóru U 767
síðan heim norðr í Þrándheim. Hákon konungr kom

1—8. **231. vísa.** 7. varð: *var F.*
11. ok: *ul. F.* 12. þá: *ul. F.* 14. hans skip: *omv. F.*
18. síns: *hans F.* 20. en—hǫfðingjar: *ul. F.* 21. Inga: *konvngs tf. F.* var: *míog tf. F.* sárt: *herefter i F nyt kap.; overskr. mgl.* 22. Ingi: *konvngr tf. F.* Víkina: *með tf. F.* 23. ok: *sva tf. F.* 24. orrostu: *med art. F.* 25. Eldu: *þeir tf. F og ul.* ok—þá. 26. hafði verit: *var F.* 27. heim: *ul. F.*

norðr fyrir jól, en Sigurðr var stundum heima á Reyri.
Grégóríús hafði tekit honum grið af Inga, at skyldi
hafa eignir sínar allar, þvíat þeir Grégóríús ok Sigurðr
váru náfrændr. Hákon konungr var í kaupangi um
jólin, ok bǫrðusk menn hans einn aptan um jólin í
hirðstofunni snimma jólanna ok hǫfðu vii. menn bana
ok margir urðu sárir. En eptir inn viii. dag jóla þá 1160 (januar)
fóru þeir lags-menn Hákonar inn á Eldu, Álfr hroði,
sonr Óttars birtings, ok nær lxxx. manna, ok kómu
þar ǫndurða nótt, þá er hinir váru druknir, ok lǫgðu
eld í stofuna, en þeir gengu út ok vǫrðusk: en þar
fell Bergljótr, sonr Ívars, ok Ǫgmundr, bróðir hans,
ok mjǫk mart manna. Þar hǫfðu verit nær xxx.
manna inni. Um vetrinn í kaupangi norðr andaðisk
Andrés Símunarson, fóstbróðir Hákonar konungs, ok
var it mesta harmaðr. Erlingr skakki ok menn Inga
konungs, þeir er í Bjǫrgyn váru, létu sem þeir mundu
fara norðr þá um vetrinn ok taka Hákon, ok varð
ekki af. Grégóríús sendi þau orð austan ór Konunga-
hellu, ef hann sæti jamnær sem þeir Erlingr, at hann
H 394 myndi eigi sitja kyrr í Bjǫrgyn, ef Hákon léti drepa
vini Inga konungs í Þrándheimi ok lǫgunauta þeira.

---

1. jól: *med art. F.* stundum: iafnan *F.* 2. Inga: k*onvngi sva tf. F.* at: h*ann tf. F.* 3. eignir sínar | allar: *omv. F.* 5. um jólin: *ul. F.* 6. snimma jólanna: a ondv*er*þo*m* ioluno*m* *F.* vii.: viii *F.* 7. ok: eɴ *F.* urðu: *ul. F.* inn: *ul. F.* þá: *ul. F.* 8. Hákonar: k*onvngs tf. F.* 10. þar: a ov*ar*t F. -urða: v*er*þa *F.* 11. stofuna: bæíɴ *F.* vǫrðusk: vel *tf. F.* en: *ul. F.* 12. sonr Ívars: *omv. F.* ok Ǫgm.: *sål. F; mgl. K(18).* 13. mart manna: margi*r* me*nn* *F.* Þar—verit: þ*eir* v*arv* f*iri* *F.* 14. inni: *ul. F.* 15. Símunar: *med* o *alle.* 16. var: h*ann tf. F.* skakki: *ul. F.* ok: þ*eir tf. F.* 17. þeir: *ul. F.* 18. norðr: þa *ok tf. F.* um—ok*(2):* at hak*oni* k*onvngi* eɴ þo *F.* 19. af: þ*vi tf. F.* 19—20. ór Kgah.: *ul. F.* 22. vini: me*nn* *F.* kgs: norðr *tf. F.* -nauta: -neyti F.

K. 12. Bardagi á bryggjum.

[Herð. (Fms.) k. 13; Fsk. k. 263.]

Ingi konungr ok Grégóríús fóru austan um várit 1160
til Bjǫrgynjar; en þegar er Hákon spurði þat ok þeir
Sigurðr, at Ingi var farinn ór Víkinni, þá fóru þeir
austr it øfra í Víkina. En er þeir Ingi konungr kómu
til Bjǫrgynjar, þá gerðisk ósætt milli Halldórs Brynj-
ólfssonar ok Bjarnar Níkolássonar, ok spurði húskarl
Bjarnar, hví hinn væri svá bleikr, þá er þeir mœtt-
usk á bryggjum niðri, en hann kvað sér látit blóð.
»Eigi vilda ek svá verða við blóðlátit fisbleikr sem
þú ert«. »En ek ætla, kvað hinn, at þú myndir
verr við verða ok ódrengiligarr« — ok varð eigi uphaf
meira at en svá; þá óx orð af orði, þar til er þeir
deildu ok bǫrðusk því næst. Þá var sagt Halldóri U 768
Brynjólfssyni, at húskarl hans var særðr á bryggjum:
en Halldórr drakk þar hjá í garðinum: gekk hann þá
þangat til: en áðr váru þeir komnir húskarlar Bjarnar,
ok þótti Halldóri þeir ójafnt skilit hafa, ok stǫkuðu
þeir Bjarnar húskǫrlum ok knúskuðu þá. Þat var
sagt Birni bukk, at Víkverjar bǫrðu húskarla hans á F 356
bryggjum niðri. Þá tóku þeir Bjǫrn vápn sín ok fóru
til ok vildu hefna sinna manna: urðu þá áverkar
miklir. Þá var sagt Grégóríó, at Halldórr, mágr hans.

---

1. *Overskr. fra 18; mgl. K; ingen kap. inddel. F.* 2. várit: ok *tf. F.* 3. þeir: *ul. F.* 4. at—þá: *ul. F.* 5. austr | it øfra: *omv. F.* í Víkina: ti*l* vikr *F.* 6. þá: *ul. F.* milli: millo*m* þ*eira F.* 7. ok*(2): ul. F og omv.* Húsk. Bj. sp. 8. þá: *ul. F.* 10. fis-: fisk- *F.* 11. kvað: s. *F.* 12—14. ok -deildu: þa g*e*rðiz deila *með* þ*eim F.* 15. var særðr: v*æ*ri barðr *F.* bryggjum: nið*ri tf. F.* 17. þangat: þeg*ar F.* 18. skilit hafa: *omv. F og tf.* þa. 19. þeir—knúskuðu: þ*eim ok* borðo *F.* Þat var: v*ar* þa *F.* 20. bukk: hv́k *F.* 20—21. á—niðri: *ul. F.* 23. miklir: m*eð* þ*eim F.*

þurpti liðs, ok húskarlar hans váru hǫggnir niðr á H 395 stræti úti. Þá hljópu þeir Grégóríús í brynjur sínar ok fóru til. Þá spurði Erlingr skakki, at Bjǫrn, systurson hans, barðisk við þá Halldór ok Grégóríúm á bryggjum inn ok honum var liðs þǫrf; þá fór hann til þannug ok var allfjǫlmennr ok bað menn veita sér lið, kvað mǫnnum klæki í vera — »ef einn víkverskr maðr skal yfir oss ganga hér í frændhaga várum, ok mun oss þat æ ok æ uppi«. Þar fellu xiiii. menn, ok hǫfðu ix. þegar bana, en v. ǫnduðusk síðarr ór sárum, en mart varð sárt. Þá kómu Inga konungi orð, at þeir bǫrðusk inn á bryggjum Grégóríús ok Erlingr, ok fór hann til ok vildi skilja þá ok mátti engu á orka, þvíat þeir váru svá óðir hvárir-tveggju. Þá kallaði Grégóríús á Inga konung, bað hann frá fara, kvað hann engu mundu mega á orka at svá gǫru, kvað hinn mestan geig, ef honum yrði nǫkkut — »þvíat eigi kann vita, hverr sá er, er eigi sparir óhapp við sik, ef hann þykkisk í fœri komask«. Þá fór konungr í brot. En er þurru hlaup in mestu, þá gengu þeir Grégóríús upp til Níkolás-kirkju, en þeir Erlingr eptir, ok kǫlluðusk þá á. Síðan kom Ingi konungr í annat sinn ok sætti þá, ok vildu þeir þá hvárir-tveggju, at hann skipaði einn milli þeira. Þá spurðu þeir, at Hákon var í Víkinni, ok fór Ingi konungr ok Grégóríús austr, ok hǫfðu mjǫk mart skipa. En er þeir kómu austr, þá stukku þeir

1–2. ok—úti: *við F.* 3. ok—til: *ul. F.* spurði—skakki: var sagt erl*ingi* sk*acka F.* 5. inn: íɴí *F.* 6. þannug: *med* i *(f.* u*) F.* 8. frænd-: frænda *F.* 9. oss: *ul. F.* 10. v.: *sál. F; mgl. K(18).* ǫnduðusk: letoz *F.* 12. bǫrðusk: b*er*ðiz *F.* 14. þvíat: s*va F og omv.* váru þeir. svá: *ul. F.* óðir: a kaf*ir F og ul.* hvárir-tveggju. 15—20. Þá—komask: *ul. F.* 20. Þá fór: Sn*er*i þa *F.* 21. þá: *ul. F.* upp | til N.: *omv. F.* 24. þeir: *ul. F.* 26. ok hǫfðu: *með F.* 27. En—austr: *ul. F.*

Hákon undan, ok varð engi orrosta. Fór þá Ingi konungr inn til Óslóar, en Grégóríús var í Konungahellu.

K. 13. Dráp Munáns. U 769 H 396

[Herð. (Fms.) k. 14.]

Grégóríús spurði til þeira Hákonar litlu 1169 siðarr, þar sem heita Saurbýir, þat er uppi við markirnar. Hann fór þangat ok kom um nótt ok hugði, at þeir Hákon ok Sigurðr mundu vera á inum meira býnum, ok logðu þar eld í hús. Þeir Hákon váru á inum minna bœnum, logðu þeir til, þar er þeir sá eldinn, ok vildu duga hinum. Þar fell Munán, sonr Ála óskeyndz, bróðir Sigurðar konungs, foður Hákonar; þeir Grégóríús drápu hann, þegar hann vildi duga þeim, er inni váru brendir; þeir gengu út, ok var þar mart manna drepit. Ásbjorn jalda komsk af bœnum, hann var víkingr inn mesti, ok var sárr orðinn; en bóndi einn hitti hann, ok bað Ásbjorn, at bóndi skyldi hann láta undan ganga, ok lézk honum mundu gefa fé til. Bóndi lézk þat mundu gera, er hann var fúsari til, lézk opt hafa gengit hræddr fyrir honum ok hjó hann bana-hogg. Þeir Hákon ok Sigurðr kómusk undan, en mart var drepit lið þeira. Siðan fór Grégóríús austr til Konungahellu. Litlu siðarr fóru þeir Hákon ok Sigurðr til bús Halldórs

1. Hákon: k*onvngr tf. F = l. 7. 8.* orrosta: *med art. F.* 2. var í: t*il F.* 3. *Overskr. fra 18; mgl. K, F.* 4. spurði: spyʀ *F.* Hák.: kgs *tf. F.* 4—5. litlu siðarr: *ul. F.* 5. -býir: -bæir *F.* 6. Hann: ɢ. *F.* ok*(1)*—nótt: *ul. F.* 7. mundu: m*v*ndi *F.* 8. býnum: *med* æ *F.* hús: *med art. F.* 9—10. lǫgðu—eldinn: þ*eir* f*orv til F.* 10. Þar fell: *omv. F.* 12. þegar: þa e*r F.* 13. váru brendir: brvɴo *F.* þeir: svm*ir F.* 16. orðinn: míog *tf. F.* 17. bóndi: h*ann F.* skyldi—láta: leti h*ann F.* 17—18. ok—til: eɴ *F.* 19. lézk: q*vaz F.* hræddr: *sál. F; ul. K(18).* 20. Hákon: k*onvngr tf. F = l. 23.* 21. en—þeira: *ul. F.*

Brynjólfssonar á Vettaland ok lǫgðu eld í húsin ok brendu. Halldórr gekk út ok var hǫggvinn þegar, ok húskarlar hans með honum; váru þeir drepnir nær xx. menn allz. Sigríðr kona hans, systir Grégóríí,
F 357 hana létu þeir ganga til skógar í brot í náttserk einum. Þar tóku þeir Ámunda, son Gyrðar Ámunda-
H 397 sonar ok Gyríðar Dagsdóttur, systur-son Grégóríí, ok hǫfðu með sér; hann var þá v. vetra.

K. 14. Fall Grégóríús Dagssonar.

[Herð. (Fms.) k. 15.]

Grégóríús spurði þessi tíðendi, ok þótti honum mikit at; hann frétti vandliga at, hvar þeir væri. Grégóríús fór ór Konungahellu ofarla jólanna með miklu liði, ok kómu þeir til Fors inn xiiii. dag jóla 1161 7. januar
ok váru þar um nóttina ok hafði þar óttu-sǫng affaradag jólanna, ok var honum lesit guðspjall eptir; þat
U 770 var laugardag. Ok er þeir Grégóríús sá lið Hákonar, þá sýndisk þeim lið þeira Hákonar miklu minna en sitt lið. Á ein var í milli þeira, er þeir hittusk: hon heitir Befja; íss var illr á ánni, þvíat flóð gekk undir ísinn útan; þeir Hákon hǫfðu hǫggnar vakar á ánni ok mokat yfir síðan, svá at ekki mátti til sjá. Þá er Grégóríús kom at ánni, mælti hann, lézk illr sýnask íssinn, kvað þeim þat ráð at fara til brúar, er

---

2. hǫggvinn þegar: *omv. F.* 3. þeir: þ*ar F.* 4. allz: *ul. F.* Sigríðr, kona, .. systir: *alt i acc. F og ul.* hana. 8. vetra: gamall *tf. F.* 9. *Overskr. fra 18; mgl. K, F.* 10. þótti: þ*o*tt*v F.* 11. mikit at: mikil *F.* 13. þeir: *ul. F.* xiiii.: xiii. *F.* 14. ok váru: h*ann* v*ar F.* 15. jólanna: *uden art. F.* eptir: *ul. F.* 16. lið: þ*e*ira *tf. F.* Hákonar: k*onvngs tf. F.* 17. lið: *med art. F.* Hákonar: *ul. F.* 20. Hákon: k*onvngr tf. F.* 20—21. vakar | á ánni: *omv. F.* 22. at: isín*om* a *tf. F.* mælti—lézk: q*vaz* h*onvm F.* 23. íssinn: *ok tf. F.*

litlu ofarr var á ánni. Bónda-liðit segir ok kváðusk eigi vita, hví gegndi, er hann skyldi eigi þora at sœkja at þeim um ísinn, eigi meira lið en þeir hǫfðu fyrir, létu ís fullgóðan ok kvazk horfinalda þykkja. Grégóríús svarar, kvað sjaldan hafa þess þurpt at frýja sér allmjǫk áræðis ok kvað eigi enn þat skyldu. bað þá fylgja vel ok standa eigi á landi, ef hann gengr á ísinn, ok bað þeira ráð vera, at ganga á ís vándan, en hann lézk ófúss — »en þeygi vil ek sitja yðr frýju« segir hann, ok bað bera merki sitt fram: H 398 gekk hann þá út á ísinn; en þegar er bónda-liðit fann, at íssinn var vándr, þá hvarf liðit aptr. Grégóríús lá í ísnum, ok eigi mjǫk; hann bað menn varask við. en eigi gekk fleira eptir honum en nær xx. menn, en annat lið hvarf aptr alt. Maðr skaut at honum ǫr ór flokki Hákonar ok laust undir kverk honum. Grégóríús fell þar ok xx. menn með honum, ok er þar nú lokit ævi hans. En þat var almæli, at hann hafi verit mestr hǫfðingi lendra manna í Nóregi í þeira manna minnum, er þá váru uppi, ok bezt verit við oss Íslendinga, síðan er Eysteinn konungr andaðisk inn ellri. Lík Grégóríí var fœrt á Hǫfund upp ok grafit í Gimsey at nunnu-setri, því er þar er. Þar var þá Baugeið abbadís, systir Grégóríí.

1. Bónda- —segir: bændr svarvðv *F*. 2. hví: hverio *F*. 3. um ísinn: yf*ir* ana *F*. 4. ok—þykkja: *ul*. *F*. 5. kvað: ser *tf*. *F*. hafa þess: *ul*. *F*. 6. sér allmjǫk: *ul*. *F*. kvað—skyldu: s*va* *ska*l en v*er*a *F*. 7. landi: vppi *tf*. *F*. 8. gengr: ge*n*gi *F*. 8—10. ok—ok: *ul*. *F*. 8. bað: þa *tf*. *F*. 10. bera | merki sitt: *omv*. *F*. 11. ísinn: með liðino *tf*. *F*. er: *ul*. *F*. 12. vándr: illr *F*. aptr: en *tf*. *F*. 13. ísnum: isíno*m* *F*. 14. eptir: með *F*. nær xx.: xxx. *F*. 14—15. en —alt: *ul*. *F*. 15. honum: $\overset{o}{G}$ *F*. 16. Hákonar: k*onvngs* *tf*. *F*. 17. xx.: x. *F*. 17—18. ok—hans: *ul*. *F*. 21. oss: *ul*. *F*. 21—22. andaðisk | inn ellri: *omv*. *F*. 22. á H. | upp: *omv*. *F*. 23. -setri: klaustr*i* *F*. því—er*(2)*: *ul*. *F*.

K. 15. Frá Inga konungi.

[Herð. (Fms.) k. 16.]

Ármenn ii. fóru með tíðendin at segja Inga konungi inn í Ósló; en er þeir kómu þar, þá heimtu þeir konung á mál. Hann spurði, hvat þeir segja tíðenda. »Fall Grégórii Dagssonar« sǫgðu þeir. »Hví
U 771 bar svá illa at?« segir konungr. Þeir sǫgðu honum. Konungr svarar: »þeir réðu þar þá, er verr kunnu«. Þat er svá sagt, at hann kunni því svá illa, at hann
H 399 grét sem barn: en er þat gekk af honum, mælti hann þetta: »ek vilda fara til fundar við Grégóríúm, þegar ek spurða dráp Halldórs, þvíat ek þóttumk vita, at Grégóríús myndi eigi sitja svá lengi, at hann myndi
F 358 eigi til hefndar ráða; en þetta fólk lét, sem ekki væri jamskylt sem jóla-drykkja sjá ok eigi mætti henni bregða; þvíat ek veit víst, ef ek væra þar, at annat tveggja myndi at meira ráði fram farit, eða vit Grégóríús myndim fara til einnar gistingar báðir ella. En þar er sá maðr farinn, er mér hefir beztr verit ok mest hefir landinu haldit í hendr mér; en þat hugða ek til þessa, at skamt myndi milli okkar verða. Nú skal ek einn við leggja, at fara til við Hákon, ok skal annat tveggja, at ek skal hafa bana, eða stíga

---

1. *Overskr. fra 18; mgl. K, F.* 2—7. Ármenn—svarar: En er I*ngi* ko*nvngr* sp*v*r*ð*i fall .G. *ok* alla at bvrði sv*ar*. h*ann* s*va* *F.* 8. Þat—svá: Sva e*r* *F.* hann—illa: h*onv*m þ*o*tti þ*e*ssi tiþ*indi* *sva* mikil *F.* 10. þetta: *ul. F.* þegar: e*r* *tf. F.* 12. sitja . . . lengi: *omv. F.* 13. hefndar ráða: hefnda leíta *F.* þetta fólk: *omv. F.* 14—15. ok—bregða: *ul. F.* 15. væra þar: hefða þ*ar* ve*r*it *F.* 15—16. at—farit: *ul. F.* 16—17. eða—fara: þa m*v*ndo*m* v*it* .G. bað*ir* hafa farít *F.* 17. báðir ella: *ul. F.* 19. hendr: hond *F.* 20. milli okkar: *omv. og skr.* i milli *F.* 21. einn: eið *F.* til: fvnd*ar* *tf. F.* við: þa *tf. F* 22. skal: ve*r*a *tf. F.* tveggja: hv*ar*t *F.*

yfir þá Hákon ella; en eigi er slíks mannz at hefndra, sem Grégóríús var, þótt þeir komi allir fyrir«. Maðr svarar, lét hann lítt mundu þurfa at leita þeira, kvað þá þannug ætla til fundar hans. Kristín var þar í Osló, dóttir Sigurðar konungs, brœðrunga Inga konungs. Hann spurði, at hon ætlaði ór bœnum brot ok sendi henni orð ok spurði, hví hon vildi ór bœnum; en henni lézk agasamligt þykkja ok kvað eigi kvinna vist þar vera. Konungr bað, at hon skyldi eigi í brot fara — »með því at vér hafim gagn, sem ek ætla, þá muntu hér vel haldin, en með því at ek falla, þá munu vinir mínir eigi ná at búa um lík mitt, en þó skaltu biðja, at þér sé lofat at búa um líkit; máttu mér svá helzt launa þat, er ek hefi H 400 verit vel við þik«.

K. 16. Frá Inga konungi.

[Herð. (Fms.) k. 17, 18.]

Blásíúsmessu at kveldi kom njósn Inga konungi, 1161 3 febr. at Hákonar væri þá ván til býjarins. Þá lét Ingi konungr blása liðinu upp ór bœnum, ok var þar þá skorat nær xl. hundraða manna. Konungr lét vera U 772 fylkingina langa ok eigi meirr en v. menn á þykðina. Þá mæltu menn við konung, at hann skyldi eigi vera

---

1. Hákon: *ul. F.* 3. lét: q*vað F.* 4. kvað—ætla: s. at þ*eir* ætlaði *F.* hans: við h*ann F.* 5. Osló: oslu *F.* 6—7. ór bœnum | brot: *omv. F.* 7—8. ór bœnum: brót *F.* 8. kvað: þ*otti* þ*ar F.* 9. þar: *ul. F.* 9—10. at—skyldi: h*ana F.* 10. í: *ul. F.* hafim: hof*om F.* 11. ætla: ætlag *F.* 12. um: of *F.* 13—14. en —líkit: *ul. F.* 14. er: sem *F.* 15. verit—þik: vel til mín*(!)* ger*t* at bva vm lik mitt þ*eiat* þ*er* man þ*at* lofat *F.* 16. *Overskr. fra 18; mgl. K, F.* 17. njósn | I. kgi: *omv. F.* 18. Hákonar: k*onvngs tf. F.* þá: *ul. F.* 19. blása: ollo *tf. F.* 21. meirr: þyck*ri F.* á þykðina: saman *F.*

í orrostu. lézk þykkja mikil ábyrgð á honum — »ok veri Ormr, bróðir þinn, hǫfðingi fyrir liðinu«. Konungr segir: »þat ætla ek, ef Grégóríús lifði ok væri hann hér nú, en ek væra fallinn ok skyldi mín hefna, at hann myndi eigi liggja í fylsknum ok myndi vera í orrostu sjálfr: en þótt ek sjá verr atskjótaðr fyrir vanheilsu sokum en hann var, þá skal ek eigi verr viljaðr við hann: ok er engi ván, at ek muna eigi í orrostu vera«. Svá segja menn, at Gunnhildr, er Símun hafði átt, fóstra Hákonar, léti sitja úti til sigrs Hákoni: en þat vitraði, at þeir skyldi berjask við Inga um nótt, en aldrigi um dag, kvað þá hlýða mundu: en Þórdís skeggja er sú kona nefnd, er sagt er at úti sat, en eigi veit ek sann á því. Símun skálpr hann hafði gengit í býinn ok lagzk niðr at
H 401 sofa ok vaknaði við herópit. En er á leið nóttina, kom njósn til Inga konungs; var honum sagt, at þeir
F 359 Hákon fóru þá útan á ísinn, en íss lá alt frá býnum út til Hǫfuðeyjar.

K. 17. Tala Inga konungs.

[Herð. (Fms.) k. 18.]

Ingi konungr með sinn her gekk þá út á ísinn 1161 4 febr.
ok setti fylking sína fyrir býinn. Var Símun skálpr

---

1. lézk—honum: *ok* s. at þ*ar* v*æ*ri mikít i a byrgð *F*. 2. bróðir þinn | hǫfðingi—liðinu: *omv. F.* 3. segir: sv' *F.* ek: *ul. F.* 6. í orrostu | sjálfr: *omv. F.* verr atskjótaðr: lítt t*il* fæʀ *F.* 10. Símun: *med* o *alle* = *l. 14, 22.* Hák.: kgs *tf. F.* 11. þat vitraði: s*va* geck fréttín *F.* 12. Inga: k*onvng tf. F.* um: of *F.* 13. skeggja: d*ottir tf. F.* er . . nefnd: het *F.* 13—14. sagt—at: *ul. F.* 14. en—því: *ul. F.* 15. hann: *ul. F.* 16. ok: h*ann F.* herópit: *Herefter nyt kap. i F uden overskr.* 17. var—sagt: *ul. F.* 18. Hákon: k*onvngr tf. F.* íss: *med art. F.* 20. *Overskr. fra 18; mgl. K; ingen kap. inddel. F.* 21. sinn her: *omv. F.* þá: *ul. F.*

í þann arminn, er út vissi til Prælabergs, en í þann arminn, er inn var fyrir Nunnusetr, var Guðrøðr Suðreyja konungr, sonr Óláfs klínings, ok Jón, sonr Sveins Bergþórssonar bukks. En er þeir Hákon kómu at fylking Inga konungs, þá œpðu hvárir-tveggju heróp. Þeir Guðrøðr ok Jón báknuðu til þeira Hákonar ok létu þá vita, hvar þeir váru fyrir. Síðan snoru Hákonar menn þar at, en þeir Guðrøðr flýðu þegar, ok myndi þat vera nær xv. hundruð manna. En Jón ok mikil sveit með honum hljópu í lið Hákonar ok barðisk með þeim. Þetta var sagt Inga konungi. Hann svarar svá: »mikit hefir skilt vini mína: aldri myndi Grégóríús svá fara, meðan hann lifði«. Þá mæltu U 773 menn, báðu konunginn, at hesti skyldi skjóta undir hann, ok riði hann ór orrostu ok upp á Raumaríki H 402 — »muntu þar fá gnógt lið þegar í dag«. »Engi hugr er mér á því, segir konungr: opt hefi ek heyrt yðr þat mæla, ok þykki mér satt, at lítit lagðisk fyrir Eystein konung, bróður minn, síðan er hann lagðisk á flótta, ok var hann vel at sér gǫrr um alla hluti, þá er konung fríða. Nú kann ek þat sjá við vanheilendi mitt, hversu lítit fyrir mik mun leggjask, ef ek tek þat til, er honum skyldi svá mjǫk vefjask, jammikit sem atferð okra skilði ok heilsu ok alt eljan.

1. arminn: arm fylkiɴgar *F*. út: *ul. F*. -bergs: *sål. F*; -borgar *K(18)*. 2. inn—-setr: vissi t*il* nvɴo setrs *F*. 3. Óláfs: ions *F*. 4. Hákon: k*onvngr tf. F* = *l. 6. 10*. 5. fylking: fylkín*n*go *F*. 9. myndi—vera: v*arv* þ*at F*. 10. barðisk: bꝫrðoz *F*. 11. Þetta var: *omv. F*. 12. skilt: skilið *F*. 13—14. mæltu—báðu: baðo m*enn F*. 15. ok*(2)*: *ul. F*. 16. muntu: *ok* s. at h*ann* mvndi *F*. 17—18. heyrt yðr: *omv. F*. 21. þá—fríða: *ul. F*. 21—22. við—mitt | hversu—leggjask: *omv. F og skr.* mín *og omv.* mun f. m. 24. jam-: s*va F*. atferð—eljan: h*ann* atti vnd*ir* sér *F*.

Ek var þá á annan vetr, er ek var til konungs tekinn í Nóregi, en nú em ek vel xxv. Ek þykkjumk vandræði ok ábyrgðir hafa meirr haft í konungdóminum, heldr en skemtan ok inndæli; ek hefi margar orrostur áttar, stundum með meira liði, stundum minna; hefir sú mín gæfa mest verit, at ek hefi aldri á flótta komit: ráði guð lífi mínu, hversu langt vera skal, en aldri mun ek á flótta leggjask«.

K. 18. Fall Inga konungs.

[Herð. (Fms.) k. 19, 20].

En er þeir Jón ok hans félagar hǫfðu rofit fylking 1161 4 febr.
H 403 Inga konungs, þá flýðu þeir ok margir, er þar hǫfðu næst staðit: ok skilðisk þá ok riðlaðisk fylkingin, en er þeir Hákon sóttu þá fast — þá var ok komit at dagan —, þá var sótt at merki Inga konungs; í þeiri hríð fell Ingi konungr, en Ormr, bróðir hans, helt þá upp orrostu. Flýði þá mart fólkit upp í býinn. Ormr fór tysvar í býinn, síðan er konungr var fallinn, ok eggjaði liðit, ok hvártveggja sinn gekk hann út á ísinn ok helt upp orrostu. Þá sóttu þeir Hákon þann fylkingar-arminn, er Símun skálpr var fyrir, ok í þeiri atgǫngu fell af Inga liði Guðbrandr Skafhǫggsson, mágr konungs, en Símun skálpr ok Hallvarðr hikri
F 360 gengusk á ok bǫrðusk með sveitir sínar ok ókusk

---

1. þá | á—vetr: *omv. F.* 2. í N.: *ul. F.* vel xxv.: halfþ*ri*tvgr *F.* 3. vandr.—ábyrgðir[4] | hafa[3] | meirr[1] | haft[2]: *omv. F.* 4. heldr: *ul. F.* inndæli: hoglífi *F.* 5. með: *ul. F.* liði: en *tf. F.* 7. á flótta | komit: *omv. F.* 7—8. hversu—skal: *ul. F.* 8. mun: *skal F.* 9. *Overskr. fra 18; mgl. K. F.* 11. ok: *ul. F.* þar: næst*ir F og ul. det følg.* næst. 12. ok*(1)*: *ul. F.* 13. er: *ul. F.* Hákon: *konvngr F = l. 19.* fast: fram *tf. F.* þá var: *omv. F og ul. det følg.* ok. 14. kgs: ok *tf. F.* 17. býinn: vpp *tf. F.* 18. ok: i *tf. F.* 20. 22. Símun: *med o alle.* 22. hikri: hít *F.* 23. gengusk—ok*(1)*: *ul. F.*

út fyrir Þrælaberg; í þeiri hríð fellu þeir báðir Símun
ok Hallvarðr. Ormr konungs-bróðir fekk allgott orð U 774
ok flýði þó at lykðum. Áðr um vetrinn hafði Ormr
fastnat sér Rognu, dóttur Nikolás mása, er átt hafði
Eysteinn konungr Haraldzson, ok skyldi þá ganga at
brullaupinu sunnudaginn eptir. Blásíúsmessa var á
frjádegi. Ormr flýði á Svíþjóð til Magnús, bróður
síns, er þá var þar konungr, en Rognvaldr var þar
jarl, bróðir þeira; þeir váru synir Ingiríðar ok Hein-
reks halta; hann var sonr Sveins Sveinssonar Dana-
konungs. Kristín konungs-dóttir bjó um lík Inga
konungs, ok var hann lagðr í steinvegginn í Hallvarðz-
kirkju útar frá kór inum syðra megin; þá hafði hann
verit konungr xxv. vetra. Í þeiri orrostu fell mart
manna af hvárum-tveggjum, en þó miklu fleira af H 404
Inga liði. Árni Fríreksson fell af Inga liði; en þeir
Hákonar menn tóku upp brullaups-veizluna ok stór-
mikit hlutskipti annat.

K. 19. Frá Kristínu konungs-dóttur.

[Herð. (Fms.) k. 21.]

Hákon konungr lagði þá land alt undir sik ok 1161
skipaði allar sýslur sínum monnum ok svá kaupstaði.
Þeir Hákon konungr ok hans menn hofðu stefnur
sínar í Hallvarðzkirkju, er þeir réðu landráðum.
Kristín konungs-dóttir gaf fé til presti þeim, er kirkju-
lukla varðveitti, at hann leyndi manni hennar í kirkj-

---

1. -berg: *sál. F;* borg *K(18).* fellu: felloz *F.* 7. flýði: æstr *tf. F.* 10. Sveins | sonar: *omv. F.* 12. hann: *ul. F.* 14. xxv.: halfan þriþia tæg *F.* 16. Inga*(1):* konvngs *tf. F.* fell: þ*ar tf. F.* af: I*(!) F.* 16—17. þeir—menn: m*enn* h*akonar* k*onvngs F.* 17. brullaups-: *ul. F.* stór-: *ul. F.* 19. *Overskr. fra 18; mgl. K. F.* 21. allar sýslur: *omv. F.* 22. ok—menn: *ul. F.* 24. fé til: *omv. F.* 24—25. kirkju-lukla: ki*r*kíona *F.*

unni, svá at sá mætti heyra hjal þeira Hákonar; en er hon varð vǫr við, hvat þeir réðu, sendi hon orð til Bjǫrgynjar Erlingi skakka, bónda sínum, þau at hann skyldi aldri trúa þeim.

H 407 **K. 20.** Jartegn Óláfs konungs.

[ÓH. (Fms.) k. 230, Flat. k. 307, (53) k. 246.]

Sá atburðr varð á Stiklarstǫðum í orrostu, sem fyrr var ritat, at Óláfr konungr kastaði frá sér sverð- II. 403 inu Hneiti, þá er hann fekk sár. En einn hverr maðr, sœnskr at ætt, hafði brotit sverð sitt, ok tók sá upp sverðit Hneiti ok vá með því. En sá maðr komsk brot ór bardaga ok fór með ǫðrum flótta-mǫnnum; kom hann fram í Svíþjóð ok fór heim til hús síns. U 775 Hafði hann sverð þat um alla sína ævi, en síðan hans sonr, ok tók hverr eptir annan þeira frænda, ok fylgði þat jafnan eign sverðzins, at hverr sagði ǫðrum nafn sverðzins ok svá þat, hvaðan þat var komit. En þat var miklu síðarr á dǫgum Kirjalax Miklagarðz keisara, at þar váru í garði stórar sveitir Væringja; þá bar svá at á einu sumri, þá er keisarinn var í herferð nǫkkurri, ok lágu þeir í herbúðum, Væringjar heldu vǫrð ok vǫkðu yfir konungi, lágu þeir á vǫllunum

1. hjal: tal *F.* Hákonar: *konungs tf. F.* 2. vǫr við: vís *F.* hvat: *er tf. F.* orð: maɴ *F.* 5. *Overskr. fra 18; mgl. K. Kapitlet mgl. i F, men findes i J2 i Olaf d. helliges saga; se II, 511–12.* 6. varð: var *J2.* Stiklar-: *sål. J2;* Stikla- *K.* orrostu: *sål. 18, J2;* Noregi *K.* 7. ritat: sagt *J2.* 8. hverr: *ul. J2.* 9. sverð sitt: *omv. J2.* sá: þa *J2.* 10. En: *ul. J2.* 11. brot: *ul. J2.* 13. sverð þat: *omv. J2.* síðan: *ul. J2.* 14. sonr: eptir hans daga *tf. J2.* tók: *ul. J2.* hverr: langfeðga *tf. J2.* þeira frænda: lengi síþan *J2.* 15. jafnan: *ul. J2.* hverr: þeira frænda *tf. J2.* 16. þat*(1. 2): ul. J2.* var komit: *omv. J2.* 17. Miklagarðz: i Miklagarþe *J2 efter* keisara. 18. at: *ul. J2.* í garði: *ul. J2.* 19. -ferð: fær *J2.* 21. ok vǫkðu: *ul. J2.*

fyrir útan herbúðir; þeir skiptu nóttinni með sér til vǫku, en þeir, er áðr hǫfðu vakat, lǫgðusk þá niðr ok sváfu; þeir váru allir með alvæpni. Þat var siðr þeira, þá er þeir lǫgðusk til svefns, at hverr hafði H 408 hjálm á hǫfði ok skjǫld yfir sér ok sverð undir hǫfði, ok skyldi leggja hœgri hǫnd á meðalkafla. Einn hverr þeira félaga, sá er hlotit hafði vǫrð inn øfsta hluta nætr, þá vaknaði hann í dagan; þá var sverð hans í brotu; en er hann leitaði, þá sá hann sverðit, hvar lá á vellinum langt frá honum. Hann stóð upp ok tók sverðit, ætlaði hann, at félagar hans, þeir er vakat hǫfðu, mundu hafa gǫrt til spots at véla frá honum sverðit; þess synjuðu þeir fyrir sik. Slíkir atburðir urðu þrjár nætr. Þá undraðisk hann mjǫk sjálfr ok svá aðrir, þeir er þetta sá eða heyrðu, ok spurðu menn hann eptir, hverju þat myndi gegna. Þá segir hann, at sverð þat var kallat Hneitir ok Óláfr inn helgi hafði átt ok borit sjálfr í orrostu á Stiklastǫðum; hann segir, hvernug síðan hafði farit sverð þat. Síðan var þetta sagt Kirjalax konungi; þá lét hann kalla til sín mann þann, er með sverð þat fór,

2. vǫku: *med art. J2.* 5. ok*(1)*—hǫfði*(2)*: *sål. J2; ul. K, 18.* 6. leggja: ena *tf. J2.* á: um *J2.* 6—8. Einn—hann: enn þeir er vactu enn efra lut nætrinnar vaknaðu *J2.* 8. dagan: oc einn morgin er þessi maðr vaknaðe *tf. J2.* var: varð *K(18).* 9. brotu: brott *J2.* 10. á vellinum langt—honum: *omv. J2 og tf.* i brot *efter* honum. Hann—upp: *ul. J2.* 11. ætlaði hann: oc ætlaþe *J2.* félagar: nockoʀ felaga *J2.* 11—12. þeir—hǫfðu: *ul. J2.* 12. mundu: mundi *J2.* hafa gǫrt: *omv. J2.* véla: bera *J2.* 13. þess . . . þeir: *omv. J2.* 14. sjálfr: *ul. J2.* 16. þat: þetta *J2.* 17. hann: *mgl. K.* 17—18. inn helgi: konungr *J2.* 18. sjálfr: *ul. J2.* 19—20. sverð þat: um sverþit *J2.* 20. þetta: *ul. J2.* K. kgi: keisara *J2.* þá: *ul. J2.* 21. mann þann: *omv. J2.* sverð þat: sverðit *J2 efter* fór.

fekk honum gull, þrenn jafnvirði sverðzins; en konungr lét sverðit bera í Óláfskirkju, þá er Væringjar halda; var þat þar síðan yfir altera. Eindriði ungi var þá í Miklagarði, er þessir atburðir gerðusk; sagði hann þessa sǫgu í Nóreg, svá sem Einarr Skúlason 1150 váttar í drápu þeiri, er hann orti um Óláf konung inn helga, ok er þar kveðit um þenna atburð.

U 776 **K. 21.** Jartegnir Óláfs konungs.

[ÓH. (Fms.) k. 250, Flat. 310, (53) k. 267, (49) k. 105, Ældste s. p. 12; Norsk hom. 151—2.]

Sá atburðr varð á Gríklandi, þá er þar var Kirjalax konungr, at konungr fór herferð á Blǫku-
H 405 mannaland; en er hann kom á Pézínavǫllu, þá kom þar á móti honum heiðinn konungr með óvígjan her. Þeir hǫfðu þangat haft hesta-lið ok vagna stóra mjǫk ok ofan á vígskǫrð. En er þeir bjoggu náttból sitt, þá skipuðu þeir vǫgnum, hverjum við annan, fyrir útan herbúðir sínar, en þar fyrir útan grófu þeir mikit díki: var þat þá alt saman vígi svá mikit, sem borg væri. Konungr inn heiðni var blindr. En er Grikja-konungr kom, þá settu heiðingjar fylking sína á vǫllum fyrir vagna-borg. Þá settu Grikir sína fylking þar í móti, ok riðu hvárirtveggju ok bǫrðusk; fór þá illa ok óheppiliga; flýðu þá Grikir ok hǫfðu fengit mikit manntjón, en heiðingjar fengu sigr. Þá skipaði konungr fylking af Frǫkkum ok Flæmingjum, en síðan riðu þeir fram
H 406 móti heiðingjum ok bǫrðusk við þá, ok fór sem inum

1. fekk: hann *tf. J2.* gull—sverðzins: þrenn iamnvegi gullz fyrir *J2.* 1—2. kgr: *ul. J2.* 2. sverðit bera: *omv. J2.* 3. altera: alltari *J2 og tf.:* Eindriðe unge het lendr maðr i Noregi a dagum sona Haralldz Gilla. ungi: *ul. J2.* 4. þessir—gerðusk: þessi atburðr varþ oc *J2.* 5–7. svá—atburð: *ul. J2.* 8. *Overskr. fra 18; mgl. K; kap. mgl. F.*

fyrrum, at margir váru drepnir, en allir flýðu, þeir er undan kómusk. Varð þá Grikja-konungr reiðr mjok hermonnum sínum, en þeir svoruðu honum, báðu hann þá taka til Væringja, vínbelgja sinna. Konungr segir svá, at hann vill eigi spilla gørsimum sínum svá, at leiða fá menn, þótti þeir væri hraustir, móti svá miklum her. Þá svaraði orðum konungs Þórir helsingr, er þá réð fyrir Væringjum: »þótt þar væri fyrir eldr brennandi, þá mynda ek ok minir liðar þegar í hlaupa, er ek vissa, at þat keyptisk í, at þér, konungr, hefðið þá frið eptir«. En konungr svarar: »heitið þér á inn helga Óláf konung yðarn til fulltings ok sigrs yðr«. Væringjar hofðu hálft v. hundrað manna; þá tóku þeir heit sitt með handfesti ok hétu því, at reisa kirkju í Miklagarði með sínum kostnaði ok góðra manna stoðum ok láta þá kirkju vígja til vegs ok dýrðar inum helga Óláfi konungi. Síðan runnu Væringjar fram á vollinn, en er þat sá heiðingjar, þá segja þeir konungi sínum, at þá fór enn lið af Grikja-konungs her — »ok er þetta, segja þeir, hond full manna«. Þá svarar konungr: U 777 »hverr er sá inn tiguligi maðr, er þar ríðr á þeim hvíta hesti fyrir liði þeira?«. »Eigi sjám vér þann«, segja þeir. Þar var eigi minni liðs-munr en svá, at lx. heiðingja væri í móti einum kristnum manni, en eigi síðr heldu Væringjar til bardaga alldjarfliga. En þegar er þeir kómu saman, þá sló ótta í lið heiðingja ok hræzlu, svá at þeir tóku þegar at flýja, en Væringjar ráku þá ok drápu brátt mikinn fjolða; en er þat sá Grikir ok Frakkar, þeir er áðr hofðu flýit fyrir heiðingjum, sóttu þá til ok ráku flóttann með þeim; váru þá Væringjar komnir upp í vagna-borgina;

6. fá menn: fram *K*; ᶠᵃ 18 *(dette ord dog rettet, til* o?. *af Jón Egg. selv) 18.*

varð þar it mesta mannfall. En er heiðingjar flýðu, þá varð handtekinn inn heiðni konungr, ok hǫfðu Væringjar hann með sér. Tóku þá kristnir menn herbúðir heiðingja ok vagna-borgina.

4. -borgina: *Herefter omtrent en hel side blank i K.*

Uphaf Magnús konungs Erlingssonar. U 778 H 409

K. 1.

[Herð. (Fms.) k. 21].

Síðan er Erlingr varð þess víss, hver ráða-gørð 1161 þeira Hákonar var, þá sendi hann boð ǫllum hǫfðingjum, þeim er hann vissi, at trúnaðar-vinir hǫfðu verit Inga konungs, ok svá hirðsveitinni ok handgengnum mǫnnum konungs, þeim er undan hǫfðu komizk, ok húskorlum Grégórii, ok gerði þeim stefnulag. En er þeir funnusk ok áttu tal sitt, þá réðsk þat þegar, at þeir skyldu halda saman flokkinum, ok bundu þeir þat fastmælum milli sín. Síðan tǫluðu þeir, hvern þeir skyldu til konungs taka. Þá talaði Erlingr skakki, leitaði, ef þat væri ráð hǫfðingja eða annarra lendra manna, at tekinn væri til konungs sonr Símunar skálps, dóttur-son Haraldz gilla, en Jón Hallkelsson byndisk fyrir flokkinn. Jón mæltisk undan. Var þá leitat við Nikolás Skjaldvararson, systur-son Magnús konungs berfœts, ef hann vildi gerask hǫfðingi fyrir flokkinum. Hann svaraði á þá lund, at þat væri hans ráð, at taka þann til konungs, er af konunga-ætt væri kominn, en þann til ráða fyrir flokkinn, er vænn væri til vits; lét mundu betra verða til liðs: F 361

1. *Overskr. fra K, 18; mgl. F.* 2—3. varð—var: fretti þetta þa gerþi *hann sva F.* 4. er: sem *F.* trúnaðar-: *ul. F og omv.* verit h. vinir. 6. kgs: h*ans F.* 6—7. þeim—komizk: *ul. F.* 9. skyldu: skylldi = *l. 11.* 14. skálps: *ok tf. F.* Haraldz: *konvngs tf. F(18).* 15—18. Jón—flokkinum: *ul. F.* 18. lund: leið *F.* 19. kga-: *sål. F. 18;* konung- *K.* 20. flokkinn: flockíno*m F.* 21. liðs: þa *tf. F.*

var leitat við Árna konungs-mág, ef hann vildi láta
H 410 taka til konungs nǫkkurn sona sinna, brœðra Inga konungs. Hann svaraði því, at sonr Kristínar, dóttur-son Sigurðar konungs, væri bezt ættborinn til konungdóms í Nóregi — »er þar, segir hann, sá maðr til forráða með honum, er skylda berr til at vera forsjá-maðr fyrir honum ok ríkinu, er Erlingr er, faðir
U 779 hans, maðr vitr, harðráðr ok reyndr mjǫk í orrostum ok landráða-maðr góðr: mun hann eigi skorta til þessa ráðs framkvæmð, ef hǫfðingjar fylgja«. Tóku margir vel undir þetta ráð. Erlingr svarar: »svá heyrisk mér til, sem þeir sé flestir, er þessa máls er leitat við, er heldr fœrisk undan at taka upp vandann. Nú sýnisk mér jafnvíst, þótt vér hefim þetta mál, hvárt heldr er, at tignin fæsk þeim, er fyrir beitisk flokkinum, eða verðr hinn veg, sem áðr hefir nú mjǫk mǫrgum farit, þeim er slík stórræði hafa upp tekit, at fyrir þat hafa týnt allri eigunni ok þar með lífinu; en ef framgangrinn verðr at þessu máli, þá má vera, at þeir sé nǫkkurir, er vildi þenna kost hafa tekit; mun sá þess þurfa, er gengr í þenna vanda, at setja ramligar skorður við, at eigi sæti hann þá mótgangi eða fjandskap af þeim, er nú eru í þessu ráði«. Allir játtu því, at gera þetta samband með fullum trúnaði. Erlingr mælti: »þat er frá mér

---

2. sinna: en *tf. F.* 4. -son: *ul. F.* ætt-: arf- *F.* 5. þar: *ok tf. F.* segir hann | sá maðr: *omv. F.* 7. fyrir honum: h*ans F.* er(*1*): sem *F.* 8. hans: h*ann* e*r tf. F.* maðr vitr: *omv. F og tf.*: *ok.* 9. ok—góðr: *ul. F.* 10. ef—fylgja: *ul. F*; hamingja fylgir *skr. E.* 10–11. Tóku margir: *omv. F.* 11. svá: lítz m*e*r *oc tf. F og ul. det følg.* mér. 16. beitisk: beitaz *F.* 17. mjǫk: *ul. F.* farit: orðit *F.* slík: slikt *F.* 18. upp tekit: m*eð* hondo*m F.* ok: svm*ir tf. F.* 20. máli: raði *F.* 21. er: nv *tf. F.* 23. -gangi: -gang *F.*

at segja, at næst þykki mér þat bana mínum at þjóna
Hákoni, ok þótt mér þykki þetta it háskasamligsta,
þá vil ek heldr til þess hætta, at láta yðr fyrir sjá,
ok mun ek taka við forráðum floksins, ef þat er
allra yðarra ráð ok fýsi ok vilið ér allir binda þetta
með svardǫgum«. Allir játtu því, ok var á þeiri H 411
stefnu þat ráðit, at þeir skyldu Magnús Erlingsson til
konungs taka. Síðan áttu þeir þing í býnum ok á
því þingi var Magnús til konungs tekinn yfir land alt:
þá var hann v. vetra gamall. Siðan gengu til
handa honum allir menn, er þar váru, er hǫfðingjar
hǫfðu verit Inga konungs, ok hafði hverr þeira slíkar
nafnbœtr, sem áðr hafði haft með Inga konungi.

K. 2. Ferð Magnús konungs til Danmerkr.

[Herð. (Fms.) k. 22; Fsk. k. 267.]

Erlingr skakki byrjaði ferð sína ok réð sér til 1161
skipa ok hafði með sér Magnús konung ok alla hand-
gengna menn, þá er þar váru: þar var í fǫr Árni
konungs-mágr ok Ingiríðr, móðir Inga konungs, ok
synir hennar ii. ok Jón kutiza, sonr Sigurðar storks,
ok húskarlar Erlings ok svá þeir, er verit hǫfðu hús- U 780
karlar Grégórii, ok hǫfðu allz x. skip. Þeir fóru suðr
til Danmerkr á fund Valdamars konungs ok þeira
Búriz Heinrekssonar, bróður Inga konungs. Valdamarr
konungr var frændi skyldr Magnús konungs: þær
váru systr, dœtr Haraldz konungs ór Gǫrðum austan,

---

2. háskasaml.: haska samligt *F*. 3. þess: þ*essa* *F*. 5. allra—fýsi: yþaʀ víli all*ra* *F*. 5—6. þetta með: m*er* þ*at* *F*. 6—7. var | á—stefnu: *omv*. *F*. 7. skyldu: skylldi *F*. 11. allir: þ*eir* *tf*. *F*. 11—12. er*(2)*—verit: *ok* aðr hofðo v*er*it með *og så* ko*nvng*i *F*; handgengnir . . kgi *skr*. *E*. 13. hafði—kgi: *ul*. *F*. 14. *Overskr*. *fra 18; mgl*. *K*. *F*. 15. byrjaði: býr *F*. 20. er: sem *F*. 21. hǫfðu: þ*eir* *tf*. *F*. 22. Valda-: *sål*. *E*; Valldi- *alle her og ellers hvor det ikke er fork*. 23. bróður: brœðr *F*.

F 362 — hann var sonr Valdamars Jarizleifssonar —, Ingilborg, móðir Valdamars konungs, ok Málmfríðr, móðir Kristínar, móður Magnús konungs. Valdamarr konungr tók vel við þeim, ok váru þeir Erlingr lǫngum á stefnum ok ráða-gǫrðum, ok kom þat upp af tali
H 412 þeira, at Valdamarr konungr skyldi veita styrk Magnúsi konungi allan af sínu ríki, þann er hann þyrpti til þess at eignask Nóreg ok halda síðan, en Valdamarr skyldi hafa þat ríki í Nóregi, sem haft hǫfðu inir fyrri frændr hans, Haraldr Gormsson ok Sveinn tjúguskegg, Víkina alla norðr til Rygjarbits. Var þessi ráða-gǫrð bundin eiðum ok einka-málum. Síðan búa þeir Erlingr ferð sína af Danmǫrk ok sigldu út af Vendilskaga.

K. 3. Orrosta í Túnsbergi.

[Herð. (Fms.) k. 23.]

Hákon konungr fór þegar um várit eptir páskir 1161
norðr til Þrándheims: hann hafði þá skip ǫll, þau er átt hafði Ingi konungr. Hákon átti þing í býnum í kaupangi ok var hann þar til konungs tekinn um alt land; þá gaf hann Sigurði af Reyri jarldóm ok var hann þar til jarls tekinn. Síðan fóru þeir Hákon aptr suðr ok alt í Vík austr; fór konungr til Túnsbergs, en sendi Sigurð jarl austr í Konungahellu at verja land með sumu liðinu, ef Erlingr kœmi sunnan.

---

1. hann: har*alldr* *F*. 1—2. Ingilborg: Ingíbíorg *F*. 2. Málm-: mal- *F*. 5. stefnum: malstefno*m* *F*. 7. sínu ríki: *omv*. *F*. 9. hafa | þat ríki: *omv*. *F*. 13. Erlingr: *ok Magnus konvngr tf*. *F*. 15. *Overskr. fra 18; mgl. K. F*. 16. um várit: *ul*. *F*. páskir: paska *F*. 18. Hákon: *konvngr tf*. *F*. 19. í kaupangi: *ul*. *F*. 19—20. alt land: *omv*. *F*. 20—21. ok—tekinn: *ul*. *F*. 21. fóru—H.: for h*akon konvngr* *F*. 22. aptr suðr: *omv*. *F*. fór kgr: *ok sva* *F*. 24. land: *med art*. *F*.

Þeir Erlingr kómu at Ǫgðum ok heldu þegar norðr til Bjǫrgynjar. Þeir drápu þar Árna brigðarskalla, sýslumann Hákonar konungs, ok fóru aptr austr þaðan til móts við Hákon konung; en Sigurðr jarl hafði ekki orðit varr við sunnanferðina Erlings ok var hann þá enn austr við Elfi, en Hákon konungr var í Túnsbergi. Erlingr lagði við Hrossanes ok lá þar nǫkkurar nætr. Hákon konungr bjósk við í býnum. Erlingr **U** 781 lagði at býnum; þeir tóku byrðing einn ok hlóðu með **H** 413 viði ok hálmi ok lǫgðu í eld, en veðrit stóð upp í býinn, ok rak byrðinginn at býnum. Hann lét bera kaðla ii. á byrðinginn ok tengja við skútur ii., lét róa svá eptir, sem byrðinginn rak fyrir; en er eldrinn var mjǫk kominn inn at býnum, þá heldu þeir kǫðlum, er á skútunum váru, svá at eigi mátti býrinn brenna; reyk lagði svá þykt í býinn, at ekki sá af bryggjunum, þar sem fylking konungs stóð. Síðan lagði Erlingr ǫllu liðinu útan eptir á veðrit eldinum, ok skutu upp á þá. En er býjar-menn sá, at eldrinn nálgaðisk hús þeira, ok margir urðu sárir af skotum, þá gerðu þeir ráð sitt ok sendu Hróald prest langtǫlu út á fund Erlings, at taka sér grið ok býnum af Erlingi, ok rufu fylking konungs, þá er Hróaldr sagði þeim, at griðin váru tekin. En er býjarmanna-lið var brot farit, þá þyntisk lið á bryggjunum, eggjuðu þá sumir Hákonar menn, at við skyldi taka, en Ǫnundr **F** 363 Símunarson segir svá, er þá hafði mest ráð fyrir liðinu: »eigi mun ek berjask til ríkis Sigurði jarli, en

---

2. Þeir . . þar: *omv. F.* brigðar-: br*i*gídar- *F.* 3. þaðan: þeg*ar F.* 5. -ferðina: þ*ei*ra *tf. F.* 8. býnum: En *tf. F.* 10. viði ok: *ul. F.* 11. at: *sål. F;* með *K(18).* 14—15. kǫðlum: *med art. F.* 16. af: a *F.* 18. eptir: *ul. F.* 22. út—Erlings: t*il* mótz v*i*ð erl*ing F.* 24. er: *mgl. K(18).* 25. brot—þá*(1):* i brottv *F.* lið: *med art. F.* þá*(2)*: *ul. F.* 27. segir: sagði *F; (s. K).*

hann sé hvergi nær«. Síðan flýði Ǫnundr ok þá alt lið með konungi ok fóru upp á land, ok fell þar mjǫk mart manna af Hákonar liði; svá var þá kveðit:

232. Ǫnundr kvazk eigi mundu
við orrostu kosta,
fyrr en sunnan sigldi
Sigurðr jarl með húskarla;
H 414 mjǫk fara Magnús rekkar
mætir upp of stræti,
en Hákonar haukar
hart skunduðu undan.

Þorbjǫrn skakkaskáld segir svá:

233. Greitt frák, gumna dróttinn
gríðar fáks, í víðu,
trauðr esa tenn at rjóða,
Túnsbergi þér snúna;
hræddusk bjartra brodda
býjar menn við rennu;
ugðu eld ok sveigðan
alm dynviðir malma.

Hákon konungr fór it øfra norðr í Þrándheim: en er Sigurðr jarl spurði þetta, þá fór hann með skipum ǫllum, þeim er hann fekk, it ýtra norðr til móts við Hákon konung.

1. nær: i nand *F*. þá: *ul. F*. 2. lið: *med art. F*. 2—3. ok*(2)*—mjǫk: þ*ar* fell *F*. 3. manna: lið *F*. H. liði: h*akoni* k*onvng*i *F*.

5—12. **232. vísa.** 6. of: *sål. F;* a *K(18);* at *E*.

14—21. **233. vísa.** 1. frák: fra ek *alle*. 7. sveigðan: *sål. E;* sveigð' *K(18);* sveigðo *F*. 8. dynviðir: *sål. E;* dynio þ*er K*, *F*.

22. í Þr.: *til* þ*randheims F*. er: *ul. F*. 23. þá: *ul. F*. 24. ǫllum þeim: *omv. F*. it ýtra: *sål. F;* ǫfra *K(18)*.

K. 4. Frá Erlingi ok Hákoni. U 782

[Herð. (Fms.) k. 24.]

Erlingr skakki tók skip þau ǫll í Túnsbergi, er 1161
Hákon konungr átti: þar fekk hann Bœkisúðina, er
Ingi konungr hafði átt. Erlingr fór síðan ok lagði
undir Magnús alla Víkina ok svá norðr, alt sem hann
fór, ok sat um vetrinn í Bjǫrgyn. Þá lét Erlingr 1161-2
drepa Ingibjǫrn sipil, lendan mann Hakonar konungs,
norðr í Fjǫrðum. Hakon konungr sat í Þrándheimi
um vetrinn, en eptir um várit bauð hann út leiðangri 1162
ok bjósk at fara suðr til móts við Erling. Þar váru
þá með honum Sigurðr jarl. Jón Sveinsson, Eindriði H 415
ungi ok Ǫnundr Símunarson, Philippús Pétrsson,
Philippús Gyrðarson, Rǫgnvaldr kunta, Sigurðr kápa,
Sigurðr hjúpa, Frírekr kœna, Áskell á Forlandi, Þorbjǫrn, sonr Gunnars gjaldkera, Strað-Bjarni.

K. 5. Frá liði Erlings.

[Herð. (Fms.) k. 25, 26.]

Erlingr var í Bjǫrgyn ok hafði lið mikit ok tók 1162
þat til ráðs, at hann lagði farbann fyrir kaupskip ǫll, er fara vildu norðr til kaupangs, fyrir því at hann hugði, at ofskjótt myndi koma Hákoni njósn, er skipin fœri í milli, ok fann þó þat til, at Bjǫrgynjar-menn

---

1. *Overskr. fra 18; mgl. K, F.* 2. skakki: *ul. F.* 5. Magnús: *konvng tf. F.* 6. ok: *hann F.* 8. Fjǫrðum: *sål. E;* Biorgyn *alle.* 10. at—suðr: *ul. F.* 11. jarl: *ok tf. F.* 12. ok: *ul. F.* 12—13. Philippús*(bis): med* F *F.* 14. hjúpa: *sål. E;* lupa *K(18);* lufa *F.* Áskell: asbiorn *E.* 16. *Overskr. fra 18; mgl. K; ingen kap. inddel. F.* 17. lið mikit: *omv. F.* 17—18. tók—hann: *ul. F.* 19. kaupangs: þrandheims *F.* fyrir: *ul. F.* 20. hugði: vgði *F.* Hákoni: *konvngi tf. F.* er: ef *F.* 21. í: a *F.*

væri makligri at hafa gœzku þá, er á skipunum var, þótt ódýrra væri keypt at byrðings-mǫnnum, en þeim þœtti fallit, heldr en flutt væri — »í hendr fjandmǫnnum várum ok óvinum, þeim til styrks«. Nú sǫmnuðusk skip til býjarins, þvíat mǫrg kómu hvern dag, en engi fóru í brot. Þá lét Erlingr setja upp skip sín, þau er léttust váru, ok lét þann kvitt fara, at hann myndi þar bíða ok veita viðrtǫku við vina [F 364] sinna fulting ok frænda. En einn hvern dag lét Erlingr blása til stýrimanna stefnu ok gaf þá lof ǫllum kaupskipa stýrimǫnnum at fara, hvert er þeir vildu; en er menn hǫfðu fengit leyfi af Erlingi skakka, þeir er fyrir byrðingum réðu ok áðr lágu albúnir at fara með varnaði sínum, sumir með kaupum, en sumir áttu ǫnnur ørendi, var þat þá ok veðr, er vel var [U 783 H 416] segltœkt norðr með landi, ok fyrr en nón kvæmi þess dags, hǫfðu allir siglt, þeir er búnir váru; sótti sá sína ferð ákafligast, er skip hafði skjótast; kepðisk hverr við annan. En er þetta samflot kom norðr á Mœri, þar var þá fyrir lið Hákonar konungs, ok sjálfr hann var þar í liðsamnaði ok búnaði ok stefndi til sín lendum mǫnnum ok leiðangrs-mǫnnum ok hafði þá áðr langa hríð ekki til tíðenda spurt af Bjǫrgyn,

1. skipunum var: *omv. F.* 2. at: af *F.* 4. várum—óvinum: þ*eira* *F.* 5. skip: *med art. F.* 6. í brot: a bráꝺt *F.* 7. kvitt fara: rom a v*era* *F.* 8. þar—ok: þaðan *F.* -tǫku: ovíno*m* s*inv*m *tf. F.* við: með *F.* 8—9. vina sinna | fulting: *omv. F og skr* -tíɴgi. 9. En: *ul. F.* 10. þá lof: orlof *F.* 11. -skipa: skípo*m* *F og ul.* stýrimǫnnum. þeir vildu: villdí *F.* 12—16. skakka— -tœkt: t*il* brót logo. v*ar* þa *ok* byʀ *F.* 17. er: sem *F.* 18. sá: þa *tf. F.* 18—19. kepðisk—annan: *ul. F.* 20. þar. . þá: *omv. F.* ok: eɴ *F og omv.* hann sj. 21. þar: *ul. F.* ok búnaði: *ul. F.* 22. -mǫnnum: -folki *F.* 23. til—spurt: sp*vr*tz *F.*

en nú fengu þeir eina njósn af ǫllum skipum, er sunnan fóru, at Erlingr skakki hafði upp sett skip sín í Bjǫrgyn, ok mundu þeir hans eiga þangat at vitja, ok segja, at hann hefði mikit lið. Þaðan sigldi Hákon til Véeyjar, en gerði frá sér inn í Raumsdal Sigurð jarl ok Ǫnund Símunarson, at fá sér lið ok skip, en hann sendi frá sér menn á Mœri hvára-tveggju. En er Hákon konungr hafði dvalzk fár nætr í kaupbœnum, þá lagði hann brot ok suðr nǫkkuru lengra, ok þótti sem þá myndi fljótara byrjuð þeira ferð ok lið myndi skjótara til hans koma. Erlingr skakki hafði leyft brotferð byrðingum ór Bjǫrgyn sunnu-dag, en týsdag, er lokit var formessum, var blásit konungs lúðri ok stefnt til sín liðs-mǫnnum ok býjar-mǫnnum, ok setja fram skip þau, er áðr váru upp sett. Erlingr átti húsþing við lið sitt ok leiðangrs-menn, segir þá ætlan sína, nefndi menn til skipstjórnar, lét lesa upp, hverir skráðir váru á konungs-skipinu. Lauk svá þessu þingi, at Erlingr bað hvern búask um í sínu rúmi, hvar sem skipat var, lét þann missa skyldu lífs eða lima, **H** 417 er þá dvelðisk eptir í bœnum, er hann lagði braut

---

1. þeir: þa *tf. F.* 1—2. af—fóru: *ul. F.* 2. skakki: *ul. F.* upp sett: *omv. F.* 3. eiga þangat: *omv. F og skr.* þaɴig. 4. Hákon: k*onvngr tf. F.* en: *ok F.* 5—6. inn—R. Sigurð—Sím.s.: *omv. F.* 6. en: *ul. F.* 7. frá sér: *ok F.* -tveggju: *herefter et nyt kap. i F uden overskr.* 8. fár: nockvrar *F.* 10. fljótara byrjuð: skíotari ver*þ*a *F.* þeira ferð: *omv. F.* 10—11. ok—koma: *ul. F.* 13. -messum: messv *F.* 13—14. ok—býjar-mǫnnum: *ul. F.* 14. ok*(2):* let *tf. F.* 15. þau—Erlingr: sín. h*ann F.* átti: þa *tf. F.* 16. leíðangrs-menn: *ul. F.* þá: m*onnvm F.* 17—18. lét—skipinu: *ok sva* a k*onvngs* skípi*t F.* 18—19. Lauk—Erlingr: *ul. F.* 19. hvar: þ*ar F.* 20. lét—skyldu: sagði at sa skylldi míssa *F.* 21. lagði: legði *F.* braut: brót *F.*

Bœkisúðinni. Ormr konungs-bróðir lagði þegar brot sínu skipi um kveldit, ok flest skip hǫfðu áðr verit á floti.

K. 6. Frá Erlingi skakka.

[Herð. (Fms.) k. 26, 27.]

Oðinsdag, áðr messur væri sungnar í býnum, 1162
lagði Erlingr brot ǫllu liðinu ór bœnum; þeir hǫfðu skip xxi.; þá var blásandi byrr sunnan með landi. Erlingr hafði með sér Magnús konung, son sinn: margir
U 784 váru þar lendir menn ok hǫfðu it fríðasta lið. Þá er Erlingr siglði norðr fyrir Fjǫrðu, þá sendi hann skútu inn af leið til bús Jóns Hallkelssonar ok lét taka Níkolás, son Símunar skálps ok son Máríu, Haraldzdóttur gilla, ok hǫfðu þeir hann með sér út til liðsins; fór hann á konungs-skipit. Frjádag þegar í óttu siglðu þeir á Steinavág; Hákon konungr lá þá í hǫfn þeiri, er heitir . . . . ., ok hafði xiiii. skip: var hann sjálfr ok menn hans uppi á eyjunni á leiki, en lendir menn hans sátu á haugi nǫkkurum. Þeir sá, at bátr nǫkkurr røri sunnan at eynni; ii. menn váru þar á ok létu þeir fallask í kjǫlinn ofan ok tóku þeir fram
F 365 árum eigi óákafligarr; en er þeir kómu at landi, festu

1—2. brot—skipi | um kveldit: *omv. F.* 2—3. ok—floti: *ul. F.* 4. *Overskr. fra 18; mgl. K, F.* 5. messur . . . sungnar: *omv. F og skr. varv.* 6. brot | ǫllu liðinu: *omv. F.* bœnum: bíorg*yn F.* 7. skip xxi.: vel .xx. skíp *F.* 9. it fríðasta: þ*eir* allfr*itt F.* 10. þá: *ul. F.* 12. son*(2)*: *ul. F.* Máríu: Marie *K(18).* 12—13. Haraldz | dóttur: *omv. F.* 13—14. liðsins: liðs *sins F.* 14. -skipit: *uden art. F.* 15—16. þá—hafði: þaðan skamt i brot m*eð F; for navnet åben plads i K(18).* 17. menn hans: *omv. F.* á*(2)*: at *F.* 19. nǫkkurr: eín *F.* eynni: eyioni *F.* ii. menn | váru—á: *omv. F.* 20. ok*(1)*—fallask: þ*eir* fello *F.* ofan ok: stvndo*m*. en e*igi F.* 20—21. fram árum . . . | óakafligarr: *omv. F. ul.* eigi *og* árum *med art.*

þeir eigi bátinn ok runnu báðir; en þetta sá ríkismenn ok ræddu sín í milli, at þessir menn mundu segja kunna tíðendi nǫkkur, stóðu upp ok gengu í móti þeim; ok þegar er þeir funnusk, spurði Ǫnundr Símunarson: »kunnuð þit nǫkkut segja til Erlings H 418 skakka, er þit farið svá ákafliga?«. Sá svarar, er fyrri mátti máli upp koma fyrir mœði sakir: »hér siglir Erlingr sunnan at yðr með xx. skip eða því nær ok mǫrg ýrit stór, ok munuð þér nú skjótt sjá segl þeira«. Þá segir Eindriði ungi: »ofnær nefi, kvað karl, var skotinn í auga«. Gengu þeir þá þegar skyndiliga þar til sem leikrinn var, ok því næst kvað lúðr við ok var blásinn herblástr ǫllu liði til skipa sem ákafligast, ok var þat í þann tíma dags, er mjǫk var matbúit. Til skipanna stefndi alt fólk, hljóp hverr þar út á skip, sem honum var næst, ok urðu skipin ójafnskipuð; taka þeir til ára, sumir reisa viðuna ok snúa norðr skipunum ok stefna til Véeyjar, fyrir því at þeir væntu sér þar mikils liðs af býjar-mǫnnum.

K. 7. Fall Hákonar konungs.

[Herð. (Fms.) k. 27, 28.]

Þessu næst sjá þeir segl þeira Erlings ok sjá 1162

---

1. eigi: ecki *F.* 1—4. en—þeim: *ul. F.* 4. er: *ul. F.* spurði: spyʀ *F.* 5. kunnuð: hvat þ*eir* s*egði* tiþ*inda* frettið *F.* segja: *ul. F.* 6. skakka—ákafliga: *ul. F.* 7. máli—koma: mæla *F.* sakir: *ul. F.* 8. eða—nær: *ul. F.* 9. mǫrg | ýrit stór: *omv. F og skr.* ær*it.* 10. segir: sv*a*raði *F.* 11. þegar skyndiliga: *ul. F.* 12. lúðr við: *omv. F og indskyder* konvngs *foran* lúðr. 13. blásinn: blasit *F.* skipa: *med art. F.* 13—14. sem—ok: *ul. F.* 14. var þat: þ*e*tta v*ar F.* dags: *ul. F.* 15. Til—fólk: *ul. F.* 16. þar—á: a þ*at F.* 17. -skipuð: *ok tf. F.* 18. fyrir: *ul. F.* 19. mikils liðs: *omv. F.* 20. *Overskr. fra 18; mgl. K; ingen kap. inddel. F.* 21. Þessu: því *F.* ok sjá: sía þa *F.*

hvárir aðra. Eindriði ungi hafði þat skip, er kallat var Draglaun, langskips-búza mikil, ok hafði þá orðit liðfátt, þvíat þeir hǫfðu hlaupit á ǫnnur skip, er þar
U 785 hǫfðu áðr á verit; þat var seinst skipa Hákonar; en þá er Eindriði kom gegnt eyinni Sekk, þá kom Bœkisúðin eptir þeim, er Erlingr skakki stýrði, ok festi saman þau skip. En Hákon var þá náliga kominn inn til Véeyjar, er þeir heyrðu lúðra-gang, þvíat aptr snøru þau skipin, er næst váru, ok vildu veita lið
H 419 Eindriða, ok leggja þá hvárir-tveggju til orrostu, svá sem við kómusk; fóru mǫrg seglin ofan þverskipa, en engi váru tengð, ok lǫgðu borð við borð. Þessi orrosta var ekki lǫng, áðr en skipan ryfisk á skipi Hákonar konungs, fellu sumir, en sumir hljópu fyrir borð. Hákon steypði yfir sik grári kápu ok hljóp á annat skip; en er hann hafði dvalizk þar lítla hríð ok þóttisk hann vita, at hann var með óvinum þar kominn, ok er hann hugsaði fyrir sér, þá sá hann enga sína menn eða sín skip allnær; þá gekk hann á Bœkisúðina ok fram í stafnsveit ok bað sér griða, en stafnbúar tóku hann til sín ok gáfu honum grið. En í þessi hríð hafði orðit mikit mannfall ok þó meira af Hákonar mǫnnum. Fallinn var þá á Bœkisúðinni

1—2. þat—Draglaun: *ul. F og skr.* bvzo micla. 2. hafði —orðit: *varþ honvm F.* 3. þeir: *menn hans F.* skip: *med art. F.* 3—4. er—verit: *ul. F.* 4. seinst: seínazt *F.* Hákonar: *konvngs tf. F.* 5. þá(1): *ul. F.* eyinni: eyioɴi *F.* 6. skakki: *ul. F.* festi: festo *F.* 7. þau skip: skipín *F.* Hákon: *konvngr tf. F.* náliga kominn: *omv. F.* 9. lið: *ul. F.* 10. þá: *ul. F.* svá: *ul. F.* 11. við kómusk: *til* komv *F* 13. var: *varþ F.* skipan ryfisk: skipín hrvðoz *F.* 14 hljópu: *gengo F.* 15. Hákon: *konvngr tf. F.* 16. dvalizk þar: *omv. F.* 17. ok: *ul. F.* vita: fíɴa *F.* þar: *ul. F.* 18—19. er—eða: *hann* sa engi *F.* 19. sín skip: *omv. F.* 20. ok(1): *ul. F.* 21. En: *ul. F.*

Níkolás, sonr Símunar skálps, ok var hans dráp kent þeim sjálfum Erlings mǫnnum. Eptir þetta varð hvíld á orrostu ok greiddusk sér hvár skipin. Þá var sagt Erlingi, at Hákon konungr var þar á skipinu ok stafnbúar hans hǫfðu tekit Hákon til sín ok heituðusk at verja hann. Erlingr sendi mann fram á skipit ok bað þat segja stafnbúum, at þeir varðveitti Hákon svá, at hann fœri eigi á brot, en lézk mundu eigi í móti mæla, at konungr hefði grið, ef þat væri ráð ríkismanna ok væri þaðan leitat um sættir. Stafnbúar mæltu allir, at hann skyldi mæla allra hǫfðingja heilastr. Þá lét Erlingr blása ákafliga ok bað menn þess, at menn skyldu leggja at skipum þeim, er óhroðin váru, segir, at þeir mundu eigi komask í betra fœri at hefna Inga konungs. Þá œpðu allir heróp ok eggjaði hverr annan ok greiddu til atlǫgunnar; í þessum þys H 420 var Hákon konungr særðr bana-sári, en eptir fall hans F 366 ok þá er hans menn urðu þess varir, þá røru þeir at fast ok kǫstuðu hlífunum ok hjoggu tveim hǫndum ok hirðu þá eigi um líf sitt. Þessi ofrausn gerðisk U 786 þeim brátt at skaða miklum, þvíat Erlings menn sá bera hǫggstaði á þeim; fell lið Hákonar konungs mikill hlutr; bar þat mest til, at liðs-munr var mikill ok menn Hákonar hlífðu sér lítt, en engi þurpti griðin

3. sér hvár: *omv. F.* 4. þar: *ul. F.* skipinu: skípi h*ans F.* 5. hans: *ul. F.* Hákon: h*ann F.* 6—7. mann—segja: *ul. F.* 7. -búum: orð *tf. F.* Hákon: k*onvng tf. F.* 8. á: i *F.* mundu eigi: *omv. F.* í: *ul. F.* 9. kgr: h*ann F.* 11. allir: *ul. F.* 12—13. þess—skyldu: *ul. F.* 13. skipum þeim: *omv. F og tf.* þeira. óhroðin: eft*ir F.* 14. váru: *mgl. K (ikke 18).* 15. Þá œpðu: *omv. F.* 16. til atlǫgunnar: at roð*rin F.* þessum þys: þ*essi* svípan *F.* 17. en—hans: *ul. F.* 18. þá*(1)*: *ul. F.* 20. eigi: ecki *F.* 21. sá: þa *tf. F.* 22—23. lið . . . mikill hlutr: mícill luti liðz *F.* 23—24. ok—H.: en þ*eir F.*

at nefna af Hákonar mǫnnum, nema þeir einir, er ríkis-menn tóku á vald sitt ok festu fé fyrir. Þessir menn fellu af Hákonar liði, Sigurðr kápa, Sigurðr hjúpa, Rǫgnvaldr kunta; en nǫkkur skip kómusk undan ok røru inn í fjǫrðu ok hjálpu svá lífi sínu. Lík Hákonar konungs var flutt inn í Raumsdal ok var þar jarðat. Sverrir konungr, bróðir hans, lét flytja lík Hákonar konungs norðr til kaupangs ok leggja í steinvegginn í Kristskirkju fyrir sunnan í kórinum.

K. 8. Flótti liðs-hǫfðingja Hákonar konungs.

[Herð. (Fms.) k. 29.]

Sigurðr ok Eindriði ungi, Ǫnundr Símunarsǫn, 1162
Frírekr kœna ok enn fleiri hǫfðingjar heldu saman flokkinum, leifðu skipin í Raumsdal ok fóru síðan til Uplanda. Erlingr skakki ok Magnús konungr fóru liði sínu norðr til kaupangs ok lǫgðu land alt undir sik, hvar sem þeir fóru. Síðan lét Erlingr stefna Eyra-
H 421 þing; var þar Magnús tekinn um alt land til konungs. Dvalðisk Erlingr þar lítla hríð, þvíat honum þóttu Þrœndir ekki vera trúligir þeim feðgum; var Magnús þá kallaðr konungr yfir ǫllu landi. Hákon konungr var maðr heldr fríðr sýnum, vel vaxinn, hár ok mjór; hann var herðibreiðr mjǫk; því kǫlluðu liðs-menn hann Hákon herðibreið; en fyrir því at hann var

---

3. Hákonar liði: *omv. og tf.* kon*vngs* *F.* 5. undan: i brot *F.* ok*(2)*—sínu: *ul. F.* 7. Sverrir: Eɴ siðaʀ let S. *F og ul. det følg.* lét. 8. til kaupangs: i nið*ar* os *F.* 10. kórinum: koríɴ *F.* 11. *Overskr. fra 18; mgl. K, F.* 12. Sigurðr: i*arl tf. F.* 16. til kaupangs: i þ*r*and*heim* t*il* nið*ar* ós *F.* 18. tekinn—land | til kgs: *omv. F og skr.* yfir *og* land allt. 19. Dvalðisk E.: dvalþoz þ*eir* *F.* honum þóttu: erl*ingi* þo*t*ti *F.* 20. ekki vera: *omv. F.* M. þá: *omv. F.* 21. ǫllu landi: *omv. F.* 22. heldr: *ul. F.* vel vaxinn: *omv. F.* 23. hann var: *ul. F.* 24. fyrir: *ul. F.*

ungr at aldri, hǫfðu aðrir hǫfðingjar ráða-gǫrð með honum; hann var kátr ok litillátr i máli, leikinn ok hafði ungmennis œði; vinsæll var hann við alþýðu.

K. 9. Uphaf Sigurðar konungs.

[Magn. Erl. (Fms.) k. 1].

Markús á Skógi hét maðr uplenzkr, frændi Sig- 1162
urðar jarls; Markús fóstraði son Sigurðar konungs; sá
hét Sigurðr. Síðan tóku Uplendingar Sigurð til kon-
ungs með ráði Sigurðar jarls ok annarra hǫfðingja, U 787
þeira, er fylgt hǫfðu Hákoni konungi, ok hǫfðu þeir
þá enn styrk mikinn liðs; fór flokkrinn optliga i tvenn-
ingu; var konungr ok Markús minnr á viðborða, en
Sigurðr jarl ok aðrir hǫfðingjar með sínar sveitir meirr
við háskann; fóru þeir með flokkinn mest um Uplǫnd,
en stundum ofan i Víkina. Erlingr skakki hafði með
sér jafnan Magnús, son sinn; hafði hann skipa-stól
allan ok landvarnir; var hann i Bjǫrgyn um haustit
hríð nǫkkura ok fór þaðan austr i Vík ok settisk i
Túnsbergi, efnaði þar til vetrsetu ok samnaði at sér
um Víkina skǫttum ok skyldum, þeim er konungr F 367
átti; hann hafði ok frítt lið ok mikit. En með því at H 422
Sigurðr jarl hafði lítit af landi, en mikit var fjǫlmenni,
varð brátt fékátt, ok þar er eigi váru hǫfðingjar nær,

---

1. með: f*yrir* *F.* 2. leikinn: *ul. F.* 3. við: af all*ri* *F.* 4. *Overskr. fra 18. K; mgl. F. I K er en halv side blank; overskr. tyder på et nyt afsnits begyndelse. At begynde her en ny saga (om Sigurd) går dog ikke an.* 5. Markús: Magn*vs* *F.* 6. Markús: h*ann* *F.* kgs: har*alldz* so*nar* *tf. F.* 6—7. sá—S.: *er* Sig*vrðr* het *F.* 10. styrk mikinn: *omv. F.* optliga: iafna*n* *F.* 12. með—sveitir: *varv* *F.* 13. flokkinn: flockino*m* *F.* um: of *F.* 15. Magnús: k*onvng* *tf. F.* hafði hann: *omv. F og tf. ok.* 17. hríð nǫkkura: *omv. F.* 20. ok*(1)*: *ul. F.* 21. lítit—fjǫlmenni: fiolm*e*nni mik*it* en litið af l*a*ndi *F.* 22. varð: v*ar* þ*eim* *F.*

þá varð eptir fénu leitat mjǫk aflaga, sumt með frekligum saka-giptum, en sumt berliga með ránum.

K. 10. Fyrdœmðr Sigurðr jarl.

[Magn. Erl. (Fms.) k. 2; Fsk. k. 264.]

Í þann tíma stóð Nóregs-veldi með blóma miklum; var bónda-fólk auðigt ok ríkt ok óvant ófrelsi eða ófriði flokkanna; gerðisk brátt mikit orðlag ok stórar frásagnir, þá er rænt var. Víkverjar váru fullkomnir vinir Magnús konungs ok Erlings; olli því mest vinsælð Inga konungs Haraldzsonar, þvíat Víkverjar hǫfðu með sínum styrk jafnan þjónat undir þann skjǫld. Erlingr lét hafa varðhǫld á bœnum ok vǫkðu xii. menn hverja nótt. Erlingr átti jafnan þing við bœndr, ok var þar talat opt um óspekðir Sigurðar manna, ok með fortǫlum Erlings ok annarra liðsmanna, þá feksk mikill rómr til þess af bóndum, at þat væri mikit happa-verk, at menn léti þann flokk aldri þrífask. Árni konungs-mágr talaði langt um þetta mál ok hart at lykðum; beiddi hann þess alla menn, er á váru þinginu, bæði liðs-menn ok bœndr ok býjar-menn, at menn skyldu gera vápna-tak at
H 423 því, at dœma með lǫgum Sigurð jarl ok allan flokk þeira til fjandans bæði lífs ok dauða; en með ákafa
U 788 lýðsins ok óstilling, þá játtu allir því; var þetta

1. þá: *ul. F.* 3. *Overskr. fra 18; mgl. K, F.* 6. ófriði: ofr*iki F.* 7. þá er: ef *F.* 9. Haraldzsonar: *ul. F.* 10. með —styrk: *efter* skjǫld *F og skr.* sín. 12. Erlingr: h*ann F.* 13. þar: *ul. F.* talat opt: *omv. F.* 15. þá: *ul. F.* feksk: feck*(!) K.* til þess | af bóndum: *omv. F.* 16. mikit | happaverk: *omv. F.* 17. langt: *ok* sniallt *tf. F.* 18. hann: *ul. F.* 19. á váru: *omv. F.* ok bœndr: *ul. F.* 20. menn: *ok* kaupm*enn tf. F.* 20—21. vápna-tak | at því: *omv. F.* 23. lýðsins | ok óstilling *omv. F og skr.* ostilli; stilling *K(18);* óstilling *E.*

ódœma-verk gǫrt ok fest, svá sem lǫg váru til at dœma á þingum. Hróaldr prestr langtala talaði um þetta mál; hann var maðr málsnjallr, ok kom sú tala mjǫk í einn stað, svá sem áðr hafði talat verit. Erlingr veitti um jólin í Túnsbergi, en konungr gaf mála þar um kyndilmessu.

K. 11. Frá Erlingi.

[Magn. Erl. (Fms.) k. 3; Fsk. k. 264.]

Sigurðr jarl fór með it fríðasta lið sitt um Vík- 1162-63
ina, ok gekk undir hann mart lið fyrir ofríkis sakir, en margir guldu fé; fór hann svá víða uppi á landi ok kom fram í ýmsum stǫðum; váru þeir sumir í flokkinum, er sér leituðu griða á laun til Erlings, en þar kómu þau svǫr í mót, at allir menn, þeir er þess leituðu, skyldu hafa lífs-grið, en þeir einir landz-vist, er engi væri í stórsǫkum við hann. En er þat spurðu floks-menn, at menn skyldu eigi landz-vistina hafa, þá helt þat mjǫk saman flokkinum, þvíat þeir váru margir, at sik vissu at því sanna, er Erlingi mundu þykkja mjǫk sakbitnir. Philippús Gyrðarson gekk til sætta við Erling ok fekk aptr eignir sínar ok fór aptr til búa sinna. Lítlu síðarr kómu þar Sigurðar menn F 368
ok drápu hann. Mǫrg slǫg veittu hvárir ǫðrum í eltum eða í manna-aftǫkum, ok er þat ekki ritat, er eigi áttusk hǫfðingjar við.

---

2. prestr langtala: *omv. F.* um: of *F.* 3. maðr málsnjallr: *omv. F.* 5. kgr: h*ann F.* 7. *Overskr. fra 18; mgl. K. F.* 8. með—sitt | um V.: *omv. F og ul.* it fríðasta. 11—12. í flokkinum | er—griða: *omv. F.* 12. á laun | til E.: *omv. F.* 13. í mót: a moti *F.* menn. þeir: *omv. F.* 15. engi: e*igi F.* spurðu: fr*etto F.* 16. menn—eigi: e*igi* skylldi þeir *F.* landz—hafa: na l*a*ndz víst *F.* 18. at*(1)*: er *F.* sik . . . at því: *omv. F.* 19. mjǫk: v*era tf. F.* 20. aptr*(2)*: *ul. F.* 21. Sigurðar menn: *omv. F og tf.* i*arls.* 23. í: *ul. F.* manna-aftǫkum: man*drapom F.*

K. 12. Frá Erlingi.

[Magn. Erl. (Fms.) k. 4; Fsk. k. 264.]

Þat var á ǫndverðri fǫstu, er njósn kom Erlingi, 1163 at Sigurðr jarl myndi koma á fund hans, ok var til hans spurt hér ok hvar, stundum nær, en stundum firr meirr. Erlingr gerði þá njósn frá sér, at hann skyldi varr verða, hvar sem þeir kvæmi fram; hann lét ok hvert kveld blása ǫllu liðinu upp ór býnum, ok lágu þeir um nætr í samnaði, ok var alt skipt liðinu í fylkingar. Þá kom Erlingi njósn, at þeir Sigurðr jarl váru þaðan skamt í brot upp á Ré. Erlingr byrjar þá ferðina ór bœnum ok hafði með sér alt bœjar-fólk, þat er vígt var ok vápnat, ok svá kaup-
U 789 menn, nema xii. menn, er eptir váru at gæta býjarins. Hann fór ór býnum týsdag í annarri viku langafǫstu 19. febr. eptir nón, ok hafði hverr maðr sér tveggja daga vist; fóru þá um nóttina, ok varð þeim seint at koma liðinu ór býnum; um einn hest ok einn skjǫld váru ii. menn. Þá er skorat var liðit, þá var nær xiii. hundruð manna. En er njósn kom í mót þeim, var þeim sagt, at Sigurðr jarl var á Ré á þeim bœ, er Hrafnsnes heitir, með d. manna. Lét þá Erlingr kalla saman liðit ok segir þau tíðendi, er hann hafði spurt, en
H 425 allir eggjuðu, at þeir skyldu skunda ok taka hús

---

1. *Overskr. fra 18; mgl. K, F.* 2. ǫndverðri: *sål. F;* einhveʀi *K(18).* 5. meirr: *ul. F.* 6. varr: *við tf. F.* þeir: *ul. F.* 7. liðinu: *uden art. F.* upp: *ul. F.* 8. alt skipt: skipt ollo *F.* 10. þaðan: *efter* brot *F.* upp: vppi *F.* 11. byrjar—ferðina: ferr þegar *F.* hafði: hefir *F.* 14. Hann: erlingr *F.* viku: i *tf. F.* 15. maðr: *með tf. F.* 16. þá: þeir *F.* 18. Þá—var*(2)*: þeir hofðo *F.* 19. í: a *F.* 20. -nes: *hermed beg. J2 igen (*›Jofraskinna‹*).* 21. Lét þá: *omv. F;* þá *ul. J2.* 22. liðit: *uden art. F.* þau—spurt: þetta *F.* 23. þeir skyldu: *ul. F.* skunda: *til* þeira *tf. F.*

á þeim eða berjask þegar um nóttina. Erlingr talaði ok mælti svá: »þat mun líkligt þykkja, at fundr várr Sigurðar jarls myni brátt at berask; eru í þeira flokki ok margir aðrir þeir menn, er oss mætti minnisamt vera þeira handa-verk, er þeir hjoggu niðr Inga konung ok svá marga aðra vára vini, sem seint er tolu á at koma; gerðu þeir þau verk með fjánda krapti ok fjǫlkyngi ok níðingskap, þvíat þat stendr hér í logum várum ok landz-rétti, at engi maðr hefir svá fyrir gort sér, at eigi heiti þat níðings-verk eða morðvíg, er menn drepask um nætr. Hefir þessi flokkr sér leitat þeira heilla at tilvísan fjǫlkunnigra manna, at þeir skyldu um nætr berjask en eigi undir sólu; hafa þeir ok með þvílíkri framkvæmð þann sigr unnit, at stíga yfir hǫfuð þvílíkum hǫfðingja, sem þeir hafa at jorðu lagt. Nú hǫfum vér þat optliga sagt ok sýnt, hvernug afleitt oss sýnisk um þeira hátt, er þeir hafa um nætr til bardaga ráðit; skolu vér fyrir því heldr hafa hinna hǫfðingja dœmi, er oss eru kunnari ok betra er eptir at líkja, at berjask um ljósa daga

1. eða: oc *J2*. um: of *F*. 1—2. talaði ok: *ul. F, J2*. 2. svá: *ul. F, J2*. mun: nu *tf. F, J2*. líkligt þykkja: *omv. J2*. 3. eru: þar *tf. J2*. þeira flokki: *omv. F*. 4. ok: *ul. F, J2*. aðrir: *ul. F, J2*. -samt: sam*ir F*. 5. vera: *ok tf. F*. er: þa *er F*. 6. svá: *ul. F*. vára vini: *omv. F*. 6—7. sem—koma: *ul. J2*. er—koma: *mvn* at telía *F*. 7—8. ok fjǫlkyngi: *ul. J2*. 8. níðing-: níðings *F, J2*. hér: *ul. J2*. 9. ok—-rétti: *ul. J2;* ok i l. *skr. F*. 10. -verk: -víg *F*. -víg: *ul. F*. 11—12. sér ... þeira: sva ... ser *J2*. 12. at: af *J2*. -kunnigra: -kuɴgra *K*. 13. skyldu: skylldi *F*. um: of *J2*. 13—18. hafa—ráðit: Nv *F*. 14. ok: *ul. J2*. 15. hǫfuð þvílíkum: þilikann *J2*. 15—16. sem—lagt: *ul. J2*. 16. ok sýnt: *ul. J2*. 17. hvernug: huerninn *J2*. afleitt—hátt: os hafa virz þeiʀa hættir *J2*. 18. til—ráðit: bariz *J2*. skolu: skulum *J2*. fyrir því: *ul. F*. heldr: *ul. J2*. 19—20. ok—líkja: *ul. J2*. 20. at*(2): ok F*. ljósa: *ul. F*.

ok með fylking, en stelask um nætr á sofandi menn; hǫfum vér lið gott í móti, eigi meira her en þeir hafa; skolum vér bíða dags ok lýsingar ok haldask saman í fylkingu, ef þeir vilja nǫkkur áhlaup oss veita«. Eptir þat settisk niðr alt liðit; tóku sumir í sundr heyhjálma nǫkkura ok gerðu sér af ból, sumir sátu á skjǫldum sínum, ok biðu svá lýsingar. Svalt var veðr ok váta-drífa.

U 790
H 426

K. 13. Frá fylking Sigurðar jarls.

[Magn. Erl. (Fms.) k. 5; Fsk. k. 264].

F 369 Sigurðr jarl hafði svá fremmi fengit njósnina, er 1163
liðit var komit nær at þeim; stóðu menn hans upp ok vápnuðusk ok vissu ógǫrla, hversu mikit lið þeir Erlingr hǫfðu; vildu sumir flýja, en flestir vildu bíða. Sigurðr jarl var vitr maðr ok snjallr í máli, en kallaðr ekki mikill áræðis-maðr: var hann ok fúsari þá at flýja, ok fekk hann af því mikit ámæli af liðs-mǫnnum. En er lýsa tók, tóku hvárir-tveggju at fylkja liðinu; 20. febr.
fylkði Sigurðr jarl á brekku nǫkkurri fyrir ofan brúna

1. ok—fylking: *ul. J2;* ok *ul. F og skr.* -ingo. stelask: eigi *tf. F, J2.* 2. lið gott: nogt lið *J2;* lið mik*it* *F.* móti: þeim *tf. J2.* 2—3. eigi—haldask: enn hallda *J2.* 3. skolum vér: *omv. F.* dags ok: *ul. F.* haldask: hallda *F.* 4. í: *ul. F, J2.* nǫkkur áhlaup | oss: *omv. J2.* 4—5. oss veita: *omv. F;* gera *skr. J2.* 5. alt: *ul. F, J2.* í: *ul. J2.* 6. nǫkkura: *ul. F.* 8. var veðr: *omv. J2.* váta-: væto *F.* 9. *Overskr. fra 18; mgl. K. F;* fall Sigurðar Iarls *J2.* 10—11. hafði—nær: v*a*rþ e*i*gi fyʀ vaʀ v*i*ð h*e*riɴ. eɴ miog var komiɴ *F.* 11. at þeim: bœnom *J2.* 12. lið: *ul. F.* 12—13. þeir—hǫfðu: Erlingr hafði *J2.* 13. vildu*(1)*—bíða: *ul. J2.* 14. en: oc *J2.* 15. mikill: *til tf. F og ul.* -maðr. hann ok: Iarl *J2.* þá: *ul. F, J2.* 16. ok: *ul. J2.* mikit ámæli: *omv. J2;* mikit *ul. F.* 17. lýsa tók: lysti *F.* tóku: fylctu *J2 og ul. det følg.* at fylkja. liðinu: liþe sino *J2.* 18. fylkði | S. j.: *omv. F.* nǫkkurri: eíɴi *F.*

milli ok býjarins; þar fell lítil á; en þeir Erlingr fylkðu ǫðrum megin árinnar; á bak fylking þeira váru menn á hestum vel vápnaðir; þeir hǫfðu konung með sér. Jarls menn sá þá, at liðs-munr myndi vera mikill, ok tǫlðu þat ráð at leita á skóginn. Jarl svarar: »þat segið þér, at mér fylgi engi hugr, en nú skal þat reyna; ok gæti nú hverr sín, at eigi flýi eða fálmi fyrir ekki fyrr en ek. Vér hǫfum vígi gott, látum þá ganga yfir brúna, en er merkit kømr yfir brúna, þá steypumk vér á þá fyrir brekkuna, ok flýi nú engi frá ǫðrum«. Sigurðr jarl hafði brúnaðan kyrtil ok rauða skikkju ok drepit upp skautunum, fitskúa á fótum; hann hafði skjǫld ok sverð, er Bastarðr var kallat. Jarl mælti: »þat veit guð með mér, at heldr en þiggja mikit gull, þá vilda ek ná með Bastarði at koma einu hǫggvi við Erling skakka«.

K. 14. Fall Sigurðar jarls. H 427

[Magn. Erl. (Fms.) k. 6; Fsk. k. 265.]

Lið Erlings skakka vildi ganga fram at brúnni; 1163 20. febr.
hann mælti, bað þá venda upp með ánni — »er á þessi lítil ok engi torfœra, þvíat slétt er at«. Var svá gǫrt. Jarls fylking fór upp eptir brekkunni gegnt

1. þar—á: *sål. J2; ul. F, K.* 3—4. kg: *med art. J2.* 4. Jarls: Sigurðar *J2.* Jarls—þá: Men S. i. þottvz þa sía *F.* þá: *ul. J2.* 5. tǫlðu: .s. *F.* leita: inn *tf. J2.* skóginn: Sigurðr *tf. J2.* 6. segið: segi *J2.* 7. ok: *ul. J2.* nú: *ul. J2; efter* sín *F.* 7—8. eða—ek: *ul. J2.* 9—10. en—brúna: *ul. K (ikke 18).* 10. þá*(1)*: *ul. F.* 10—11. fyrir—ǫðrum: ofan *F.* 11. brúnaðan: rauðbr. *J2.* 13. hann hafði: *ul. F.* 14. var kallat: het *J2;* kalt *skr. K. F.* með—at: minn *J2.* 15. þá: *ul. F.* 16. við: a *J2.* 17. *Overskr. fra 18; mgl. K, F; ingen kap. inddel. J2.* 18. skakka: *ul. F. J2.* 19. hann: Erlingr *J2.* mælti—venda: bað þá snva *F.* bað þá: vit skulum *J2.* ánni: *þviat tf. F og skr.* á þessi er. 20. þvíat—at: *ul. F.* 20—21. þvíat—gǫrt: *ul. J2.* Var svá: *ok sva var F.* 21. Jarls fylking: *omv. J2 og tf.* Sigurðar *foran* jarls. eptir: með *J2.*

til; en þá er þraut brekkuna ok slétt var yfir ána ok gott, þá mælti Erlingr, at hans menn skyldu syngva Pater noster ok biðja, at þeir hefði gagn, er betr gegndi. Þá sungu þeir kirjál allir hátt ok bǫrðu vápnum allir á skjǫldu sína: en við þann gný skutusk
U 791 á brot ok flýðu ccc. manna af Erlings liði. Gekk Erlingr ok hans lið yfir ána, en jarls menn œpðu heróp: ok þeim brásk framhlaupit fyrir brekkuna at Erlings fylking; tóksk orrosta á framanverðri brekkunni; váru fyrst spjóta lǫg ok þegar brátt hǫggorrosta; fór á hæl jarls merki, svá at Erlingr ok hans menn kómusk upp á brekkuna. Varð þá skǫmm orrosta, áðr jarls lið flýði á skóginn, er at baki þeim var áðr. Þá var sagt Sigurði jarli ok báðu menn hann flýja. Hann segir: »fram vér nú, meðan vér megum«. Gengu þeir þá fram allhraustliga ok hjoggu til beggja handa. Í þeiri hríð fell Sigurðr jarl ok Jón Sveinsson ok nær lx. manna. Þeir Erlingr létu
H 428 fátt manna ok ráku flóttann at skóginum. Þá kannaði Erlingr liðit ok hvarf aptr; hann kom þar at er þrælar

1. til: þeim *F, J2.* þá: *ul. F.* var: *ul. F.* 1—2. ok gott: *ul. F, J2.* 2. þá: *ul. F.* hans: *ul. J2.* skyldu: skylldi *F.* 3. biðja: guð *tf. F.* 4. kirjál | allir hátt: *omv. J2 og skr.* Kyrieeɫ. 4—5. ok—sína: *ul. F.* 5. allir: *ul. J2.* skutusk: flyðo *F.* 6. á brot: i brott *F;* a brat *J2.* ok flýðu: *ul. F.* Gekk: þa *tf. F, J2.* 7. lið: menn *J2.* 8. ok: enn *F, J2.* at: a lið *J2 og ul.* fylking. 9. Erl. fylking: *omv. F og tf.: ok.* orrosta: *med art. F.* 10. þegar: *ul. F.* 11. -orrosta: ok *tf. F, J2.* fór: þeg*ar tf. F.* merki: *med art. J2.* 12. kómusk: kvamo *J2.* 13. áðr: enn *tf. J2.* lið flýði: menn flyðu *F. J2.* 14. áðr: *ul. J2;* áðr var *skr. F efter* er. var(?)—ok: *ul. F.* Sigurði: *ul. J2.* 15. hann: S. i. *F.* segir: svᶦ *F, J2.* 16. þá: nu *J2.* allhraustliga: hreystimannliga *J2.* hjoggu: nu *tf. J2.* 19. ráku—skóginum: letu hinir scoginn gæta sin *J2;* a *skr. K (18 og* skoginn*).* 19—20. Þá—hvarf: Siðan sn*e*ro þ*ei*r erl*ingr F;* þa hvarf Erlingr *J2.* 20. aptr: þar sem bardaginn hafþe verit *tf. J2.* hann: Erlingr *J2.*

konungs vildu draga klæði af Sigurði jarli, ok var hann eigi með ǫllu ørendr ok vissi þó ekki. Hann hafði fólgit sverð sitt í umgorð, ok lá þat hjá honum. Erlingr tók þat upp ok laust með þrælana, bað þá braut skríða. Eptir þat hvarf Erlingr aptr með liði sínu ok settisk í Túnsbergi. Vii. nóttum síðarr en jarl fell tóku þeir Erlings menn Eindriða unga, ok var hann drepinn. F 370 27. febr.

K. 15. Frá Markúsi.

[Magn. Erl. (Fms.) k. 7; Fsk. k. 265]

Markús af Skógi ok þeir Sigurðr fóstrar réðu ofan í Víkina, er váraði, ok fengu sér þar skip. En er Erlingr spurði þat, þá fór hann austr eptir þeim, ok hittusk þeir í Konungahellu. Flýðu þeir Markús út í eyna Hísing; dreif þar ofan landz-fólk, Hísingsbúar, ok gengu í fylking með Markús mǫnnum. Þeir Erlingr røru at landi, en Markús menn skutu á þá. Þá mælti Erlingr við sína menn: »tǫkum skip þeira, ok gǫngum ekki upp at berjask við landz-her: Hísings-búar eru illir heimsóknar, harðir menn ok óvitrir: munu þeir litla hríð hafa flokk þenna með sér, þvíat Hísing er lítit land«. Svá var gǫrt, at þeir tóku skipin ok fluttu yfir til Konungahellu. Markús ok hans lið 163

1. draga: fletta *F.* 2. ok: en *F.* 4. þrælana: oc *tf. J2.* 5. braut: brot *F.* 7. en: Sigurðr *tf. J2.* þeir: *ul. F, J2.* 8. drepinn: ok a᷎ll scipsa᷎gn hans *tf. J2.* 9. *Overskr. fra 18. J2; mgl. K. F.* 10. Markús—fóstrar: Sɪɢvrðr *konvngr ok markvs* af skógi fost*ri hans F.* af Sk.: *ul. J2.* 11. fengu: þ*eir tf. F.* 12. Erl.... þat: *omv. J2;* spyʀ *skr. F.* þá: *ul. F.* 14. út: upp *J2.* dreif: drifu *J2.* landz-fólk: *ul. J2.* 15. fylking: lið *F. J2.* mǫnnum: oc Sigurði *J2.* 18. landz-: land- *J2.* 20. hríð: stund *J2.* þvíat: *ul. J2.* 21—22. Svá—fluttu: fluttu þeir scipinn *J2;* ok var sva g. *skr. F.* 22. lið: menn *J2.*

fóru upp á Markir ok ætluðu þaðan til áhlaupa; hǫfðu
U 792 H 429 þá hvárir njósn af ǫðrum. Erlingr hafði fjǫlmenni mikit, nefndi þar til lið ór heruðum: veittu þá hvárigir ǫðrum árásir.

K. 16. Uphaf Eysteins erkibyskups.

[Magn. Erl. (Fms.) k. 8; Fsk. 268.]

Eysteinn, sonr Erlendz hímalda, var kosinn til erkibyskups eptir andlát Jóns erkibyskups. Eysteinn 1157
var vígðr á sama ári ok Ingi konungr fell. En er Eysteinn erkibyskup kom til stóls, var hann vel þokkaðr ǫllu landz-fólki; hann var skǫrungr mikill, maðr ættstórr; tóku Þrœndir vel við honum, þvíat flest stórmenni í Þrœndalǫgum var bundit í frændsemi eða í nǫkkurum tengðum við erkibyskup, en allir fullkomnir í vináttu. Erkibyskup hóf þá málaleitan við bœndr, talaði fyrst um fjárþurpt staðarins ok þat með, hversu mikla upreist staðrinn þurpti at hafa, ef hann skyldi þá vera þeim mun sœmiligarr haldinn en áðr, sem hann var þá tignari en áðr, er þar var erkibyskupstóll settr; hann beiddi þess bœndr, at þeir skyldu veita honum silfrmetinn eyri í sinn sakeyri, en áðr hafði hann sakmetinn eyri, sem gekk í konungs sakeyri; en þess aura-lags er helmings-munr, at meiri er sá, er hann vildi hafa, silfrmetinn eyrir.

---

1. á: of *F*. 2. njósn af: niosnir fyrir *J2*. 2—4. Erlingr —árásir: enn foruz þa ekki at sialfir *J2*. 3. mikit: *ok tf. F*. 5. *Overskr. fra K. 18;* fra Erkibyskupe *J2;* fear beizla eysteins erkibyskups *F*. 6. kosinn: keyrín *F*. 11. maðr: oc *F, J2*. vel: fegínsamliga *F*. 13. í: *ul. F, J2*. 14. í vináttu: vinir hans *J2*. 14—15. þá—-leitan: þat mal *F*. 15. talaði: at hann s. *F*. 16—17. at hafa: *ul. J2*. 17. vera: *ul. J2*. 18. haldinn: *ul. F*. en áðr: *ul. F. J2*. 19. -byskup-: *ul. J2*. 20. skyldu: skylldi *F. J2*. 22. þess: þessa *J2*. 23. meiri . . sá: *omv. F*. vildi: vill *J2*. silfrm. eyrir: *ul. J2*.

En við styrk frænda erkibyskups ok vina, en framkvæmð hans sjálfs, þá gekk þetta við, ok var þat dœmt at lǫgum um oll Þrœndalog, ok þetta gekk við um fylki þau, er í hans erkibyskups-ríki váru. H 430

K. 17. Frá Markúsi ok Sigurði.

[Magn. Erl. (Fms.) k. 9; Fsk. k. 266.]

Sigurðr ok Markús, þá er þeir hǫfðu látit skip 1163 F 371
sín í Elfinni, sá þat, at þeir fengu ekki fang á Erlingi. þá snørusk þeir til Uplanda ok svá it øfra norðr til Þrándheims; var þeim þar vel fagnat; var Sigurðr þar til konungs tekinn á Eyraþingi. Réðusk þar til floksins margir góðra manna synir; réðu þeir þar til skipa ok bjoggusk skyndiliga, fóru, er sumraði, suðr á Mœri, ok tóku allar konungs-tekjur, hvar sem þeir fóru. Þeir váru í Bjǫrgyn lendir menn til landvarnar Níkolás Sigurðarson, Nǫkkvi Pálsson ok enn U 793
fleiri sveitar-hǫfðingjar, Þórólfr dryllr, Þorbjǫrn gjaldkeri ok margir aðrir. Þeir Markús sigldu norðan ok spurðu, at Erlings menn hǫfðu fjǫlment í Bjǫrgyn, sigldu þar útleið ok suðr um. Þat hǫfðu menn á máli, at þat sumar hǫfðu Markús menn byr, hvar sem þeir vildu fara.

---

1. erkibps: hans *F*, *J2*. en: *ok F*. 2. hans sjálfs: erki b*yskups F*. gekk: geckz *J2*. þat: *ul. F. J2*. 3. at lǫgum: *ul. F*. um—-lǫg· i Þrandheimi *J2*. ok: *ul. J2*. 3—4. ok—váru: *ok* þa fylki oNvr sem h*ans* erkib*yskups riki* stoð yf*ir F*. þetta—við: geck þetta fram *J2*. 4. um: all *tf. J2*. 5. *Overskr. fra 18; mgl. K;* Capitulúm *F;* Drap Sigurðar *J2*. S.—M. | þá—þeir: *omv. F og tf. konvngr efter* S. 6—7. þá—Elfinni: *ul. J2; ok* þ*eir tf. F*. 7. þat: *ul. F. J2*. ekki fang: engi fang *J2*. 8. þá: *efter* þeir *J2*. ok: foru *tf. F. J2*. 8—9. til Þrh: i þ*randheim F*. 9. fagnat: oc *tf. J2*. 10. þar: *ul. F*. á E.: *ul. J2*. 11. góðra: gæfgra *J2*. réðu: fengo *F*. 11—12. þar—skipa: s*er* þ*ar* skip *F*. 12. skyndiliga: oc *tf. J2*. 14. til landvarnar: *ul. F*. 15—16. ok—-hǫfðingjar: *ul. J2*. 19. þar: þeir *J2*. ok: *ul. F. J2*. 20. hǫfðu: hefði *J2*. menn: *ul. J2*. 20—21. hvar—fara: hvert*(=F)* er hann villdi sigla *J2*. 21. fara: sígla *F*.

K. 18. Dráp Sigurðar.

[Magn. Erl. (Fms.) k. 10; Fsk. k. 266.]

Erlingr skakki, þegar hann spurði, at þeir Markús 1163
H 431 hǫfðu norðr snúit, þá helt hann norðr í Víkina, ok dró at sér lið ok varð brátt fjǫlmennr ok hafði skip stór ok mǫrg; en er hann sótti út í Víkina, fekk hann andviðri ok lá lengi hér ok hvar í hǫfnum alt þat sumar. En er þeir Markús kómu austr á Lista, þá spurðu þeir, at Erlingr hafði her óvígjan í Víkinni, vendu þá aptr norðr; en er þeir kómu á Hǫrðaland, þá ætluðu þeir til Bjǫrgynjar, en er þeir koma fyrir býinn, þá róa þeir Níkolás innan í móti þeim ok hǫfðu lið miklu meira ok skip stœrri. Sá þeir Markús þá engi annan sinn kost, en róa suðr undan, stefna sumir til hafs út, sumir suðr í sund, sumir í fjǫrðu inn, en Markús ok sumt lið með honum hljópu upp í ey þeiri, er Skarpa heitir. Þeir Níkolás tóku skip þeira, gáfu grið Jóni Hallkelssyni ok nǫkkurum mǫnnum ǫðrum, en drápu flest þat, er þeir náðu. Nǫkkurum dǫgum síðarr fann Eindriði heiðafylja þá Sigurð ok Markús: váru þeir fluttir til Bjǫrgynjar; var Sigurðr

1. *Overskr. fra 18. F, der tf:* ok Markrs; *mgl. K; ingen kap. inddel. J2.* 2. E. sk. | þegar: *omv. F og ul.* hann. þegar hann: *ul. J2.* 3. hǫfðu—þá: *varr* norðan farnír *F.* þá ¦ helt hann: *omv. J2* 4. ok varð: *varþ hann F.* hafði: hæfðu þeir *J2.* 4—5. skip[2] | stór[4] | ok[3] | mǫrg[1]: *omv. J2.* 5. stór ... mǫrg: *omv. F.* 5—7. en—sumar: *ul. J2.* 6. lengi: *ul. F.* 7. þá: *ul. F.* 8. í Víkinni: *ul. J2.* 9. vendu: venda *J2; ok* vendo *þeir F.* 9—10. en—þá: *ok F.* 10. ætluðu: ætla *J2.* þeir*(1)*: *ul. F.* en: oc *J2.* koma: komu *J2.* 11. þá: *ul. F.* í: a *F.* 12. hǫfðu: þeir *tf. J2.* ok—stœrri: *ul. J2.* Sa: Sia *J2.* 13. þá: *ul. F.* engi—róa: þat hellzt rað at snua *J2.* 14. út: eɴ *F.* 15. lið: *med art. J2.* hljópu: liop *J2.* 16. þeiri: þa *F.* Skarpa: sk*ar*ſa *F.* 16—17. skip þeira: scipit *J2;* eɴ *tf. F;* þeir *tf. J2.* 18. flest þat: flesta þa *F.* 20. Markús: oc *tf. J2.*

hǫggvinn út frá Grafdali, en Markús hengðr við annan
mann á Hvarfsnesi; en þat var Mikjálsmessu. Flokr 29 sept.
sá, er þeim hafði fylgt, dreifðisk þá.

K. 19. Frá Erlingi ok Hísings-búum.

[Magn. Erl. (Fms.) k. 11; Fsk. k. 265; jfr. 266.]

Frírekr kœna ok Bjarni inn illi, Ǫnundr Símunar- 1163
son, Ǫrnólfr skorpa, þeir hǫfðu róit á haf út með
nǫkkurum skipum ok heldu it ýtra með hafi austr
fyrir land; en hvar sem þeir kómu við land, rændu H 432
þeir ok drápu vini Erlings. En er Erlingr spurði dráp U 794
þeira Markús, þá gaf hann heimleyfi lendum mǫnnum
ok leiðangrs-mǫnnum, en hann sjálfr helt þá sínu
liði austr yfir Foldina, þvíat hann spurði þar til
Markús manna. Erlingr helt til Konungahellu, ok F 372
dvalðisk þar um haustit. Á fyrstu viku vetrar fór oktbr.
Erlingr út í eyna Hísing með miklu liði ok krafði þar
þings. Hísingsbúar kómu ofan ok heldu upp þingi.
Erlingr bar sakir á hendr þeim um þat, er þeir hǫfðu
hlaupit í flokk með Markús mǫnnum ok fylkt liði í
móti honum. Ǫzurr hét sá maðr, er ríkastr var

---

1. -dali: -dal *J2.* Markús: var *tf. F. J2.* 1—2. við—mann á Hv.: *omr. F.* 2. á: i *J2.* en þat: þetta *F.* 2—3. Flokr—þá: siþan dreifþiz flockrinn *J2;* miog *tf. F.* 4. *Overskr. fra 18; mgl. K;* fra Erlinge *J2;* Erl*ingr* brendi his' *F.* 5. Frírekr: Eirikr *J2 (men i margen* Frirekr*).* 6. Ǫrnólfr: i *tf. J2.* með: *ul. J2.* 7. it ýtra: *ul. F, J2.* með hafi: *ul. J2.* 8. land*(1)*: it ytra *tf. J2.* land*(2)*: þa *tf. J2.* 10. þeira: Sigurðar oc *tf. J2.* þá: *ul. F.* hann: bonðo*m* *tf. F og ul. det følg.* lendum—-mǫnnum. 12. sjálfr: *ul. F.* 11—12. sínu liði: *omv. F.* 14. um: of *F.* 15. miklu liði: liþ mikit *J2.* 16. kómu—ok: *ul. J2.* ofan—þingi: t*il* þingsins *F.* 17. hendr—er: þa. at *F.* hǫfðu: hefði *F.* 18. flokk: lið *J2.* mǫnnum: oc Sigurði *J2.* 18—19. ok—honum: *ul. J2.* 18. í*(2)*: *ul. F.* 19. Ǫzurr: ottaʀ *F.* sá maðr: bondi sa *F.*

bónda, er talaði af þeira hendi. Var þingit langt, en at lykðum festu bœndr dóm Erlingi, en hann gerði þeim stefnu-lag á viku fresti í bœnum, ok nefndi til xv. menn af bóndum at koma þar. En er þeir kómu, dœmði Erlingr á họnd þeim at gjalda ccc. nauta. Fóru bœndr heim ok unðu illa sínum hluta. Lítlu síðarr lagði ís á ána ok fraus inni skip Erlings; þá heldu bœndr gjaldinu ok lágu í samnaði um hríð. Erlingr bjó þar til jóla-veizlu, en Hisingsbúar họfðu samburðar-ọl ok heldu sveit um jólin. Um nóttina eptir fimta dag jóla, fór Erlingr út í eyna ok tók hús á 29 decbr.
Ọzuri ok brendi hann inni, ok allz drap hann lxxxxx. manna ok brendi iii. bœi; fór síðan aptr í Konungahellu. Síðan kómu bœndr til hans ok guldu gjaldit.

K. 20. Dráp Fríreks ok Bjarna.

[Magn. Erl. (Fms.) k. 12; Fsk. k. 266.]

H 433 Erlingr skakki bjósk þegar um várit, er hann 1164
mátti flota skipum sínum fyrir ísum, ok fór ór Konungahellu. Hann spurði, at þeir herjuðu norðr í Víkinni, er verit họfðu fyrr Markús menn. Erlingr helt til njósnum um farar þeira, ok fór at leita þeira

1. bónda: i eyni *F;* af bọndum *J2.* er: ok *F, J2.* af—hendi: moti h*onvm* *F.* 1—2. Var—bœndr: enn þat varþ at lyctum at bọndr festu *J2;* i *tf. F.* 2. Erlingi: a sinu mali *tf. J2.* en hann: Erlingr *J2.* 4. menn—bóndum: bœndr *F, J2.* koma: þa *tf. F.* 5. họnd: hendr *J2.* 6. sínum hluta: við sín lút *F;* lut *skr. J2.* 8. samnaði: liðsamnaði *F og ul.* um hríð. 9. bjó-veizlu: *ul. F, men har* lá i liðsamnaði *næsten helt udskrabet.* 10. eptir: inn *tf. J2.* 11. hann*(2)*: þar *tf. J2.* lxxxxx.: .x. tígi *F;* tiutige *J2.* 13. í: til *J2.* 14. til hans: *ul. F. J2.* ok—gjaldit: með gíalld*it.* sem akveðit v*a*r *F.* guldu: þa *tf. J2.* 15. *Overskr. fra 18; mgl. K, F;* Enn fra Erlingi iarle *J2.* 16. skakki: *ul. F, J2.* 17. skipum sínum | fyrir ísum: *omv. F.* 19. er—fyrr: *ul. F.* 19—20. Erl. helt: hellt h*ann* þa *F.*

ok hitti þá, er þeir lágu í hofn nokkurri. Ǫnundr Símunarson ok Ǫrnólfr skorpa kómusk undan, en Frírekr kœna ok Bjarni inn illi urðu handteknir, ok drepit mart af sveitum þeira. Erlingr lét binda Frírek við akkeri ok kasta fyrir borð; var Erlingr af því verki it mesta óþokkaðr í Þrœndalogum, þvíat Frírekr átti þar ina beztu ætt. Bjarna lét Erlingr U 795 hengja ok mælti hann þá, sem hann var vanr, in mestu orðskrœpi, áðr hann var hengðr; svá segir Þorbjǫrn skakkaskáld:

234. Urð dró austan fjarðar
Erlingr at víkingum,
(mein fekk margr af kœnu
maðr) es hann fór þaðra;
fœrðr vas fleinn meðal herða
Fríreks; ofar nekkvi
skoldi óþarfr ǫldum
illgjarn við tré Bjarni.

Ǫnundr ok Ǫrnólfr ok þær sveitir, er undan hǫfðu komizk, flýðu til Danmerkr, en váru stundum á Gautlandi eða í Víkinni.

---

1. hǫfn nǫkkurri: *omv. F.* 1—2. Ǫnundr—skorpa: þ*eir* a'rnolfr skvrfa *(sål. skr. også K, 18) ok* onvndr. S. s. *F.* 4. sveitum: sveitungum *F, J2.* 5. borð: ok *tf. F, J2.* 6. því: þesso *F.* it mesta: míog *F.* 7. beztu: stærztu *J2.* Bjarna: hiɴ illa *tf. F.* Erlingr: hann *J2.* 8. hann*(1)*: Biarne *J2.* þá: *ul. F;* enn *tf. J2.* 8—9. sem—vanr | in—áðr: *omv. F og ul. det følg.* hann—hengðr. 9. orðskrœpi: orðskǫpi *J2 (*með eno mesta orðskaupi *skr. E).*

11—18. **234. vísa.** 2. at: af *J2 (E=K).* 5. vas: er *F.* 6. nekkvi: necki *K;* nock*v*i *F;* nǒcvi *J2.* 7. skoldi: skelldi *F.* óþarfr: oþa'rf *J2.*

19—20. hǫfðu komizk: komvz *F.*

K. 21. Vígðr Magnús konungr.

[Magn. Erl. (Fms.) k. 13; Fsk. k. 268.]

H 434 Erlingr skakki helt síðan til Túnsbergs ok dvalðisk þar lengi um várit; en er sumraði, helt hann 1164
F 373 norðr til Bjǫrgynjar; var þar þá allmikit fjǫlmenni. Þar var þá Stephánús légátús af Rúmaborg ok Eysteinn erkibyskup ok aðrir byskupar innlenzkir. Þar var ok Brandr byskup, er þá var vígðr til Íslandz; þar var ok Jón Loptsson, dóttur-son Magnús konungs berfœts; þá hafði Magnús konungr ok aðrir frændr Jóns tekit við frændsemi hans. Eysteinn erkibyskup ok Erlingr skakki váru opt á tali ok á einmælum; ok eitt sinn var þat í rœðum þeira, at Erlingr spurði: »er þat með sannendum, herra, er menn segja, at þér hafið aukit aura-lag um sakeyri yðarn við bœndr norðr í landit?«. Erkibyskup svarar: »þat er víst satt, at bœndr hafa mér þat veitt, at auka aura-lag um sakeyri minn; hafa þeir þat gǫrt at sjálfræði sínu, en með engum pyndingum, aukit í því guðs dýrð ok auðœfi staðar várs«. Erlingr segir: »hvárt eru þat lǫg, herra, ins helga Óláfs konungs, eða hafið ér tekit nǫkkuru frekara þetta mál, en svá sem ritit er í lǫgbókinni?«. Erkibyskup segir: »svá mun inn heilagi

1. *Overskr. fra 18; mgl. K;* tal erlings *ok* erchi b*yskvps F;* fra erlingi oc erkibyskupe *J2.* 2. skakki: *ul. J2.* 3. þar: mioc *tf. J2.* helt: for *F.* 5. Þar ... þá: *omv. J2.* légátús: legati *F, J2.* 11. opt: iafnan *F;* længum *J2.* á*(2)*: *ul. F. J2.* 12. ok: *ul. F.* í—þeira: *ul. F;* rǫðu *skr. J2.* at: e*r F.* 14. -lag: -læg *J2.* 15—18. Þat—pyndingum: at þ*at* v*ar* satt. *ok* hafa bændr þ*at* ge*r*t at sialfræði síno. eɴ *með* ong*ri* næþvng *ok F.* 16. -lag: -læg *J2.* 17. hafa—sínu: *sál. J2. jfr. F; ul. K(18).* 18. aukit: eykr *J2.* dýrð: rétt *F.* 19. segir: sv' *F. J2, og sál. oftest i det følg.* 19—20. lǫg. herra: *omv. F.* 20—21. tekit | nǫkkuru frekara: *omv. J2, F.* 21. ritit: ritat *K. J2.* í: a *J2.*

Óláfr konungr lǫgin hafa sett, sem hann fekk þá jáorð
ok samþykki alþýðu til; en ekki finnzk þat í hans
lǫgum, at bannat sé at auka guðs rétt«. Erlingr segir:
»vilið þér auka yðarn rétt, þá munuð þér styrkja U 796
vilja oss til þess, at vér aukim jammiklu konungs-
réttinn«. Erkibyskup segir: »aukit hefir þú nú áðr H 435
með gnógu nafn ok ríki sonar þíns; en ef ek hefi
aflaga tekit aura-lǫgin af þeim Þrœndum, þá ætla ek
stœrra bera hin laga-brotin, er sá er konungr yfir
landi, er eigi er konungs sonr; eru þar hvárki til þess
lǫg né dœmi hér í landi«. Erlingr segir: »þá er
Magnús var til konungs tekinn yfir Nóregs ríki, var
þat gǫrt með yðarri vitand ok ráði ok svá annarra
byskupa hér í landi«. Erkibyskup segir: »því héztu
þá Erlingr, ef vér samþykðim með þér, at Magnús
væri til konungs tekinn, at þú skyldir styrkja guðs
rétt í ǫllum stǫðum með ǫllum krapti þínum«. »Játi
ek því, segir Erlingr, at ek hefi heitit at halda guðs
lǫg ok landz-rétt með ǫllum mínum styrk ok kon-
ungs. Nú sé ek hér betra ráð til, en hvárr okkarr
kenni ǫðrum brigðmæli; hǫldum heldr ǫll einka-mál

---

1. lǫgin: *uden art. J2.* 2. alþýðu til: *omv. og* alþ. *med art. J2.* 2—3. hans lǫgum: *omv. F.* 4. þér*(2)*: oc *tf. J2.* 4—5. styrkja vilja: *omv. F.* 5. vér— -miklu: aka iamnmiki*t F.* 7. gnógu: *uden* g- *J2.* 8. aura-lǫgin: giolldín *F.* þeim: *ul. F, J2.* 9. stœrra: stærrom *F;* storum *J2.* bera hin: *omv. F.* 10. landi: þesso *tf. F.* sonr: *sål. J2;* son *K, F.* þar: þat *J2.* til þess: *ul. J2.* þess: *ul. F.* 12. N. ríki: Noregi *J2.* 13. gǫrt: tekit *J2.* svá: *ul. J2.* 14. héztu: hetz þu *F. J2.* 15. samþykðim: samþyctom*z F.* 17. stǫðum—þínum: lutv*m* eft*ir* þino*m* mætti *F;* Erlingr sv' *tf. J2 og ul. det følg.:* segir Erl. Játi: iata *J2.* 18. halda: oc styrkia *tf. J2.* 19. lǫg: boðorð *J2.* ok—kgs: *ul. J2;* kgs *med art. F.* 20. sé: kaɴ *F.* hér: þar *J2.* en hvárr: helldr hveʀ *J2.*

vár; styrkið þér Magnús konung til ríkis, svá sem þér
hafið heitit, en ek skal styrkja yðart ríki til allra far-
sælligra hluta«. Fór þá ǫll rœðan mjúkliga með þeim.
Þá mælti Erlingr: »ef Magnús er eigi svá til konungs
tekinn, sem forn siðr er til hér í landi, þá meguð
þér af yðru valdi gefa honum kórónu, sem guðs lǫg
eru til at smyrja konung til veldis. En þótt ek sjá
eigi konungr eða af konunga ætt kominn, þá hafa
þeir konungar nú verit flestir í váru minni, er eigi
vissu jafnvel sem ek til laga eða landz-réttar; en
móðir Magnús konungs er konungs dóttir ok drótn-
ingar skilfengin; Magnús er ok drótningar sonr ok
eiginkonu sonr. En ef þér vilið gefa honum kon-
H 436 ungs-vígslu, þá má engi hann taka síðan af konung-
F 374 dóminum at réttu. Eigi var Viljálmr bastarðr kon-
ungs sonr, ok var hann vígðr ok kórónaðr til konungs
yfir Englandi, ok hefir síðan haldizk konungdómr í
hans ætt á Englandi, ok allir verit kórónaðir. Eigi
var Sveinn Úlfsson í Danmǫrk konungs sonr, ok var
hann þó þar kórónaðr konungr, ok síðan synir hans,
ok hverr eptir annan þeira frænda kórónaðr kon-
U 797 ungr. Nú er hér í landi erkistóll; er þat mikill vegr
ok tígn landz várs; aukum vér nú enn með góðum

1. vár: ockoʀ *J2.* styrkið: styrki *F, J2.* kg—ríkis: til konungs *J2.* 2. styrkja: styðja *J2.* 3. Fór: feʀ *J2.* 4. eigi: *sål. J2; ul. K. F;* ecki *har E.* 5. siðr: siþvanþi *J2.* meguð: mego *F.* 6. þér: er *J2.* kórónu: konungs vigslu sva *J2.* 7. þótt: þo at *J2.* sjá: se *J2.* 9. kgar^4 | nú^2 | verit^1 | flestir^3: *omv. F.* 10. sem ek | til laga: *omv. J2.* sem ek | til— -réttar: *omv. F.* 11. kgs dóttir: *omv. J2.* 12. -fengin: -fenginnar *J2.* ok*(1): ul. J2.* ok*(2):* at *K (ikke 18).* 14. engi hann: hann ei *J2.* hann . . . síðan: *omv. F.* taka síðan: *omv. J2.* 15. at: með *F.* 20. þar: *ul. J2.* 21. ok: *ul. J2.* kórónaðr kgr: *ul. F;* koronaðir konungar *J2.* 23. landz várs: landi varu *J2.* nú: þa *tf. J2.*

hlutum: hǫfum konung kórónaðan eigi síðr en enskir menn eða Danir«. Síðan tǫluðu þeir erkibyskup ok Erlingr um þetta mál optliga, ok fór alt sáttgjarnliga. Síðan bar erkibyskup þetta mál fyrir légátann ok fekk auðvelliga snúit légátanum til samþykkis við sik. Átti erkibyskup þá stefnu við ljóðbyskupa ok aðra kennimenn ok bar þetta mál fyrir þá: en allir svǫruðu á eina lund, segja þat sitt ráð, sem erkibyskup vildi vera láta, ok fýstu allir, at vígsla fœri fram, þegar þeir funnu, at erkibyskup vildi svá vera láta: var þat þá allra dómr.

K. 22. Vígsla Magnús konungs.

[Magn. Erl. (Fms.) k. 14; Fsk. k. 268, 269.]

Erlingr skakki lét búa í konungs-garði til veizlu 1164 septbr.
mikillar, ok var hǫll in mikla tjǫlduð pellum ok bak- H 437
klæðum ok búin með inum mesta kostnaði. Var þá veitt hirðinni ok ǫllum handgengnum mǫnnum: þar var fjǫlði boðs-manna ok margir hǫfðingjar. Magnús tók þá konungs-vígslu af Eysteini erkibyskupi, ok þar váru at vígslunni aðrir v. byskupar ok légátinn ok fjǫlði kennimanna. Erlingr skakki ok með honum

1. kg kórónaðan: *omv. F, J2.* 2—3. erkibp—Erl: iafnan *F;* længum *tf. J2.* 3. um: of *F.* mál optliga: *ul. F.* optliga: *ul. J2.* fór: nu *tf. J2.* sátt-: vin- *J2.* 4. Síðan: *ul. F og omv.* erkibp. bar. ok: *ul. J2.* fekk: hann *tf. F, J2.* 5. légátanum: honum *F. J2.* 6. stefnu: stefnur *F. J2; (E = K).* ljóð-: lyð- *J2.* 7. kenni-: lærða *F.* 8. á—lund: eín veg *F;* leið *skr. J2.* segja: sægðo *J2.* 9—11. ok—dómr: *ul. J2.* 9. fram: *ok tf. F.* 10. funnu: visso *F.* erkibp—láta: þ*at* v*ar* erkib*yskrps* vili *F.* 11. þá: *ul. F.* 12. *Overskr. fra 18; mgl. K;* Vigðr *(ul. F)* Magnus til konungs (tekinn *tf. F) F. J2.* 14—15. ok bakklæðum: *ul. F.* 15. með: við *J2.* þá: þ*ar F.* 18. E. erkib.: *omv. J2.* ok: *ul. F.* 19. légátinn: legatus *J2.* 20. fjǫlði kennimanna: marg*ir* aðr*ir* keNim*enn F.*

xii. lendir menn sóru laga-eiða með konungi. Ok þann dag, er vígslan var, hafði konungr ok Erlingr í boði sínu erkibyskup ok légátann ok alla byskupa, ok var sú veizla in vegsamligsta; gáfu þeir feðgar þar margar stórgjafar. Þá var Magnús konungr viii. vetra; iii. vetr hafði hann þá konungr verit.

K. 23. Frá sendimǫnnum Valdamars konungs.

[Magn. Erl. (Fms.) k. 15; Fsk. k. 267; jfr. 269.]

Valdamarr Dana-konungr hafði þá spurt þau tíð- 1164
endi af Nóregi, at þar var þá Magnús einn konungr,
þá var eytt flokkum ǫllum ǫðrum þar í landi. Þá
sendi konungr menn sína með bréfum til Magnús
konungs ok þeira Erlings, minti þá á einka-mál þau,
er Erlingr hafði bundit við Valdamar konung, svá
sem hér var fyrr ritat, at Valdamarr konungr skyldi p 435
U 798 eignask Víkina austan til Rygjarbits, ef Magnús yrði
einvaldz-konungr í Nóregi. En er sendimenn kómu
fram ok sýndu Erlingi bréf Dana-konungs ok hann
skilr tilkall þat, er Dana-konungr hefir í Nóreg, þá

1. sóru: svarðo *J2 og tf.:* með honum. -eiða: eið *F;* -eiþinn *J2 og tf.:* oc. Ok: En *F.* 2. ok Erlingr: *ul. F, J2.* 2—3. í—sínu | erkibp: *omv. F.* 3. ok*(3)*: *ul. F.* 4. -sam-: *ul. F, J2.* þar: *ul. F.* 5. -gjafar: *sål. F, J2;* giafir *K.* 6. iii. vetr | hafði—þá: *omv. F.* 7. *Overskr. fra 18, F (der dog for* Vald. *har* dana*); mgl. K;* fra danakonunge *J2.* 9. Valda-: *sål. E;* Valdi- *alle her og ellers, hvor det ikke er fork.* 10. kgr: i nor*egi tf. F.* 11. þá—Þá: *ul. J2.* þá var: *omv. F.* ǫllum ǫðrum: *ul. F.* 12. sendi: Valdimar *(dette tf. også F)* dana- *tf. J2.* sína: *ul. F.* 13. þeira: *ul. F, J2.* 15. hér: *ul. F. og omv.:* fyrr var. Valdamarr: *ul. J2.* V. kgr.: *hann F.* 16. Víkina austan: *omv. F.* 17. í: yfir *F, J2.* 17—18. kómu—ok*(1)*: *ul. J2.* 18. Erl. | bréf—-kgs: *omv. J2.* 18—19. ok*(2)*—Nóreg: *ul. F, J2.*

þar Erlingr þetta fyrir aðra menn, þá er hann skaut ráðum til; en þeir sogðu allir eitt, at aldri skyldi Donum miðla af Nóregi, þvíat menn sogðu, at sú old hefði verst verit þar í landi, er Danir hofðu vald yfir F 375
Nóregi. Sendimenn Dana-konungs toluðu sitt mál fyrir Erlingi ok beiddu hann órskurðar. Erlingr bað þá fara með sér í Vík austr um haustit, segir, at hann myndi þá veita órskurð, er hann hefði hitta þá menn í Víkinni, er vitrastir váru.

K. 24. Frá Erlingi.

[Magn. Erl. (Fms.) k. 15; Fsk. k. 267.]

Erlingr skakki fór um haustit austr í Vík ok 1164
dvaldisk í Túnsbergi; gerði menn yfir til Borgar ok lét stefna þar iiii. fylkna þing í Borginni; síðan fór Erlingr þannug með liði sínu. En er þing var sett, þá talaði Erlingr ok segir frá því, hver ráða-gorð hefði verit staðfest með þeim Dana-konungi, þá er þeir Erlingr hofðu hafit flokk þenna fyrsta sinn — »vil ek, segir hann, ok halda oll einka-mál þau, er vér gerðum þá, ef þat er vili ok samþykki yðart bónd-

---

1—2. skaut—til: atti rað *við* ***F***. 2. til: undir *J2*. 3. Donum miðla: *omv. J2*. þvíat—sogðu: *ok* s. *sva F*. 3—4. menn—þar: þeir koðu þa verzta allld *J2*. 4. landi: Noregi *J2*. er: *þar tf. F og omv.* hofðu D. *og ul.* Nóregi. 4—5. hofðu—Nóregi: varu þar yfir *J2*. 6. beiddu hann: beidduz *J2*. -skurðar: skvrða *F og tf.* eɴ; *J2 tf. ogsa dette.* 8. hann . . . þá*(1)*: *omv. J2*. 8—9. er—váru: of þetta mal ***F***. hitta váru: fundit þar raðuneyti sitt *J2*. 10. *Overskr. fra 18; mgl. K:* Erl*ingr* sk*akki* talaði i borg *F; ingen kap. inddel. J2*. 11. Erl. . . . fór: *omv. J2*. skakki: *ul. F, J2*. 13. Borginni: *uden art. F, J2*. 14. þannug: *med* i *F;* þangat *J2*. með: við *J2*. þing: *med art. F*. 15. þá: *ul. F*. hefði: hafði *F, J2*. 17. þenna: þann it *J2;* i *tf. F*. sinn: síɴí *F*. 18. segir hann | ok: *omv. F;* ok *ul. J2*. 18—19. þau—þá: *við* þa *F;* þá *ul. J2*. 19. bóndanna: bænda *F*.

anna, at þjóna Dana-konungi heldr en þessum konungi, er hér er vígðr ok kórónaðr til landz«. Bœndr svǫruðu Erlingi ok segja svá: »fyrir engan mun viljum vér gerask menn Dana-konungs, meðan einn vár er á lífi Víkverjanna«. Geystisk þá at múgr allr með ópi ok kalli ok báðu Erling halda eiða sína, er hann hafði þá svarit ǫllu landz-fólki, at verja — »land sonar þíns, en vér skolum allir fylgja þér«. Sleit svá því þingi. Síðan fóru sendimenn Dana-konungs heim suðr til Danmerkr ok sǫgðu sitt ørendi slíkt sem var. Danir veittu Erlingi mikit ámæli ok
H 439 ǫllum Norðmǫnnum, segja, at þeir væri aldri reyndir nema at illu; fóru þau orð um, at Dana-konungr
U 799 myndi eptir um várit hafa úti her sinn ok herja í Nóreg. Erlingr fór um haustit norðr til Bjǫrgynjar ok sat þar um vetrinn ok gaf þar mála.

K. 25. Frá bréfum Þrœnda.

[Magn. Erl. (Fms.) k. 16; Fsk. k. 270, 271, 272.]

Vetr þann fóru menn nǫkkurir danskir it øfra 1164-5
um land ok segja þat, sem margtítt er, at þeir skyldu til ins helga Óláfs konungs til vǫku. En er þeir

1. Dana-kgi | heldr: *omv. J2.* 3. svǫruðu—ok: *ul. F;* svara *skr. J2 og ul.* Erl.—svá. 5. einn: hverr *tf. J2.* 5—6. at | múgr allr: *omv. F.* múgr allr: mugrinn *J2.* 6. ok kalli: *ul. F.* sína: þa *tf. F.* 7. þá: *ul. F, J2.* ǫllu: *ul. F.* 8. þíns: sins *F, J2.* 9. Sleit—þingi: *ul. F.* Síðan: *ul. J2.* 9—10. Dana—heim: *ul. J2;* Dana- *og* heim suðr *ul. F.* 10—11. sitt—var: sin eyrindis loc *J2.* 11. Danir veittu: *omv. F.* 12. Norðm.: þeim i Noregi *J2.* aldri: at illu *J2 og ul.* nema—illu. 14. eptir: *ul. F.* um várit[4] | hafa[1] | úti[3] | her[2]: *omv. F og tf.* þegar. *men ul.* sinn. 16. ok(2)—mála: *ul. F.* 17. *Overskr. fra 18. F; mgl. K;* fall Alfs ottarssonar *J2.* 19. um: of *F.* land: upplænd *J2.* þat: þar *J2.* skyldu: fara *tf. J2.* 20. til—kgs | til vǫku: *omv. F;* til vǫku *ul. J2.*

kómu til Þrándheims. þá hittu þeir þar marga ríkis-
menn: segja þá ørendi sín, at Dana-konungr hafði
sent þá at leita sér vináttu til þeira ok viðtoku, ef
hann kømr í land, en hann heitr at gefa þeim bæði
ríki ok fé. Þessarri orðsending fylgði bréf ok inn-
sigli Dana-konungs ok þat með, at þeir bœndrnir
skyldu senda í mót sín bréf ok innsigli. Þeir gerðu
svá ok urpusk flestir vel undir orðsending Dana-
konungs. Sendimenn fóru aptr austr, er á leið
langafǫstu. Erlingr sat í Bjǫrgyn. En er váraði, 1165
segja vinir Erlings honum pata þann, er þeir hǫfðu
spurt af byrðings-mǫnnum, er komnir váru norðan
ór Þrándheimi, at Þrœndir væri berir í fjándskap við
hann ok þeir lýsti því á þingum sínum, ef Erlingr
kvæmi í Þrándheim, at hann skyldi aldrigi koma út
um Agðanes með fjǫrvi. Erlingr segir, at slíkt væri
uplostning ok hégómi. Erlingr lýsti því, at hann F 376
myndi fara suðr á Unarheim til gagndaga-þings ok H 440
lét búa snekkju xx.-sessu ok skútu xv.-sessu ok enn

---

1. til Þrh.: i Þrandheim *F*, *J2*. þá: *ul. F*. 2. segja: *ok* sagðo *F*. hafði: hefði *F;* hefir *J2*. 3. til þeira: við þa *J2*. við-: viþr- *J2*. 4. heitr: het *J2*. 5. Þessarri: þessi *J2*. 6—7. þeir—skyldu: þrœnd*ir* skylldi *F*. 6. bœndrnir: þrendir *J2*. 7. í mot: moti *F*, *J2*. sín bréf: *omv. F*. Þeir gerðu: *omv. J2 og tf.* oc. 8—9. urpusk—-kgs: gulldu flestir iakveði til þess *J2*. 8. flestir vel: *omv. F*. undir: við *F*. 9. Sendimenn fóru: *omv. J2*. aptr austr: *omv. F;* austr *ul. J2*. 10—11. En—pata; um varit sagðo Erlinge vinir hans kuʀ *J2*. 11—12. er—-mǫnnum: *ul. J2*. 12—13. komnir—ór: kom norðan af *J2*. 13—16. væri—fjǫrvi: mundi ei vera þeim alltraustir *J2*. 13—14. við hann: t*il* h*ans F*. 14. sínum: *ul. F*. 15. koma: komaz *F*. 15—16. út—A. | með fjǫrvi: *omv. F*. 16—17. segir—hégómi: quað slict vera upplost oc hegoma *J2*. 17. Erlingr: h*ann F*. 18. myndi fara: ætlaþe *J2*. á Unarheim: *ul. J2;* vɴ *skr. F*. 19. snekkju: *ul. J2*. ok*(1)*: með *tf. J2*. enn: *ul. F*.

vista-byrðing. En er skipin váru búin, þá lǫgðusk á sunnanveðr hvǫss. Týsdag í gagndǫgum lét Erlingr blása liði sínu til skipa, en menn váru trauðir ór býnum ok þótti ilt at róa andróðann. Erlingr lagði norðr í Byskupshǫfn. Þá mælti Erlingr: »illa kurrið þér at róa andróðann; takið nú ok reisið viðurnar, dragið síðan seglin, ok látum ganga norðr skipin«. Þeir gerðu svá, sigldu norðr um daginn ok um nóttina. Óðinsdag at kveldi sigldu þeir inn um Agða- 12. maj
nes; varð þá fyrir þeim samflot mikit, byrðingar ok róðrar-ferjur ok skútur; þat var vǫku-lið; fóru inn
U 800 til býjar, sumir fyrir þeim, en sumir eptir; gáfu býjarmenn engi gaum at fyrir þá sǫk um langskipa-sigling.

K. 26. Frá Erlingi ok Þrœndum.

[Magn. Erl. (Fms.) k. 17; Fsk. k. 272.]

Erlingr skakki kom til býjarins þann tíma, er 1165
sunginn var óttu-sǫngr uppi at Kristskirkju. Þeir Erlingr hljópu í býinn, ok var þeim sagt, at Álfr

---

1. þá: *ul. F, J2.* 2. -dag: *med art. J2.* 3. liði sínu | til skipa: *omv. F;* liþino *skr. J2.* trauðir: tregir *F.* 4. andróðann: *uden art. J2;* andróðr *F.* 5. norðr: ut *J2.* Erlingr: hann *F.* kurrið: kurri *F, J2.* 6. -róðann: -róðr *F.* nú: þa *tf. F. J2.* viðurnar: viðuna *J2.* 7. dragið—seglin: *ul. J2.* látum: latið *F.* skipin: með landi *J2.* 9. -dag: *med art. J2.* at kveldi: *ul. J2.* 10. varð þá: siþan var þar *J2.* 10—11. byrðingar —skútur: af byrðingom *F.* 11. róðrar-: *sål. J2;* aðrar *K.* þat var: *omv. F.* 11—12. fóru—eptir: *ul. F.* 11. fóru: oc for *J2.* 12. sumir*(bis)*: sumt *J2.* gáfu: þvi *tf. F.* 12—13. býjar-menn: þeir *J2.* 13. fyrir—sigling: langskípom firi þa *F.* fyrir—sǫk: *ul. J2.* -sigling: siglingina *J2.* 14. *Overskr. fra 18; mgl. K; ingen kap. inddel. F, J2.* 15. skakki: *ul. F, J2.* til býjarins | þann tíma: *omv. F;* bǫar *skr. J2.* 16. uppi: *ul. F, J2.* at: *sål. alle, undt. K:* a. 16—17. Þeir —hljópu: þa liopu þeir Erlingr *J2.* ok—þeim: þeim var *J2.*

hroði, sonr Óttars birtings, lendr maðr, sat þá enn ok drakk með sína sveit. Erlingr veitti þeim atgongu; var Álfr drepinn ok flest oll sveit hans; fátt fell annarra manna, þvíat flestir hofðu gengit til kirkju. Þetta var um nóttina fyrir upstigningar-dag. Þegar um H 441 morgininn lét Erlingr blása ollu liðinu út á Eyrar til þings; en á þinginu bar Erlingr sakir á Þrœndi ok kendi þeim landráð við konunginn ok sik ok nefndi til Bárð standala ok Pál Andréásson ok Razabárð — hann hafði þá býjar byggð —, ok enn mjok marga aðra. Þeir svoruðu ok fœrðu sik undan sokum. Þá stóð upp kapalín Erlings ok helt upp bréfum morgum ok innsiglum ok spurði, ef þeir kendi innsigli sín þar, þau er þeir hefði sent um várit Dana-konungi; váru þá ok lesin upp bréfin. Þar váru ok þeir inir donsku menn með Erlingi, er með bréfum hofðu farit um vetrinn; hafði Erlingr fengit þá til þess; segja þeir þá fyrir allri alþýðu hvers þeira orð, er mælt hafði — »svá mæltir þú, Razabárðr, ok barðir á brjóstit: ór þessu brjósti kómu at uphafi oll þessi ráð«. Bárðr svaraði: »œrr var ek þá, herra minn, er ek mælta

1. sonr—birtings | lendr maðr: *omv. F.* 2. sína sveit: *omv. F, J2.* E. veitti: *omv. J2.* atgongu: oc *tf. J2.* 3. flest: nær *J2; ul. F.* 4. manna: i bonum *tf. J2.* flestir hofðu: flest hafþe *J2.* 5. nóttina: *med* a *J2.* 6. morgin-: *med* y *J2.* liðinu: *uden art. F, J2.* 7. en: Ok *F.* Þrœndi: hendr bondum *J2.* 8. kginn: *uden art. J2.* ok sik: *ul. F.* 9. Bárð st. . . Pál A.: *omv. F;* (Barð *J2*) Andres- *skr. F. J2.* 10. byggð: starf *F.* enn: *ul. J2.* mjok: *ul. F.* 11. svoruðu: svara *J2.* 13. innsigli sín | þar: *omv. J2;* þar *ul. F.* 14. hefði—várit: þottuz sendt hafa *J2.* hefði: hoíðo *F.* sent | um várit: *omv. F.* 15. ok*(1)*: *ul. F, J2.* upp: *ul. F.* 16. bréfum: brefin *F, J2.* 17. fengit: *efter* þess *J2;* fangit *efter* þá *F.* segja: sagðu *F, J2.* 18. allri: *ul. F, J2.* orð: þau *tf. F.* er—hafði: *ul. J2.* 19. Razab.: s. þeir *tf. F.* 21. er: ef *F.*

slikt«. Urðu þá engi fǫng ǫnnur en festa Erlingi sinn dóm á ǫllu því máli; tók hann þá þegar ógrynni fjár af mǫrgum mǫnnum, en lagði alla ógilda, þá er drepnir váru; fór síðan aptr suðr til Bjǫrgynjar.

K. 27. Ferð Valdamars konungs í Nóreg.

[Magn. Erl. (Fms.) k. 18; Fsk. k. 273.]

Valdamarr konungr hafði þat vár úti her mikinn 1165
H 442 í Danmǫrk ok helt liðinu norðr í Víkina. Þegar hann
kom í veldi Nóregs konungs, þá hǫfðu bœndr fyrir
U 801 samnað ok múg mannz. Konungr fór friðsamliga ok
spakliga; en hvar sem þeir fóru við meginland, þá skutu menn á þá, ok þótt i. eða ii. væri, ok þótti Dǫnum þat fullr illvili landz-manna. En er þeir
F 377 kómu til Túnsbergs, þá stefndi Valdamarr konungr þar þing á Haugum, en ekki sótti til ór heruðum. Þá talaði Valdamarr konungr ok mælti svá: »auðsætt er um landz-fólk þetta, at allir standa oss í móti: eigum vér nú ii. kosti fyrir hǫndum, þann annan, at fara herskildi yfir landit ok eira engu, hvárki fé né mǫnnum; hinn er annarr kostr, at fara suðr

1—2. Urðu—máli: v*ar*þ þa at festa i dóm erl*ings* oll þessi mal *F*. 1. Erl.: *ul. K*. 2. ǫllu: *ul. J2*. þá: *ul. F, J2*. þegar: þar *J2*. 4. fór: erl*ingr tf. F*. aptr: *ul. F*. suðr: *ul. J2*. 5. *Overskr. fra 18, F, der dog har* Fǫr; fra Dana konunge *J2*; Valdi- *skr. hdskrr. her og ellers, hvor det ikke er fork. (undt. E)*. 7. -mǫrk: -mor*k*o *F*. ok helt: hellt hann *J2*. liðinu: liði þvi *F. J2*. Þegar: En þeg*ar F*. 7—8. Þegar—þá: enn *J2 og omv.* bœndr hǫfðu. 8. veldi: r*iki F*. þá: *ul. F*. 10. fóru: ko*m*v *F*. við: *sål. 18, F, J2;* um *K (og E)*. 11. ok*(1)*—væri: *ul. F*. 12. D. þat: *omv. F*. illvili: illr vili *K(18)*. landz-manna: við sic *J2*. 12—13. þeir kómu: konungr kom *J2*. 13. þá: *ul. F*. V. kgr: hann *J2*. 14. þar: *ul. F, J2*. 15. Valdamarr: *ul. F*. 16—17. oss í móti: moti os *F*. 18. engu: *ul. J2*.

aptr við svá búit, ok er þat nærr mínu skapi, at fara heldr í austrveg til heiðinna landa, er gnóg eru fyrir, en drepa eigi hér kristit fólk, þótt þeir hefði œrna makligleika til þess. En allir aðrir váru fúsir til at herja, en þó réð konungr, at þeir fóru aptr suðr, ok var þó allvíða rænt um útcyjar, ok hvarvetna þegar konungr var eigi nær. Fóru þeir suðr til Danmerkr.

K. 28. Ferð Erlings til Jótlandz.

[Magn. Erl. (Fms.) k. 19; Fsk. k. 273.]

Erlingr skakki spurði, at Dana-herr var kominn 1165
í Víkina: þá bauð hann út almenningi um alt land H 443
at liði ok skipum, ok varð þat it mesta herhlaup, ok helt her þeim austr með landi. En er hann kom til Liðandisness, spurði hann, at Dana-herr var farinn suðr aptr til Danmerkr ok þeir hǫfðu víða rænt í Víkinni. Þá gaf Erlingr heimleyfi ǫllu leiðangrs-liði, en hann sjálfr ok nǫkkurir lendir menn sigldu með mjǫk mǫrg skip suðr eptir Dǫnum til Jótlandz. En er þeir kómu

1. aptr: *ul. J2.* at: *ok F.* 1—2. at—til: oc fara með herinn *J2.* 2. til: *ul. K(18).* er—fyrir: *ul. F;* er nog eru til *J2.* 3. en: *ok F.* eigi hér: *omv. J2 og tf.* niðr. þeir: *sål. F, J2, 18;* þat *K.* œrna: *ul. J2.* 4. makligleika | til þess: *omv. J2;* þess *ul. F.* allir: *ul. F.* fúsir: fusari *J2.* til: *ul. J2.* 5. herja: beriaz *F.* aptr suðr: *omv. F og tf.:* til danmerkr; við sva buit *tf. J2.* 6. þó: þa *J2; ul. F.* um—hvarvetna: *ul. F;* of *skr. J2.* þegar: þar sem *J2.* 7. Fóru—Danm.: *ul. F;* -markar *skr. J2 og tf.:* oc varð ecki til tiþinda. 8. *Overskr. fra 18; mgl. K;* Danir gerþo herhlavp i Vikina *F:* fra Erlinge skacka *J2.* 9. Dana-herr . . . kominn: *omv. F; for* herr *skr. K:* konungr. 10. þá | bauð hann: *omv. F.* út: leiþangri oc *tf. J2.* alt land: *omv. F.* 11. liði . . skipum: skipum . . monnum *J2.* 12. helt: hann *tf. F. J2.* 13—14. Dana-—Danmerkr: Danir hafþo suþr halldit *J2.* suðr aptr: *ul. F.* 16. menn: með honvm *tf. F.* 16—17. mjǫk—skip: morgum scipum *J2.*

þar, sem heitir Dýrsá, þá lágu þar fyrir Danir, komnir ór leiðangri, ok hǫfðu skip mǫrg. Erlingr lagði at þeim ok barðisk við þá. Danir flýðu brátt ok létu mart manna, en þeir Erlingr ræntu skipin ok svá kaupstaðinn ok fengu þar allmikit fé ok fóru síðan aptr til Nóregs. Var þá um hríð ófriðr milli Nóregs ok Danmerkr.

U 802

K. 29. Ferð Erlings til Danmerkr.

[Magn. Erl. (Fms.) k. 20; Fsk. k. 273.]

Kristín konungs-dóttir fór um haustit suðr til 1165
Danmerkr; fór hon á fund Valdamars konungs, frænda sins; þau váru systra-bǫrn; fagnaði konungr henni forkunnar vel ok fekk henni veizlur þar með sér, svá at hon fekk þar vel haldit sína menn. Var hon opt á tali við konunginn, ok var hann allblíðr til hennar.
H 444 En eptir um várit sendi Kristín menn til Erlings ok 1166
bað hann fara á fund Dana-konungs ok sættask við hann. Um sumarit eptir var Erlingr í Víkinni, hann bjó eitt langskip ok skipaði inu fríðasta liði sínu; síðan sigldi hann yfir til Jótlandz. Hann spurði, at Valdamarr konungr var í Randarósi; sigldi Erlingr þannug ok kom til býjarins þann tíma, er flest fólk

---

1. Danir: með morg skíp *tf. F og ul. det følg.:* ok—mǫrg. 2. skip mǫrg: *omv. J2.* 5. ok*(2): ul. F.* 6—7. Nóregs... Danm.: *omv. F.* 8. *Overskr. fra 18; mgl. K;* Gefit Erlinge Iarls nafn *J2;* Erl*ingr* skak*ki* co*m* i da*nmork F.* 9. suðr: *ul. F.* 10. -merkr: markar *J2.* fór hon: *ul? F.* 12. veizlur þar: *omv. J2.* 12—13. svá—menn: *ul. J2.* 13. fekk—haldit: matti vel þ*ar* við hallda *F.* sína menn: *omv. F.* opt: iafnan *F.* 14. á: at *J2.* kginn: *uden art. J2.* 16. Dana-: *ul. J2.* 17—19. var—yfir: siglde Erlingr einu scipe suðr *J2.* 18. bjó: þa *tf. F.* skipaði: með *tf. F.* 21. þannug: *med* i *F;* þangat *J2.* býjarins: bǫiar *J2 og tf.* i. flest fólk: konungrinn *J2.*

sat um mat. En er þeir hǫfðu tjaldat ok fest skip sitt, gekk Erlingr upp ok þeir xii. saman, ok allir brynjaðir, hǫfðu hǫttu yfir hjálmum, en sverð undir F 378 mǫtlum, gengu til konungs herbergis. Þá fóru þar sendingar inn ok váru opin dyrrin; gengu þeir Erlingr þegar innar fyrir hásætit; mælti Erlingr: »grið viljum vér hafa, konungr, bæði hér ok til heimfarar«. Konungr leit við honum ok mælti: »ertu þar, Erlingr?«. Hann svaraði: »Erlingr er hér, ok seg oss skjótt, hvárt vér skolum grið hafa«. Þar váru inni lxxx. konungsmanna, ok allir vápnlausir. Konungr mælti: »grið skoluð þér hafa, Erlingr, sem þú beiðisk; á engum manni níðumk ek, ef á minn fund kømr«. Þá kysti Erlingr á hǫnd konungi ok gekk út síðan til skips síns. Dvalðisk hann þar um hríð með konungi; tǫluðu þeir um sættar-gǫrð milli sín ok landanna, ok kom þat ásamt, at Erlingr settisk þar í gísling með Dana-konungi, en Ásbjǫrn snara, bróðir Absalóns erkibyskups, fór til Nóregs í gísling í móti.

---

1. um mat: yfir borðum *J2; vndir* mátborðom *F.* 1—2. En—sitt: *ul. J2.* fest—sitt: *ul. F.* 3. hǫttu: ex *F.* 4. mǫtlum: þ*eir tf. F.* gengu—herbergis: *ul. J2.* 4—5. Þá—dyrrin: opinn var hurð oc foru þa inn sendingar *J2.* 6. þegar: *ul. J2.* innar: inn *F, J2.* mælti E.: *omv. J2;* þa *mælti* erl*ingr F.* 7. -farar: -ferðar *F, J2.* 9. skjótt: annat *tf. J2 og ul.* vér—hafa. 10. kgs: *ul. F.* 12. skoluð: skulu *J2.* sem—beiðisk: *ul. F, J2.* 14. kgi: h*onvm F.* síðan: oc *tf. J2, F.* 15. hann: Erlingr *J2.* þar: *ul. F.* 16. sín ok: *ul. J2 og skr.* landa. 17. ásamt: með þ*eim tf. F.* 18. Absalóns: *med* f *F.* 19. í(2): a *J2.*

H 445 K. 30. Tal Valdamars konungs ok Erlings.

[Magn. Erl. (Fms.) k. 21; Fsk. k. 273, 274.]

Þat var eitt sinn, er þeir tǫluðu Valdamarr kon- 1166
ungr ok Erlingr: mælti Erlingr: »herra, þat þykki
mér líkast til sætta, at þér hafið alt þat af Nóregi,
U 803 sem yðr var heitit í einka-málum várum; en ef svá
er, hvern hǫfðingja vilið þér yfir setja þar, hvárt
nǫkkurn danskan?«. »Nei, segir hann, engir Dana-
hǫfðingjar munu fara vilja í Nóreg ok fásk þar við hart
fólk ok óhlýðit, en hafa hér áðr œrit gott«. Erlingr
mælti: »ek fór fyrir þá sǫk hingat, at ek vil fyrir
engan mun missa yðarrar vináttu; higat til Danmerkr
hafa fyrr farit menn af Nóregi, Hákon Ívarsson ok
Finnr Árnason, ok gerði Sveinn konungr, frændi
yðarr, hvárn tveggja þeira jarl sinn. Eigi em ek nú
minni valdz-maðr í Nóregi, en þeir váru þá, ok gaf
konungr þeim yfirsókn á Hallandi, því ríki, er hann
átti áðr. Nú þykki mér, herra, þér vel mega unna

---

1. *Overskr. fra 18. J2; mgl. K;* Sætt Valld' k*onvngs ok* erl*ings* sk*akka ok* erlingr sk*akki* g*er*þiz iarl valldemars kongs ***F; ingen kap. inddel. J2.*** 2. tǫluðu: *efter* Erlingr *F.* 3. Erlingr*(1)*: þa *tf. F. J2.* herra: *ul. F.* 4. líkast: likligaz *J2.* sætta: sættar mille landanna *J2.* hafið alt: fait *J2.* 4—5. Nóregi—várum: ver helum yðr af Noregi *J2.* 5—6. ef—er: *ul. J2.* 6. yfir—þar: þ*ar* f*iri* setía *F.* setja þar: þat setia *J2.* 6—7. hvárt—danskan: maɴ *tf. F;* eigi vilia Noregs menn danscann hafþingia *J2.* 7—9. Nei—gott: *ul. J2.* 7. hann: k*onvngr F.* 8. munu: *ul. F og omv.* vilja fara. í Nóreg: t*il* nor*egs F.* 9. œrit: m*ar*t *F.* gott: með yðr *tf. K.* 9—10. Erl. mælti: *F; ul. K. J2.* 10. ek—sǫk: f*iri* þ*vi* for ek *F.* vil: villda *F.* 10—11. fyrir—mun: eigi *F, J2.* 11. yðarrar vináttu: *omv. F.* 11—12. higat[3] | til D.[6] | hafa[2] | fyrr[1] | farit[1] | menn af N.[5]: *omv. J2 og skr.* hingat *(= F).* 14. yðarr: þinn *J2.* hvárn—sinn: þa baþa iarla *J2.* 15. valdz-: *ul. J2.* þá: *ul. F, J2.* 15—17. ok—áðr: oc eigi ræð ec minna *J2.* 16—17. því—áðr: *ul. F.* 17. herra, þér: *omv. J2.*

mér þess landz, ef ek gerumk yðarr maðr handgenginn, at ek halda af yðr þessu ríki; svá ok Magnús konungr, sonr minn, má ok eigi mér þess synja, en ek vil við yðr vera skeyttr ok skyldr til allrar þjónostu, þeirar, er því nafni byrjar«. Slíkt talaði Erlingr ok annat þessu líkt ok kom svá at lykðum, at Erlingr gerðisk handgenginn Valdamar konungi, en konungr leiddi Erling til sætis ok gaf honum jarldóm H 446 ok Víkina til léns ok yfirsóknar. Þá fór Erlingr heim til Nóregs ok var síðan jarl, meðan hann lifði, ok helzk í sætt við Dana-konung jafnan síðan. Erlingr átti iiii. frillu-sonu, einn hét Hreiðarr, annarr Ǫgmundr; þeir váru sér um móður: iii. Finnr. iiii. Sigurðr, þeira móðir var Ása in ljósa; þeir váru yngri. Kristín konungs-dóttir ok Erlingr áttu dóttur, er Ragnhildr hét; hon var gipt Jóni Þorbergssyni af Randabergi. Kristín fór af landi með þeim manni, er Grímr rusli var F 379 kallaðr; þau fóru út í Miklagarð ok váru þar um hríð ok áttu þau bǫrn nǫkkur.

K. 31. Uphaf Óláfs.

[Magn. Erl. (Fms.) k. 22; Fsk. k. 275].

Óláfr, sonr Guðbrandz Skafhǫggssonar ok sonr 1166

---

1. landz: lens *J2; rikis F.* yðarr maðr: yðr *J2.* handgenginn: *ul. F.* 2—5. at—byrjar: *ul. J2.* 2. ok: má *tf. F.* 3. má ok: *ul. F.* mér þess | synja: *omv. F.* 3—6. en—líkt: *ul. F.* 6. ok*(1)*: mart *tf. J2.* ok*(2)*—svá: En s*va* ko*m* *F.* at lykðum: *ul. J2.* 8. Erling: hann *F, J2.* honum: erl*ingi* *F.* 9. Þá: siþan *J2.* Erlingr: i*arl* *tf. F.* 11. Erlingr: iarl *tf. F, J2.* 12. átti: m*eð* friþlo*m* *sinvm* *tf. F og ul.* frillu-. 14. var: het *J2.* in: *ul. J2.* þeir—yngri: *ul. F.* 15. ok—áttu: átti *J2.* Erlingr: i*arl* *tf. F.* 17. landi: brot *tf. F.* 17—18. var kallaðr: het *F. J2.* 18. um: of *F.* 19. áttu þau: *omv. J2.* 20. *Overskr. fra K. 18;* Ol*afr* efldi flok *F;* Bardagi a ryðiokli *J2.* 21. ok: *mgl. K(18).*

Máríu Eysteinsdóttur konungs Magnússonar, var at fóstri með Sigurði agnhǫtt á Uplǫndum. En er Erlingr
H 447 var í Danmǫrk, þá hófu þeir fóstrar flokk Óláfr ok
U 804 Sigurðr, ok réðusk til margir Uplendingar. Var þar Óláfr til konungs tekinn. Þeir fóru með flokkinn um Uplǫnd, en stundum í Víkina. stundum austr á Markir: ekki váru þeir á skipum. En er Erlingr jarl spurði til floks þessa, þá fór hann liði sínu í Víkina ok var á skipum um sumarit ok um haustit í Ósló ok veitti þar um jólin. Hann lét halda njósnum upp á landit til floksins, ok fór sjálfr upp á land at leita þeira ok með honum Ormr konungs-bróðir; en er þeir kómu til vats þess, er heitir . . . . ., þá tóku þeir skip ǫll, þau er váru við vatnit.

K. 32. Frá Erlingi.

[Magn. Erl. (Fms.) k. 23; Fsk. k. 275, 276.]

Prestr sá, er sǫng á Ryðjǫkli, — þat er við vatnit —, 1166
bauð þeim jarli til veizlu ok at koma þar at kyndil-

1. Eysteins | dóttur: *omv. F, J2.* -sonar: hann *tf. J2* 2. Erlingr: *iarl tf. F.* 3. þá: *ul. F.* 3—4. Óláfr . . Sigurðr: *omv. J2.* 4. til | margir Upl.: *omv. F og tf.* með *þeim.* 5. Þeir fóru: *omv. J2.* um: of *F.* 6. en: oc *J2.* stundum*(2)*: eðr *J2.* austr | á M.: *omv. F;* um *skr. J2.* 7. er: þeir *tf. F og skr.* spvrðo. 8. þessa: þeira *F.* hann: með *tf. F. J2.* í Víkina: æstr til vikr *J2.* 9. um*(1)*: of *F.* Ósló: oslu *F;* æslo *J2.* 10. jólin: *uden art. K, F.* upp . . landit: uppi . . landi *J2.* 11. upp—land: *ul. J2;* landit *skr. F.* 13. þess —heitir . . . . .: nockvrs *F; åbent rum for navnet i K, J2; i J2 står i margen med en anden hånd:* Rönd. þá: *ul. F. J2 og skr. omv.* þeir tóku. 15. *Overskr. fra 18; mgl. K:* prestr sveik erling iarl *F; ingen kap. inddel. J2.* 16. sǫng: þar sem heitir *tf. F. J2.* 16—17. þat—vatnit | bauð—veizlu: *omv. F.* 16. vatnit: hann *tf. J2.* 17. ok—þar: *ul. J2;* at*(1)* *ul. F.*

messu. Jarl hét fǫrinni, þótti þat gott at hafa þar tíðir: røru þeir þannug yfir vatnit um kveldit fyrir messu-daginn. En prestr sá hafði annat ráð með hǫndum: hann sendi menn at bera njósn þeim Óláfi um farar Erlings; hann gaf þeim Erlingi sterkan drykk um kveldit ok lét allmjǫk drekka. En er jarl fór at sofa, þá váru rekkjur þeira búnar í veizlustofunni; en er þeir hǫfðu litla hríð sofit, vaknaði jarl ok spurði, ef þá myndi vera óttusǫngs-mál. Prestrinn segir, at lítit var af nótt, bað þá sofa í ró. Jarl svarar: »mart dreymir mik í nótt, ok illa sef ek«. Hann sofnaði síðan. Annat sinn vaknaði hann H 448
ok bað prest upp standa ok syngva tíðir. Prestr bað jarl sofa, segir, at þá var mið nótt. Lagðisk jarl niðr ok svaf litla hríð ok hljóp upp ok bað menn sína klæðask. Þeir gerðu svá ok tóku vápn sín, gengu til kirkju ok lǫgðu úti vápnin, meðan prestr sǫng óttu-sǫnginn.

K. 33. Bardagi á Ryðjǫkli.

[Magn. Erl. (Fms.) k. 24; Fsk. k. 276.]

Óláfi kom njósn um kveldit, en þeir gengu um 1166
nóttina vi. rastir gǫtu, ok þótti mǫnnum þat furðumikit farit. Þeir kómu á Ryðjǫkul um óttu-sǫng:

1. Jarl: *med art. J2.* fǫrinni: ferðinni *F. J2.* þat: þar *J2 og ul. det følg.; ul. F.* 2. þannug: *med* i *F;* þangat *J2.* yfir: *vm F.* um: of *F.* 4. messu-: kyndilmesso *F.* 3—4. með hǫndum: i hendi *J2.* 5. Erlings: iarls *J2; iarls tf. F.* hann: prestr *F.* 6. ok—drekka: *ul. J2.* 7. þá: *ul. F.* veizlu-: dryckío *F.* 8. en: Ok *F.* 9. myndi vera: veri *J2.* 10. nótt: *ok tf. F.* ró: náðom *F.* 13. prest: *med art. J2.* syngva: *sål. F;* syngia *K. J2.* Prestr: *med art. J2 = l. 17.* 15. ok(2): *ul. F, J2.* 16. ok: *ul. F.* sín: ok *tf. F.* 18. óttu-sǫnginn: *ul. J2.* 19. *Overskr. fra 18; mgl. K. F; ingen kap. inddel. J2.* 20. en: *ok F og omv.* gengu þeir. 21. gǫtu: *ul. F. J2.* 21—22. ok—farit: *ul. F.* 22. um: þa er prestr sang *J2.*

U 805 niðamyrkr var sem mest. Þeir Óláfr gengu at stofunni ok œpðu þá heróp, drápu þar inni nǫkkura menn, er eigi hǫfðu gengit til óttu-sǫngs. En er þeir Erlingr F 380 heyrðu ópit, hljópu þeir til vápna sinna ok stefndu síðan ofan til skipanna. Þeir Óláfr mœttu þeim við garð nǫkkurn, varð þar bardagi; óku þeir Erlingr 1 novbr. undan ofan með garðinum, ok hlífði garðrinn þeim; þeir hǫfðu lið miklu minna, ok fell mart af þeim ok mart varð sárt. Þat hjálp þeim mest, er þeir Óláfr kendu þá eigi; svá var myrkt; en Erlings menn leit- H 449 uðu einart til skipanna. Þar fell Ari Þorgeirsson, faðir Guðmundar byskups, ok mart annarra hirðmanna Erlings. Erlingr varð sárr á vinstri síðu, ok segja sumir menn, at hann sjálfr drœgi sverðit á sik, þá er hann brá; Ormr var ok mjǫk sárr. Nauðuliga kómusk þeir á skipin ok létu þegar frá landi. Þat var kallat, at þeir Óláfr hefði ina mestu óhamingju borit til fundarins, svá sem þeir Erlingr váru fram seldir, ef þeir Óláfr hefði meirum ráðum fram farit. Síðan kǫlluðu menn hann Óláf ógæfu, en sumir kǫlluðu þá

2. þá: *ul. F.* -óp: *med art. J2.* menn: i*arls* m*enn* þa *F.* 3. Erlingr: iarl *tf. J2; ul. F.* 4. ópit: erl*ingr* i*arl ok* h*ans* m*enn tf. F.* hljópu—sinna: t*okv* þeir vapn s*in F.* 5. síðan: *ul. F, J2.* 6. Erlingr: i*arl tf. F.* 7. undan: *ul. F.* 8. þeir: i*arl tf. F.* ok*(1): ul. F, J2.* 8—9. ok mart: eɴ fiolþi *F.* 9. hjálp: hialpti *J2.* þeim: Erlingi iarli *tf. J2.* er: at *J2.* þeir Óláfr: Olafs menn *F, J2.* 10. svá—myrkt: f*iri* myrk*ri F.* Erlings: i*arls F.* 13. Erlings: i*arls F;* iarls *tf. J2.* Erlingr: i*arl tf. F.* vinstri síðu: siþvɴí *F.* 14. sjálfr drœgi: *omv. F.* 15. Ormr: konungs broðir *tf. J2.* var: varþ *J2.* 17. hefði . . . borit: bæri *F.* óhamingju: ogæfu *J2.* 18. sem: *mgl. K (ikke 18).* þeir: *ul. J2.* Erlingr: i*arl F.* váru—seldir: þotti þo framselldr vera *J2.* 19. hefði: hefþu *J2 og tf.:* með. meirum: *ul. F, J2.*

Hettusveina. Fóru þeir með flokk þann enn sem áðr uppi um land, en Erlingr jarl fór út í Víkina til skipa sinna ok var eptir um sumarit í Víkinni, en þeir 1167
Óláfr á Uplǫndum en stundum austr á Mǫrkum: 1167-8
hǫfðu þeir flokk þann svá annan vetr.

K. 34. Bardagi á Stǫngum.

[Magn. Erl. (Fms.) k. 25; Fsk. k. 276.]

Eptir um várit fóru þeir Óláfr út í Víkina ok 1168
tóku þar konungs-skyldir, dvǫlðusk þar langa hríð um sumarit. Erlingr jarl spurði þat ok helt liði sínu austr til móts við þá, ok varð fundr þeira austan fjarðar, þar sem heitir á Stǫngum. Varð þar orrosta mikil, ok hafði Erlingr sigr. Þar fell Sigurðr agnhǫttr ok mart af Óláfs mǫnnum, en Óláfr kom á flótta; fór hann síðan suðr til Danmerkr ok var inn næsta H 450
vetr eptir á Jótlandi í Álaborg. En eptir um várit 1169
fekk Óláfr sótt, þá er hann leiddi til bana, ok er U 806
hann þar jarðaðr at Máríukirkju, ok kalla Danir hann helgan.

1—2. með—land: enn með flock sinn um upplænd *J2.* sem—land: of ýpp lond *F.* 2. út—Víkina: *ul. J2.* 3. eptir: *ul. J2.* um: of *F.* 3—5. en—vetr: *ul. F, J2.* 5. hǫfðu: hófo*(!) K(18).* 6. *Overskr. fra 18; mgl. K; ingen kap. inddel. F, J2.* 7. Eptir—várit: Annat var eptir *J2.* fóru þeir: for *F.* þeir Ólafr: hettusveinar *J2.* 8. tóku: tok *F.* um: of *F.* 9. spurði—ok: *ul. J2.* liði—austr: *ul. J2;* svðr *skr. F.* 10. þá: þegar hann spurði til þeira i vikinne *tf. J2.* 11. Stǫngum: *ok tf. F.* 12. Erlingr: *iarl F;* iarl *tf. J2.* 13. mart: anat *tf. F.* 15. eptir*(1)*: *ul. F.* eptir*(2)*: *ul. F.* 16. ok: *ul. F.* 17. at Máríukirkju: *ul. F. J2.*

K. 35. Dráp Haraldz.

[Magn. Erl. (Fms.) k. 26; Fsk. k. 277ᵃ (s. 184).]

Níkolás kúfungr, sonr Páls Skoptasonar, var lendr maðr Magnús konungs; hann tók hǫndum Harald. er sagt var at væri sonr Sigurðar konungs Haraldzsonar ok Kristínar konungs-dóttur, bróðir Magnús konungs sammœðri. Níkolás flutti Harald til Bjǫrgynjar ok fekk í hendr Erlingi jarli. Þat var háttr Erlings, ef óvinir hans kómu fyrir hann, at hann mælti ekki eða fátt við þá, ok stilliliga þat er var, ef hann var ráðinn at drepa, en hina hrakði hann sem mest í orðum, er hann vildi, at lífit hefði. Erlingr mælti fátt við Harald, ok var mǫnnum grunr á, hvat hann myndi fyrir ætla. Þá báðu menn Magnús konung, at hann skyldi friða fyrir Haraldi við jarl. Konungr gerði svá. Jarl svarar: »slíkt ráða þér vinir þínir; en þú munt lítla hríð ráða ríkinu í frelsi, ef þú skalt heilhuga-ráðum einum fram fara«. Síðan lét Erlingr Harald flytja yfir í Norðnes, ok var hann þar hǫggvinn. 1172(?)

H 451 K. 36. Uphaf Eysteins konungs Eysteinssonar.

[Magn. Erl. (Fms.) k. 27, 28; Fsk. k. 278ᵃ (s. 184—5).]

F 381 Eysteinn er nefndr sá maðr, er kallaðisk sonr

1. *Overskr. fra 18; mgl. K, F;* ˋ Drepinn Haʀalldr *J2*. 2. sonr: s. *alle*. 4. sagt: sagðr *F og ul.* at væri. sonr: son *J2;* s. *K. F.* 5. kgs-: *mgl. F.* 7. fekk: hann *tf. J2. F. der ul.* í hendr. 9—10. ráðinn: til *tf. F. J2.* 10. at: lata *tf. J2.* drepa: þa *tf. F(18).* 11. hefði: þægi *J2.* 12. hann: i*arl F.* 14. skyldi friða: myndi biþia *J2.* við. erl*ing tf. F.* 15. þér | vinir þínir: *omv. J2.* 17. Erlingr: i*arl F;* iarl *tf. J2.* 18. H. flytja: *omv. J2.* 19—20. *Overskr. fra K. 18 (der dog har* sonar E. kgs*); mgl. F;* fra Eysteine Meylu *J2.* 21. er—sá: h*et F.* er kallaðisk: *ok* sagðiz *F.*

Eysteins konungs Haraldzsonar; hann var þá ungr
maðr, eigi með ǫllu fullroskinn, er frá því er sagt,
at hann kom fram á einu sumri austr í Svía-veldi ok 1174
fór á fund Birgis brosu; hann átti þá Brigiðam, dóttur
Haraldz gilla, fǫður-systur Eysteins; bar Eysteinn upp
fyrir þau sín ørendi ok bað þau sér fulltings. Jarl
ok bæði þau tóku vel hans máli ok hétu honum sínu
trausti; dvalði hann þar um hríð. Birgir jarl fekk
Eysteini nǫkkurn liðkost ok góða penninga til skot-
silfrs sér ok leysti hann vel af hendi; hétu þau bæði
honum sinni vináttu. Eysteinn fór þá norðr í Nóreg
ok kom ofan í Víkina; dreif þá þegar lið til hans ok
efldisk flokr sá; tóku þeir Eystein til konungs, ok fóru
þeir með flokk þann í Víkinni um vetrinn. En fyrir 1174-5 U 807
því at þeim varð féfátt, þá ræntu þeir víða, en lendir
menn ok bœndr gerðu lið at þeim; en er þeir váru
ofrliði bornir, þá flýðu þeir brot á skóga ok lágu
lǫngum á eyðimǫrkum; gengu þá klæði af þeim, svá
at þeir spentu næfrum um fótleggi sér; þá kǫlluðu
bœndr þá Birkibeina. Þeir hljópu opt í byggðina

1. þá: *ul. F.* 2. maðr: *ul. F.* full-: *ul. J2.* er*(1)*—því: þ*at F.* er*(1)*: enn *J2.* 3. á—austr: eitt svmar *F.* -veldi: -r*iki F.* 4. Birgis: iarls *tf. J2.* Brígiðam: Brigiðu *J2.* 5. upp: *ul. F.* 6. sín ørendi: *omv. F;* s. *skr. K. F.* þau*(2)*: *ul. J2.* Jarl: iarlinn *J2 som obj. til* bað. 6—7. Jarl—máli: þa B. i. t*okv* bæði vel a þ*vi F.* 7. tóku—máli: vel toku þa honum *J2.* honum: *ul. J2.* 8. dvalði: dvalðiz *F, J2.* Birgir: þa *J2 og sá* fengu. 9. nǫkkurn— -kost: lið nock*vt F.* liþs *skr. J2.* 9—10. til—sér: *ul. F.* 10. leysti: leystu þa *J2.* 10—11. hétu—vináttu: *ul. F.* 10. bæði: *ul. J2.* 11. þá norðr: *ul. F.* 12. kom: komu *J2.* þá: þar *J2.* 13. efldisk—sá: *ul. J2.* fóru: voru *F, J2.* 14. fyrir: m*eð F.* 15. varð: var *J2.* þá: *ul. F.* lendir: *sål. F, J2;* landz *K (18).* 16. en: ok *F;* þa *tf. J2.* 17. ofr-: of *F.* þa: *ul. F, J2.* brot: bra*t J2; ul. F.* 18. lǫngum: lengi *J2.* þeim: s*er F.* 19. um: of *F.*

ok kómu fram hér ok hvar ok réðu þegar til áhlaupa, er eigi var fjǫlment fyrir. Þeir áttu nǫkkurar
H 452 orrostur, svá at fylkt var til, ok hǫfðu þeir sigr í ǫllum. Á Krókaskógi lagði þeim nær ófǫr: kom at þeim bónda-samnaðr, fjǫlði liðs. Birkibeinar feldu brota fyrir þá ok hljópu síðan á mǫrkina. Birkibeinar váru ii. vetr í Víkinni, svá at þeir kómu ekki norðr 1174-76
í land.

K. 37. Frá Magnúsi konungi ok Erlingi jarli.

[Magn. Erl. (Fms.) k. 28; Fsk. k. 266; 277ᵇ (s. 185).]

Magnús konungr hafði þá verit xiii. vetr konungr, 1174
er Birkibeinar hófusk. It iii. sumar réðu þeir sér til 1176
skipa, fóru þá fyrir land fram, fengu sér fjár ok lið. Þeir váru fyrst í Víkinni, en er á leið sumarit, stefndu þeir norðr í land, fóru svá skyndiliga, at ekki kom njósn fyrir þá, fyrr en þeir kómu til Þrándheims. Birkibeinar hǫfðu mest í flokki sínum Markamenn, Elfargríma, ok mjǫk mart hǫfðu þeir af Þelamǫrk, ok vel váru þeir þá vápnaðir. Eysteinn, konungr þeira, var fríðr ok fagrleitr, lítilleitr, ekki mikill maðr;

1. ok kómu: þa komu þeir *J2*. 3. orrostur: við bǫndr oc hafðo ymsir betr. iíí. oRostor attu byrkibeinar *tf. J2*. 3—4. þeir—ǫllum: ymsir betr *J2*. 4. ófǫr: ofarum *F*, *J2*. kom: þa *tf. J2*. 5. bónda-: *med* æ *F*, *J2*. -samnaðr: oc *tf. J2*. fjǫlði liðs: mikill *F*. 6. hljópu: helldu *J2*. Birkibeinar: þeir *F*. 9. *Overskr. fra 18; mgl. K; ingen kap. inddel. F*, *J2*. 10. M. . . . þá: *omv. F og stiller* kgr *efter* verit. kgr*(1): ul. J2*. kgr*(2): ul. F*. 11. þeir: B. *F*. 12. fram: ok *tf. F*, *J2*. fengu: ofluðo *F*. ok lið: *ul. J2*; liðz *skr. F*. 14. land: *ok tf. F*. ekki: engi *F*, *J2*. kom: for *F*. 15. þá: *þeim F*. fyrr en: aðr *J2*. kómu: norðr *tf. J2*. 16. -menn: oc *tf. J2*. 18. ok . . . þá: *ul. J2*. 19. var: *mgl. F*; maðr *tf. J2*. fríðr: i asiono *tf. F*. ok | fagrleitr: *omv. F*, *J2*. maðr: vexti *F*.

hann var kallaðr af mǫrgum mǫnnum Eysteinn meyla.
Magnús konungr ok Erlingr jarl sátu í Bjǫrgyn, þá
er Birkibeinar sigldu norðr um, ok urðu ekki við þá
varir. Erlingr var maðr ríkr, spakr at viti, hermaðr
inn mesti, ef ófriðr var, landráða-maðr góðr ok stjórn-
samr, kallaðr heldr grimmr ok harðráðr: en hitt var
þó mest, at hann lét óvini sína fá eina landz-vistina H 453
fá, þótt beiddisk, ok urðu fyrir þá sǫk margir til at
hlaupa í flokkana, þegar er hófusk í móti honum.
Erlingr var hár maðr ok harðvaxinn, nǫkkut barr-
axlaðr, langleitr, skarpleitr, ljóslitaðr, ok gerðisk hárr
mjǫk, bar halt hǫfuðit nǫkkut, hugaðlátr ok veglátr, U 808
hafði forneskju klæða-búnað, langa uphluti ok langar
ermar á kyrtlum ok á skyrtum, valskikkjur, upháfa
skúa. Slíkan búnað lét hann konung hafa, meðan
hann var ungr, en þá er hann réð sjálfr, bjó hann F 382
sik mjǫk í skart. Magnús konungr var léttlátr ok
leikinn, gleðimaðr mikill ok kvinna-maðr mikill.

K. 38. Frá Níkolási.

[Magn. Erl. (Fms.) k. 29; Fsk. k. 277b (s. 185).]

Níkolás, sonr Sigurðar Hranasonar, hann var 1176
sonr Skjaldvarar, dóttur Brynjólfs úlfalda, systur Hall-

3—4. við þá | varir: *omv.* *J2.* 4. Erlingr: iarl *tf.* *F*, *J2.* maðr: *ul.* *F.* ríkr: *ok tf.* *F.* 5. inn mesti: micill *J2.* ef—var: *ul.* *J2.* 6. -samr: oc *tf.* *J2.* kallaðr heldr: kalldraðr *ok F og ul.* ok harðráðr. 7—8. fá—fá: ecki fa vist inan landz *F.* 8. þótt: griða *tf.* *F*, *J2.* fyrir—sǫk: þvi *F.* at: a *sammen med* hlaupa *J2.* 9. þegar—í: *ul.* *F.* er . . . í: *ul.* *J2.* 10. Erlingr: hann *F.* 12. hǫfuðit: *uden art.* *F.* 13. forneskju: a forneskio *efter* -búnað *F.* langar: lang- *J2.* 14. ok—skyrtum: *ul.* *F.* 16. þá: *ul.* *F.* réð: ser *tf.* *F.* 17. sik: *mgl.* *J2.* 18. kvinna-: *med* e *F*, *J2.* mikill(2): *ul.* *F.* 19. *Overskr. fra 18; mgl. K. F;* fall Nikulas *J2.* 21. systur: hon var systir *J2.*

dórs Brynjólfssonar, en sammœðra við Magnús kon-
H 454 ung berfœtt. Níkolás var inn mesti hǫfðingi: hann átti bú á Hálogalandi í Ǫngli, þar sem heitir á Steig. Níkolás átti garð í Niðarósi ofan frá Jóanskirkju, þar sem átti Þorgeirr kapalín. Níkolás var opt í kaupangi, ok hafði hann ráð ǫll fyrir býjar-mǫnnum. Skjaldvǫru, dóttur Níkolás, átti Eiríkr Árnason; hann var ok lendr maðr.

K. 39. Frá Eiríki ok Níkolási.

[Magn. Erl. (Fms.) k. 30; Fsk. k. 277^b (s. 185—6).]

Þat var Máríumessu ina síðarri, er menn gengu 1176
frá óttu-sǫng í býnum, at Eiríkr gekk til Níkolás ok 8. sept.
mælti: »mágr, þat segja fiskimenn nǫkkurir, er útan eru komnir, at langskip siglði útan eptir firðinum, ok geta menn, at Birkibeinar myni vera, ok er sá til, mágr, at láta blása býjar-liði ǫllu með vápnum út á Eyrar«. Níkolás svarar: »ekki fer ek, mágr, at fiskimanna kvittum; mun ek gera njósn út á fjǫrðinn, en hǫfum þing í dag«; gekk Eiríkr heim, en er hringði til hámessu, gekk Níkolás til kirkju. Eiríkr kom þá til hans ok mælti: »þat hygg ek, mágr, at sǫnn sé njósnin; eru nú þeir menn hér, er sét kveðask hafa

3. í: a *F.* 4. átti: oc *tf. J2.* Jóans: Iohans- *J2;* ions *K. F.* 4—5. þar—kapalín: *ul. F.* 5. sem: skæmmu *tf. J2.* kapalín: kapalen *J2.* Níkolás: h*ann* *F.* opt: *ul. F.* 6. hann: *ul. F.* 7. Skjald-: skiolld- *F.* 9. *Overskr. fra 18; mgl. K, F; ingen kap. inddel. J2.* 10. -messu: dag *tf. J2 og så* enn. 11. í býnum: *ul. J2.* 11—12. ok mælti: *ul. F.* 12. mágr: s. h*ann* *tf. F.* þat: *sål. F, J2; ul. K(18).* segja: sogðo *F.* 13. siglði: sigli *F, J2.* 14. Birkib. . . . vera: *omv. J2.* 15—16. með vápnum | út á E.: *omv. J2.* 16. mágr: *ul. F.* 20—21. sǫnn—njósnin: raðín se ofriþrín *F.* 21. nú | þeir menn: *omv. J2, F.* kveðask: *ul. F, J2.*

seglin; þykki mér nú þat ráð, at vit riðim ór býnum
ok samnim oss liði«. Nikolás svarar: »kvaksamr
ertu svá, mágr, hlýðum fyrst messu; gerum þá ráð H 455
vár síðan«; gekk Nikolás til kirkju. En er messa var
sungin, gekk Eiríkr til Nikolás ok mælti: »mágr, nú eru U 809
hestar mínir búnir; vil ek brot ríða«. Nikolás svarar: »far vel þú þá; vér munum hafa þing á Eyrum
ok kanna, hvat liðs er í býnum«. Reið þá Eiríkr í
brot, en Nikolás gekk í garð sinn ok síðan til borða.

K. 40. Fall Nikolás.

[Magn. Erl. (Fms.) k. 30 fin., 31; Fsk. k. 277[b] (s. 185—6).]

En í þann tíma er vist var sett, kom maðr inn 1176
ok segir Nikolási, at þá røru Birkibeinar í ána. Þá
kallaði Nikolás, at hans menn skyldu vápnask, en er
þeir váru vápnaðir, bað Nikolás þá ganga inn í loptit,
ok var þat it ósnjallasta ráð, fyrir því ef þeir hefði
varit garðinn, þá hefði býjar-fólkit komit til at
hjálpa þeim, þvíat Birkibeinar fyldu allan garðinn

1. seglin: sigling þeira *J2.* nú: *ul. F. J2.* þat: *ul. F.* 2. samnim oss: sæmnum ockr *J2.* svarar: mælti *J2.* 3. ertu: nu *tf.* *J2.* messu: en *tf. F.* 4. vár: vart *F. J2.* gekk—kirkju: *ul. F.* gekk: þa *tf. J2.* til: i *J2.* 4—5. messa . . . sungin: lokit . . . messu *J2 og tf.* þa. 6 ek: i *tf. F;* a *tf. J2.* 7. far—þú: farðu vel *J2.* þá: *ul. F;* magr *tf. J2.* munum: i dag *tf. J2.* þing: i dag *tf. F.* 8. kanna: vita *J2.* liðs—býnum: ver hæfum liþs *J2.* liðs er: *ver* hofo*m* liðz *F.* i(2): a *J2.* 10. *Overskr. fra 18; mgl. K. F; ingen kap. inddel. J2.* 11. í: *ul. J2.* sett: up tekinn *J2.* inn: i gardin *tf. F.* 12. Níkolási: *ul. J2.* 12—13. Þá—vápnask: Niculas bað þa taka vapninn *J2.* 13—14. en—vápnaðir: Siþ*an* *F.* 14. inn: ýt i garðin. *ok sva* ýp*p* *F;* upp *J2.* 15—17. ok—þvíat: *ul. F.* 15. hefði: mundi *J2.* 16. -fólkit: hafa *tf. J2.* 17. þvíat: enn *J2.* garðinn: með sinum monnum *tf. J2.*

ok gengu síðan at loptinu umhverfis. Þeir kǫlluðusk á: buðu Birkibeinar Níkolási grið, en hann neitti. Síðan bǫrðusk þeir; hǫfðu þeir Níkolás til varnar boga-skot ok handskot ok ofngrjót, en Birkibeinar hjoggu húsin
F 383 ok skutu sem tíðast. Níkolás hafði rauðan skjǫld, ok gyldir naglar í, ok stirndr, Viljálmsgǫrð. Birkibeinar skutu svá. at uppi stóð á reyrbǫndunum. Níkolás
H 456 mælti: »lýgr skjǫldrinn nú at mér«. Þar fell Níkolás ok mikill hluti sveitar hans, ok var hann it mesta harmaðr. Birkibeinar gáfu grið ǫllum býjar-mǫnnum.

K. 41. Eysteinn var til konungs tekinn.

[Magn. Erl. (Fms.) k. 32: Fsk. k. 277c (s. 186), 278b.]

Eysteinn var þar síðan til konungs tekinn, ok 1176
gekk alt fólk undir hann: hann dvalðisk um hríð í býnum, fór síðan inn í Þrándheim; þar kom mart lið til hans; þar kom til hans Þorfinnr svarti af Snǫs ok hafði sveit manna. Ǫndverðan vetr fóru þeir út til býjar; þá kómu til þeira synir Guðrúnar af Saltnesi.

1—2. ok—Níkolási: *ok* koll*uðu* a nich*olas ok* bvðo h*onvm* *F*. 1. síðan—umhverfis: umhverfum loptit *J2*. 2. N. grið: *omv. J2*. neitti: neitaðe *J2; þvi tf. F*. 3. bǫrðusk þeir: sottu þeir at loptino *J2; ok tf. F*. hǫfðu | þeir N: *omv. J2*. 4. hjoggu húsin: brutu upp loptit *J2*. 5—6. ok—í: *sål. F, (der dog ul.* í*), J2; mgl. K(18)*. 6. stirndr: stirnd *F*. styrndir *J2*. -gǫrð: a *tf. J2*. 7—8. N. mælti: þa mælti Niculas *J2*. 9. mikill—sveitar: flest oll sveit *F*; lutr *skr. J2*. hann: Nic. *J2*. 10. harmaðr: en *tf. F*. 11. *Overskr. fra 18; mgl. K. F; ingen kap. inddel. J2*. 12. E.[3] | var[1] | þar[4] | síðan[2]: *omv. J2*. 13. hann dvalðisk: *omv. F. J2*. 14. fór síðan: *omv. F og tf.* h*ann*. inn: *sål. F, J2; ul. K*. þar kom: *omv. J2*. 15. kom: þa *tf. J2*. hans: þeira *J2*. Snǫs: sneis *F*. 15—16. ok hafði: með *F*.

Jón ketlingr, Sigurðr ok Viljálmr. Þeir fóru upp ór Niðarósi til Orkadals; þá varu skoruð þar nær xx. hundruð manna; fóru svá til Upplanda ok þá út um Þótn ok Haðaland, þá á Hringaríki.

K. 42. Fall Eysteins konungs. U 810 H 457

[Magn. Erl. (Fms.) k. 33; Fsk. k. 278ᵇ (s. 186), 279.]

Magnús konungr fór í Vík austr um haustit með sumu liðinu ok Ormr konungs-bróðir. Erlingr jarl var eptir í Bjǫrgyn ok hafði þar mikit lið ok skyldi gegna Birkibeinum, ef þeir fœri it ýtra. Magnús konungr settisk í Túnsbergi ok þeir Ormr báðir; veitti konungr þar um jólin. Magnús konungr spurði til Birkibeina uppi á Ré. Síðan fór konungr ór býnum með liði sínu ok þeir Ormr ok kómu á Ré. Snjár var mikill ok veðr furðu-kalt. En er þeir kómu á bœinn, þá gengu þeir ór túninu á veginn, ok fyrir 1177 januar útan við garðinn fylkðu þeir ok tráðu sér gadd; þeir hǫfðu eigi ǫll xv. hundruð manna. Birkibeinar váru á ǫðrum bœnum, en sumt lið þeira hér ok hvar í húsum. En er þeir urðu varir við her Magnús konungs, heimtusk þeir saman ok skutu á fylking. En er þeir sá lið Magnús konungs, þá þótti þeim, sem

1. ketlingr: *sål. J2;* kerling *K, F.* ok: *ul. J2.* Viljálmr: *med* h *J2, F.* Þeir fóru: þa *forv* þeir *F.* 2. þá váru: *omv. F.* váru skoruð: var skorat *J2.* þar: *ul. F.* nær: *ul. F. J2.* 3. þá: *sva F.* 4. þá á: *ok F.* 5. *Overskr. fra 18, J2, der dog ul.* kgs; *mgl. K. F.* 6. í V. austr: *ul. J2; efter* haustit *F.* 7. -bróðir: enn *tf. F, J2.* 9. ýtra: svðr *tf. F.* 10. settisk í T.: for til Tunsbergs oc settiz þar *J2.* ok—báðir: *ul. F.* 11. M. kgr: h*ann F.* 13. með—sínu | ok—O.: *omv. J2 og ul.* þeir; ok—O. *ul. F.* Snjár: *med* o *J2.* 14. furðu-: all- *F.* 15. á: oc a *J2.* 15—16. ok—garðinn: *ul. J2.* 16. þeir: þar *J2.* 18. en—þeira: oc *J2.* 19. En—kgs: *ul. J2.* 20. heimtusk: heimtaz *F.* saman: þegar þeir urðu varir við M. kg. *tf. J2.* 20—21. ok—þá: *ul. J2.*

var, at þeira lið var meira, réðu þegar til bardaga. En er þeir sóttu fram veginn, þá máttu fáir senn fram fara, en þeir, er hljópu af veginum, fengu snjá svá mikinn, at þeir fengu varla fram komizk, ok brásk þá fylking þeira, en þeir fellu, er fyrstir gengu fram brautina; var þá niðr hǫggvit merkit, en þeir, er þar váru næst, opuðu, en sumir slógusk á flótta. Magnús
H 458 konungs menn fylgðu þeim ok drápu hvern at ǫðrum, er þeir náðu. Birkibeinar kómu þá ekki fylking á ok urðu berir fyrir vápnum, ok fell þá mart ok mart flýði. Var þá sem opt kann verða, þótt menn sé frœknir ok vápndjarfir, ef slǫg stór fá ok komi á flótta, at flestir verða illir aptrhvarfs. Tók þá at flýja meginlið Birkibeina, en fjǫlði fell, þvíat Magnús konungs menn drápu alt þat, er þeir máttu, ok váru engum manni grið gefin, þeim er þeir náðu, en flóttinn dreifðisk víðs vegar. Eysteinn konungr kom á flótta; hann hljóp í hús nǫkkut ok bað sér griða ok
F 384 þess, at bóndi skyldi fela hann: en bóndi drap hann, fór síðan á fund Magnús konungs ok fann hann á Hrafnsnesi; var konungr inni í stofu ok bakaði sik
U 811 við eld, ok var þar mart manna. Síðan fóru menn

1. at . . . var: *ul. F.* meira: *ok tf. F.* réðu: þo *tf. F.* þegar | til bardaga: *omv. F.* 2. þá: *ul. J2.* senn: iafn *J2.* 3—4. en—ok: *ul. J2.* 3. er: ýt *tf. F.* fengu: gato *F.* 4. brásk: *sål. K* (brazc); b*ra*st *F;* brazt *J2.* 5. þá· bratt *J2.* fram: *ul. F.* 7. opuðu: hop- *skr. F, J2.* 8. at ǫðrum: *ul. J2.* 9. náðu: mattu *J2.* fylking: *med art.* (-unne) *J2.* 10—11. ok*(1)*—flýði: *ul. F.* urðu: þeir *tf. J2.* ok: *ul. J2.* 11. ok—flýði: af þeim *J2.* 12. ok vápndjarfir: *ul. J2.* slǫg stór | fá: *omv. F.* stór fá: *omv. J2.* 13—16. Tók—en: *ul. F.* 14. -lið: *med art. J2.* 14—15. en—máttu: *ul. J2.* 15. ok váru: var oc *J2.* 17. víðs: við *F.* vegar: eɴ engi naði g*r*iðo*m* *tf. F.* 17—18. kom—hljóp: flyði *J2.* 18—19. sér—þess: *ul. F.* 19. bóndi *(bis)*: *med art. J2.* 21. Hrafns-: Ram- *J2.* 22. menn: til *tf. F.*

ok fluttu þannug líkit, báru inn í stofuna; bað konungr menn þá til ganga ok kenna líkit. Maðr einn sat í krókpallinum, ok var þat Birkibeinn, ok hafði engi maðr gaum gefit at honum; en er hann sá lík hofðingja síns ok kendi, þá stóð hann upp skjótt ok hart; hann hafði øxi í hendi, hljóp hann skjótt innar á gólfit ok hjó til Magnús konungs, kom á hálsinn við herðarnar. Maðr nokkurr sá, er øxin reið, ok skaut honum frá; við þat snørisk øxin ofan í herðarnar, ok varð þat mikit sár. Síðan reiddi hann upp øxina annat sinni ok hjó til Orms konungs-bróður; hann lá í pallinum; hoggit stefndi á báða fótleggina; en er Ormr sá, at maðr vildi drepa hann, brásk hann H 459 við skjótt, kastaði fótum fram yfir hofuð sér, ok kom øxin í pallstokkinn; stóð øxin fost; en vápn stóðu svá þykt á Birkibein, at varla mátti hann falla. Þá sá þeir, at hann hafði dregit um gólfit eptir sér iðrin, ok er þess mannz hreysti allmjok lofuð. Magnús konungs menn ráku flóttann lengi ok drápu alt þat, er þeir máttu. Þar fell Þorfinnr á Snos, ok fellu þar ok margir aðrir Þrœndir.

---

1. þannug: þangat *F. J2.* líkit: e. *konvngs ok tf. F.* stofuna: oc *tf. J2.* 2. þá: *ul. F.* 4. gaum gefit: *omv. F.* 5. ok kendi: *ul. J2.* þá–ok*(2)*: *hann* liop vp*p F.* 6. hljóp—skjótt: *ok F.* hljóp hann: *omv. J2.* skjótt: *ul. J2.* 7. kgs.: ok *tf. F. J2.* kom: hagít *tf. F.* 8. sá—ok: *ul. F;* er sa *skr. J2.* er: at *J2.* ok: *ul. J2.* 9. frá: er sa *tf. F;* oc *tf. J2.* við—snørisk: *ok* snaraðiz *(sål. også J2) F.* ofan: *ul. F.* 10. varð: var *J2.* upp: *ul. F.* 11. sinni: sín *F.* 12. -leggina: legi *hans F.* 13. at—hann*(1)*: oxina *F;* þat *J2.* brásk: brazt *F. J2.* 14. fótum: *med art. J2.* 15. øxin*(1)*: hagit *F. J2.* -stokkinn: oc *tf. J2.* 16. svá þykt: *ul. J2.* at: sva at *J2;* ok *skr. K.* falla: fyrir *tf. F. J2.* 18—20. Magnús—máttu: *ul. F.* 19. flóttann lengi: *omv. J2.* 20. á: af *F. J2.* Snos: sneís *F.* 20—21. ok—þar: *ul. F.* fellu—Þrœndir: fioldi annarra þrenda *J2.*

K. 43. Frá Birkibeinum.

[Magn. Erl. (Fms.) k. 34; Fsk. k. 280.]

Flokkr þessi, er Birkibeinar váru kallaðir, hǫfðu 1177
saman samnazk með fjǫlmenni miklu; var þat fólk hart ok menn inir vápndjǫrfustu ok lið heldr óspakt, fóru mjǫk geystir ok rasandi, síðan þeir þóttusk hafa styrk mikinn. Þeir hǫfðu í flokkinum fátt þeira manna, er ráðagǫrðar-menn væri, eða vanir væri stjórn landz eða laga eða her at stýra, en þótt sumir kynni betr, þá vildi þó flokkrinn allr hafa þat, er sjálfum sýndisk; þóttusk þeir øruggir af liðs-fjǫlða sínum ok hreysti; en þat lið, er undan komsk, var mart sárt ok hafði látit vápn ok klæði, en alt félaust; sótti sumt austr á Markir, en mart á Þelamǫrk, þat flest, er þar átti kyn; sumt fór alt austr í Svía-veldi; allir forðuðu sér, þvíat lítil ván þótti griða af Magnúsi konungi eða Erlingi jarli.

K. 44.

[Magn. Erl. (Fms.) k. 35].

U 812 H 460 Magnús konungr fór síðan út aptr til Túnsbergs, 1177
ok varð hann allfrægr af sigri þessum, þvíat þat var

1. *Overskr. fra 18; mgl. K. F; ingen kap. inddel. J2.* 4. menn—vápndj.: vapndíarft *F.* lið: *ul. F.* 5. mjǫk: *efter* rasandi *J2.* síðan: þegar *J2.* 6. mikinn: fiolmennis *J2.* 7. væri*(1)*: *varu* míclír *F.* væri*(2)*: *ul. F.* stjórn landz: *omv. F.* 7—8. stjórn—her: flockum *J2.* 8. þótt: þo at *J2.* 9. þó: *ul. F, J2.* flokkrinn: fioldinn *F. J2.* hafa þat: þat eina hafa *J2.* sjálfum: *þeim F.* sýndisk: þotti *J2.* 10—11. þóttusk—hreysti: *ul. J2.* 10. -fjǫlða: afla *F og ul.* sínum. 12. látit: bæþi *tf. J2.* en alt: *ok F.* 13. flest: *ul. F.* 14. kyn: enn *tf. J2.* alt: *ul. J2.* 15—16. Magnúsi—jarli: þeim feðgum *J2.* 17. *Ingen overskr. i 18, K, F; ingen kap. inddel. J2.* 18. síðan: *ul. F.* út aptr: *omv. F.* Túns-: tvn- *F.*

allra manna mál, at Erlingr jarl væri brjóst ok forusta fyrir þeim feðgum: en eptir þat er Magnús konungr hafði fengit sigr á svá styrkum flokki ok fjǫlmennum ok hafði haft minna lið, þótti þá svá ǫllum mǫnnum, sem hann myndi yfir alla ganga, ok at hann myndi þá vera því meiri hermaðr en jarl, sem hann var yngri.

1. mál: aðr *tf. J2.* jarl: *ul. F.* ok forusta: *ul. J2;* -vista *skr. F.* 2. eptir þat: siðan *F.* 3. á: af *F;* yfir *J2.* 4. haft: *ul. J2.* þótti þá: *omv. J2.* 5. alla: allt *J2.* at: *ul. F. J2.* 6. þá: *ul. F.* vera: ver*þ*a *F.* en: Erlingr *tf. J2.* jarl: faþir hans *tf. J2.*

Tillæg.

Kapitler, der kun findes i Jöfraskinna og ikke tillige i Kringla.

I. Olaf d. helliges saga k. 245 (U); se udg. II, 499.

fra Haralldi Sigurðarsyni.

U 496$_4$ Haralldr Sigurðarson var mioc saʀ. enn Raꜹgnvalldr Brusason flutti hann til bonda nockors. um nottina eptir bardagann. toc sa bonde við Haralldi oc grǫddi hann a lǫn. siþan fær hann son sinn at fylgia honum i brott. foru þeir huldu hofþe um fioll oc eiðemerkr. oc komu fram a Iamtalandi. Haralldr Sigurðarson var þa xv· vetra er Olafr konungr fell. Haralldr fann Raꜹgnvalld Brusason a Iamtalandi. oc foru þeir baðir samt aꜹstr i Garðariki til Jarizleifs konungs. sva sem sagt er i saꜹgu Haralldz konungs Sigurðar sonar.

II. Olaf kyrres saga k. 9—10 (U); se udg. III, 229; i J2 står de mellem k. 5 og 6.

fra konungum.

U 633$_6$ F 259$_{10}$ Olafr konungr kyʀi var vin micill Knutz danakonungs. þeir laꜹgþu stefnu með ser oc hittuz i elfinne. þar sem konungar varu vanir. rǫðir þa Knutr konungr at hann villdi at þeir gerþi her vestr til Englandz slics sem þeir attu at hefna Olafr konungr at upphafi oc siþan dana konungar. ger nu annat hvert segir Knutr konungr. at ec mun fa þer Lx

scipa oc gerz þu hofþinge fyri eða ella mun ec vera fyri. oc fa þu mer lx scipa. þa mælti Olafr konungr. þetta mal er þer talit Knutr konungr segir hann er mer scapfellt. enn þat er mioc ulikt. þer frændr hafit borit til giptu at vinna England með miclom soma sem var Knutr konungr. nu er þat licligt. at þat mun vera ættgengt með yðr. enn þa er Haralldr konungr faðir minn for vestr feck hann bana. var þa i landino allt it bezta liþit. sva at eigi hefir siþan slics costr verit i Noregi at uphafi foringinn slicr sem var Haralldr konungr bæþi at vitino oc harðfengi. var su ferð at ǫllum lutum velbuinn oc gafz nu sem þer vissuþ Enn kann ec at ætla mit rað hversu miclu ec em vanfæʀi til at geraz hofþinge fyri vil ec yðr til kiosa at þer farið með vaʀi eflingo oc feck honum lx storscipa með agætum bunaði oc trǫstu liþe oc setti fyrir hofþingia sina oc lenda menn oc var þat it friðazta liþ er þat oc sagt i Knutz sǫgo at norðmenn einir rufo eigi leiðangrinn þa er saman var kominn enn danir biþu eigi oc foru þeiʀa scifti sva at þeir sialfir danir drapu Knut konung oc þoldu honum æigi rettdæmi oc sendi hann Noregs konunge dyrligar giafar fyri sitt liþsinne.

fra konunge oc karle.

Þat barzc at eitt sinn of sumarit þa er menn U 634
Olafs konungs hǫfþo farit oc dregit saman land- F 259$_{34}$
scylldir hans at konungr fretti hvar þeim veri bezt fagnat. þeir segia at þat var i eino fylke. þar var einn sa gamall boand karl. er hann veit fyri marga luti. oc hǫfom ver hann spurt margs. oc hefir hann orleyst. oc þat hyɢiom ver at hann kunne fugls rǫdd. F 260
konungr mælti hvat fari þer með hegoma slikann. þat var eitt sinn er konungr for fyri land fram. oc mælti er þeir sigldu hvat bygðum er her uppi. þeir

svara. fra þessu fylki sꜹgðom ver yðr at os veri her bezt fagnat þa mælti konungr. hvat husi stendr þar upp fra sundino. þat hus a sa inn froði karl er ver sꜹgðom yðr fra. þeir sa eitt hros hia husino. þa mælti konungr farit nu þa oc takit hrosit oc drepit. Eigi viliom ver gera honum scaða segia þeir. konungr mælti ec vil raða. haɢvit hꜹfut af hrossino oc variz at bloþit komi niðr. berit ut a skip vart. farit siþan eptir honum. oc segit ecki til. enn lif yðart mun við liɢia siþan gera þeir sem fyrir var mælt. finna karl oc segia honum konungs eyrinde. oc er hann hittir konung. þa mælti konungr til hans hver a iorð þa er þu byr a. hann segir þer eiguð konungr oc takit leigr af. konungr mælti þa. seg os leið fram fyri landit þer mun kunnigt vera. oc hann gerþi sva. oc er þeir roa. flygr kraka einn fram yfir scipit oc letr illiliga. bondi litr til. konungr mælti. þycki þer nockors um vert buandi. þat er satt herra segir karl. þa flygr ꜹnur kraka ifir scipit oc screctir. þa gair bondi æigi at roa. oc verþr lꜹs arinn. þa mælti konungr mioc i hugar þu bondi kracuna eða þat er hon segir. bondi mælti nu er mer grunr a oc it þriðia sinn flo kraka oc lætr su verzt oc leɢz nær niðr at scipino. enn bondi gair þa eigi roðrar oc stendr up. oc þa mælti konungr. micils þycki þer um vert bondi eða hvat
U 635 segir hon nu. bondi mælti. þat er licligt er hon viti æigi eðr ec. konungr mælti seg nu þa qvað bondi

1. Segir vetr gꜹmul
veit ecki su
oc tvęvetr segir
trui ec eigi at helldr
þrevetr segir
þyckira mer licligt
qveðr mic roa
a merar hofþe

enn þic konungr
þiof mins fiar

Hvat er nu bondi segir konungr villtu nu sekia mic þiof. siþan gaf konungr honum goðar giafir. oc upp landscylldir allar. sva segir Stufr(!)

2. Gefr attstuðill iofra
auʀ oc steinda knꜹʀo
hann vill hnoɢvi sinnar
habryniot scip synia
þioð nytr olafs ꜹðar
aɴaʀ konungr monnum
se þu hverr slict fe reiðir
sic beztan gram miclo.

III. Magnus barfods saga, k. 8 (U) findes ikke i J2, men er der afskrevet (jfr. III, 241) efter Gullinskinna. Samme saga k. 15 (U), se III, 253, lyder:

Sa maðr com til Magnus konungs þa er hann var i vik ꜹstr er Giparþr het valscr maðr. oc qz vera riddari goðr. oc bꜹð sic til þionuztu við konung. q̄z spurt hafa at konungr atti stormsamt riki. konungr toc vel við honum. þa biozt hann at fara upp a Gꜹtland. hann hafþi mikit lið. oc gengu vestrgꜹtar undir hann. allt um enar næstu bygðir. siþan settiz hann við landamǫrit. oc bioɢu i tioldum. Ingi konungr fra þat oc samnar liþe oc stefnir a fund Magnus konungs. oc er Magnusi konunge com niosn um ferð hans. eɢioðu hofþingiar konung aptr hverfa. enn konungr villdi þat eigi oc helldr i moti fyʀ enn Inga konung varði a nattar þeli. oc er hann scipaði liþe sino i þeim stað er foxerni heitir. þa spyʀ konungr hvar Gipardr se. enn hann fanz hvergi. þa mælti konungr

J 651₅ F 273

3. Vill hann eigi flock varn fylla
falsc riddari inn valsci

Þa toc undir scald eitt er með konunginom var

4. Spurþi gramr hvat gerþi
Giparðr þar er lið barðiz
ver ruðum vapn i dreyra
varað hann kominn þannog
framreiðar var frvþe
fulltraꝺðr a io raꝺðum
vill hann eigi flock varn fylla
falsc riddarinn valsci

þar varþ micill mannscaði enn Inge konungr flyðe. þa reið Giparðr af landi ofann oc mæltiz eigi vel um. for· hann siþan i brot oc vestr til Englandz. oc var utivist haꝺrð oc la Giparðr laꝺngum. þa geck til aꝺstrar Islenzcr maðr er Eldiarn het. oc er hann sa hvar Giparðr la. þa qvað hann

U 652 5. Hvi samir hitt at dusa
hirð manni geð stirðom
verþu nu þot kiol kosti
knar riddarinn hari
hitt er satt at ec byð bittu
breiðhufum þer reiða
aꝺstr er til har i hesti
hvaliarðar Giparðe

Oc er þeir komu til Englandz segir Giparðr at norðmenn hafi nytt hann. þa var móz kvatt oc kom þar til einn greifi. oc var fyri hann borit malit. hann q̅z̅ þa enn litt vera vanr malum manna. enn þo q̅z̅ hann þat sizt kunna at scynia er qveðit var. enn þo megom ver heyra þa qvað Elldiarn

F 274 6. fra ec at flotta rakuð
falsc annað lið manna
þar var harðr er ec heyrða
hernaðr a foxerni

varþ hialmþrimo herþis
hár þar er staddir varuð
gangr þar er gaꝫzka drengi
Giparðr i hel barðir.

þá mælti greifinn. litt em ec skelldinn. enn heyra kann ec at þetta er ecki nið oc þer var vegr at þesso. hann kann nu ecki um at tala. oc finnr at þetta er spott eitt.

Samme saga k. 18, sidste del (U), se III, 256.

fra visom Magnus

Þessi visa er kend Magnusi konunge at hann hafi ort til keisarans dottur U 654 F 275

7. Ein er su er mer meinar F 276
maktilldr oc vekr hillde
már dreckr suþr or sarom
sveita teit oc leiki
sa kennir mer svanni
sin laꝫnd er veʀ raꝫndo
sverþ bitu haꝫgna hurðir
hvit iarpr sopa(!) litið

Oc enn qvað hann.

8. Hvat er i heime betra
hyɢr scalld af þra sialldan
mioc er langr sa er dvelr drengi
dagr enn vif en faꝫgro
þungan beʀ ec af þinge
þann arm er ec skal svanna
skreytaz menn a moti
minn aldregi finna

Þa hafþi Magnus konungr spurt vingiarnlig orð dottur keisara til sin. oc hon hefþi þat mælt at slikr maðr þǫtti henne sǫmiligr sem Magnus konungr var

9. Iorþ mun eigi verþa
armlinnz a glæ sinne
orð spyʀ ec gullhrings gerþar
goð um skald i hlioðe
ann ec þo at eigi finnaç
opt guðvefiar þoptu
viti menn at ec hyɢ hennar
hala ræktar malum.

IV. Sigurd, Eysteins og Olafs saga k. 12 sidste del, 13 (U); se III, 283.

fra padreimi

U 669₁₃ F 288 Þat segia menn þeir er verit hafa i miclagarþe at padreimrinn se a þa leið geʀ. at veɢr háʀ er settr um einn vꜵll. sem til se at iafna tuns vidd kringlott oc garþr umhverfis sitia menn þar a um steinveɢinn. enn leikrinn er a vellinom. ero þar scrifuð margskonar tiþinde æsir volsungar giukungar gort af kopar oc malmi með sva miclom hagleic at þa þyckir kvikt vera er þeir coma i leikinn. er hann settr með miclom brogþum oc velum. syniz sem menn riði i lopti. oc skotelldr er þar við. oc allzkonar hꜵrpoleikir oc sꜵngfǫri.

Vitrlig rað Sigurðar konungs.

Þat er sagt at Sigurðr konungr skyllde veita snæðing keisara einn dag oc biðr nu sina menn ætla til scꜵruliga alla luti. oc þa er til var ætlat allra luta sem honum sæmdi at veita rikum monnum. þa mælti Sigurðr konungr at menn skylldi ganga at þvi stræti i borginne er viðr veri keiftr. segir at þat mundo þeir þurfa. þeir segia at mꜵrgum hlꜵssom var hvern dag ekit i borgina af viðe oc er þeir þurftu til at taca var i brottu allr viþrin. oc segia konunge. hann

segir. vitiđ nu þa ef þer faiđ valnǫtr. eigi munom ver þeim kunna siþr at ellda. þeir foru oc fengo sva mikit sem þeir villdo oc nu kǫmr keisarinn oc vireta U 670 menn hans. oc er þeim goʀ margfalldr somi. oc veitir Sigurđr konungr međ kappi. oc er þat finnr keisara dottir at ecki scortir til. þa sendir hon menn til at vita hverio þeir elldi. oc nu koma þeir at husi eino oc sia at þat er fullt af valnotum. oc segia henne. hon mælti vist er konungr sia storlatr. oc mun fatt spara til sins soma engi viđr logar betr enn þetta. hon hafþe þetta til raunar gert. hvert rađ hann tǫki.

Samme saga, k. 18 (U), se III, 287.

Enn fra Eysteine.

Eysteinn konungr hafþe i marga stađe bętt rett U 672_{1} F 289_{15} lanzmanna. oc hellt hann vel lagunum oc gerþi ser kunnig. hann var oc spekingr micill at viti. a þeima lut ma marka hverr dyrđarmađr Eysteinn konungr var. eđa hann var vinhollr eđa hugkvemr eptir at leita viđ vine sina hvat þeim veri at harme. at sa mađr var međ honum er het Ivaʀ oc var Ingimundarson islenzcr mađr vitr oc ættstoʀ oc scalld oc var konungr vel til hans. oc vingiarnliga sva sem syndiz i þessum lut. hann toc oglеđi micla oc er konungr fann þat. heimti hann Ivaʀ til mals viđ sic. oc spurþe hvi hann veri sva oglađr. enn fyʀ er þu vart međ os. var margskonar skemtan at þinom rǫđum. hugnar þer eigi til vaʀ. Ivar qvađ þat eigi vera. oc ma ec eigi frasegia. þa mælti konungr. geta mun ec þa til Eru menn nockorir þeir er þer getizc eigi at. hann neitar þi. þyckiz þu af mer hafa minne soma enn F 290 þu villdir hann segir eigi þat vera. konungr mælti U 673 fysir þic til nockoʀa manna eđa annaʀa hofþingia at fara. hann qvađ þat eigi vera. konungr mælti vandazc

nu getann. eru nockorar konr þær her. eþa a ꜷðrom lꜷndom er þer er eptirsia at. hann segir at þat er. konungr mælti. ver eigi þar um hugsiukr. þegar er varar farðu til Islanz. oc mun ec fa þer fe oc micinn soma. bref oc innsigle til þeira manna er raða eigo. oc veit ec eigi þeira manna vanir. at eigi muni hneigiaz fyri minom vinmælum eða ognarorðum. Ivar segir þungligar er varið herra. broðir minn a þessa konu. konungr mælti hverfum þar fra oc se ec þar rað til. eptir iol mun ec fara a veizlr. oc far þu með mer. muntu þa sia kurteisar konr margar. oc ef þær ero eigi konungbornar. þa mun ec gifta þer. Ivar svarar þi er þungligar komit hera at iafnan er ec se fagrar konr oc dyrligar. þa mynnir mic hinnar konunar. oc er þi harmr minn meiri konungr mælti. þa mun ec gefa þer nackvað foræði oc eignir at skemta þer. hann segir. ecki uni ec þi. þa mælti konungr þa fę ec þer fe oc farðu þangað til landa. sem þu vill hann q̄z eigi þat vilia. þa mælti konungr vandaz mer nu eptir at leita. hefi ec nu leitað sem ec kann. enn einn er nu lutr eptir oc er sa litils verþr hia þeim er ec hefi þer boðit. farðu hvern dag er borð eru upi a fund minn. oc ef ec sit eigi yfir vanda malom mun ec tala við þic. oc ræða um þessa konu. alla vega þess er mer ma i hug coma. oc mun ec gefa þer til tom. þat verþr stundum at monnum verþr harms lettara ef um er rætt. þat skal oc fylgia. at þu skalt aldregi giaflꜷst a brot fara. þann vil ec hera. oc hafið þꜷck fyrir eptir leitanina. oc nu gera þeir sva iafnan er konungr sitr eigi yfir vandamalum. þa talar konungr við hann oc lettizc honum harmz oc glezc hann.

Samme saga, k. 20 (U), se III, 287.

Draumr Sigurðar konungs

Sigurðr konungr toc ogleði micla oc matti litt U 642 F 291 niota tals hans oc sat hann scammom við dryckio. þat þotti hirðinne þungt. biþia siþan Eystein konung legia til nockor rað hverio gegndi. fengu menn nu enga orskurðe mala sinna. er hann sottu at. Eysteinn konungr svarar sva. vant er at ræða við Sigurð konung. enn þo at bæn manna varþ þat þo at hann het. oc eitthvert sinn vekr hann til oc spyr hvi gegnir ugleði hans. er þat nu herra margs mannz hrygð. villdim ver vita hvat er velldr. eðr hafi þer nockor tiþinde fregit. er þat se stora luta vert hann segir at æigi er þat. er þat þa broðir at þer vilit or landi oc afla enn meira rikis sem faðir var. hann qvað ei þat vera. Eru nockorir menn þeir i lande her. er fyri reiði þinne se orðnir. hann segir eigi þat vera. þat vil ec þa vita ef þic hafi dreymt nackvað. þat er þer fær ahygio. hann segir þat vera. seg mer þa broðir. hann svarar. eigi mun ec segia þer. nema þu raðir eptir þi sem vera mun oc mun ec þat allgleykt vita mega. hvert þu ræðr rett. Eysteinn konungr svarar. þat er herra micill vandi a baðar siþr. sitia fyri reiði þinne. sem a man ligia. ef eigi verþr raðit eða agang. U 675 oc þat afelli er ǫllu folke er at. enn þar til mun ec raða. oc hætta a yðra myskun. þo at eigi verþi raðit eptir þi sem yðr likar. Sigurðr konungr svarar. þat dreymdi mic at mer þotti sem ver bræðr iij sætim allir a einom stoli fyri kristz kirkio norðr i Þrandheimi. oc þa syndiz mer sem gengi ut or kirkionne. inn helgi Olafr konungr frændi var. oc skryddr konungligu scruðe. hann var með inne dyrligztu asionu oc bliðligr. hann geck at olafi konunge broður ockrum oc toc i hǫnd honum oc mælti við hann bliþliga far

með mer frændi. hann syndiz mer ganga meþ honum inn i kirkiona. oc nockuru siþaʀ com hann ut or kirkio. oc geck at þer broðir oc mælti við þic at þu scylldir ganga með honum. hann var þa eigi með iafnmicilli F 292 blyðu sem fyʀ. gengo þit siþan inn i kirkiona. þa vænta ec at hann mundi coma i mot mer. enn þat varþ eigi. þa slo yfir mic hrǫzlo mikilli oc omegín oc vaknaði ec i þvi. Eysteinn konungr svarar. herra segir hann sva ręð ec at stollinn iartegni riki vart bræðra. enn er þer syndiz Olafr konungr coma með bliðu a mot Olafi konunge broður ockrum. þar mun hann lifa skemzt. oc mun hann eiga gott fyri haꜷndom er hann er vinsæll oc ungr. oc fatt yfir liþit oc mun Olafr konungr hialpa honum. enn þar er þer syndiz hann mer i moti coma. oc ei með iammikille bliþu. þar mun ec lifa nockorum vetrum lengr oc þo verþa eigi gamall. oc væntir mic at hans asia mune yfir mer standa er hann com i moti mer. oc ei þo með iam miklom bloma sem við Olaf var. fyri þi at mart hefir mic hent til afgerþa oc boðorða brota. enn þar sem þer þotti frestaz kvama hans þer a moti. þat get ec at ecki mun merkia heimvon þina. oc vera kann at þu mætir nockoru þungu afelli. er þer þotti sem nockor obirta legþiz yfir þic oc otti. oc get ec at þu verþir vaʀ ellztr oc raþir lengst riki þessu. Sigurðr konungr mælti vel er raþit oc vitrliga. oc er mest on at eptir þesu gange. tekr konungr nu at gleðiaz.

Deila þeira bræðra 1113-15

U 676_{15} F 295_{5} Sigurðr Hranason varþ missattr við Sigurð konung. hann hafðe haft finnfaꜷr af hendi konunga fyri sakir tengþa oc langrar vinattu. þiat Sigurðr var enn vinsælzti maðr. enn þat varþ sem opt kann verþa at aꜷfundfullir menn rægðu hann við konung meiʀ enn sannorðir. oc baru þat i eyro Sigurði konunge at

Sigurðr mundi meira eigna ser af finnscattinom enn hofi gengdi. stefndi konungr Sigurði a sinn fund. mælti konungr. eigi ætlaða ec at þu mundir sva lǫna mer segir hann mikit len oc soma at eigna þer mitt. oc hafa meira lut af. enn þer var leyft. þa svarar Sigurðr eigi er þat satt herra er yðr er fra sagt. slicann lut hefi ec þar af sem yðart er leyfe til. konungr mælti eigi muntu þi eina fyri hlita. oc rott mun aðr malit með meiri freku enn letti. oc sciliazc at þi. litlu siþar sotti Sigurðr konungr Sigurð Hranason um þetta mal i Biorgyn a moti. oc er i þat efni var komit. þa fer Sigurðr Hranason a fund Eysteins kon- U 677
ungs oc segir honum hversu með micille freku konungr gerir til hans. biðr hann nu asia. Eysteinn konungr segir þat mal vant at beiða hann mot mælis við broður sinn. enn fyri teingða sakir oc magsemdar ockarar. þa mun ec leggia til nockor orð. man ec oc eigi minna hafa i att enn hann. oc hittir Sigurþ konung bað hann eyrðar a malino. segir scylldo þa sem avar at Sigurðr Hranason atti Skialldvoru fǫðursystr þeira oc segir hann vilia bæta þat er konunge mislicar. þott eigi telþi hann sic sannann at sǫkinne. bað konung minnaz a langt vinfengi þeira. Sigurðr konungr segir þat meiri stiorn at refsa slica luti. þa svarar Eysteinn konungr. ef þu vill broðir lǫgum atfylgia oc eptir lanzstiorn refsa slikt þa er þat sannligt at Sigurðr nioti vina sinna. oc a mal þetta a þinge at dæma. enn eigi a moti. þi at sǫkinn veit til lanzlaga. enn eigi til Biarkeyiar rettar þa mælti Sigurðr konungr vera ma at sva viti sǫkinn Eysteinn konungr. sem þu segir oc manom ver þa malit a þinge sekia. siþan skilduz konungar oc þotti mioc sinn veg hvarom. F 296
þa stefndi Sigurðr konungr mali þesso til Arnarnes þings. oc ætlaðe þar malit fram at hafa Eysteinn konungr com oc þangat. oc er sǫkinn for fram i dom.

þa geck at Eysteinn konungr aðr sǫkinn felli a. þa beiddi Sigurðr konungr at þeir felldi dom a. enn Eysteinn konungr svarar a þa leið. þat hyɢ ec at her mune vera menn sva vitrir oc kunnig lǫg i Noregi at eigi a at dǫma lendann mann utlagan a þessu þinge. flytr hann nu sva malit með lꜹgum at ꜹllum ma þat sciliazc sannligt. þa mælti Sigurðr konungr. kapp leɢr þu a mikit Eysteinn mal þetta. oc vera ma at meira starf verþi fyri aðr enn þetta mal gangiz við. enn eigi fyri þi at siþr skal fram hallda oc giarna
U 678 villda ec at hann yrðe sekr i sinom atthaga. þa mælti Eysteinn konungr fatt mun þat vera at eigi mune verþa framgengt ef þer vilit fylgia. sva marga stora luti sem þer hafit unnit. enn mer er van at fair menn oc smair mune moti standa. sciliaz at sva buno. eptir þat stefnir Sigurðr konungr Gulaþing oc sekir til sialfr. þar kemr oc Eysteinn konungr með sinar sveitir oc ero þa attar at stefnr at malino af vitrum monnum oc rannsakat fyri lꜹgmonnum. Eysteinn konungr segir sva at allir þeir menn er fyri sꜹkum hafa orðit i frostaþings lꜹgom oc sakar hafa gert a Halogalandi at þar lukiz. lykz með þi þingit at ecki er atgert oc sciliaz konungar reiþir mioc. feʀ þa Eysteinn norðr til Þrandheims. enn Sigurðr konungr stefnir at ser ꜹllum lendum monnum. hann nefnir oc lið mikit or hverio fylki oc drozc honum micill herr. sǫkir oc allt norðr a Halogaland. oc ætlar sva greypiliga at at ganga at gera Sigurð Hranason sekiann þar i frændhaga sinom. hann stefnir til sin ꜹllum Haleyiom oc Nꜹmdǫlum oc stefnir þing i Hrafnistu. Eysteinn konungr biozc or kꜹpange með miclu liþe. oc sekir til þingsins. hann tekr þa með handfesti socn oc vorn af Sigurði Hranasyni. A þessu þinge fluttu hvarirtveɢio fram sin mal. þa leitar Eysteinn konungr við lꜹgmenn hvar þꜹ lꜹg ero i Noregi

er bondum se rett at dǫma konunga mal ef annaʀ sekir. enn annaʀ veʀ. lǫgmenn segia at konunga malum skal scipa a eyra þinge i Niðarose. Eysteinn konungr svarar þat hugða ec at sva munde vera nu a Sigurðr konungr við mic malit. enn eigi við Sigurð Hranason. þa mælti Sigurðr konungr sva mioc sem þu villt þingia oc ohægia mer. þa skal ec þi þraligaʀ fylgia. skilia at sva bunu. sekia nu hvarir tvegia suðr til Niþaros. var þar stefnt viij fylkna þing. Eysteinn U 679 konungr var þa i bonum. oc hafði allmikit lið. enn F 297 Sigurðr konungr la a scipom. Enn er til þings scyllde ganga þa varu grið sett. oc var þar komit folc oc malit scyllde kæra. þa stoð upp Bergþoʀ son Sveins bryggiofotz oc bar fram vitne at Sigurðr Hranason hefþi leynt af finnscattinom. Eysteinn konungr stoð þa upp oc svarar. þo at þessi sǫc veri sǫnn. er þu beʀ nu fram. sem ec veit þat þo eigi með sannendom. þa hefir þessi sǫc nu eydd verit a þrimr lǫgþingom oc moti ino fiorða nu kref ec lǫgrettu menn at dǫma Sigurþ syknan sakarinnar oc sva var gert. þa mælti Sigurðr konungr. se ec at Eysteinn konungr hefir flutt fram logkroka enn mer er eigi þat kunnigt. nu er eptir su ein sokninn er ec mun vera vanari enn Eysteinn skal nu oc þa fram hafa. oc sneri siþan til scipa sinna. oc let fǫra af tiold. oc lagþi liþino ǫllo ut til holms. atti þar þing. oc segir liþino. at um morgininn scyllde leggia liþino til iluvalla oc ganga upp oc beriazc við Eystein konung. um qvelldit er konungr sat at borði a scipe sino. oc snęddi. þa varþ hann eigi fyʀ vaʀ við. enn maðr let fallaz a þiliornar i fyrirumino oc toc um fot honum. þar var Sigurðr Hranason oc bað þa Sigurþ konung gera slict er hann villdi. geck þa til Magni byskup oc Malmfriðr Drotning oc margir aðrir oc baðu fyri Sigurþ Hranason oc fyri þeiʀa bǫn toc konungr festu af Sigurði Hranasyni

oc hafði með ser. suþr i land. um hꜹstið feck Sigurðr Hranason orlof at fara norþr til eigna sinna af Sigurði konunge. oc feck konungr honum þa syslo af sinne hendi oc var iafnan siþan vin hans. Eptir þetta varþ aldregi mart mille þeira bræðra.

Samme saga k. 29 (U), samt et, der ej findes i U, se III, 300.

fra Sigurði konunge

F 298_{31} Þat er mal manna ei hafi meiri skꜹrungr verit ne stiornsamari maðr i Noregi. enn Sigurðr konungr. oc þo var þat er aleið stundina at varla feck hann gætt scaplyndis sins ne hugar. at ei yrðe þat stundum með miclu afelli oc þungligum lutum. enn avallt þotti U 685_{29} hann merkiligr konungr oc dyrligr af ferð sinne. þat barsc at eitt sinn þa er konungr geck fra scytninge F 299 oc til aptansꜹngs. varu menn druknir mioc oc varu katir oc satu margir uti fyri kirkionne oc sungu. oc varþ sꜹngriɴ ogreiðr þa mælti konungr. hvat karla er þat er þar stendr hia kirkionne i felldi nockorum. þeir kvoðuz ei vita. þa mælti konungr.

U 686 10. Villir hann visdom allan
velldr þvi karl i felldinom

Karl gengr fram oc mælti

11. Hyck at her megi þeckia
helldr i stuttum felldi
os enn ec læt þessa
opryðe mer hlyða
værir mildr ef mǫra
mic villdir þu skickio
hvat hafi helldr enn tꜹtra
hilldingr mune villdri.

Þa mælti konungr com til min a morne. þar er ec dreck. liðr nottinn. feʀ islendingr er siþan var callaðr

Þorarinn stuttfelldr. oc kemr at dryckiostofune. enn maðr stoð uti fyri stofunne oc hafþi horn i hendi oc sv' islendingr segir hann. þat mælti konungr. at þu skylldir yrkia viso aðr þu gengir inn. ef þu villdir þygia nockora vingiof at honum. oc qveða um þann mann er Hakon heitir Serksson er kallaðr er Morstrytir. oc geta þess i visunne Sia maðr er við hann ræddi het Arni fioruskeifr. siþan ganga þeir inn. oc gengr Þorarinn fyri konung oc qvað visu

12. Þu vęndir mic þrǫnda
þengill ef ec stef fenga
frenda Serks at funde
folcrakr gefa nackvad
leztu at Hacon heti
hilldingr inn fe millde
nu samir mer at minnaz
morstrytir a þat gerfa

Þa mælti konungr þat sagða ec aldregi oc mantu vera spottaðr. oc er þat rað at Hacon scapi þer viti fyri oc far i sveit hans. vel skal hann her kominn segir Hacon. oc se ec hvaþan þetta er atkomit. oc setr islending it næsta ser oc varu nu allkatir. oc er aleið daginn. oc nackvað toc at fa a þa. mælti Hacon. þyckiz þu nackvað eiga botþarfa við mic. eða þotti þer æigi sett velræði fyri þic. Þorarinn svarar vist þyckiomz ec bǫta eiga. þa manom vit sattir segir Hacon. ef þu yrkir visu aðra. hann q̄z þess albuinn. ganga siþan fyri konung. oc qvað Þorarinn visu

13. Fullviða hefir frǫþum U 687
fioruskeifr um her veifat
lystr oc leiri kastat
lastsamr ara ins gamla
oc vantu eina kraku
orðvandr a Serklandi
skeifr bartu hagna hufu
hræddr varliga brædda

Arni stoð upp þegar oc villdi raða til hans oc bra sverði. Hacon bað hann hætta oc vera kyʀan oc bað F 300 hann a þat minnaz at hann mundi lęgra lut bera i þeiʀa sciftum. Þorarinn geck fyri konung oc segir at hann hefir ort drapu um hann oc bað hann hlyða oc þat veitti konungr. oc er þat Stuttfelldardrapa kꜹlluð. konungr spyʀ hvat Þorarinn vill raða sinna. enn hann q̄z ætla suþr til Rums. þa feck konungr honum fe mikit oc q̄z mundu gera hans soma þa er hann qvemi aptr. enn her skillr eigi um þat. hvart þeir funduz siþann

fra Sigurði konunge

Þat er sagt eitt sinn at Sigurðr konungr var kominn i sæti sitt enn Eysteinn konungr var eigi kominn. enn Ingibiorg Guttormsdottir kona Eysteins konungs mælti til Sigurðar konungs. morg oc mikil storvirki munu lengi upi vera. þꜹ er þer hafit unnit Sigurðr konungr ut i lꜹndum. konungr svarar með visu

14. Skiott bar ec sciolldinn hvita
skalld biðr at guð valldi
ár til eɢia scurar
otrꜹðr enn fra rꜹðan
þar hefi ec hꜹɢ of hꜹɢit
handvist a blalandi
Guð ræðr socn oc sigri
svanne þinom manne.

Samme saga, k. 30 (U), se III, 295, 300.

Fra Sigurði konunge oc Ottari

U 687₁₅ F 300₂₄ Eptir andlat Eysteins konungs var Sigurðr einn konungr i Noregi meþan hann lifþe. þat er fra sagt einn hatiþar dag hvitsunnudag at Sigurðr konungr

sat með miclu fiolmenni. með mǫrgum vinum sinum. þa sa menn at hann sat með miclu vanmegni oc þungu bragðe. varu margir hræddir um hvern veg reiða mundi. konungr leit a lyðinn oc ǫrðgaðe ǫgunum oc sa umhverfis sic a pallana. oc þa mælti konungr oc toc bokina dyro er hann hafþe haft i land er ǫll var gullstǫfum rituð. oc eigi hafþi meiri gersime komit i land i einne boc. drotninginn sat hia honum þa mælti Sigurðr konungr. mart kann scipazt a mannz æfi segir hann ec atta ij luti þa er mer þottu beztir er ec kom i land. þat var boc sia herna oc drotninginn. enn nu þycki mer hverr ǫðrom veʀi. þat a ec sva i eigunne at mer þyckir verst allra luta. drotninginn finnr æigi hvernug hun er. þvi at geitar horn stendr or hǫfþi henni. oc þvi betri er mer þotti hon. þvi ǫllu veʀi þycki mer hon F 701 nu. þa kastaði hann bokinne framm a elldinn. enn lǫst drotning kinnhest. hon gret meiʀ mein konungs enn sinn harm. Sa maðr stoð fyri konunginom er het U 688 Ottaʀ Birtingr. bondason oc kertisveinn oc scylldi þa þiona. Svartr a har litill oc vasligr. dǫcklitaðr oc kurteis. hann leypr til oc tekr bokina er konungr hafþi kastað a elldinn oc hellt a oc mælti. ulicir dagar varu þeir herra er þer sigldut með pryðe oc fegurð at Noregi oc fǫgnuðu þi allir vinir þinir oc runnu i mot þer. oc iatuðu þer at konunge með enni mestu vegsemd. enn þessir. enn nu eru komnir til þin vinir yðrir margir a þessum dǫgum. oc megu æigi katir vera fyri þinom harme oc vanmegni. gior sva vel enn goði konungr. þyc þetta heilræði. gleð fyrzt drotninguna er þu hefir mikit afgert við oc alla siþan ut i fra vine þina. konungr sv'. hvat muntu kenna mer rað hinn herfiligzti kotkarls son oc ennar minztu ættar. oc liop upp siþan oc bra sverþi. oc let sem hann mundi hǫɢva hann. hann stoð rettr oc brazt engann veg við. enn konungr bra þa flǫtu sverþino. er ofann kom at hǫfþino. enn fyrzt reiddi

hann baðum hꜹndum. sletti siþan flꜹtu a siþu honum. siþan settizc hann niðr i hasætið. þa þꜹgnuðu oc allir menn þa litaðiz konungr um oc hogligar enn it fyʀa sinn oc mælti siþan. Seint ma reyna mennina hvilicir eru segir konungr. her satu vinir minir lendir menn oc stallarar. skutilsveinar oc allir inir beztu menn i landino. oc varþ engom iafnvel til min sem þessum. er yðr mun þyckia litils verþr hia yðr enn hann unne mer mest oc var þar Ottaʀ Birtingr. af þi at ec kom her inn ǫʀ maðr. oc villdac spilla gersime minne. hann bætti þat með mer oc annaʀi hendi hræddizc hann ei banan. Talaðe siþan fagrt eyrinde. styllti sva orðunum. at mer yrðe at virþing. enn eigi taldi hann þa luti er minn harmr yxi við. þat felldi hann allt niðr. er þo matti með sꜹnno um rǫða. enn þo var sva skꜹrulig hans tala at engi var sva vitr maðr hia at sniallara mundi tala enn siþan liop ec up ꜹrvita. oc let ec sem ec munda hꜹɢva hann. enn hann var sa fullhugi, sem engi otti veri
U 689 um at vera. enn þa er ec sa þat let ec þetta verc fyri farazc. sva omakligr sem hann var. nu skulu þer vinir minir vita hverio ec mun lꜹna honum. hann er aðr kertisveinn. nu skal hann vera lendr maðr minn. oc mun þat þo fylgia er eigi mun minna vera. at hann mun merkiligztr vera lendra manna minna af stundo. oc gack nu i sæti hia lendum monnum minom. oc þiona eigi lengr. hann gerþiz siþan hinn merkiligzti maðr i Noregi af morgum goðum lutum oc dyrligum.

U 690$_{4}$ Fra Sigurði konunge oc Aslake

F 303$_{31}$ Sva bar at eitt sinn at Sigurðr konungr sat með mꜹrgum monnum i striðum hug. var þat fria kvelld eitt at drottsetinn spurþi hvat til matar scyllde bua. konungr svarar. hvat nema slatr. enn sva micil ogn

stoð af orðum hans at engi þorði i mot at mæla. varu nu allir okatir oc hlioðir. oc harmuðu konungs mein. enn aðr matrix veri signdr. þa toc sa maðr til orða er het Aslakr Hani. hann hafþi verit með Sigurði konunge i utferðinne ecki var hann ættstor maðr. hvatr oc litill vexti. hann mælti þa. herra hvat rykr F 304 a discinom. konungr svarar. hvat villdir þu Aslakr Hane. eða hvat syniz þer. þat synizc mer herra sem ec villda at eigi veri. at slatr se. konungr svarar. enn þott sva se Aslakr Hani. Aslakr svarar harmuligt er slict at vita er sva mioc skal missynaz þeim konunge er sva micinn soma hefir fengit i veralldinne af ferð sinne. oc aðru hetz þu þa er þu stett or iordan. oc hafþir laugaze i þvi vatne sem Guð sialfr hafþir palm i hendi enn kros a bringo. enn þu mundir slatr eta friadag. oc ef smǫri menn gerþi slict. væri storrefsinga fyri vert. oc ecki er sva vel scipuð sveitinn sem licligt veri er engi verþr til nema ec einn litill maðr vm slikt at tala. konungr þagnaðe oc toc eigi til. oc er aleið mat malit bað konungr braut taca slatr discinn. kom þa fram sa matr er honum somdi vel at eta. oc toc þa konungr at gleðiaz er aleið matmalit. menn mæltu at Aslakr munde forða ser. hann qz eigi þat mundu gera man þat eigi tia. er þat sannaz at nu er U 691 gott at deyia. er ec hefi þi framkomit at fyra konunginn glæp. enn hann a heimillt at lata drepa mic ef hann vill. oc um qvelldit callaði konungr a hann oc mælti. hverr egiaði þic Aslakr at mæla slicum beryrðum við mic a manna fǫri. engi segir hann nema ec sialfr. konungr mælti vita muntu nu vilia hvat þu skalt hafa fyri þina dyrfð. hann segir villtu vel launa herra. þa em ec feginn. vilir þu aðru vis þa er þat þitt. konungr mælti þu munt minne laun fyri hafa enn macligt er. ec mun gefa þer iij bu. enn þann veg scifti þo til er ulikara matti þyckia er þu firðir mic

uhapi helldr enn lendir menn er ec atta mikit gott at. laʋc sva þessu mali

Fra orum Sigurðar konungs

Sva bar at eitt sinn iolaqvelld er konungr sat i haʋllinne oc borð varu frammsett. þa mælti konungr fai mer slatr herra segia þeir eigi er þat siþr i Noregi at eta slatr iolaqvelld. konungr segir er þat eigi siþr. þa vil ec þann sið hafa þeir fǫrðu honum hnisu. konungr stangaði i knifinom oc toc eigi til. þa mælti konungr fai mer konu inn i haʋllina þeir komu inn með konu. oc hafþi hon sitt falldat konungr toc hendinne til haʋfuðz henni. oc leit a oc mælti oselig kona oc ecki sva at ei megi sama við slikt. siþan leit hann a haʋndina oc mælti ofaʋgr haʋnd oc ei vel vaxinn. enn þo verþr at sǫma við. þa bað hann hana retta
F 305 fram fotinn oc hon gerði sva. konungr mælti ferligr fotr oc micill mioc. enn ecki ma gaʋm at þi gefa. sama verþr við slict. þa bað hann þa leɢia upp kyrtilinn oc sa hann leɢinn oc mælti sva. svi verþi þinom leɢ er bæði er blaʀ oc digr oc mantu vera puta. oc leiþe hana braʋt oc vil ec ecki hafa hana

Samme saga, k. 40 (U), se III, 308.

Einurð Magna byskups

U 699₂₈ F 307₂₀ Þa er aleið æfi Sigurðar konungs gerþiz su nylunda vm rað hans. at hann vill lata eina drotninguna. enn fa þeirar konu er cecilia het. riks manz dottir ætlar hann at fa at bruðlaʋpino i Biorgyn. oc let bua til mikillar veislu. enn er þat spyʀ Magni byskup i Biorgyn þa varþ hann ukatr. oc einn dag
U 700 gengr byskup til hallarinnar. oc með honum prestr hans er Sigurþr het er siþan var byskup i Biorgyn þeir komu at haʋllinne. oc bað byskup konung utganga.

konungr gengr ut með brugþit sverþ. konungr fagnaðe
vel byskupe. oc bað honum til dryckio með ser.
byskup qvað annað eyrindit. er þat satt heʀa at þu
ætlir at qvangaze oc lata drotninguna eina. konungr
qvað þat satt vera. þa mælti byskup af micille moþi.
hvi syniz yðr heʀa at gera þat i vaʀi byskups syslu
oc svivirþir Guðs rett oc helga kirkio oc konungdom
þinn. nu vil ec þat gera sem ec em scylldr. banna
þer af Guðs halfu oc ins helga Olafs konungs oc Petrs
postula oc allra heilagra manna þetta orað. oc meþan
hann mælti þetta þa stoð hann rettr. oc sem hann
retti halsinn ef konungr reiddi ofann sverþit. enn sva
hefir Sigurðr er siþan var byskup sagt at eigi þotti
honum meiri himinn enn kalfscinn. sva þotti honum
konungrinn ogurligr. Siþan geck konungr inn i hæll-
ina enn byskup heim. oc var sva katr at hvert barn
qvaddi hann hleiandi. oc lek við fingr sina þa mælti
Sigurðr prestr þo eru þer nu katir heʀa. kemr yþr
nu ecki þat i hug at konungr mun leɢia reiði a yðr.
oc er vænna at leita undan. þa mælti byskup likligra F 308
þycki mer at þat mune hann ecki gera. enn hveʀ
veri dauðdaginn betri enn deyia fyri heilaga cristne oc
banna þat er eigi er viðsæmanda. nu em ec fyri þi
katr. er ec hefi gert sem ec atta. Siþan var þys i
bǫnum. oc bioɢuz konungs menn braut or bǫnum með
miclom maultum oc kornum oc hunange. helldr kon-
ungr austr i Stafangr. oc efnar þar til veizlo oc er
byskup ser þat. sa er þar reð fyri. hittir hann kon-
ung oc spyʀ ef þat er satt at hann ætli at qvangaz
at lifandi drotningu. konungr qvað sva vera. byskup
svarar. ef sva er herra þa megu þer sia hversu mioc
þat er bannað inum smæʀum monnum. nu er þat
æigi ulicligt. at þer ætlit yðr heimilla er meira hafit
valld at lata yðr slica luti soma. enn þat er mioc i
moti rettu oc æigi veit ec hvi ér vilit þat gera i U 701

varom byskupdomi oc vanvirþa sva Guðs boðorð oc heilaga kirkio oc varn byskupdom. nu munuð þer nockora stora luti vilia til legia þesar(!) staðar i fiarlutum oc bota sva við Guð oc við os. þa mælti konungr. tak þar fe vart sem þu vill furðo olikir urðo þer Magna byskupe. geck konungr i brot oc likaðe eigi við þann betr enn hinn er forboðit lagþe a. Siþan feck hann þesar konu oc unni mikit.

V. Magnus blindes ok Harald gilles saga k. 13 (U), se III, 340.

U 717$_{20}$ F 320$_{19}$ Fra Haralldi konunge oc Magnuse byskupe

Haralldr konungr Gille var allra manna milldaztr. þat er sagt at a hans dagom kom af islandi til byskupsvigslo Magnus Einarsson oc var konungr agætliga til hans oc veitti honum micinn soma. oc er byskup var utbuinn oc scipit var albuit. geck hann i hǫllina er konungr drack oc kvaddi hann dyrliga oc fagnaðe honum. konungr toc vel við honum oc bliþliga. drotning sat hia konunginom. þa mælti konungr herra byskup ero þer nu bunir i brott. byskup qvað sva vera. konungr mælti ecki hittir þu nu i tima til er þer komuð er borðinn varu upi. nu er ei til at gefa yðr sva virþuligt sem skyllde. eða hvat er til at
U 718 gefa byskupe fehirðirinn svarar. upp ætlum ver nu gefnar gersimarnar. konungr mælti til er borðkerit herna. þyg þat byskup. fe er her i byskup þackaðe honum sinn soma. þa mælti drotning. far heill oc sæll herra byskup. konungr mælti til hennar far heill oc sæll hera byskup. hveria heyrðir þu sva mæla gaufga konu við byskup sinn. oc gefa honum ecki. hon svarar. hvat er nu til hera konungr mælti til er hogindit undir þer. siþan var þat tekit oc var scorit um pell. oc var þat inn dyrligzti lutr. oc er byskup veic i

bret. þa let konungr taca undann ser hogindit oc mælti lengi hafa þau saman verit. siþan for byskup i braut ok kom ut til islanz til stols sins oc var þa rætt um hvat af borðkerino skyllde gera. þess er konungr gegndi bezt. mæltu margir at sellt mundi oc gefit verþit fatokum monnum. þa mælti byskup. annat rað [F 321] vil ec taka. gera skal af kaleic her at staðnom oc vil ec sva mæla fyri nioti hann oc villda ec siþan at þeir inir helgu menn er her er af helgom domi i þessi kirkio inne helgo. leti hann hvert sinn niota er yfir honum er messa sunginn. oc sa kalekr er þar at staðnum i Skalaholti enn af pellunum er yfir varu dreginn hogindinn er konungr gaf honum eru nu gerfar fyrisaungs kapr er þar eru i Skalaholti i þessum lutum ma marka storlynde hans oc maurgu auðru þott her se fatt afritat

Samme saga, k. 15 (U), se III, 342.

Fra Sigurðe

Þat er sagt fra Sigurði Sl. at hann hafþiz i kaup- [U 719$_{31}$ F 322] ferðum oc var hann einn vetr a islandi. oc var hann þa með Þorgilse Odda syni i Saurbo. oc visu fair hver hann var. þat var um haustið er sauðir varu reknir i rett oc ætlaþir til skurðar. oc er þeir hendo sauðina. [U 720] liop einn sauðrinn at honum Sigurði. Sigurþr let sem hann leitaði þangat hialpar. Sigurðr kippir honum ut oc mælti oc letr hann laupa upp i fiallit eigi leita nu fleyri traustzins til var. enn at trausti skal honum verþa Þat gerðiz enn um vetrinn at kona ein hafþe tekit. oc varþ Þorgils reiðr henni oc vill refsa henne. hon liop þar til hialpar er Sigurðr var. oc hann setti hana i pallinn hia ser. Þorgils bað hann selia hana fram. oc segir hvat hon hefir gert. Sigurðr bað henni friðar oc bað hann gefa upp saukina. Þorgils qvað hana scylldi

viti fyri taca. oc er Sigurðr sa at hann feck ecki af leypr hann upp oc bra sverþi oc bað hann sekia til oc er Þorgils sa þetta lezk honum synaz maðrinn með miclu yfirbragði oc grunar. hver vera mune. oc lætr viðberazc at gera a lut konunnar. oc gaf henni frið. þar varu fleiri utlendir menn oc hafði Sigurðr minst yfirlat. Einn dag kom Sigurðr i stofu. tefldi ꜷstmaðr við einn heimamaɴ Þorgils. sa var scartzmaðr micill. ꜷstmaðrinn kallaðe a Sigurþ oc bað hann raða um taflit með ser. Sigurðr leit a oc leizt honum farit þyckia. enn sa maðr er tefldi við ꜷstmanninn hafþi sarann fot. oc þrutnaðe ta hans oc vægþi. Sigurðr setzc i pallinn oc tecr eitt stra oc dregr eptir golfino. enn ketlingar liopu eptir golfino hann dregr æ fyri þeim strait. þar til er kemr yfir fot honum. enn hann spratt upp oc qvað við. enn taflit svarfaz gera þeir nu af þrǫtu mal hvaʀ hefði. oc þi er þessa getit at Sigurðr þotti nær ser taka. eigi vissu menn fyʀ at hann veri lærðr enn þvatdaginn fyri pasca þa sꜷng hann yfir vatne. oc þotti hann þi meira verðr sem hann var lengr. oc um sumarit eptir aðr enn þeir scildi. mælti Sigurðr at Þorgils scyllde
F 323 kunnliga vitia Sigurðar Slembis. Þorgils segir hvat honum veri at honum langt. hann svarar ec em Sigurðr Sl. son Magnus konungs berfǫtz for hann siþan utann

I. Personregister.

A.

C.

D.

E.

F.

H.

J.

[1]) *Hvor der står* Jó(a)n, *betegner det, at teksten har* Jón.

L.

M.

P.

R.

S.

Y.

Z.

Þ.

Æ.

II. Stedsnavne.

D.

E.

N.

O.

P.

R.

S.

T.

Y.

Þ.

Æ.

Ö.

III. Folkenavne.

IV. Andre navne

A. Litteratur

Bemærkninger

til forskellige steder i teksten. Trykfejl og rettelser[1]).

I.

75_3. Navnet Sóleyjar *bör mulig — trods Saxos Insulæ Solis — læses* Soleyjar, *med kort* o. *G. Storm gör opmærksom på skrivemåder som DN II, no. 164 (år 1328)* Salóyium, *DN XI, 599 (1529)* Saløiær *og* Solløyer, *og henviser til A. B. Larsen i Lydlæren i den solørske dialekt (Chria Vidensk. selsk skr. II, phil.-hist. kl. 1894, no. 4. s. 72).*

84_6. eystra *læs* vestra, *hvorefter tilsvarende note ændres til* vestra: eystra *J1; jfr. foran. Men også P. Clausen har:* vestre part *(Kringla), og samme læsemåde har Mattis Störssön haft.*

85_2. foldar, *jfr. versforklaringen.*

89_8. Her har jeg trykt Haraldz*; der står kun* H. (h.) *i håndskrifterne. Både H og U har* Halfdanar. *Det første kan dog være rigtigt og for det taler P. Claussön, der netop læser »Haralds« (»hafde veret K. Haralds synderlig gode ven«); det er da kong Harald guldskæg, der menes.*

90_5. Læs: á Eiði við Eyja*; jfr. navneregistret. Noten bortfalder. (G. Storm).*

99_1. Lǫndum*; se registret.*

116_{3-4}. Her er vistnok Frísb.s læsemåde, der vistnok også var Kringlas, at foretrække, så at der skal stå: ok alt suðr þaðan. Hafði þá um ǫll þessi fylki *osv., se noterne. (G. Storm).*

132_2 læs Yggr.

132_{18} skulde nyt kapitel være begyndt med 18.s overskr.

217_{1-8} se versfortolkningen.

---

[1]) Herved bortfalder »Trykfejl og Rettelser« i 2. hæfte. Enkelte inkonsekvenser i stavemåden medtages ikke her.

219_4 *for ned. læs:* 4.

223 *burde den af mig tilföjede overskrift vistnok udgå og overskriften* Uphaf Eiríkssona *betragtes som sagatitel.*

360_8 *læs* Karlshǫfuð, *jfr. registret. (G. Storm).*

416_{12} *læs* ræðr *og tilsvarende note:* ræðr: *sål. J1:* reð *K, F.*

431_9 *læs* mǿr fekk) á sæ (sára.

443_{12} *læs* nœfr.

447_{13} *læs* gerðut; *anm. indrettes derefter.*

II.

56_{17} *G. Storm vil med K osv., 325 læse* ok húsa-bœ. *Rigtigheden heraf turde dog være tvivlsom.*

72 anm. til l. 5 (i verset), for FJ læs OH (53).

97_9, 185_{15} *læs* Ekreyjum *og noterne rettes derefter.*

129_{17} *læs* upp *(J2) og noterne rettes derefter.*

230_{18} *vil G. Storm med K læse:* hǫfðingi.

259_{6-7} *foreslår G. Storm at læse:* »Nei, segir hann«. »En ef—flýja«, *så at dette sidste bliver kongens replik; jfr. J2 (noten). Dette er mulig rigtigt. Da er der intet udfaldet.*

303_{16} *vil G. Storm læse* Hernum *(J2); en enkelt af øerne (hovedøen) kan dog godt have heddet* Hern. *Sst. bör* útan *rettes til* útar *(J2) og noten rettes derefter.*

369_7 *foretrækker G. Storm læsemåden i K* Sjólandi *(i henhold til k. 145).*

494_3 *bör der læses* hvárr *f.* hvar *(jfr. J2); G. Storm.*

520. Efter »alle« i anm. til v. 169 bör tilf.: se K. Gísl. Nj. II, 1013.

III.

4_{13} *vil G. Storm beholde* Emundr *(K, F, 39), idet han antager, at Önund var død.*

66_4 *læs* hlið sjaldan).

131_9 *vil G. Storm ikke optage ordene* lézk. H. kgr. *Dette synes mig dog tvivlsomt.*

229_5. For viii. burde der måske være optaget vii. fra 39, F, J2 (= Fms., Knýtl., Isl. ann.).

359_{22} bör kǫku vistnok rettes til kǫðu, jfr. s. 363_{22}.

398_7 Hallvarðz bör rettes til Hávarðz (G. Storm) og noten indrettes derefter.

424_1, 426_1 læs þrælaborg-, som K har, og noten indrettes derefter. Den rigtige form findes også i et lovhåndskrift, se N. gamle Love II, 265 not. (G. Storm).

Trykfejl. I, 9_{17} læs kringla, 18 i henvisningerne læs »kap. 38 slutn.« og »kap. 43«, 89_{25} læs gulom F, 163_{18} læs dvalðisk, 194_{19} bör 39 på sidste sted slettes, 247_{24} læs »l. 5«, 334 i note til l. 14 mgl. »J1« efter niðr, 434_{16} læs seggja, II, 64_{23} læs »følger i J1«, 75_6 læs látit, 130_{21} læs gramr, 236_1 er á udfaldet, 248_{11} læs vanða, 287_7 mgl. anførselstegn efter -gjafir, 330 er O 152 udfaldet udfor sidste linje. III, 11_{12} mgl. anførselstegn efter þetta, 121_{19} læs dróttinn og i næste linje grams; til strandar, 239_{19} læs H 197, 317_{10} læs Harald.

M. h. t. årstallene bemærkes, at »c. 952« I, 175 bör udgå, 178 må tallene bortfalde som urigtige, jfr. dem s. 195; s. 182 bör »c. 943« rettes til 937; 243: efter Ól. helg. (1853) burde tallet her være 968; 315 har annalerne 982 f. 975.

Henvisningerne til parallelsteder kan suppleres på følgende måde. I, 10: Gylf. k. 12; 16: SnE. II, 94; 20: Hálfd. Eyst. k. 1; 23: Flat. I, 403; 24: SnE, Skáldsk. k. 43; 36: Gautr. k. 7; 61: Af Uplend. kgm k. 1; 130 (kap. 24) tilföj: »26« efter »ÓH (53) k. 1«; 168: Orkn. k. 8; 170: Egilss. 67; 173: Fsk. k. 28 fin.; 179: Orkn. k. 8; 250: Jómsv. k. 6; 360: Jómsv. k. 9; 402: »156« foran 163; 419 (k. 91): Jómsv. k. 36; 424: Oddr I, 40, II, 49, 60; 457: »71« efter 69. II, 31 (k. 23): ÓH

(49) k. 48; 75: jfr. ÓH (49) k. 28; 90: Fsk. k. 93; 391: Fsk. k. 104. ÓH (49) k. 69; 395: Ó. Tr. (Fms.) k. 281; 400: Fsk. k. 106; 434: jfr. Ó. Tr. (Fms.) k. 281; 505: Norsk hom. 150; 512: »77« foran 101 (i den sidste linje). — III, 104 (k. 21): Fsk. k. 169; 285: Fsk. k. 248; 290 (k. 20): Fsk. k. 213.

I Registrene rettes følgende:

Adríánús: *1145 læs: 1154.*

1. Philippús: *c. 1200 læs: d. 1180.*

2. Philippús: *13. årh. læs: d. 1200.*

Hornborusund: *læs: i Kville i Båhuslen.*

Limagarðz- *læs:* Limgarðz- (lung-).

Línustaðir: *læs: i Ramnes.*

Vist: *læs: på Jæderen.*

Indholdsfortegnelse

(3. bind).

»Var Sturla [Sigvatsson] lǫngum þá [1230—31] í Reykjaholti, ok lagði mikinn hug á at láta ríta sǫgubœkr eptir bókum þeim, er Snorri setti saman«.

Sturl. I. 299.

